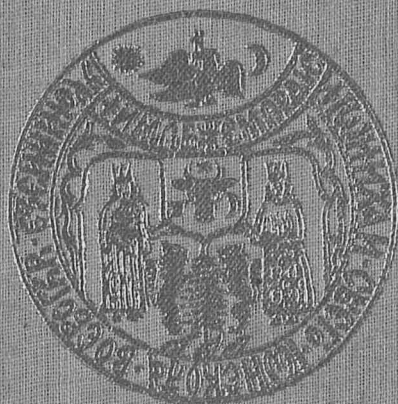

ACADEMIA
REPUBLICII
SOCIAUȘTE
ROMÂNIA
SECȚIA DE
ȘTIINȚE
ISTORICE

DOCUMENTA ROMANIAE HISTORICA

B. ȚARA ROMÂNEASCĂ
VOLUMUL I

EDITURA
ACADEMIEI
REPUBLICII
SOCIAUȘTE
ROMÂNIA

ROMANIAE
DOCUMENTA **B** HISTORICA
ȚARA
ROMÂNEASCĂ

VOL. I

ACADEMIA REPUBLICII SOCIALISTE ROMÂNIA
SECȚIA DE ȘTIINȚE ISTORICE

DOCUMENTA ROMANIAE HISTORICA

COMITETUL DE REDACȚIE

ACAD. ANDREI OȚETEA, ACAD. DAVID PRODAN
(Redactori responsabili),
CONSTANTIN CIHODARU, DAMASCHIN MIOC,
FRANCISC PALL și ȘTEFAN ȘTEFĂNESCU

EDITURA ACADEMIEI REPUBLICII SOCIALISTE ROMÂNIA

ACADEMIA REPUBLICII SOCIALISTE ROMÂNIA
INSTITUTUL DE ISTORIE «NICOLAE IORGA»

B. ȚARA ROMÂNEASCĂ
VOLUMUL I

(1247—1500)

VOLUM ÎNTOCMIT
DE
P. P. PANAITESCU și DAMASCHIN MIOC

EDITURA ACADEMIEI REPUBLICII SOCIALISTE ROMÂNIA
București, 1966

Copertă de: *Dumitru Negrăscu*

Introducere la Colecție

Progresul științific nu se poate concepe în domeniul istoriografiei fără culegeri de documente autentice și sigure, înzestrate cu tot aparatul critic și auxiliar, care să dispenseze pe istoric de a recurge la original.

Întocmirea și tipărirea unor vaste culegeri de documente depășesc însă posibilitățile unor cercetători individuali. Toate marile culegeri de documente au fost opera unor instituții publice sau societăți savante dispunând de resurse însemnate. Cel mai mare și mai pasionat culegător de documente de la noi, N. Iorga, a subliniat deja acest fapt: «Singură Academia poate organiza pentru mai multă vreme eforturile individuale în vederea strîngerii măterialelor și a redactării unor opere istorice durabile, care să meargă pînă în cele mai mici amănunte».

Condițiile create azi muncii de cercetare fac ca dezideratul multor generații de istorici, însuflețiți de dragoste față de trecutul patriei, să poată deveni realitate.

Cu ajutorul unui larg colectiv de specialiști, sub egida secției de științe istorice a Academiei Republicii Socialiste România, folosind și experiența înaintașilor noștri editori de izvoare, a muncii colective desfășurată cu prilejul pregătirii colecției de traduceri în limba română *Documente privind istoria României*, precum și noile cuceriri ale arheografiei din alte țări, s-a trecut la realizarea unei noi colecții de documente medievale, intitulată *Documenta Romaniae Historica*.

I. Colecția *Documenta Romaniae Historica* va cuprinde în trei serii — câte o serie pentru fiecare provincie istorică — documentele Moldovei, Țării Românești și Transilvaniei, existente în arhivele din țară și din străinătate sau în diverse publicații apărute anterior. Pentru Țara Românească și Moldova, colecția va cuprinde documentele pînă la anul 1700, iar pentru Transilvania pînă la 1541, cînd ea devine principat autonom. După aceste date numărul actelor fiind extrem de mare, se vor publica volume tematice (relații agrare, fiscalitate, răscoale țărănești etc.).

Documentele privind relațiile dintre cele trei state feudale românești vor constitui o serie aparte în cadrul noii colecții. Volumele din fiecare serie vor avea numerotare proprie. Ele vor fi întocmite pe perioade cronologice mici, astfel ca mărimea lor să nu depășească aproximativ 600 de pagini de tipar. Începutul și sfârșitul fiecărui volum va corespunde întotdeauna perioadei de început sau de sfârșit a anilor din răstimpul cărora au fost strânse documentele reproduse.

În cadrul colecției *Documenta Romaniae Historica*, toate actele slavo-române, latinești, grecești, germane ș.a. vor fi publicate în limba originală, însoțite de traducere. În cazul în care originalele nu se mai păstrează, documentele se vor tipări după copiile cele mai bune sau după traduceri.

Colecția va cuprinde, de asemenea, rezumatele sau transumpturile unor acte, atunci când acestea nu s-au păstrat și sub altă formă (original, copie sau traducere).

II. Criteriile de editare a documentelor în noua colecție sînt în genere cele stabilite în studiile de specialitate publicate în *Introducere* la colecția de *Documente privind istoria României*, vol. I, București, 1956, unde se sintetizează experiența dobîndită, pe plan intern și internațional, în domeniul editării documentelor. Amintim numai că documentele care nu oferă suficiente elemente de datare și care deocamdată nu pot fi datate decît după aspectele paleografice, în răstimpul unor intervale de cîteva zeci de ani, sau în cuprinsul unui secol, urmează să fie tipărite în volume de supliment, împreună cu documentele ce se vor descoperi ulterior.

Documentele chirilice românești sînt redată numai în transcriere cu alfabetul latin.

După textul documentelor, pe lîngă indicațiile privind *depozitul* (public sau particular) în care se găsește documentul, *cota* lui, *mențiunea dacă este original, copie, traducere, rezumat*, se precizează *natura materialului* pe care este scris actul (pergament, hîrtie), *dimensiunile lui* (lungime și lățime în cm.), *starea de conservare* (rupt, fragment, greu lizibil etc.). Socotim că ultima mențiune este necesară pentru a atrage atenția asupra documentelor greu de descifrat, la publicarea cărora s-au putut strecura lecturi greșite.

Alte mențiuni privesc *pecetea documentului*, felul în care este pusă (atîrnată, aplicată, timbrată), precum și *legenda* ei. Inscricția sigiliului este amintită numai atunci cînd apare pentru prima dată pe un document. Se dau apoi *indicații în legătură cu copiile și traducerile documentului*, menționîndu-se depozitul, cota și data lui — dacă acestea diferă de ale originalului. Pentru documentele de la Arhivele Statului București, inventariate la Secția istorică, se va preciza și fondul anterior de proveniență și cota veche; în felul acesta cercetătorii au posibilitatea să urmărească mai ușor actele care privesc un anumit domeniu feudal.

Se transcriu *însemnările tergal*e mai importante ale documentului — cele care aduc precizări noi, menționându-se locul unde se găsesc (pe recto sau verso actului etc.).

Pentru transcriptele excerptate din diferite documente și inserate sub data lor, în rîndul actelor în a căror serie cronologică se încadrează, se specifică mai întîi natura textului (transumpt) și actul din care a fost extras, și apoi depozitul în care se păstrează.

În continuarea descrierii arheografice se face mențiunea bibliografiei edițiilor în care a fost tipărit anterior documentul. Lucrările sînt citate prescurtat; titlul integral e redat în lista bibliografică de la începutul volumului. În bibliografia fiecărui document se indică totodată datările divergente între noua publicație și vechii editori, ori de cîte ori există nepotriviri sub acest aspect. Mențiunea o considerăm necesară pentru a preveni pe cercetător că nu este vorba de documente diferite, ci de lecturi de date deosebite. În bibliografie nu sînt indicate cărțile sau periodicele în care documentul este doar menționat sau redat fragmentar.

Pentru documentele suspecte, ca și pentru cele false — incluse la sfîrșitul volumului — se arată în mod succint, în partea destinată descrierii arheografice, elementele pe baza cărora ele au fost astfel clasate. Pentru documentele falsificate se face precizarea dacă este vorba de o plăsmuire veche sau mai nouă, dacă avem de-a face cu un fals parțial, prin interpolare, sau de un fals integral.

În anexele volumului se va da o *listă bibliografică a lucrărilor* în care au fost publicate documentele reproduse, cu mențiunea prescurtărilor folosite în subsolul fiecărui document; de asemenea, o *listă a cuvintelor și frazelor slave* din documentele românești cu traducerea lor; urmează apoi *indicii onomastici și de materii*. Fiecare volum cuprinde și un număr de *fotocopii* după documente originale și după peceti pentru a ilustra diversele particularități ale scrisului medieval și tipuri sigilare. Un număr de documente românești se vor reda în transcriere chirilică, pentru uzul celor interesați.

A. NORME GENERALE ¹

Un fapt esențial pentru orice colecție de documente îl constituie fără îndoială transcrierea, traducerea și tipărirea corectă a documentelor.

Pornind de la ideea că noua colecție de documente se adresează nu numai specialiștilor, ci și unui cerc mai larg de cititori, tuturor aceluia care se interesează de probleme istorice, am căutat să rezolvăm, pe cît este posibil, toate *problemele și greutățile formale* întîmpinate la pregătirea pentru tipar a textelor. Aceste norme, în genere, au fost următoarele:

¹ Normele sînt redate, în bună parte, după *Introducerea la colecția Documente privind istoria României*, vol. I, p. 27—33.

a) *Prescurtările*. Scriitorii actelor slave, românești, latinești, grecești, germane etc. prescurtau cuvintele după unele practici unanim folosite și acceptate, lăsând la o parte litere sau grupuri de litere.

Abrevierea era indicată printr-un semn (titlă) sau printr-o literă aruncată deasupra cuvântului.

Cuvintele prescurtate se întregesc redându-le aspectul grafic echivalent realității lingvistice a vremii în care au fost scrise actele,

Pentru soluționarea acestor probleme s-a ținut seama — în măsura posibilităților — de evoluția limbii în decursul secolelor, precum și de modul cum scriitorii actelor rezolvau cazurile similare în vremea în care au redactat documentele.

Prescurtările au fost întregite fie în mod tacit, fie între paranteze unghiulare: < >, S-au completat *tacit* toate prescurtările ce nu dau loc la îndoieli, iar *între paranteze unghiulare* se fac întregirile susceptibile de mai multe soluții.

b) *Monogramele*. În general în documentele noastre medievale, monogramele apar în titlul voievodului. Ele sînt descifrate și transcrise în cuvinte separate, cu literele în ordinea lor firească,

c) *Literele aruncate deasupra rîndului*. S-a socotit că semnalarea în chip deosehit a tuturor literelor aruncate deasupra rîndurilor nu folosește nici unui cercetător, fie istoric, filolog sau lingvist, fapt pentru care ele au fost coborîte în rînd, fără nici un fel de mențiune specială.

d) *Folosirea majusculelor*. De cele mai multe ori textele românești chirilice, slavo-române și cele latinești ale documentelor noastre nu folosesc litere majuscule pentru nume proprii și pentru cuvintele cu care se începe o frază. Aceasta poate duce foarte ușor la confuzii între numele proprii și cele comune. Ca să se evite asemenea situații, am introdus majusculele acolo unde ele nu se află în text pentru a distinge numele de persoane și locuri, de cuvintele comune. De asemenea cînd nu există punctuație, se indică, după înțeles, prin majusculă prima literă a unei fraze noi.

În textele latinești s-a transcris întotdeauna cu majusculă numele sărbătorilor și cuvintele din formulele de datare exprimate după calendarul bisericesc. De ex.: *in dominica Letare*; *ante festum Purificationis beatissime virginis Marie*. Prin acest procedeu se înlesnește căutarea în listele de sărbători a datelor cronologice.

Adjectivele derivate din nume proprii, de asemenea, sînt transcrise cu inițială majusculă. De ex.: *civitas Cibiniensis, ecclesia Romana, voyuoda Transilvanus*.

Epitetele care însoțesc numele proprii din documentele latinești sînt transcrise cu inițială minusculă sau majusculă, după forma existentă în text, sensul lor adeseori fiind îndoielnic: poreclă, nume de familie, profesie. De la caz la caz ele sînt deci transcrise: *magnus* sau *Magnus*; *rufus* sau *Rufus*; *aurifaber* sau *Aurifaber*.

e) *Punctuația*. În cele mai multe din actele medievale românești textul este scris continuu de la început pînă la sfîrșit, fără semne de punctuație. Doar unele documente au în cuprins așa-numitele puncte de suspensie, introduse de dieci și grămăticici, dar care nu se potrivesc cu regulile punctuației moderne. De aceea, s-a renunțat la practicile folosite în trecut de scriitorii actelor slavo-române, latinești și grecești și s-a adoptat punctuația modernă.

Excepția se va face doar în ceea ce privește cele două puncte așezate orizontal, din actele latinești, care înlocuiesc adeseori numele destinatarului (*gemipunctus*, *Reverenzpunkte*). De ex.: « *Venerabili fratri nostro... episcopo Waradiensi* », identificarea numelui făcîndu-se în note.

f) *Despărțirea textului în alineate* s-a făcut în așa fel ca ideile principale din cuprinsul actelor să fie reliefate cu mai multă claritate.

În general, s-a avut în vedere ca alineatele să corespundă diverselor părți ale formularului diplomatic.

g) *Corectarea greșelilor copiștilor*. O parte din documentele cuprinse în colecție s-au păstrat numai în copii și traduceri tîrzii din secolele XVIII—XIX, originalele fiind pierdute. Din cauza stării proaste de conservare a originalelor, al căror text nu a putut fi citit în întregime sau din lipsa de pricepere a copiștilor și traducătorilor, există în asemenea texte o serie de greșeli: nume proprii de persoane și locuri deformatate, sau chiar textul propriu-zis este alterat. În limita posibilităților aceste greșeli au fost corectate. Îndreptările se fac în note, lăsîndu-se în text forma greșită.

Cînd în text există o formă rară sau ciudată, cu aparență de greșală, în notă se menționează « așa în original ».

Cuvintele sau pasajele din text care au fost corectate, șterse de un grămătic sau de un contemporan și adause ulterior sînt semnalate tot în note. Se specifică totodată modul în care s-a efectuat corectarea în text (încercuit cu negru, scris peste răzătură, adaos ulterior de altă mîină etc.).

Tot în note sînt emendate greșelile diecilor și grămăticilor din textele originale, datorită unor scăpări involuntare.

h) *Întregirea sau indicarea omisiunilor*. Documentele prezintă adeseori omisiuni și lacune, datorită unor diverse împrejurări: fie că sînt rupte și le lipsesc anumite fragmente, fie că sînt șterse, pătate și textul este ilizibil sau că este vorba de copii în care transcriitorul a sărit unul sau mai multe cuvinte din act (faptul se întîmplă și la documentele originale, cînd diacul scria după un formular oarecare, după un text anterior sau după dictare). În sfîrșit sînt omisiuni prin lăsarea în alb a unui spațiu (cînd scriitorul nu cunoștea un nume propriu, care urma să fie intercalat ulterior, sau prețul unei vînzări etc.).

În aceste cazuri se indică în note natura lipsurilor din original: omis de scriitor, rupt, ilizibil.

În ce privește lacunele, se întregeste textul în paranteze unghiulare ori de cîte ori e posibil.

În genere, existența în cazul tuturor documentelor a unui formular diplomatic care se repetă, atît în intitulăție, cît și în alte părți ale actului, ușurează munca de completare a lacunelor din text.

Dacă, pentru întregirea lipsurilor dintr-un document, există mai multe soluții, completarea avînd în acest caz un caracter pur conjectural, nu s-a intervenit în text, ci s-a indicat prin puncte de suspensie (...) cuvîntul sau paragraful lacunar, iar completările propuse au fost trecute în note.

Cuvintele indescifrabile se reproduc în note în forma în care figurează în text, cu prescurtările eventuale, faptul semnalîndu-se și în text prin trei puncte.

i) *Notele*. Notele din josul paginilor cuprind diferite explicații în legătură cu emendările textului. Ele sînt foarte variate, referindu-se fie la aspectele paleografice ale documentului, fie la conținutul lui. Particularitățile actului sînt indicate în note prin diverse formule ca de exemplu: *loc rupt* (nu text rupt), *loc alb*, *text răzuit peste care s-a scris...*, *text ilizibil*, *text încercuit cu chinovar*, *text indescifrabil* (de către editor).

Cuvintele și corecturile introduse în document ulterior redactării lui, peste un text răzuit, pe un loc alb sau deasupra rîndurilor, sînt de asemenea semnalate în note.

Dacă textul răzuit poate fi reconstituit, el este transcris între paranteze unghiulare în locul unde se găsește, arătîndu-se în note natura intervenției.

Pentru cuvintele sau expresiile scrise deosebit față de restul textului (ex.: *scriptura longior*) se face o mențiune în note.

Tot în note se indică și semnul notarial (*signum notariale*) în cazul actelor eliberate de notari publici (împuterniciri, transumpturi, testamente), dîndu-se lămuriri asupra desenului și devizei pe care le prezintă acest semn.

Se semnalează de asemenea în note cazurile în care sensul textului poate diferi în funcție de punctuație.

B. NORME SPECIALE

În afara regulilor generale expuse mai sus s-au aplicat și unele criterii speciale în legătură cu problemele de transcriere a textelor medievale în limba latină, slavă, germană, greacă și română. Ele s-au inspirat din aceeași grijă de a oferi cercetătorilor din domeniul istoriei un text fidel și cît mai ușor de folosit.

a) **Documentele în limba latină**. Pentru rezolvarea particularităților grafice întîlnite în textele latine s-au adoptat următoarele criterii la transcrierea documentelor.

Diftongul *ae* și *oe*, precum și *e* sau *ę* (caudata) se păstrează fără nici o schimbare, așa cum apar în text. Forma contopită a diftongului *ae* (coarctata) se transcrie ca *a*, în lipsa unui semn grafic care să-i corespundă în uzul modern, dar se atrage atenția în note.

Litera *j* (i lung ca formă grafică, de ex.: *idcjrco*) în funcțiune de *i* (i scurt ca formă grafică) sau urmată de consoană (*jnfidelis, jmpugnare*) se transcrie ca *i* (*idcirco, infidelis, impugnare*). Se respectă însă ortografia din text în cazul numelor proprii care încep cu *J* sau *I*.

Semnul accentului deasupra lui *i, ii, y*, se transcrie ca punct.

Literele *Y* sau *y* (*ydem* la nominativ singular, *hys, sylva*) având valoare de *i*, se transcriu ca *i* (*idem, immo, his, silva*).

Fac excepție de la aceste reguli grafiile caracteristice unei anumite perioade, ca *ydoneus* sau derivatele sale.

Literele *y, ij, ÿ*, (de ex.: *ydem* la nominativ plural, *alÿs, meritorÿs, negotÿ*) în funcție de *ii* (i dublu) se transcriu ca *ii* (*iidem, aliis, meritoriis, negotii*).

Literele *u* (*uestra, fluui*), *v* (*universi, utilitas*) și *w* (*sew*), se transcriu după valoarea lor fonetică (*vestra, fluvii, universi, utilitas, seu*).

Face excepție *wlgo*, caracteristic unei anumite perioade.

Cuvântul *vaivoda*, precum și variantele și derivatele sale (*woyuoda, woyvoda, voyuoda, voyuodalis* etc.) se transcriu în forma din text.

Se respectă grafia din text în cazul silabei *-ci* sau *-ti* înaintea unei vocale, când ele pot fi distinse una de alta (*etiam* sau *eciam, relatio* sau *relacio, venditio* sau *vendicio*). În cazurile în care scrisul din text nu permite să se facă o distincție (bunăoară în variantele mai vechi ale scrierii gotice), transcrierea se face ținând seama de etimologia cuvântului, potrivit uzului din dicționarele latinei clasice.

Se păstrează apoi grafiile particulare, care uneori au o valoare fonetică: *michi, nichil, dampnum, aput, set* etc.

De asemenea se respectă grafia *quarta* din text, cu sensul de *carta* (*charta*), dar, spre a se evita confuzia cu numeralul ordinal *quarta* (de ex. în *quarta pars, quarta filialis*), se menționează forma corectă în note. Tot așa, se respectă grafiile *autenticus, legitimus, litera* (în loc de *authenticus, legitimus, littera*), ele fiind caracteristice unor cancelarii sau perioade.

În cazul numelor comune, când în același text se întâlnesc ambele grafii sau chiar mai multe, se adoptă în transcrierea textului forma cea mai frecventă, semnalându-se variantele în note.

În ceea ce privește cuvintele compuse (care apar despărțite în text) acestea nu se transcriu separat (ex.: *adjudicandum*, în loc de *ad iudicandum*). Prepozițiile însă, sînt despărțite de cuvântul următor (ex.: *ad eum, per eum*, în loc de *adeum, pereum*). Tot astfel se transcriu după uzul modern (folosit în ortografia latină clasică) expresii sau cuvinte ca: *eo facto, eo modo, suo modo*, în loc de *eofacto, eomodo, suomodo*. Se transcriu însă, fără să fie despărțite, potrivit uzului curent din texte, cuvintele: *abhinc, deinde, necnon, unacum* etc.

Numele proprii (de persoane, de popoare și de locuri), precum și cuvintele sau expresiile în alte limbi (decît latina) se transcriu așa cum se află în text. Când un nume propriu (de botez) este redat numai printr-o inițială (siglă),

completarea se face în transcriere între paranteze unghiulare: <Aαnthonius>, <Sσtephanus>. Aşa se procedează numai în cazurile neîndoielnice; altfel iniţialele sînt transcrise necompletate în text, iar completarea probabilă se face în noţe. Numele proprii (de botez) obişnuite sînt transcrise tot în forma din text (Michael sau Mychyel, Simon sau Symon).

Cuvintele *dei* şi *domini* (din formulele *dei gratia*, *año domini*) se redau cu iniţială minusculă, cum sînt scrise, de obicei, şi în text.

În ceea ce priveşte transcrierea *cifrelor*, se păstrează formele din text: numerele romane — exprimate în cuvinte cu semne numerale, sau cu cifre arabe, după cum apar în document. În cazul numerelor romane se respectă prescurtările şi elementele mixte (numere şi cuvinte) din expresiile numerale. Exemple: *millesimo trecentesimo quinto*; *M^m CCC^m quatragesimo nono*; *M^o CCC^o L^m*.

Se transcriu întocmai numerele *IIII* (= IV), *IIIII* (= V), *VIIII* (= IX), inclusiv eventualele forme grafice minuscule: *iiij* (= 4).

Literele *C* şi *M* sau formele lor minuscule, folosite ca exponenţi indicînd multiplicarea, se reproduc în formele existente în text: *II°* (= 200), *XV^m* (= 15.000).

Semnlele care indică jumătatea în notaţia numerală, fie printr-o linie oblică ce taie ultima cifră a numărului, fie printr-o orizontală între două puncte, se transcriu după uzul modern, prin cifra 1/2. De ex.: *VII½* (= VII 1/2); *4 : (4 1/2)*.

b) Documentele în limba slavă. Completările tacite la documentele de limbă slavă se fac, urmîndu-se regula generală, la:

— *cuvintele religioase*, a căror prescurtare este indicată prin titlă (~):

Б̃ъ, Бг̃ъ = Богъ	АХ̃ъ = АСХъ
Бц̃е = Богородице	Їс. Хс. = Їсусе Христос

— *titlul domnului şi al dregătorului* (cu unele excepţii)

гсп̃даръ = господаръ	двор̃ = дворник
вд̃ъ = водаъ	стол̃ = столник
квд̃ъ = кривоудъ	пост̃ = постельник

— *lunile anului*

г̃ен̃ = генарїе
ох̃т̃ = охтомберїе

— *cuvintele cu o singură formă posibilă*:

ас̃ = аспри	тл̃ = талери
-------------	--------------

— *cuvintele cărora le lipseşte vocala finală*, de obicei consoana care o precede fiind aruncată deasupra rîndului, se completează în sensul textului documentului, sau al altor acte scrise de acelaşi diac; de asemenea pe baza documentelor epocii şi regiunii respective.

Astfel:

- în desinențele cazului genitiv :
- \tilde{r} = — го (ex.: его, нашего, скѣтаго)
- la alte cuvinte cărora le lipsește vocala finală :
- \tilde{z} = — же (ex.: таже, сеже)
- în numele de persoane :
- \tilde{d} = — дѣ (ex.: Гръмадѣ)
- \tilde{l} = — лѣ (ex.: Стѣнилѣ, Винтилѣ)
- \tilde{r} = — рѣ (ex.: Никоарѣ)
- \tilde{t} = — тѣ (ex.: Башотѣ, Калотѣ)
- în numele de localități și toponimice :
- \tilde{c} = — це, цин (ex.: Тръговице, Бѣкѣраци)
- la verbele pronominale :
- \tilde{c} = — се (ex.: искѣпна се)
- când diacul nu are în același text alte cazuri rezolvate de el altfel ;
- cuvintele cărora le lipsesc vocale mediane :

$\tilde{e}r\tilde{m}e\tilde{n}$ = ерѣмен

$\tilde{g}c\tilde{d}n\tilde{e}$ = господинѣ

— se completează tacit și următoarele cuvinte prescurtate :

Așa în document : Se completează astfel :

$\tilde{a}t\tilde{o}$	лѣто	
$\tilde{v}a\tilde{t}$	в лѣтѣ și въ лѣтѣ	
$\tilde{m}c\tilde{c}a$	мѣсеца	
$\tilde{w}\tilde{c}\tilde{c}$	вѣтъць și вѣтъць	
$\tilde{w}\tilde{c}\tilde{s}$	вѣтъсѣ	
$\tilde{w}c\tilde{n}$	вчина	(pentru nominativ)
	вчинѣ	(pentru celelalte cazuri)
$\tilde{c}t\tilde{y}n$	скѣын	
$\tilde{c}t\tilde{n}$	скѣтн	
$\tilde{c}n\tilde{e}$	сынѣ	(pentru Moldova)
	синѣ	(pentru Țara Românească, afară de cazul când diacul nu rezolvă el problema în cuprinsul aceluiași act)
$\tilde{v}n\tilde{c}t$	внстѣар (внстѣарник pentru Moldova)	
$\tilde{k}l\tilde{s}c$	клѣсар	
$\tilde{c}\tilde{s}l\tilde{c}$	сѣлар	

— Se completează în paranteze unghiulare :

— titlurile micilor dregători din Moldova :

$\tilde{c}p\tilde{t}$ = спѣт<ѣрѣл>

$\tilde{v}n\tilde{c}t$ = внст<ерничел>

— numele județelor:

$\tilde{\Delta}\tilde{\chi}\tilde{\mu}$ = $\Delta\chi\mu\langle\text{ΒΟΡΗΝΑ}\rangle$ = Dimbovița

$\tilde{\mu}\tilde{\lambda}$ = $\mu\lambda\langle\text{ΟΜΗΝΑ}\rangle$ = Ialomița

Sînt lăsate cum se găsesc în original cuvintele :

κελ, δελ, κηηγ, πακ, ηης, ρεχ, σλσγ, ș. a.

c) **Documente în limba greacă.** Documentele grecești incluse în *Documenta Romaniae Historica* au anumite particularități de grafie folosite în cancelariile din care sînt emise sau în mediul cărturăresc din care provin.

Actele date de patriarhii și prelații greci pentru chestiuni care privesc teritoriul țărilor române, scrise de oameni cu o cultură mai înaltă, se deosebesc în multe privințe de documentele, zapisele, înscrisurile etc. alcătuite de grămătici, cu un nivel cărturăresc mai redus, pentru grecii localnici, de obicei negustori.

Lăsînd la o parte particularitățile de limbă, care nu interesează aici, atragem atenția asupra unor aspecte grafice a căror lămurire este necesară cititorilor pentru înțelegerea modului în care au fost transcrise documentele grecești.

Paleografia greacă folosește, ca și celelalte paleografii, anumite reguli. Omiterea literelor sau a grupurilor de litere *din mijlocul cuvintelor* este indicată în acte prin titlă sau chiar printr-un grup de litere aruncate deasupra. De ex.:

$\tilde{\Theta}\zeta$ pentru $\Theta\epsilon\delta\zeta$

$\tilde{\iota}\tilde{\nu}\tilde{\delta}\tilde{\iota}\tilde{\kappa}\tilde{\tau}\tilde{\omega}\tilde{\nu}\tilde{\sigma}$ pentru $\iota\nu\delta\iota\kappa\tau\omega\nu\sigma$

$\tilde{\pi}\tilde{\rho}\tilde{\zeta}$ pentru $\pi\alpha\tau\rho\delta\zeta$

$\tilde{\pi}\tilde{\nu}\tilde{\iota}$ pentru $\pi\nu\epsilon\acute{\upsilon}\mu\alpha\tau\iota$

Omiterea la sfîrșitul cuvintelor a literelor sau a grupurilor de litere este arătată prin anumite semne grafice, transmise printr-o tradiție seculară, semne grafice foarte variate, după cum variate sînt și desinențele verbale și nominale pe care le înlocuiesc. Astfel:

$\tilde{\leq}$ = $\alpha\zeta$

$\tilde{\varphi}$ = $\alpha\nu$

$\tilde{\tau}$ = $\tau\alpha\iota$

$\tilde{\chi}$ = $\epsilon\omega\zeta$

$\tilde{\eta}$ = $\eta\zeta$

$\tilde{\omega}$ = $\omega\nu$

$\tilde{\tau\eta}$ = $\tau\eta\zeta$

Altcori omiterea literelor la sfîrșit de cuvînt este semnalată nu printr-un semn grafic, ci prin aruncarea deasupra a consoanei din silaba prescurtată:

$\tilde{\epsilon}\tilde{\tau}\tilde{\epsilon}\tilde{\iota}$ = $\epsilon\tau\epsilon\iota$

$\tilde{\epsilon}\tilde{\pi}\tilde{\epsilon}\tilde{\delta}\tilde{\acute{o}}$ = $\epsilon\pi\epsilon\delta\acute{o}\theta\eta$

Toate aceste genuri de prescurtare au fost dezlegate în mod tacit fără a le indica în paranteze, mai ales că ele nu pot fi interpretate decît într-un singur sens.

Documentele grecești scrise de localnici nu conțin decît un număr foarte redus de prescurtări. În schimb prezintă multe abateri de la ortografia actuală în ceea ce privește așezarea accentelor și spiritelor. În multe acte accentele sînt omise.

Pentru vocala *i* în neogreacă există mai multe semne grafice η , υ , ι , $\omicron\iota$, și adesea unul este folosit în locul altuia. Aceste particularități au fost respectate fără a atrage atenția cititorului asupra formelor gramaticale corecte.

d) Documentele în limba germană. I. *Pînă în secolul al XVI-lea* Transcrierea textelor germane din această perioadă se face fără nici o modificare în ceea ce privește vocalismul și consonantismul. Se păstrează deci semnul *f* pentru *s*; literele *cz* și *tz* pentru *z*; *v* pentru *u*; *y* pentru *i* sau *j*, etc.

Dacă vocalele închise (umlaut) *ö* sau *ü* în text sînt redată cu *o* sau *u*, se păstrează, pe cît posibil, această particularitate.

La textele de după anul 1550 s-a trecut la o simplificare a îngrămădirii de consoane. Acolo însă unde, din punct de vedere lingvistic, îngrămădirea de consoane denotă o nuanță dialectală, aceasta a fost păstrată. De ex.: se transcrie *vatter* în loc de *vater*, întrucît denotă o pronunțare scurtă a unui cuvînt, care în limba «neuhochdeutsch» se pronunță lungindu-se vocala *a*.

II. *Secolele XVII—XIX*. Grafia textelor originale, care de obicei e cu totul arbitrară, în această vreme s-a modificat potrivit ortografiei moderne, respectîndu-se însă particularitățile specifice ale secolului din care datează textul.

Astfel, îngrămădirea nejustificată a consoanelor nu este redată (ex. se transcrie: *und* și nu *unnd*; *Heer* și nu *Hheer*; *Soldat* și nu *Zsoldadt*).

În loc de *f* se transcrie totdeauna *s*.

Cz și *tz* se înlocuiesc în transcriere cu *z* (de ex. se scrie *Zins* în loc de *Czintz*).

Grafia curentă *th* în loc de *t* se păstrează (de ex. se respectă forma *Theil* în loc de ortografia actuală *Teil*).

Scrierea în mod obișnuit a lui *C* în loc de *K* se păstrează (de ex. *Commission* în loc de *Kommission*, *Concurrenz* în loc de *Konkurrenz*).

Lungirile arbitrare cu *h* se elimină (de ex. se scrie *Meer* în loc de *Mehr*). Se adaugă însă lungirea cu *h*, după ortografia modernă (de ex. *sehr* în loc de *ser*).

Substantivele se transcriu cu majuscule, iar adjectivele și verbele cu minuscule.

În transcrierea cuvintelor, care păstrează unele particularități provinciale, se respectă forma din text (de ex. se păstrează *Gewöhr* în loc de *Gewehr*, *Gebir* în loc de *Gebür*, *Heiser* în loc de *Häuser*). Acolo unde autorul folosește *y* în loc de *i*, se respectă această literă (de ex. *Sklaverey* în loc de *Sklaverei*).

Folosirea accidentală a lui *v* în loc de *u* nu este adoptată în transcriere (de ex. *und* și nu *vnd*).

e) Documentele românești chirilice. Textele vechilor documente românești din secolele XVI—XVIII sînt scrise cu alfabet chirilic.

Pentru rezolvarea diferitelor probleme pe care le ridică transcrierea cu litere latine a actelor chirilice, mai ales în ceea ce privește stabilirea echivalențelor fonetice corespunzătoare unor semne întîlnite în vechile texte românești, colectivul a adoptat punctul de vedere principial acceptat astăzi de cei mai mulți dintre specialiști (istorici și lingviști).

Formulele slave, ca titulatura domnului, sancțiunea, mențiunea redactorului și a scriitorului, a datei, a locului, aflate la începutul și la sfârșitul actului românesc se transcriu în limba originală, cu caractere slave (nu latine). Traducerea lor este redată în notă, sub text, când nu este vorba de fraze stereotipe, iar când este vorba de texte care se repetă în mai toate actele, acestea sînt traduse în tabelele anexe de la sfârșitul volumului.

Cuvintele slave aflate izolat în text, ca de ex.: sin, sin ego, brat, brat ego, ot, za, ot tam, biv, vel, bogorodițe, sud, se transcriu cu litere latine, traducerea lor fiind făcută în lista anexă de la sfârșitul volumului.

Cifrele. Cifrele chirilice din actele românești sînt redade cu caractere arabe. În cazul când cifrele chirilice se află în context slav, se transcriu în chirilică ¹.

¹ Pentru alte probleme ale paleografiei documentelor noastre medievale, a se vedea studiile lui D. P. Bogdan, S. Jakó, Em. Virtosu și Al. Elian din DIR, *Introducere*, vol. 1, București, 1956, p. 80—386.

PREFAȚĂ

Prezentul volum este cel dintîi al seriei « A. Țara Românească » din colecția *Documenta Romaniae Historica*, publicată de Secția de istorie a Academiei Republicii Socialiste România. El cuprinde cele mai vechi documente ale Țării Românești, începînd cu anul 1247 și pînă la 1500.

Aceste documente, în număr de 311, adunate și publicate întîia oară într-o serie completă (în marginile cunoștințelor arhivalice ce posedăm astăzi) prezintă mare importanță pentru studiul istoriei României în perioada de început a feudalismului dezvoltat. Ele privesc în primul rînd organizarea și dezvoltarea domeniului feudal, raporturile clasei stăpînitore cu domnia, lupta țărănimii și orășenimii împotriva aservirii. De asemenea, problemele economice (producția, prețurile și schimbul), cele fiscale, administrative și judiciare își au temelia lor documentară în aceste acte. Chiar și istoria politică (stabilirea cronologiei domnilor) nu poate fi precizată fără analiza amănunțită a actelor interne din Țara Românească. Cît privește istoria culturii medievale românești, documentele din acest volum prezintă material de cercetare asupra culturii slavone din acea vreme, limba oficială fiind limba slavă de redacție medio-bulgară și sîrbă. Afară de cîteva excepții, toate documentele Țării Românești, din seria care se sfîrșește cu ultimul an al secolului al XV-lea, atît cele emenate din cancelaria domnească, cît și cele din cancelariile boierești, sînt scrise în slavonește. Prezența în acest volum a unor documente în limba română (plus un număr de rezumate) se datorește faptului că nu s-au găsit încă originalele slave ale acestor acte, așa că editorii s-au văzut siliți să recurgă la traducerea lor românești, care datează din secolele al XVIII-lea — XIX-lea.

Importanța acestor documente nu se mărginește numai la studiul istoriei României, ci se extinde și asupra întregului sud-est al Europei, textele slavone prezentînd material comparativ pentru cercetarea instituțiilor feudale din această parte a continentului nostru.

Parte din documentele acestei perioade au mai fost publicate de către Venelin, Miletić și Agură, B. P. Hașdeu, I. Bogdan, Șt. Nicolaescu, Al. Ștefulescu și P. P. Panaitescu. Descoperirea unor noi documente, rectificările de datare și de lectură, aplicarea unei mai riguroase metode de editare au făcut necesară retipărirea și a acestor documente. Față de volumul *Documentele Țării Românești*, publicat de P. P. Panaitescu în 1938, care se oprește la anul 1490 și are 179 de acte, ca și față de cel din colecția *Documente privind istoria României*, în care s-au dat numai traducерile, prezentul volum cuprinde 311 documente, redându-se atit textul în limba originală, cît și traducерile.

Munca editorilor anteriori a fost folosită de cei ce s-au îngrijit de publicarea prezentului volum. Întregul material a fost revizuit, colaționindu-se toate documentele după originale, iar traducerea documentelor slave, latine și grecești a fost revăzută cu atenție. Astfel s-au putut face numeroase emendări și îndreptări, care vor putea servi, în unele cazuri, la noi interpretări ale unor probleme din istoria Țării Românești.

De asemenea, editorii prezentului volum, pe baza criticii interne și externe a textelor, au rectificat o serie de datări greșite din vechile ediții. Pentru documentele fără dată s-au propus, în mai multe cazuri, date noi. Pentru a se evita confuzii cauzate de deosebitele datări sub care au fost publicate aceleași documente în diferite colecții, s-a introdus o tablă de concordanțe ale datelor, care diferă față de edițiile anterioare.

În comparație cu volumul din vechea colecție a Academiei Republicii Socialiste România s-au introdus încă 38 de documente, din care 7 inedite; în schimb au fost eliminate câteva acte cu caracter extern, care-și aflaseră loc în vechea colecție, ca și unele dublete. Un număr de șapte documente din vechea colecție, fiind datate greșit în secolul al XV-lea, au fost scoase din volum, urmînd să fie inserate între cele din secolul al XVI-lea.

Un grup de acte, aflătoare în arhivele orașelor din Transilvania, care fuseseră rezervate spre a fi publicate în volumele privind relațiile dintre cele trei țări române, au fost acum introduse în rîndul documentelor interne ale Țării Românești; ele sînt porunci adresate de domnie și de boierii acestei țări dregătorilor de la vămi și din alte locuri, în favoarea negustorilor brașoveni sau sibieni, precum și scrisorile adresate din Țara Românească unor persoane refugiate temporar în Transilvania.

Acum, pentru prima dată se publică textul slav a 70 de documente, majoritatea (52) din ultimul deceniu al secolului al XV-lea.

După forma și limba în care s-au păstrat documentele cuprinse în prezentul volum (303 documente, plus 8 îndoielnice): 219 sînt originale (217 slave și 2 latinești), 24 copii (21 slave, 2 grecești, 1 latină), 38 traduceri (35 românești, 1 latină, 2 maghiare) și 30 rezumate, transumpturi, extrase (românești, grecești, latinești). După materialul pe care au fost scrise originalele, 186 sînt pe pergament și 33 pe hîrtie.

În privința fondurilor din care provin cele 311 documente, 164 de documente sînt de la Arhivele Statului din București, 58 de la Biblioteca Academiei Republicii Socialiste România, 43 extrase din publicații, 18 de la Arhivele Statului din Brașov, 9 de la Muzeul de istorie a orașului București, 7 de la Muzeul raional din Tîrgu Jiu, 4 din colecții particulare, cîte două de la Arhivele Statului din Craiova și Rîmnicu Vilcea, cîte unul de la Muzeul de Artă al Republicii Socialiste România, Muzeul din Turnu Severin, Biblioteca Centrală de Stat și Arhivele Statului din Budapesta.

Indicele volumului a fost alcătuit de S. Caracaș, O. Diaconescu și M. Bălan, folosindu-se și Indicii vechii colecții. La operațiile de revizie, datare și colaționare au mai contribuit: D. P. Bogdan, I. Ionașcu, A. Sacerdoțeanu, H. Chircă și C. Bălan.

PRESCURTĂRI — BIBLIOGRAFIE

- Акты русскаго* = *Акты русскаго на светом Атонееа монастыра св. Пантелеимона*, Kiev, 1873.
- Arion, *Mircea*. = Arion, Dinu C., *Din hrisoavele lui Mircea cel Bătrîn. 1386—1418*, București, 1930.
- Batthyán*. = Batthyán, Ignatius comes de, *Leges ecclesiasticae regni Hungariae et provinciarum adiacentium*, II—III, Claudiopoli, 1827.
- Bălășel, *Hris. Bogdănești*. = Bălășel, Pr. T., *Hrisoave domnești și alte feluri de documente, în copie sau regeste, cu privire la satul Bogdănești, județul Vilcea*, în « Arhivele Olteniei », XIX (1940).
- Berechet, *Procedura*. = Berechet, Șt. Gr., *Procedura de judecată la slavi și români*, Chișinău, 1926.
- Bogdan, *Relațiile 1*. = Bogdan, I., *Documente și regeste privitoare la relațiile Țării Românești cu Brașovul și Ungaria în secolul XV și XVI*, București, 1902.
- Bogdan, *Mircea*. = Bogdan, I., *Un chrisov al lui Mircea cel Bătrîn din 10 iunie 1415*, în « Analele Academiei Române », Mem. Secț. Ist., seria II, XXVI (1903—1904).
- Bogdan, *Relațiile I₂*. = Bogdan, I., *Documente privitoare la relațiile Țării Românești cu Brașovul și cu Țara Ungurească în sec. XV și XVI*, București, 1905.
- Brezoianu*. = Brezoianu, I., *Vechile instituțiuni ale României*, București, 1882.
- Bulat, *Contribuțiuni*. = Bulat, T. G., *Contribuțiuni documentare la istoria Olteniei. Secolul XVI, XVII și XVIII*, Rîmnicul-Vilcea, 1925.
- Cărăbiș, *Valea Jaleșului*. = Cărăbiș, V., *Unele date cu privire la problema transmisiunii stăpînirii funciare în cîteva sate de pe valea Jaleșului în veacurile XV—XIX*, în « Studii », XI (1958), nr. 5.
- Chircă, *Comentariu*. = Chircă, H., *Comentariu istorico-filologic asupra hrisovului din 20 septembrie 1459*, în « Studii », XII (1959), nr. 5.
- Cipariu, *Archivu*. = Cipariu, T., *Archivu pentru filologia și istoria*, Blaj, 1867—1869.
- Conea, *Țara Loviștei*. = Conea, I., *Țara Loviștei*, București, 1935.

- Cotoșman, *Vechimea*. = Cotoșman, Gh., *Vechimea organizației național-bisericești la românii bănățeni*, în «*Revista de istorie bisericească*», I (1943), nr. 1.
- Cronologia tabelară. = *Cronologia tabelară*, în *Operele lui Constantin Cantacuzino*, publicate de N. Iorga, București, 1901.
- Densușianu, *Mon. Ț. Făgăraș*. = Densușianu, Nicolae, *Monumente pentru istoria Țării Făgărașului*, București, 1885.
- Dobrescu, *Ist. bis. rom. din Oltenia*. = Dobrescu, Nicolae, *Istoria bisericii române din Oltenia în timpul ocupațiunii austriace (1716—1739)*, București, 1906.
- D.I.R., B. și D.I.R., C. = *Documente privind istoria României. B. Țara Românească, veac. XIII, XIV și XV*, București, 1953; *C. Transilvania, veac. XI, XII și XIII*, București, 1951.
- Donat, *Banul Mărdăcine*. = Donat, I., *Cine este Banul Mărdăcine?*, în «*Arhivele Olteniei*», XIII (1934).
- Donat, *Fundațiunile*. = Donat, I., *Fundațiunile religioase ale Olteniei*, în «*Arhivele Olteniei*», XVII (1938).
- Enăceanu, *M-rea Apele*. = Enăceanu, Ghenadie, *Din istoria bisericii românilor. Despre mănăstirea Apelor*, în «*Biserica ortodoxă română*», IV (1877—1878).
- Fejér. = Fejér, Georgius, *Codex diplomaticus Hungariae ecclesiasticus ac civilis*, tom. IV, vol. 1 și tom. IX, vol. 4, Budae, 1829.
- Filimon, *Doc. munt.* = Filimon, Aurel, *Diferite documente muntenești*, în «*Analele Institutului de istorie națională*», Cluj, V (1928—1930).
- Fotino, *Documente*. = Fotino, George, *Documente slavo-române inedite*, în «*Arhivele Olteniei*», II (1923).
- Fridvaldszky. = Fridvaldszky, J., *Reges Ungariae Mariani ex antiquissimis diplomatibus aliisque mss. conscripti*, Viena, 1775 (după P. P. Panaitescu, *Documentele Țării Românești*).
- Furnică, *Comerțul*. = Furnică, Dumitru, *Documente privitoare la comerțul românesc. 1473—1868*, București, 1931.
- Ghibănescu, *Vlad Vodă*. = Ghibănescu, Gh., *Vlad Vodă (Călugărul)*, în «*Arhiva*»-Iași, VII (1896).
- Ghibănescu, *Surete*. = Ghibănescu, Gh., *Surete și izvoade, documente slavo-române*, I, VI și XVIII, Iași, 1906—1927.
- Ghibănescu, *Codrescu*. = Ghibănescu, Gh., *Documente*, în «*Teodor Codrescu*», II (1934).
- Giurescu, *Org. fin.* = Giurescu, Constantin C., *Organizarea financiară a Țării Românești în epoca lui Mircea cel Bătrîn*, în «*Analele Academiei Române*», Mem. Secț. Ist., seria III, VII (1927).
- Giurescu, *Ist. rom.* = Giurescu, Constantin C., *Istoria românilor*, I, ed. a V-a și II, 1, ed. a IV-a, București, 1943—1946.
- Glasnik. = *Glasnik srpskog učenog društva*, XXIV (1868).
- Hasdeu, *Arh. ist.* = Hasdeu, B. P., *Arhiva istorică a României*, I—III, București, 1865—1867.
- Hasdeu, *Dare de seamă*. = Hasdeu, B. P., *Trei lune peste munți. Dare de seamă despre o excursiune științifică în Transilvania*, în «*Columna lui Traian*», V (1874).
- Hasdeu, *Ist. critică*. = Hasdeu, B. P., *Istoria critică a românilor*, I, București, 1875.
- Hasdeu, *Vlad Țepeș*. = Hasdeu, B. P., *Un document de la Vlad Țepeș, comunicat de Const. Colibășianu*, în «*Columna lui Traian*», VII (1876).

- Hasdeu, Craiova. = Hasdeu, B. P., *Originile Craiovei*, în «*Columna lui Traian*», VII (1876).
- Hasdeu, Negru Vodă. = Hasdeu, B. P., *Negru Vodă* (Introducere la *Etymologicum Magnum Romaniae*, IV), București, 1898.
- Hurmuzaki. = Hurmuzaki, *Documente privitoare la istoria românilor*, I, 2, II, 3 și XIV, 1, București, 1890—1915.
- Iliescu. = Iliescu, Dan, *Cetatea de Floci*, București, 1930.
- Ionașcu, Biserici. = Ionașcu, I., *Biserici, chipuri și documente din Olt, Craiova*, 1934.
- Ionașcu, Bolintin. = Ionașcu, I., *Vechimea mănăstirii din Pădurea cea Mare de la Bolintin*, în «*Revista istorică română*», VII (1937).
- Ionașcu, Doc. Morunglavu. = Ionașcu, I., *Documentele moșiiilor schitului Șerbănești-Morunglavu din Vilcea*, în «*Arhivele Olteniei*», XVII (1938).
- Iorga, St. și doc. = Iorga, N., *Studii și documente cu privire la istoria românilor*, III, V, VII, XII și XVIII, București, 1901—1910.
- Iorga, Ist. rom. = Iorga, N., *Istoria românilor*, III—IV, București, 1937.
- Kaceanovski. = Kaceanovski, Vladimir, *Neisdanny jagramoty iz Afonskih arhivov*, în «*Izvestija obščestva arheologii istorij i etnografy pri imp. Kazanskow Universitete*», VI—2 și în extras 1888.
- Katona. = Katona, Stephanus, *Historia critica regum Hungariae*, tom. VI (stirpis arpadianae), X (stirpis mixtae), Buda, 1782—1790.
- Mag. ist. = *Magazinul istoric pentru Dacia*, I (1845).
- Măldărescu, Horez. = Măldărescu, N., *Despre numirea «Horez» sau «Orez»*, în «*Columna lui Traian*», VII (1876).
- Mijatović, Odrasci. = Mijatović, Čedomir, *Srpski odrazci iz rumunske istorije*, în «*Letopis matice srpske*», CLXXXVI (1896).
- Miatovici, Reflexuri sîrbești. = Miatovici, Cediu, *Reflexuri sîrbești din istoria română*, în «*Convorbiri literare*», XXXI (1897).
- Miklosich. = Miklosich, Fr., *Slavische Bibliothek oder Beiträge zur slavischen Philologie und Geschichte*, Wien, 1851.
- Miletić. = Miletić, L., *Дакo-ромънитѣ и тѣхната славянска писменостъ. II. Нови Влахо-Български грамоти отъ Брашовъ*, în «*Sbornik*», Sofia, XIII (1896).
- Miletić — Agura. = Miletić, L., și D. Agura, *Дакo-ромънитѣ и тѣхната славянска писменостъ*, în «*Sbornik*», Sofia, IX (1893).
- Mușeteanu, Glavacioc. = Mușeteanu, Pr. Ioan, *Mănăstirea Glavacioc*, București, 1933.
- Nandriș, Athos. = Nandriș, Gr., *Documente românești în limba slavă de la mănăstirile Muntelui Athos*, București, 1936.
- Năsturel, Nova plantatio. = Năsturel, P. V., «*Nova plantatio*» și regii României, în «*Revista pentru istorie, arheologie și filologie*», XV (1914).
- Νέος Ἑλληνομνήμων. = Νέος Ἑλληνομνήμων. Αθῆναισι, IV (1907).
- Nicolaescu, Doc. sl.-rom. = Nicolaescu, St., *Documente slavo-române cu privire la relațiile Țării Românești și Moldovei cu Ardealul în sec. XV și XVI*, București, 1905.
- Nicolaescu, Aldea. = Nicolaescu, St., *Domnia lui Alexandru Vodă Aldea, fiul lui Mircea Vodă cel Bătrîn*, București, 1922. (Extras din «*Revista pentru istorie, arheologie și filologie*»), XVI (1922).

- Nicolaescu, *Ajutoare bănești*. = Nicolaescu, St., *Ajutoare bănești și danii ale domnilor români către m-rea Sf. Filoteiu din Muntele Athos*, în « Revista Arhivelor », I (1924), nr. 1.
- Nicolaescu, *Mircea*. = Nicolaescu, St., *Documente inedite de la Mircea cel Bătrîn*, în « Bucureștii », I (1935), nr. 2.
- Nicolaescu, *Snagov*. = Nicolaescu, St., *Vechimea m-rei Snagov*, în « Bucureștii », I (1935), nr. 1.
- Nicolaescu, *Vladislav voevod*. = Nicolaescu, St., *Vladislav voevod și doamna Neacșa*, București, 1935.
- Nicolaescu, *București*. = Nicolaescu, St., *Istoricul orașului București*, în « Bucureștii », III (1937), nr. 1—2.
- Nicolaescu, *Hris. Cozia*. = Nicolaescu, St., *Cel mai vechi hrisov al lui Mircea Vodă cel Bătrîn cu privire la mănăstirea Cozia*, București, 1939.
- Nicolăescu-Plopșor, *Doc. olt*. = Nicolăescu-Plopșor, C., *Documente oltenesti*, I, Craiova, 1933.
- Nicolăescu-Plopșor, *Mon. j. Dolj*. = Nicolăescu-Plopșor, C., *Monografia județului Dolj*, în « Oltenia », V (1944), aug. 1.
- Odobescu, *Bistrița*. = Odobescu, A. I., *Despre unele manuscrise și cărți tipărite aflate în mănăstirea Bistrița*, în « Revista română », I (1861).
- Panaïtescu. = Panaïtescu, P. P., *Documentele Țării Românești*, București, 1938.
- Pray. = Pray, Georgius, *Dissertationes historico-criticae in annales veteres hunorum, avarum et hungarorum*, Vindobonae, 1775.
- Pușcariu, *Fragmente*. = Pușcariu, I., *Fragmente istorice despre boierii din Țara Făgărașului*, IV, Sibiu, 1907.
- Pușcariu, *Revolta*. = Pușcariu, I., *Două documente privitoare la revolta boierilor din Țara Făgărașului*, București, 1910. (Extras din « Analele Academiei Române », Mem. Secț. Ist., seria II, XXXIII (1910—1911).
- Radojičić. = Radojičić, G. Sp., *Srpske arhivske i rukopisne zbirke na Svetoj Gori*, în « Arhivist », 1955, nr. 2.
- Răuțescu, *Doc. muscelens*. = Răuțescu, Pr. Ioan, *Acte și documente muscelene*, în « Buletinul Comisiei istorice a României », XII (1933).
- Sacerdoțeanu, *Cozia*. = Sacerdoțeanu, A., *Din arhiva mănăstirii Cozia*, în « Hrisovul », VI (1946).
- Sacerdoțeanu-Bogdan. = Sacerdoțeanu, Aurelian și Damian P. Bogdan, *Culegere de facsimile pentru Școala de Arhivistică*. Seria slavă, București, 1943.
- Spicuitor. = Spicuitor în ogor vecin, IV (1924).
- Stahl-Bogdan. = Stahl, Henri și Damian P. Bogdan, *Manual de paleografie slavo-română*, București, 1936.
- Sturza, *Doc. Wiesbaden*. = Sturza, Dimitrie A., *Dare de seamă despre colecțiunea de documente istorice române aflate la Wiesbaden*, în « Analele Academiei Române », Mem. Secț. Ist., seria II, VIII (1885—1886).
- Șincai, *Chronica*. = Șincai, Gheorghie, *Chronica românilor și a mai multor neamuri*, I, București, 1886.
- Ștefulescu, *Vlad Călugărul*. = Ștefulescu, Al., *Contribuțiune la domnia lui Vlad Călugărul după hrisoavele din Muzeul Gorjului*, în « Noua revistă română », II (1900), nr. 22.
- Ștefulescu, *Arhiva Gorj*. = Ștefulescu, Al., *Arhiva istorică a Gorjului*, în « Amicul poporului », Țirgu-Jiu, III (1901—1902).

- Ștefulescu, *Gorjul ist.* = Ștefulescu, Al., *Gorjul istoric și pitoresc*, Tirgu-Jiului, 1904.
- Ștefulescu, *Tg. Jiu.* = Ștefulescu, Al., *Istoria Tirgu-Jiului*, Tirgul-Jiului, 1906.
- Ștefulescu, *Doc. sl.-rom.* = Ștefulescu, Al., *Documente slavo-române relative la Gorj. 1406—1665*, Tirgul-Jiului, 1908.
- Ștefulescu, *Tismana.* = Ștefulescu, Al., *Mănăstirea Tismana*, ed. a III-a, București, 1909.
- Theiner.* = Theiner, Augustino, *Vetera monumenta historica Hungariam sacram illustrantia*, I, Romae, 1859.
- Tocilescu, *Doc. ist. I și II.* = Tocilescu, Gr. G., *Documente istorice inedite*, în «Foaia societății Românismul», I (1870—1871) și II (1871).
- Tocilescu, *București.* = Tocilescu, Gr. G., *Cetatea București sau Cetatea Dimboviței*, în «Revista Tinerimea română», I (1898), seria nouă.
- Tocilescu, *534 doc.* = Tocilescu, Gr. G., *534 documente slavo-române din Țara Românească și Moldova privitoare la legăturile cu Ardealul. 1346—1603*, București, 1931.
- Transilvania.* = *Transilvania*, 1872, 1873.
- Tunusli.* = Tunusli, *Istoria politică și geografică a Țării Românești*, București, 1863.
- Ureche, *Memoriu.* = Ureche, V. A., *Memoriu despre istoria românilor de la 1774—1786*, în «Analele Academiei Române», Mem. Secț. Ist., seria II, XII (1889—1890).
- Venelin.* = Venelin, I., *Влахо-болгарскія или Дако-славянскія грамоты*, St. Peterburg, 1840.
- Zimmermann.* = Zimmermann, Franz și Carl Werner, *Urkundenbuch zur Geschichte der Deutschen in Siebenbürgen*, vol. I, II și IV, Hermannstadt, 1892—1937 (vol. II și cu Georg Müller, vol. IV, numai Gustav Gündish).

REZUMATUL DOCUMENTELOR

1. — 1247 iunie 2, <Alba Regală>. — Bela al IV-lea, regele Ungariei, întărește Cavalerilor Ioaniți țara Severinului împreună cu cnezatele lui Ioan și Farcaș, precum și toată Cumania exceptând voivodatele românești ale lui Litovoi și Seneslau de la care li se acordă jumătate din veniturile regale.

2. — <1351 septembrie 1—1352 august 31> 6860 — Mențiunea unui act de la Nicolae Alexandru Basarab voievod, prin care dăruiește bisericii din Cimpulung satul Bădeștii.

3. — 1369 noiembrie 25, Argeș. — Vladislav voievod poruncește catolicilor din țara lui să primească cu cinste pe episcopul catolic, care vine ca sufragane al episcopului Transilvaniei.

4. — 1372 mai 8. — Mențiunea unui act de la Vladislav voievod pentru muntele Nemaia.

5. — 1372 iulie 16, Argeș. — Vladislav voievod dăruiește rudei sale Vladislav de Dobca târgul Șercaia și satele Veneția, Cuculata, Apele Calde și Dobca, pentru meritele sale în luptele cu turcii și cu împăratul de la Tîrnova.

6. — <1374>. — Vladislav voievod dăruiește ctitoriei sale, m-reia Vodița: satele Jidovștița, Vodița mare și Țarovățul, un obroc anual în bani, hrană și îmbrăcăminte, hotărînd totodată și modul de alegere a egumenului.

7. — 1385 (6894) octombrie 3, Argeș. — Dan I voievod dăruiește și întărește m-rîi Tismana: satele Vadul Cumanilor, Hrisomuinți, Tismana, balta Bistreț și jumătate din Toporna, un obroc anual, precum și alte venituri.

8. — 1387 (6895) iunie 27, Argeș. — Mircea cel Bătrîn voievod întărește m-rilor Tismana și Vodița daniile anterioare, precum și părți din satul Dăbăcești, dăruite de Dimitrie Dăbăcescu; mai dăruiește satele: Jarcovăț, Varovnicele, Prilepețul, Petrovița, Virbița și seliștea Stănciștor.

9. — 1388 (6896) mai 20. — Mircea cel bătrîn voievod dăruiește ctitoriei sale, m-reia Cozia, satul Orlești, satul lui Stoian Halgaș, un obroc anual și 300 de sălașe de țigani. De asemenea, îi întărește satul Crușia și mai multe locuri, dăruite de alții, hotărînd totodată modul de alegere a egumenului.

10. — 1389 (6898) septembrie 4, Rîmnicul Vîlcea. — Mircea cel Bătrîn voievod lărgeste hotarul m-rîi Cozia, dăruindu-i locul ce ținea de satul Jiblea.

11. — <1389—1400> octombrie. — Mircea cel bătrîn voievod întărește lui Vilcu ocinele lui Stanciu, deoarece Vilcu a înfiat pe fiii lui Stanciu, rămași orfani de tată.
12. — <1390—1400>. — Mircea cel Bătrîn voievod întărește lui Ion și altora satul Bra-niștea Urășei, ocină la vadul Șercaiei și o stină în muntele Lereștilor, scutite de dări și de slujbe.
13. — <1390—1406>. — Mențiunea unui act de la Mircea cel Bătrîn voievod, prin care întărește lui Costea ocinele Viștea-de-Jos, Viștea-de-Sus, jumătate din Arpașul-de-Jos, precum și țigani.
14. — <1391 septembrie 1—1392 august 31> 6900. — Mircea cel Bătrîn voievod întărește m-rii Tismana daniile anterioare și dăruiește satele Jarcovăț, Sușița și altele, precum și venitul domnesc de la roțile de la Bratilov ale lui Ciop Hanoș.
15. — 1391 (6900) decembrie 27, Argeș. — Mircea cel Bătrîn voievod dăruiește lui Stanciu egumenul și fratelui său Călin ocina Scorei pe care o scutește de orice fel de dări.
16. — <Circa 1392>. — Mircea cel Bătrîn voievod întărește m-rii Tismana daniile anterioare și-i dăruiește satele: Jarcovăț, Sușița, Pesticovo, Sogoino, Sălcișor și zeciuală de aramă de la roțile lui Ciop Hanoș, la Bratilov.
17. — <1392> ianuarie 8. — Mircea cel Bătrîn voievod dăruiește și întărește m-rii Cozia satele: Cereășov, Poroinița, București și altele, un obroc anual, precum și 300 sălașe de țigani.
18. — <1393 septembrie 1—1394 august 31> 6902. — Mircea cel Bătrîn voievod întărește lui Dragomir și altora moșiile Intre Boilea, Săseni și Petriceana.
19. — <1398> noiembrie 21. — Boierul Aldea și soția sa, Bisa, dăruiesc m-rii Cut-lumuz de la Athos satul Cireșov.
20. — <Circa 1400>. — Mircea cel Bătrîn voievod dăruiește m-rii Cozia satele Miclușevăț, Curilo și Grădanovăț, pe Dunăre, care să asculte de starețul Sofronie și să lucreze la mânăstire.
21. — <1400—1403>. — Mircea cel Bătrîn voievod întărește fiilor lui Batea și fiilor lui Neagotă locuri la Mociurițe ș.a., scutindu-i de dări și slujbe, în afară de oaste.
22. — <1400—1418>. — Mircea cel Bătrîn voievod întărește m-rilor Tismana și Vodița daniile anterioare și dăruiește m-rii Tismana satele: Trufești, Obedin, Ceauri și altele.
23. — 1400 (6908) iulie 20, Argeș. — Mircea cel bătrîn voievod dăruiește lui Micul și lui Stoia, pentru credincioasă slujbă, jumătate din satul Mîndra, în Țara Făgărașului.
24. — <1401—1406>. — Mircea cel Bătrîn voievod întărește jupanului Fintea și altora locuri pe Argeșel și pe Elovîța și la Frăsinet, scutindu-i de dăjdii și slujbe.
25. — <1402—1403>. — Mircea cel bătrîn voievod dăruiește m-rii Cozia satele: Călimă-nești, Jiblea, Brădățeni, Seaca și Hinătești, toate scutite de dări și munci domnești.
26. — <1402—1418>. — Mircea cel Bătrîn voievod întărește m-rilor Cozia și Codmeana un loc pe Prahova, cu biserică, moară și metoh.
27. — <1402—1418>. — Mircea cel Bătrîn voievod poruncește ca nici rudele, nici dregă-torii domnești să nu oprească pe cei ce vor să-și dăruiască averile m-rii Cozia. De asemenea întărește mânăstirii daniile făcute de Anghel de la Ocna. (Cu fotocopie în anexă, pl. I).
28. — <1404—1406>. — Mircea cel Bătrîn voievod întărește m-rii Cozia toate bălțile pe Dunăre, de la Săpatul pînă la gura Ialomiței, cu toate veniturile.
29. — <1404—1418>. — Mircea cel Bătrîn voievod poruncește ca nimeni să nu oprească pe oamenii care vor veni din satele boierești să se așeze într-un sat — <Cărăreni> —, de la gura Ialomiței, al m-rii Cozia.
30. — <Circa 1406>. — Mircea cel Bătrîn voievod scutește carele m-rii Cozia de orice vamă. (Cu fotocopie în anexă, pl. II).

31. — 1406 (6914). — Ștefan Lazarevici, despotul sîrbilor, întărește m-rilor Tismana și Vodița metoașe în Serbia.

32. — 1406 (6915) noiembrie 23, M-re a Tismana. — Mircea cel Bătrîn voievod poruncește ca nimeni, cu excepția călugărilor Tismanei, să nu aibă voie să pescuiască în riul Tismana, nici să-și pască vitele pe moșia mănăstirii.

33. — <1407>. — Mircea cel Bătrîn voievod poruncește satelor m-rii Tismana să asculte de noul stareț al mănăstirii, Agathon, făgăduindu-le că nu le va dărui vreunor boieri sau cnezi. (Cu fotocopie în anexă, pl. III).

34. — <1407—1418>. — Mircea cel Bătrîn voievod întărește m-rii Snagov satul Ciulinița, pe Buzău, scutit de toate slujbele și dăjdiile, în afară de oastea cea mare. (Cu fotocopie în anexă, pl. IV).

35. — 1409 (6917) mai 11, Giurgiu. — Mircea cel Bătrîn voievod scutește satul Pulcovți, al m-rii Strugalea, de slujbe și dăjdii, în afară de oastea cea mare. (Cu fotocopie în anexă, pl. V).

36. — 1412 (6920) martie 28. — Constantin cumpără de la protopopul Hariton un cal, o șea, o pătură și două găleți de grîu.

37. — 1415 (6923) martie 28, M-re a Cozia. — Mircea cel Bătrîn voievod dăruiește m-rii Cozia vama de la Genune.

38. — 1415 (6923) iunie 10, Argeș. — Mircea cel Bătrîn voievod întărește lui Vlad și altora satele Bala și Preslopul, scutite de dăjdii și slujbe, în afară de oastea cea mare.

39. — <1417—1418>. — Mihail, fiul lui Mircea cel Bătrîn voievod, întărește m-rilor Cozia și Codmeana zece case de oameni din Tirgoviște, scutiți de toate dăjdiile și slujbele, în afară de bir, oaste și lucru la moară.

40. — <1418—1420>. — Mihail voievod poruncește vameșilor din Cetatea Dimboviței și de la Rucăr să se poarte frumos cu brașovenii.

41. — 1418 (6926) februarie — august, Argeș. — Mihail voievod întărește lui Coman și lui Nan moșiile Rodulful, Piscul și Jiliștea.

42. — 1418 (6926) iunie 22, Tirgoviște. — Mihail voievod întărește m-rilor Cozia și Codmeana toate daniile și privilegiile anterioare.

43. — 1418 (6926) iulie 10. — Mihail voievod întărește moșnenilor din Star Chiojdul moșia Chiojdul.

44. — 1418 iulie 14, Hagenau. — Sigismund, regele Ungariei, acordă liberă trecere prin țara sa călugărilor de la Vodița, poruncind supușilor săi să nu-i turbure, ci să-i ajute.

45. — 1419 (6927) martie 18. — Mihail voievod scutește carele m-rii Cozia de orice vamă.

46. — <1419> septembrie 29, Oradea-Mare. — Sigismund, regele Ungariei, făgăduiește întregului popor din Țara Românească dreptul de a rămîne la credința cea veche, așa cum s-a cerut prin popa Agathon, starețul de la Tismana. (Cu fotocopie în anexă, pl. VI).

47. — <1419> octombrie 28, Vodița. — Sigismund, regele Ungariei, poruncește dregătorilor săi să nu se atingă de călugării m-rilor Vodița și Tismana, nici de satele lor. De asemenea întărește acestora vama de la Bistrița, posesiuni la Severin și dreptul de a-și păstra credința.

48. — 1421 (6929) iunie 1. — Radu Prasnaglava voievod întărește m-rii Cozia bălțile de pe Dunăre, de la Săpatul pînă la gura Ialomiței, cu toate veniturile.

49. — <1421> iunie 19, Creța. — Radu Prasnaglava voievod întărește m-rilor Cozia și Codmeana toate daniile făcute de tatăl său Mircea, sate, bălți, mori, vii, vămi și țigani.

50. — <1422 după octombrie 23>. — Dan al II-lea voievod poruncește vameșilor din Prahova să ia brașovenilor vama fixată de privilegiul lui Mircea cel Bătrîn.
51. — 1423. — Mențiune de la Dan al II-lea voievod pentru satul Boișoara.
52. — 1424 (6932) februarie 28, Tîrgoviște. — Dan al II-lea voievod întărește m-rilor Cozia și Codmeana zece case de oameni din Tîrgoviște, scutite de dări și slujbe.
53. — 1424 (6932) august 5. — Dan al II-lea voievod întărește m-rii Tismana toate daniile anterioare și-i dăruiește satul Podeni. (Cu fotocopie în anexă, pl. VII).
54. — <1424 după noiembrie 10 — 1431>. — Dan al II-lea voievod poruncește vameșilor din Dimbovița și Rucăr ce vamă să ia brașovenilor.
55. — <1424 după noiembrie 10 — 1431>. — Dan al II-lea voievod dă voie orașenilor din Tîrgoviște să facă negoț în toată țara, iar vamă să nu dea decît la Tîrgoviște. (Cu fotocopie în anexă, pl. VIII).
56. — <1424 (6933)> decembrie 12, Tîrgoviște. — Dan al II-lea voievod întărește m-rii Cozia daniile făcute ei de Mircea cel Bătrîn, sate, bălți și țigani.
57. — 1425 (6933) iulie 17. — Petriman își dăruiește toată averea m-rii Cozia. (Cu fotocopie în anexă, pl. IX).
58. — <1428>. — Dan al II-lea voievod întărește lui Dragomir și altora ocina Merișani și parte din Vezurari și Mănicești.
59. — <1428 septembrie 1 — 1429 august 31> 6937, Tîrgoviște. — Dan al II-lea voievod întărește m-rii Snagov balta de la Ștucia.
60. — 1428 (6937) septembrie 10, Argeș. — Dan al II-lea voievod întărește lui Peteu și altora satele Valea Su... și altele, scutite de slujbe și dăjdii.
61. — 1428 (6937) octombrie 7, Tîrgoviște. — Dan al II-lea voievod întărește m-rii Snagov satele Fringhișești, Turbați ș.a. și-i dăruiește satul Vrăești.
62. — <1428> octombrie 28, Bratislava. Sigismund, împăratul romanilor și rege al Ungariei, întărește m-rilor Vodița și Tismana toate daniile și privilegiile lor anterioare.
63. — <1429>. — Dan al II-lea voievod dăruiește boierului Șerban, pentru credincioasă slujbă, satul Voinigești pe Ratina, scutindu-l de toate slujbele și dăjdiile.
64. — <1429 martie 20; 1430 aprilie 9>. — Dan al II-lea voievod întărește m-rii Tismana unele daniile anterioare și mori la Tîrgu-Jiu. (Cu fotocopie în anexă, pl. X).
65. — <1429> mai 25, Argeș. — Dan al II-lea voievod întărește lui Stroe și altora satele Modruzești și Crăpești.
66. — <1429> decembrie 1, Argeș. — Dan al II-lea voievod întărește unor boieri ai săi satele Maniaciul și Poenile Vărbilăului, precum și părți în alte sate.
67. — <1430 septembrie 1 — 1431 februarie> 6939. — Mențiunea unui act de la Dan al II-lea voievod, pentru moșia Fonești.
68. — 1430 (6939) septembrie 16, Argeș. — Dan al II-lea voievod întărește lui Stoica și altora satele Ciurilești, Amarul, Dimbova, Turcinești și jumătate din Balomirești, scutindu-le de slujbe și dăjdii.
69. — <1431 după ianuarie 30>. — Dan al II-lea voievod scrie tuturor tîrgurilor și vămilor țării că a reînnoit privilegiul comercial al brașovenilor, dat de Mircea cel Bătrîn.
70. — <1431 martie — 1436>. — Alexandru Aldea voievod poruncește sătenilor din Boniși să asculte de jupan Voicu.
71. — <1431 martie — 1436>. — Alexandru Aldea voievod poruncește lui Bratul al lui Sumarin să înapoieze lui Lalu un cal pe care l-a luat de la acesta.

72. — 1431 (6940) noiembrie 17, Tîrgoviște. — Alexandru Aldea voievod dăruiește m-rii Dealul satele Alexani și Răzvad, scutindu-le de slujbe și dăjdii.
73. — 1432 (6940) ianuarie 15. — Alexandru Aldea voievod dăruiește m-rii Cozia satul Golești, scutindu-l de slujbe și dăjdii.
74. — 1433 (6941) februarie 9, Tîrgoviște. — Alexandru Aldea voievod dăruiește m-rii Zograf de la Athos un obroc anual de 3000 aspri.
75. — 1433 (6941) martie 15, Tîrgoviște. — Alexandru Aldea voievod întărește m-rii Bolintin jumătate din satul Bolintin, scutit de vinărici.
76. — 1435 (6944) octombrie 15. — Alexandru Aldea voievod întărește satul Cărăreni <m-rii Cozia>.
77. — 1436 (6944) iunie 25, Tîrgoviște. — Alexandru Aldea voievod întărește m-rii Cozia toate daniile anterioare, sate, bălți, vămi, mori și țigani.
78. — <1437—1446>. — Vlad Dracul voievod poruncește boierilor olteni să lase în pace pe cei ce vin cu mărfuri din părțile ungurești.
79. — <1437 ianuarie — august> 6945. — Mențiune despre întărirea moșiei Sărăcinești schitului cu același nume, făcută de Vlad Dracul voievod.
80. — <1437> ianuarie 20, Tîrgoviște. — Vlad Dracul voievod întărește lui Roman satele Voivodeni, Săsciori-Loviștea, părți în Simbăta-de-Sus, scutindu-le de slujbe și dăjdii.
81. — 1437 (6945) iulie 18, Tîrgoviște. — Vlad Dracul întărește mai multora satul Mărgineni, în Țara Făgărașului, scutindu-l de dări și slujbe.
82. — 1437 (6945) august 1, Tîrgoviște. — Vlad Dracul voievod întărește lui Nan, Tatul și Stanciu, satul Rătești, scutindu-l de dări și slujbe.
83. — 1437 (6945) august 1, Tîrgoviște. — Vlad Dracul voievod întărește mai multor boieri ai săi satele Dobrușa, Șerbănești, Mamul ș.a., scutindu-le de slujbe și dăjdii.
84. — <1437—1438> august 8, Tîrgoviște. — Vlad Dracul voievod întărește lui Taeincoș, lui Stan și lui Colțea o ocină în Coteana, peste care s-au înfrățit.
85. — 1437 (6945) august 10, Tîrgoviște. — Vlad Dracul voievod întărește mai multora satul Luciiani, scutindu-l de slujbe și dăjdii.
86. — 1437 (6945) august 13, Tîrgoviște. — Vlad Dracul voievod întărește mai multor boieri satele Aninoasa, Raugul ș. a., scutindu-le de slujbe și dăjdii.
87. — 1437 (6945) august 23, Tîrgoviște. — Vlad Dracul voievod întărește lui jupan Bodin satul Vlădești, scutindu-l de slujbe și dăjdii.
88. — 1437 (6945) august 23, Tîrgoviște. — Vlad Dracul voievod întărește m-rii Blagoveștenia „din Pădurea cea mare”, jumătate din satul Bolintinul.
89. — 1439 (6947) august 2, Argeș. — Vlad Dracul voievod întărește m-rilor Tismana și Vodița toate daniile și cumpărăturile lor anterioare.
90. — 1440. — Vlad Dracul voievod așează abate la m-rea Cirța pe Mihail din Tîrgoviște.
91. — 1440 (6949) septembrie 16. — Vlad Dracul voievod întărește lui Dorotei ieromonah un loc la Licura și șase vii și-i dă voie să ridice acolo o mănăstire, în hotarul Rîmnicului, care să fie ctitorie domnească, iar Dorotei, egumen.
92. — 1441. — Vlad Dracul voievod scutește de dări pe boierul Teodor din Țara Făgărașului și pe cei doi frați ai săi.
93. — <1441> aprilie 23, Tîrgoviște. — Vlad Dracul voievod întărește lui Stanciu Moenescu ocină la Voila, în Țara Făgărașului, loc de moară, muntele Jneapănul și țigani, iar în Țara Românească părți din moșiile Cioruș, Mislea, Cocorăști și Moenești.

94. — 1441 (6949) mai 14, Tîrgoviște. — Vlad Dracul voievod întărește m-rii Glavacioc o ocină pe Neajlov, și alte ocine în Butești și Mircești, dăruindu-i și gălețile ohabnice domnești din cele două sate.

95. — 1441 (6949) iunie 30, Tîrgoviște. — Vlad Dracul voievod întărește m-rii Snagov toate daniile mănăstirii, sate, munți, bălți și țigani.

96. — 1443 (6951) ianuarie 9, Argeș. — Basarab voievod întărește m-rii Cozia daniile anterioare, sate și țigani.

97. — 1444 <septembrie> 20, Orșova. — Iancu de Hunedoara întărește m-rilor Vodița și Tismana toate privilegiile și daniile lor anterioare.

98. — <1445>, Tîrgoviște. — Vlad Dracul voievod întărește m-rii Buna-Vestire (Cotmeana) satele Bărbătești, Budești și Ciocănești, scutindu-le de slujbe și dăjdii.

99. — 1445 (6953) august 7, Tîrgoviște. — Vlad Dracul voievod întărește lui Badea Ciutin ocină la Malul-de-Sus și la Zlotești, scutindu-l de dări și slujbe.

100. — <1449 septembrie 1—1450 august 31> 6958. — Vladislav al II-lea voievod, fiul lui Dan al II-lea, acordă privilegiul m-rii Cutlumuz de la Athos.

101. — 1450 (6958) ianuarie 2, Tîrgoviște. — Vladislav al II-lea voievod întărește m-rii Cozia o moară la Tîrgoviște și un loc de chilie, dăruite de Cazan logofăt și de fratele său Radu.

102. — 1451 (6959) martie 28. — Vladislav al II-lea voievod întărește m-rii Dealul jumătate din satele Jugoreni-de-Jos, Cereșani și Măicănești, precum și muntele Brăteiu.

103. — 1451 (6959) iulie, Tîrgoviște. — Vladislav al II-lea voievod întărește mai multor boieri ai săi satele: Gura Deșului, Săseni, Boișoara și Găojani, precum și munții: Mănăileasa, Stîna Mare, Zănoaga și Arsurile lui Boe.

104. — 1451 (6959) august 1, Tîrgoviște. — Vladislav al II-lea voievod întărește jupanului Mihail satele: Rușii, Vodnovul, Racovița, Tătarii și siliștea Amara, scutindu-le de slujbe și dăjdii.

105. — 1451 (6959) august 5, Tîrgoviște. — Vladislav al II-lea voievod întărește mai multor boieri ai săi satele Mîrșa, Ohaba, Pestișani ș.a., scutindu-le de dări și slujbe.

106. — 1451 (6959) august 7, Tîrgoviște. — Vladislav al II-lea voievod scutește căruțele m-rii Cozia de orice fel de vamă, la tîrguri, la vaduri sau pe drumurile munților.

107. — <1451> august 7, Tîrgoviște. — Vladislav al II-lea voievod întărește m-rii Cozia toate daniile anterioare, sate, bălți, vamă, mori și țigani.

108. — 1452 (6960) august 5, Tîrgoviște. — Vladislav al II-lea voievod întărește boierilor săi Badea, Vlaicul și Radul satele Cotești, Golești, Cîrstiancești ș. a., scutindu-le de slujbe și dăjdii.

109. — 1453 (6961) aprilie 29, Tîrgoviște. — Vladislav al II-lea voievod întărește m-rii Bolintinul satele Bolintinul, Dragomirești și Bucșani.

110. — 1453 (6961) august 2, Gherghița. — Vladislav al II-lea voievod întărește unor boieri satele Păușești, Vladimirești, Folești ș. a., scutindu-i de dări și slujbe.

111. — 1453 (6962) octombrie 4, Tîrgoviște. — Vladislav al II-lea voievod întărește lui Stanciul Dijanul jumătate din Arpanea și părți în Dijani, Trifești, Iași și în alte sate.

112. — <1454—1455> septembrie 30, Gherghița. — Vladislav al II-lea voievod întărește lui Dragomir și altora ocină la Negoști.

113. — 1456 (6964) aprilie 15, Tîrgoviște. — Vladislav al II-lea voievod întărește jupanului Mogoș satele: Corbii pe Argeș, Corbii-de-Piatră, jumătate din Mălureni și ocina de la Micești. (Cu fotocopie în anexă, pl. XI).
114. — <1457—1461>. — Vlad Țepeș voievod poruncește unui vameș de la Rucăr să spună brașovenilor că vestea despre venirea turcilor e falsă.
115. — 1457 (6965) aprilie 16, Tîrgoviște. — Vlad Țepeș voievod întărește m-rii Cozia satul Troianești, pe ambele maluri ale Oltului, scutindu-l de slujbe și dăjdii.
116. — 1457 (6965) iunie 12. — Vlad Țepeș voievod acordă privilegiu m-rii Rusicon de la Athos.
117. — 1458 (6966) martie 5, M-re-a Tismana. — Vlad Țepeș voievod întărește m-rii Tismana toate averile ei, pe care le-a avut în timpul tatălui său, Vlad Dracul, scutindu-le de slujbe și munci domnești. (Cu fotocopie în anexă, pl. XII).
118. — 1459 (6968) septembrie 20, București. — Vlad Țepeș voievod întărește lui Andrei și altora ocine în Poiana lui Stev și în Ponor, scutindu-i de dăjdii și slujbe.
119. — <1460 septembrie 1—1461 august 31> 6969. — Vlad Țepeș voievod dăruiește m-rii Filoteu de la Athos un obroc anual de 4000 aspri.
120. — 1461 (6969) februarie 10, București. — Vlad Țepeș voievod întărește lui Bira și fratelui său Godea satul Godeni, scutindu-l de dăjdii și slujbe.
121. — 1461 (6970) septembrie 27. — Mențiunea unui act de la Vlad Țepeș voievod pentru satul Călugăreni.
122. — 1463 (6972) noiembrie 12, București. — Radu cel Frumos voievod întărește lui Radoslav și altora ocine la Dădilești.
123. — 1464 (6972) mai 30, București. — Radu cel Frumos voievod întărește m-rii Cozia satul Sevestreni.
124. — 1464 (6972) iulie 10, București. — Radu cel Frumos voievod întărește m-rilor Tismana și Vodița toate privilegiile lor anterioare, sate, bălți, vămi, un obroc anual în grâu și vin.
125. — 1464 (6972) august 12, București. — Radu cel Frumos voievod întărește mai multora satul Băleni și părți în alte sate.
126. — <1464 septembrie 1—1465 august 31> 6973, București. — Radu cel Frumos voievod întărește m-rii Cozia satele Jiblea, Șerbănești ș.a.
127. — 1464 (6973) octombrie 28, București. — Radu cel Frumos voievod întărește m-rii Snagov mai multe sate, vii, mori și vama Prahovei.
128. — 1465 (6974) octombrie 14, București. — Radu cel Frumos voievod scutește de orice vamă două căruțe ale m-rii Cozia, indiferent de ce vor transporta.
129. — 1465 (6974) noiembrie 5, București. — Radu cel Frumos voievod întărește lui Vrabeș și fraților săi satele Padeșul-de-Sus și Slăvileștii, precum și părți în alte sate.
130. — 1466 (6974) iunie 8. — Radu cel Frumos voievod întărește lui Dragomir parte din Topolnița.
131. — 1467 (6975) ianuarie 15, București. — Radu cel Frumos voievod întărește m-rii Cozia toate bălțile și gîrlele de la Dunăre, de la Săpatul pînă la gura Ialomiței. (Cu fotocopie în anexă, pl. XIII).
132. — 1468 (6976) mai 18, București. — Radu cel Frumos voievod întărește lui Dilban jumătate din muntele Andrian.

133. — 1469 (6977) ianuarie 17, București. — Radu cel Frumos voievod întărește lui Opriș, fraților și verilor săi jumătate din satul Virloni, peste care ei s-au înfrățit.
134. — 1469 (6977) iunie 28, București. — Radu cel Frumos voievod întărește lui Dragul și rudelor sale seliștea Murtășeștilor, seliștea Meianți ș.a.
135. — <1469> august 25, București. — Radu cel Frumos voievod întărește jupanului Mihail din Ruși și altora mai multe sate și țigani.
136. — 1469 (6978) octombrie 29, București. — Radu cel Frumos voievod întărește lui Stance și altora ocină în Stroești.
137. — 1470 (6978) iulie 28, Didrih. — Radu cel Frumos voievod întărește m-rii Tismana vechii ei munți: Paringul, Oslea, Sorbele și Boul. Țăranii care vor umbla pe acei munți, să plătească călugărilor „ce este legea românească”.
138. — 1471 (6979) ianuarie 25, Gherghița. — Radu cel Frumos voievod întărește lui One ocine la Ghegheu și la Ungheni.
139. — 1471 (6980) decembrie 12, București. — Radu cel Frumos voievod întărește lui Stanciu jumătate din satul Spinul la Loviște.
140. — 1472 (6980) iunie 12, București. — Radu cel Frumos voievod întărește mai multora ocină la Dușești.
141. — 1472 (6980) iulie 16, Gherghița. — Radu cel Frumos voievod întărește lui Lihul cu frații săi satele Murcești și Domnești. (Cu fotocopie în anexă, pl. XIV).
142. — 1472 (6980) iulie 28, Gherghița. — Radu cel Frumos voievod întărește lui Voislav și lui Stan satul Corcova.
143. — 1473 (6981) mai 17, București. — Radu cel Frumos voievod întărește jupanului Stoica Naneș, vărului său Tatomir și nepoților săi mai multe sate, peste care ei s-au înfrățit.
144. — 1473 iunie 29, Buda. — Matei Corvin, regele Ungariei, dă voie călugărilor de la Cozia să-și cumpere din Ardeal orice vor voi, fără a fi supărați de nimeni.
145. — 1473 (6982) septembrie 16, București. — Radu cel Frumos voievod întărește jupanului Mihail, fiului său, Stan mare spătar și lui Chirtop ocina Bucovei, seliștea Cocoșarii și ocină în Cucuteni.
146. — 1474. — Radu cel Frumos voievod întărește m-rii Dealul bălțile Camenița și Saltava, cu tot venitul.
147. — 1474 (6983) septembrie 4. — Basarab cel Bătrîn voievod întărește m-rii Bolintin satul Bolintinul, moară la Neajlov, vii la Aninoasa și Bucșani, precum și țigani.
148. — 1475 (6983) iunie 1. — Basarab cel Bătrîn voievod întărește jupanului Stance și fratelui său Badea satele Făgețel, Cerașeni, Mușătești și jumătate din Cerbăreni, scutindu-i de slujbe și dăjdii.
149. — 1475 (6983) iunie 5, București. — Basarab cel Bătrîn voievod întărește fiilor lui Ion satele Cergeni și Comănești.
150. — 1475 (6983) iulie 15, Tîrgoviște. — Basarab cel Bătrîn voievod întărește m-rii Cozia sate, bălți, găletăritul din jud. Vilcea, vama de la Genune și țigani.
151. — <1475 septembrie 1 — 1476 august 31> 6984, București. — Basarab cel Bătrîn voievod întărește m-rii Cutlumuz de la Athos mai multe sate și un munte.
152. — 1476 (6984) mai 8, București. — Basarab cel Bătrîn voievod întărește unor boieri ai săi din Țara Făgărașului, Șerban și Aldea, jumătate din satul Șinca, părți din alte sate, munți și țigani.

153. — 1476 (6984) iulie 4, Gherghița. — Basarab cel Bătrîn voievod întărește lui Ona ocină la Bărcănești.

154. — 1477 (6985) iunie 30, Florești. — Basarab cel Bătrîn voievod întărește lui Badea și lui Ivan ocine în Nănășești, Mirilești și Urși.

155. — <1477 noiembrie—1482>. — Basarab cel Tânăr voievod întărește m-rii Tismana satele Șușița, Jidovșița ș.a. scutite de dăjzii, slujbe și munci. (Cu fotocopie în anexă, pl. XV).

156. — <1478>. — Boierii Stan Cortofleș și Cîrjeu îl vestesc pe Basarab cel Tânăr despre mersul soliei lor pe lingă craiul Ungariei.

157. — 1478 (6986) ianuarie 9, București. — Basarab cel Tânăr voievod dă m-rii Cozia moara domnească din târgul Rîmnic, la Olt, în schimbul unor mori de la Tîrgoviște.

158. — 1478 (6986) aprilie 3, București. — Basarab cel Tânăr voievod întărește lui Crăciun și altora ocină la Străbaeț.

159. — <1478—1481> mai 20, Tîrgoviște. — Basarab cel Tânăr voievod întărește lui Stan Mîndrea ocină la Bomboești.

160. — 1478 (6986) iunie 3, Argeș. — Basarab cel Tânăr voievod întărește lui Șolea și altora două treimi din satul Jugorul și jumătate din Zăvideni, scutindu-i de dăjzii și slujbe.

161. — 1478 (6987) septembrie 9, <București>. — Basarab cel Tânăr voievod întărește m-rii Cozia sate, bălți, vama de la Genune, găletăritul din jud. Vilcea și țigani.

162. — <1479 septembrie 1—1480 august 31> 6988, București. — Basarab cel Tânăr voievod hotărăște ca m-rea Bolintin să nu dea vamă la Brăila, Dîrstor, Giurgiu și în alte locuri.

163. — 1479 (6988) septembrie 12, <București>. — Basarab cel Tânăr voievod întărește m-rii Bolintin satele Bolintinul, Bușani și Argeș, moară la Neajlov, vie și țigani.

164. — 1479 (6988) septembrie 12. — Basarab cel Tânăr voievod întărește m-rii Tismana vinăriciul satului Tismana.

165. — 1479 (6988) noiembrie 17. — Basarab cel Tânăr voievod întărește m-rii Tismana țigani dăruiți de cumnatul său. (Cu fotocopie în anexă, pl. XVI).

166. — <1480>. — Basarab cel Tânăr voievod scrie soției sale, doamna Maria, că-i trimite vești prin boierii Iuga și Moș.

167. — <1480>. — Basarab cel Tânăr voievod scrie doamnei Maria că-i trimite vești prin Dragomir.

168. — <1480>. — Basarab cel Tânăr voievod scrie doamnei Maria că-i trimite vești prin Petru.

169. — <1480>. — Vintilă logofăt scrie doamnei Maria despre încercările ce se fac pentru a o elibera.

170. — 1480 (6988) ianuarie 18, București. — Basarab cel Tânăr voievod întărește lui Ticuci și fraților lui multe sate, părți de sate și țigani.

171. — 1480 (6988) aprilie 3, București. — Basarab cel Tânăr voievod întărește m-rii Tismana dreptul de a pescui în riul Tismana și de a-și paște vitele în hotarul mănăstirii, iar altul nimeni să n-aibă voie să-și pască vitele, să cosească fîn sau să are în pămîntul mănăstirii, fără voia călugărilor. (Cu fotocopie în anexă, pl. XVII).

172. — 1480 (6988) a p r i l i e 3, B u c u r e ș t i. — Basarab cel Tânăr voievod întărește m-rii Tismana vama de la Calafat și mai multe bălți, poruncind ca oamenii domnești să ia vama numai la Jiu, iar la Calafat să ia călugării.

173. — <1480 i u l i e — n o i e m b r i e>. — Cazan vistier și Staico comis scriu doamnei Maria că se bucură de eliberarea ei și că o așteaptă să se întoarcă în țară.

174. — <1480 i u l i e — n o i e m b r i e>. — Basarab cel Tânăr voievod scrie doamnei Maria că i-a trimis un dar lui Ștefan Bathori și că se bucură că a scăpat din mîinile vrăjmașului <Laiotă>.

175. — 1480 (6989) n o i e m b r i e 7, B u c u r e ș t i. — Basarab cel Tânăr voievod întărește lui Stroe logofăt ocine în satele Orboești și Brătești.

176. — <1481 m a r t i e — i u n i e>. — Cazan mare vornic poruncește unor vameși să lase pe sașii din Brașov să se întoarcă la casele lor.

177. — 1481 (6989) i u n i e, T î r g o v i ș t e. — Basarab cel Tânăr voievod întărește lui Bratu și lui Pătru jumătate din satul Mănicești.

178. — 1481 (6989) a u g u s t 16, P i t e ș t i. — Basarab cel Tânăr voievod întărește lui Roman și altora ocine la Ulitești și la Micești.

179. — 1482 (6990) m a r t i e 23, G h e r g h i ța. — Basarab cel Tânăr voievod întărește m-rii Snagov sate și munți și-i dăruiește jumătate din satul Velea, moară, vamă și un obroc anual în bani, griu și orz.

180. — <1482 d u p ă m a r t i e 23—1495 s e p t e m b r i e 15>. — Vlad Călugărul voievod întărește lui Milea și fiilor lui Vlad ocine în Cincu și în Șipot.

181. — 1482 (6990) i u l i e 13, T î r g o v i ș t e. — Vlad Călugărul voievod întărește lui Roman și fraților săi ocine la Micești și la Ulitești.

182. — <1482> n o i e m b r i e 15. — Vlad Călugărul voievod scrie pircălabilor și vameșilor din țară că a întărit vechiul privilegiu comercial al brașovenilor.

183. — <1482 d u p ă n o i e m b r i e 15—1495 s e p t e m b r i e 15>. — Vlad Călugărul voievod poruncește schilerilor din Dragoslave să înapoieze covorul ce l-au luat de la un om și pe care acesta îl ducea județului din Brașov.

184. — 1483 (6991) i a n u a r i e 27, T î r g o v i ș t e. — Vlad Călugărul voievod întărește mai multora satele Cervenița-de-Sus, Lubnicul, Criva de la Mehedinți ș.a. scutindu-i de slujbe și dăjdii.

185. — 1483 (6991) m a i 12, T î r g o v i ș t e. — Vlad Călugărul voievod întărește lui Dragomir stolnic cu frații lui un sălaș de țigani.

186. — 1483 (6991) i u n i e 1, T î r g o v i ș t e. — Vlad Călugărul voievod întărește m-rii Tismana satele: Tismana, Pocruia, Godineștii, Sirbșorii și Ohaba, scutindu-le de dăjdii și slujbe. (Cu fotocopie în anexă, pl. XVIII).

187. — 1483 (6991) i u n i e 5, T î r g o v i ș t e. — Vlad Călugărul voievod întărește lui Mihail și rudelor sale, satul Topeștii de lângă Tismana.

188. — 1483 (6991) i u n i e 25, T î r g o v i ș t e. — Vlad Călugărul voievod întărește mai multora satele Toplița, Pitulații, Goruia ș.a.

189. — 1483 (6992) d e c e m b r i e 3, T î r g o v i ș t e. — Vlad Călugărul voievod întărește lui jupan Birta Pătru și rudelor sale satele Clășnești, Birtcovești, jumătate din Tilicești ș.a.

190. — 1484 (6992) m a r t i e 9, T î r g o v i ș t e. — Vlad Călugărul voievod întărește lui Mihai spătar și rudelor sale ocină la Ruși.

191. — 1484 (6992) aprilie 24, Tîrgoviște. — Vlad Călugărul voievod întărește lui Ivul, lui Arca și surorii acestuia, Elena, satele Ciocadea, Topșa și jumătate din Poiana, și munții Părăginoși, Plăcicoi și jumătate din Muntele Muierii.
192. — 1484 (6992) aprilie 24, Tîrgoviște. — Vlad Călugărul voievod întărește jupanului Bran și fraților săi Radu și Pătru satele Baia, Tîrgul Gilort, Mogoșani ș.a., scutindu-i de vinăriciul domnesc.
193. — 1484 (6992) iulie 3, Tîrgoviște. — Vlad Călugărul voievod întărește lui Nenciu vornic și altora satul Cotești.
194. — 1485 (6993) aprilie 5, Tîrgoviște. — Vlad Călugărul voievod întărește lui Danciu, lui Marco și lui Lațco satul Iași.
195. — 1485 (6994) septembrie 7, București. — Vlad Călugărul voievod întărește lui Stan Macrea jumătate din satul Mihoveni.
196. — 1485 (6994) septembrie 26, M-reă Govora. — Egumentul Iosif Govoreanul cumpără de la Palco un loc de casă în orașul <Rîmnicul Vilcea>.
197. — 1486 (6994) aprilie 23, M-reă Glavacioc. — Vlad Călugărul voievod întărește mai multora satele Ubîrșia, jumătate din Groși, jumătate din Necșești ș.a.
198. — 1486 (6994) iunie 13, București. — Vlad Călugărul voievod întărește mai multora satul Vilculeștii de la Coșuștița și lui Dobromir un pămînt în Gornovi.
199. — 1486 (6994) iunie 30, București. — Vlad Călugărul voievod întărește mai multora satele Românești, Balomirești, Budeni ș.a.
200. — <1486 septembrie 1—1487 august 31> 6995. — Vlad Călugărul voievod întărește lui Stîngaciu, jumătate din Ogretin și o stîină la Tătarul, iar lui Stan Costișatul și fratelui său Vlaicu, cealaltă jumătate din Ogretin și o stîină la Clăbucet.
201. — 1486 (6995) septembrie 10, Tîrgoviște. — Vlad Călugărul voievod întărește m-rii de la Cricov părți de ocină în Plopeni și un vad de moară pe Teleajen.
202. — <1487—1492>. — Vlad Călugărul voievod întărește m-rii Filoteiu de la Athos un obroc anual de 4000 aspri.
203. — 1487 (6995) iunie 12, Tîrgoviște. — Vlad Călugărul voievod dăruiește m-rii Ruși de la Athos un obroc anual de 6000 aspri.
204. — 1487 (6995) iunie 13, Tîrgoviște. — Vlad Călugărul voievod întărește lui Alăman, lui Stănilă și altora, ocine la Vrabeți, Broșteni și Brativoești.
205. — 1487 (6995) iulie 31, București. — Vlad Călugărul voievod dăruiește m-rii Snagov vinărici, găleți ohabnice, dijmă, vămășit din întreg județul Brăilei.
206. — 1487 (6996) septembrie 5, Rîmnice. — Vlad Călugărul voievod întărește lui Roman și lui Vlad ocine în Huhurezi și în Rîmești.
207. — <1487—1494> noiembrie 21, București. — Vlad Călugărul voievod dăruiește lui Dan pușcarul și fraților săi ocină în Micești.
208. — <1487 după noiembrie 21—1494>. — Vlad Călugărul voievod poruncește unor boieri să cerceteze pricina dintre Dan pușcarul și mătușa sa, pe care o au pentru o ocină.
209. — 1487 (6996) noiembrie 27, București. — Vlad Călugărul voievod întărește lui Ștefan, lui Ion și fratelui său Neagu parte din satul Lălești și din muntele Coarnele.
210. — 1488 (6996) februarie 4, București. — Vlad Călugărul voievod dăruiește m-rii Govora satul Hința.

211. — 1488 (6996) aprilie 10, București. — Vlad Călugărul voievod întărește lui Neagu și lui Vlad ocinele lor din Neagra și din Urlăndești, peste care ei s-au înfrățit. (Cu fotocopie în anexă, pl. XIX).

212. — 1488 (6996) aprilie 17, București. — Vlad Călugărul voievod întărește m-rii Cozia toate privilegiile ei anterioare.

213. — 1489 (6997) ianuarie 8, Tîrgoviște. — Vlad Călugărul voievod întărește m-rii Codmeana o moară pe Vîlsanu.

214. — <1489 aprilie 21 — august> 6997. — Vlad Călugărul voievod întărește m-rii Cutlumuz de la Athos mai multe sate și munți scutindu-le de dăjdii și slujbe.

215. — <1489 (6997) aprilie 21>, București. — Vlad Călugărul voievod întărește jupanului Drăghici al lui Stoica și rudelor sale satul Corneni.

216. — 1489 (6997) aprilie 25, București. — Vlad Călugărul voievod întărește lui Bîrul și altora satele Marotin, Dvorsca și Polovinele.

217. — 1489 (6997) iunie 20, București. — Vlad Călugărul voievod întărește lui Milco stolnic și rudelor sale mai multe sate și părți de sate.

218. — 1489 (6997) iulie 4. — Vlad Călugărul voievod întărește mai multora satul Crețești și parte din Rădinești.

219. — 1489 (6997) august 3. — Vlad Călugărul voievod întărește lui Stanislav cu frații săi, și lui Cîrstea birarul jumătate din satul Grădiștea și trei pătrimi din satul Runtea.

220. — 1489 (6998) septembrie 11, București. — Vlad Călugărul voievod întărește m-rii Govora părți de ocină la Nănișești, mai multe vie și balta Pirotul.

221. — 1489 (6998) octombrie 2, București. — Vlad Călugărul voievod întărește m-rii Tismana satul Fărcășești și cu moara.

222. — 1490 (6998) ianuarie 7. — Vlad Călugărul voievod întărește m-rii Tismana satul Ceaurii, în urma unei judecăți. (Cu fotocopie în anexă, pl. XX).

223. — 1490 (6998) martie 24, București. — Vlad Călugărul voievod dăruiește m-rii Dohiar de la Athos un obroc anual de 3000 aspri.

224. — 1490 (6998) aprilie 12, București. — Vlad Călugărul voievod întărește lui Dragomir satul Pîrșani.

225. — 1490 (6998) aprilie 12, București. — Vlad Călugărul voievod întărește m-rii Govora bălțile Pirot și Lișteava și o gîrlă.

226. — 1490 (6998) iulie 26, București. — Vlad Călugărul voievod întărește dregătorului său Lațco, cu verii lui, Andreian și Lupul, jumătate din Ohaba, jumătate din Pietreni și Topeștii, peste care ei s-au înfrățit.

227. — 1491 (6999) februarie 23, M-rea Glavacioc. — Vlad Călugărul voievod întărește lui Stanciul comis și fratelui său Dumitru satul Braneții, peste care ei înfrățesc pe Danciul comis.

228. — 1491 (7000) septembrie 3, București. — Vlad Călugărul voievod întărește m-rii Tismana satele: Bahna, Petrovița, Ploștina, parte din Fărcășești și Brăticștii.

229. — 1492 (7000) mai 6, București. — Vlad Călugărul voievod întărește vlastenilor săi Bran, Radu spătar și Pătru stratornic părți de ocină la Bălești.

230. — 1492 (7000) iulie 9. — Vlad Călugărul voievod întărește lui Chirtop și nepotului său Dobrița satele Ruși, Racovița, Buiacul ș.a., peste care ei s-au înfrățit.

231. — 1492 (7000) august 29. — Vlad Călugărul voievod dăruiește m-rii Cutlumuz de la Athos un obroc anual de 1000 aspri.

232. — <1492 septembrie 1—1493 august 31> 7001. — Însemnare despre locurile cumpărate de m-rea Tismana în Groșeni.

233. — 1492 (7001) septembrie 8, Tîrgoviște. — Radu cel Mare voievod dăruiește m-rii Govora satul Hința.

234. — 1492 (7001) octombrie 9, București. — Vlad Călugărul voievod întărește primului său sfetnic, Staico logofăt, satele Cornățelul, Descuperești, trei pătrimi din Crătunești pe Mostiștea și Bîrzeștii, scutindu-le de slujbe și dăjdii.

235. — 1492 (7001) noiembrie, București. — Vlad Călugărul voievod dăruiește m-rii Hilandar de la Athos un obroc anual de 5000 aspri.

236. — 1493 (7001) aprilie 10, București. — Vlad Călugărul voievod întărește m-rii Tismana seliștea Bahna și Virful Vladului.

237. — 1493 (7001) aprilie 10, București. — Vlad Călugărul voievod întărește m-rii Tismana ocină în Groșani.

238. — 1493 (7001) mai 30. — Vlad Călugărul voievod întărește lui Dan și altora jumătate din satul Cincul și un munte.

239. — 1493 (7001) iunie 3, București. — Vlad Călugărul voievod întărește m-rii Tismana satul Vodița Mare cu seliștea Bahnei și Virful Vladului, în urma unei judecăți.

240. — 1493 (7001) iunie 15, București. — Vlad Călugărul voievod întărește lui Hrănitul spătar și rudelor sale satele Băleștii și Budenii.

241. — 1493 (7001) iunie 16, București. — Vlad Călugărul voievod dăruiește m-rii Glavacioc jumătate din satul Izvorani și două sălașe de țigani.

242. — 1493 (7001) iunie 19. — Vlad Călugărul voievod dă lui Pîrvu mare vornic și lui Danciu mare comis dreptul de a aduce rumâni în satul lor, Potelul, pe care-i scutește pe timp de 4 ani, de toate slujbele și dăjdiile, în afară de bir și de oastea cea mare.

243. — 1493 (7002) septembrie 2, Tîrgoviște. — Vlad Călugărul voievod întărește lui Staico logofăt și fiilor săi, Pîrvu și Barbu, satul Bucov și jumătate din satul Suharna, scutite de slujbe și dăjdii.

244. — 1493 (7002) septembrie 10, București. — Vlad Călugărul voievod întărește lui Neagu gramatic și ficelilor sale Stana și Maria, satul Bîrzești, vie și un loc la Tîrgoviște.

245. — 1494 (7002) februarie 10, București. — Vlad Călugărul voievod întărește hotărîrea lui Gorga de a lăsa, după moartea lui, nepoților săi Vlad spătar și Fîrcea jumătate din Bădeni, iar fiicei sale Stana cealaltă jumătate. (Cu fotocopie în anexă, pl. XXI).

246. — <Înainte de 1494 martie 16>. — Barbu banul Craiovei arată satele și sălașele de țigani pe care le-a dăruit m-rii Bistrița.

247. — 1494 (7002) martie 16, București. — Vlad Călugărul voievod întărește m-rii Bistrița sate, vămi și țigani.

248. — 1494 (7002) aprilie 1, București. — Vlad Călugărul voievod dăruiește m-rii Govora satul Ioneștii și seliștea Corbeni.

249. — 1494 (7002) iunie 5, Rușii Logofătului. — Vlad Călugărul voievod întărește lui Cîrjeu și altora seliștea Recica lui Dabul.

250. — 1494 (7002) iulie 15, Tîrgoviște. — Vlad Călugărul voievod întărește mai multora o parte de moșie la Precenu-de-Sus.

251. — 1494 (7002) iulie 22, Tîrgoviște. — Vlad Călugărul voievod întărește m-rii Govora ocina Pirotu, cu iezorul Pirotului.
252. — 1495 (7003) martie 24. — Ieromonahul Macarie dăruiește m-rii Govora o vie la Ocne. (Cu fotocopie în anexă, pl. XXII).
253. — 1495 (7003) aprilie 19, Tîrgoviște. — Vlad Călugărul voievod întărește lui Stoica moșie în Lumaș și Păr.
254. — 1495 (7003) iunie, Tîrgoviște. — Vlad Călugărul voievod întărește lui Stanciu două vie și un pomot.
255. — 1495 (7003) iunie 4. — Radu cel Mare voievod împuternicește m-rea Snagov ca să-și aducă vecini pe moșia Popeți, pe care îi scutește timp de 4 ani de orice fel de dări și slujbe, în afară de oastea cea mare.
256. — 1495 (7004) septembrie 4, M-rea Glavacioc. — Vlad Călugărul voievod dăruiește m-rii Glavacioc o braniște la Slatina.
257. — 1495 (7004) septembrie 8, Tîrgoviște. — Vlad Călugărul voievod întărește lui Stanciu Dohoreț părți de ocină la Cîrbești.
258. — <1495 septembrie 15—1496 iulie 31>. — Radu cel Mare voievod poruncește lui Vlaicu să părăsească satul Stoicești, care este al mamei domnului.
259. — <1495 septembrie 15—1500>. — Radu cel Mare voievod poruncește lui Detco paharnic să cerceteze cine a cotropit satele m-rii Tismana și să pună hotarele pe unde a fost hotarul vechi.
260. — <1495 septembrie 15—1505>. — Radu cel Mare voievod întărește m-ri Tismana satele: Tîrgoviștea, Varovnicul, Petrovița, Jidovștița, Prilepețul și Cecanii Barei.
261. — <1495 septembrie 15—1508 aprilie>. — Radu cel Mare voievod întărește mai multora ocină la Micești, peste care ei s-au înfrățit.
262. — <1495 septembrie 15—1508 aprilie>. — Radu cel Mare voievod întărește lui jupan Iarciul ocină în Osica.
263. — <1495 septembrie—1496 august> 30, 7004, București. — Radu cel Mare voievod întărește m-rii Rusicon, de la Athos, un obroc anual de 3000 aspri.
264. — 1496 (7004) ianuarie 31, Craiova. — Radu cel Mare voievod întărește jupanului Hamza satele Călugăreștii și Cîmpul Mare. (Cu fotocopie în anexă, pl. XXIII).
265. — <1496—1508> aprilie 6, Cornățel. — Radu cel Mare voievod scutește de orice fel de dări satele m-rii Tismana, anume: Tismana, Ceauri, Corbi, Podeni, Ploștina și Cleevăț.
266. — 1496 (7004) aprilie 14. — Radu cel Mare voievod dăruiește m-rii Govora satul Ionești, Seliștea Corbenilor și o vie din hotarul Copăcelului cu vinăriciul domnesc și boieresc.
267. — 1496 (7004) iunie 18, M-rea Glavacioc. — Radu cel Mare voievod întărește m-rii Govora un sălaș de țigani.
268. — 1496 (7004) august 1, Tîrgoviște. — Radu cel Mare voievod întărește m-rii Govora sate, vie, țigani și un obroc anual în bani și hrană.
269. — <1496 septembrie 1—1497 august 31> 7005. — Radu cel Mare voievod dăruiește m-rii Tismana moșia Dodăneștii și Fălcăneștii.
270. — 1497 (7005) ianuarie 9, Tîrgoviște. — Radu cel Mare voievod întărește m-rii Tismana părți în Cîrbești.

271. — 1497 (7005) martie, Tîrgoviște. — Radu cel Mare voievod întărește m-rii Hilandar de la Athos un obroc anual de 5000 aspri.

272. — 1497 (7005) martie <20>, Tîrgoviște. — Radu cel Mare voievod dăruiește m-rii Dohiar de la Athos un obroc anual de 3000 aspri.

273. — 1497 (7005) martie <22>, Tîrgoviște. — Radu cel Mare voievod dăruiește m-rii Govora un obroc anual de 3000 aspri, satul Stoiciani, jumătate din Stolnicieani și parte din Curtișoara.

274. — 1497 (7005) aprilie 1, Tîrgoviște. — Radu cel Mare voievod întărește lui Lumotă și lui Cernat ocină la Micești și Tîrseni.

275. — 1497 (7005) iunie 4, Tîrgoviște. — Radu cel Mare voievod scutește m-rea sf. Nicolae din Tîrșor de dăjdii vlădicești, de orice fel de vamă și de perperi. De asemenea îi întărește un loc de casă și un vad de moară.

276. — 1497 (7005) iulie 29. — Radu cel Mare voievod dăruiește m-rii Tismana un obroc anual de 300 vedre de vin din județele Gorj și Mehedinți, 2 care de sare din ocnele de la Rîmnic și 15 găleți de griu.

277. — <1497 septembrie 1—1498 august 31> 7006. — Radu cel Mare voievod fixează hotarele moșiei Șoașu a m-rii Bistrița.

278. — 1497 (7006) septembrie 15, București. — Radu cel Mare voievod întărește lui Cîrstian și rudelor sale satele Runcu, Luponița, Cotoruia ș.a.

279. — 1497 (7006) septembrie 15. — Radu cel Mare voievod dăruiește m-rii de la Muntele Sinai un obroc anual de 5000 aspri.

280. — 1497 (7006) noiembrie 10, București. — Radu cel Mare voievod dăruiește m-rii Govora un mertic anual de 200 vedre de vin din vinăriciul domnesc de la Rîmnic.

281. — 1498 (7006) ianuarie 9, Tîrgoviște. — Radu cel Mare voievod scutește satele m-rii Tismana, anume Bahna, Vîrful Vladului și Clecevăț de toate slujbele și dăjdiile, în afară de bir și de oastea cea mare.

282. — 1498 (7006) februarie 16, Tîrgoviște. — Radu cel Mare voievod întărește urmașilor lui Drăghici vornic moșie în Negovani în urma unei judecăți.

283. — 1498 (7006) aprilie 15. — Radu cel Mare voievod întărește m-rii Govora livezi și pădure.

284. — 1498 (7006) aprilie 19, București. — Radu cel Mare voievod întărește m-rii Hilandar de la Athos un obroc anual de 5000 aspri.

285. — 1498 (7006) iulie 19. Tîrgoviște. — Radu cel Mare voievod întărește m-rii Rîncăcirov ocină în Cîrstiani.

286. — <1498 septembrie 1—1499 august 31> 7007, Tîrgoviște. — Radu cel Mare voievod întărește mai multora satele: Trestioara, Gura Jilțului, Pitrării și Sîrciui.

287. — 1498 (7007) septembrie 25, Tîrgoviște. — Radu cel Mare voievod întărește lui Manea stratornic și fratei său Stan ocina Perșanii. (Cu fotocopie în anexă, pl. XXIV).

288. — 1498 (7007) decembrie 7, Tîrgoviște. — Radu cel Mare voievod întărește mai multora ocină în Uești, peste care s-au înfrățit.

289. — 1499 (7007) ianuarie 9, București. — Radu cel Mare voievod întărește m-rii Govora poiana Nevoia.

290. — 1499 (7007) ianuarie 25, Tîrgoviște. — Radu cel Mare voievod dăruiește m-rii Govora satul Glodul, scutindu-l de dădii și slujbe.

291. — 1499 (7007) ianuarie 27, Tîrgoviște. — Radu cel Mare voievod întărește lui Stanciu comis satele Sîrbii și Negulești.

292. — 1499 (7007) iunie 15, Tîrgoviște. — Radu cel Mare voievod întărește lui Chicoș satele Fintînele, Vernești, Plăcicoi ș.a., precum și țigani.

293. — 1499 (7007) iulie 13, M-rea Glavacioc. — Radu cel Mare voievod întărește m-rii Govora poiana Nevoia și o parte de ocină lingă poiană, fixîndu-i hotarele. (Cu fotocopie în anexă, pl. XXV).

294. — 1499 (7008) octombrie 6, Tîrgoviște. — Radu cel Mare voievod întărește jupîniței Stana și fiilor ei ocină în Valea Tătarii, Răzvad, vie la Tîrgoviște și țigani.

295. — 1499 (7008) octombrie 31, București. — Radu cel Mare voievod întărește m-rii Tismana ocina Virful Vladului, în urma unei judecăți.

296. — 1500 (7008) ianuarie 11, Tîrgoviște. — Radu cel Mare voievod întărește lui Cîrstea cu fiii săi și lui Cîrstian cu ficele sale ocine în Bunești și Cacova, munții Govora, Căprăreța și Piatra, precum și înfrățirea pe care o fac ei între fiii și ficele lor.

297. — 1500 (7008) ianuarie 29, Tîrgoviște. — Radu cel Mare voievod întărește m-rii Cutlumuz de la Sf. Munte satul Dăneștii și dijma de la Uibărești.

298. — 1500 (7008) ianuarie 31, Tîrgoviște. — Radu cel Mare voievod dăruiește m-rii Capriuleu de la Athos un mertic anual de 3000 aspri.

299. — 1500 (7008) aprilie 23, Tîrgoviște. — Radu cel Mare voievod întărește lui Roman, fraților și surorilor lui ocina Corcolăți.

300. — 1500 (7008) aprilie 26, Tîrgoviște. — Radu cel Mare voievod dăruiește m-rii Ostrov un obroc anual în bani, vin, grîu și orz.

301. — 1500 (7008) iunie 17. — Radu cel Mare voievod întărește m-rii Snagov moșia Răspopii.

302. — 1500 (7008) iulic 14, Tîrgoviște. — Radu cel Mare voievod întărește lui Neagoe și urmașilor săi ocină în Bumbești și satul Clocoticiul, în urma unei judecăți.

303. — 1500 (7009) decembrie 13, Tîrgoviște. — Radu cel Mare voievod dăruiește m-rii Govora satul Bîrseștii, jumătate din ocina Pleșoilor și a șasea parte din vama Runcului.

DOCUMENTE ÎNDOIELNICE

A. — 1369 (6978) septembrie. — Vladislav voievod întărește m-rii Cutlumuz de la Athos mai multe danii și fixează raporturile dintre călugării români și greci.

B. — <1447 septembrie 1—1448 august 31> 69<5>6. — Vladislav al II-lea voievod dăruiește m-rii Meteore capul „făcător de minuni“ al sfîntului Haralambie și un deget de la mîna dreaptă a lui Ioan Botezătorul.

C. — 1491 (7000) octombrie 1, București. — Radu cel Mare voievod întărește lui Stan paharnic satul Odobeni.

D. — 1500 (7008) iulie 17, Tîrgoviște. — Vlad voievod întărește lui Toader și altora ocină în Răspopi.

DOCUMENTE FALSE

I. — 1383 (6891) ianuarie 7. — Radu Negru voievod întărește bisericii Sf. Paraschiva din Rășinari moșia din jurul ei.

II. — <1386 septembrie 23—1418 ianuarie 31>. — Mențiunea unui act de la Mircea cel Bătrîn voievod păstrat la m-reă Brîncoveni de peste Olt.

III. — 1452 (6960) aprilie 23, Tîrgoviște. — Vladislav al II-lea voievod întărește lui Stanciu Mailat și fiilor lui Oprea și Dragomir, a treia parte din satul Dejani și munții Preseaca, Izvoru și Zirna.

IV. — 1477 (6986) noiembrie, Tîrgoviște. — Vlad Țepeș voievod întărește lui Teodor și Ioan Balș o moșie pe malul Oltului.

RÉSUMÉS DES DOCUMENTS

1. — 2 juin 1247, Alba Regia. — Bela IV, roi de Hongrie, confirme à l'ordre des Hospitaliers de Saint-Jean le pays de Severin avec les knézats de Ioan et de Farcaș, ainsi que toute la Cumanie, excepté les voïévodats roumains de Litovoi et de Seneslau, dont il leur accorde la moitié des revenus royaux.

2. — <1er septembre 1361 — 31 août 1352> 6860. — Mention d'un acte de Niçolas Alexandre Bassarab, par lequel il fait don de la terre de Bădești à l'église de Cîmpulung.

3. — 25 novembre 1369, Argeș. — Le voïévode Vladislav enjoint aux catholiques du pays de recevoir avec honneur l'évêque catholique, qui vient en qualité de suffragant de l'évêque de Transylvanie.

4. — 8 mai 1372. — Mention d'un acte du voïévode Vladislav concernant le mont Nemaia.

5. — 16 juillet 1372, Argeș. — Le voïévode Vladislav donne à son parent, Vladislav de Dobca, le bourg de Șercaia et les villages de Veneția, Cuculata, Calida Aqua et Dobca, pour ses hauts faits dans les combats contre les Turcs et contre l'empereur de Tirnova.

6. — <1374>. — Le voïévode Vladislav donne au monastère de Vodița, fondé par lui, les villages de Jidovștița, Vodița Mare et Țarovețul; de même, il lui alloue une somme d'argent annuelle, des aliments et des vêtements. Il établit enfin le mode d'élection de l'hégoumène.

7. — 3 octobre 1385 (6894), Argeș. — Le voïévode Dan Ier donne et confirme au monastère de Tismana, les villages de Vadul Cumanilor, Hrisomuinți, Tismana, l'étang de Bistreț et la moitié de Toporna, une ration annuelle de vivres, ainsi que d'autres revenus.

8. — 27 juin 1387 (6895), Argeș. — Le voïévode Mircea l'Ancien confirme aux monastères de Tismana et de Vodița les donations antérieures, ainsi que certaines parts du village de Dăbăcești données par Demètre Dăbăcescu. En outre, il donne à ces monastères les villages de Jarcovăț, Varovnicele, Prilepețul, Petrovița, Virlița et l'emplacement du village de Stânciștor.

9. — 20 mai 1388 (6896). — Le voïévode Mircea l'Ancien donne au monastère de Cozia, fondé par lui, le village d'Orlești, le village de Stoian Halgaș, une somme d'argent annuelle et 300 familles de tziganes. Il lui confirme, de même, le village de Crușia et plusieurs autres propriétés offertes par différents donateurs. Il établit enfin le mode d'élection de l'hégoumène.

10. — 4 septembre 1389 (6898), Rîmnicul Vilcea. — Le voïévode Mircea l'Ancien agrandit le domaine du monastère de Cozia, par donation d'un terrain dépendant du village de Jiblea.

11. — Octobre <1389—1400>. — Le voïévode Mircea l'Ancien confirme à Vilcu les terres de Stanciu, dont il a adopté les enfants demeurés orphelins.

12. — <1390—1400>. — Le voïévode Mircea l'Ancien confirme à Jean et à plusieurs autres le village de Branîştea Urăşei, une terre à Vadul Şercaiei et une bergerie sur le mont de Lereşti, le tout exempt de contributions et de corvées.

13. — <1390—1406>. — Mention d'un acte du voïévode Mircea l'Ancien, confirmant à Costea les villages de Viştea-de-Jos, Viştea-de-Sus, la moitié d'Arpaşul-de-Jos, ainsi que des tziganes.

14. — <1er septembre 1391 — 31 août 1392> 6900. — Le voïévode Mircea l'Ancien confirme au monastère de Tismana les donations antérieures et lui donne les villages de Jarcovăţ, Suşiţa et autres, ainsi que les droits princiers sur les roues de Ciop Hanoş à Bratilov.

15. — 27 décembre 1391 (6900), Argeş. — Le voïévode Mircea l'Ancien donne à l'hégoumène Stanciul et à son frère Călin la terre de Scorei, exemptée de toute contribution.

16. — <Env. 1392>. — Le voïévode Mircea l'Ancien confirme au monastère de Tismana les donations antérieures et lui donne les villages de Jarcovăţ, Suşiţa, Pesticovo, Sogoino et Sălcişor ainsi que la dîme du cuivre des roues de Ciop Hanoş à Bratilov.

17. — 8 janvier <1392>. — Le voïévode Mircea l'Ancien donne et confirme au monastère de Cozia les villages de Cereaşov, Poroiniţa, Bucureşti et autres, une somme d'argent annuelle et trois cents familles de tziganes.

18. — <1er septembre 1393 — 31 août 1394> 6902. — Le voïévode Mircea l'Ancien confirme à Dragomir et autres les terres de Între Boilea, Săseni et Petriceana.

19. — 21 novembre <1398>. — Le boyard Aldea et son épouse Bisa, donnent au monastère de Koutloumouz, du Mont Athos, le village de Cireaşov.

20. — <Env. 1400>. — Le voïévode Mircea l'Ancien donne au monastère de Cozia les villages de Micluşevăţ, Curilo et Grădanovăţ sur le Danube, qui auront à obéir à l'hégoumène Sophrone et à travailler pour le monastère.

21. — <1400—1403>. — Le voïévode Mircea l'Ancien confirme aux fils de Batea et à ceux de Neagotă des terrains à Mociuriţe et autres lieux, exempts de toutes contributions et corvées, hormis le service militaire.

22. — <1400—1418>. — Le voïévode Mircea l'Ancien confirme aux monastères de Tismana et de Vodiţa les donations antérieures et donne au monastère de Tismana les villages de Trufeşti, Obedin, Ceauri et autres.

23. — 20 juillet 1400 (6908), Argeş. — Le voïévode Mircea l'Ancien donne à Micul et à Stoia, pour fidélité à son service, la moitié du village de Mindra, dans le pays de Făgăraş.

24. — <1401—1406>. — Le voïévode Mircea l'Ancien confirme à messire Fintea et autres des terrains sur l'Argeşel, sur l'Eloviţa et à Frăsinet, exempts de contributions et de corvées.

25. — <1402—1403>. — Le voïévode Mircea l'Ancien fait don au monastère de Cozia des villages de Călimăneşti, Jiblea, Brădăţeni, Seaca et Hinăteşti, exempts de contributions et de corvées.

26. — <1402—1418>. — Le voïévode Mircea l'Ancien confirme aux monastères de Cozia et de Codmeana un terrain sur la Prahova, avec église et moulin.

27. — <1402—1418>. — Le voïévode Mircea l'Ancien ordonne que personne, ni ses officiers, ni les proches de ceux qui désirent offrir leur avoir au monastère de Cozia, ne fassent

de difficultés. De même, il confirme les donations faites au monastère par Anghel de Ocna. (Photocopie en annexe, pl. I).

28. — <1404—1406>. — Le voïevode Mircea l'Ancien confirme au monastère de Cozia tous les laes et marais du Danube, depuis Săpatul jusqu'au confluent de la Ialomița, avec tous leurs revenus.

29. — <1404—1418>. — Le voïevode Mircea l'Ancien ordonne que personne n'empêche tout habitant des villages seigneuriaux de s'établir dans le village — <Cărăreni> — situé au confluent de la Ialomița, propriété du monastère de Cozia.

30. — <Env. 1406>. — Le voïevode Mircea l'Ancien exempte les chariots du monastère de Cozia de toute taxe d'octroi. (Photocopie en annexe, pl. II).

31. — 1406 (6914). — Etienne Lazarevitch, despote de Serbie, confirme au monastère de Tismana ses propriétés de Serbie.

32. — 23 novembre 1406 (6915), monastère de Tismana. — Le voïevode Mircea l'Ancien interdit à qui que ce soit, en dehors des moines de Tismana, de pêcher dans la rivière de Tismana ou de faire paître son bétail sur la terre du monastère.

33. — <1407>. — Le voïevode Mircea l'Ancien enjoint aux villages du monastère de Tismana d'obéir au nouvel hégoumène du monastère, Aghaton; les assurant qu'il ne les soumettra à personne d'autre, ni boyard ni kneaz. (Photocopie en annexe, pl. III).

34. — <1407—1418>. — Le voïevode Mircea l'Ancien confirme au monastère de Snagov le village de Ciulnița, sur le Buzău, exempt de toute contribution ou corvée, hormis le service militaire général. (Photocopie en annexe, pl. IV).

35. — 11 mai 1409 (6917), Giurgiu. — Le voïevode Mircea l'Ancien exempte le village de Pulcovți, appartenant au monastère de Strugalea, de toutes les contributions et corvées, hormis le service militaire général. (Photocopie en annexe, pl. V).

36. — 28 mars 1412 (6920). — Constantin achète à l'archiprêtre Hariton un cheval, une selle, une couverture et deux boisseaux de blé.

37. — 28 mars 1415 (6923), monastère de Cozia. — Le voïevode Mircea l'Ancien octroie au monastère de Cozia les droits de douane de Genune.

38. — 10 juin 1415 (6923), Argeș. — Le voïevode Mircea l'Ancien confirme à Vlad et à plusieurs autres les villages de Bala et de Preslopul, exempts de toute contribution et corvée, hormis le service militaire général.

39. — <1417—1418>. — Mihail, fils du voïevode Mircea l'Ancien, confirme aux monastères de Cozia et de Codmeana dix familles de Tîrgoviște, exemptes de toute contribution et corvée, hormis la taille, le service militaire et la corvée du moulin.

40. — <1418—1420>. — Le voïevode Mihail ordonne aux douaniers de Cetatea Dîmboviței et de Rucăr de se bien comporter envers les Brașoviens.

41. — <Février—août> 1418 (6926), Argeș. — Le voïevode Mihail confirme à Coman et à Nan les terres de Rodulful, Piscul et Jiliștea.

42. — 22 juin 1418 (6926), Tîrgoviște. — Le voïevode Mihail confirme aux monastères de Cozia et de Codmeana les donations et privilèges antérieurs.

43. — 10 juillet 1418 (6926). — Le voïevode Mihail confirme aux paysans libres de Starchiojd la terre de Chiojd.

44. — 14 juillet 1418, Hagenau. — Sigismund, roi de Hongrie, accorde aux moines de Vodița le droit d'accès et de séjour dans son pays, enjoignant à ses sujets de ne les importuner en rien et même de leur venir en aide.

45. — 18 mars 1419 (6927). — Le voïévode Mihail exempte les chariots du monastère de Cozia de toute taxe d'octroi.

46. — 29 septembre <1419>, Oradea Mare. — Sigismond, roi de Hongrie, s'engage envers tous les habitans de Valachie à respecter le droit de conserver leur ancienne foi, ainsi qu'ils l'ont demandé par l'intermédiaire du prêtre Agathon, hégoumène de Tismana. (Photocopie en annexe pl. VI).

47. — 28 octobre <1419>, Vodița. — Sigismond, roi de Hongrie, ordonne à ses officiers de ne porter aucune atteinte aux moines des monastères de Vodița et de Tismana, ni à leurs villages. De même, il confirme aux dits moines la douane de Bistrița, différentes possessions à Severin et le droit de conserver leur foi.

48. — 1er juillet 1421 (6929). — Le voïévode Radu Prasnaglava confirme au monastère de Cozia ses lacs et marais du Danube, de Săpatul jusqu'au confluent de la Ialomița, avec tous leurs revenus.

49. — 19 juin <1421>, Creța. — Le voïévode Radu Prasnaglava confirme aux monastères de Cozia et de Codmeana toutes les donations de son père Mircea : villages, étangs moulins, vignes, tziganes et droits de douane.

50. — <Après le 23 octobre 1422>. — Le voïévode Dan II ordonne aux douaniers de Prahova de percevoir de chez les Brașoviens la douane stipulée par le privilège de Mircea l'Ancien.

51. — 1423. — Un acte du voïévode Dan II, concernant le village de Boișoara.

52. — 28 février 1424 (6932), Tîrgoviște. — Le voïévode Dan II confirme aux monastères de Cozia et de Codmeana dix familles de Tîrgoviște, exemptes de toute contribution ou corvée.

53. — 5 août 1424 (6932). — Le voïévode Dan II confirme au monastère de Tismana toutes les donations antérieures et fait don du village de Podeni. (Photocopie en annexe, pl. VII).

54. — <Après le 10 novembre 1424—1431>. — Le voïévode Dan II indique aux douaniers de Dîmbovița et de Rucăr les droits de douane qui sont à percevoir de chez les Brașoviens.

55. — <Après le 10 novembre 1424—1431>. Le voïévode Dan II autorise les habitans de la ville de Tîrgoviște à pratiquer le commerce dans tout le pays et à ne payer les taxes afférentes qu'à Tîrgoviște. (Photocopie en annexe, pl. VIII).

56. — 12 décembre <1424 (6933)>, Tîrgoviște. — Le voïévode Dan II confirme au monastère de Cozia les donations faites par Mircea l'Ancien, villages, étangs et tziganes.

57. — 17 juillet 1425 (6933). — Petrîman donne tout son avoir au monastère de Cozia. (Photocopie en annexe, pl. IX).

58. — <1428>. — Le voïévode Dan II confirme à Dragomir et à plusieurs autres, la terre de Merișani, ainsi qu'une partie de Vezurari et de Mănicești.

59. — <1er septembre 1428—31 août 1429> 6937, Tîrgoviște. — Le voïévode Dan II confirme au monastère de Snagov <le vivier> de Ștucia.

60. — 10 septembre 1428 (6937), Argeș. — Le voïévode Dan II confirme à Pierre, ainsi qu'à d'autres, les villages de Valea Su... et autres, exempts de corvées et de contributions.

61. — 7 octobre 1428 (6937), Tîrgoviște. — Le voïévode Dan II confirme au monastère de Snagov les villages de Fringhișești, Turbași et autres et fait don du village de Vrăești.

62. — 28 octobre <1428>, Bratislava. — Sigismond, empereur des Romains et roi de Hongrie, confirme aux monastères de Vodița et de Tismana tous les privilèges et donations antérieurs.
63. — <1429>. — Le voïévide Dan II donne au boyard Șerban, pour fidélité à son service, le village de Voinigești sur la Ratina, en l'exemptant de toute corvée et contribution.
64. — <20 mars 1429—9 avril 1430>. — Le voïévide Dan II confirme au monastère de Tismana différentes donations antérieures, ainsi que des moulins à Tîrgu Jiu. (Photocopie en annexe, pl. X).
65. — 25 mai <1429>, Argeș. — Le voïévide Dan II confirme à Stroe et autres les villages de Modruzești et de Crăpești.
66. — 1er décembre <1429>, Argeș. — Le voïévide Dan II confirme à plusieurs de ses boyards les villages de Maniacul et de Poenile Vărbilăului, ainsi que des terres dans d'autres villages.
67. — <1er septembre 1430—février 1431> 6939. — Mention d'un acte du voïévide Dan II, concernant la terre de Fonești.
68. — 16 septembre 1430 (6939), Argeș. — Le voïévide Dan II confirme à Stoica, ainsi qu'à d'autres, les villages de Ciurilești, Amarul, Dîmbova, Turcinești et la moitié du village de Balomirești, exempts de corvées et de contributions.
69. — <Après le 30 janvier 1431>. — Le voïévide Dan II fait savoir à tous les octrois et douanes du pays qu'il a renouvelé le privilège commercial des Brașoviens accordé par Mircea l'Ancien.
70. — <Mars 1431—1436>. — Le voïévide Alexandru Aldea enjoint aux habitants du village de Borusu d'obéir à messire Voicu.
71. — <Mars 1431—1436>. — Le voïévide Alexandru Aldea ordonne à Bratul, fils de Sumarin, de restituer à Lalu le cheval qu'il lui a pris.
72. — 17 novembre 1431 (6940), Tîrgoviște. — Le voïévide Alexandru Aldea fait don au monastère de Dealul des villages d'Alexani et de Răzvad, exemptés de corvées et de contributions.
73. — 15 janvier 1432 (6940). — Le voïévide Alexandru Aldea fait don au monastère de Cozia du village de Golești, exempté de corvées et de contributions.
74. — 9 février 1433 (6941), Tîrgoviște. — Le voïévide Alexandru Aldea alloue au monastère de Zographon du Mont Athos la somme annuelle de 3000 aspres.
75. — 15 mars 1433 (6941), Tîrgoviște. — Le voïévide Alexandru Aldea confirme au monastère de Bolintin la moitié du village de Bolintin, exemptée de la dîme sur le vin.
76. — 15 octobre 1435 (6944). — Le voïévide Alexandru Aldea confirme au <monastère de Cozia> le village de Cărăreni.
77. — 25 juin 1436 (6944), Tîrgoviște. — Le voïévide Alexandru Aldea confirme au monastère de Cozia toutes les donations antérieures -villages, étangs et marais, moulins, tziganes et droits de douane.
78. — <1437—1446>. — Le voïévide Vlad le Diable enjoint aux boyards d'Olténie de laisser en paix les marchands venant du côté de la Hongrie.
79. — <Janvier—août 1437> 6945. — Mention d'un acte du voïévide Vlad le Diable, confirmant la terre de Sărăcinești au monastère du même nom, fondé par lui.

80. — 20 janvier <1437>, Tîrgoviște. — Le voïévode Vlad le Diable confirme à Roman les villages de Voivodeni, Săsciori Loviștea et des terres à Sîmbăta-de-Sus, exempts de corvées et de contributions.
81. — 18 juillet 1437 (6945), Tîrgoviște. — Le voïévode Vlad le Diable confirme à plusieurs personnes le village de Mărgineni, dans le pays de Făgăraș, exempt de contributions et de corvées.
82. — 1er août 1437 (6945), Tîrgoviște. — Le voïévode Vlad le Diable confirme à Nan, à Tatul et à Stanciul le village de Rătești, exempt de contributions et de corvées.
83. — 1er août 1437 (6945), Tîrgoviște. — Le voïévode Vlad le Diable confirme à plusieurs de ses boyards les villages de Dobrușa, Șerbănești, Mamul et autres, exempts de corvées et de contributions.
84. — 8 août <1437—1438>, Tîrgoviște. — Le voïévode Vlad le Diable confirme à Taeincoș, à Stan et à Colțea une terre à Coteana, pour laquelle ils se sont affrérés.
85. — 10 août 1437 (6945), Tîrgoviște. — Le voïévode Vlad le Diable confirme à plusieurs personnes le village de Luciani, exempt de corvées et de contributions.
86. — 13 août 1437 (6945), Tîrgoviște. — Le voïévode Vlad le Diable confirme à plusieurs boyards les villages d'Aninoasa, Raugul et autres, exempts de corvées et de contributions.
87. — 23 août 1437 (6945), Tîrgoviște. — Le voïévode Vlad le Diable confirme à messire Bodin le village de Vlădești, exempt de corvées et de contributions.
88. — 23 août 1437 (6945), Tîrgoviște. — Le voïévode Vlad le Diable confirme au Monastère de l'Annonciation, sis dans «la grande forêt», la moitié du village de Bolintin.
89. — 2 août 1439 (6947), Argeș. — Le voïévode Vlad le Diable confirme aux monastères de Tismana et de Vodița toutes donations et acquisitions antérieures.
90. — 1440. — Le voïévode Vlad le Diable établit Mihail de Tîrgoviște, comme abbé du monastère de Cîrța.
91. — 16 septembre 1440 (6949). — Le voïévode Vlad le Diable confirme à l'hiéromoine Dorothei un terrain et six vignobles à Licura, sur le territoire de Rîmnic, et l'autorise à y élever un monastère destiné à être fondation princière et dont il sera le supérieur.
92. — 1441. — Le voïévode Vlad le Diable exempte de toute contribution le boyard Théodor du pays de Făgăraș, ainsi que ses deux frères.
93. — 23 avril <1441>, Tîrgoviște. — Le voïévode Vlad le Diable confirme à Stanciu Moenescu une terre à Voila, dans le pays de Făgăraș, un emplacement de moulin, le mont Jneapănul et des tziganes, ainsi qu'en Valachie les terres de Cioruș, Mislea, Cocorăști et Moencști.
94. — 14 mai 1441 (6949), Tîrgoviște. — Le voïévode Vlad le Diable confirme au monastère de Glavacioc une terre sur le Neajlov, ainsi que d'autres terres à Butești et Mircești, lui cédant également les dîmes sur les grains de ces deux villages.
95. — 30 juin 1441 (6949), Tîrgoviște. — Le voïévode Vlad le Diable confirme au monastère de Snagov toutes les donations faites au monastère - villages, montagnes, étangs et tziganes.
96. — 9 janvier 1443 (6951), Argeș. — Le voïévode Bassarab confirme au monastère de Cozia les donations antérieures - villages et tziganes.
97. — 20 <septembre> 1444, Orșova. — Iancou de Hunedoara confirme aux monastères de Vodița et de Tismana tous leurs privilèges et donations antérieurs.

98. — (1445), Tîrgoviște. — Le voïévide Vlad le Diable confirme au Monastère de l'Annonciation <Cotmeana> les villages de Bărbătești, Budești et Ciocănești, exempts de corvées et de contributions.

99. — 7 août 1445 (6953), Tîrgoviște. — Le voïévide Vlad le Diable confirme à Badea Ciutin des terres à Malul-de-Sus et à Zlotești, exempts de contributions et de corvées.

100. — <1er septembre 1449 — 31 août 1450> 6958. — Le voïévide Vladislav II fils de Dan II, accorde différents privilèges au monastère de Koutloumouz du Mont Athos.

101. — 2 janvier 1450 (6958), Tîrgoviște. — Le voïévide Vladislav II confirme au monastère de Cozia un moulin à Tîrgoviște, avec un emplacement pour une cellule, donation du logothète Cazan et de son frère Radu.

102. — 28 mars 1451 (6959). — Le voïévide Vladislav II confirme au monastère de Dealul la moitié des villages de Jugoreni-de-Jos, Cereșani et Măicănești, ainsi que le mont Brățuiul.

103. — Juillet 1451 (6959), Tîrgoviște. — Le voïévide Vladislav II confirme à plusieurs de ses boyards les villages de Gura Deșului, Săseni, Boișoara et Găojani, ainsi que les monts Mănăileasa, Stîna Mare, Zănoaga et Arsurile lui Boe.

104. — 1er août 1451 (6959), Tîrgoviște. — Le voïévide Vladislav II confirme à messire Mihail les villages de Rușii, Vodnovul, Racovița et Tătari, ainsi que l'emplacement de l'ancien village d'Amara, tous exempts de corvées et de contributions.

105. — 5 août 1451 (6959), Tîrgoviște. — Le voïévide Vladislav II confirme à plusieurs de ses boyards les villages de Mirșa, Ohaba, Peștișani et autres, exempts de contributions et de corvées.

106. — 7 août 1451 (6959), Tîrgoviște. — Le voïévide Vladislav II exempte les chariots du monastère de Cozia de toutes taxes d'octroi, aux bourgs, gués, ou aux routes de montagne.

107. — 7 août <1451>, Tîrgoviște. — Le voïévide Vladislav II confirme au monastère de Cozia toutes les donations antérieures - villages, étangs et marais, droits de douane moulins et tziganes.

108. — 5 août 1452 (6960), Tîrgoviște. — Le voïévide Vladislav II confirme à ses boyards Badea, Vlaicul et Radul les villages de Cotești, Golești, Cîrstiancești et autres, exempts de corvées et de contributions.

109. — 29 avril 1453 (6961), Tîrgoviște. — Le voïévide Vladislav II confirme au monastère de Bolintin les villages de Bolintin, Dragomirești et de Bucșani.

110. — 2 août 1453 (6961), Gherghița. — Le voïévide Vladislav II confirme à plusieurs boyards les villages de Păușești, Vladimirești, Folești et autres, exempts de contributions et de corvées.

111. — 4 octobre 1453 (6962), Tîrgoviște. — Le voïévide Vladislav II confirme à Stanciul Dijanul la moitié d'Arpanea et des lots à Dijani, Trifești, Iași et autres villages.

112. — 30 septembre <1454—1455>, Gherghița. — Le voïévide Vladislav II confirme à Dragomir et autres une terre à Negoști.

113. — 15 avril 1456 (6964), Tîrgoviște. — Le voïévide Vladislav II confirme à messire Mogoș les villages de Corbii sur l'Argeș, Corbii-de-Piatră, la moitié de Mălureni et la terre de Micești. (Photocopie en annexe, pl. XI).

114. — <1457—1461>. — Le voïévide Vlad l'Empaleur ordonne à un douanier de Rucăr de communiquer aux Brașoviens que la nouvelle de la venue des Turcs est fausse.

115. — 16 avril 1457 (6965), Tîrgoviște. — Le voïevode Vlad l'Empaleur confirme au monastère de Cozia le village de Troianești, sis sur les deux rives de l'Olt, l'exemptant de corvées et de contributions.

116. — 12 juin 1457 (6965). — Le voïevode Vlad l'Empaleur accorde différents privilèges au monastère de Rossicon du Mont Athos.

117. — 5 mars 1458 (6966), monastère de Tismana. — Le voïevode Vlad l'Empaleur confirme au monastère de Tismana toutes les propriétés possédées du temps de son père, Vlad le Diable, les exemptant de contributions et de corvées. (Photocopie en annexe, pl. XII).

118. — 20 septembre 1459 (6968), Bucarest. — La voïevode Vlad l'Empaleur confirme à André et autres des terres à Poiana-lui-Stevu et à Ponor, les exemptant de contributions et de corvées.

119. — <1er septembre 1460 — 31 août 1461> 6969. — Le voïevode Vlad l'Empaleur alloue au monastère de Philotéos du Mont Athos une somme annuelle de 4000 aspres.

120. — 10 février 1461 (6969), Bucarest. — Le voïevode Vlad l'Empaleur confirme à Bîra et à son frère Godea le village de Godeni, exempt de contributions et de corvées.

121. — 27 septembre 1461 (6970). — Mention d'un acte du voïevode Vlad l'Empaleur concernant le village de Călugăreni.

122. — 12 novembre 1463 (6972), Bucarest. — Le voïevode Radu le Beau confirme à Radoslav et autres des terres à Dădilești.

123. — 30 mai 1464 (6972), Bucarest. — Le voïevode Radu le Beau confirme au monastère de Cozia le village de Sevestreni.

124. — 10 juillet 1464 (6972), Bucarest. — Le voïevode Radu le Beau confirme aux monastères de Tismana et de Vodița tous leurs privilèges antérieurs - villages, lacs et marais, droits de douane - et leur alloue une ration annuelle de blé et de vin.

125. — 12 août 1464 (6972), Bucarest. — Le voïevode Radu le Beau confirme à plusieurs personnes le village de Băleni ainsi que certaines parts dans d'autres villages.

126. — <1er septembre 1464 — 31 août 1465> 6973, Bucarest. — Le voïevode Radu le Beau confirme au monastère de Cozia les villages de Jiblea, Șerbănești et autres.

127. — 28 octobre 1464 (6973), Bucarest. — Le voïevode Radu le Beau confirme au monastère de Snagov plusieurs villages, vignes et moulins, ainsi que la douane de la Prahova.

128. — 14 octobre 1465 (6974), Bucarest. — Le voïevode Radu le Beau exempté de toute taxe d'octroi deux chariots du monastère de Cozia, quoi qu'ils transportent.

129. — 5 novembre 1465 (6974), Bucarest. — Le voïevode Radu le Beau confirme à Vrabeț et à ses frères les villages de Padeșul-de-Sus et de Slăvilești, ainsi que certaines parts dans d'autres villages.

130. — 8 juin 1466 (6974). — Radu le Beau confirme à Dragomir une part de propriété à Topolnița.

131. — 15 janvier 1467 (6975), Bucarest. — Le voïevode Radu le Beau confirme au monastère de Cozia tous les étangs et chenaux du Danube, de Săpatul jusqu'au confluent de la Ialomița. (Photocopie en annexe, pl. XIII).

132. — 18 Mai 1468 (6976), Bucarest. — Le voïevode Radu le Beau confirme à Dilban la moitié du mont Andrian.

133. — 17 janvier 1469 (6977), Bucarest. — Le voïevode Radu le Beau confirme à Opriș, à ses frères et à ses cousins la moitié du village de Virloni, pour laquelle ils se sont affrérés.

134. — 28 juin 1469 (6977), Bucarest. — Le voïevode Radu le Beau confirme à Dragul et plusieurs de ses parents les emplacements des villages de Murtășești, de Meianți et autres.

135. — 25 août 1469, Bucarest. — Le voïevode Radu le Beau confirme à messire Michel de Ruși et autres plusieurs villages et tziganes.

136. — 29 octobre 1469 (6978), Bucarest. — Le voïevode Radu le Beau confirme à Stance et autres une terre à Stroiești.

137. — 28 juillet 1470 (6978), Didrih. — Le voïevode Radu la Beau confirme au monastère de Tismana son ancienne propriété sur les monts Paringul, Oslea, Sorbele et Boul, les paysans qui voudraient en jouir étant tenus à payer «selon la loi *valaque*».

138. — 25 janvier 1471 (6979), Gherghița. — Le voïevode Radu le Beau confirme à One des terres à Ghegheu et à Ungheni.

139. — 12 décembre 1471 (6980), Bucarest. — Le voïevode Radu le Beau confirme à Stanciu la moitié du village de Spinul dans la Loviște.

140. — 12 juin 1472 (6980), Bucarest. — Le voïevode Radu le Beau confirme à plusieurs personnes une terre à Dușești.

141. — 16 juillet 1472 (6980), Gherghița. — Le voïevode Radu le Beau confirme à Lihul et à ses frères les villages de Murcești et de Domnești. (Photocopie, pl. XIV).

142. — 28 juillet 1472 (6980), Gherghița. — Le voïevode Radu le Beau confirme à Voislav et à son beau-frère Dan le village de Corcova.

143. — 17 mai 1473 (6981), Bucarest. — Le voïevode Radu le Beau confirme à messire Stoica Naneș, à son cousin Tatomir et à ses neveux, plusieurs villages, pour lesquels ils se sont affrérés.

144. — 29 juin, 1473, Buda. — Mathias Corvin, roi de Hongrie, autorise les moines de Cozia à acheter en Transylvanie tout ce qu'ils voudront, sans que personne leur fasse de difficultés.

145. — 16 septembre 1473 (6982), Bucarest. — Le voïevode Radu le Beau confirme à messire Michel, à son fils le grand spathaire Stan et à Chirtop différentes terres.

146. — 1474. — Le voïevode Radu le Beau confirme au monastère de Dealul les étangs et marais de Camenița et de Săltava, avec tous leurs revenus.

147. — 4 septembre 1474 (6983). — Le voïevode Bassarab le Vieux confirme au monastère de Bolintin le village de Bolintin, un moulin sur le Neajlov, des vignes à Aninoasa et Bucșani, ainsi que des tziganes.

148. — 1er juin 1475 (6983). — Le voïevode Bassarab le Vieux confirme à messire Stance et à son frère Badea les villages de Făgețel, Cerașeni, Mușătești et la moitié de Cerbăreni, exempts de corvées et de contributions.

149. — 5 juin 1475 (6983), Bucarest. — Le voïevode Bassarab le Vieux confirme aux fils de Jean les villages de Cergenii et de Comănești.

150. — 15 juillet 1475 (6983), Tîrgoviște. — Le voïevode Bassarab le Vieux confirme au monastère de Cozia des villages, des étangs et marais, des tziganes, la dime sur les grains du district de Vilcea et la douane de Genune.

151. — <1er septembre 1475 — 31 août 1476> 6984, Bucarest. — Le voïévode Bassarab le Vieux confirme au monastère de Koutloumouz du Mont Athos plusieurs villages et une montagne.

152. — 8 mai 1476 (6984), Bucarest. — Le voïévode Bassarab le Vieux confirme à son boyard du pays de Făgăraş, Şerban, au frère et aux fils de celui-ci, la moitié du village de Şinca, certaines parts dans d'autres villages, des montagnes et des tziganes, exempts de contributions et de corvées.

153. — 4 juillet 1476 (6984), Gherghiţa. — Le voïévode Bassarab le Vieux confirme à Ona une terre à Bărcăneşti.

154. — 30 juin 1477 (6985), Floreşti. — Le voïévode Bassarab le Vieux confirme à Badca et à Ivan des terres à Nănăşeşti, Mirileşti et Urşi.

155. — <Novembre 1477 — 1482>. — Le voïévode Bassarab le Jeune confirme au monastère de Tismana les villages de Şuşiţa, Jidovşiţa et autres, exempts de contributions et de corvées. (Photocopie en annexe, pl. XV).

156. — <1478>. — Les boyards Stan Cortofleş et Cirjeu informent Bassarab le Jeune sur leur mission auprès du roi de Hongrie.

157. — 9 janvier 1478 (6986), Bucarest. — Le voïévode Bassarab le Jeune donne au monastère de Cozia le moulin princier du bourg de Râmnic, sur l'Olt, en échange de moulins à Târgovişte.

158. — 3 avril 1478 (6986), Bucarest. — Le voïévode Bassarab le Jeune confirme à Crăciun et autres une terre à Străhăeş.

159. — 20 mai <1478—1481>, Tîrgovişte. — Le voïévode Bassarab le Jeune confirme à Stan Mîndrea une terre à Bomboeşti.

160. — 3 juin 1478 (6986), Argeş. — Le voïévode Bassarab le Jeune confirme à Şolca et autres les deux tiers du village de Jugorul et la moitié de Zăvideni, exempts de contributions et corvées.

161. — 9 septembre 1478 (6987), Bucarest. — Le voïévode Bassarab le Jeune confirme au monastère de Cozia des villages, des étangs et marais, des tziganes, la douane de Genune et la dîme des grains du district de Vilcea.

162. — <1er septembre 1479 — 31 août 1480> 6988, Bucarest. — Le voïévode Bassarab le Jeune exempte le monastère de Bolintin de payer la douane à Brăila, Dîrstor, Giurgiu ou autres lieux.

163. — 12 septembre 1479 (6988), Bucarest. — Le voïévode Bassarab le Jeune confirme au monastère de Bolintin les villages de Bolintin et de Bucşani, un moulin sur le Neajlov, deux vignes et des tziganes.

164. — 12 septembre 1479 (6988). — Le voïévode Bassarab le Jeune confirme au monastère de Tismana la dîme sur le vin du village de Tismana.

165. — 17 novembre 1479 (6988). — Le voïévode Bassarab le Jeune confirme au monastère de Tismana les tziganes donnés par son beau-frère. (Photocopie en annexe, pl. XVI).

166. — <1480>. — Le voïévode Bassarab le Jeune écrit à son épouse, la princesse Maria, qu'il lui envoie des nouvelles par les boyards Iuga et Moş.

167. — 1480. — Le voïévode Bassarab le Jeune écrit à la princesse Maria qu'il lui envoie des nouvelles par Dragomir.

168. — <1480>. — Le voïévode Bassarab le Jeune écrit à la princesse Maria qu'il lui envoie des nouvelles par Pierre.

169. — <1480>. — Le logothète Vintilă écrit à la princesse Maria au sujet des efforts que l'on fait en vue de sa libération.

170. — 18 janvier 1480 (6988), Bucarest. — Le voïevode Bassarab le Jeune confirme à Ticuci et à ses frères plusieurs villages et des tziganes.

171. — 3 avril 1480 (6988), Bucarest. — Le voïevode Bassarab le Jeune confirme au monastère de Tismana le droit de pêche dans la rivière Tismana et celui de faire paître ses troupeaux dans le domaine du monastère, personne d'autre n'ayant le droit de faire paître ses troupeaux, de faucher le foin ou de labourer sur les terres du monastère sans autorisation des moines. (Photocopie en annexe. pl. XVII).

172. — 3 avril 1480 (6988), Bucarest. — Le voïevode Bassarab le Jeune confirme au monastère de Tismana plusieurs étangs et marais et la douane de Calafat, ordonnant aux agents du prince de ne percevoir la douane qu'au Jiu; les moines percevant celle de Calafat.

173. — <Juillet-novembre 1480>. — Le trésorier Cazan et le *comis* Staico écrivent à la princesse Maria qu'ils se réjouissent de sa libération et qu'ils attendent son retour.

174. — <Juillet-novembre 1480>. — Le voïevode Bassarab le Jeune écrit à la princesse Maria qu'il a envoyé un don à Etienne Bathory et qu'il se réjouit qu'elle ait échappé à leur ennemi Bassarab le Vieux.

175. — 7 novembre 1480 (6989), Bucarest. — Le voïevode Bassarab le Jeune confirme au logothète Stroe des terres dans les villages d'Orboești et de Brătești.

176. — <Mars-juin 1481>. — Le grand *vornic* Cazan ordonne à plusieurs douaniers de laisser les Saxons de Brașov rentrer chez eux.

177. — Juin 1481 (6989), Tîrgoviște. — Le voïevode Bassarab le Jeune confirme à Bratu et à Pierre la moitié du village de Mănicești.

178. — 16 août 1481 (6989), Pitești. — Le voïevode Bassarab le Jeune confirme à Roman et autres des terres à Ulitești et à Micești.

179. — 23 mars 1482 (6990), Gherghița. — Le voïevode Bassarab le Jeune confirme au monastère de Snagov des villages et des montagnes et lui donne la moitié du village de Velea, un moulin sur le Neajlov, la douane de la Prahova, ainsi qu'une somme d'argent et une ration de blé et d'orge annuelles.

180. — <Après le 23 mars 1482 — 15 septembre 1495>. — Le voïevode Vlad le Moine confirme à Milea et aux fils de Vlad des terres à Cincu et à Șipot.

181. — 13 juillet 1482 (6990), Tîrgoviște. — Le voïevode Vlad le Moine confirme à Roman et à ses frères des terres à Micești et à Ulitești.

182. — 15 novembre <1482>. — Le voïevode Vlad le Moine maude aux *pîrcălabi* et aux douaniers du pays qu'il a confirmé le privilège commercial des Brașoviens.

183. — <Après le 15 novembre 1482 — 15 septembre 1495>. — Le voïevode Vlad le Moine ordonne aux douaniers de Dragoslave de restituer le tapis, pris à un homme qui le portait au bourgmestre de Brașov.

184. — 27 janvier 1483 (6991), Tîrgoviște. — Le voïevode Vlad le Moine confirme à plusieurs de ses boyards les villages de Cervența-de-Sus, Lubnicul, Criva en Mehedintși et autres, les exemptant de toute corvée ou contribution.

185. — 12 mars 1483 (6991), Tîrgoviște. — Le voïevode Vlad le Moine confirme au *stolnic* Dragomir et à ses frères une famille de tziganes.

186. — 1er juin 1483 (6991), Tîrgovişte. — Le voïévide Vlad le Moine confirme au monastère de Tismana les villages de Tismana, Pocruia, Godineşti, Sîrbşori et Ohaba, exempts de contributions et de corvées. (Photocopie en annexe, pl. XVIII).

187. — 5 juin 1483 (6991), Tîrgovişte. — Le voïévide Vlad la Moine confirme à Michel, à ses fils et à ses neveux le village de Topeşti, près Tismana.

188. — 25 juin 1483 (6991), Tîrgovişte. — Le voïévide Vlad le Moine confirme à plusieurs personnes les villages de Topliţa, Pitulaţii, Goruia, Fărcăşeşti et autres.

189. — 3 décembre 1483 (6992), Tîrgovişte. — Le voïévide Vlad le Moine confirme à messire Bîrta Pătru et à ses proches parents, les villages de Clăşneşti, Bîrtcoveşti, la moitié de Tiliceşti et autres.

190. — 9 mars 1484 (6992), Tîrgovişte. — Le voïévide Vlad le Moine confirme au spathaire Michel et à ses proches une terre, à Ruşi.

191. — 24 avril 1484 (6992), Tîrgovişte. — Le voïévide Vlad le Moine confirme à Ivul, à Arca et à la sœur de celui-ci, Elena, les villages de Ciocadea, Topşa et la moitié de Poiana, ainsi que les monts Părăginoşi, Plăcicoi et la moitié de Muntele Muierii.

192. — 24 Avril 1484 (6992), Tîrgovişte. — Le voïévide Vlad le Moine confirme au seigneur Bran et à ses frères Radu et Pierre les villages de Baia, Tîrgul-Gilort, Mogoşani et autres, les exemptant de la redevance sur le vin.

193. — 3 juillet 1484 (6992), Tîrgovişte. — Le voïévide Vlad le Moine confirme au *vornic* Nenciu et autres le village de Coteşti.

194. — 5 avril 1485 (6993), Tîrgovişte. — Le voïévide Vlad le Moine confirme à Danciu, à Marco et à Laţco le village de Iaşi.

195. — 7 septembre 1485 (6994), Bucarest. — Le voïévide Vlad le Moine confirme à Stan Macrea la moitié du village de Mihoveni.

196. — 26 septembre 1485 (6994), monastère de Govora. — Joseph, hégoumène de Govora, achète à Palco un emplacement de maison dans la ville <de Rîmnîcu Vilcea>.

197. — 23 avril 1486 (6994), monastère de Glavacioc. — Le voïévide Vlad le Moine confirme à plusieurs personnes le village d'Ubirşia, la moitié de Groşi, la moitié de Necşeşti et autres.

198. — 13 juin 1486 (6994), Bucarest. — Le voïévide Vlad le Moine confirme à plusieurs personnes le village de Vilculeşti sur la Coşuştiţa et à Dragomir une terre à Gornovi.

199. — 30 juin 1486 (6994), Bucarest. — Le voïévide Vlad le Moine confirme à plusieurs de ses boyards les villages de Româneşti, de Balomireşti, de Budeni et autres.

200. — <1er septembre 1486 — 31 août 1487> 6995. — Le voïévide Vlad le Moine confirme à Stingaciu la moitié d'Ogretin et une bergerie sur le Tătarul; de même, à Stan Costişatul et à son frère Vlaicu l'autre moitié d'Ogretin et une bergerie sur le Clăbucet.

201. — 10 septembre 1486 (6995), Tîrgovişte. — Le voïévide Vlad le Moine confirme au monastère situé sur le Cricov <Mărgineni> des terres à Plopeni et un emplacement de moulin sur le Teleajen.

202. — <1487—1492>. — Le voïévide Vlad le Moine confirme au monastère de Philoteion du Mont Athos une somme annuelle de 4000 aspres.

203. — 12 juin 1487 (6995), Tîrgovişte. — Le voïévide Vlad le Moine confirme au Monastère des Russes du Mont Athos une somme annuelle de 6000 aspres.

204. — 13 juin 1487 (6995), Tîrgovişte. — Le voïevode Vlad le Moine confirme à Alăman, Stănilă et autres des villages et des terres à Vrabeţi, Broşteni et Brativoeşti.
205. — 31 juillet 1487 (6995), Bucarest. — Le voïevode Vlad le Moine accorde au monastère de Snagov la redevance sur le vin de Cernăteşti et toutes les dîmes et redevances du district de Brăila.
206. — 5 septembre 1487 (6996), Rîmnic. — Le voïevode Vlad le Moine confirme à Roman et à Vlad des terres à Huhurezi et à Rimeşti.
207. — 21 novembre <1487—1494>, Bucarest. — Le voïevode Vlad le Moine donne au fusilier Dan et à ses frères une terre à Miceşti.
208. — <Après le 21 novembre 1487—1494>. — Le voïevode Vlad le Moine ordonne à des boyards d'enquêter sur le litige opposant le fusilier Dan à sa tante, pour une terre.
209. — 27 novembre 1487 (6996), Bucarest. — Le voïevode Vlad le Moine confirme à Etienne, à Jean et au frère de celui-ci, Neagu, un septième du village de Lăleşti et du mont Coarnele.
210. — 4 février 1488 (6996), Bucarest. — Le voïevode Vlad le Moine fait don au monastère de Govora du village de Hinţa.
211. — 10 avril 1488 (6996), Bucarest. — Le voïevode Vlad le Moine confirme à Vlad et à Neagu leurs terres de Neagra et d'Urlăndeşti, pour lesquelles ils se sont affrérés. (Photocopie en annexe, pl. XIX).
212. — 17 avril 1488 (6996), Bucarest. — Le voïevode Vlad le Moine confirme au monastère de Cozia tous ses privilèges antérieurs.
213. — 8 janvier 1489 (6997), Tîrgovişte. — Vlad le Moine confirme au monastère de Codmeana un moulin sur le Vilsanu.
214. — <21 avril—août 1489> 6997. — Le voïevode Vlad le Moine confirme au monastère de Koutloumouz du Mont Athos plusieurs villages et montagnes, exempts de contributions et de corvées.
215. — <21 avril 1489 (6997)>, Bucarest. — Le voïevode Vlad le Moine confirme à messire Drăghici, fils de Stoica, et à ses proches le village de Corneni.
216. — 25 avril 1489 (6997), Bucarest. — Le voïevode Vlad le Moine confirme à Birul et autres les villages de Marotin, Dvorsca et Polovinele.
217. — 20 juin 1489 (6997), Bucarest. — Le voïevode Vlad le Moine confirme au *stolnic* Milco et à ses proches parents plusieurs villages.
218. — 4 juillet 1489 (6997). — Le voïevode Vlad le Moine confirme à plusieurs personnes le village de Creţeşti et un tiers de Rădineşti.
219. — 3 août 1489 (6997). — Le voïevode Vlad le Moine confirme à Stanislav, à ses frères et au collecteur Cîrstea la moitié du village de Grădiştea et les trois quarts du village de Runtea.
220. — 11 septembre 1489 (6998), Bucarest. — Le voïevode Vlad le Moine confirme au monastère de Govora des terres à Nănişeşti, plusieurs vignes, et les marais et le lac de Pirotul.
221. — 2 octobre 1489 (6998), Bucarest. — Le voïevode Vlad le Moine confirme au monastère de Tismana le village de Fărcăşeşti, avec son moulin.
222. — 7 janvier 1490 (6998). — Le voïevode Vlad le Moine confirme au monastère de Tismana le village de Ceauri, après jugement. (Photocopie en annexe, pl. XX).

223. — 24 mars 1490 (6998), Bucarest. — Le voïévode Vlad le Moine alloue au monastère de Dokiarion du Mont Athos une somme annuelle de 3000 aspres.
224. — 12 avril 1490 (6998), Bucarest. — Le voïévode Vlad le Moine confirme à Dragomir le village de Pîrşani.
225. — 12 avril 1490 (6998). Bucarest. — Le voïévode Vlad le Moine confirme au monastère de Govora les étangs et les marais de Piroet et de Lişteva, ainsi qu'un chenal.
226. — 26 juillet 1490 (6998), Bucarest. — Le voïévode Vlad le Moine confirme au dignitaire Laţco de la maison princière et à ses cousins Andreian et Lupul la moitié des villages d'Ohaba et de Pietreni et le village de Topeşti, pour lequel ils se sont affrérés.
227. — 23 février 1491 (6999), monastère de Glavacioc. — Le voïévode Vlad le Moine confirme au *comis* Stanciul et à son frère Démètre le village de Braneţi, pour lequel ils s'affrèrent au *comis* Danciul.
228. — 3 septembre 1491 (7000). Bucarest. — Le voïévode Vlad le Moine confirme au monastère de Tismana les villages de Bahna, Petroviţa, Ploştina et une partie de celui de Fărcăşeşti et de Brătieşti.
229. — 6 mai 1492 (7000), Bucarest. — Le voïévode Vlad le Moine confirme à ses *vlastelini* Bran, le spathaire Radu et le *stratornic* Pierre des terres à Băleşti.
230. — 9 juillet 1492 (7000). — Le voïévode Vlad le Moine confirme à messire Chirtop et à son neveu messire Dobriţa les villages de Ruşi, Racoviţa, Buiacul et autres, pour lesquels ils se sont affrérés.
231. — 29 août 1429 (7000). — Le voïévode Vlad le Moine alloue au monastère de Koutloumouz du Mont Athos une somme annuelle de 1000 aspres.
232. — <1er septembre 1492 — 31 août 1493> 7001. — Note sur les terrains achetés par le monastère de Tismana à Groşeni.
233. — 8 septembre 1492 (7001), Tîrgovişte. — Le voïévode Radu le Grand fait don au monastère de Govora du village de Hinţa.
234. — 9 octobre 1492 (7001), Bucarest. — Le voïévode Vlad le Moine confirme à son premier conseiller, le logothète Staico, les villages de Cornăţelul, Descupereşti, les trois quarts de Crătuneşti, sur la Mostişte et Birzeşti, le tout exempt de corvées et de contributions.
235. — Novembre 1492 (7001), Bucarest. — Le voïévode Vlad le Moine alloue au monastère de Chilandarion du Mont Athos une somme annuelle de 5000 aspres.
236. — 10 avril 1493 (7001), Bucarest. — Le voïévode Vlad le Moine confirme au monastère de Tismana l'emplacement du village de Bahna et Vârful Vladului.
237. — 10 avril 1493 (7001), Bucarest. — Le voïévode Vlad le Moine confirme au monastère de Tismana une terre à Groşani.
238. — 30 mai 1493 (7001), Bucarest. — Le voïévode Vlad le Moine confirme à Dan et autres la moitié du village de Cincul et une montagne.
239. — 3 juin 1493 (7001), Bucarest. — Le voïévode Vlad le Moine confirme au monastère de Tismana le village de Vodiţa Mare, l'emplacement de village de Bahna et Vârful Vladului, après jugement.
240. — 15 juin 1493 (7001), Bucarest. — Le voïévode Vlad le Moine confirme au spathaire Hrănitul et à ses proches les villages de Băleşti et de Budeni.
241. — 16 juin 1493 (7001), Bucarest. — Le voïévode Vlad le Moine donne au monastère de Glavacioc la moitié du village d'Izvorani et deux familles de tziganes.

242. — 19 juin 1493 (7001). — Le voïévode Vlad le Moine autorise le grand *vornic* Pîrvu et le grand *comis* Danciu d'amener dans leur village de Potelul des serfs, qui seront exemptés durant 4 ans de toutes les corvées et contributions, hormis la taille et le service militaire général.
243. — 2 septembre 1493 (7002), Tîrgovişte. — Le voïévode Vlad le Moine confirme au logothète Staico et à ses fils, Pîrvu et Barbu, le village de Bucov et la moitié du village de Suharna, exemptés de corvées et de contributions.
244. — 10 septembre 1493 (7002), Bucarest. — Le voïévode Vlad le Moine confirme au scribe Neagu et à ses filles Stana et Maria le village de Bîrzeşti, une vigne et deux terrains à Tîrgovişte.
245. — 10 février 1494 (7002), Bucarest. — Le voïévode Vlad le Moine confirme la disposition prise par Gorga de laisser à sa mort une moitié de Bădeni à ses neveux, Fircea et le spathaire Vlad et l'autre moitié à sa fille Stana. (Photocopie en annexe, pl. XXI).
246. — <Avant le 16 mars 1494>. — Barbu, *ban* de Craiova, énumère les villages et familles de tziganes qu'il a donnés au monastère de Bistriţa.
247. — 16 mars 1494 (7002), Bucarest. — Le voïévode Vlad le Moine confirme au monastère de Bistriţa des villages, des tziganes et des droits de douane.
248. — 1er avril 1494 (7002), Bucarest. — Le voïévode Vlad le Moine donne au monastère de Govora le village de Ioneşti et l'emplacement de village de Corbeni.
249. — 5 juin 1494 (7002), Ruşii-du-Logothète. — Le voïévode Vlad le Moine confirme à Cîrjeu et autres l'emplacement du village Recica-lui-Dabul.
250. — 15 juillet 1494 (7002), Tîrgovişte. — Le voïévode Vlad le Moine confirme à plusieurs personnes une partie du village de Precenu-de-Sus.
251. — 22 juillet 1494 (7002), Tîrgovişte. — Le voïévode Vlad le Moine confirme au monastère de Govora la terre de Pirotu, avec le lac du même nom.
252. — 24 mars 1495 (7003). — L'hiéromoine Macaire donne au monastère de Govora une vigne à Ocne. (Photocopie en annexe, pl. XXII).
253. — 19 avril 1495 (7003), Tîrgovişte. — Le voïévode Vlad le Moine confirme à Stoica les terres de Lumaş et de Păr, pour lesquelles il s'est affréré avec sa fille Vlădaia.
254. — Juin 1495 (7003), Tîrgovişte. — Le voïévode Vlad le Moine confirme à Stanciu deux vignes et un verger.
255. — 4 juillet 1495 (7003). — Le voïévode Radu le Grand autorise le monastère de Snagov à amener des serfs sur la terre de Popeţi, lesquels seront exemptés durant 4 ans de toute contribution ou corvée, hormis le service militaire général.
256. — 4 septembre 1495 (7004), monastère de Glavacioc. — Le voïévode Vlad le Moine donne au monastère de Glavacioc le taillis de Slatina.
257. — 8 septembre 1495 (7004), Tîrgovişte. — Le voïévode Vlad le Moine confirme à Stanciu Dohoreţ certaines parties du villages de Cîrbeşti.
258. — <15 septembre 1495—31 juillet 1496>. — Le voïévode Radu le Grand ordonne à Vlaicu de se retirer du village de Stoiceşti, qui est la propriété de la mère du prince.
259. — <15 septembre 1495—1500>. — Le voïévode Radu le Grand commet le *paharnic* Detco à découvrir ceux qui ont envahi les villages du monastère de Tismana et de rétablir les anciennes limites.
260. — <15 septembre 1495—1505>. — Le voïévode Radu le Grand confirme au monastère de Tismana les villages de Tîrgovişte, Varovnicul, Petroviţa. Jidovştiţa Prilepeţul et Cecanii Barei.

261. — <15 septembre 1495 — avril 1508>. — Le voïévide Radu le Grand confirme à plusieurs personnes une terre à Micești, pour laquelle elles se sont affrérées.

262. — <15 septembre 1495 — avril 1508>. — Le voïévide Radu le Grand confirme à messire Iarciul une terre à Osica.

263. — 30 <septembre 1495 — août 1496> 7004, Bucarest. — Le voïévide Radu le Grand confirme au monastère de Rossikon du Mont Athos l'allocation d'une somme annuelle de 3000 aspres.

264. — 31 Janvier 1496 (7004), Craiova. — Le voïévide Radu le Grand confirme à messire Hamza les villages de Călugărești et de Cîmpul-Mare. (Photocopie en annexe, pl. XIII).

265. — 6 avril <1496—1508>, Cornățel. — Le voïévide Radu le Grand exempté de toute contribution les villages du monastère de Tismana, à savoir Tismana, Ceauri, Corbi, Podeni, Ploștina et Clecevăț.

266. — 14 avril 1496 (7004). — Le voïévide Radu le Grand donne au monastère de Govora le village de Ionești, l'emplacement de village de Corbeni et une vigne sise sur le territoire de Copăcelu, y compris la dîme du vin, et la redevance seigneuriale du vin.

267. — 18 juin 1496 (7004), monastère de Glavacioc. — Le voïévide Radu le Grand confirme au monastère de Govora une famille de tziganes.

268. — 1er août 1496 (7004), Tîrgoviște. — Le voïévide Radu le Grand confirme au monastère de Govora des villages, des vignes, des tziganes et une allocation annuelle en espèces et en aliments.

269. — <1er septembre 1496 — 31 août 1497> 7005. — Le voïévide Radu le Grand confirme au monastère de Tismana les terres de Dodănești et de Fălcănești.

270. — 9 janvier 1497 (7005), Tîrgoviște. — Le voïévide Radu le Grand confirme au monastère de Tismana des terres à Cîrbești.

271. — Mars 1497 (7005), Tîrgoviște. — Le voïévide Radu le Grand confirme au monastère de Chilindarion du Mont Athos l'allocation d'une somme annuelle de 5000 aspres.

272. — <20> mars 1497 (7005). Tîrgoviște. — Le voïévide Radu le Grand alloue au monastère de Dokiaron du Mont Athos une somme annuelle de 3000 aspres.

273. — <22> mars 1497 (7005), Tîrgoviște. — Le voïévide Radu le Grand alloue au monastère de Govora une somme annuelle de 3000 aspres et lui donne le village de Stoiciani, la moitié de Stolniceani et une partie du village de Curtișoara.

274. — 1er avril 1497 (7005), Tîrgoviște. — Le voïévide Radu le Grand confirme à Lumotă et à Cernat des terres à Micești et à Tîrseni.

275. — 4 juin 1497 (7005), Tîrgoviște. — Le voïévide Radu le Grand exempté le monastère Saint-Nicolas de Tîrgșor des redevances épiscopales, des perperi et de toute taxe d'octroi; de même il lui confirme un emplacement de maison et un emplacement de moulin.

276. — 29 juillet 1497 (7005). Le voïévide Radu le Grand alloue au monastère de Tismana une ration annuelle de 300 décalitres de vin des districts de Gorj et de Mehedinți, deux chariots de sel des mines de Rîmnic et 15 boisseaux de blé.

277. — <1er septembre 1497 — 31 août 1498> 7006. — Le voïévide Radu le Grand fixe les limites de la terre de Șoașu, propriété du monastère de Bistrița.

278. — 15 septembre 1497 (7006), Bucarest. — Le voïévide Radu le Grand confirme à Cirstian et à ses proches les villages de Runcu, Luponîța, Cotoruia et autres.

279. — 15 septembre 1497 (7006). — Le voïévide Radu le Grand alloue au monastère du Mont Sinai une somme annuelle de 5000 aspres.

280. — 10 novembre 1497 (7006), Bucarest. — Le voïévode Radu le Grand alloue au monastère de Govora une ration annuelle de 200 décalitres de vin, à prendre sur la dîme du vin de Rimnic.

281. — 9 janvier 1498 (7006), Tîrgovişte. — Le voïévode Radu le Grand exempte les villages du monastère de Tismana à savoir Bahna, Virful-Vladului et Clecevăţ de toutes les corvées et contributions, hormis la taille et le service militaire général.

282. — 16 février 1498 (7006), Tîrgovişte. — Le voïévode Radu le Grand confirme aux descendants du *vornic* Drăghici des terres à Negovani, après jugement.

283. — 15 avril 1498 (7006). — Le voïévode Radu le Grand confirme au monastère de Govora des vergers et des terrains défrichés auprès du monastère.

284. — 19 avril 1498, Bucarest. — Le voïévode Radu le Grand confirme au monastère de Chilandarion une allocation annuelle de 500 aspres.

285. — 19 juillet 1498 (7006), Tîrgovişte. — Le voïévode Radu le Grand confirme au monastère de Rincăciou une terre à Cirstiani.

286. — <1er septembre 1498 — 31 août 1499>, Tîrgovişte. — Le voïévode Radu le Grand confirme à plusieurs personnes les villages de Trestioara, Gura-Jilţului, Pitrari et Stîrci.

287. — 25 septembre 1498 (7007), Tîrgovişte. — Le voïévode Radu le Grand confirme au *stratornic* Manea et à son frère Stan la terre de Perşani. (Photocopie en annexe),

288. — 7 décembre 1498 (7007), Tîrgovişte. — Le voïévode Radu le Grand confirme à plusieurs personnes une terre à Ueşti, pour laquelle elles se sont affrérées.

289. — 9 janvier 1499 (7007), Bucarest. — Le voïévode Radu le Grand confirme au monastère de Govora la clairière de Nevoia.

290. — 25 janvier 1499 (7007), Tîrgovişte. — Le voïévode Radu le Grand fait don au monastère de Govora du village de Glodul, exempté de contributions et de corvées.

291. — 27 janvier 1499 (7007), Tîrgovişte. — Le voïévode Radu le Grand confirme au *comis* Stanciu les villages de Sirbi et de Neguleşti.

292. — 15 juin 1499 (7007), Tîrgovişte. — Le voïévode Radu le Grand confirme à Chicoş les villages de Fintinele, Verneşti, Plăcicoi et autres, ainsi que des tziganes.

293. — 13 juillet 1499 (7007), monastère de Glavacioc. — Le voïévode Radu le Grand confirme au monastère de Govora la clairière de Nevoia et une terre avoisinante, dont il fixe les limites. (Photocopie en annexe, pl. XXV).

294. — 6 octobre 1499 (7008), Tîrgovişte. — Le voïévode Radu le Grand confirme à dame Stana et à ses fils des terres à Valea-Tătarii et à Răzvad, une vigne à Tîrgovişte et des tziganes.

295. — 31 octobre 1499 (7008), Bucarest. — Le voïévode Radu le Grand confirme au monastère de Tismana la terre de Virful-Vladului, après jugement.

296. — 11 janvier 1500 (7008), Tîrgovişte. — Le voïévode Radu le Grand confirme à Cirstea et à ses fils ainsi qu'à Cirstian et à ses filles des terres à Buneşti et à Cacova et les monts Govora, Căprăreăţa et Piatra, biens pour lesquels les susdits fils et filles se sont affrérés.

297. — 29 janvier 1500 (7008), Tîrgovişte. — Le voïévode Radu le Grand confirme au monastère de Koutloumouz, du Mont Athos, le village de Dăneşti et la dîme de Uibăreşti.

298. — 31 janvier 1500 (7008), Tîrgoviște. — Le voïévode Radu le Grand alloue au monastère de Kapriouleou du Mont Athos une somme annuelle de 3000 aspres.

299. — 23 avril 1500 (7008), Tîrgoviște. — Le voïévode Radu le Grand confirme à Roman et à ses frères et sœurs la terre de Corcolați.

300. — 26 avril 1500 (7008), Tîrgoviște. — Le voïévode Radu le Grand alloue au monastère d'Ostrov une somme annuelle de 2000 aspres et une ration annuelle de vin, blé et orge.

301. — 17 juin 1500 (7008). — Le voïévode Radu le Grand confirme au monastère de Snagov la terre de Răspopi.

302. — 14 juillet 1500 (7008), Tîrgoviște. — Le voïévode Radu le Grand confirme à Neagoe et à ses descendants une terre à Bumboești, ainsi que le village de Clocotici, après jugement.

303. — 13 décembre 1500 (7009), Tîrgoviște. — Le voïévode Radu le Grand donne au monastère de Govora le village de Bîrsești, la moitié de la terre de Pleșoi et un sixième des revenus de la douane de Runcu.

DOCUMENTS DOUTEUX

A. — Septembre 1369 (6878). — Le voïévode Vladislav confirme au monastère de Koutloumouz, du Mont Athos, plusieurs donations et fixe les rapports devant exister entre moines roumains et grecs.

B. — <1er septembre 1447 — 31 août 1448> 69<5>6. — Le voïévode Vladislav II et Dragonir grand *voinic* donnent au monastère de Météore des reliques.

C. — 1er octobre 1491 (7000), Bucarest. — Le voïévode Radu le Grand confirme à l'échanson Stan le village d'Odobeni.

D. — 17 juillet 1500 (7008), Târgoviște. — Le voïévode Vlad confirme à Toader et autres des terres à Răspopi.

DOCUMENTS FAUX

I. — 7 janvier 1383 (6891). — Le voïévode Radu Negru confirme à l'église Sainte-Paraskève de Rășinari la terre environnante.

II. — <23 septembre 1386 — 31 janvier 1418>. — Mention d'un acte de Mircea l'Ancien conservé au monastère de Brîncoveni d'au-dclà de l'Olt.

III. — 23 avril 1452 (6960), Tîrgoviște. — Le voïévode Vladislav II confirme à Stanciu Mailat et aux fils d'Oprea et de Dragomir le tiers du village de Dejani et les monts Preseaca, Izvoru et Zîrna.

IV. — Novembre 1477 (6986), Tîrgoviște. — Le voïévode Vlad l'Empaleur confirme à Teodor et à Ioan Balș une terre sur le bord de l'Olt.

DOCUMENTE

D O C U M E N T E

1

1247 iunie 2 <Alba Regală>.

Bela al IV-lea, regele Ungariei, întărește Cavalerilor Ioaniți ȧara Severinului ȧmpreună cu cnezatele lui Ioan și Farcaș, precum și toată Cumania, exceptȧnd voievodatele romȧnești ale lui Litovoi și Seneslau de la care li se acordă jumătate din veniturile regale.

În nomine sancte trinitatis et individue unitatis. Amen. Bela dei gratia Hungarie, Dalmatie, Chroatie, Rame, Servie, Gallitie, Lodomerie Cumanieque rex, in perpetuum.

Regum celsitudo requirit et sublimium dignitati debetur, ut inter cetera eo studiosius ad multiplicationem invigilet subditorum, quo ipsorum gloria in subiecte plebis multitudine specialius exaltatur, presertim cum regum omnium et regnorum potentia, pax et securitas in suorum robore consistere dinoscantur. Accedit nichilominus non ad modicam sollicitudinis regie partem eos benignioribus intueri et amplioribus prosequi beneficiis, in quorum personis et utilitas temporalis provenire speratur et rexregum omnium propensius honoratur. Hac itaque consideratione inducti cum venerabili viro fratre Rcmbaldo domorum Hospitalis Jerosolimitani magno preceptore in partibus cismarinis dilecto amico nostro super populatione regni nostri, quod per hostilem barbare nationis incursum, que Tartari appellantur, sicut in bonorum amissione, sic incolarum interemptione grave sustinuit dispendium, longo prehabito tractatu cum principibus et baronibus regni nostri, in hoc nostra resedit communiter dcliberatio ut, quia idem preceptor nomine domus Hospitalis in subsidium regni nostri intuitu defensionis fidei Christiane arma assumere secundum formam inferius annotatam et in populanda terra nostra consilium et auxilium impendere bona

fide nec non alias subire conditiones paulo post presentibus insertas se ac domum Hospitalis sponte obligavit, damus et conferimus sibi et per eum dicte domui totam terram de Zeurino cum alpibus ad ipsam pertinentibus et aliis attinentiis omnibus, pariter cum kenazatibus Joannis et Farcasii usque ad fluvium Olth, excepta terra kenezatus Lytuoy woiavode, quam Olatis relinquimus, prout iidem hactenus tenuerunt, ita tamen, quod medietatem omnium utilitatum et reddituum ac servitorum de tota terra Zeurini memorata et kenazatibus supra nominatis provenientium nobis et successoribus nostris reservamus, medietate alia ad usum domus supradicte cedente, exceptis ecclesiis constructis et construendis in omnibus terris supradictis, de quarum redditibus nichil nobis reservamus, salvis tamen reverentiis et iuribus archiepiscoporum et episcoporum, que habere dinoscuntur, exceptis etiam molendinis omnibus infra terminos prenominarum terrarum obicumque factis vel faciendis, preterquam in terra Lytua nec non edificiis et agriculturis omnibus sumptibus fratrum dicte domus factis, fenetis quoque seu animalium et pecorum suorum pascuis, piscinis etiam, que nunc sunt vel fient per ipsos, que omnia ad ipsorum fratrum usum integraliter volumus retineri, preter pisactiones Danubii ac piscine de Cheley, quas nobis et ipsis communes reservamus. Concedimus etiam, quod medietatem omnium proventuum et utilitatum, que ab Olatis terram Lytua habitantibus excepta terra Harszoc cum pertinentibus suis regi colligentur, domus Hospitalis percipiat antedicta. Volumus etiam, quod memorato ¹ Olati ad defensionem terre et ad iniurias propulsandas seu ulciscendas, que ab extraneis nostre ditioni non subiectis inferrentur, iamdictis fratribus cum apparatu suo bellico assistere, et e converso ipsi fratres in casibus consimilibus eis subsidium et iuvanem iuxta posse impendere teneantur. Ad hec de salibus, quos ad usum dicte terre et illarum partium versus Bulgariam, Greciam et Cumaniam sufficienter deferri concedimus, de quacumque salifodina Ultrasilvana commodius sumptibus nobis et ipsis communibus extrahi poterunt, salvo in omnibus iure episcopali, nec non de moneta, que illic, de voluntate regia et consilio preceptoris domus illius pro tempore constituti, curret, medietatem nobis reservamus, sicut de ceteris redditibus est pretactum, medietate alia ad usum dicte domus convertenda, salvis iuribus ecclesiarum. Ordinationes quoque nobilibus ac aliis tam super libertatibus ipsorum quam super iudiciis ad inhabitandum terram iamdictam aliunde venientibus concesserit, salva parte nostra reddituum et utilitatum exinde provenientium dicte domus nec non sententias, quas tulerit in eosdem, ratas habebimus atque firmas, hoc addito, quod si contra maiores terre aliqua sententia de sanguinis effusione prolata fuerit, in qua senserint se gravari, ad nostram curiam valeant appellare, hoc insuper adiecto, quod si exercitus regnum nostrum, quod absit, invadere ² attemptaret, quinta pars

¹ În loc de: memorati,

² În text urmează: atpeta <atpeta>, şters de scrib prin operația «expunctării», fiind de prisos.

armatorum terre iamdicte pro defensione terre nostre in exercitu nostro ad bella procedere teneatur. Si autem versus Bulgariam, Greciam et Cumaniam exercitum moverimus, tertia pars omnium ad bella habilium procedet et de acquisitionibus tam mobilium quam immobilium portionem recipiet domus iamdicta pro numero personarum exercitus de Zeurino pariter et armorum. Ad hec contulimus preceptori antedicto et per ipsum domui Hospitalis a fluvio Olth et alpibus Ultrasilvanis totam Cumaniam, sub eisdem conditionibus, que de terra de Zeurino superius sunt expresse, excepta terra Szeneslai woiavode Olatorum, quam eisdem relinquimus, prout iidem hactenus tenuerunt sub eisdem etiam conditionibus per omnia, que de terra Lytua sunt superius ordinate. Hoc autem nolumus preterire, quod a primo introitu sepedictorum fratrum usque ad viginti quinque annos omnes redditus Cumanie terre integraliter domus percipiat iamprefata, preterquam de terra Szeneslay antedicta, de qua tantum medietatem reddituum et utilitatum obtinabit. Ex tunc vero medietas omnium proventuum, utilitatum et servitiorum per fratres eiusdem a celsitudine regia approbatos et iuratos fisco regio ministratur, ita tamen, quod de quinquennio in quinquennium per nostrum hominem specialem proprii redditus, servitia ac utilitates exinde provenientes debeant computari. Sumptus vero, qui in castrorum seu munitionum custodiis <fient >¹ sicut nobis et ipsis fratribus debent esse communes, salvis aliis conditionibus pro parte nostra et exceptionibus pro parte domus Hospitalis in terra Cumanie, ut puta de ecclesiis, molendinis et aliis omnibus, que singillatim superius de Zeurino sunt expressa. Ad castra etiam edificanda in dicta terra Cumanie necnon contra quoslibet impugnatores terre Cumanie consilium et vires ipsis fratribus impendemus, cum necesse fuerit et ad ipsis fratribus fuerimus requisiti, etiam cessantibus impedimentis aliis illuc personaliter accedendo. Conferimus etiam eisdem terram quadringentorum aratorum in Feketig, vel alibi ultra silvas complebimus hunc numerum, ubi magis ad introitum terre Cumanie vel Zeurini dictis fratribus videbimus expedire, super qua donatione litteras nostras dabimus speciales. Denique ut sepedicta domus Hospitalis commodius sibi necessaria per mare valeat procurare, pro utilitatibus regni nostri et suis contulimus sibi iuxta maritima civitatem Scardonam cum omnibus suis pertinentiis et iuribus ipsam contingetibus necnon predium Pecath cum suis terminis et utilitatibus, prout, carissimus frater noster inclite memorie Colomanus rex tenuit et quemadmodum ad ipsum predium pertinere dinoscuntur, salvis ecclesiarum iuribus in eisdem. Insuper etiam terram nomine Woyla iuxta Danubium non longe a Zenilen² existentem, a castro de Crassou³ exemptam, cum omnibus pertinentiis et utilitatibus suis, sicut Nicolaus frater Ugolini in perpetuitatibus tenuerat, fratribus contulimus antedictis. Porro sepedictus preceptor ob concessionem nostras, quas propter causas

¹ Cuvînt care lipseşte în Document. Completarea se găseşte la Fejér.

² În document: Zenilen (în orig. ar fi putut fi Zemlen).

³ În document: Crassou, dar u se confundă aici cu n, deci ar putea fi Crason.

infrascriptas facimus seu fecimus, obligavit se nomine dicte domus arma assumere contra omnes paganos cuiuscumque nationis necnon contra Bulgaros, contra alios autem scismaticos, si regnum vel regni confinia invadere attemptarent, nominatim ac precise introducere in regnum nostrum in presenti ad nostrum regni servitium centum fratres militaribus armis et equis decenter et bene preparamos. Contra exercitum autem Christianorum regnum nostrum intrare volentem obligavit se nomine dicte domus, dare quinquaginta fratres armatos ad custodiam et defensionem castrorum et munitionum in confiniis existentium, ut est Posonium, Musunium, Suprunium, Castrum Ferreum, Castrum Novum, et etiam infra, ubicumque rex voluerit collocare, et sexaginta contra Tartaros, si regnum nostrum ipsos intrare contingat, quod absit. Quibus omnibus, quamdiu sunt in custodiis castrorum et munitionum, regia provisio faciet sumtus necessarios ministrari. Adiunctum etiam est nomine domus, quod preceptor seu magister, qui pro tempore ad gubernationem domorum tum in regnis nostris existentium mittetur de partibus transmarinis vel aliis in introitu suo promittere teneatur, data fide iuxta consuetudinem sui ordinis, omnem fidelitatem regi et regno et observare facere atque attendere in se et suis sine fraude universa et singula supradicta, et quod curam et operam dabit ad populandum non solum dictas terras, sed etiam alis terras nostri regni, et quod rusticos de regno nostri cuiuscumque conditionis et nationis, ac Saxones vel Teutonicos de nostro regno non recipiant ad habitandum terras supradictas nisi de licentia regia speciali. Adiunctum insuper fuit a nobis et a preceptore iamdicto nomine prefate domus receptum quod si premissa vel aliqua seu aliquid de premissis, ad que dictus preceptor se et predictam domum superius obligavit, per ipsum vel per alium preceptorem seu magistrum pro tempore constitutum omitti contigeret, et tertio solempniter admonitus satisfacere non curaret, magnusque magister transmarinus super hoc modo debito pro parte regia sufficienter requisitus, non emendaret infra annum post factam requisitionem quod omissum est seu neglectum per dictum magistrum seu preceptorem pro tempore existentem, emendam et ultionem per subtractionem redditum vel alio modo iuxta quantitatem et qualitatem excessus regia deliberatio recipiet, iuxta sue bene placitum voluntatis. Ut igitur universa et singula supradicta, coram nobis et baronibus nostris recitata, perpetue firmitatis, quantum est ex persona nostra, robur obtineant que fide data porrectione dextre regalis nostre promisimus, durantibus obligationibus ex parte domus factis, inviolabiliter observare et facere observari, presentem tradidimus paginam caractere bulle nostre auree communitam, et sepedictum preceptorem nomine domus Hospitalis prefate per dilectum et fidelem nostrum magistrum Achillem Albensem prepositum, aule nostre vicecancellarium, in possessionem predictorum corporalem auctoritate regia fecimus introduci. Datum per manus reverendi patris Benedicti arhiepiscopi Colocensis et aule nostre cancellarii. Venerabili patre Stephano archiepiscopo Strigoniensi, Bartholomaco, Quinqueelesiensis, Stephano Zagrabriensi, Basilio Cenadiensis,

Ponsa Boznensi, Artolpho Jauriensi, Zalaudo Vesprimiensi, Wicentio Waradiensi, Heymone Waciensi, Gallo Transilvano, Lamperto Agriensi episcopis ecclesias dci feliciter gubernantibus. Rectislao¹ illustri duce Gallitie et bano totius Sclavonie, Stephano comite palatino, Laurentio woiavoda Transilvano, Dionisio magistro tawarnicorum et comite Psoniensi, Rolando iudice aule nostre, Mauricio magistro dapiferorum et comite Nytriensi, Chak magistro agasonum et comite Supruniensi, Bagin magistro pincernarum et comite de Bana, Paulo de Zounuk, Benedicto Musuniensi, Nicolae Zaladiensi, alio Nicolao de Ferreo Castro, Henrico Symigriensi, Sewerito Albensi comitibus ac aliis quam pluribus comitatus et magistratus regni nostri tenentibus. Anno ab incarnatione domini MCCXLVII, IIII Nonas Junii, regni autem nostri anno duodecimo.

În numele sfintei treimi una și nedespărțită, amin. Bela, din mila lui Dumnezeu, regele Ungariei, Dalmației, Croației, Ramei, Serbiei, Galiției, Lodomeriei și Cumaniei deapănura.

Este o cerință a înălțimii regești și o datorie a măririi celor de sus, ca, mai presus de toate, să vegheze cu atît mai multă grijă la sporirea numărului supușilor, cu cît slava lor se înalță mai ales prin mulțimea poporului supus, căci se știe îndeosebi că puterea, pacea și siguranța tuturor regilor și regatelor se întemeiază pe tăria acestora. Și încă se mai adaugă pentru o parte nu fără însemnătate din purtarea de grijă a regelui, ca să-i privească cu mai multă blîndețe și să-i dăruiască cu mai mari binefaceri pe aceștia prin care se nădăjduiește că se va isca și în lumea aceasta folos <mai bogat> și că regele tuturor regilor va fi mai cucernic lăudat. Așa dar, mînați de acest gînd, după o îndelungată sfătuire cu fruntașii și baronii regatului nostru, ne-am oprit la această hotărîre luată dimpreună cu venerabilul bărbat Rembald, marele preceptor al caselor Ospitalierilor din Ierusalim, din părțile de dincoace de mare, cu privire la repopularea regatului nostru, care prin năvălirea dușmănoasă a neamului numit tătari, a îndurat mare pagubă, atît prin pierderea bunurilor, cît și prin uciderea locuitorilor, că deoarece acel preceptor în numele casei Ospitalierilor s-a îndatorat de bună voie, pe sine și casa Ospitalierilor, să ia armele pentru ajutorarea regatului nostru în vederea apărării credinței creștine, potrivit cu actul scris mai jos, și să ne dea sfat și ajutor credincios pentru popularea țării noastre, și să se supună și la celelalte îndatoriri ce se vor arăta îndată în această scrisoare — îi dăm și îi dăruiim lui și prin dînsul numitei case, întreaga țară a Severinului împreună cu munții ce țin de ea și cu toate celelalte ce atîrnă de ea, precum și cu cnezatele lui Ioan și Farcaș pînă la riul Olt, afară de pămîntul cnezatului voievodului Litovoi, pe care îl lăsăm românilor așa cum l-au stăpînit aceștia și pînă acum. Totuși <le dăm> în așa fel încît jumătate

¹ În document, la început era Ratislao (ca la Fejér), apoi corectat în Rectislao.

din toate foloasele și veniturile și slujbele din întreaga țară a Severinului amintită mai sus, și din cnezatele numite mai sus, să o păstrăm pe seama noastră și a urmașilor noștri, cealaltă jumătate căzînd în folosul casei pomenite mai sus, afară de bisericile clădite și cele ce se vor clădi în toate țările sus zise, din veniturile cărora nu păstrăm nimic pe seama noastră — rămînînd totuși neatînse cinstea și drepturile arhiepiscopilor și episcopilor pe care se știe că le au —, lăsînd deoparte și toate morile dintre hotarele țărilor amintite atît cele clădite cît și cele ce se vor clădi — în afară de cele din țara Litua —, precum și toate clădirile și semănăturile făcute cu cheltuiala fraților zisei case, și fînețele și pășunile pentru vitele și oile lor, și pescăriile care sînt acum în ființă sau care se vor face de către dînșii, care toate vrem să se oprească în întregime în folosul fraților acestora, afară de pescăriile de la Dunăre și iazurile de la Celciu pe care le păstrăm împreună pe seama noastră și a lor. Și mai îngăduim ca jumătate din toate veniturile și foloasele ce se vor strînge pe seama regelui de la români ce locuiesc în țara Litua — în afară de țara Hațegului cu cele ce țin de dînsa — să le culeagă sus zisa casă. Mai voim ca amintiții români să ajute pe sus zișii frați cu mijloacele lor ostășești întru apărarea țării și înfrîngerea și pedepsirea atacurilor ce ni s-ar aduce de către străini, iar din partea lor acești frați să fie datori la prilejuri asemănătoare să le dea lor sprijin și ajutor, pe cît le va sta în putință. Pe lîngă acestea, din sarea ce le-am îngăduit, să ducă în chip îndestulător spre folosința acestei țări și a părților dinspre Bulgaria, Grecia și Cumania, din orice ocnă din Transilvania de unde vor putea mai ușor să o scoată cu cheltuiala dimpreună a noastră și a lor, fără atingerea întru nimic a dreptului episcopal; tot astfel și din banii care vor umbla acolo din voința regelui și hotărîrea preceptorului acestei case, ce va fi în slujbă în acea vreme, jumătate o păstrăm pe seama noastră, precum s-a spus mai sus și despre celelalte venituri, cealaltă jumătate avînd a fi îndreptată spre folosul zisei case, fără atingerea drepturilor bisericilor. De asemenea, rînduielele pe care le va fi hărăzit zisa casă nobililor și altora venind din alte părți să locuiască în ținuturile amintite, atît în privința libertăților lor cît și a judecăților, precum și hotărîrile judecătorești pe care le vor fi rostit împotriva acelora, le vom încuviința și întări — fără atingerea părții noastre din folosințele ieșind de acolo — cu acest adaos că de se va rosti vreo osîndă <într-o pricină de> vărsare de sînge împotriva mai marilor țării <aceleia>, și ei se vor simți nedreptățiți, să poată face apel la curtea noastră. Mai adăugăm că dacă ar veni vreo oaste asupra regatului nostru — de care lucru să ne ferească Dumnezeu — a cincea parte din ostașii țării amintite să fie datori a veni în oastea noastră și a porni la război pentru apărarea țării noastre. Iar dacă vom îndrepta oaste spre Bulgaria, Grecia și Cumania, va purcede a treia parte din cei în stare a merge la război, și din prada de război atît din cea mișcătoare cît și din cea nemișcătoare, numita casă își va primi partea sa după numărul ostașilor din țara Severinului precum și a armelor lor. Pe lîngă aceasta, am dăruit amintitului preceptor și printr-însul

casei Ospitalierilor toată Cumania, de la râul Olt și munții Transilvaniei sub aceleași îndatoriri ce sînt arătate mai sus cu privire la țara Severinului — în afară de țara lui Seneslau, voievodul românilor, pe care le-am lăsat-o acelora, așa cum au stăpînit-o și pînă acum — și întru totul sub toate acele îndatoriri, rînduite mai sus, cu privire la țara Litua. Însă nu vrem să trecem cu vederea acest lucru, că de la intrarea <în stăpînire> a despomeniților frați, timp de douăzeci și cinci de ani, numita casă va strînge toate veniturile țării Cumaniei în întregime, afară de cele din sus amintita țară a lui Seneslau, din care vor avea numai jumătate din venituri și foloase. Iar de atunci încolo, jumătate din toate veniturile, foloasele și slujbele, încuviințate și jurate de înălțimea regală, vor fi plătite vistieriei regale de către frații acelei case așa fel, ca din cinci în cinci ani, trimisul nostru osebit să fie dator a socoti veniturile, foloasele și slujbele ce vin de acolo. Iar cheltuielile ce se vor face cu paza cetăților sau întăriturilor trebuie să se poarte împreună de noi și de acei frați, în afară de alte condiții din partea noastră și excepții din partea Ospitalierilor, privind țara Cumaniei, ca de pildă cele cu privire la biserici, mori și toate celelalte care s-au arătat fiecare în parte în legătură cu Severinul. La ridicarea cetăților în amintita țară a Cumaniei, precum și la apărarea țării Cumaniei împotriva oricăror dușmani, vom sta în ajutorul fraților cu sfatul și cu puterea, cînd va fi nevoie și cînd vom fi chemați de acești frați, mergînd chiar în persoană, de nu vom fi opriți în loc de alte piedici. Le mai dăruim lor un pămînt de patru sute de pluguri în Feketig sau în alt loc în Transilvania și vom împlini acest număr unde vom crede a fi mai de folos numiților frați, la intrarea în țara Cumaniei sau în Severin, iar pentru această danie vom da o scrisoare deosebită. În sfîrșit, pentru ca această casă a Ospitalierilor să-și poată aduce cu mai mare ușurință pe mare ceea ce îi va trebui spre folosul țării noastre și al ei, i-am dăruit cetatea Scardona de lîngă mare cu toate cele ce țin de ea și drepturile ce o privesc, precum și moșia Peszath în hotarele sale și cu folosințele sale, așa cum a stăpînit-o prea iubitul nostru frate de fericită amintire, regele Coloman, și așa cum se știe că țin de această moșie, fără a se atinge de drepturile bisericilor din ele. Pe lîngă acestea, am dăruit sus-numiților frați pămîntul Woila ce se află lîngă Dunăre, nu departe de Semlin, pămînt pe care l-am scos de sub atîrnarea cetății Caraș împreună cu toate foloasele și cele ce țin de el, așa cum l-a stăpînit ca bun de veci Nicolae, fratele lui Ugolin. Iar des numitul preceptor, pentru daniile noastre pe care le facem sau le-am făcut din pricinile de mai jos amintite, s-a legat limpede și deslușit în numele zisei case să ia armele împotriva tuturor păgînilor de orice neam ar fi, precum și împotriva bulgarilor și chiar împotriva altor schismatici, dacă ar încerca să năvălească în regat sau în hotarele regatului <și> să aducă de îndată în regatul nostru spre slujba noastră și a regatului nostru o sută de frați bine și potrivit înzestrați cu arme ostășești și cai <de luptă>. Dar împotriva unei oști creștine ce ar voi să pătrundă în regatul nostru s-a legat în numele casei să dea cincizeci de frați înarmați spre

paza și apărarea cetăților și întăriturilor de la hotare, precum sînt Pojon, Moson, Sopron, Cetatea de Fier, Cetatea Nouă și chiar mai puțin ori unde va voi regele să-i așeze, și șaizei <de frați înarmați> împotriva tătarilor, dacă s-ar întîmpla ca aceștia să intre în regatul nostru, de care lucru să ferească Dumnezeu; tuturor acestora cîtă vreme sînt în paza cetăților și a întăriturilor, li se vor plăti cele trebuitoare din veniturile regale. S-a mai adăugat în numele casci ca preceptorul sau magistrul care va fi trimis de peste mare sau din alt loc pentru cîrmuirea caselor în ființă atunci în regatul nostru, -va fi dator la sosirea sa să fîgăduiască, jurînd după datina ordinului său, că va pune să se păstreze întru totul credința regelui și regatului și că atît el cît și ai săi vor ține fără înșelăciune toate și ficcare din cele spuse mai sus, și că va avea grije și se va strădui să împoporeze nu numai zisele ținuturi, dar și alte ținuturi ale regatului nostru, și că nu-i va primi pe țărani din regatul nostru, de orice stare și neam ar fi, și pe sașii și teutonii din regatul nostru, să se așeze în ținuturile sus numite decît cu o îngăduință regească osebită. S-a mai adăugat de noi, și s-a primit de preceptor în numele amintitei case că, dacă s-ar întîmpla ca cele de mai sus sau vreunle sau ceva din cele la care s-a legat și și-a îndatorat casa suspomenitul preceptor sau magistrul, să nu fie ținute în seamă de acesta sau de alt preceptor sau magistrul pe atunci în slujbă, și după a treia punere în vedere solemnă nu s-ar îngriji de îndreptare — și marele magistrul de peste mare, încunoștiințat după cum se cuvine din partea regelui de acest lucru, încă n-ar îndrepta timp de un an de la facerea încunoștiințării ceea ce s-a trecut cu vederea sau nu s-a împlinit de către zisul preceptor sau magistrul în slujbă în acel timp — atunci judecata regească va primi o despăgubire sau pedeapsă <asupra acclora> prin luarea din veniturile lor sau în alt chip, potrivit cu bunul plac al voinței sale după mărimea și felul greșelii. Așa dar, pentru ca toate și ficcare din cele citite înaintea noastră și a nobililor noștri — și pe care noi, dîndu-ne credința și întinzînd dreapta noastră regulă, am fîgăduit să le păzim neatinse și să punem să se păzească cît timp vor dăinui îndatoririle luate din partea sus zisei case — să dobîndească puterea unei întăriri veșnice, întrucît ține de noi, am dat scrisoarea de față întărită cu bula noastră de aur și am poruncit ca numitul preceptor în numele amintitei case a Ospitalierilor să fie pus în stăpînire de fapta celor de mai sus, în temeiul autorității regale, de către iubitul și credinciosul nostru Achile prepozitul de Alba, vice cancelarul curții noastre.

Dat de mîna cînstitului părinte Benediet arhiepiscopul de Calocca și cancelar al curții noastre. Venerabilul părinte Ștefan <fiind> arhiepiscop de Strigoniu, episcopii Bartolomeu de Pecs, Ștefan de Zagreb, Vasile de Cenad, Ponsa al Bosnici, Artolf de Györ, Zaland de Vesprim, Vincențiu de Oradea, Heimond de Vaț, Gal al Transilvaniei, Lampert de Agria, păstorind cu bine bisericile lui Dumnezeu; Rectislau ilustrul duce al Galiției și ban a toată Slavonia, Ștefan comitele palatin, Laurențiu voievodul Transilvaniei, Dionisie

marele vistier și comite de Pojon, Roland judele curții noastre, Mauriciu marele stolnic și comite de Nitra, Chak marcele comis și comite de Sopron, Baghin marele paharnic și comite de Bana, comiții Pavel de Solnoc, Benedict de Moson, Nicolae de Zala, alt Nicolae de Cetatea de Fier, Henrich de Somogy, Severit de Alba și mulți alții, ținând comitatele și dregătoriile regatului nostru.

În anul de la întruparea domnului o mie două sute patruzeci și șapte, în a patra zi a nonelor lui iunie, în anul domniei noastre al doisprezecelea.

Institutul de istorie din Cluj.

Fotocopie după transumptul din registrele Vaticanului.

EDIȚII. Latin, *Pray*, 134—137; *Katona*, VI, 95—103; *Bathyan*, II, 366—370; *Fejér*, IV, 1, 447—454; *Theiner*, I, 208—211; *Zimmermann*, I, 73—76; *Hurmuzaki*, I, 1, 249—253, sub 1251; Latin și trad. Cipariu, *Archivu*, 332—337, sub iunie 5; *D.I.R., C.*, 329—333, 422—426; *D.I.R., B.*, 1—5, 285—289. *Facs. D.I.R., C.*, 418—421.

2

<1351 septembrie 1—1352 august 31> 6860.

Mențiunea unui act de la Nicolae Alexandru Basarab voievod, prin care dăruiește bisericii din Cîmpulung satul Bădeștii.

<Satul Bădești este dăruit bisericii din Cîmpulung de către>.

Io Neculai Alixandru voevod, feciorul bătrînului, răposatului Io Basarab voevod...¹

Pentru că acest mai sus numit satu Bădești au fost mai nainte vrême sat domnescu. Apoi, întru acéia, Neculai Alixandru voevod, domniia lui au fost datu și au fost miluit pre sfînta biserică Cîmpulungul cu satul Bădeștii, ca să fie sfîntii bisericii a domniei sale spre întărire, iar preoților și părinților din cliros spre hrană, iar domniei sale și părinților domniei sale vécinică pomenire².

Transumpt în hrisovul lui Gavril Movilă din 13 noiembrie 1618. (Cf. *D.I.R., B.*, XVII, vol. III, doc. 236). Autenticitatea actului din 1351—1352 a fost contestată din pricina unor adaosuri ale copistului din 1618 (pomenirea lui Radu Negru). Totuși data de 1351—1352 corespunde cu domnia lui Nicolae Alexandru și filiația din Basarab este corectă: aceste fapte, ignorate la începutul secolului al XVII-lea, arată că documentul înfățișat de călugări în divan la 1618 era autentic.

EDIȚII. *D.I.R., B.*, 12.

¹ Actul din 13 noiembrie 1618, înlăuntru cărui se reproduc fragmente ale actului din 1352, adaugă despre Nicolae Alexandru că era «nepotul răposatului Negru Radul voevod» și că «iaste pristăvit și îngropat trupul lui întru această sfîntă biserică», mențiuni care desigur nu se aflau în actul din 1352.

² Actul din 13 noiembrie 1618 adaugă: «Și au arătat popii și o carte bătrînă a răposatului Neculăe Alixandru voevod, cînd au fost cursul anilor 6860 și au arătat și sfînta icoană,

1369 noiembrie 25, Argeș.

Vladislav voievod poruncește catolicilor din țara lui să primească cu cinste pe episcopul catolic, care vine ca sufragane al episcopului Transilvaniei.

Ladislaus, Dei et regis Hungariae gratia, vajvoda Transalpinus et banus de Zewerino, necnon dux de Fogaras, fidelibus suis universis, civibus, populis, hospitibus, cuiuscunque nationis seu idiomatis existant, ritum et consuetudinem Sanctae Romanae Ecclesiae tenentibus, per totam terram Transalpinam constitutis, suam gratiam et favorem. Noveretis, quod nos saluti nostrae consulentes per venerabilem in Christo patrem, dominum Demetrium episcopum ecclesiae Transylvaniae, cui scilicet ecclesiae et eius episcopo a temporibus praedecessorum nostrorum ac bonae memoriae condam Alexandri, patris nostri charissimi, iure diocesano dinoscitur fore subiecta, suffraganeum suum episcopum pro consecrandis et reconciliandis ecclesiis et altaribus, confirmatione in fronte, confessionibus audiendis, poenitentibus iniungendis, absolutionibus in casibus episcopalibus impendendis, ac aliis pontificalibus officiis exercendis, nec non pro visitatione et morum reformatione, caritativa correctione, et omnia quae saluti nostrae videbuntur fore utilia, seu etiam opportuna, ad partes istas ac in medium vestri petivimus destinari seu transmitti.

Quapropter universitati vestrae et cuilibet vestrum firmissime praecipiendo demandamus per praesentes, quatenus dum idem dominus episcopus suffraganeus in vestri medium pervenerit, ipsum honorifice suscipiatis et benigne pertractetis, obedientiam debitam sibi impendatis, et in praemissis pro vestra salute suum officium implorando.

Vobis autem universis castellanis, comitibus, iudicibus, ceterisque officialibus nostris, quibuscunque nominibus censeantur, firmo damus sub praeepto, ut eidem domino episcopo, suffraganeo ipsius domini episcopi Transylvaniae, ac ad eum pertinentibus nullum impedimentum, molestiam vel perturbationem irrogare praesumatis, imo ipsi favoribus et auxiliis opportunis assistatis.

chipul prea sfintei născătoare de Dumnezeu, în divanul cel mare, întru care erea toate milele sfintei biserici scrise de răposatul Nicolae Alixandru voevod și întru aceia iconă era și satul Bădești cu toate hotarăle».

Et aliud pro nostra gratia facere nullatenus audeatis.

Datum in Argyas, in festo beatae Catharinae Virginis et Martyris. Anno Domini MCCCLXIX.

Ladislau, din mila lui Dumnezeu și a regelui Ungariei, voievodul Transalpin și ban de Severin, precum și duce de Făgăraș. Tuturor credincioșilor săi, orașenilor, poporului și oaspeților de orice neam sau limbă ar fi, care țin de ritul și obiceiul sfintei biserici romane, aflați în toată Țara Transalpină, <le tritem> mila și bunăvoința noastră. Veți ști că, îngrijindu-ne de mântuirea noastră, am cerut cinstului întru Hristos părinte, domnului Dimitrie episcop al bisericii Transilvaniei, căruia se știe că biserica <aceasta> și episcopul său i-au fost supuse cu drept diocesan din vremea înaintașilor noștri și a părintelui nostru preascump, răposatul Alexandru, de bună amintire, să îndrepte și să trimită în părțile acestea și în mijlocul vostru un locțiitor al său, pentru înființarea și împăciuirea bisericilor și a altarelor, pentru întărirea preoților, primirea mărturisirilor, poruncirea ispășirilor, darea deslegării în cazurile care țin de hotărîrea episcopală și pentru împlinirea și altor sarcini pontificale, precum și pentru vizitarea <canonică> și îndreptarea moravurilor, dojană milostivă și toate cele ce se vor arăta a fi folositoare moravurilor și toate cele ce se vor arăta a fi folositoare pentru mântuirea noastră.

De aceea, vouă tuturor și fiecăruia în parte, vă cerem prin scrisoarea de față, cu porunca cea mai tare, ca atunci cînd acel domn episcop locțiitor va ajunge în mijlocul vostru să-l primiți cu cinste și să-l tratați bine, să-i dați ascultarea cuvenită și să-i cereți sprijinul în cele de mai sus, pentru mântuirea voastră.

Vouă, însă, tuturor castelanilor, comiților, juzilor și celorlalți dregători ai noștri cu orice nume s-ar socoti, vă poruncim cu strășnicie ca să nu cutezați să-i faceți vreo piedică, supărare sau turburare aceluia domn episcop, locțiitorul acestui episcop al Transilvaniei și celor ce țin de dînsul, ci mai mult, să-i ajutați cu bunăvoință și sprijin potrivit.

Și altfel să nu îndrăzniți să faceți nicidecum, pentru mila noastră.

Dat în Argeș, în sărbătoarea fericitei Caterina fecioară și martiră, anul domnului 1369.

După *Hurmuzaki*, I, 2, p. 148—149.

Original.

EDIȚII. Latin. *Bathýáan*, III, 217; *Fejér*, IX, 4, 210; *Transilvania*, 1872, 54—55; *Zimmermann*, II, 334; *Panaitecu* 31—32. Latin și trad. *D.I.R.*, B., 19—20, 293—294.

1372 mai 8.

Mențiunea unui act de la Vladislav voievod pentru muntele Nemaia.

<În procesul dintre locuitorii satului Zărnești, dependinte de Brașov și între locuitorii satului Șinca din Țara Făgărașului pentru muntele zis Numai, aceștia din urmă cîștigă în puterea hrisovului din 8 mai 1372 > de la vodă Basarab care stăpînea pe atunci Făgărașul.

<Un alt act, în aceeași cauză, adăugînd că principele român din 1372 își dădea în hrisovul său titlul de > Basarab baron al țărilor Făgăraș și Amlaș.

După B. P. Hașdeu, *Dare de seamă*, în « Columna lui Traian », V (1874), p. 133.

Rezumat rom. după un orig. latin, pierdut, din 1640.

EDIȚII. *Panaïtescu*, 32; *D.I.R.*, B., 23.

1372 iulie 16, Argeș.

Vladislav voievod dăruiește rudei sale Vladislav de Dobca tîrgul Șercaia și satele Veneția, Cuciulata, Apele Calde și Dobca, pentru meritele sale în luptele cu turcii și cu împăratul de la Tîrnova.

Ladislau woyvoda transalpinus, banus de Zerinio et dux nove plantacionis terre Fougaras, notum facimus universis presentibus et futuris, quod magister Ladislaus, strenuus miles, filius quondam Janus Meyster de Dobka, nepos Myked bani, noster consangwineus dilectus et fidelis, cum esset liber factus ab excellentissimo principe Lodwico, illustri rege Ungarie, adhuc nos semper eramus sub jugo et in gratia regis predicti, exercitum validum contra Torcos infideles et imperatorem de Tyrna in Bulgaria proclamare fecimus, ipse magister Ladislaus de Dobka, strenuus miles supradictus, noster caro et sanguis in genitura, nobiscum et cum exercitu nostro viriliter contra sevissimos et infideles Thorcos et imperatorem de Tyrna, ipsosque invadendo properavit, actus militares nobiles et honorificos ibidem exercendo, propter fidem christianitatis et gratiam serenissimi principis, Lodwici, regis Ungariae obtinentis, ita quod ipse Lasla Meister de Dobka in invasione in infideles supradictos causa omnipotentis Dei, gratia et regis predicta, capud suum causa timoris declinando retrorsum nunquam movebatur.

Et cum tantam fidem semper in ipsa Ladislao percepimus, vidimus et invenimus; ex parte domini nostri regis et nostri dedimus et assignavimus sibi propter hujusmodi servicia fidelia nobis semper exhibita et propter consang-

winitatis annexionem, qua ligati sumus, forum dictum Scherckengen situm in terra Fugaras prope Alt, cum suis pertinenciis, item villam dictam Venetze, villam Kotzalad, villam que vocatur Calida Aqua, villam Dobka cum omnibus suis juribus et pertinenciis, quemadmodum possidebant et in possessione habebant olym filii Barnabe, perpetue possidenda. Etiam ipsum Ladislaum de Dobka, nostrum consangwineum dilectum, qui una nobiscum semper extiterat fidelis et subjectus serenissimo principi Lodwico, illustri regi Ungarie, domino nostro naturali, investimus et perpetuamus in hereditatibus et possessionibus supradictis, fide nostra mediante, tali conditione, si et quando ipsum Ladislaum de Dobka filium Janus Meyster de Dobka, nepotem Myked bani, predictum, contingerit transire universe carnis viam, Nicolaus filius ipsius Ladislay <de> Dobka aut filia, que post ipsum in vita remanserit aut remanserint, seu alter ipsorum et ab ipsis in posterum venientibus genitura predictum forum videlicet Scherckengen, villas et possessiones supra nominates debent jure hereditario successorie, perpetue possidere, quod sub juramento fidei et capitis nostri affirmamus, omni revocatione semota, nec revocare valeamus et debeamus sicut juramento nostro concessimus et confirmavimus, quam donacionem sic fecimus nostro dilecto consangwineo Ladislao de Dobka ejusque successoribus perpetue, cum eramus in gratia copiosa domini nostri Lodwici regis Ungarie. Quare supplicamus serenissimo domino nostro Lodwico, illustri regi Ungarie, domino nostro naturali, ejusque successoribus, quatenus literas nostras presentes in vigore suo confirment et coroborent et donacionem nostram sic nostro dilecto consangwineo et fratre factam secundum quod profertur confirment et stabilient.

Etiam nostris successoribus qui in nostro woyvodatus dominio erunt successores, ac baronibus supplicamus et committimus similiter, ut literas nostras presentes non violent nec revocent, ne juramentum nostrum dirumpatur contra salutem et in detrimentum anime nostre, et quod donatio nostra facta nostro dilecto consangwineo Ladyslao de Dobka, strennuo militi nostro secundum quod in presenti pagina continetur, quia serviciis fidelissimis apud nos meruit et eam donacionem obtinuit, perpetue una cum suis successoribus predictas possessiones possidere; etiam si nos vel aliquis successorum nostrorum in posterum literas nostras presentes et donacionem presentem supra scriptam revocare intenderet, impedire recipere vellet et presente karte contradiceret et donacioni, fiet super talem aut tales furor et indignatio Dei, beate Virginis Marie, omnium sanctorum, indignatio sanctorum regum Stephani, Ladyslay et Emerici.

In quorum omnium supradictorum testimonium firmitatemque perpetuam presentes literas nostras scribi et nostri majoris sigilli appensione fecimus roborari.

Datum in Argies, in nostra residencia, sub anno Domini millesimo tricentesimo septuagesimo secundo, in die Divisionis Apostolorum proxime preterito.

Ladislau, voievod Transalpin, ban de Severin și duce al Țării Făgărașului, nou dobândite. Facem cunoscut tuturor celor de față și viitor că magistrul Ladislau vajnicul cavaler, fiul răposatului Ianus meister de Dobca, nepotul lui Miched banul, ruda noastră de sînge iubită și credincioasă, atunci cînd a primit slobozire de la preabunul principe Ludovic, ilustrul rege al Ungariei, pe cînd eram necurmat sub ascultarea și îndurarea regelui mai sus zis <și> cînd am poruncit să se ridice o oaste puternică împotriva necredincioșilor turci și a împăratului de la Tîrnova în Bulgaria, acest magistrul Ladislau de Dobca, sus zisul vajnic cavaler, trup și sînge și neam al nostru, năvălind cu noi și cu oastea noastră, s-a luptat vitejește împotriva preacruzilor și necredincioșilor turci și a împăratului de la Tîrnova, săvîrșind acolo isprăvi ostășești preastrălucite și vrednice de cinste, pentru credința creștină și pentru <dobîndirea> milostivirii prealuminatului principe Ludovic regele Ungariei, într-astfel că acest Lasla meister de Dobca n-a dat niciodată înapoi și nu și-a ferit capul său de teamă în lupta împotriva necredincioșilor mai sus-zisi, pentru cauza lui Dumnezeu atotputernic și pentru îndurarea sus-zisului rege.

Și deoarece am aflat, am văzut și am găsit întotdeauna atîta credință la acest Ladislau, noi pentru atari slujbe credincioase pe care întotdeauna ni le-a făcut și pentru legătura rudeniei de sînge cu care sîntem legați, i-am dat și i-am încredințat din partea domnului nostru, regele și a noastră: tîrgul numit Șercaia așezat în Țara Făgărașului, lîngă Olt cu cele ce se țin de el, de asemenea satul numit Venețe, satul Cuciułata, satul care se cheamă Apele Calde, satul Dobca, cu toate drepturile lor și cele ce se țin de ele, după cum le-au stăpînit și le-au ținut în stăpînire răposații fii ai lui Barnaba, ca să-i fie stăpînire veșnică și chiar îl punem în stăpînire.

Pe acel Ladislau de Dobca, ruda noastră iubită de sînge, care împreună cu noi a fost întotdeauna credincios și supus prealuminatului rege Ludovic, ilustrul rege al Ungariei, domnul nostru firesc și îl înveșnicim în moștenirile și stăpînirile mai sus-zise punîndu-ne credința noastră, cu această înțelegere: că dacă și cînd se va întîmpla ca acest sus-zis Ladislau de Dobca, fiul lui Ianus meyster de Dobca, nepotul lui Miched banul, să treacă pe drumul tuturor trupurilor pieritoare, atunci Nicolae, fiul acelui Ladislau <de> Dobca sau fiica lui, care ar rămîne în viață după dînsul, sau unul din ei și neamul care s-ar trage după aceia dintr-înșii să stăpînească pe veci ca moștenitori cu drept de moștenire tîrgul anume Șercaia și satele și moșiile mai sus-numite. Și aceasta o întărim cu jurămînt pe credința și capul nostru, înlăturînd orice întoarcere <a daniei> și nici nu vom putea și nu trebuie să le luăm înapoi, după cum le-am dat și le-am întărit cu jurămîntul nostru. Iar dania aceasta am făcut-o într-astfel iubitei noastre rude de sînge, Ladislau de Dobca și urmașilor lui pe veci pe cînd eram noi în milostivirea deplină a domnului nostru, Ludovic regele Ungariei. De aceea rugăm pe prealuminatul nostru domn, Ludovic, ilustrul rege al Ungariei, domnul nostru firesc și pe urmașii lui, ca să întărească și să con-

sfințească această carte a noastră și să întărească și să așeze dania noastră astfel făcută iubitei noastre rude de sânge și frate după cum se arată.

De asemenea, rugăm și poruncim urmașilor noștri, care vor fi urmași în stăpînirea voievodatului nostru, precum și boierilor, ca să nu calce și să nu întoarcă această carte a noastră, ca să nu strice jurămîntul meu spre paguba mîntuirii și a sufletului nostru și < să se păstreze > dania noastră făcută iubitei noastre rude de sânge, Ladislau de Dobca, vajnicul cavaler, în chipul în care se arată în cartea de față, pentru că s-a învrednicit și a dobîndit această danie prin slujbe preacredincioase față de noi, ca să stăpînească în veci moșile mai înainte zise împreună cu urmașii lui, chiar dacă noi sau vreunul dintre urmașii noștri în viitor ar încerca să strice cartea noastră de față și această danie mai sus-scrisă, < și > ar vrea să împiedice într-adevăr și să se ridice împotriva cărții și a daniei de față, iar asupra unuia sau unora ca aceștia să cadă mînia și pedeapsa lui Dumnezeu, a fericitei fecioare Maria, a tuturor sfinților, mînia sfinților regi Ștefan, Ladislau și Emeric.

Spre mărturia și tăria veșnică a tuturor celor mai sus-scrise am poruncit să se scrie cartea noastră de față și să se întărească prin atîrnarea pecetii noastre celei mari.

Dat la Argeș, în scaunul nostru, în anul domnului o mie trei sute șaptezeci și doi, în ziua după Despărțirea Apostolilor ¹.

Arh. St. Budapesta, D1.26.376.

Orig., perg., pecete atîrnată, căzută.

Fotocopie la Institutul de istorie al Academiei Republicii Socialiste România.

EDIȚII. Latin. *Fejér*, IX, 4, 477; *Fridvaldszky*, 80—84; *Katona*, X, 540—543, sub 1372; *Zimmermann*, II, 386—387, sub iulie 15; *Hurmuzaki*, I, 2, 198—200, sub 1372; Hașdeu, *Negru Vodă*, CCLXXIX—LXXX; Pușcariu, *Fragments* 32—35, sub 1372; *Panaitescu*, 33—35, sub 1372 iulie. Latin și trad. *D.I.R.*, B., 23—25, 294—295. Trad. Șincai, *Chronica*, 542—544.

6

<1374>.

Vladislav voievod dăruiește ctitoriei sale, m-rea Vodița: satele Jidovștița, Vodița Mare și Țarovățul, un obroc anual în bani, hrană și îmbrăcăminte, hotărînd totodată și modul de alegere a egumenului.

† Понеже азъ, иже къ Христа Бога благоверный коекогда Владиславъ, мноστήж Божіеж господинь късен Бжрвоклахїи, благоизволихъ, по Божіемъ наставленію, къстави манастирь на Бодници къ намъ великаго и богоноснаго Яндонѣа, послашахъ чьстнаго къ иноцѣхъ Никодима, пачеже вът господства ми

¹ Ziua Despărțirii Apostolilor cade la 15 iulie.

Ѳодъ и приложеніе, а с кѹр Никодимовѣмъ трѣдомъ и того братѣи, съзи-
дахъ и подписахъ.

И елико вѣрѣмъ принесє, нинѣ приложихъ тетроевангелъ окованъ съ сребром
и позлащенъ, каднаницъ сребрънъ, свѣщенни съсѣды сребръни, свѣщенничьска
шаждѣж копринна, една зигѣа, завѣси шт камхы, елико црѣковъ трѣбоуєтъ,
епитрахилъ и нарѣквницѣ сирмѣны.

По сихъ, село Жидовщицъ, свободно шт вѣсѣльхъ данковъ и работъ господ-
скихъ и шт конскы и по вѣсѣмъ шхабж; и шт Костина села на Тополниці, колико
бждѣт кѣбелы, и на Дѣнакѣ, шт шемъ вѣрѣшиць доходѣкъ господскы и виръ
шт срѣдны вєсъ съ вѣсѣмъ, и Доунавъ шт Ѳрѣховы Падины до наигорнега
Мостища идѣще въ Рѣшавъ и Водица Белика, по шшонхъ странахъ съ орѣшїемъ
и съ ливадами и съ Церовцемъ съ Бахнни сєлицѣ.

По сихъ вѣсѣхъ, на вѣсѣккъ празникъ свѣтаго и богоноснаго Яндонїа, хилѣада
перпиръ шт дома господства ми и оубогымъ да сѣ раздастъ т перпиръ и вѣ мѣховъ
сыренїа и вѣ сыровъ и мажа воска и вѣ недръць гѣниць и вѣ недръць холькы и вѣ
ложники. Сїа вѣсѣ оуставише и приложивше на вѣсѣкко лѣто шт дома господскаго.

Пако оустави господство ми, по съвѣтѣ, іако по смрѣти кѹр Никодимовѣ,
да нѣст никы господаръ волчъ да постави на мѣстѣ томъ старѣшиннъ, ни
архїерен, ни инъ кто, нѣ како речєтъ кѹр Никодимъ и како оставитъ, такози да
дрѣжѣтъ иже тамо иншци и сами да си полагажѣтъ старѣшиннъ.

И снѣ вѣсѣ, мола вѣсѣкого настоаника, да не потворитъ никтоже. Кто ли
сѣ покѣситъ сїа потворити, или нѣкое шт сихъ, да га оубѣєтъ господъ Богъ и
прѣчѣстаго его мати и свѣтын и великыи и богоносныи Яндонїє и зде и въ
бждѣшимъ вѣцѣ, амїн.

† Іw Владиславѣ вивєкѣа, милостижъ Божїєж господинь.

† Pentrucă eu, cel în Hristos Dumnezeu, binecredinciosul voievod Vladislav,
din mila lui Dumnezeu, domn a toată Ungrovlahia, am binevoit, după îndemnul
lui Dumnezeu, să ridic o mănăstire la Vodița în numele marelui și purtătorului
de Dumnezeu Andonie, ascultînd pe cinstitul între călugări Nicodim, de asemena
și cu cheltuială și daruri de la domnia mea, iar cu munca lui chir Nicodim și a
fraților lui, am zidit și am zugrăvit.

Și după cît a adus vremea, acum am dăruit: un tetraevanghel fcrecat cu
argint și aurit, o cădelniță de argint, vase sfințite de argint, o pereche de odăjdii
preoțești de mătase, perdele de altar, de camhă, cît are nevoie biserica, un
epitrafil și rucavițe cusute cu fir de argint.

După acestea, satul Jidovștița, slobod de toate dările și muncile domnești
și de oaste și cu totul ohabă; și cîte găleți vor fi de la satul lui Costea pe Topol-
nița și pe Dunăre venitul domnesc de la opt pescării și toată vîltoarea cea de la
mijloc, cu toate ale ei și Dunărea de la Padina Oreahova pînă la Mostiștea de
Sus, mergînd spre Rișava și Vodița Mare, pe amîndouă părțile cu nucii și cu
livezile și cu Țerovațul și cu seliștea Bahnci.

După acestea toate, la fiecare praznic al sfântului și purtătorului de Dumnezeu Andonie, o mie de perperi din casa domniei mele și să se împartă săracilor 300 de perperi și 12 burdufuri de brînză și 12 cașcavale și o maje de ceară și 12 postavuri de îmbrăcăminte și 12 postavuri de încălțăminte și 12 pături. Acestea toate le așezăm și le dăruim pe fiecare an din casa domnească.

De asemenea, am întocmit domnia mea, după sfat, ca după moartea lui chir Nicodim să nu fie volnic niciun domn să așeze în locul acela cîrmuitor, nici arhiereu, nici nimeni altul, ci precum va spune chir Nicodim și cum va orîndui, așa să ție călugării cei de acolo și singuri să-și pună cîrmuitor.

Și acestea toate, rog pe fiecare dintre urmași, niciunul să nu le schimbe. Cine s-ar încumeta să schimbe, acestea sau unele dintre acestea, să-l ucidă domnul Dumnezeu și precurata lui maică și sfîntul și marele și purtătorul de Dumnezeu Andonie și aici și veacul viitor, amin.

† Io Vladislav voievod, din mila lui Dumnezeu, domn.

Arh. St., Buc., S.I. nr. 1 (Tismana).

Orig., perg. (37,5×29,5), pecete atîrnată, căzută.

Cu o trad. din 1846; alte traduceri, ibidem, mss. 329 f. 59, 335 f. 42 și Academia Republicii Socialiste România. XLVIII/ 178 b.

Fotocopii la Academia Republicii Socialiste România, XX/1 și LXXIV/76.

Datat pe baza prezenței lui Nicodim în Țara Românească pe vremea lui Vladislav (1369—1374) și pe baza titlului domnesc; după 1369, Vladislav se intitulează « ban de Severin și domn din mila lui Dumnezeu și a regelui Ungariei », situație care durează pînă în 1373, cînd pierde Severinul și devine independent.

EDIȚII. Slav. *Venelin*, 5—6, sub circa 1342. Slav și trad. Ștefulescu, *Tismana*, 46—49, sub 1364—1373; *Panaïtescu*, 35—38, sub <circa 1369—1376>. Trad. Enăceanu, *M-rea Apele*, 626—627, sub 1342; Cotoșman, *Vechimea . . .*, 95 notă, fără dată; Giurescu, *Ist. rom.*, I, 418, fără dată; Nicolăescu-Plopșor, *Mon. j. Dolj*, 3—4, fără dată; *D.I.R., B.*, 27—28. Facs. Hașdeu, *Negru Vodă* nr. 1, fără dată; *Sacerdoșeanu-Bogdan*, pl. 1, sub circa 1369—1376; *D.I.R., B.*, 305.

7

1385 (6894) octombrie 3, Argeș.

Dan I voievod dăruiește și întărește m-rii Tismana: satele Vadul Cumanilor, Hrisomuînți, Tismana, balta Bistreț și jumătate din Toporna, un obroc anual, precum și alte venituri.

† Понеже азъ, иже въ Христа Бога благоверный, въ Дань воєвода и многостиж Божиеж господинъ въсен Оуггровлахъи въ началѣ богодарованнаго ми господства верѣтѣхъ въ земли господства ми, на мѣстѣ рекомѣмъ Тисмана, мѣнастирь всѣцѣми дѣлы недосѣверъшенъ, егоже свѣтопочившій благочестивый воєвода Радѣлъ, рѣдѣтель господства ми шт основанїа въздвиже, прѣкрашенїемже

живота, не съвърши. Сего, благоизволи господство ми такоже и господству, сице и сѣмъ въсприемникъ быти, шеновити оубо помѣнкъ рудѣтелѣ моего, своежже ради дѣшкѣ, съ храмъ прѣсвѣтыѣ владичицѣ Богородицѣ и приснодѣвы Марїѣ наздати и оукрѣпити всѣкыми прилогы и доходци, не тѣчиѣ се, нѣ и елика при рудѣтели мнѣмъ приложисѣ съ монастырю, всѣ потвердѣти и оукрѣпити, славы радї Бога моего, въ хвалжѣ и чести прѣславныѣ владычицѣ мож и прѣчистыѣ Богородицѣ, яко да силъ обрѣщѣжъ въ живѣтѣ господства моего крѣнителѣ и помощницѣ, въ страшныѣ дѣнь сѣда, жизни вѣчныѣ ходатанцѣ.

И прѣвѣе приложихъ сѣмоу прѣдрекомолѣ мнѣ монастырю жито въ Жалешкаго сѣдства, четыриста кѣблок на всѣко лѣто. И кто бѣдетъ кѣблари въ тѣмъ да не въпрашатъ господство ми, нѣ да штправлѣтъ тѣ тако, съ монастыр.

Приложихъ и на Жалешкон рѣцѣ, съ Дѣлжчешцѣхъ, шрѣшїе дрѣвїе все; въ домаже господства ми на всѣко лѣто, ѿ мѣхѣвъ сыренїа, ѿ сырѣвъ, ѿ ложники и ѿ поставъ рѣшницѣ и ѿ поставъ хольвъ, медаже и воска противѣ елико принесетъ лѣто.

Въ симъ потверждаѣтъ господство ми и елика свѣтопочивши рудѣтелъ господства ми, Радѣль воевода, приложи село Коуманскы Бродъ съ половиномъ¹ Топорна и блато Бистрець въ Топлъца до Брѣзого Грѣла, выше Ковачицѣ, съ селомъ Хрѣсомѣнци и Тисменѣ по шбою странѣ, елико бѣ Ангачешко и Рѣшешко. Къ симъ, потверждаѣмъ и елика мнѣ монастырю свѣтаго Интѣнїа приложи и подписа стрѣцъ господства ми свѣтопочивши Владїслав воевода, село Жидовица съ Потокѣмъ и на Дѣнавѣ срѣдныи вѣрь все и въ шемнѣхъ вѣршицѣ доходкѣ и Дѣнавѣ въ Шрѣховѣ Падинѣ до горнего Мостица и Белика Бодина по шбою странѣ, съ шрѣшнїемъ и съ ливадами и Бахїнина сѣлица и водѣницѣ съ Бистрици и ацигани, м чѣлѣди.

Сна всѣ прилага и потверждаѣтъ господство ми съ всѣкымъ повелѣнїемъ и оутверженїемъ, да бѣдѣтъ непрѣложна и непоколѣбима. Такоже и села шководна въ всѣкыѣхъ работѣ и данкѣвъ и доходкѣкъ господства ми.

И къ симъ, повелѣѣтъ господство ми шмошвластнымъ быти въ шбою мнѣ монастырю инокомъ; по шмрѣти начмлатѣшѣщаго имъ, начмланника никто да поставлѣтъ, ни азъ самъ воевода Данѣ, и ни никто въ нѣжѣ по мнѣ, ниже да съ разоритъ чинъ и прѣданїе Никодимово, ниже повелѣнїе. Кто ли дрѣзнѣтъ въ снѣхъ всѣхъ что разорити или прѣложити злѣ, да ѣ проклѣтъ въ господѣ Бога вседрѣжителѣ и въ прѣчистыѣ Богородицѣ и въ всѣхъ свѣтыѣхъ и да ѣ причтѣнъ всѣмъ въ рѣкшїимъ съ господѣ, прѣдакшїимъ тѣмъ на шмрѣтъ.

Сна всѣ записашѣ съ оу Ирѣшии повелѣнїемъ господина воеводѣ Дана, въ лѣтѣ хшшчд, ѿндиктїи ѿ ѿ, мѣсица шктоврїа, дѣнь г.

† Pentrucă eu, cel în Hristos Dumnezeu binecredincios, Io Dan voievod, și din mila lui Dumnezeu, domn a toată Ungrovlahia, la începutul domniei

¹ с половиною găzuit.

dăruite mie de Dumnezeu am aflat în țara domniei mele, la locul numit Tisma, o mănăstire nu întru toate părțile ei terminată, pe care sfintrăposatul, binecinstitorul voievod Radul, părintele domniei mele, a ridicat-o din temelie, dar n-a sfârșit-o din pricina scurtimii vieții. De aceea, a binevoit domnia mea ca, precum în domnie, să-i fiu urmaș și în aceasta, așa dar să înnoiesc pomana părintelui meu și pentru sufletul meu, să clădesc deplin acest hram al preasfintei stăpîne născătoare de Dumnezeu și pururea fecioară Maria și să-l întăresc cu toate darurile și veniturile, nu numai acestea, dar și câte au fost dăruite mănăstirii, în vremea părintelui meu, pe toate să le întăresc și să le imputernicesc, pentru slava Dumnezeului meu și pentru slava și cinstea preaslăvitei mele stăpîne și preacuratei născătoare de Dumnezeu, ca s-o afiu în viața domniei mele întăritoare și ajutătoare, iar în ziua cumplită a judecății mijlocitoare pentru viața veșnică.

Și mai întâi, am dăruit acestei mai sus-zise mănăstiri patru sute de gălți de grâu din județul Jaleșului, pe fiecare an. Și cine vor fi găletari să nu mai întrebe despre aceasta pe domnia mea, ci să-l trimită așa acolo la mănăstire.

Am dăruit și pe râul Jaleșului, la Dăbăcești, nucii copaci toți, iar de la casa domniei mele, pe fiecare an, 10 burdufuri de brânză, 10 cașcavale, 10 pături și 10 postavuri pentru îmbrăcăminte și 10 postavuri pentru încălțăminte, iar miere și ceară pe măsură, cât va aduce anul.

Pe lângă aceasta, întărește domnia mea și câte a dăruit sfintrăposatul părinte al domniei mele, Radul voievod: satul Vadul Cumanilor cu jumătate Toporna și balta Bistreț de la Toplăța pînă la Bîrzogirila, mai sus de Covacița, cu satul Hîrsomuinți și Tisma pe amîndouă părțile, cât a fost Ligăcească și Rușească.

Pe lângă acestea, întăresc și câte a dăruit și a dat în scris mănăstirii sfîntului Antonie unchiul domniei mele, sfînt răposatul Vladislav voievod: satul Jidovștița cu Potocul și la Dunăre, vîltoarea de la mijloc toată și venitul de la opt pescării și Dunărea de la Padina Oreahova pînă la Mostiștea de Sus și Vodița Marc pe amîndouă părțile, cu nucii și cu livezile și sclîștea Bahnei și moară în Bistrița și țigani, 40 de sălașe.

Toate acestea le dăruiește și le întărește domnia mea, cu toată porunca și întărirea, ca să fie nestrămutate și neclintite. De asemenea, și satele să fie slobode de toate muncile și dările și veniturile domniei mele.

Pe lângă acestea, poruncește domnia mea ca să fie călugării din amîndouă mănăstirile de sine stătători; după moartea cîrmuitorului lor, nimeni să nu le pună lor cîrmuitor, nici eu însumi, voievodul Dan și nici nimeni dintre cei de după mine, nici să se strice orînduiala și datina lui Nicodim, nici porunca. Cine ar îndrăzni să strice ceva din toate acestea sau să schimbe în rău, să fie blestemat de domnul Dumnezeu și de preacurata născătoare de Dumnezeu și de toți sfinții și să fie părtași cu toți acei care s-au lepădat de domnul și l-au dat pe el morții.

Аcestea toate s-au scris la Arghiș, din porunca domnului voievod Dan, în anul 6894 <1385>, indictionul 9, luna octombrie 3 zile.

Arh. St. Buc., S. I., nr. 2 (Tismana I/1).

Orig., perg. (37,5×23), pecete atîrnată, căzută.

Cu două traduceri din 1839 și 1844; alte traduceri ibidem, III/1, A.N., MMDCCLVI/1, mss. 329 f. 59v.—60, 335 f. 2—3 și 711 f. 8—9.

Fotocopie la Academia Republicii Socialiste România, XX/2.

EDIȚII. Slav și trad. Hașdeu, Craiova, 343—345; Ștefulescu, Tismana, 167—171; Panaitescu, 38—41. Trad. Hașdeu, *Ist. critică*, I, 127—128; Nicolăescu-Plopșor, *Mon. j. Dolj*, 6—8; *D.I.R.*, B., 32—33. Facs. Sacerdoțeanu-Bogdan, pl. 2.

8

1387 (6895) iunie 27, Argeș.

Mircea cel Bătrîn voievod întărește m-rilor Tismana și Vodița daniile anterioare, precum și părți din satul Dăbăcești, dănuite de Dimitrie Dăbăcescu; mai dăruiește satele: Jarcovăț, Varovnicile, Prilepețul, Petrovița, Virbița și seliștea Stănciștor.

† Понеже азъ, нже въ Христа Бога благоверный, Іу Мирча воевода милостивъ Божіеж господинъ всен Оуггровлахѣи, въ началѣ богодарованнаго ми господства верѣтѣхъ въ земли господства ми на мѣстѣ рекомѣмъ Тисмена монастыр егоже свѣтопочникши рѣдитель господства ми, Іу Радѹлъ воевода, вт основаніа въздвиже и свѣтопочникши брат господства ми, Іу Данъ воевода, мношкми вещми покрѣпи. Сего благоизволи господство ми, якоже и господствоу, сице и семоу въсприемникъ быти, веновити оубѣ помѣнъ рѣдителѣ моего и брата, жившатаже ради господства ми и спасеніа. Съ храмъ прѣсвѣтыж владичицъ Богородицъ и приснодѣвы Маріѣ, оукрѣпити всѣкыми прилогы и доходци и недосъвършенное испълнити, не тѣчѣж же се, нж и елика при рѣдители мвемъ и при братѣ приложишъ се монастырю всѣ потверѣдити и оукрѣпити, славы ради Бога моего, въ хвалжже и чьсть прѣславныхъ владичицъ мож и прѣсвѣтыж Богородицъ, яко да снж веращъ въ животѣ господства моего крѣпителѣ и помощницъ въ страшныже днь сѣда, жизни вѣчныж ходатаницъ.

Прѣвѣкѣ потверждамъ приложенаа вт свѣтопочнишаго рѣдителѣ господства ми Іу Радѹла воеводаж: село Коуманскын Бродъ съ половиномъ Топорна и блато Бистрецъ, вт Топольца до Бръзаго Гръла выше Ковачиць съ селомъ рекомѣмъ Хрѣсомоуѣнци и Тисменоу по вѣоу страноу елико вѣ Ангачешско и Роушышско и жито вт Жалешского сѣдства, оу къбловъ на всѣко лѣто. И кто бжде къбларъ, в тѣм да не въпрашат господство ми, нж да втправлѣтъ тѣу тако оу монастырь.

Къ семъ потвържда господство ми елика свѣтопочившии брат господства ми, Іу Данъ коевода приложи, ворѣши елико ест дрѣвие на Жалеши, оу Дъбъчицоу и шт дома господства ми на всѣко лѣто, ꙗ мѣхуе сыреніа, ꙗ сырве, ꙗ ложники, ꙗ поставъ гоунищъ и ꙗ поставъ холькъ.

Къ симъ приложи и господство ми прѣдреченномуу монастырю прѣсвѣтыж Богородицъ село зовемоу Жарковци, и селище Станчицоръ на блатѣ Бистръци, на бдѣлѣ що е иногда было.¹ и веи Бъровниче и Прилепецъ и Петровицъ² и Бръвницъ.

Къ семъ потвържда господство ми и елика свѣтопочившии стрицъ господства ми Владиславъ коевода приложи свѣтомуу Янтоніоу на Бодници: селу Жидовица с Потокымъ и шт срдѣнии виръ на Доунавѣ, вес, на лютѣхъ и шт весмъ връшищъ доходѣкъ и Доунавѣ шт Бѣрѣховы Падины до Горнего Мостица и Голѣма Бодница по шбою страну, съ ворѣшиемъ и с ливадами, съ Бахнина селища и водѣнице оу Бистрици и ацигане ꙗ челѣден.

И еше що приложилъ Димитръ Дабъчешкы на смърти, монастырю, що е било него въ Дабачищъ, а чьст³.

Ѣна всѣ прилага и потвържда господство ми съ всѣкымъ повелѣніемъ и оутвърженіемъ, да бждѣт неподвижна и непрѣложна. Такожде и села свободна шт всѣкыхъ работъ и данковъ и доходѣкъ господства ми.

Къ симъ, покелѣватъ господство ми, самовластномъ быти въ шбою монастырю инокым и по смърти начлствующаго имъ начланика никто да поставлѣтъ, ни азъ самъ коевода Мирча, ни инъ кто шт нуже по мнѣ, тѣчиж егоже сами благоволатъ ниже да сѣ разорит чинъ и прѣданіе Никодимово и мое повелѣніе.

Кто ли дрѣзнет шт снхъ въсѣхъ что разорити или прѣложити злѣ, да е проклѣт шт господа Бога вседръжителѣ и шт прѣчистыж Богородицъ и шт всѣхъ свѣтыхъ и да ест причтен всѣмъ штрекшим сѣ господа и прѣдавшим того на смъртъ.

† Ѣна всѣ записашъ сѣ оу Яргиши, повелѣніемъ господина коевода, Іу Мирча, въ лѣтъ хSwче, ѣндиктиви ꙗ, мѣсеца Юуниа кз днь.

† Іу Мирча кверкѣда, милостиж Божиж господинъ.

† Pentru că eu, cel în Hristos Dumnezeu binecredincios, Io Mircea voievod, din mila lui Dumnezeu, domn a toată Ungrovlahia, la începutul domniei mele dăruite de Dumnezeu am aflat în țara domniei mele, la locul numit Tismena o mănăstire, pe care sfintrăposatul părinte al domniei mele, Io Radul voievod, a ridicat-o din temelie și sfintrăposatul fratele domniei mele, Io Dan voievod

¹ Text răzuit peste care s-a scris ulterior de altă mână: « село Брѣвница ». De altfel satul Bresnița nu este la balta Bistrețului.

² Textul: « ѡа: Бъровниче и Прилепецъ и Петровицъ » este scris peste un loc ușor răzuit, însă de aceeași mână.

³ Pasajul: « И еше . . . чьст » este adaos pe margine în partea de jos a documentului, de altă mână, cu semn în text unde să fie intercalat.

a întărit-o cu multe lucruri. De aceea, a binevoit domnia mea ca să le fiu urmaș, precum în domnie și în aceasta, așa dar să înnoiesc, pentru viața și mîntuirea domniei mele, pomana părintelui meu și a fratelui, acest hram al preasfintei stăpîne născătoare de Dumnezeu și pururea fecioară Maria, să-l întăresc cu toate darurile și veniturile și cele nedesăvîrșite să le împlinesc și nu numai aceasta, dar și cîte s-au dăruit mănăstirii sub tatăl meu și sub fratele meu, pe toate să le întăresc și să le împuternicesc, pentru slava Dumnezeului meu, spre lauda și cinstea preaslăvitei mele stăpîne și preasfintei născătoare de Dumnezeu, ca s-o afli întăritoare și ajutătoare în viața domniei mele, iar în cumplita zi a judecării, mijlocitoare pentru viața veșnică.

Mai întii întăresc cele dăruite de sfîntrăposatul părintele domniei mele, Io Radul voievod, satul Vadul-Cumanilor cu jumătate Toporna și balta Bistrăț, de la Topolăța pînă la Bîrzogîrla, mai sus de Covacița, cu satul numit Hârso-muinți și Tismena, pe amîndouă părțile, cît a fost Ligăcească și Rușească și 400 de găleți de grîu din județul Jaleșului, pe fiecare an. Și cine va fi găletar, să nu întrebe pe domnia mea despre aceasta, ci să-l trimită așa acolo la mănăstire.

Pe lîngă aceasta, întărește domnia mea cîte a dăruit sfîntrăposatul fratele domniei mele, Io Dan voievod, nucii, cîți copaci sînt pe Jaleș, în Dăbăcești și din casa domniei mele, pe fiecare an, 10 burdufuri de brînză, 10 cașcavale, 10 pături, 10 postavuri de îmbrăcăminte și 10 postavuri de încălțăminte.

Pe lîngă aceasta, dăruiește și domnia mea mai sus-zisei mănăstiri a preasfintei născătoare de Dumnezeu satul numit Jarcovți și seliștea Stanciștor pe balta Bistrăț, pe partea unde a fost odinioară¹ și amîndouă Vărovnicile și Prilepeț și Petrovița și Vîrbița.

Pe lîngă aceasta, întărește domnia mea și cîte a dăruit sfîntrăposatul unchiul domniei mele, Vladislav voievod, sfîntului Antonie de la Vodița, satul Jidovștița cu Potocul și viltoarea de la mijloc, la Dunăre, toată, la iuțeli, și venitul de la opt pescării și Dunărea de la Padina Orehova pînă la Mostiștea de Sus și Vodița Mare, pe amîndouă părțile, cu nucii și cu livezile, cu seliștea Bahnei și mori în Bistrița și 40 sălașe de țigani.

Și încă ce a dăruit mănăstirii Dimitrie Dăbăcescu la moartea lui, cît a fost al său la Dăbăcești, a patra parte.²

Acestea toate le dăruiește și le întărește domnia mea cu toată porunca și întărirea, să fie nestrămutate și neschimbate. De asemenea și satele să fie slobode de toate muncile și dările și veniturile domniei mele.

Pe lîngă aceasta, poruncește domnia mea ca să fie călugării din amîndouă mănăstirile de sine stătători și după moartea cîrmuitorului lor, să nu le pună nimeni cîrmuitor, nici eu însumi, Mircea voievod, nici altul dintre cei de după

¹ Satul «Bresnița» este scris de altă mină pe un loc răzuit.

² Pasajul: «Și încă . . . parte» este adaus în partea de jos a documentului, cu un semn în text, unde să se intercaleze.

mine, ci numai ei înșiși să aleagă pe cine vor binevoi; nici să strice orînduiala și datina lui Nicodim și porunca mea.

Cine ar îndrăzni să strice ceva din toate acestea sau să le schimbe în rău să fie blestemat de domnul Dumnezeu atotțitorul și de preacurata născătoare de Dumnezeu și de toți sfinții și să fie părtaș cu toți cei ce s-au lepădat de domnul și l-au dat pe el morții.

† Acestea toate s-au scris la Arghiș din porunca domnului voievod Io Mircea, în anul 6895 <1387>, indiction 10, luna iunie 27 zile.

† Io Mircea voievod, din mila lui Dumnezeu, domn.

Arh. St. Buc., S. I., nr. 4 (Tismana III/2).

Orig., perg. (40×37), pecete atirnată, căzută.

Cu șase traduceri și o copie slavă; altă copie slavă la Academia Republicii Socialiste România, XI/243; alte traduceri la Arh. St. Buc., mss. 329 f. 60v—62, 335 f. 211—212v. și 711 f. 72v.—73.

Fotocopie la Academia Republicii Socialiste România, XX/3.

EDIȚII. Slav. *Venelin*, 13—14. Slav și trad. Hașdeu, *Arh. ist.*, III, 191—193; Arion, *Mircea*, 7—8 și anexa I; *Panaiteșcu*, 41—45. Trad. Nicolăescu-Plopșor, *Mon. j. Dolj*, 10—12; *D.I.R., B.*, 40—41. Facs. *Sacerdoțeanu-Bogdan*, pl. III; *Revista Arhivelor*, III, 2, pl. I—II.

9

1388 (6896) mai 20.

Mircea cel Bătrîn voievod dăruiește ctitoriei sale, m-rea Cozia, satul Orlești, satul lui Stoian Hulgaș, un obroc anual și 300 de sălașe de țigani. De asemenea, îi întărește satul Crușia și mai multe locuri, dăruite de alții, hotărînd totodată modul de alegere a egumenului.

† Єлицы дѣхуѡм Божїимъ вѣводѡт сѧ, сын сѣтъ сыноѡе Божїи, ꙗкоже рече божественныи ꙗпостѡлѡ, емѡже вѣ слѣд текѡще иже правдѣ ѡбѡцїен и подвигом добримъ подвизающе сѧ и жилаемѡю вѣсприѡша жизнь, земельныхъ земель ѡстаѡѡше и на небеси приложиша сѧ, блаженныи ѡны гласъ радѡванїѡ слышѡѡше, ꙗкоже и присно слышѡт: „Прїидѣте благословенїи ѡтца моего, наследѡйте ѡготованное вамъ царство небесное ѡт сложенїѡ мирѡ“. Имже и азъ, иже вѣ Христа Бога благочестивїи и Христолюбивы, Іѡан Мирчѣ велїкїи коѡекода и господинь вѣсе ѡгровѡхїе, елѡко по силѣ послѣдовати изволихъ прославити прослаѡѡшаго мѡ Бога и на престоли родителїи моѡхъ сѣ слаѡю вѣзнесѡша.

Тѣмже благоизволи господство ми коздикигнѣтъ ѡт ѡснованїѡ монастырѡ вѣ имѡ сѣкѣтыѡ и жикѡначалныѡ и неразѣлимѡю трѡнцѡ, несозданнаго Божества, юже царїе царствѡют и господствѡют господства, юже ради живем и движѡм сѧ и есмы, на мѣстѣ рѣкомѡе Калимѡнїци на Ѣлте, иже бѣ прежде село болѣрина господства ми Нѡна Оудѡбѡ, ꙗкоже сѣ ѡбѡвїю и многимъ ѡсердїемъ по воли господства ми предложїи предреченномѡ монастырѡ.

cel în Hristos Dumnezeu, binecinstitorul și de Hristos iubitorul, Ioan Mircea mare voievod și domn a toată Ungrovlahia am binevoit după putere să le urmez ca să proslăvesc pe Dumnezeu care m-a proslăvit pe mine și m-a ridicat cu slavă în scaunul părinților mei.

De aceea, a binevoit domnia mea să ridic din temelie o mănăstire în numele sfinte și de viață începătoare și nedespărțitei troițe, nezidită dumnezeire, prin care împărații împărătesc și domnii domnesc și pentru care trăim și ne mișcăm și sîntem, la locul numit Calimănești pe Olt, care a fost înaintea satului boierului domniei mele Nan Udobă, pe care cu dragoste și cu multă osîrdie, după voia domniei mele, l-a închinat mai înainte-zisei mănăstiri.

A dăruit și domnia mea cîte sînt de nevoie călugărilor ce trăiesc în acel locaș pentru hrană și îmbrăcăminte: satul pe Olt care a fost mai înainte al lui Cazan, numit Orlești și al doilea sat, care e pe Cricov, care a fost mai înainte al lui Stoian Halgaș¹; am mai dăruit și o moară în hotarul Piteștilor. Încă și la moartea sa, jupan Stanciul Turcul și-a dat satul numit Crușia, ca să fie al mănăstirii. A dăruit și alt boier al domniei mele, Stanciu al lui Balco, o bucată <de ocină> pe Arghiș, pe care a cumpărat-o de la Ștef, cum și cu vii; și aceasta după voia domniei mele. Și alt loc tot acolo, pe care l-a dăruit Dude, după voia lui Dan voievod, încă și o bucată <de ocină> tot acolo împreună cu locul lui Dude, din hotarul lui Stancea Vranin, pe care a dăruit-o fratele său Vladul și o vie pe aceeași parte în patru locuri: una în hotarul Calineștilor și două bucăți din hotarul lui Voico și a doua în hotarul lui Stanislav al lui Oreaov și moară la Rîmnic, pe care a dăruit-o Dan voievod și via tot acolo, dăruită de jupan Budu, după voia părintelui domniei mele Radul voievod și curtea pe locul Hinăteștilor, pe care a dăruit-o Tatul bisericii.

Acestea toate mai înainte-zise să fie slobode de toate dările și muncile domniei mele.

Încă a mai dăruit domnia mea obroc de la curtea domniei mele, pe fiecare an: 220 de găleți de grâu și 10 buți de vin și 10 burdufuri de brînză și 20 de cașcavale și 10 burdufuri de miere și 10 bucăți de ceară și 12 bucăți de postav și 300 de sălășe de țigani.

Pe lângă aceasta, a binevoit domnia mea ca mănăstirea Codmeana să fie supusă, cu toate ce se țin de ea, mănăstirii mai sus-scrise și de acolo să se stăpînească. Iar viețuirea acestui lăcaș să fie după orînduirea popii Gavriil și cîte va orîndui el și va așeza, nimeni să nu cuteze să schimbe altfel, cît de puțin. Încă și după moartea popii Gavriil, nimeni să nu aibă putere să așeze pe egumen, nici eu, Mircea voievod, nici alt domn, care va binevoi Dumnezeu să fie după mine, nici mitropolitul, nici nimeni altul, numai acel pe care frații îl vor voi din mijlocul lor, după așezămîntul lăsat de popa Gavriil.

Cine s-ar încumeta dintre cei mari și mici să schimbe cele mai sus scrise și să strice chiar și puțin, unul ca acela să fie blestemat de domnul atotțitorul și de

¹ În ms. 209, f. 137 este: Algașa.

preacurata născătoare de Dumnezeu și de toți sfinții și aici și în veacul viitor și să fie socotit cu toți cei ce s-au lepădat de domnul și l-au dat pe el morții.

Acest cinstit hrisov s-a scris după porunca marelui voievod Io Mircea și domn a toată Ungrovlahia, în anul 6896 <1388>, indictionul 11, luna mai 20.

<Sus, adaus în condică :> Acesta este hrisovul lui Io Mircea voievod pentru toate milele pe care le-a dat mănăstirii întemeiate de dînsul.

Arh. St. Buc., Condica m-rii Cozia, nr. 712 f. 244v.—247.

Copie.

Cu o trad; alte traduceri, ibidem, S. I. nr. 5 (Cozia XLVII/1), mss. 209 f. 25—26 și f. 137 și 215 f. 5v.—7 și la Academia Republicii Socialiste România, ms. 5236 f. 1—4 v.

EDIȚII. Slav și trad. Panaitescu, 47—51. Trad. Tocilescu, *Doc. ist. II*, 29—30; Hașdeu, *Ist. critică*, I, 130—131; Donat, *Fundațiunile*, 289—291; *D.I.R.*, B., 41—43.

10

1389 (6898) septembrie 4, Rimnicu Vâlcea.

Mircea cel Bătrîn voievod lărgeste hotarul m-rii Cozia, dăruindu-i locul ce ținea de satul Jiblea.

† Въ имѣ шца и сына и свѣтаго дѣха, аз, въ Христа Бога благовѣрныи и Христолюбивыи, великыи и самодержавныи господинь Иван Мирча воевода, милостію Бога вседержителя, господинь всен Оугрвлахійскви, Подѣнавскым и запалинскым странам.

Пивнеже изволи сѣ господствѣ ми създати манастир ш имени Бога живочначалнаго, свѣтыя и единосщныя и животворящія тронца и ш приложенію инѣх еликъ изволи сѣ господствѣ <ми, съмотрихъ разширити и штар манастирю. Того ради и възѣхъ прилежащее мѣсто> села глаголемаго Жибла ш прибѣл дванѣго до връха планины глаголеми Кивзіа и гврѣ къзъ Шатъ даже до Кърлингъ и приложихъ <манастирю господства ми свѣтѣю Тронцѣ, да ест цркъвна шчина даже до вѣка: Въ мѣсто> то шсководишъ бшклѣромъ имже вѣше шчина, Штанчюа и Костю и Блѣкѣлѣ и Ябѣлѣ и Радомирѣ шставшиє шт Жибла <и надержишъ въ шю имѣ сѣ старѣ шчина, шко да им сѣтъ тѣи села на шхабѣ. И не тѣкмо> имъ нѣ и дѣдцѣмъ <им и внѣшчѣтомъ и прѣвнѣшчѣтомъ, почѣшиє шт шкѣи камъ и шт скнии камъ и шт житарѣстка и шт винарѣстка <и шт глабѣ и шт покѣза и шт подѣода, всѣко рекше шт великыхъ сѣшбѣє и дажды даже и до> малыхъ, шт тѣхъзи <вѣхъ да им сѣ ошковадени. Дарокашъже имъ господство ми и село на Шатѣ глаголемое Шрашци, на мѣста радѣ <егоже възѣхъ и приложихъ цркъвы, по сѣшбен радѣ, и тѣ на шхабѣ, иже прежде вѣ манастира Кодменскѣго.

Шеже записаніє <вѣстъ къ шраши господства ми глаголемаго Рыбеник, прѣдъ мншгымъ свѣдѣтельми, иже сѣтъ сынъ :> пошъ кѣр Никѣдим, пшпѣ Гавриилъ и Сарашинъ іеромонахъ и жѣпани: Владиславъ двѣрникъ, Барс, Романъ, Мѣдрѣчка,

«Трѣцѣ, Владѣ, Дан, Сѣнча, Могвш, Данчюл, Кръстїанъ и пред прочїими» бѣлаѣрми господства «ми. И сѣе записанїе господства ма, нїктѣ да нѣсть квлен прѣлаужити, ни нже по мнѣ» господарь, егоже «Богъ благоколит, ни калогерїе жителе монастырстїи, ниже прѣдреченїи боларе,» нмже замѣна быст, ни «нх чады, ни нже по нх. Кто ли сѣ поксент прѣложити шт велыкыхъ или малыхъ, сїѣ» прѣднписанаѣ «разорити, таковы да бѣдетъ проклѣт шт господѣ вседержителѣ и шт пречистѣю Богородицѣ и» всѣхъ свѣтыхъ, «зде и въ бѣдѣшюма къцѣ и да бѣдетъ причтенъ късѣмъ штрекшимъ сѣ господѣ и прѣдакшїимъ того на «смерт.

Сынъ всечестны хрисовѣла писа сѣ по шризмѣ великаго коеввды» Мирча и господина въсен «Оуггравлахїен, въ лѣто шшччч, индиктївна гї, мѣсеца септем-врїа д днн.

† Іу Мирча ввеквда, милостїѣ Божїѣ господинн.»

† În numele tatălui și al fiului și al sfântului duh, eu în Hristos Dumnezeu, binecredinciosul și de Hristos iubitorul, marele și singur stăpînitorul domn, Ioan Mircea voievod, din mila lui Dumnezeu atotțitorul, domn a toată Ungrovlahia și al părților Podunaviei și al celor de peste munți. Pentru că s-a învoit domnia mea să-mi întemeiez o mănăstire în numele lui Dumnezeu de viață începător, al sfintei și celci de o ființă și de viață făcătoare troițe și după alte daruri cît s-a învoit domnia mea, am căutat să lărgesc și hotarul mănăstirii. De aceea m-am nevoit de am luat locul ce ține de satul numit Jiblea, de la priboiul de jos la vârful muntelui numit Cozia și în sus de-a-lungul Oltului pînă la Cîrlig, și am dăruit mănăstirii domniei mele, Sfintei Troițe, ca să fie ocină bisericască, pînă în veci. În schimb pentru aceasta, am slobozit boierilor cărora a fost ocina, Stanciul și Costea și Vileul și Albul și Radomir, ceea ce a rămas din Jiblea, cît se ținea din cît le-a fost vechea ocină, ca să le fie acle sate de ohabă. Și nu numai lor, ci și copiilor lor și nepoților și strănepoților, începînd: de la vama oilor și de vama porcilor și de jitărit și de vinărici și de gloabe și de cărături și de podvoade, adică de slujbele și dăjdiile mari pînă la cele mici, de toate acestea să le fie slobode. Încă le-am dăruit domnia mea pentru slujbă și satul pe Olt numit Orlești, în locul celui pe care l-am luat și l-am dăruit bisericii și acesta de ohabă, care a fost mai înainte la mănăstirea Codmeana.

Această scrisoare a fost în orașul domniei mele numit Rîmnic, înaintea a mulți martori, care sînt aceștia: popa chiar Nicodim, popa Gavriil și Sarapion ieromonah și jupanii: Vladislav vornic, Bars, Roman, Mădricea, Trușea, Vlad, Dan, Oncea, Mogoș, Danciul, Cîrstian și în fața celorlalți boieri ai domniei mele.

Și această scrisoare a domniei mele nimeni nu are voie s-o schimbe, niciun domn de după mine, pe care îl va binevoi Dumnezeu, nici călugării locuitori ai mănăstirii, nici mai sus-zișii boieri, cărora le-a fost schimbul, nici copiii lor, nici cei de după dînșii. Cine s-ar încumeta să schimbe, dintre cei mari sau dintre cei mici, acele mai sus-scrite să le strice, unul ca acela să fie blestemat de Dumnezeu atotțitorul și de preacurata născătoare de Dumnezeu și de toți

sfinții, aici și în veacul viitor și să fie părtaş cu toți cei ce s-au lepădat de domnul și l-au dat pe el morții.

Acest atotcinstit hrisov s-a scris după porunca marelui voievod Mircea și domn a toată Ungrovlahia în anul 6898 <1389>, indiction 13, luna septembrie 4 zile.

† Io Mircea voievod, din mila lui Dumnezeu, domn.

Arh. St. Buc., S. I., nr. 6 (Cozia).

Orig., perg., fragment; completat după copia slavă din ms. 712 f. 248.

Cu o trad. din 1914 și o copie slavă din 1910; alte copii slave, ibidem, ms. 712 f. 396v.—397 și la Academia Republicii Socialiste România, ms. 5236 f. 213; alte traduceri la Arh. St. Buc. mss. 209 f. 145, 213 f. 2, 215 f. 34v.—35 și 712 f. 248v—249v. EDIȚII. Slav și trad. Nicolaescu, *Mircea*, 302—304; *Panaitescu*, 51—54. Trad. *D.I.R., B.*, 44.

II

<1389—1400> octombrie.

Mircea cel Bătrîn voievod întărește lui Vilcu ocinele lui Stanciu, deoarece Vilcu a înfiat pe fiii lui Stanciu, rămași orfani de tată.

† Въ Христа Бога благоверни и Христолюбиви, велики и самодръжавни господинь, Іу Мирчѣ воєвода. Благопроизволи господство ми своимъ благимъ произволениемъ и прошеніа ради почитеннаго болеврина господства ми жєпана Блѣкѣла и дарова мѣ господство ми сие въсечьсноє и прѣпочетенное шризмо господства ми, како да сж Станчюлови учини жєпанѣ Блѣкѣлѣ, неразделени шт тоговѣхъ учини. И дѣца Станчюлова да сж сынове жєпанѣ Блѣкѣлѣ, въ мѣсто рожденнихъ сыновѣхъ надъ въсѣми учинами и надъ въсѣмъ добиткомъ, какоже и рожденни сынове. И аще роди жєпан Блѣкѣлѣ дѣцѣ, да сж Станчюлова дѣца и Блѣкѣлова братиѣ, єдини како и дрѣзи, надъ въсѣ.

И Станчюлова жена, аще полюбют да възмет мѣжа, да єст волна ѡзети, нѣ надвор шт учини.

Хто ли сє покѣситъ развршити сие повелѣніє господства ми и записаніє или господар нѣкон или болеврин, да єст проклетъ шт штца и сына и свѣтаго дѣха и шт въсѣхъ свѣтихъ, по томъ и шт господства ми.

† Свѣдѣтели сѣмѣ записанію: жєпан Владислав, Радѣлѣ бан, жєпан Мѣдрѣчка, жєпан Йков, жєпан Яламан, жєпан Барѣлѣ, жєпан Мѣкач, Столанѣ Голин, столаник Бериндѣти, Драган вистигарѣ.

Исписа сє мѣснца хѣтвериѣ.

† Іу Мирча воєвода, милостїѣ Божиѣ господинь.

† În Hristos Dumnezeu, binecredinciosul și de Hristos iubitorul, marele și singurul stăpînitorul domn, Io Mircea voievod. A binevoit domnia mea, cu a sa bunăvoință și pentru rugămintea cinstului boier al domniei mele jupan

Vîlcul și i-am dăruit domnia mea această poruncă atotcinstită și preacinstită a domniei mele, ca ocinele lui Stanciul să fie ale lui jupan Vîlcul, nedespărțite de ocinele acestuia. Și copiii lui Stanciul să fie fiii jupanului Vîlcul în locul fiilor născuți, asupra tuturor ocinelor și asupra întregii averi, ca și fiii născuți. Și dacă jupan Vîlcul va face copii, copiii lui Stanciul și ai lui Vîlcul să fie frați, unii ca și alții, peste toate.

Iar soția lui Stanciul, dacă-i va plăcea să ia bărbat, să fie volnică să ia, însă în afară de ocine.

Cine s-ar încumeta să strice această poruncă și înscris al domniei mele, sau vreun domn sau boier, să fie blestemat de tatăl și fiul și sfântul duh și de toți sfinții, apoi și de domnia mea.

Martorii acestui înscris: jupan Vladislav, Radul ban, jupan Mudrăcica, jupan Iacov, jupan Alaman, jupan Barbul, jupan Lucaci, Stoian Golin, stolnic Berindei, Drăgan vistier.

S-a scris în luna octombrie.

† Io Mircea voievod, din mila lui Dumnezeu, domn.

Academia Republicii Socialiste România, XLV/144.

Orig., perg. (29,4×18,9), pecete atirnată, căzută.

Copie ibidem, ms. 5236 f. 16—17.

Fotocopie ibidem, XXV/5.

Datat după sfatul domnesc.

EDIȚII. Slav și trad. Arion, *Mircea*, 38 și anexa XX, fără an. octombrie; *Panaitescu*, 63—65, sub <1386—1392> octombrie. Trad. *D.I.R.*, *B.*, 65 sub <1409—1413> octombrie. Facs. *D.I.R.*, *B.*, 318.

12

<1390—1400>.

Mircea cel Bătrîn voievod întărește lui Ion și altora satul Braniștea Urășei, ocină la Vadul Șercaiei și o stîină în muntele Lereștilor, scutite de dări și de slujbe.

† Noi, cela ce este întru Hristos Dumnezeu, bun credincios și de Hristos iubitoriu și însuși țiitoriu, Io Mircea velichi voievod, cu mila lui Dumnezeu și cu darul lui Dumnezeu, oblăduindu și domnindu toată Țara Muntenească, încă și Laturea Tatariului și hotărul de sub munte și pre toată Dunărea. Bine vrînd domnia mea, cu a mea bună vrere a cinstitei și luminatei inimei mele și am dăruit domnia mea acest și de toți cinstit și de frunte și luminat hrisovul domniei mele, anume lui Ion și Burcea și lui Calian, boiarinului domniei mele, ca să fie a lor satul Braniștea Urășei și la Vadul Șercaiei și stîina de în muntele Lereștilor, de moșie și de moștenie și de toate slujbele și dări și dijmile, cite le vor afla întru tot ținutul țării și întru biruința domniei mele. Să se odihnească

iei de dijmă de oi și de vămuitul porcilor, de dijmă de grâu și de vinărie și de stupi și de vadure și de în apă. Și de toate acestea să le fie lor de ocină și de moșia acelora; nu numai acelora, ce și fiilor lor, nepoților și strănepoților lor în viața domniei mele și pînă în viața fiului micu cela iubitul, Io Mihail voevod. Iar cine s-ar ispiti den boiarii domniei mele, den cei mari au de cei mici boiari sau de în slugile domniei mele pre Burcea, Ion și pre Calian sau pre oamenii acelora citu-i de un păr a supăra, că cine ar face aimentrea, acela va avea de la noi mare urgie și certare despre domnia mea, ca și un neascultătoriu și călcătoriu porîncei și hrisovului domniei mele.

Încă și cine va alege domnul Dumnezeu după moartea mea să fie domn Țării Rumânești, den plodul inemci domniei mele sau de ruda domniei mele sau de întru altă sămînță, de va cinsti și va înnoi și va feri accasta, pre acela domnul Dumnezeu să-l cinstească și să-l hrănească; iar care nu ar cinsti, nici îl va feri, pre acela să-i plătească Dumnezeu cu munca veacului și să fie cu Iuda și cu Aria și cu iudeii ce strigară spre Hristos: singele lui spre dînșii și spre feciorii lor, cum iaste și va fi în véci, amin.

Acestea sînt mărturiile acestui hrisov: întii jupan Vlad, 2. Drăgo ban, al treilca. jupan Aldea, 4. jupan Aga, 5. jupan Bran, 6. jupan Cristian, 7. jupan Vîlcan, al 8-lea. jupan Luca, 9. jupan Cioban, 10. Stan Drăgan, 11. Aldea velichi logofăt.

Și eu, Badca, carele am scris acest hrisov.

De pe limba slovenească pre limba rumânească, s-au tălmăcit de mine, protopop Vasilie, în 10 zile din iulie 7225.

Accasta parie de pe originalul său cel adevărat bătrîn fără de niceo schimbare, adaogere, sau scădere s-au înoit și s-au scris prin mine cel mai din jos iscălit, despre care mărturisesc cu sufletul meu, întărind cu iscălitura și cu pccetea mea, Făgăraș, iulie zile 23, 1777.

Antonie Monea Vinețeanul m.p. némis.

După I. Pușcariu, *Fragmente istorice*, IV, p. 45—47, sub 1417.

Copie urmată de o trad. germ. din 1733.

Datat după sfatul domnesc.

EDIȚII. Trad. D.I.R., B., 67—68, sub <1414>.

13

<1390—1406>.

Mențiunea unui act de la Mircea cel Bătrîn voievod, prin care întărește lui Costea ocinele Viștea-de-Jos, Viștea-de-Sus, jumătate din Arpașul-de-Jos, precum și țigani.

<Paul de Thomor, căpitanul Făgărașului, întărește mai multor români stăpînirile pe care le-a avut> olim quondam Kosta, avus ipsorum, ab antiquo

ex dominatione quondam magnifici domini Mirce vajvodae partium regi Transalpinarum et bani Zveriniensium, officia boeronatum totalium possessionum Also Vist ós Felső Vist, item directe et aequalis medietatis possessionis Also Arpás cum omnibus utilitatibus ad easdem pertinentibus, scilicet decem et septem Ciganus tentoriatos, inferius nominatim specificatos, hucusque pacifice possedissent possedirentque etiam in praesenti.

<Paul de Thomar căpitanul Făgăraşului întăreşte mai multor români stăpînirile pe care le-a avut> odinioară răposatul Costea, strămoşul lor, din vechime, din domnia răposatului şi strălucitului domn Mircea voievod al părţilor Transalpine şi ban de Severin: ocinele cu drept boieresc Viştea-de-Jos şi Viştea-de-Sus întregi, precum şi în acelaşi chip jumătate din ocina Arpaşul-de-Jos cu toate folosinţele ce se ţin de ele, adică 17 ȝigani de cort, arătaţi mai jos pe nume, pe care i-au stăpînit şi să-i stăpînească şi acum.

După N. Densuşianu, *Monumente pentru istoria Ţării Făgăraşului*, p. 8—9.

Extras din confirmarea dată urmaşilor lui Costea de Paul de Thomar la 19 August 1511. O copie la Bibl. Universităţii din Cluj.

Datat după titlul domnului.

EDIȚII. *Hurmuzaki*, II, 3, 9—10; *Panaïtescu*, 112—113, sub <1386—1418>; *D.I.R. B.*, 33—34, sub <1386 septembrie 23—1406>.

14

<1391 septembrie 1—1392 august 31> 6900.

Mircea cel Bătrîn voievod întăreşte m-rii Tismana daniile anterioare și dăruieşte satele Jarcovăi, Sușița și altele, precum și venitul domnesc de la roșile de la Bratilov ale lui Ciop Hanoș.

† Понеже азъ иже въ Христа Бога благовѣрныи, Іу Мирча воєвода милостива Божіеж господинъ въсен Оуґгровлахѣи, въ началѣ богодарованнаго ми господства, вебрѣтоу въ земли господства ми на мѣстѣ рекомѣмъ Тѣселена монастѣрь, егоже свѣтопочинешѣи рѣдѣтель господства ми Іу Радслаъ воєвода от основанїа въздвиже и свѣтопочинешѣи братъ господства ми Іу Данъ воєвода ми възвѣми вещми покрѣпи, сего благоизволи господство ми тако и господствоу сѣце и семоу въсприемникъ быти, вебновити оубо полѣнъ рѣдѣтелѣ моего и брата, живота же ради господства ми и спасенїа. Съ храмъ прѣсвѣтыж владичицж Богородицж и приснодѣвы Марїж оукрѣпити всѣкыми прилогы и доходци и недоверъшенное исплнити, не тѣчѣжже се нж и елика при рѣдѣтелѣи моемъ и при братѣ приложивша сѣ монастроу, всѣ потвердити и оукрѣпити славы радї Бога моего, въ хвалжже и чьсть прѣславныж владичицж мож и прѣсвѣтыж Богородицж, тако да сѣж вебращж въ животѣ господства моего крѣпителѣ и помощницж, въ страшныиже днь сжда, жизни вѣчныж ходатанцж.

Прѣвѣе потвърждамъ приложенаа въ свѣтопочившаго рвдѣтелеа господства ми Іу Радѣла воевода: селу Коуманскы Бродъ съ половиномъ Топорна и блато Бистрецъ, въ Тополницѣ до Бръзого Гръла, выше Ковачице съ селомъ рекомѣл Хръсомоуѣнци и Тисленѣ по шбою странѣ, елико вѣ Ангашешско, Роушеско ¹ чево ² и жито въ Жалешского сѣдства, оу кѣбларѣ на всѣко лѣто. И кто вѣдет кѣбларѣ, въ тѣмъ да не вѣпрашатъ господство ми, нѣ да въправлѣтъ тоу тако оу монастырѣ.

По семъ, потвържда господство ми елика свѣтопочившии братъ господства ми Іу Данъ воевода приложи: вѣршиѣ елико ест дрѣвѣе на Жалешни, оу Давачешоу и въ дома господства ми на всѣко лѣто ꙗ мѣхувѣ сырениа, ꙗ сырувѣ, ꙗ ложникъ, ꙗ поставѣ гоуѣнищъ ꙗ поставѣ хольвѣ.

Къ симъ, приложи и господство ми прѣд реченномѣ монастырѣ прѣсвѣтыѣ Богородицѣ село зовомое Жарковци и селище Салчишоръ на блатѣ Бистрици на дѣлѣ що е нѣкогда было Станча Бранина и селу Соушица на Тополници. И еше приложи господство ми село Согонно и селу Пестичево и доходъкъ що е господства ми въ кола Чип Ханоша, що е оучинилъ ноко на Братилоуѣ и водѣнищъ що е приложила монастырю мати господства ми госпожда Калникия въ Бистрици що е бывала прѣкѣ архимандрита Басѣ и еше що е приложилъ Димитръ Давачешскы, на смърти, монастырю прѣдреченномѣ що е была дѣ часть тогоко въ Давачешоу.²

Къ симъ, потвържда господство ми и елика свѣтопочившии стрицъ господства ми Владѣславъ воевода приложи свѣтомоуѣ Антоніоу на Бодици: село Жидовица съ Потокомъ и въ срѣднѣи вѣрѣ на Дѣнавѣ вес, на лютѣхъ и въ шелъ крѣшищъ доходъкъ и Дѣнавѣ въ Орѣхоу Падинѣ до Горнего Мостица и Голѣма Бодича по шбою странѣ съ вѣршиемъ и съ ливадами до Бахнинѣ селища и водѣнища оу Бистрици и ациганѣ мѣ челѣдѣи.

Сѣа всѣ прилага и потвържда господство ми съ всѣкымъ повелѣнемъ и оутвържденіемъ, да вѣдѣт неподвижна и непрѣложна. Такожде и села свободна въ всѣкыѣ работѣ и данкыѣ и доходъкъ господства ми. Къ симъ повелѣватъ господство ми самовластномѣ быти въ шбою монастырю инокомъ и по смърти начмѣлствоуѣщаго имъ начмѣлника никто да поставлѣтъ, ни азъ самъ воевода Мирча, ни инъ кто въ нѣже по мнѣ, тѣчѣи егоже сами благоволатъ; ниже да сѣ разорит чинъ и прѣданіе Никодимово и мое повелѣніе. Кто ли дрѣзнет въ сѣхъ вѣсѣхъ то разорити или прѣложити злѣ, да е проклѣтъ въ господа Бога вѣседръжителѣ, и въ прѣчистыѣ Богородицѣ и въ всѣхъ свѣтыѣхъ и да е причтенъ всѣмъ штрекшимъ сѣ господа и прѣдазшимъ того на смъртъ.

Въ лѣтѣ [~]сѣц индиктион еі.³

† Іу Мирча вѣвѣвда, милостѣж Божіемъ господинѣ.

¹ Textul inițial de circa 7—8 cuvinte este răzuit.

² Loc alb.

³ «Іа лѣт... ѿ» este adăugat posterior de altă mină și cu altă cernelă.

† Pentru că eu, cel în Hristos Dumnezeu, binecredinciosul Io Mircea voievod, din mila lui Dumnezeu, domn a toată Ungrovlahia, la începutul domniei mele, dăruite de Dumnezeu, am aflat în țara domniei mele, la locul numit Tismena o mănăstire, pe care sfintrăposatul părintele domniei mele Io Radu voievod a ridicat-o din temelie și sfintrăposatul fratele domniei mele Io Dan voievod a întărit-o cu multe lucruri, de aceea a binevoit domnia mea precum în domnie să le fiu urmaș, așa și în aceasta; așa dar, să înnoiesc pentru viața și mîntuirea domniei mele pomana părintelui meu și a fratelui, acest hram al preasfintei stăpîne născătoare de Dumnezeu și pururea fecioară Maria, să-l întăresc cu toate darurile și veniturile și cele nedesăvîrșite să le împlinesc. Nu numai aceasta, dar și cîte s-au dăruit mănăstirii sub tatăl meu și sub fratele meu, spre lauda și cinstea preaslăvitei mele stăpîne și preasfîntă născătoare de Dumnezeu, ca s-o aflu pe ea întăritoare și ajutătoare în viața domniei mele, iar în cumplita zi a judecării, mijlocitoare pentru viața veșnică.

Mai întii, întăresc cele dăruite de sfintrăposatul părintele domniei mele Io Radul voievod: satul Vadul-Cumanilor cu jumătate Toporna și balta Bistreț, de la Topolnița pînă la Bîrzogîrla, mai sus de Covacița, cu satul numit Hîrsomunți și Tismena, pe amîndouă părțile, cîtă a fost Ligășească <și> Rușească. . .¹ cevo. . .² și 400 de găleți de grîu din județul Jaleș, pe fiecare an. Și cine va fi găletar să nu întrebe pe domnia mea despre aceasta, ci să-l trimită așa acolo la mănăstire.

După aceasta, întărește domnia mea cîte a dăruit sfintrăposatul fratele domniei mele Io Dan voievod: nucii cîți copaci sînt pe Jaleș, în Dabacești și din casa domniei mele pe fiecare an, 10 burdufuri de brînză, 10 cașcavale, 10 pături, 10 postavuri de îmbrăcăminte, 10 postavuri de încălțăminte.

Pe lîngă acestea, am dăruit și domnia mea mai sus-zisei mănăstiri a preasfintei născătoare de Dumnezeu, satul numit Jarcovți și seliștea Salcișor pe balta Bistriței, pe partea care a fost odinioară a lui Stance Vrană și satul Sușița pe Topolnița. Și încă a dăruit domnia mea satul Sogoino și satul Pesticovo și venitul care este al domniei mele de la roțile lui Ciop Hanoș, care le-a făcut de curînd la Bratilov și moara, pe care a dăruit-o mănăstirii mama domniei mele, doamna Calinichia, la Bistrița, care a fost mai înainte a arhimandritului Batea și încă ce a dăruit Dimitru Dabacescu, la moartea lui, mănăstirii mai înainte-zise, a 4-a parte din Dăbăcești. . .² cît a fost a lui.

Pe lîngă acestea, întărește domnia mea și cîte a dăruit sfintrăposatul unchiul domniei mele Vladislav voievod sfîntului Antonie de la Vodița: satul Jidovștița cu Potocul și tot vîrtejul de la mijloc, pe Dunăre, la iuțeli și venitul de la opt pescării și Dunărea de la Padina Oreahova pînă la Mostiștea de Sus

¹ Textul inițial de circa 7—8 cuvinte răzuit.

² Loc alb.

și Vodița Mare, pe amîndouă părțile, cu nucii și cu livezile, pînă la seliștea Bahnei și moara în Bistrița și 40 de sălașe de țigani.

Acestea toate le dăruiește și le întărește domnia mea, cu toată porunca și întărirea, să fie nemișcate și neschimbate. De asemenea și satele slobode de toate muncile și dările și veniturile domniei mele.

Pe lîngă aceasta, poruncește domnia mea: călugării din amîndouă mănăstirile să fie de sine stătători, și după moartea cîrmuitorului lor să nu pună nimeni cîrmuitor, nici eu însumi, Mircea voievod, nici altul dintre cei de după mine, ci numai pe cel pe care ei singuri îl vor binevoi; nici să se strice rînduiala și datina lui Nicodim și porunca mea.

Cine ar îndrăzni să strice ceva din toate acestea sau să schimbe în rău, să fie blestemat de domnul Dumnezeu atotțîitorul și de preacurata născătoare de Dumnezeu și de toți sfinții și să fie părtaș cu toți cei ce s-au lepădat de domnul și l-au dat pe el morții.

În anul 6900 <1391—1392>, indiction 15¹.

† Io Mircea voievod, din mila lui Dumnezeu, domn.

Arh. St. Buc., S. I., nr. 7 (Tismana VIII n).

Orig., perg. (37,5×39), fără pecete; probabil o ciornă nedefinitivă.

Cu o trad. de la sfîrșitul sec. al XVIII-lea; alte două traduceri, ibidem, ms. 329 f. 62—64.

Fotocopie la Academia Republicii Socialiste România, XX/4.

EDIȚII. Slav. *Venelin*, 9—12, sub circa 1382. Slav și trad. Arion, *Mircea*, 20—21, nr. IX, sub 14 . . . ; Nicolaescu, *Mircea*, 305—309, sub 1392 indiction 15; *Panaitescu*, 59—63, sub 1392. Trad. Enăceanu, *M-rea Apele*, 629—630, sub 1382; Nicolăescu, *Plopșor, Mon. j. Dolj*, 12—15, sub 1392; *D.I.R., B.*, 45—46. Facs. *D.I.R., B.*, 306.

15

1391 (6900) decembrie 27, Argeș.

Mircea cel Bătrîn voievod dăruiește lui Stanciul egumenul și fratelui său Călin ocina Scorei pe care o scutește de orice fel de dări.

Nos Joannes Mircea, Dei gratia princeps et vajvoda totius regni Vallachiae incipiendo ab alpibus usque ad confinia Tartariae, totiusque terrae Fogaras perpetuus dominus. Ex nostra benigna clementia, sanaque deliberatione et consensu consiliarorum nostrorum, caeterorumque boeronum dedimus, et

¹ Data este adăogată posterior de altă mină și cu altă cerneală.

concessimus hasce nostras literas donationales fidelibus nostris Sztancsul Egumenulu et fratri ejusdem Kalin, regni nostri nobilibus, eorumque haeredibus et posteritatibus pro firmiori et certiori ipsorum futura securitate, de territorio integro Szkore nuncupato, in antefata terra Fogaras existente habita, ea cum conditione, ut nec ipsimet praefati, nec posteritates ipsorum ulli contributioni subsint, signanter autem, ut neque de ovibus, seu vel de porcis, apibus, vineis, decimam dare, vel pascuatione, aut alio servitio postali teneantur, uno verbo, ut nulla minora, vel majora servitia subeunda adstringantur, tum praedicti Sztancsul Egumenulu et frater Kalin, boerones, tum vero haeredes et posteritates eorum.

Quod vero superius scripsi, id meus dilectissimus filius Michaila vajvoda cum caeteris boeronibus, de negotiis metarum hasce nostras literas quoque corroborabit et confirmabit: primum quidem incipiendo a trajectu fluvii Alt sub possessione Csetate dicta a regione Kerz directe penes rivulum Vállya Opatului nuncupatum, pergendo usque ad cuspidem Piatra Obla vocatum, inde autem a rivulo Rivului Lajeta, ita dicto sursum usque ad alpium cacumen; parte autem ex altera superiori pergit per locum Pe Szkoreul ceel Betrin dictum, inde tendit per rivulum Pe Vállya Viczonilor nominatum et extenditur supra usque ad pene La Ungiul cu Freszeni locum nuncupatum, inde iterum divertit se ad pena La Peraole Szasziloru locum, inde denuo pergit ad pena La Vállya Szerecsi fluviolum, inde tandem extenditur supra pene La Czolfa Tunsului, et in extremum directe pergit Pe Apa Tunsului dictum per rivulum, usque ad vertices alpium, ubi etiam meta ejusdem territorii terminatur.

Haec volens cum caeteris dominis boeronibus ut etiam superius adtinxi, ad harum nostrarum literarum robur et firmitatem, ut post meum e vivis decesum, si quem Deus clementissimus ad hocce dominium et gubernium regni hujus Valachiae, aut ex una, aut ex alia principali, aut qualicumque familia collocaverit, si ille hasce nostras literas donationales perennales fidelibus nostris Sztancsul Egumenulu et fratri Kalin dominis boeronibus datas et concessas honoraverit et in suo vigore, robore conservaverit, illum quoque Deus clementissimus et benignissimus tum in hocce seculo, tum in altero cum corpore et anima beatificet et benedicat; similiter iterum, si quis supranotata et per me conclusa confirmataque negotia aut negligeret aut annuleret, Deus quoque omnipotens eundem condemnet et damnificet cum corpore et anima ad aeternas infernales corruptiones, cum Juda et Ario simul excrucietur et uti inter Judeaeos erat in proverbio sanguis Christi contra et super posteritates ejus in aeternum, amen.

Joannes Mircea totius regni Vallachiae clementissimus et benignissimus princeps et vajvoda. Hi fuerunt testes: 1. Vlad vornicul. 2. Dragan ban. 3. jupan Aldia. 4. Groza Moldovan. 5. jupan Aga, Baldovin logofet. Scriptum in sede nostra Argiesiensi, post mundum conditum, anno 6900, die 27 Decembris.

Noi, Ioan Mircea, din mila lui Dumnezeu, domn și voievod a toată Țara Românească, începînd de la munți, pînă la marginile părților tătărăști și domn de veci a toată țara Făgărașului. Din mila noastră binevoitoare, cu chibzuială sănătoasă și cu învoirea sftenicilor noștri și a celorlalți boieri, am dat și am dăruit această carte a noastră de danie credincioșilor noștri Stanciul egumenul și fratelui său Călin, boieri din țara noastră, precum și moștenitorilor și urmașilor lor, pentru asigurarea lor mai trainică și mai neîndoielnică pe viitor cu privire la tot pămîntul numit Scorei, care se află în țara Făgărașului mai sus-zisă, astfel ca nici aceștia mai sus-numiți ei înșiși, nici urmașii lor să nu fie supuși nici unei dări, mai cu seamă să nu dea zeciuială nici din oi, sau din porci, din albine, din vii și să nu fie ținuți la nici o obligație de pășune sau altă slujbă a poștii, într-un cuvînt să nu fie siliți la îndeplinirea niciunei slujbe mici sau mari, atît mai sus-zii boierii Stanciul egumenul și fratele <său> Călin, cît și moștenitorii și urmașii lor.

Iar ceea ce am scris mai sus va fi întărit și împuternicit de preaiubitul meu fiu Mihail voievod împreună cu ceilalți boieri, precum și scrisoarea noastră de față în privința hotarelor: mai întii de la cursul rîului Olt sub moșia numită Cetatea, din ținutul Cîrța, de-a dreptul de-a lungul pîrîului numit Valea Opatului, mergînd pînă la vîrfurile numit Piatra Oablă, apoi de la pîrîul Rîului Laieta, astfel numit, în sus pînă la culmea munților. Iar din partea cealaltă de sus trece prin locul zis pe Scoreul cel Bătrîn, apoi se îndreaptă pe pîrîul numit pe Valea Vișianilor și se întinde în sus pînă aproape de locul numit la Unghiul cu Frasini, apoi iar coboară din nou pînă spre locul Pîrîul Sașilor, apoi iar merge pînă la pîrîul Valea Sărății, apoi iar înșfîrșit se întinde în sus pînă la Ceafa Tunsului și în cele din urmă merge drept pe pîrîul numit pe Apa Tunsului pînă la vîrfurile munților, unde se încheie hotarele acestui pămînt.

Voind noi împreună cu ceilalți domni boieri, după cum am spus mai sus, pentru puterea și întărirea acestei cărți a noastre, ca, după trecerea mea dintre cei vii, dacă acel pe care Dumnezeu cel preamilostiv îl va fi așezat în această domnie și stăpînire a acestei Țări Românești, fie dintr-unul sau din celălalt neam domnesc sau din orice neam <ar fi>, dacă acela va cinsti și va păzi în puterea și trăinicia ei această carte a noastră de danie veșnică, dată și dăruită credincioșilor noștri boieri, Stanciul egumenul și fratele său Călin, pe acela de asemenea Dumnezeu cel preamilostiv și preabun să-l ferească cu trupul și cu sufletul și să-l binecuvînteze atît în veacul acesta, cît și în celălalt. De asemenea iarăși, dacă cineva ar lăsa în părăsire sau ar strica hotărîrile cele mai sus scrise, încheiate și întărite de mine, pe acela Dumnezeu cel atotputernic să-l osîndească și să-l pedepsească cu trupul și cu sufletul în chinurile veșnice ale iadului, să fie muncit la un loc cu Iuda și cu Arie și așa cum era spusa printre iudei: sîngele lui Hristos împotriva și asupra urmașilor lui, în veci, amin.

Ioan Mircea domn și voievod preamilostiv și bun a toată Țara Românească.

Ацеștia au fost martorii: 1. Vlad vornicul, 2. Dragan banul, 3. jupan Aldia, 4. Groza Moldovan, 5. jupan Aga, Baldovin, logofătul.

Seris în scaunul nostru Argeș, de la facerea lumii, anul 6900 <1391> în ziua 27 decembrie.

După *Hurmuzaki*, I, 2 p. 341—2.

Trad. latină din sec. al XIX-lea după un text slav din colecția I. Kemeny.

Deși în vechea serie (vezi *D.I.R.*, B., XIII—XIV—XV, p. 276—277) documentul a fost publicat între cele îndoielnice, considerăm că argumentele aduse nu sînt suficient de temeinice pentru a-i pune la îndoială autenticitatea.

EDIȚII. Latin. *Transilvania*, 1872, 151—152, sub 1392; Pușcariu, *Fragmente*, IV, 38—41, sub 1392. Latin și trad. Arion, *Mircea*, 18—19 și anexa VIII. Trad. *D.I.R.*, B., 276—277, sub <1408—1417> decembrie 27.

16

<Circa 1392>.

Mircea cel Bătrîn voievod întărește m-rii Tismana daniile anterioare și-i dăruiește satele: Jarcovăț, Sușița, Pesticovo, Sogoino, Sălcișor și zeciuală de aramă de la roșile lui Ciop Hanoș, la Bratilov.

Понеже азъ, въ Христа Бога благоверныи, Іу Мирча воєвода, милостиж Божіеж господинъ въсен Оуггровлахѣи, въ началѣ богодарованнаго ми господства вѣрѣтѣхъ въ земли господства ми, на мѣстѣ рекомѣмъ Тисмена монастырѣ, егоже свѣтопочившіи рѣдители господства ми Іу Радоуль воєвода ит основаніа къздкнже и свѣтопочившіи брат господства ми Іу Данъ воєвода мнѣуслѣни вѣшми покрѣпи, сего ради благоизволи господство ми, иакоже и господствоу, сице и семоу въсприемникъ быти; вѣновити оубо помѣнъ рѣдителя моего и брата, живѣтаже ради господства ми и спасеніа, съ храмъ прѣсвѣтыж владичицѣ Богородицѣ и приснодѣвы Маріѣ оукрѣпити всѣкыми прилогы и доходци недосъвършенное исплнити. Нетъчїѣже се, нж и елика при рѣдители моемъ и при братѣ приложниж се монастырю, всѣ потвѣрдити и оукрѣпити славы радї Бога моего, въ хвалжже и чести прѣславныхъ владичицѣ мож и прѣсвѣтыж Богородицѣ, иако да сїж вѣрѣщж къ живѣтѣ господства моего крѣпителѣ и помощницѣ, въ страшныже дѣнь сѣда жизни вѣчныж ходатаицѣ.

Прѣвѣе потвѣрждамъ приложеннаа ит свѣтопочившаго рѣдителя господства ми Іуанна Радоула воєводж: селѣу Коуманскыи Брод съ половиномъ Топорна и блато Бистриецъ ит Тополницѣ до Бръзого Гръла, выше Ковачице съ селѣмъ рекомѣмъ Хръсомоуници и Тисменж по вѣою строноу, елико вѣ Ангачешко, Роушишко и жито ит Жалешкого соудства, оу къбловъ на всѣко лѣто. И кто вѣдетъ къблари, и томъ да не въпраша господство ми, нж да итправлѣтъ, тоу тако оу монастырѣ.

По семъ потвържда господство ми елика свѣтопочившии братъ господства ми Данъ воевода приложи: урѣшиѣ елико ест дрѣвѣе на Жалеши оу Давъчешоу и шт дома господства ми на всѣко лѣто ꙗ мѣховъ сырѣна, ꙗ сырвкѣ, ꙗ ложникъ, ꙗ поставъ гоунищъ и ꙗ поставъ холевъ.

Къ симъ прилага господство ми прѣдреченномуу монастырю прѣсвѣтыж Богородицѣ селу Жарковецъ с Потокимъ и селу Гоушицоу и селу Пестичево и селу Согонно, що е мѣнилъ Никодимъ прѣд господствомъ ми на селѣ на Поронци, и селу Гагѣвецѣ що е коупилъ Никодимъ при Данѣ воеводѣ и половина села Грошанъ и оу Покроуи, Татомиръ и Бонко и Радославова вацина и шт Жалеша четвъртаа част, що е приложилъ монастыроу самъ Димитръ Давъчешкы на смърти своен, и селу на Жоули, два коматѣ, рекомое Фининишъ и селу на Балтѣ рекомо Салчишоръ и шт Чоп Ханова кола на Братиловѣ десѣткъ лѣди. Ёще и водѣницѣ що е приложила мати господства ми, госпожда, на Бистрици, що е была архимандрита Басѣ.

Ёще къ симъ потвържда господствъ ми елика свѣтопочившии стрицъ господства ми Владислав воевода приложи свѣтомуу Антоніоу на Бодичи: селу Жидовици и жито, къбелове шт Костина села оу Тополници и шт срѣдній виръ на Днавѣ вес на лютѣхъ и шт весмъ връшищъ доходъкъ и Доунавъ шт Ёрѣховы Падины до Горнего Мостица и Голѣма Бодича по шею страну съ урѣшиемъ и съ ливадами до Бахицина селица и водѣница оу Бистрици и ацигане, ꙗ челѣдѣи.

Ѓа всѣ прилага и потвържда господство ми съ всѣкымъ повелѣнемъ и оутвержденіемъ да бждѣт неподвижна и непрѣложна. Такожде и села свободна шт всѣкыхъ работъ и данквѣ и доходъкъ господства ми.

Къ симъ повелѣватъ господство ми самовластномъ быти инокомъ въ шею монастырю и по смърти началствоуѣщаго имъ начальника никто да поставлѣтъ, ни азъ самъ, воевода Мирча, ни инъ кто шт нѣже по мнѣ, тѣчѣж егоже сами благоволятъ, ниже да сѣ разоритъ чинъ и прѣданіе Никодимово и мое повелѣніе.

Кто ли дрѣзнет, макаръ и само господство ми или шт синовѣ господства ми или кто шт господъ нже хошетъ настати по моемъ трагѣ и поишетъ разорити сѣе потвържденіе и повелѣніе господства ми и чинъ и прѣданіе Никодимово, такового да поразитъ посподъ Богъ страшнимъ и праведнымъ своимъ сждимъ и да моу естъ съпостатъ прѣсвѣтаа владичица Богородица и да ест проклѣтъ шт свѣтыихъ въселенскыхъ зъ съборъ и да е причтенъ Іоудѣ и Яроу и всѣмъ штрехшимъ сѣ господа и прѣдавшиимъ того на смъртъ.

† Іу Мирча вшевода, милостѣа Божѣа господинъ.

† Pentru că eu, în Hristos Dumnezeu binecredinciosul, Io Mircea voievod din mila lui Dumnezeu, domn a toată Ungrovlahia, la începutul domniei dăruite mie de Dumnezeu am aflat în țara domniei mele, la locul numit Tismena o mănăstire pe care sfintrăposatul părintele domniei mele Io Radul voievod a

ridicat-o din temelie și sfintrăposatul fratele domniei mele Io Dan voievod a întărit-o cu multe lucruri, de aceea, a binevoit domnia mea ca precum în domnie să le fiu urmaș, așa și în aceasta; așa dar să înnoiesc pomana părintelui meu și a fratelui, pentru viața și mîntuirea domniei mele, acest hram al preasfintei stăpîne, născătoare de Dumnezeu și pururea fecioară Maria, să-l întăresc cu toate darurile și veniturile și cele nedesăvîrșite să le împlinesc. Nu numai aceasta, dar și cîte s-au dăruit sub părintele și sub fratele meu mănăstirii, pe toate să le împuternicesc și să le întăresc, pentru slava Dumnezeului meu, spre lauda și cinstea preaslăvitei mele stăpîne și preasfintei născătoare de Dumnezeu, ca s-o aflu pe ea în viața domniei mele întăritoare și ajutătoare, iar în ziua cea cumplită a judecării, mijlocitoare pentru viața veșnică.

Mai întii întăresc cele dăruite de sfintrăposatul părintele domniei mele Ioan Radul voievod: satul Vadul-Cumanilor cu jumătate Toporna și balta Bistreț, de la Topolnița pînă la Bîrzogîrla, mai sus de Covacița, cu satul numit Hîrsomuinți și Tismena, pe amîndouă părțile, cît a fost Ligăcească, Rușească și 400 de găleți de grîu, din județul Jaleș, pe fiecare an. Și cine va fi găletar să nu întrebe de aceasta pe domnia mea, ci să trimită așa acolo la mănăstire.

După aceasta, întărește domnia mea cîte a dăruit sfintrăposatul fratele domniei mele Dan voievod: nucii, cîți copaci sînt pe Jaleș la Dăbăcești și din casa domniei mele pe fiecare an, 10 burdufuri de brînză, 10 cașcavale, 10 pături, 10 postavuri de îmbrăcăminte și 10 postavuri de încălțăminte.

Pe lingă acestea, dăruiește și domnia mea mai înainte-zisei mănăstiri a preasfintei născătoare de Dumnezeu: satul Jarcoveț cu Potocul și satul Sușița și satul Pesticevo și satul Sogoino, pe care l-a schimbat Nicodim în fața domniei mele pe satul Poroinți și satul Sagheaveț, pe care l-a cumpărat Nicodim sub Dan voievod și jumătatea satului Groșani și în Pocru, baștina lui Tatomir și a lui Voicu și a lui Radoslav și din Jaleș a patra parte, pe care a dăruit-o mănăstirii însuși Dimitru Dabăcescu la moartea sa și două bucăți din satul pe Jiu, numit Aniniș și satul pe baltă, numit Salcișor și de la roțile lui Ciop Hanoș, la Bratilov, zeciuală de aramă. Încă și moara pe care a dăruit-o mama domniei mele, doamna, la Bistrița, care a fost a arhimandritului Batea.

Încă pe lingă acestea, întărește domnia mea cîte a dăruit sfintrăposatul unchiu al domniei mele Vladislav voievod sfîntului Antonie de la Vodița: satul Jidovștița și grîu, gălețile de la satul lui Costea în Topolnița și tot vîrtejul de la mijloc, pe Dunăre, la iuțeli și venitul de la opt pescării și Dunărea de la Padina Oreahova pînă la Mostiștea de Sus și Vodița Mare pe amîndouă părțile, cu nucii și livezile pînă la seliștea Bahnei și moara în Bistrița și țiganii, 40 de sălașe.

Acestea toate le dăruiește și le întărește domnia mea cu toată porunca și întărirea să fie nemișcate și neschimbate. De asemenea, și satele slobode de toate muncile și dările și venitul domniei mele.

Pe lângă aceasta, poruncește domnia mea: călugării din amîndouă mănăstirile să fie de sine stătători, și după moartea cîrmuitorului lor nimeni să nu pună cîrmuitor, nici eu însumi, Mircea voievod, nici altul dintre cei de după mine, ci numai pe cel pe care singuri îl vor binevoi, nici să se strice rînduiala și datina lui Nicodim și porunca mea.

Cine ar cuteza, măcar și singur domnia mea sau dintre fiii domniei mele sau cineva dintre domnii care vor sta pe urma mea și va strica această întărire și poruncă a domniei mele și rînduiala și datina lui Nicodim, pe unul ca acela să-l nimicească domnul Dumnezeu cu cumplita și dreapta lui judecată și să-i fie potrivnică preasfînta stăpîină, Născătoare de Dumnezeu și să fie blestemat de sfințele 7 soboare ecumenice și să fie socotit cu Iuda și cu Arie și cu toți cei ce s-au lepădat de domnul și l-au dat pe el morții.

† Io Mircea voievod, din mila lui Dumnezeu, domn.

Arh. St. Buc., S. I., nr. 8 (Tismana XCII/50).

Orig., perg. (41 × 30), pătat, rupt în partea de jos, încît nu se poate vedea dacă a avut sau nu pecete.

Cu o trad. din 1844; alte traduceri, ibidem, mss. 329 f. 65, 335 f. 17—18v și 711 f. 9—10.

Datat după conținut (creșterea domeniului Tismanei, ca posterior actului din 1391—1392) și după formularul diplomatic (titlul domnului și blestemul).

EDIȚII. Slav și trad. Nicolaescu, *Mircea*, 337—341, sub circa 1386—1418; *Panaitescu*, 74—78, sub <1392—1408>. Trad. Nicolăescu-Plopșor, *Mon. j. Dolj*, 17—20, fără dată; *D.I.R.*, B., 46—48, sub <1399 mai 11>. Facs. *D.I.R.*, B., 307.

17

<1392> ianuarie 8.

Mircea cel Bătrîn voievod dăruiește și întărește m-rii Cozia satele: Cereșov, Poroișița, București și altele, un obroc anual, precum și 300 sălașe de țigani.

† Слнцы дсхум Божїм вѣвдѣт сѧ, сїн сѣт сынове Божїн, іакоже рече божествены апостолѣ, емѣже вѣ слѣд текѣше нже правдѣ любнтеле и подвигом дѣверым подвижающе сѧ, желаемю вѣспрїаша жизнь, земельныхъ земан вставаше, и на небесн прилжнша сѧ, блаженн ии глас радванїе оуслышавше, егѣже и прншн слышст: „Прїндѣте, благословенїи отца мвевг, наследственте оуготованное вам царство от сложенїѧ мира“. Имже и аз, нже вѣ Христа Бога благочестивы и Христолюбивы, великын ввекѣда и господннѣ вѣсен Оугровлахїн, Іван Мирча, еякѣ по слѣд пвслѣдовати нзквннѣ, прославити прославашагѣ мѧ Бога и на престолѣ родителн мвнѣ сѣ славою вѣзнесшагѣ.

Тѣмже благо нзколнѣ господство мн вѣздвигнстн от ишнванїѧ монашнр вѣ имѧ свѣтѣм и живнначалнм и не раздѣлннм тронцы несъзданнѧгѣ божества,

ѣже царѣе царствѣют и господствѣет господства, ѣже ради живем и движем сѧ и есмь, на мѣстѣ рекомо Калиманеши на Ѡлтѣ и въздви҃гнсти сїю съ поспѣшесткѣющѣ ми скѣтѣю троицѣ, съкръшых и Ѡроніасат и напраких и къ кратцѣ прилежнѣх нѣщо малѣ шерѣка ѡт скѣго двѣмъ къ къспитанїе мнѣхѡм шерѣтающина сѧ къ предреченнѣм монастыри сътвореных мнѣю, еже ест сен: на всѣко лѣто пшѣ тѣ кѣеа пшеницѣ и ї козианици кина и кї мѣхѡк сырениа и кї сырѣк и кї колатен гвнища. Ёъ сѣдство Бѣльческо да и съверѣт на кѣако лѣто сами калѣгери пчеларствѣ, да им ест мед за потрекѣ монастырскѣ, а кѣскѣ да вѣдет въз црѣкви. И прилагам им влатѣ зовомо Мамино, на мѣстѣ глаголемогѣ Ѡреаль, та гѡрѣ кѣа влато кѣланкѣ держѣт ѡт Маминѣ.

Давам и два сѣлѣ, еднѣ глаголемо Черѣшѡвѣ, кѣше Ѡлатинѣ и дрѣго на Дѣнавѣ, Порѣнница; дачам и еднѣ коданицѣ оу Рыбницѣ и дрѣгѣ кѣданицѣ на Катаалѣ, оу Гѡргѣвѣ и сѣлѣ на Дѣнкавецѣ, Бѣкѣрециѣ, и на Ѡлтѣ два сѣльци, Бѣвгданѣщи и Дѣнчанѣи.

И ешеже придаде господство ми Ѣпатѣла съ хотарѣм, до оустїе Пѣлѣвници и до Караресниѣ и ациганѣ тѣ чѣлѣди. И еше приложих господство ми Оулицѣ на Рыбницѣ на Ѡлтѣ и сѣлѣ зовомо Хинатиѣи съ вѣсем хѣтарѡм до Трѡяна и до вѣдѣ Рыбническѣю и дрѣго сѣлѣ на Катаалѣ, зовомо Бѣжоранѣ съ кѣем хѣтарѡм.

Се дах нынѣ въз кратцѣ монастырѣю сътворенномѣ мнѣю, а да благоволит Богѣ, иже въз троици славиамъ па быти ми, да и малѣ въз жити сѣм, не имам дати тѣчїа единою или приложити к томѣ ѡт богѣданны мнѣ, нѣ и всегда имам давати и прилагати томѣ монастырѣю въз еже быти ми, въз спасенїе дѣши и въз прѣмененїе и покрѣк и здравїе тѣлѣ моѣмѣ.

Се҃го ради покѣлѣ господство ми писати сѧ сѣмѣ оутвержденномѣ хрисѡвѣлѣ и поставити сѧ въз предреченнѣи шѣители, пакѣ да прихѣдѣт шѣрѣтаемїа братїам възымаѣт ѡт двѣма господства ми сын малѣи шѣрѣк, без всѣко прѣкѣсловѣа, дѣндеже прѣвѣдет господство ми въз житїи сѣм.

Нѣ и се да посмѣю рѣци пѣ смерти моѣи, кѣго благоволит Богѣ быти господинѣ Кѣлашкии Земѣи, или ѡт плѣмене наше҃го, или ѡт инѣдѣ и понѣет да разѡрит шѣрѣк иже приложѣи господство ми томѣзи монастырѣю и не приложит и ѡн, ниже поновит, пакѣже двѣлѣн ест всѣкомѣ хрисѣианинѣ творити, таково҃го да накажет Богѣ страшным и правѣдним своим сѣдѡм и да разѡрит е҃го ѡт книгѣ животнѣх и ѡт земѣл живѣх. Яше ли поновит и твердит и приложит монастырѣю, да господѣ Богѣ приложит емѣ лѣта долга и живот вѣчнѣи, амин.

И съписа настоѣщи хрисѡвѣл въз лѣто хѣцѣ, їндиктиѣи еї, мѣсеца їанѡварїе и.

И се скѣдїтеаїе писмѣ сѣмѣ: митрополит кѣр Іѣнѣм и митрополит Сѣверинскїи Іѡанасїе, игѣмен Градисѣакѣ, Стѣннѣлѣ ван, жѣпан Бадисѣакѣ, жѣпан Мѣнѣ, жѣпан Іѣлѣман, жѣпан Бѣрсѣ, жѣпан Данчѣюл, жѣпан Милїиѣ, Бѣнчѣо, Дѣнишѣор, прѣтовѣстїгарѣю Пѣпшѣор, вѣстїгар Шѣрѣван, столник Братѣц, Кѣстѣ пичѣрник, Гинѣ пѣтарѣю, Дѣвѣаш пѣвнїчѣрѣю и Филѣс то҃гдашнѣи лѣгоѣет скѣдїтелствѣю записа.

† Cîți cu duhul lui Dumnezeu se poartă, aceia sînt fiii lui Dumnezeu, precum spune dumnezeiescul apostol, căruia pe urme mergîndu-i cei iubitori de dreptate și cei ce se străduiesc pentru cele bune au dobîndit viața dorită, cele pămîntești pămîntului lăsîndu-le și mutîndu-se la ceruri, acel glas fericit de bucurie auzîndu-l, pe care veșnic îl aud: « Veniți, binecuvîntații părintelui meu, să moșteniți împărăția gătită vouă de la întemeierea lumii ». Căroră și eu, cel în Hristos Dumnezeu, binecinstitorul și de Hristos iubitorul, marele voievod și domn a toată Ungrovlahia, Ioan Mircea, după putere am binevoit să urmez, ca să proslăvesc pe Dumnezeu, care m-a proslăvit pe mine și m-a ridicat cu slavă în scaunul părinților mei.

De aceea, am binevoit domnia mea să ridic din temelie o mănăstire în numele sfintei și de viață începătoare și nedespărțitei troițe dumnezeire necreată, prin care împărații împărățesc și domnii domnesc, pentru care trăim și ne mișcăm și sîntem la locul numit Calimanești pe Olt <care mai nainte era satul boiarului domniei mele Nan Dobă, pe carele cu dragoste și cu multă osîrdie l-am închinat mănăstirii domnii mele ce s-au zis mai sus>¹ și am ridicat aceasta cu ajutorul sfintei Troițe, am săvîrșit și am tîrnosit și am reparat și în scurt am dăruit puțin obroc din casa mea pentru hrana călugărilor ce se află în mai înainte-zisa mănăstire făcută de mine, care este aceasta: pe fiecare an cite 300 de găleți de grîu și 10 butoaie de vin și 12 burdufuri de brînză și 12 cașcavale și 12 bucăți de postav. În județul Vîlcea pe fiecare an să-și adune înșiși călugării albinăritul, să le fie miera pentru nevoia mănăstirii, iar ceara să fie pentru biserică. Și le dăruiesc balta numită Mamino, la locul numit Orlea, în sus toată balta, cît ține de Mamino.

Dau și două sate, unul numit Cereșov, mai sus de Slatina și al doilea pe Dunăre, Poroinița ; dau și o moară în Rîmnic și altă moară pe Cătălui, la Giurgiu și satul pe Luncavăț, Bucureștii și pe Olt două sate mici, Bogdaneștii și Luncianii.

Și încă a dat domnia mea Săpatul cu hotarul, pînă la gura Ialovniței și pînă la Carare<ni> și țigani, 300 de sălașe. Și încă am dăruit domnia mea și Ulița la Rîmnic pe Olt și satul numit Hinateștii cu tot hotarul pînă la Troian și pînă la apa Rîmnicului și alt sat pe Catalui, numit Bujorani cu tot hotarul.

Aceasta am dat acum în scurt mănăstirii făcută de mine, iar dacă binevoiește Dumnezeu cel întru troiță slăvit să mă ție pe mine încă chiar și puțin în această viață, nu voi da numai atîta, din cele cite mi-au fost date mie de Dumnezeu, ci întotdeauna voi da și voi dărui acestei mănăstiri, cît voi trăi, pentru mîntuirea sufletului și pentru primenirea și ocrotirea și sănătatea trupului meu.

De aceea, a poruncit domnia mea să se scrie acest hrisov de întărire și să se așeze în locașul mai înainte-zis, ca să vie frații ce locuiesc acolo, să ia

¹ Pasajul: « care mai nainte . . . mai sus » este reprodus după trad. din ms. 209.

din casa domniei mele acest mic obroc, fără nici o piedică, cît timp va rămîne domnia mea în această viață.

Ci și aceasta cutez a zice, după moartea mea, pe cine binevoiește Dumnezeu să fie domn al Țării Românești sau din neamul nostru sau de aiurea și va căuta să strice obrocul pe care l-a dăruit domnia mea acestei mănăstiri și nu va dăruia și el, nici nu va înnoi, precum este dator fiecare creștin s-o facă, pe unul ca acela să-l certe Dumnezeu cu judecata sa cumplită și dreaptă și să-l șteargă din cartea celor vii și din lumea celor vii. Dacă însă va înnoi și va întări și va dăruia mănăstirii, domnul Dumnezeu să-i adauge lui anii aici și viață veșnică, amin.

Și s-a scris hrisovul de față în anul 6902¹ <1394> indiction 15, luna ianuarie 8.

Și aceștia sînt martorii acestei scrisori: mitropolitul chir Antim și mitropolitul Severinului Atanasie, egumenul Gradislav², Stănilă ban, jupan Vladislav, jupan Manea, jupan Aliman, jupan Bars, jupan Danciul, jupan Milio, Voicio³, <Aldea>⁴, Danișor, protovistiar Popșor, vistier Șerban, stolnic Brateș. Costea picernic, Ghinea pitar⁵, Lubaș pivnicer. Și Filos, pe atunci logofăt, mărturisește că a scris.

Arh. St. Buc., Condica m-rîi Cozia, nr. 712 f. 237—239.

Copie.

Cu o trad.; altă trad. ibidem, ms. 209 f. 23—24.

Copie și trad. la Academia Republicii Socialiste România, ms. 5236 f. 208—212.

Datat după indiction și martori.

EDIȚII. Slav și trad. Nicolaescu, *Mircea*, 309—313; *Panaïtescu*, 54—57. Trad. D.I.R., B., 53—55, sub <1407> ianuarie 8.

18

<1393 septembrie 1 — 1394 august 31> 6902.

*Mircea cel Bătrîn voievod înărește lui Dragomir și altora moșiile
Între Boilea, Săseni și Petriceana.*

« Leat 6902 <1393—1394>. Hrisovul domnului Ioan <Mircea> dat slugei măriei sale, lui Dragomir și Sirban și Radului, Ioan, Ivașcu și Micu și Dragomir să le fie moșie Între Boilea și Săseni și Petriceana.»

După I. Conca, *Țara Loviștei*, p. 141.

Rezumat.

¹ Data este după ms. 209.

² În ms. 209 « Vladislav ».

³ În ms. 209, « Voicu ».

⁴ Numai în ms. 209.

⁵ În ms. 209, « Gin spătar ».

<1398> noiembrie 21.

Boierul Aldea și soția sa, Bisa, dăruiesc mării Cutlumuz de la Athos satul Cireșov.

Въ законѣ повелѣ господь Богъ сыномъ Израелевомъ, да на кождо лѣто десатствѣжтъ еликаа аще стѣжжт. И се вѣдѣще свѣты апостолы и богоносныи штыцы, съвѣщашъ на помощи и на благодѣтелство дѣши нашихъ и прѣдашъ намъ молитвож и постомъ и милостина штрѣбати сѣ шт грѣхъ нашихъ.

Сеже и азъ многогрѣшныи и хѣдынъ въ чьловѣкыхъ, жшпанъ Илдѣ, ревнѣж царемъже и господамъ и въспомжхъ иже кръвь свож пролижшъ по Христѣ, а земнаа възненавдѣшъ и царствѣю нечесномъ сподокнишъ сѣ, сеже и азъ, еликаже ми ест даровалъ Богъ и господинъ ковода, Ївъ Мирча, славжемы радѣ и вѣры ере послѣжнихъ емѣ незазорно, нж съ истинж и вѣрж правж испльни ми желанѣе тако да прѣдамъ въ Свѣтжж Горж, въ монастыри свѣтаго архіерарха и чюдотворца Христова, Николы, еже въ Кстаѣмоуѣ, на камбанарѣи, село зовомо Чирѣшувъ, тако да ест помѣнж ката недѣла, пръвое господинѣ нашемо. Ївъ Мирчу ководѣ, потолже и рвдѣтелемъ нашимъ и мнѣ и подрѣжѣи моен, понеже ест нашъ монастыр.

И прѣидишъ къ въсечьстнѣшомъ штыцѣ и дѣховныкѣ и еромонахѣ кѣр Еремѣю и прѣдавамъ емѣ тон, да помолитъ ш дѣшахъ нашихъ, тако да ми покритъ Богъ молитвами еговѣми въ днѣ шждныи.

Того ради, да не метѣхатъ шт нинѣ, ни братъ наш, ни сѣрвдник, ни братѣжд, ниже никто шт сѣрвдникъ нашихъ. Хто ли сѣ бы покѣснѣлъ нѣкто шт сѣрвдникъ наш или инъ, бждѣ кой господинъ Блашконъ земан, бжди и волѣринъ, бждѣ и сждець, бждѣ конгодѣ, тако да позабавитъ село поданное въ монастыр Свѣтыж Горы иже шт Кстаѣмоуѣ, то таковы да ест проклѣтъ шт штыца и сына и свѣтаго дѣха и шт въсѣхъ свѣтыхъ иже Богъ оугождъшнихъ и да ест причѣстникъ Юдѣ и Ирѣи.

Того радѣ сѣ исписа снѣ писанѣе нашж и подаде сѣ рвдѣтелею нашемо и егѣменѣ еромонахѣ кѣр Їеремѣю, мѣсеца ноеврѣе ка днѣ, ендикто з.

Свѣдѣтележе сѣ емѣ писемъ: жшпанъ Бладъ, Драгонъ банъ, жшпанъ Їга, жшпанъ Дѣтко и Балдовинъ лугофет.

† И азъ жшпанъ Илдѣ штписѣхъ.

† И азъ жшпаница Биса штписѣхъ.

În lege a poruncit domnul Dumnezeu fiilor lui Israel ca în fiecare an să dea zeciuială din cîte agonisesc. Și aceasta știind sfinții apostoli și părinți purtători de Dumnezeu, ne-au sfătuit pentru ajutorul și binefacerea sufletelor noastre și ne-au dat nouă ea, prin rugăciune și post și milostenic, să ne curățim de păcatele noastre. Iată și eu, multpăcătosul și umilul între oameni, jupan Aldea, rîvnind către împărați și domni și amintindu-mi de cei care și-au vărsat sîngele pentru Hristos, iar cele pămîntești le-au urît și s-au învrednicit de împărăția cerurilor, iată și eu, din cît mi-a dăruit Dumnezeu și domnul voievod Io Mireea, pentru

slujba și credința eu care i-am slujit, nu cu fățarnicie, ci cu adevărată și dreaptă credință, mi-am împlinit dorința, ca să dau la Sfântul Munte, la mănăstirea sfântului arhierarh și făcător de minuni al lui Hristos, Nicolae, care este la Cutlumus, la turn, satul numit Cireașov, ca să fie pomenire în fiecare săptămână, mai întâi domnului nostru Io Mircea voievod, apoi și părinților noștri și mie și soției mele, pentru că este mănăstirea noastră.

Și am venit către atotcinstitul părinte și duhovnic și ieromonah chir Ercmia și i-am dat lui aceasta, ca să se roage pentru sufletele noastre, ca prin rugăciunile lui să ne apere Dumnezeu în ziua judecății.

De aceea, să nu se amestece de acum, nici fratele nostru, nici rudă, nici văr, nici nimeni dintre rudele noastre. Cine s-ar încumeta, cineva dintre rudele noastre, sau altul, fie vreun domn al Țării Românești, fie și boier, fie și sudeț, fie oricine, ca să turbure satul dat mănăstirii Sfântului Munte cea de la Cutlumus, unul ca acela să fie blestemat de tatăl și de fiul și de sfântul duh și de toți sfinții care au plăcut lui Dumnezeu și să fie părtaș lui Iuda și lui Arie.

De aceea, s-a scris această scrisoare a noastră și s-a dat părintelui nostru, egumenului și ieromonahului chir Ieremia, luna noiembrie 21 zile, indictionul 7.

Martorii acestei cărți: jupan Vlad, Drăgoi ban, jupan Aga, jupan Detco și Baldovin logofăt.

Eu, jupan Aldea, am scris.

Și eu, jupanița Bisa, am scris.

St. Nicolaescu, *Domnia lui Alexandru Vodă Aldea*, în « Rev. p. Ist. Arch Fil. », XVI (1922), p. 239.

Orig., perg. la muntele Athos.

Traduceri la Arh. St. Buc., S. I., nr. 17 (Clocociov VII/1), ms 205 f. 4 și la Academia Republicii Socialiste România, ms 5236 f. 199–200 v.

Datat după boierii martori, egumenul Ieremia și indiction.

EDIȚII, Slav și trad. Nandriș, *Athos*, 244–245, sub <1414> noiembrie 21. Trad. D.I.R., B., 66–67, sub 1413 noiembrie 21.

20

<Circa 1400>.

Mircea cel Bătrîn voievod dăruiește m-rii Cozia satele Micleușevăț, Curilo și Grădanovăț, pe Dunăre, care să asculte de starețul Sofronie și să lucreze la mănăstire.

† Въ законѣ повелѣ господь Богъ сыновымъ Израилевымъ да на всѣхъко лѣто деса і ствovati, еанка аще стажат. И се вѣдаше апостоли, свѣтїи и богоносїи отци, съвѣщашъ на помощь и на благодѣтельство душамъ нашимъ и прѣдаша намъ послѣднимъ чадомъ нхъ вси молитвоуж и бдѣнїемъ и постомъ, вси многостынеж и покланїемъ шрѣвати сѧ въ всѣхъкыихъ зѧвъ съ всѣхъкожъ вѣроуж и оутврѣжденїемъ, да готови бждемъ оуслышати вси гласъ: „Прїидѣте къ мнѣ

вѣси трѣждашен сѧ и шербѣменени и азъ оупокожъ вы, възмѣте нго мое на себѣ и наѣчнѣте сѧ вт мене яко кротокъ есмь и смѣренъ срѣдцем и шербѣцете покон дѣшамъ вашим, нго бо мое благое и брѣмѧ мое легкое. Прїидѣте благословенїи штца моего и наслѣдоуѣте оуготованное вам царство вт сложенїа мирѣ, възьмѧлькѧхъ бо сѧ и дасте ми пѣсти, възждѧдѧхъ сѧ и напоисте мѧ, страненъ бѣхъ и възведосте мѧ, нагъ и шдѣстѣ мѧ, болень и посѣтнѣстѣ мене, въ темници бѣхъ и прїидостѣ къ мнѣ“.

Еже и азъ, благовѣрныи и Христолюбивыи и самодрѣжавныи Іу Мирча великыи воевода и господинъ въсен земи Бѣггровлахїискои ревиѣж послѣдствоваши древнїимъ царемъ и господамъ еже земнаа въ благодѣтелствѣ, мирнѣ прѣпроводиншѧ и небесномуу царствїю сподобншѧ сѧ. Бѣмже яко любѧщїимъ Бога въсѣкѣ поспѣжѣт сѧ въ благое, мѣдрость бо плѣтскаа смръть, а мѣдрость дѣхъвнаа живот и миръ. Сїѧже възпомѣнѧхъ господство ми и слово Давида пророка и царѣ, глаголаща: „блаженїи имже штпѣстишѧ сѧ безаконїа и имже прикрывшѧ сѧ грѣси, блаженъ мѣжъ емоуже не възмѣнитъ господъ грѣха“. И пакы: Имже шобразомъ жаеетъ елень на источника водныѧ, сице жаеетъ дѣша моя к тебѣ Боже“. Сице възделѣ господство ми въ свѣтыѧ и живоначалныѧ тронцѧ, еже естъ създаана вт само господство ми на мѣстѣ рекомѣмъ Пѣчет, начлѧствоужцѣже въ немъ, молебникоу господства ми, старцѣ квр Гофронїю, даде господство ми село на дѣнавѣ Миклеушевци и Кѣрло и Грѣдановци, да сѧ въ послѣштво томѣзи монастырю и възѣмъ братїямъ и да сѧ въ шчинѧ и въ шхабѧ.

Твого ради, или естъ сѣдець, или главныи, или кто вт болѣрѣ господства ми, никтоже да не смѣетъ бантовати села тѧзи, ни вт кожже даждѧхъ, нѣ да сѧ въ послѣшани старцѣ квр Гофронїю и възѣмъ братїямъ и да работаѣт въ монастырь господства ми, до живота господства ми и до жикота прѣвъзлюбленнаго сына господства ми, Івана Мїханла воеводѧ.

Обачеже и по смѣртнѣ господства ми, да естъ штверѣдено и непотѣкновено кврго избереетъ господъ Богъ въ наслѣдїи господства ми кто ли сѧ вы покѣсна да разоритъ сѧи възсечьстныи хрїсовѣра господства ми, бѣдїи болѣрнн или кто лнбо, то такыи да естъ проклѧт вт господа възсѣдрѣжителѣ и шчлѣстїе да иматъ съ Іоудѧ и съ Ірїѧ; к томѣ и вт господство ми да прїиметъ великыи злѧ и шргїѧ.

† Іу Мирча вивѣда, милостїѧ Божїеѧ господинъ.

† În lege a poruncit domnul Dumnezeu fiilor lui Israel, ca pe fiecare an să dea zeciuală din cîte cîştigă. Şi ştiind aceasta apostolii, sfinţii purtători de Dumnezeu părinţi, ne-au îndemnat spre ajutorarea şi binefacerea sufletelor noastre şi ne-au lăsat nouă moştenire, celor din urmă copiii ai lor, ca unii prin rugăciune şi prin veghere şi post, alţii prin milostenie şi pocăinţă, să ne ferim de toate relele, ca cu toată credinţa şi întărirea să fim gata să auzim acel glas: « Veniţi la mine toţi cei ce vă trudiţi şi cei ce sînteţi împovăraţi şi eu vă voi odihni; luaţi asupra voastră jugul meu şi învăţaţi-vă de la mine, că sînt blind şi smerit cu inima şi veţi găsi pacea sufletelor voastre, căci jugul meu este bun

și povara mea este ușoară. Veniți binecuvîntații părintelui meu și moștenii împărăția cea gătită vouă de la întemeierea lumii, căci am fost flămînd și mi-ați dat să mînc, am fost însetat și mi-ați dat să beau, am fost străin și m-ați primit, gol și m-ați îmbrăcat, bolnav și m-ați căutat, în temniță am fost și ați venit la mine».

Astfel și eu, binecredinciosul și de Hristos iubitorul și singur stăpînitorul, Io Mircea mare voievod și domn a toată țara Ungrovlahici, rîvnind să urmez vechilor împărați și domni, care cele lumești le-au cîrmuit cu pace, în binefaceri și s-au învrednicit de împărăția cerurilor. Știind apoi că pentru cei ce iubesc pe Dumnezeu toate se îndreaptă în bine, căci înțelepciunea trupească este moarte, iar înțelepciunea sufletească este viață și pace. De acestea amintindu-și domnia mea și de cuvîntul lui David prooroc și împărat, care spune: « Fericiți cei cărora li s-au iertat fărădelegile și cărora păcatele li s-au acoperit, fericit omul căruia Dumnezeu nu-i socotește păcatul ». Și iarăși: « În același chip precum cerbul dorește izvoarele de apă, astfel dorește sufletul meu către tine, doamne ». Astfel a dorit domnia mea spre sfînta și de viață începătoare troiță întemeiată de însuși domnia mea la locul numit Nucet, cîrmuind în ea rugătorul domniei mele, starețul chir Sofronie, i-am dat domnia mea satul pe Dunăre, Miclușevți și Curilo și Grădanovți, ca să fie în supunere față de acea mănăstire și de toți frații și să fie de ocină și de ohabă.

De aceea, fie că este sudeț sau globnic sau cineva dintre boierii domniei mele, mari și mici, dintre dregătorii domniei mele, nimeni să nu cuteze să turbure acele sate cu nici o dajde, ci să fie în supunere față de starețul Sofronie și de toți frații și să lucreze în mănăstirea domniei mele, cît va trăi domnia mea și cît va trăi preaiubitul fiu al domniei mele, Ioan Mihail voievod.

Încă și după moartea domniei mele să fie întărit și neatinș de acel pe care-l va alege domnul Dumnezeu în urma domniei mele. Cînc s-ar încumeta să nimizească acest preacinstit hrisov al domniei mele, boier fiind sau oricine, unul ca acela să fie blestemat de domnul atotțîitorul și să aibă parte cu Iuda și cu Arie; pe lîngă aceasta și de la domnia mea să primească mare rău și urgie.

† Io Mircea voievod, din mila lui Dumnezeu, domn.

Arh. St. Buc., S. I., nr. 14 (Cozia XXVII/1).

Orig., perg. (32,5×27), pecete atîrnată, căzută.

Cu o trad. din 1844; alte traduceri ibidem, mss. 712 f. 240—241 f. 313 v.—314 v și 215 f. 377—378.

Copii slave cu traduceri ibidem, ms. 712 f. 239—240 și 389 v.—390 și Academia Republicii Socialiste România ms. 5236 f. 7—10.

Fotocopie la Academia Republicii Socialiste România, XX/11.

După denumirea destinatarului («locul numit Nucet») și după unele formulări diplomatice actul pare a fi de la sf. secolului XIV—începutul secolului XV.

EDIȚII. Slav și trad. Nicolaescu, *Mircea*, 331—333, sub 1386—1418; *Panaïtescu*, 98—101, sub <1408—1418>. Trad. Nicolaescu, *Hris. Cozia*, 7—9, sub 1386 aprilie 27; *D.I.R., B.*, 59—60, sub <1409—1418>. Facs. *D.I.R., B.*, 315.

<1400—1403>.

Mircea cel Bătrîn voievod întărește fiilor lui Batea și fiilor lui Neagotă locuri la Mociurițe ș.a., scutindu-i de dări și slujbe, în afară de oaste.

† Бѣ Христа Бога благовѣрныи и Христолюбиви, великыи и смодръжавныи господинь, Іу Мирчѣ воевода, милостивъ Божіемъ и Божиемъ дарованіемъ владаши и господствоуши въсєи земли Оуггровлашкои, западинскымъ странамъ и въсємоу Подоунавію. Благопронзволихъ господство ми, своимъ благымъ произволеніемъ и дарова господство ми сѣи въсєчастныи и прѣпочтенныи надстоѣщи надъ въсѣми частіи и даровѣхъ господства ми, сѣи хрисовоулъ господства ми слоуѣемъ <господства м>¹и, Батевѣмъ синовомъ, єднѣхъ учинѣхъ, мѣсто зовомое оу Почиוריцахъ, а Команоу и Наноулоу вѣ члѣстѣ¹, а Станчулоу и Батю трети част. И въ иномъ мѣстѣ, Нѣготина учинна, да ест Команоу и Н<ан>¹ѣлѣ, синомъ Батевѣмъ, половина, а Нѣготиноу синѣ, анемсєемъ Комановѣмъ, половина, тако да и сѣ тѣзи шчѣишы на шѣбѣ шт въсѣкыхъ слѣжбахъ и даждахъ, елика сѣ находитъ въ земли господства ми, почавши шт шчѣи¹ камъ, шт свини камъ и шт житарства и шт винарства и шт пчеларства и шт глобѣ и шт покоза и шт подѣвода, тѣкмо єднѣхъ воинѣхъ да чинѣтъ господствѣ ми, а шт иного, шт въсєго да ест слѣсѣмъ господства ми, Батевѣмъ синовомъ а Команѣ и Нанѣлѣ и Нѣготиноу сыноу, анемсєемъ Комановѣмъ, Станчулоу и Батѣ и тѣхъ дѣцамъ, видѣшомъ и прѣвидѣшомъ.

Хто ли сѣ покоушитъ шт болѣрѣхъ господства ми, велицѣхъ же и малихъ, или шт работникъ господства ми и посрамитъ сѣи хрисовѣлѣхъ господства ми Батевѣмъ синовомъ, Команоу и Нанѣлѣ и Станчулѣ и Батю и Нѣготинѣ сынкъ, анемсєемъ Комановѣмъ и позабавитъ ихъ ш єдиномъ власѣ, еже ш даждахъ или слоужбахъ, таковы имѣтъ прижти шрѣиѣ и наказъ шт господства ми, нѣ да имѣ е шѣба.

† Єще заклинатъ господство ми, и по сѣмрѣти господства ми, кого штбереть господѣ Богъ быти господинѣ Бѣггровлашкои земли, или шт срдѣчнаго плода господства ми или шт срдѣчникъ господства ми или шт иноплеменикъ, аще почѣтетъ и сѣхранитъ и поновитъ сѣи хрисовоулѣхъ господства ми Батевѣмъ синовомъ, Команѣ и Нанѣлѣ, Станчулѣ и Батю, того господѣ Богъ да почѣтетъ и да сѣхранитъ зде и въ бѣдѣшномъ вѣцѣ и дѣшежѣ и тѣломъ; аще ли поперетъ и посрамитъ и не поновитъ сѣи хрисовѣлѣхъ господства ми, а того господѣ Богъ да посрамитъ и да поразитъ и да шбѣнетъ тѣломъ зде и дѣшеже въ бѣдѣшномъ

¹ Loc rupt.

вѣцѣхъ и да естъ причасникъ Иудѣ и Ярини и съ ѡнѣми рекше иудеи еже на Христа спаса нашего: „Крѣвѣхъ его на насъ и на члвчѣхъ нашихъ“, такоже естъ и бѣдетъ въ вѣкы, аминь.

Сиеже съ свѣдѣтеле сѣмѣхъ хрисоволоу: жѣпанѣхъ Бладъ и жѣпанѣхъ Бранъ и жѣпанѣхъ Стага и жѣпанѣхъ Зорза столникъ и жѣпанѣхъ Яга, жѣпанѣхъ Бонкѡ и Станъ и Радѣла итъ Берикоеци.

† Іо Мирча воевода, милостиѡ Божіеѡ господинь.

† În Hristos Dumnezeu, binecredinciosul și de Hristos iubitorul marele și singur stăpînitorul domn, Io Mircea voievod, din mila lui Dumnezeu și cu darul lui Dumnezeu, stăpînind și domnind peste toată țara Ungrovlahiei, părțile de peste munți și toată Podunavia. A binevoit domnia mea cu a sa bunăvoință și a dăruit domnia mea acest atotcinstit și preacinstit, mai presus de toate cinstele și darurile [domniei mele], acest hrisov al domniei mele, slugilor domniei mele, fiilor lui Batea, o ocină, locul numit la Mociurițe. Însă lui Coman și lui Nanul două părți, iar lui Stanciul și lui Batea a treia parte. Și într-alt loc, ocina lui Neagotă, să fie jumătate lui Coman și lui Nanul, fiii lui Batea, iar jumătate fiului lui Neagotă, nepotul lui Coman, ca să le fie ocine de ohabă de toate slujbele și dăjdiile, cîte se află în țara domniei mele, începînd de la vama oilor, de vama porcilor și de jîtărit și de vinărici și de albinărit și de gloabe și de cărături și de podvoade, numai singură oastea s-o facă domniei mele, iar de alta, de toate să fie <de ohabă> slugilor domniei mele, fiilor lui Batea, lui Coman și lui Nanul și fiului lui Neagotă, nepotul lui Coman, lui Stanciul și lui Batea și copiilor lor și nepoților și strănepoților lor.

Cine s-ar încumeta dintre boierii domniei mele, mari și mici sau dintre dregătorii domniei mele să batjocorească acest hrisov al domniei mele, al fiilor lui Batea, al lui Coman și al lui Nanul și al lui Stanciul și Batea și al fiilor lui Neagotă, nepoții lui Coman și să-i turbure măcar cu un fir de păr, fie pentru dăjdi, fie pentru slujbe, acela va primi urgie și pedeapsă de la domnia mea, ci să le fie ohabă.

† Încă blestemă domnia mea și după moartea domniei mele, pe cine va alege Dumnezeu să fie domn țării Ungrovlahiei sau din rodul inimii domniei mele sau din rudele domniei mele sau din alt neam, dacă va cinsti și va păzi și va înnoi acest hrisov al domniei mele fiilor lui Batea, Coman și Nanul, Stanciul și Batea, pe acela Dumnezeu să-l cinstească și să-l păzească aci și în veacul viitor, cu sufletul și cu trupul; dacă va călca și va batjocori și nu va înnoi acest hrisov al domniei mele, pe acela Dumnezeu să-l batjocorească și să-l nimicească și să-l ucidă, aici cu trupul și cu sufletul în veacul viitor și să fie părtaș cu Iuda și cu Arie și acei iudei cari au strigat asupra lui Hristos, mîntuitorul nostru: « sîngele lui asupra noastră și asupra copiilor noștri», precum este și va fi în veci, amin.

Аceштия cинт мaртopии aкeстуй хpисoв: юпан Влaд ши юпан Бpан ши юпан Стaия ши юпан Зopзa стoлниц ши юпан Aгa, юпан Voиco ши Стaн ши Рaдул дин Бepивoeшти.

† Io Mircea voievod, din mila lui Dumnezeu, domn.

Acad. R.S.R., XX 155.

Orig., perg. (44×40,7), pecete atirnată, căzută.

Cu o trad. din 1848.

Copie slavă la Academia Republicii Socialiste România, ms. 5286 f. 18—20.

Datat după boierii martori, după titlul domnului și după formularul blestemului.

EDIȚII. Slav și trad. Nicolaescu, *Mircea*, 324—326, sub circa 1386—1418; *Panaitelescu*, 78—80, sub <1400—1408>; Trad. *D.I.R.*, B., 63—64, sub <1409—1413>. Facs. *D.I.R.*, B., 316.

22

<1400—1418>.

Mircea cel Bătrîn voievod întărește m-rilor Tismana și Vodița daniile anterioare și dăruiește m-rii Tismana satele: Trufești, Obedin, Ceauri și altele.

Пoнeжe азъ, въ Хpистa Бoгa блaгoкeрный, Iв Мирча кoвeкoдa, мнaлoстїж Бoжїж гoспoдинъ въceн зeмнї Угpрoвлaхїн, въ нaчaлкe бeгoдaрoвaннaгo мн гoспoдcтвa вepкeтoх мoнaстїрѣ въ зeмлaн гoспoдcтвa мн нa мeсткe рeкoмeл Тисмeнa, eгoжe свeтoпoчнвшїи рoднтeлѣ гoспoдcтвa мн Iв Рaдoул кoвeкoдa вт вoнoвaнїa въздвнжe н свeтoпoчнвшїи бpат гoспoдcтвa мн Дaн кoвeкoдa мнoгымн вeщмн пoкрeпн. Ceгo рaдн блaгoнзкoлн гoспoдcтвo мн, тaкoжe гoспoдcтвe, снцe н ceмe вeспpїeмнннк бвтн н вeнoвнтн oубo пoмeнъ рoднтeлe гoспoдcтвa мн н бpатa жнвoтaжe рaдї гoспoдcтвa мн н cпacenїa, съ хpaм прeскeтвeж влaднчнцж Бoгoрoднцж н прнcнoдeвкы Мaрїж oукрeпнтн въceкымн прнлoгы н дoхoдцн н нeдoсeвepшeннoe исплънтн. Нeтъчїжжe ce, нж н eлкa рoднтeлe мoн н бpат мoн прнлoжншж ceмe мoнaстїрю въceкe пoтвepднтн н oукрeпнтн, слaкы рaдн бoжїж, въ хвaлжe н чeстн прeслaвнeж влaднчнцж нaшж Бoгoрoднцж, тaкo дa cїж вepaцж въ жнвoтe гoспoдcтвa мн oукрeпнтeлe н пoлвшннцж, въ стpaшнмн жe дeнъ жнзнн вeчнeж xoдaтaнцж.

Пpъвeкe пoтвepждa гoспoдcтвo мн прнлoжeнaa вт свeтoпoчнвшaгo рoднтeлe гoспoдcтвa мн Рaдeлa кoвeкoдж: ceлo Кeмaнeкымн Бpвд c Тoпopнoм н блaтo Бнстpeц вт Тoпaлцa дo Бpъзoгa Гpълa, вшe Кoкaчнцж, н прн нeм ceлa Хpъcoкa съ Гaлчюшoрoм н Тисмeнa, eлкo кe Лнгaчeшкo н Pшeшeшкo, н жнтo вт Жaлeшкoгa сждcтвa, ҃ къблoк нa въceкo лeтo н сыpenїa лe мeхoв н ҃ сыpoк, ҃ мeхoвe мeдa.

И къ сим прилагаат и господство ми села: Тръфеційн и Пятра и Обединъ и Чарѣин и Угри и Дъшгъца и Пашина и Жарковец, Барокник и Обшицъ съ Нокоселци и на Блатници селѣ Пестичево, що ест приложила родител господства ми господжа Калинкыла и селѣ Согонно що был приложила Лоукач.....¹ и Сагавъць, що ест кѣпна поп Никодим ѡт Дана воевода и водѣница въ Бистрицъ що ест приложима мати господства ми.....².

Къ сим потвърждаамъ що ест приложима скѣтопочикийн стриц господства ми Владѣслав воевода скѣтомѣ Яндонію на Бодници, селѣ Жидовшицѣ и Петровицѣ и Кръвокицѣ и вирѣ срѣдній вѣс на Желѣзныи Брат и ѡт вѣсѣль вѣршиицѣ Ток и Днак ѡт Обрѣхове Падины до хотарѣ Ржшавскыи и Голѣма Бодница ѡт Днака з Бахнинѣмъ селницом и съ вѣршииѣ и съ ливадами, Сѣлхонца вѣса и Цервѣць. Приложи господство ми на бани ѡт Чоп Ханѣшова кола на Братилокѣ Ток.

Сиа вѣсѣ прилага и потвържда господство ми съ вѣсѣкым поклѣнїем и оутвържденїем да бѣдѣт неподвижна и непрѣложна до живота господства ми и до живота сына господства ми, Іу Муханла воеводѣ. Такожде и села свободна ѡт вѣсѣкыи работ и данков и доухдок господства ми.

Къ сим поклѣкат господство ми самокластном быти инокомъ въ шбок монастырю и по смърти начмѣсткѣщаго имѣ, начмѣника никто да не поставѣт, ни азъ сам воевода Мирча, ни инъ кто ѡт нѣже по мнѣ, тѣчїж егоже сами благоволят, ниже да се развирит чин и прѣданїе Никодимово и мое поклѣнїе.

Кто ли дрѣзнет, макар и само господство ми, или ѡт сыншкѣ господства ми, или кто ѡт господ иже хошет настати по моем трагѣ и поншет разорити сїе потвържденїе и поклѣнїе господства ми и чин и прѣданїе Никодимово, таковааго да поразит господъ Богъ страшным и праведным своимъ сѣдом и да мѣ ест съпостат прѣскѣтаа владичица Богородица и да ест проклѣт ѡт скѣтыхъ и вѣселенскыи зъ съборѣ и да ест причѣтен Іоудѣ и Ірїоу и вѣсѣм ѡтрекшїиимъ сѣмъ господа и прѣдавшїиимъ тѣго на съмъртъ.

† Іу Мирча воевода, мнѣстия Божїемъ господинѣ.

† Pentru că eu, în Hristos Dumnezeu, binecredinciosul Io Mircea voievod, din mila lui Dumnezeu, domn a toată țara Ungrovlahiei, la începutul domniei dăruite mie de Dumnezeu am aflat o mănăstire în țara domniei mele la locul numit Tismena, pe care sfintrăposatul părintele domniei mele Io Radul voievod a ridicat-o din temelie și sfintrăposatul fratele domniei mele Dan voievod a întărit-o cu multe lucruri. De aceea, a binevoit domnia mea, ca precum în domnie să le fiu urmaș, așa și în aceasta și să înoiesc așadar pomana părintelui domniei mele și a fratelui, pentru viața și mîntuirea domniei mele, acest hram al preasfintei stăpîne, născătoare de Dumnezeu și pururea fecioară Maria, să-l

¹ S-au adăugat ulterior. peste un loc răznit, cuvintele: «и Бистрицѣ съ царикѣ».

² Ca adaos marginal, ulterior. cuvintele: «и Аврѣда и Чиршиа и Тѣрешари».

întăresc cu toate darurile și veniturile și cele nedesăvârșite să le împlinesc. Nu numai aceasta, dar și câte au dăruit părintele meu și fratele meu acestei mănăstiri pe toate să le împuternicesc și să le întăresc, spre slava lui Dumnezeu, în lauda și cinstea preaslăvitei noastre stăpîne, născătoare de Dumnezeu, ca s-o aflu pe ea întăritoare și ajutătoare în viața domniei mele, iar în ziua cea cumplită, mijlocitoare pentru viața veșnică.

Mai întâi întărește domnia mea cele dăruite de sfîntrăposatul părintele domniei mele Radul voievod: satul Vadul-Cumanilor cu Toporna și balta Bistreț de la Toplăța pînă la Bîrzogîrla, mai sus de Covacița, și pe lîngă aceasta, satele Hîrsova cu Sălcișorul și Tismena, cît a fost Ligășească și Rușească, și 400 de găleți de grîu din județul Jaleș, pe fiecă an și 35 de burdufuri de brînză și 10 cașcavale și 10 burdufuri de miere.

Și pe lîngă acestea, dăruiește și domnia mea satele: Trufeștii și Piatra și Obedin și Ceaurii și Ugri și Dușăști și Ploștina și Jarcoveț, Varovnic și Sușița cu Novoselți și la Blatnița satul Pesticevo, pe care l-a dăruit maica domniei mele, doamna Calinichia și satul Sogoino, pe care l-a dăruit Lucaci...¹ și Sagavăț, pe care l-a cumpărat popa Nicodim de la Dan voievod și moara la Bistrița, pe care a dăruit-o mama domniei mele...²

Pe lîngă acestea, întăresc ce a dăruit sfîntrăposatul unchiu al domniei mele Vladislav voievod sfîntului Andonie de la Vodița: satul Jidovștița și Petrovița și Vîrbovița și întreg vîrtejul din mijloc la Porțile de Fier și din opt pescării zeciuală și Dunărea de la Padina Oreahova pînă la hotarul Rîșavei și Vodița Mare de la Dunăre cu seliștea Bahnei și cu nucii și cu livezile, Elhovița toată și Țerovăț. A dăruit domnia mea la baia de la Bratilov, de la roțile lui Ciop Hanoș, zeciuală.

Acestea toate le dăruiește și le întărește domnia mea cu toată porunca și întărirea să fie nemișcate și neschimbate cît va trăi domnia mea și cît va trăi fiul domniei mele, Io Mihail voievod. De asemenea și satele slobode de orice munci și dări și venituri ale domniei mele.

Pe lîngă aceasta, poruncește domnia mea: călugării din amîndouă mănăstirile să fie de sine stătători, și după moartea cîrmuitorului lor, nimeni să nu le pună cîrmuitor, nici eu însumi, Mircea voievod nici altul dintre cei de după mine, ci numai pe cel pe care ei singuri îl vor binevoi, nici să se strice rînduiala și datina lui Nicodim și porunca mea.

Cine ar cuteza, măcar și însumi domnia mea sau dintre fiii domniei mele sau vreunul dintre domnii ce vor sta pe urma mea și vor căuta să strice această întărire și poruncă a domniei mele și rînduiala și datina lui Nicodim, pe unul ca acela să-l nimicească domnul Dumnezeu cu cumplita și dreapta lui judecată și să-i fie potrivnică preasfînta stăpînă născătoare de Dumnezeu și

¹ S-au adăogat ulterior, peste un loc răzuit, cuvintele: «și Bistrița cu vama».

² Ca adaos marginal ulterior, cuvintele: «și Leurda și Cireșelu și Turcinești».

să fie blestemat de cele 7 sfinte și ecumenice soboare și să fie socotit cu Iuda și cu Arie și cu toți cei ce s-au lepădat de domnul și l-au dat pe el morții.
† Io Mircea voievod, din mila lui Dumnezeu, domn.

Arh. St. Buc., S. I., nr. 3 (Tismana I/3).

Orig., perg. (43×30), pecete atirnată, căzută.

Cu o trad. din 1862. Alte traduceri ibidem, mss. 329 f. 62—63 și 335 f. 212v.—214. Fotocopii la Academia Republicii Socialiste România, XX/13 și XX/14.

Deși în ultima vreme s-au ridicat obiecții asupra autenticității actului, argumentele aduse nu ni se par suficient de temeinice pentru a-l declara fals.

După conținut (creșterea moșilor Tismanei) și după unele formule diplomatice, documentul poate fi datat 1400—1418.

EDIȚII. Slav și trad. Nicolaescu, *Mircea*, 334—336, sub circa 1386—1418; *Panaitescu*, 87—90, sub (1408—1418). Trad. Nicolăescu-Plopșor, *Mon. j. Dolj*, 15—17, fără dată; *D.I.R., B.*, 60—62, sub <1409—1418>.

23

1400 (6908) iulie 20, Argeș.

Mircea cel Bătrîn voievod dăruiește lui Micul și lui Stoia, pentru credincioasă slujbă, jumătate din satul Mîndra, în Țara Făgărașului.

Én a Christus Istentől méltoztatott, egyedül birálkodo keresztényi ura, nagyságos Mirtze vajda Isten kegyelmességéből egész Havasalföldének vajdája, az ki biralkodom egész az Dunáig, és az havason által Fogaras vidékén az Oltig.

Igaz Tiszta szívből akarta az én vajdaságom, és ajándék-oztattam az ide alá meg irt boerokot evvel az én örökös állandó szabadságról való levelemmel, Mándran lako Mikulnak és Sztojának, az én boerimnak, ugyan Mondra nevű falunak felével és minden dézmájával, disznoból, méhből, borból, és malomból és mindenekből valami vagyon, hogy övek legyen örökös jóságok és birodalmok ösre magoknak, gyermekeiknek, onokájoknak és senki az én boerim közzül, avagy szolgálaim közzül, az én engedelmemet és adományomat megháborittani ne merészlleje, hanem engedgye békességesen jámbor szolgálatyok után Mikulnak és Sztojának ezt az örökséget örökkösön birni mert az én jo akaratom szerént adtam, hasonloképpen, és ha valaki léssen holtom után vajda az országban és Fogaras vidékén, az én nemzetségemből, avagy másébol, vagy magyar országi nemzetségből való, ha az én adományomat meg tartya, és oltalmazza, azt az Isten is oltalmazza meg, valaki penig meg nem oltalmazza és meg nem tartya azt az Isten is ne oltalmazza, hanem Judással és Ariussal az mulhatatlan világban, és a Zsidokkal legyen annak része, az kikkel azt kiáltattak, hogy a Christusnak vérét mireánok veszszük, és a mi maradékunkra, azokkal edgyütt lakhasson mindörökké. Ezeknek utánna egy néhány boerokot is irtam bizony-ságul, ugy mint Vlad ur. 2 Ioan ur. 3 Velka 4. Luka, 5. Stanil, 6. Marin, 7. Koszte, 8. Bratul, 9. Bade, 10. Baldovin logofet.

Datum in arce nostra Arges, die 20 Iuly, anni a Creatore Mundi 6908 <1400>.

† Eu, de Hristos Dumnezeu învrednicitul, domn autocrat creștin, marele Mircea voievod, din mila lui Dumnezeu, domn a toată Țara Românească, stăpînitor pînă la Dunăre și peste munți în Țara Făgărașului pînă la Olt.

Din inimă cu adevărat curată a voit domnia mea de am dăruit prin această carte de privilegiu, pe boierii aici mai jos scriși, boierii domniei mele, Micul și Stoia, locuitori în Mîndra, cu jumătate din satul numit Mîndra și cu toată dijma lui, din porci, din stupi, din vin, din moară și din toate cîte va fi avînd, ca să le fie în veci moșie și stăpînire, lor, copiilor și nepoților lor. Și nimenea din boierii sau slugile domniei mele să nu îndrăznească să atingă miluirea și darul meu, ci să lase pe Micul și Stoia să țină în pace această moșie în veci, pentru slujba lor credincioasă, fiindcă am dăruit-o de a mea bunăvoie.

De asemenea, cine va veni după moartea mea domn în Țara <Românească> și în Țara Făgărașului, <fie> din neamul meu sau din alt neam sau dintr-un neam din Țara Ungurească, dacă va ține și va păzi dania mea, pe acela să-l țină și Dumnezeu; iar dacă nu o va ține și nu o va păzi, nici Dumnezeu să nu-l țină, ci să aibă parte cu Iuda și Arie în lumea de veci și cu acei jidovi care au strigat că luăm asupra noastră sîngele lui Hristos și asupra urmașilor noștri, cu aceia împreună să locuiască în veci.

După aceasta și cîțiva boieri am scris ca martori, precum: jupan Vlad, 2. jupan Ioan, 3. Velca, 4. Luca, 5. Stănilă, 6. Marin, 7. Costea, 8. Bratul, 9. Badea, 10. Baldovin logofăt.

S-a dat în cetatea noastră Argeș, în ziua de 20 iulie, anul de la facerea lumii 6908 <1400>.

După I. Pușcariu, *Fragmente istorice*, IV, p. 43—45.

Trad. maghiară după un orig. slav, pierdut.

EDIȚII. Maghiar și trad. Tocilescu, *București*, 18—21; Panaitescu, 65—67. Trad. D.I.R., B., 48—49. Facs. Tocilescu, l.c.

24

<1401—1406>.

Mircea cel Bătrîn voievod întărește jupanului Fintea și altora locuri pe Argeșel și pe Elovița și la Frăsinet, scutindu-i de dăjdi și slujbe.

† Изъ, въ Христа Бога благокрѣномъ и Христороубникомъ, самодержавномъ Ію Мирчѣ келикинъ воєвода, милостію Божію владѣющимъ и господствующимъ всю землю Оугроракланскомъ и страннимъ планенскимъ [и страннимъ] и по всемъ дѣшакію, Халлаш херцегъ и Сегеринскомъ банствѣ. Благопроизволеніемъ своимъ и чистымъ и свѣтлымъ срѣдцемъ, дарокахъ господство ми чьстнїи предстоищенъ волѣрю господства ми <въ>сечестнїю сїю хрисокъ господства ми по жѣпанъ Финтѣ и нѣгокѣмъ дѣтцамъ и Владъ и нѣгокѣмъ дѣтцамъ и Казанъ и нѣгокѣмъ дѣтцамъ

и Радълов и Боннекъ и Нѣгълов и нѣговѣм дѣтцам¹ и Мирчѣв и дрѣгомъ Мирчѣвъ, да бѣдѣт имѣ въ село Оухаба мѣсто, вбачи на Ирешинаѣ и на Бловице и на Фрасинет, да починше вт овне вал и вт сѣине и вт житарства и вт рыби вама и вт винарства и вт пчеларства и вт глоб и вт подводам, тѣкмо да чинят господствѣ ми <вонскѣ, а вт много>² вт всего оухаба, да не имат кто ништо мѣтѣх; дѣтцам и внѣчатам и прѣвнѣчатам, да бѣдет вше мирно вт всѣх ѡжизненїа и даждове даже до жикота господства ми и даже до жикота прѣкѣзлюбленнаго датцѣ господства ми Іѡ Мнѣхана воеводѣ. И вт некогождо работѣници> господства ми, вт малїих до великїих, послаемїих по мнлостѣх и работа госаодства ми, да не смѣют позабавит даже и до влас едном главнѣ, ни вт жѣпан Финтѣ, ни нѣговѣм братїѣм, ни вт тѣх сели, не тѣх людїи их, понеже имат прїят злѣ шрїю и казнѣ вт господства ми и срамот по не преслѣшанїа повеленїа господства ми хрисов господства ми.

Щеже и заканнанїем поставїих господство ми, по смрѣти господства ми, в нѣже избѣрет господѣ Богѣ да бѣдет господїнѣ земле Бласкомѣ, ли вт сѣрвдникѣ нашѣ, ли вт иноплѣ<ме>ник быти господїнѣ земле Блаское, тон да имат поновити и прѣхвѣтити сїю чистном хрисов господства ми, по него господѣ Богѣ да поновит зде с тѣлом и да сѣхранит въ бодером вѣцѣ дѣша его. Іи нже разорит и не прѣхвѣтит, анѣ посрамит по сем чѣстномѣ хрисов<во>м господства ми, по него господѣ Богѣ да га развѣтет и да га посрамит и да га разорит, зде въ господствѣ его и въ бѣдѣшом вѣцѣ дѣшѣ его и да бѣдет трекалет <вт> триста и вемѣ на десѣт втцѣ Богоносници, нже въ Никен и да бѣдет причастен со Іѣда и сѣ Ирїем и сѣс дрѣги некѣрымъ евреем, нже возопиша на кров господа Іѣсеа Христа рекѣще: „кров его на нас и на чадаѣ наших“, ест и бѣдет во вѣкѣ, вѣкомѣ, аминѣ.

Сего радї свѣдѣтеле поставлѣем господство ми сїю чѣстномѣ и благовѣразном хрисов господства ми, егда даровах волѣрномѣ господства ми жѣпанѣв Финтѣв и нѣговѣм чадѣам им.

† Eu, în Hristos Dumnezeu, binecredinciosul și de Hristos iubitorul, singur stăpînitorul, Io Mircea mare voievod, din mila lui Dumnezeu, stăpînind și domnînd peste toată țara Ungrovlahiei și al părților de la munte [și al părților] și pe toată Dunărea, Amlășului herțeg și al Banatului Severinului. Din bunăvoința sa și cu curată și luminată inimă, am dăruit domnia mea atotcinstitul acest hrisov al domniei mele cinstitului de față boier al domniei mele, jupan Fintea și copiii lui și Vlad și copiii lui și Cazan și copiii lui și Radul și Voinea și Neagul și copiii lui³ și Mircea și alt Mircea, să le fie lor în satul Ohaba loc, însă pe Argeșel și pe Elovîța și la Frăsînet, începînd de la vama oilor și de porci și de jîtărit⁴ și de vama peștilor și de vinăriciu și de albinărit și de gloabe

¹ Cuvintele: «и нѣговѣм дѣтцам» sînt șterse ulterior.

² Lipsă în text.

³ Cuvintele: «și copiii lui» au fost șterse ulterior.

⁴ Traducerea veche adaugă după cuvîntul «jîtărit»: «adecă de cliciari care string pînca domnească».

și de podvoade, numai <oastea>¹ să facă domniei mele, <iar de altele>¹, de toate ohabă, să nu aibă nimeni amestec; <am dat> copiilor și nepoților și strănepoților să fie ei în pace de toate mîncăturile și dăjdiile cît va trăi domnia mea și cît va trăi preaiubitul copil al domniei mele, Io Mihail voievod. Și nici un dregător al domniei mele, de la mici pînă la mari, trimiși după milele și muncile domniei mele, să nu îndrăznească a-i împiedica, nici pînă la un fir de păr din cap, nici pe jupan Fintea, nici pe frații lui, nici satele lor, nici acei oameni ai lor, pentru că vor primi mare urgie și pedeapsă și rușine pentru neascultarea poruncii domniei mele și a hrisovului domniei mele.

Încă și blestem am pus domnia mea: după moartea domniei mele, pe cine va alege domnul Dumnezeu să fie domn al Țării Românești sau din ruda noastră sau din alt neam, să fie domn al Țării Românești, acesta să aibă a înnoi și să păzească acest cinstit hrisov al domniei mele; pe acela domnul Dumnezeu să-l înnoiască aci cu trupul și să păzească și în veacul viitor sufletul lui; iar cel ce va strica și nu va păzi, ci va batjocori acest cinstit hrisov al domniei mele, pe acela domnul Dumnezeu să-l zdrobească și să-l batjocorească și să-l nimească aici, în domnia lui și în veacul viitor, sufletul lui și să fie de trei ori blestemat de trei sute optsprezece părinți purtători de Dumnezeu cei de la Nicheia și să fie socotit cu Iuda și cu Arie și cu alți necredincioși evrei care au strigat asupra sîngelui domnului Iisus Hristos zicînd: «sîngele lui asupra noastră și asupra copiilor noștri», este și va fi în vecii vecilor, amin.

De aceea, am pus martori domnia mea acestui cinstit și cu frumoasă față hrisov al domniei mele, cînd am dăruit boierului domniei mele, jupan Fintea și copiilor lui.

Academia Republicii Socialiste România, ms. nr. 2456 f. 49—50.

Copie din sec. XVIII.

Cu o trad. incompletă, ibidem, f. 70.

Datat după titlul domnului și după formularul blestemului.

EDIȚII. Trad. D.I.R., B., 62—63, sub <1409—1418>.

25

<1402—1403>.

Mircea cel Bătrîn voievod dăruiește m-rii Cozia satele: Călimănești, Jiblea, Brădățeni, Seaca și Hinățești, toate scutite de dări și munci domnești.

† Яз, нже въ Христа Бога благочестивы и Христолюбивы, Ювана Мирча великын коевод и господинъ въ селъ земли Эггровлахѣнскон. Елико по силѣ повелѣ-

¹ Lipsă în text.

двѣати извѣланѹ прославити прославльшаго ма́ Бога и на престо́лѣ рѹдителии мѡиѹ со славою вѣзнесѣша.

Тѣмже благоизвѣланѹ господства ми въздви́гнѣти ѡт ѡснованїа монастырѣ въ имѣя свѣтъа и живоначальнѣа и нераздѣлимѣа тронѹ несозданнаго божества, еажже царѣ царствѣют и господствѣют господства, юже ради живем и движем сѣа и есмы, на мѣстѣ рекомое Нѹчет, на Ѡлтѣ, рекше Квзѣа и приложих господство ми елика къ потребѣ инѡкѡа живѣщима въ твои ѡбители въ пищѣ и ѡдеждѣ: селѡ близ монастырѣ зѡвоемоє Калиманѣци и дрѹгоє селѡ прѣз Ѡлт именем Жибѣа. Ѣщеже и Брадаѣени и Сека на Рыбѣницѣ селѡ Хинатеѣи. Ѣа всѣа предреченнаа да сѣт скобѡдна ѡт всѣаких данѡе и рабѡт господство ми и ни ѡт кѡгоже непотѣкѡвенно, ни да сѣт томѣ свѣтомѣ храмѣ въ ѡчинѣ и въ ѡхабѣ до живота господства ми.

Ѣщеже и по смерти господства ми, кѡгѡ избѣрет господѣ Богѣ бити господинѣа Блашкѡи Земли, или ѡт сѣрѡднѣих господства ми, или еѣди ктѡ господинѣа на сто́лѣ господства ми, да аще понѡвѣит и почтет и оутѣрдит сїи хрисѡвѣаа господства ми, тѡ такѡваго да оутѣрдит господѣа Богѣ и да скрѣпѣит въ господствѣ егѡ; аще ли разѡрит и посрамѣит, тѡ такоѡвагѡ да разѡрит господѣа Богѣ и да оубѣет зде тѣлаѡм, а въ еѣдѣщїи еѣк дѣшѣ егѡ, да имѡт оучастїе съ Исѣѡ и съ Ярїѡ и съ ѡнѣми рекшими їсѣѡи, крѣѡе егѡ на нѡх и на чѡда нѡх, аминѣ.

Ѣы честны хрисѡвѣа испѣса сѣа по ѡрнѡзмѣ великигѡ квѣѡда, Іѡ Мирѡа и господинѣа въ сѣа Оуггѡѡлахиѣи въ лѣтѡ хswчс, индиктїѡн аї, мѣсеца маїа к.

† Eu, cel în Hristos Dumnezeu, binecinstitorul și de Hristos iubitorul, Ioan Mircea mare voievod și domn a toată țara Ungrovlahiei. După putere am binevoit să urmez spre a proslăvi pe Dumnezeu, care m-a proslăvit și m-a ridicat cu slavă în scaunul părinților mei.

De aceea, am binevoit domnia mea să ridic din temelie o mănăstire în numele sfintei și de viață începătoare și nedespărțitei troițe, dumnezeire nezi-dită, prin care împărații împărățesc și domnii domnesc, pentru care trăim și ne mișcăm și sîntem, la locul numit Nucet pe Olt, adică Coziua, și am dăruit domnia mea cîte sînt pentru nevoia călugărilor ce trăiesc în acel locaș, pentru hrană și îmbrăcăminte: satul lîngă mănăstire numit Calimănești și alt sat peste Olt, anume Jiblea. Încă și Bradațeanii și Seaca și pe Râmnic satul Hinateștii. Aceste toate mai sus-spuse să fie slobode de toate dările și muncile domniei mele și de nimeni neclintit, ci să fie acestui sfînt hram de ocină și de ohabă, cît va trăi domnia mea.

Încă și după moartea domniei mele, pe cine va alege domnul Dumnezeu să fie domn al Țării Românești sau din rudele domniei mele sau fie orice domn în scaunul domniei mele, dacă va înnoi și va cinsti și va întări acest hrisov al domniei mele, pe unul ca acela să-l întărească domnul Dumnezeu și să-l

împuternicească în domnia lui; dacă însă va nimici și va batjocori, pe unul ca acela să-l nimicească domnul Dumnezeu și să-i ucidă trupul și în veacul viitor sufletul lui și să aibă parte cu Iuda și cu Arie și cu acei iudei cari au spus: singele lui asupra lor și asupra copiilor lor, amin.

Acest hrisov s-a scris din porunca marelui voevod Io Mircea și domn a toată Ungrovlahia, în anul 6896 <1388>, indiction 11, luna mai 20.

Arh. St. Buc., Condica m-rîi Cozia, nr. 712 f. 243—244.

Copie.

Cu o trad.; alte traduceri ibidem, mss. 209 f 26 și 215 f. 5 și la Academia Republicii Socialiste România, ms. 5236 f. 203—204.

Data greșită. Datat după conținut, după formă (denumirea destinatarului, «locu numit Nucet pe Olt» și formularea blestemului), considerînd că indictionul este bun.

EDIȚII. Slav și trad. Panaitescu, 45—47, sub 1388 mai 20. Trad. Tocilescu, *Doc. ist. II*, 28—29, sub 1388 mai 20; *D.I.R.*, B., 43, sub 1388 mai 20.

26

<1402—1418>.

Mircea cel Bătrîn voievod întărește m-rilor Cozia și Codmeana un loc pe Prahova, cu biserică, moară și metoh.

† Язь ниже къ Христа Бога благоверныи и Христолюбивыи и самодержавныи господинь, Іу Мирча великыа киекыа, милостію Божію и Божіим дарованіем, владяущими и господствующими всеи земли Угровлахійскои, благоприволиху господство ми, своим благым прозванием, чистым и свѣтлым срѣдцем господства ми, даровахъ сын всечестныи и благообразныи и прѣпочтанныи, настоящій христева господства ми, ниже надъ всѣми честныи и дарове, мнѣнастиремъ господства ми вт Козію, вентели свѣтыа тронца, и вентели свѣтыа благовѣщеніа, ниже на Кудмѣнѣ, и живущи въ ныхъ, наставникѣ ерменѣ кър Евфронію, якы да ест тѣмъ свѣтымъ храмомъ мѣсто на Прахѣк водна съ цркъкыи съ воденицею и съ метохуи, въ вчинѣ и въ ухабѣ, дв живота господства ми и дв живота сына господства ми, Мнѣнала киекыа и не вт когоже непотѣковенне. Пивнеже кыи се бы покѣсла вт бѣлѣрь и вт слѣгъ господства ми великыхъже и малыхъ да проситъ този мѣсто вт монастыръ господства ми, тѣмъ таковома да естъ свѣстатъ свѣтаа тронца и <въ> вргію господскон да ѡмрѣт, пивнеже даде господства ми тѣмъ свѣтымъ монастыремъ, да естъ пища божественнымъ инькомъ еже хутатъ быти и пребывати къ тѣхъ свѣтыхъ храмѣхъ въ вѣчнѣ кѣсполнненіе, пачеже и за здравіе телесное господство ми.

Тѣмъ ради и ящеже и по смерти господства ми, кѣмо избереетъ господъ Богъ быти господинь Блѣшкыи земли наи вт сѣродникъ господство ми наи

БСДН КТѠ ДА БСДЕТ ГОСПОДИНЬ НА СТОЛѢ ГОСПОДСТВА МН, ДА АЩЕ ПОНОКНТ Н ПОЧТЕТ Н СТЕРДНТ СІЮ ХРИСОВСА ГОСПОДСТВА МН, ТѠ ТАКОВАГѠ ДА ОУТВЕРДНТ ГОСПОДА БОГА Н ДА СКРѢПНТ КЪ ГОСПОДСТВѢ ЕГѠ; АЩЕ ЛИ РАЗВРНТ Н ПОСРАМНТ, ТѠ ТАКОВАГО ДА РАЗОРНТ ЕГО ГОСПОДЪ БОГЪ Н ДА ОУБІЕТ ЗДЕ ТѢЛОМ Н КЪ БСДСЦІН КЕК ДШШЮ Н ДА НМАТ ОУЧАСТІЕ СЪ ІСДЪС Н СЪ ІРІЮ Н СЪ ШНКМН РЕКШМНМН ІСДЕН, КРѠКЕ ЕГО НА НУХ Н НА ЧАДА НЪ, АМНН.

† Eu, cel în Hristos Dumnezeu, binecredinciosul și de Hristos iubitorul și singur stăpînitorul domn, Io Mircea voievod, din mila lui Dumnezeu și cu darul lui Dumnezeu, stăpînind și domnind peste toată țara Ungrovlahiei. Am binevoit domnia mea, cu a mea bunăvoință, cu inimă curată și luminată a domniei mele, am dăruit acest atotcinstit și cu frumoasă față și preacinstit hrisovul de față al domniei mele, care este deasupra tuturor cinstelor și darurilor, mănăstirilor domniei mele, de la Cozia, locașul sfintei troițe și locașului sfintei blagovesteniі care este la Codmeana și celor cari viețuiesc într-însele, nastavnicului, egumenului chir Sofronie, ca să fie acestor sfinte hramuri un loc pe apa Prahovei cu biserică și cu moară și cu metoh, de ocină și de ohabă, cît va trăi domnia mea și cît va trăi fiul domniei mele, Mihail voievod și de nimeni neatins. Pentru că cine s-ar încumeta dintre boierii și dintre slugile domniei mele, mari și mici, să ceară acel loc de la mănăstirea domniei mele, unuia ca aceluia să-i fie potrivnică sfînta troiță și să moară în urgia domnească, pentru că a dat domnia mea acelor sfinte mănăstiri să fie de hrană dumnezeешtilor călugări cari vor fi și vor locui în acele sfinte hramuri, spre veșnică pomenire, de asemenea și pentru sănătatea trupească a domniei mele.

De aceea, încă și după moartea domniei mele, pe cine va alege domnul Dumnezeu să fie domn al Țării Românești sau din rudele domniei mele sau oricine va fi domn în scaunul domniei mele, dacă va înnoi și va cinsti și va întări acest hrisov al domniei mele, pe unul ca acela să-l întărească domnul Dumnezeu și să-l împuternicească în domnia lui; dacă însă va nimici și va batjocori, pe unul ca acela să-l nimicească domnul Dumnezeu și să-lucidă aici cu trupul și în veacul viitor cu sufletul și să aibă parte cu Iuda și cu Arie și cu acei iudei, care au spus, sîngele lui asupra lor și asupra copiilor lor, amin.

Arh. St. Buc., Condica m-rîi Cozia, nr. 712 f. 247.

Copie.

Cu o trad. ibidem, f. 247v.—248.

După denumirea destinatarului («Cozia»), după egumen și după formularul blestemului, documentul nu poate fi decît după 1401.

EDIȚII. Slav și trad. Nicolaescu, *Mircea*, 328—330, sub circa 1386—1418; *Panaitescu*, 93—95, sub <1408—1418>. Trad. D.I.R., B., 57—58, sub <1409—1418>.

<1402—1418>.

Mircea cel Bătrîn voievod poruncește ca nici rudele, nici dregătorii domnești să nu oprească pe cei ce vor să-și dăruiască averile m-rii Cozia. De asemenea, întărește mănăstirii daniile făcute de Anghel de la Ocna.

† Изъ Іу Мирча великын воєвода и господињь вѣсен земли Оуггровлахѹискою. Дават господство ми сїе врїзмо господства ми молебныкоу господства ми, старцѣ кѹр Софронїю вт Козиж, тако варє хто си щет прѣдат дѣшж и иманїе си вѣ монастыр вт Козиж или болѣрин или слоуга господства ми или кнѣс или прочїи чловѣкѣ, рекше сирак, да не смѣет вт рода или вт сѣродника тѹгвзи чловѣка поискати, ниже слово рещи за този, понеже хто сѣ щет покѣсит да и щет прїащет велико злѹ и врїж вт господства ми.

И ешеже и Яггелъ вт Окна, варє що ест дал монастырю и реклѣ съ своимъ жзником, къща сѣ и мѣста ли, лозїа ли, добыток ли мрѣтвѣ или жив, или бжди что вт мала до голѣма, вѣсе да ест старцѣ кѹр Софронїю. Я никто вт рода Яггелова или вт сѣродника мѣ или вт братїа мѣ, или пакы вт работник господства ми, сждец ли, глобник ли или бждї кон работник, да не смѣет ни слѹкѹ рещи, нж варє хто, како си щет дѣшж вставит ҃ монастыр вт Козїж. такози и да стоят непоколѣбимо до живота господства ми и сына господства ми, Миханла воєвода.

Пачеже и по сѣмрѣти господства ми, хто втерѣдит, того господъ Богъ да вкрѣпит, а хто ли разорит, таковааго Богъ да вшет и вѣ сїи вѣк и вѣ бжджши и да ест проклѣт вт втца и сына и свѣтаго дѣха, амїн.

† Іу Мирча ввєкѹда, милостїа Божїеа господињь.

† Eu, Io Mircea mare voievod și domn a toată țara Ungrovlahiei. Dă domnia mea această poruncă a domniei mele rugătorului domniei mele, starețului chir Sofronie de la Cozia, ca oricine se va închina cu sufletul și cu averea lui la mănăstirea de la Cozia sau boier sau sluga domniei mele sau cneaz sau alt om numit sărac, să nu cuteze din neamul sau din rudeniile aceluia om să ceară socoteală, nici să spună un cuvânt pentru aceasta, pentru că cine se va încumeta, va primi mare rău și urgie de la domnia mea.

Și încă și Anghel de la Ocna orice a dat mănăstirii și a spus cu limba lui, casa lui și locuri sau vii, avere moartă sau vie sau orice, de la mic pînă la mare, toate să fie ale starețului chir Sofronie. Și nimeni din neamul lui Anghel sau din rudeniile lui sau din frații lui sau iarăși dintre dregătorii domniei mele, fie sudeț fie globnic sau orice dregători, să nu cuteze să spună niciun cuvânt, ci oricine cum își va închina sufletul la mănăstirea Cozia, așa să și rămână neclintit, cît va trăi domnia mea și fiul domniei mele Mihail voievod.

Încă și după moartea domniei mele, cine va întări, pe acela domnul Dumnezeu să-l întărească, iar cine va nimici, pe acela domnul Dumnezeu să-l omoare și în veacul acesta și în cel viitor și să fie blestemat de tatăl și de fiul și de sfântul duh, amin.

† Io Mircea voievod, din mila lui Dumnezeu, domn.

Arh. St. Buc., S. I., nr. 15 (Cozia XL/1).

Orig., perg. (30×23), pecete atîrnată, căzută.

Cu o trad. din 1914; altă trad., ibidem, ms. 209 f. 29.

Copii slave cu traduceri ibidem, ms. 712 f. 241 și Academia Republicii Socialiste România, XI/265 și ms. 5236 f. 5—6.

Copie slavă ibidem, ms. 5236 f. 5—6.

Fotocopie la Academia Republicii Socialiste România, XX/12.

Datat după denumirea destinatarului («Cozia») și după egumen.

EDIȚII. Slav și trad. Nicolaescu, *Mircea*, 327—328, sub 1386—1418; *Panaiteșcu*, 97—98, sub <1408—1418>. Trad. *D.I.R.*, B., 58—59, sub <1409—1418>. Facs. *Sacerdoțeanu-Bogdan*, pl. 11, sub <1408—1418>; *D.I.R.*, B., 314.

28

<1404—1406>.

Mircea cel Bătrîn voievod întărește m-rii Cozia toate bălțile pe Dunăre, de la Săpatul pînă la gura Ialomiței, cu toate veniturile.

† Язъ иже къ Христа Бога благоверныи и благочестивыи и Христулюбивыи и самодержавныи, Іу Мирча великыи воєвода и господиень, милостѣж Божиж и Божиємъ дарованіємъ владажи и господствѣжи въсен земли Бѣгровлахѣнскои и западинскыи, ешеже и къ Татарскыи странаи и Ямлашѣ и Фаграшѣ херцег и Бѣверинскомѣ банствѣ господиень и веа пола по въсемѣ Подънакѣюу, даже и до Великаго Мурѣ и Дръстрѣ градѣ владалецъ. Благопронзколи господство ми своимъ благымъ пронзколеніємъ, чистымъ и свѣтлымъ сръдцемъ и даровахъ сжи въсечѣстныи и благообразныи и прѣпочтанныи и надъ въсѣми чѣсти даровѣ настожи хрисовѣи итцоу и молодебныкѣс господства ми старцѣ Гофронію и въсѣмъ братіямъ монастырскыи шврѣтажцихъ се къ храмъ свѣтыж и живоначалнымъ Тронцѣ на мѣстѣ рекомѣль Нѣчет, яко да сж къ шчинж и къ шхабѣж въсѣ влата почавше ит Гѣпатѣл дори до шстїе Яловници, по Дѣнакѣ.

Глѣба ли сѣ шчет шчинити по тѣхъзи влата, дѣшегѣнна ли, бѣдї ит пастырен, бѣди ит конго чьловѣка, прѣвелика болѣрїна, или мала, все да ест монастырско. Шшеже и ит пчел варѣ колико се штѣт находити по тѣхъ влата, до гдѣ им ест хотар, монастырскыи чьловѣккъ да им възимат вавѣ ит пчел и ины въсѣ работи колико се штѣт прилѣчит. И тѣзи ест чьловѣккъ цо сѣ ест прѣклонил старцѣ Гофронію, да ест монастырскыи послѣшник, именовъ Тѣмпа, еже ест и тои приложил едно грѣло Гѣпатѣл. Ништо ит работникъ господства ми да не посланит Тѣмпѣ, или ест сѣдѣцъ или бѣдї кон болѣрїна, иж Тѣмпа да ест колѣн да възмет вавѣ ит грѣло Гѣпатѣл. Я ит дрѣстѣхъ влата кого възлюбит старецъ

Софроніе и въскъ братїѣа да си поставѣат чьловѣка, да събират дохъдѣ монастирскы камѣ шт риб и камѣ шт пчел и главбы и дѣшегъбенны и нынѣ въскъ работи.

Тѣмъ радїѣ такозї повелѣват господство ми въскѣм работникомъ господства ми и кефалїемъ Дръстѣрскимъ, кон бждї¹ сждцемъ и главенькомъ, въскѣкыи да се варѣтетъ шт монастирска блатѣ. Хто възловит да си плашат цю мѣ ест дохъдѣ, а еже инако да не смѣтет нихто посиантї сїемъ писмѣнемъ господства ми, понеже дават господство ми на шхѣбж, да ест за здравїѣа и за дѣшжъ господства ми. Хто лику посиант и ш единомъ либо власкѣ, имат прияти велїкѣмъ зѣмъ и шргїжъ шт, господства ми.

И по съмъртїи господства ми, кого избѣретъ господь Богъ быти господинь Калшсконъ Земли шт сръдъчнааго пѣвда господства ми, или шт сръродникъ господства ми, или шт иноплеменикъ, та аще почѣтет и поновит и штерѣдитъ сынъ хрїсовѣдѣа господства ми, тѣмъ господь Богъ да почтет и да штерѣдитъ, аще ли разорит и расипет то такокаго господь Богъ да разорит и да шбнетъ зде и въ бждѣщїи вѣкѣ и да ест штѣлженъ тѣла и кръва <Христовы> и оучѣстїе да иматъ съ Іоуджъ и съ Ірїжъ и съ шнѣмъ рекшїи Іюдее, еже рекошѣ на І Христа спаса нашего, кръвъ его на нїхъ и <на чѣдохъ нїхъ> еже ест и бждетъ въ вѣкыи, аминъ.

† Іо Мирча вшекѣвда, <милостїѣа Богїеа господинь>.

† Eu cel în Hristos Dumnezeu, binecredinciosul și binecinstitorul și de Hristos iubitorul și singur stăpînitorul, Io Mircea mare voievod și domn, din mila lui Dumnezeu și cu darul lui Dumnezeu, stăpînind și domnind peste toată țara Ungrovlahiei și al părților de peste munți, încă și către părțile tătarești și Amlașului și Făgărașului herțeg și domn al Banatului Severinului și pe amîndouă părțile pe toată Podunavia, încă și pînă la Marea cea Mare și stăpînitor al cetății Dîrstorului. A binevoit domnia mea cu a sa bunăvoință cu inimă curată și luminată și am dăruit acest preacîstit și cu frumoasă față și întru totul cîstit și mai presus de toate cîstitele daruri, hrîsovuл de față, părintelui și rugătorului domniei mele starețului Sofronie și tuturor fraților mănăstirești ce se află în hramul sfintei și de viață începătoarei Troițe, la locul numit Nucet, ca să-i fie de ocină și de ohabă toate bălțile pe Dunăre, începînd de la Săpatul pînă la gura Ialovniței.

Dacă se vor face gloabe la acele bălți sau dușegubine, fie de păstori, fie de orice om al vreunui boier prea mare sau mic, toate să fie ale mănăstirii. Încă și de la stupi, oricîți s-ar afla pe la acele bălți, pînă unde le este hotarul, omul mănăstirii să le ia vama de la stupi și toate celelalte munci, cîte se vor întîmpla. Și acolo este un om, anume Tîmpa, care s-a închinat starețului Sofronie, să fie poslușnic mănăstirii, care și acesta a dăruit o gîrlă, Săpatul. Nimeni dintre dregătorii domniei mele să nu silească pe Tîmpa, fie că este sudeț, fie că va fi orice boier, ci Tîmpa să fie volnic să ia vama de la girла Săpatul. Iar de la celelalte bălți, pe care om îi va plăcea starețului Sofronie și tuturor fraților,

¹ Pasajul «и кефалїем . . . бждї» s-a scris de aceeași mînă pe un text răzuit.

să-l pună să adune venitul mănăstirii, vama din pești și vama din stupi și gloabe și dușegubine și toate celelalte munci.

De aceea, astfel poruncește domnia mea tuturor dregătorilor domniei mele și către chefalia din Dîrstor, oricine va fi¹ sudeților și globnicilor, toți să se fcrească de bălțile mănăstirești. Cine va pescui să-și plătească ce-i este venitul, iar altfel nimeni să nu cuteze să le facă silă peste înscrisul domniei mele, pentru că domnia mea le dă de ohabă, să fie pentru sănătatea și pentru sufletul domniei mele. Cine le va face silă, măcar cît un fir de păr, va primi mare rău și urgie de la domnia mea.

Și după moartea domniei mele, pe cine va alege domnul Dumnezeu să fie domn al Țării Românești, din rodul inimii domniei mele sau din rudele domniei mele sau din alt neam, acela dacă va cinsti și va înnoi și va întări acest hrisov al domniei mele, pe acela domnul Dumnezeu să-l cinstească și să-l întărească; iar dacă va strica și va risipi, pe unul ca acela domnul Dumnezeu să-l nimitcească și să-l omoare aci și în veacul viitor și să fie lipsit de trupul și de sîngele lui Hristos și să aibă parte cu Iuda și cu Arie și cu acei ziși iudei, care au strigat asupra lui Hristos, mîntuitorul nostru, sîngele lui asupra lor și asupra copiilor lor, ceea ce este și va fi în veci, amin.

† Io Mircea voievod, <din mila lui Dumnezeu, domn>.

Arh. St. Buc., S. I., nr. 9 (Cozia XV/1).

Orig., perg. (46×30), pecete atîrnată, căzută.

Cu o trad. din 1849; alte traduceri, ibidem, mss. 209 f. 249, 215 f. 412—413 și 712 f. 250—251.

Copie slavă ibidem, ms. 712 f. 249v.—250.

Fotocopii la Academia Republicii Socialiste România, V/14 și XX/9.

Datat după conținut (ca posterior actului din 1392 ian. 8), după egumen și după titlul domnului.

EDIȚII. Slav. *Miletić-Agura*, 327—328, fără dată. Slav și trad. Cipariu, *Arhivu*, 77—78, sub 1387; Arion, *Mircea*, 9—11 și anexa III, fără dată; Nicolaescu, *Mircea*, 314—317, sub circa 1392—1394; *Panaitescu*, 81—83, sub 1402—1408. Trad. *D.I.R.*, B., 50—51, sub <1406>. Facs. *Miletić-Agura*, 328; Nicolaescu, *op. cit.*, 315; Iorga, *Ist. rom.*, III, fig. 53; *Sacerdoțeanu-Bogdan*, pl. 5, sub <1402—1408>; *D.I.R.*, B., 309.

29

<1404—1418>.

Mircea cel Bătrîn voievod poruncește ca nimeni să nu oprească pe oamenii care vor veni din satele boierești să se așeze într-un sat — <Cărăreni> —, de la gura Ialomîței, al m-rii Cozia.

† Їw Мирча великий воєвода и господинъ въсен Оуггровладхінскон земли. Дават господство ми сїе повелєніє господства ми село монастирскомъ wt Козїа,

¹ Cuvintele: « chefalia din Dîrstor, oricine va fi » s-au scris de aceeași mină, peste un text răzuit.

ЕЖЕ ЕСТ НА ВЪСЪМЪА ИЛОВНИЦИ, ЯКО ВАРЕ КТО ЦЕТ ПОЛКВНИТЪ, УТ БОЛѢРСКИХ СЕЛЪ ВЕЛИКИХЪЖЕ И МАЛЫХЪ, ДА ДОИДЕТЪ В СЕЛО МОНАСТІРСКО, ДА ЕСТ СЛОБОДЕН ВЪСАЖЫА ДАЖЫ, ДА ГО НЕ СМѢЕТЪ НИКТО ПОТЪКНИТИ НИ УДИНИМЪ ВЛАСТѢ, НЪ ДА ЕСТ СЛОБОДЕН УТ ВЪСАЖЫА ДАЖЫ ВЕЛИКИХЪЖЕ И МАЛЫХЪ.

КТО ЛИ ЦЕТ ЗАБАВИТИ ТОМЪШИ ЧЪЛОВѢКЪСЪ НИИ УТ БОЛѢР НИИ УТ КНЯЗОВ НИИ ЗА ПОСАДЖ НИИ ЗА ВАМА НИИ ЗА КЪБЛАРСТВО, ДА ПОЗАБАВИТЪ ТОМЪШИ ЧЪЛОВѢКЪСЪ, ТО ТАКОВЫИ ИМАТЪ ПРИЯТИ КЛАТЕЖ УТ БОГА И УТ ПРѢЧИСТЪА ЕГО МАТЕРЕ И СЧАСТІЕ ДА ИМАТЪ СЪС ІСАДЖ И СЪС ЯРІА И СВѢТАА ТРОИЦА ДА МЪ ЕСТ УТМЪСТИТЕЛНИЦА ЗАДѢ И ВЪ ВЪСАЖЫИ ВѢКЪ. И УТ ГОСПОДСТВО МИ ИМАТЪ ПРИЯТИ ВЕЛИКО ЗЛО И УРГІА.

ИНО ДА НЕ СМѢЕТЪ ОУЧИНИТИ, ПО УРИЗМЪ ГОСПОДСТВА МИ.

<Cu o notă:> Карарени.

† Io Mircea mare voievod și domn a toată țara Ungrovlahiei. Dă domnia mea această poruncă a domniei mele satului mănăstirii de la Cozia, care este la gura Ialovniței, ca oricine ar dori să meargă în satul mănăstirii, din satele boierești mari și mici, să fie slobod de orice dăjdii, să nu cuteze nimeni să-i atingă nici un fir de păr, ci să fie slobod de orice dăjdii mari și mici.

Cine va împiedica pe acel om sau dintre boieri sau dintre cnezi sau pentru posadă sau pentru vamă sau pentru găletărit, să împiedice pe acel om, unul ca acela va primi blestem de la Dumnezeu și de la preacurata lui maică și să aibă parte cu Iuda și cu Arie și sfînta Troiță să-i fie răzbunătoare aici și în veacul viitor. Și de la domnia mea va primi mare rău și urgie.

Altfel să nu cuteze să facă, după porunca domniei mele.

<Cu o notă>: Carareni.

Arh. St. Buc., Condica m-rîi Cozia, nr. 712 f. 361.

Copie.

Trad. ibidem, ms. 209, f. 241.

Datat după denumirea destinatarului («Cozia») și ca posterior actului datat 1404—1406.

EDIȚII. Slav și trad. Sacerdoțeanu, *Cozia*, 69—70, fără dată. Trad. Giurescu, *Org. fin.*, 57, sub <1386—1418>; *Panaitescu*, 113, sub <1386—1418>; *D.I.R.*, *B.*, 52—53, sub <1407—1418>.

30

<Circa 1406>.

Mircea cel Bătrîn voievod scutește carele m-rîi Cozia de orice vamă.

† Въ Христа Бога, благовѣрныи и Христолюбивыи Іу Мирча великыи воєвода и господинъ, владѣащомъ и господствоущомъ по всѣи земли Оугровлашкои и запалинскимъ и къ Татарскимъ странамъ и Ямлашъ и Фаграшъ херцегъ и Сѣккеринскоумъ банетвъ господинъ. Благопроизволаи господство ми, своимъ благымъ произколеніемъ и чистымъ срѣдцемъ и дарова господству ми съи въсѣчстныи

и благообразныи настоли хрисовѣлъ господства ми монастырю свѣтѣи и живочначалнѣи Тронци, настоатељуже, старцѣ кѹр <Софроні>¹ телегамъ монастырскимъ да хѹдѣт по земли господства ми, снѣдеже сѣ шеращет коумеркъ или кѣпенъ или некупенъ, да сѣ никто смѣеть покоушитъ шт кѣмеркѣрь и да позабавитъ телегамъ монастырскимъ. Кто ли сѣ покѣситъ, тоизи иматъ приати гнѣвъ Божіи и клятвѣ свѣтѹхъ тѣи штцѣ и наказъ и шргѣи шт господства ми, іако прѣстѣпникъ и прѣслѹшникъ хрисовѣдѣ господства ми и сина моего Мнѹхала воєводѣ.

† Іо Мирча воєвода, мноестнѣ Божіемъ господинѣ.

† În Hristos Dumnezeu, binecredinciosul și de Hristos iubitorul, Io Mircea mare voievod și domn, stăpînind și domnind peste toată țara Ungrovlahiei și părțile de peste munți și cele tătărești și herțeg al Amlașului și Făgărașului și domn al Banatului Severinului. A binevoit domnia mea, cu a sa bunăvoință și cu inima curată și a dăruit domnia mea acest preacinstit și cu frumoasă față, hrisovul de față al domniei mele, mănăstirii sfintei și de viață începătoare Troițe și nastavnicului ei, starețului chir <Sofronie>¹, ca să umble carele mănăstirii în țara domniei mele, iar unde se află vamă sau cumpărată sau necumpărată, nimeni să nu cuteze dintre vameși să se încumete și să împiedice carele mănăstirii.

Cine s-ar încumeta, acela va primi mînia lui Dumnezeu și blestemul sfinților 318 părinți și pedeapsă și urgie de la domnia mea, ca încălcător și neascultător al hrisovului domniei mele și al fiului domniei mele, Mihail voievod.

† Io Mircea voievod, din mila lui Dumnezeu, domn.

Arh. St. Buc., S. I., nr. 13 (Cozia).

Orig., perg. (37,5×36,5), pecete atîrnată, căzută.

Cu o trad. din 1914; altă trad., ibidem, ms. 209 f. 136.

Copie slavă și trad., ibidem, ms. 712 f. 244—244v.

Datat după titlul lui Mircea.

EDIȚII. Slav. *Miletić-Agura*, 328, fără dată. Slav și trad. Arion, *Mircea*, 39 și anexa XXI, fără dată; *Panaïtescu*, 95—96, sub <1408—1418>. Trad. Nicolăescu-Plopșor, *Mon. j. Dolj*, 21, fără dată; *D.I.R., B.*, 58, sub <1409—1418>. Facs. Iorga, *Ist. rom.* III, fig. 60; *Sacerdoțeanu-Bogdan*, pl. 10, sub <1408—1418>; *D.I.R., B.*, 313.

31

1406 (6914).

Ștefan Lazarevici, despotul sîrbilor, întărește m-rilor Tismana și Vodița metoașe în Serbia.

† Мноестіѣ вѣсѣдръжитѣли Бога, азѣ Стефанъ вѣ Христа благочѣстивою кѣрою. По вѣсходѣ власти прѣжде быкшими деспотѣ, многою теготою обѣдръжимѣ

¹ Loc rupt.

ѡт ѳзыкъ людіе мѡлч и велици кѣпноже и монастырїе и иноци кѣпно скръбѡли одръжѡли бѣхѡ, ꙗкоже и азъ егдаже благоизволи благоу Богу посѣтити люди свои иже ѡт тѣсноти на пространство и ѡт немощи въ силаѡ и ѡт скръбѡи на веселїе прѣведе, прѣведе и мене по своенъ благости ѡт повинненїа на свободу и ѡт мѡншаа прѣстола на высочѡшїи. Тогда и азъ свободу подахъ монастырѡмъ и коемѡждо свое достоинство.

Въ нѡмъже обрѣтохъ и монастыре въ Бѡлшкѡи земли иже помѡщїю блаженнаго родителя моего създаше се, храмъ прѣчестѡи Богородици на Тисменѡи и Великаго Иѡнѡна на Бѡдици. Мѡтохъ ꙗже налаху въ ѡбласти царства ми, подобно ꙗкоже и инаа въ забытїе и запустѣнїе коньчно прѣложенаа. Иже благоволи царство ми поновѡи пакы приложити прѣжде реченнымъ мѡнѡстырѡмъ именованеа сїа: Три Брѡды, Хановци, Дражевци, Крѡшеница з Дѡхѡвци, Изворць, Баричъ, Бикичъ, Поникѡ, Попоратѣ¹.

Иже и вѣрѡ дахъ, иже бѣхѡ чѡловѣци црѣковны прѣжде запоустѣнїа, гдѣ се ѡбрѣтаю, или ѡ земли царства ми, или на Оугрехъ, да идѡтъ свободно къждо на свое мѣсто и никто ѡт властель царства ми да не има никѡмѡ забавити, ни да мѡ що задрѣжи и да соу свободны ѡт глобарь и ѡт всаке ѡезде властельске. Къ симъ аще кто побѣгне ѡт земли царства ми оу Оугрѡскѡи земли или оу Бѡлгарскѡи или мѡи чѡловѣк или моего властельна, прѣбывъ тамо три лѣта, или двѣ, или едиѡ и въсхощеть възвратити се оу прѣдреченнаа села црѣковнаа, свобѡднъ да ест да прѣидеть, тѣчию кромѣ вѡнъ сихъ: Ище бѡдетъ царствѡ ми що испакостилъ или бѡде властельна моего покраль, или бѡдетъ оубїица или свѣщеннокрадць, или е рѡбъ кѡплень на имѣнїи, или дѣвицѡпохищитель. Таковымъ свобѡда не даѡет се по Писаннымъ. Ищели бѡдетъ кто кромѣ сихъ прѣдреченныхъ винъ, да приходитъ къ царствоу ми иконѡмъ, кто бѡде оу прѣдреченныхъ селѣхъ и да ми извѣща за кого говоритъ, да моу дамъ вѣроу.

Сїа вса прѣдреченнаа вѣроу и повелѣнїемъ потѡржда царство ми да бѡдѡтъ непрѣложна и непоколѣбѡна при животѣ поѡа кѡр Никѡдѡма, такожде и по смърти его, вса лѣта живота царства моего. По прѣложенїиже моего царства, по повелѣнїѡ божїю, егоже аще Богу благоволитъ моего прѣстола съдрѣжитель быти, молю да съхранитъ сїа прѣдреченна, да не и самъ грѣхъ наследитъ и нашъ паметъ оугаситъ въ тѣхъ мѡнѡстырехъ въ вѣчное лѣто.

Сїа вса написаше-се повелѣнїемъ господина деспѡта Стефана, въ лѣто [~]хсцдї индиктїѡн дї.

Милостїѡ Божиѡ господинъ въсемъ Срѣбѡлемъ и Подѡнавїѡ деспѡтъ Стефанъ.

† Din mila atotputorului Dumnezeu, eu Ștefan cu credință drepteiinstitoare în Hristos. După ridicarea în puterea celor de mai înainte despoti, am fost

¹ «Попоратѣ» este scris posterior peste un text răzuit.

cuprins cu multe greutate de limbile străine, cei mici și mari, împreună cu mănăstirile și călugării, au fost cu toții cuprinși de supărări, ca și mine, pînă cînd a binevoit Dumnezeu să cerceteze pe oamenii lui, pe cari i-a scos din strîmtoare la loc larg și de la neputință la putere și de la supărare la veselie și m-a scos și pe mine, după bunătatea lui, de la supunere la libertate și de la un scaun mai mic la cel mai înalt. Atunci și eu am dat libertate mănăstirilor și fiecăreia averea ei.

Între acestea am aflat și mănăstirile din Țara Românească care au fost zidite cu ajutorul fericitului meu părinte, hramul Preacuratei Născătoare de Dumnezeu de la Tismana și al lui Andonie cel Mare, la Vodița. Metoașele ce le-au avut în stăpînirea împărăției mele, întocmai ca și altele, au fost date uitării și cu totul pustiite. Împărăția mea a binevoit, înnoindu-le, să le dăruiască iarăși mai sus-ziselor mănăstiri, iar numele lor sînt acestea: Tri Brodi, Hanovți, Drajevți, Crușevița cu Duhovți, Izvorți, Barici, Bichini, Poncva, Poporate¹.

Acestora le-am dat și credință: care au fost oameni bisericesti înainte de pustiire, unde se află, fie în țara împărăției mele, fie la unguri, să meargă slobod fiecare la locul său și nici unul din vlastelii împărăției mele să nu turbure pe nimeni, nici să-i oprească ceva și să fie slobozi de globari și de toate dările vlastelinilor.

Pe lîngă aceasta, cine a fugit din țara împărăției mele în Țara Ungurească sau în cea Bulgărească sau omul meu sau al vlastelinului meu și a petrecut acolo trei ani sau doi sau unul și va vrea să se întoarcă în mai sus-zisele sate bisericesti, să fie slobod să vie, afară numai de aceste vini: dacă a păgubit cu ceva împărăției mele sau a furat pe un vlastelin al meu sau va fi ucigaș sau hoț de cele bisericesti sau este rob cumpărat pe avere sau violator de fecioară. Acestora nu li se dă libertate după Scripturi. Dacă va fi cineva, afară de cei cu aceste vini mai înainte-zise să vie la împărăția mea iconomul, care va fi în satele mai înainte-zise și să-mi arate pentru cine vorbește ca să-i dau credință.

Aceste toate mai înainte-zise le întărește împărăția mea cu credință și cu poruncă, să fie neschimbate și neatînse cît va trăi popa chir Nicodim, de asemenea și după moartea lui, în toți anii împărăției mele. Iar după moartea împărăției mele, după porunca lui Dumnezeu, pe cine va binevoi Dumnezeu să fie stăpîn pe scaunul meu, îl rog să păstreze cele mai înainte-zise, ca să nu moștească numai păcatul și ca amintirea noastră să nu se stingă în aceste mănăstiri pe vecie.

Acestea toate s-au scris după porunca domnului despot Ștefan, în anul 6914 <1406>, indiction 14.

¹ «Poporate» este scris posterior peste un text răzuit.

Ștefan despot, din mila lui Dumnezeu domn al tuturor sîrbilor și al Podunaviei.

Arh. St. Buc., S. I., nr. 10 (Tismana LXXV/1).

Orig., perg. (38×26,5), pecete căzută.

Cu o trad. din 1847; alte traduceri ibidem, mss. 329 f. 64, 337 f. 441—442 și 711 f. 70. EDIȚII. Slav. Miĵatović, *Odraszi*, 21. Slav și trad. Hașdeu, *Arh. ist.*, I, 2, 17—18; *Panaïtescu*, 69—72. Trad. *D.I.R.*, B., 49—50. Facs. *Sacerdoțeanu-Bogdan*, pl. 6; *D.I.R.*, B., 308.

32

1406 (6915) noiembrie 23 M-rea Tismana.

Mircea cel Bătrîn voievod poruncește ca nimeni, cu excepția călugărilor Tismanei, să nu aibă voie să pescuiască în riul Tismana, nici să-și pască vitele pe moșia mănăstirii.

† Язъ, Іw Мирча великыи воєвода и самодръжавныи господинъ въсен земли Угровлахійскои и запланиискым, ешеже и къ Татарским странам и Ямлашъ и Фаграшъ херцег и Сѣверинскомъ Банствѣ господинъ и шба пола по въсемъ Подснавіюу, даже и до Великаго Мирѣ и Дръстрѣ градѣ самодръжець. Дават господство ми сіе wrъзмо господства ми штцѣ и молебныхъ господства ми попѣ Никодимѣ тако ннхто да се не смѣетъ покѣсннті да ловит рибѣ по рѣцѣ Тисмѣнскои или да си пасет бжди кои либо дшеыток, почавше шт селата, горѣ дори до планїнж, нж тѣкмо калѣгере да сж волни ловити или добыток монастырскыи да пасет, а ни инъ ничїи добыток да не смѣетъ ходити да пасет без волѣ монастырскж. Кто ли се бы покѣсил, шт волѣрѣ великыхъ и малихъ, да прѣстжпнт сіе wrъзмо господства ми, то таковыи да ест проклат шт прѣчнстж Богородицж и шт въсѣхъ свѣтыхъ и богоносныхъ штцѣ и Никодимовж клатвж да имат. К томѣ и шт господство ми да прїимет великж злѣ и шргїж, нж въсѣкыи да се варѣетъ по повелѣнію и по wrъзмѣ господства ми.

И се быст в лѣт <сцїї и енд<ектїwn> ѣї, граджшдми господствѣ ми въ Сѣверинѣ, да се състанж с кралемъ, та дондохъ въ монастырѣ, мѣсеца ноеврїа кѣ днь, съ въсѣми егѣмени монастырскыи и съ въсѣми волѣре господства ми. Пачеже и жѣпан Брата да мѣ ест хотарник, понеже вѣ и тон сждцѣ Жѣлю.

† Іw Мирча вивѣда, милостнѣ Божїѣм господинъ.

† Eu, Io Mircea mare voievod și domn singur stăpînitor a toată țara Ungrovlahiei și al părților de peste munți, încă și spre părțile tătărești și herțeg al Amlașului și Făgărașului și domn al Banatului Severinului și de amîndouă părțile peste toată Podunavia, încă pînă la Marea cea Mare și singur stăpînitor al cetății Dirstor. Dă domnia mea această poruncă a domniei mele

părintelui și rugătorului domniei mele popii Nicodim, ca nimeni să nu cuteze a încerca să pescuiască în râul Tismenii sau să-și pască orice fel de vită, începînd de la sat în sus, pînă la munți, ci numai călugării să fie volnici să vîneze sau să pască vitele mănăstirii și alte vite ale nimănui să nu cuteze să umble să pască fără voia mănăstirii.

Cine s-ar încumeta, dintre boierii mari și mici, să calce această poruncă a domniei mele, unul ca acela să fie blestemat de preacurata născătoare de Dumnezeu și de toți sfinții și părinții purtători de Dumnezeu și să aibă blestemul lui Nicodim. Pe lîngă aceasta și de la domnia mea să primească mare rău și urgie, ci fiecare să se ferească, după porunca și după hotărîrea domniei mele.

Și aceasta a fost în anul 6915 <1406>, indiction 15, mergînd domnia mea către Severin, să mă întîlnesc cu craiul, astfel am ajuns la mănăstire, în luna noiembrie 23 zile, cu toți egumenii mănăstirești și cu toți boierii domniei mele. De asemenea și jupan Brata să-i fie hotarnic, pentru că a fost și acest sudeț al Jiului.

† Io Mircea voievod, din mila lui Dumnezeu, domn.

Arh. St. Buc., S. I., nr. 11 (Tismana).

Orig., perg. (21,5×29), pecete aplicată, căzută.

Cu două traduceri de la sfîrșitul sec. XVIII și din 1912; alte traduceri ibidem, Tismana I/20 f. 1, mss. 329 f. 168 și 335 f. 3v.—4; de asemenea la Academia Republicii Socialiste România, XLVIII/178 c.

Copie slavă și trad. la Academia Republicii Socialiste România, XI/240.

Fotocopii, ibidem, III/4 și XX/5.

EDIȚII. Slav. *Venelin*, 22—23; *Miletić-Agura*, 329, sub 1407. Slav și trad. Ștefulescu, *Doc. sl.-rom.*, 11—12; Arion, *Mircea*, 26 și anexa XII, sub 1407; *Panaiteșcu*, 67—69. Trad. Hașdeu, *Arh. ist.*, I, 1, 98—99; *D.I.R.*, B., 51—52. Facs. *Miletić-Agura*, l.c.; *Sacerdoțeanu-Bogdan*, pl. 7; *D.I.R.*, B., 310.

33

<1407>.

Mircea cel Bătrîn voievod poruncește satelor m-rii Tismana să asculte de noul stareț al mănăstirii, Agathon, făgăduindu-le că nu le va dărui vreunor boieri sau cnezi.

† Іѡ Мирча великыи воевода и самодръжавкыи господинъ въсен земли Оуггро-владѣтскон. Пишет господство ми въскѣм селѡм що сте под области монастыръ Тисмѣнѣстѣн, великыимже и малымъ въ кѣпѣ и такози въ шрисоуетъ господство ми, тѣзи въ смѣ далъ да знатѣ каконо нѣкоемѣ князѣ или болѣриноу господства ми да имъ сте въ шчинж и въ шѣвѣж, та пакы днес или стрѣда въ възмж, та да въ дамъ дрѣугомѣ, нж въ смѣ далъ, за дѣшж родителии господства ми и за моѣ, да сте въ области монастыръ Тисмѣнѣскыи, тако и съ въскѣ блага що ест приложено. И да сте въ послѣшаніе шт въскѣхъ слоужбахъ и даждахъ и шт посадж и шт кжелн оубени и шт кошници оубени.

И нѣкто аще въ възлѣжитъ нѣкако си, да сѣ не оубѣрнѣ никако. Нѣ глоба ли сѣ щеть сътворити или доушегоубина, или бѣди что шт мала до голѣма, въсе да ест монастирско и калѣгерн Тисмѣнѣстѣн да възимають, а доугы ннхто, ни шт болѣръ, да се не смѣеть покѣснѣти. Конлиен пристѣпнлѣ посрѣд вас, шт болѣръ господства ми еже възати, или иных работѣ да въ разваждатѣ, ѡдрѣте въ главѣ възѣского.

Ѕщеже како сте имали и почитали попа Никодима, такози шт днес и напрѣд да почитате и послѣшате попа кѣр Ыѣаѡна¹, колнко и вебразѣ господства ми, такожде и възѣ братѣм. Инако да не смѣете ѡчинити по врнзмѣ господства ми.

† Io Mircea voievod, милостѣж Божѣеж господнѣ.

† Io Mircea mare voievod și domn singur stăpînitor a toată țara Ungrovlahiei. Scrie domnia mea tuturor satelor care sînteți sub stăpînirea mănăstirii Tismenii, mari și mici împreună și astfel vă poruncește domnia mea: aceasta v-am dat de știre ca niciunui cneaz sau boier al domniei mele să nu fiți de ocină și de ohabă și apoi azi sau mîine să vă iau, să vă dau altuia, ci v-am dat pentru sufletul părinților domniei mele și pentru al meu, să fiți, astfel, sub stăpînirea mănăstirii Tismenii și cu toate bălțile care s-au dăruit. Și să fiți în supunere despre toate slujbele și dăjdiile și de posadă și de găleți ohabnice și de coșnițe ohabnice.

Iar dacă cineva vă minte cumva, să nu vă încredeți nicidecum. Ci gloabele ce se vor face sau dușegubine, fie orice, de la cea mică pînă la cea mare, toate să fie ale mănăstirii și călugării Tismenii să le ia, iar alții nimeni, nici dintre boieri, să nu cuteze să încerce. Cine ar umbla printre voi, dintre boierii domniei mele, ca să vă ia sau să vă tragă la alte munci, pe oricine să-l loviți în cap.

Încă și precum ați avut și ați cinstit pe popa Nicodim, astfel și de acum înaintea să cinstiți și să ascultați pe popa chir Agaton², ca și chipul domniei mele, precum și pe toți frații. Altfel să nu cutezați să faceți, după porunca domniei mele.

† Io Mircea voievod, din mila lui Dumnezeu, domn.

Arh. St. Buc., S. I., nr. 12 (Tismana).

Orig., perg. (18,5×27,5), pecete aplicată, căzută.

Cu două traduceri din sec. XVIII și din 1910; alte traduceri, *ibidem*, mss. 329 f. 66 și 711 f. 14v.—15.

Fotocopie la Academia Republicii Socialiste România, XX/15.

Datat după moartea lui Nicodim.

EDIȚII. Slav. *Venelin*, 26—27, sub circa 1387. Slav și trad. Ștefulescu, *Doc. sl-rom.*, 13—14, datat după 1406 decembrie 26; *Panaïtescu*, 72—74. Trad. Arion, *Mircea*, 37 și anexa XIX, fără dată; *D.I.R.*, B., 52. Facs. *Venelin*, l.c.; Iorga, *Ist. rom.*, III, fig. 52; *Sacerdoșeanu-Bogdan*, pl. 9; *D.I.R.*, B., 311.

¹ « Ыѣаѡна » este scris peste un text răzuit.

² « Agaton » este scris peste răzătură.

<1407—1418>.

Mircea cel Bătrîn voievod întărește m-rii Snagov satul Ciulnița, pe Buzău, scutit de toate slujbele și dăjdiile, în afară de oastea cea mare.

† Въ Христа Бога благовѣрныи и Христолюбивыи и самодръжавныи, Іу Мирча великыи воевода и господиень, милостѣж Божѣж и Божѣмь дарованѣмь владаждшоуми и господствоужшоуми въ всеи земли Оуггровлахѣискои и западинскымъ странамъ и къ татарскымъ странамъ и вла пва по въсемоу Подоунавѣоу, даже до Великааго Шорѣ и даршм Божѣмь, Дръстроу градоу господиень. Благопроизволаи господство ми, своимъ благымъ произволенѣмь, чистымъ и свѣтлымъ срѣдцемь и даршвахъ сжи въсечьстныи и настожи хрисовоула молебныкоу господства ми, попоу кѣр Лазароу шт Ѣнѣгов тако село зовомое Чѣлиница, еже ест на Боузе, що ест приаужна брат господства ми, жѣпан Стайкѣ, монастырю господства ми шт Ѣнѣгов господство ми го еще поутверждаемь, да ест въ шхавѣж томѣзи монастырю и въскѣмъ братѣамъ, за здравѣа господства ми тѣлеснѣже и доушевнѣ; пачеже шт въскѣжъ слоужбы и дажди и подани великыж и младиж, еликаже се нахѣдѣт въ самодръжавнои земли и власти господства ми, почавши шт вѣчѣго вама, шт свинѣго вама, шт пчеларства, шт къбеларства, шт винарства, шт глобѣж, шт покова, шт подковаж, шт сѣна, шт шренна и шт доушегоубниж и шт иныхъ въскѣхъ работ, разкѣ едниж великѣж конскѣж да строжат господствоу ми, а ино нишо помниго. Я еже иныхъ въскѣ слоужбы да работажат монастырю господства ми шт Ѣнѣгов, до живота господства ми и до живота сына господства ми, Іу Михаила воеводаж.

Кто ли сѣ шет покоушит, шт болѣр господства ми, велицѣхъже и малыхъ, или шт работникъ господства ми послаемыхъ по милостехъ и по работахъ господства ми тако да позабавѣт бѣдѣ что томоузи селоу, аще и ш власѣ единомъ, то таковыи иматъ прѣати великѣ залш и шргѣж шт господства ми, како прѣсладушнык и невѣрникъ сѣемѣ хрисовоула господства ми.

Щеже и по смръти господства ми кшго изберетъ господь Богъ въ наследѣдѣ господства ми быти господиень. Блашконъ земли шт срѣдечнааго павда господства ми или шт сѣршдникъ господства ми, или шт иноплеменникъ, та аще оутвердитъ и оукрѣпитъ, то таковааго господь Богъ да оутвердитъ и да оукрѣпитъ; аще ли разоритъ и расипетъ, бѣдѣ господиень, бѣдѣ конъ болѣринъ, таковааго господь Богъ да расипетъ и да оубнетъ зде и въ бѣдѣшимъ вѣцѣ и да ест штажченъ тѣла и крѣве Христовыи и оучаствѣе да иматъ съ Іоудѣж и съ Ирѣж и съ шнѣми рекшѣимъ Іудее еже рекошѣ на Христа, спаса нашего, крѣве его <на нихъ> и на чѣдохъ ихъ, еже ест и бѣдетъ въ вѣкы, аминъ.

† Іу Мирча вѣкшда, милостѣж Божѣмь господиень.

† <În Hristos Dumnezeu, binecredinciosul și > de Hristos iubitorul și singur stăpînitorul, Io Mircea <mare voievod și domn>, din mila lui Dumnezeu și cu darul lui Dumnezeu, <stăpînind> și domnind peste toată țara Ungrovlahiei și <părțile> de peste munți și către Părțile Tătărăști și pe amîndouă părțile peste toată Podunavia, încă și pînă la Marea cea Mare și prin darul lui Dumnezeu domn al cetății Dîrstorului. A binevoit <domnia> mea cu a sa bunăvoință, cu inimă curată și luminată și am dăruit acest atotcinstit și de față hrisov rugătorului domniei mele, popii chir Lazăr de la Sneagov, ca satul numit Ciulinița, care este pe Buzău, pe care l-a dăruit fratele domniei mele, jupan Staico, mănăstirii domniei mele de la Sneagov, domnia mea încă îl întăresc, să fie de ohabă acestei mănăstiri și tuturor fraților, pentru sănătatea trupească și sufletească a domniei mele; de asemenea de toate slujbele și dăjdiile și dările mari și mici, cîte se află în țara de sine stătătoare și stăpînirea domniei mele, începînd de la vama oilor, de vama porcilor, de albinărit, de găletărit, de vinărici, de gloabe, de cărături, de podvoade, de fîn, de cașcavale și de dușegubine și de toate celelalte munci, afară de singură oastea cea mare, să se ridice pentru domnia mea, iar altceva nimic mai mult. Iar toate celelalte slujbe să le muncească pentru mănăstirea <domniei mele> de la Sneagov, cît va trăi domnia mea și cît va trăi fiul domniei mele, Io Mihail voievod.

Cine s-ar încumeta dintre boierii domniei mele, mari și mici sau dintre dregătorii domniei mele, trimiși pentru milostenii și pentru muncile domniei mele, să împiedice cu orice acel sat, chiar și un fir de păr, unul ca acela va primi mare rău și urgie de la domnia mea, ca neascultător și necredincios al acestui hrisov al domniei mele.

Încă și după moartea domniei mele, pe cine va alege domnul Dumnezeu în urma domniei mele să fie domn al Țării Românești, din rodul inimii domniei mele sau din rudele domniei mele sau din alt neam, acela dacă va întări și va împuternici aceasta, pe unul ca acela domnul Dumnezeu să-l întărească și să-l împuternicească; iar dacă va nimici și va risipi, fie domn, fie vreun boier, pe acela domnul Dumnezeu să-l risipească și să-l ucidă aci și în veacul viitor și să fie lipsit de trupul și de sîngele lui Hristos și să aibă parte cu Iuda și <cu Arie> și cu acei ziși iudei care au strigat asupra lui Hristos, mîntuitorul nostru, sîngele lui <asupra lor> și asupra copiilor lor, ceea ce este și va fi în veci, amin.

† <Io Mircea> voievod, din mila lui Dumnezeu, domn.

Acad. R.S.R., XX/174.

Orig. perg. (37,5×31,8), rupt, pecete atîrnată, căzută.

Cu o trad. din 1848.

Copie slavă la Academia Republicii Socialiste România, ms. 5236 f. 166—167.

Datat după titlul lui Mircea.

EDIȚII. Slav și trad. Nicolaescu, *Snagov*, 109—111, sub circa 1414—1415; *Panaitescu*, 91—93, sub <1408—1418>. Trad. *D.I.R.*, B., 56—57, sub <1409—1418>. Facs. *D.I.R.*, B., 312.

1409 (6917) mai 11, Giurgiu.

Mircea cel Bătrîn voievod scuteşte satul Pulcovți, al m-rii Strugalea, de slujbe și dăjdi, în afară de oastea cea mare.

† Язъ, ниже въ Христа Бога благовѣрныхъ и Христулюбивыхъ и самодръжавныхъ, Іу Мирча великихъ воевода и господинь, милостіѣхъ Божиѣхъ и Божиємъ дарованіємъ владѣющеи и господствующееи въ селъ земли Оуггровлахїискон и западинскимъ странамъ и вѣа пола по въсемъ Подоунавїоу даже и до Великаго Морѣ и Дръстрѣ граду владѣлецъ. Благопронзволи господство ми своимъ благымъ произволеніємъ, чисты и свѣтлымъ срдцемъ и даровахъ снѣ въсѣчестны и благообразны и прѣпочтанныи надъ въсѣми чѣстїи дарова настояши хрисовѣа, моленїа ради и прошенїа непрѣзрѣхъ почтанныѣхъ болѣе господства ми, лугшотѣ Балдовина и жупана Шербана и Радѣла Станова, тако селъ цю естъ приложиа жупанъ Галь монастырю прѣчѣстыѣхъ Богородицѣ еже естъ въ Стрѣугали, зовомое Пулковци, вѣсѣбаждать го и само господство ми, да естъ на шѣбѣхъ, почавше шт швѣїего вама, шт свїнїего вама, шт пчеларства, шт кѣбларства, шт винарства, шт гавѣхъ, шт покова, шт подкова, рекше и шт малїихъ слѣжбахъ и даждахъ, даже и до великихъ, шт тѣхъ въсѣхъ да естъ на шѣбѣхъ томъзи монастырю. И еже цю естъ законъ, г дни да ловѣтъ господствѣ ми морѣни, и то вѣсѣбаждамъ, да естъ монастырю. И еже мѣ прилагамъ да иматъ шрокъ шт кѣщѣхъ господства ми на въсѣко лѣто еї кѣблы и вѣ вознаницї вино¹.

Кто ли сѣ шетъ покѣситъ шт болѣе господства ми, малїихъ же и великихъ или шт работникъ господства ми, поснаемыхъ по милостехъ и по работахъ господства ми, тако да имъ позабѣтъ тѣмъзи селѣномъ аще и ш власѣ единомъ при животѣхъ господства ми, или при животѣхъ сына господства ми Мїханаа воеводаѣ, то таковыи иматъ прїѣти великѣхъ злѣхъ и шргїѣхъ шт господства ми како прѣстѣпникъ и невѣрникъ сїемъ хрисовѣахъ господства ми. Развѣ великѣхъ конскѣхъ да слѣжѣтъ господствѣ ми, а ино нишо помного.

Сѣбачеже и по сѣмрѣти господства ми, кого избѣретъ господь Богъ быти господинь Балашконъ земли, шт срдѣчнааго плода господства ми, или шт сѣродникъ господства ми, или шт инопламеникъ, да аще кто почѣтетъ и поновитъ и оутвѣрдитъ сынъ хрисовѣаа господства ми тѣмъ господь Богъ да почѣтетъ и да сѣхранитъ; аще ли разоритъ и раснѣетъ, а не штвердїтъ и не сѣхранитъ сїа вышѣписанныхъ, то таковааго Богъ да разоритъ и да шбїетъ и въ сїи вѣкѣ и въ бѣдѣхъ и оучѣстїе да иматъ сѣ Іудѣхъ и сѣ Ірїѣхъ и сѣ шнѣми рекшїи ми Іудеѣ, еже рекоша на Христа, спаса нашего, кръвъ его на нїхъ и на члдохъ нїхъ, еже естъ и бѣдетъ въ вѣкы, аминъ.

¹ Pasajul «И шрїѣ мѣ... вино», este adăugat ulterior între rînduri, cu altă cerneală.

† Свѣдѣтеле сѣмѣ хрисовѣасъ: Радулъ бан, жѣпан Драгота, Станчюа Барѣшлов сынъ, Радулъ Станюлов сынъ, Шербан кистѣгаръ, Іаркын намѣстникъ, Гостѣн Чръни, жѣпан Бѣлота и Манчюа кистѣгаръ и лугѣфет Балдовинъ.

И азъ, Мнѣхана, еже исписахъ въ Гюрговѣ градѣ, мѣсеца майа дѣ, лѣтѣже тогда текжшѣ сѣци, нендиктѣон г.

† Іу Мирча кивекѣда, милостѣа Божѣеж господинъ.

† Eu, cel în Hristos Dumnezeu, binecredinciosul și de Hristos iubitorul și singur stăpînitorul, Io Mircea mare voievod și domn, din mila lui Dumnezeu și cu darul lui Dumnezeu, stăpînind și domnind peste toată țara Ungrovlahiei și părțile de peste munți și pe amîndouă părțile peste toată Podunavia, încă și pînă la Marea cea Mare și stăpînitor al cetății Dârstorului. A binevoit domnia mea cu a sa bunăvoință, cu inimă curată și luminată și a dăruit acest de față hrisov de toată cinstea, cu frumoasă față și preacinstit, mai presus decît toate cinstitele daruri, la rugămintea și cererea boierilor domniei mele, cei cu aleasă cinste, Baldovin logofăt și jupan Șerban și Radul al lui Stan, ca satul pe care l-a dăruit jupan Gal mănăstirii preacuratei născătoare de Dumnezeu, care este la Strugalea, numit Pulcovți să-l și slobod însuși domnia mea, ca să fie de ohabă, începînd de la vama oilor, de vama porcilor, de albinărit, de găletărit, de vinărici, de gloabe, de cărături și de podvoade, adică și de slujbele și dăjdiile mici pînă la cele mari, de toate acestea să fie de ohabă acelei mănăstiri. Și încă, cum este legea, 3 zile să pescuiască domniei mele morunii, și aceasta o slobod, ca să fie mănăstirii. Și încă îi dăruiesc ca să aibă obroc de la casa domniei mele pe fiecare an 15 găleți și 2 buții de vin.¹

Cine se va încumeta dintre boierii domniei mele, mari și mici sau dintre dregătorii domniei mele, trimiși după milostenii și după muncile domniei mele, să-i împiedice pe acei săteni măcar cu un fir de păr, în timpul vieții domniei mele sau în timpul vieții fiului domniei mele, Mihail voievod, unul ca acela va primi mare rău și urgie de la domnia mea, ca un călcător și un necredincios al acestui hrisov al domniei mele. Numai la oastea cea mare să slujească domniei mele, iar alta nimic mai mult.

Încă și după moartea domniei mele, pe cine [va alege domnul Dumnezeu să fie domn al Țării Românești, din rodul inimii mele sau din rudele domniei mele sau din alt neam, dacă va cinsti și va înnoi și va întări acest hrisov al domniei mele, pe acela domnul Dumnezeu să-l cinstească și să-l păzească; dacă va nimici și va risipi și nu va întări și nu va păzi acestea de mai suscrise, pe unul ca acela Dumnezeu să-l nimicească și să-l omoare și în acest veac și în cel viitor și să aibă parte cu Iuda și cu Arie și cu acei ziși iudei, care au strigat asupra lui Hristos, mîntuitorul nostru, sîngele lui asupra lor și asupra copiilor lor, cece este și va fi în veci, amin.

¹ Pasajul: « și încă îi dăruiesc . . . de vin » este adăugat ulterior între rînduri.

† Martorii acestui hrisov: Radul ban, jupan Dragota, Stanciul, fiul lui Barbul, Radul, fiul lui Stan, Șerban vistier, Iarcîn namestnic, Gostei cel Negru și jupan Bealota și Manciul vistier și Baldovin logofăt.

Și eu, Mihail, care am scris în cetatea Giurgiului, luna mai 11, anul pe atunci curgător 6917 <1409>, indictionul 3.

† Io Mircea voievod, din mila lui Dumnezeu, domn.

Arh. St. Buc., S. I., nr. 16.

Orig., perg. (41,5×33), pecete atîrnată, căzută.

Cu o trad. din 1878; o trad. franceză tipărită, la Academia Republicii Socialiste România, LI/112.

Copie slavă cu trad. la Academia Republicii Socialiste România, XI/242.

Fotocopii la Academia Republicii Socialiste România, III/6, V/9 și XX/7.

Indictionul greșit; trebuia 2.

EDIȚII. Slav. *Venelin*, 18—19, sub 1399; *Miletić-Agura*, 329—331. Slav și trad. Arion, *Mircea*, 27—28 și anexa XIII; Nicolaescu, *Mircea*, 317—319; *Panaïtescu*, 104—107. Trad. Hașdeu, *Arh. ist.*, I, 1, 97—98, sub 1399; *D.I.R.* 64—65. Facs. *Miletić-Agura*, l.c.; Nicolaescu, *op. cit.*, 318; Iorga, *Ist. rom.*, III, fig. 51; *D.I.R.*, B., 317.

36

1412 (6920) martie 28.

Constantin cumpără de la protopopul Hariton un cal, o șea, o pătură și două găleți de grîu.

ΔΡΑΓΩΣΗΗΗ ΔΜΡΑΚΑ ΚΑΝΗΗΕΒΑ ΣΥΗΑ ΧΑΗΗΑ

† Ἐν ωνοματῖ τοῦ Θεοῦ. Καγῶ ὁ Κοσταντῖνος καὶ ὁ προτοπαπᾶς Χαριτὸν εἰσασθεῖ καμεν περὶ τι τις κούπας καὶ αἰδοκεῦ με ὁ προτοπαπᾶς ἔλογων εἰς ὑπέρπορα παλψίνον ᾧ κάταιν εμπροσθευ τὸν εὐρεισκομένον μαρτῖρον, κυροῦ Θεωδόρου του γραματεικοῦ καὶ τοῦ σμέιλου του τῖφλῶν καὶ Κοστατίνου του Καλιᾶκρῖνου καὶ πᾶπᾶ ρασομεῖρου, ὅπερ εἷς το χορῖον τοῦ Βαλδοβεῖνου τοῦ λογοθετοῦ.

Εσοκά του το ξειαζεν ὁ μῆδῖς ὑπέρπορα ζ ἐπὶ ἐν ὁ Κοσταντῖνος ὑπέρπορα ε. Εσοκά τον σαίλαν μείαν π β', εἰδοκά του κάπαν, εἷς ὑπέρπορα β' ἐπεζῦβαλλα εἷς τὸν Δραγοτᾶ ὑπέρπουρα γ εἷς κέρασμα, ζῆ καὶ ὁ Δραγοτᾶς καὶ οἱ γῖναίκα τοῦ. Καὶ να το μαρτεῖρῖσουν ὁμοῦ ὅλα μετα τοῦ ἄ λόγου καὶ τοῦ σῖταρειου καὶ τεις σελας καὶ τεις κάπας. Καὶ του κρασίῳ μς ὑπέρπορα καὶ ἐπίλογισθεν ὁ ἄνθρωπος. Ἐγράφι κατὰ μείναν Μαρτ κῆ εἷς στεραιᾶν βαὶ βέοσῆν: ὁ δαι ἐν λόγον, εἷς ὑπερ τοῦ ἄ λου να δόσῖ μονου φύλεϊαν καὶ αγάπην.

Ετός, ζῆχ ἰνδικτιωνος εἷ ἐγράφη.

Dragușin Orbul, fiul lui Cancio, a fost de față ¹.

În numele lui Dumnezeu. Și eu Costantin și protopopul Hariton am căzut la tocmeală pentru cumpărătură. Și mi-a dat protopopul un cal pe 30 de iperperperi. Și a înfățișat pe martorii ce s-au aflat: jupan Teodor grămătic și Smil Orbul și Costantin de la Caliacra și popa Radomir care este din satul lui Baldovin logofătul.

A dat prețul pe găleți iperperperi 6, iar Costantin a plătit iperperperi 5; a dat o șea, <perperi> 2 și a dat o pătură pe doi iperperperi. A dat lui Dragotă iperperperi 2, pentru băutură. Trăiește și Dragotă și soția lui și pot mărturisi. Împreună și pentru cal și pentru grâu și <pentru> șea și pentru manta și pentru vin: 47 de iperperperi și s-a socotit omul.

S-a scris în luna martie 28, pentru deplină încredere și nici o pîră a unuia împotriva celuilalt, ci numai prietenie și dragoste. Anul 6920 <1412>, indictionul 5, s-a scris.

Acte P. Ș. Năsturel.

Fotocopie după orig. în biblioteca Univ. din Basel, Cod F, VIII—13 f. 75v.

EDIȚII. Grec. Νέος Ἑλληνοϋμνῆμων, IV (1907), 380—381, sub 1412. Trad. D.I.R., B., 66.

37

1415 (6923) martie 28, M-rea Cozia.

Mircea cel Bătrîn voievod dăruiește m-rii Cozia vama de la Genune.

† Изъ иже въ Христа Бога благоверны и Христолюбивы и самодръжавны господинъ, Іу Мирча великы воевода, милостѣж Божїеж и Божїемъ дарованїемъ владающїи и господствующїи въ сїи земли Оуггровлаχїискон. Благопроизволи господство ми сконмъ благымъ пронзколенїемъ, чистымъ и скѣтлымъ сръдцемъ господства ми и дарокаχ сѣи въсечѣстны и благообразны и прѣпочитанны настожци хрисовѣль господства ми, иже надъ въсѣми чѣстни даровъ, монастырю господства ми въ Козїж, шентѣли скѣтыя Тронцж и живѣщї въ немъ, наставникоу ероуменоу квр Гофронїю, яко да ест томѣ скѣтомѣ храмѣ вама въ Генѣне въ шчинж и въ шхабж, до живота <господства ми> ² и до живота сына господства ми, Миχанла воеводж, и ни вът когоже неспотѣкновено ², понеже кон сѣ би покѣсилъ въ болѣрь и въ слѣгы господства ми, великычъ или ² малычъ, да проситъ тїжзи вамъ вът монастырѣ господства ми, то такокомѣ да ест съпоставитъ скѣтаа Тронца и въ шргїи господскон да оумрѣтъ, понеже даде господство ми томѣ свѣтомѣ монастырю да ест пища божественнымъ инокимъ, еже хотѣтъ быти и се прѣбывати въ томъ свѣтомъ храмѣ, въ вѣчное въспоминанїе также и за здравїе телесное господства ми.

¹ Pînă aici text slav.

² Loc rupt.

Того ради и ешеже и по смърти господства ми, кого изберець господь Богъ быти господинь Блжскон земли, или шт съродник господства ми или шт иного, да еждет господинь на столѣ господства ми, да аще поновит и почътет и стверднит сѣи хрисовѣа господства ми, то таковаго да оутверднит господь Богъ и да оукрепит въ господствѣ его, аще ли разорит и посрамит, то таковаго да разорит господь Богъ и да оубиеть зде тѣломъ, а въ вѣдѣшии вѣщѣ дѣше¹ ж и да иматъ счастіе съ Іоудж и съ Ірїж и съ ивѣми рекшими Іоуден, кръвъ его на нихъ и на члѣдѣ ихъ, аминь.

И семѣ свѣдѣтели: Радъаъ банъ, жѣпанъ <Во>¹ико, протовистѣарь Попшорь, лѣгофеть Балдовинъ, Яга банъ, жѣпанъ Оутмешъ, жѣпанъ Стонко Рѣса, жѣпанъ Ялѣаъ, жѣпанъ Кръстѣ.

<И азъ>¹ Миханъ лѣгофеть исписахъ, егда дохъди Іу Мирча ввекѣда въ монастырь, въ Козїжъ, въ Великы Пост, мѣсѣца мартїа кн, въ лѣтъ хСЦКГ, ендиктион ѿ.

† Іу Мирча ввекѣда, милостїа Божїеа господинь.

† Eu, cel în Hristos Dumnezeu, binecredinciosul și de Hristos iubitorul și domn singur stăpînitor, Io Mircea mare voievod, din mila lui Dumnezeu și cu darul lui Dumnezeu, stăpînind și domnind peste toată țara Ungrovlahiei. A binevoit domnia mea cu a sa bunăvoință, cu inimă curată și luminată a domniei mele și am dăruit acest preacinstit și cu frumoasă față și atotcinstit de față hrisov al domniei mele, care este mai presus de toate cinstitele daruri, mănăstirii domniei mele de la Cozia, lăcașul sfintei Troițe și celui ce viețuiește întrînsul, nastavnicului, egumenului chir Sofronie, ca să fie acelui sfînt hram vama de la Genune, de ocină și de ohabă, cît va trăi <domnia mea>¹ și cît va trăi fiul domniei mele Mihail voievod și de nimeni ne<atins>¹, pentru că cine s-ar încumeta dintre boierii și dintre slugile domniei mele, mari sau mici, să ceară această vamă de la mănăstirea domniei mele, unuia ca aceuia să-i fie potrivnică sfînta Troiță și să moară în urgia domească, pentru că a dat domnia mea acelei sfînte mănăstiri, ca să fie de hrană dumnezeieștilor călugări, care vor fi și vor locui în această sfîntă mănăstire spre veșnică pomenire, asemenea și pentru sănătatea trupească a domniei mele.

De aceea, încă și după moartea domniei mele, pe cine va alege domnul Dumnezeu să fie domn al Țării Românești sau din ruda domniei mele sau din alteineva, ca să fie domn în scaunul domniei mele, dacă va înnoi și va cinsti și va întări acest hrisov al domniei mele, pe unul ca acela să-l întărească domnul Dumnezeu și să-l împuternicească în domnia lui; iar dacă va nimici și va batjocori, pe unul ca acela să-l nimicească domnul Dumnezeu și să-l ucidă aici cu trupul, iar în veacul viitor cu sufletul, să aibă parte cu Iuda și cu Arie și cu acei iudei, care au zis: singele lui asupra lor și a copiilor lor, amin.

¹ Loc rupt.

Și martorii acestuia: Radul ban, jupan Voico, protovistiar Popșor, logofăt Baldovin, Aga ban, jupan Utmeș, jupan Stoica Rusul, jupan Albul, jupan Cîrstea.

Și eu, Mihail logofăt, am scris, cînd a venit Io Mircea voievod la mănăstire la Cozia, în postul mare, luna martie 28 zile, în anul 6923 <1415>, indiction 8.

† Io Mircea voievod, din mila lui Dumnezeu, domn.

Arh. St. Buc., S. I., nr. 18 (Cozia).

Orig., perg. (41×29), pecete atîrnată, căzută.

Cu o trad. din 1849; altă trad. ibidem, ms. 209 f. 352.

Copii slave cu trad., ibidem, ms. 712 f. 242—243 și la Academia Republicii Socialiste România, XI/241.

Fotocopie la Academia Republicii Socialiste România, XX/8.

EDIȚII. Slav și trad. Nicolaescu, *Mircea*, 320—321; *Panaitescu*, 107—109. Trad. D.I.R., B., 68—69. Facs. *Sacerdoșeanu-Bogdan*, pl. 13.

38

1415 (6923) iunie 10, Argeș.

Mircea cel Bătrîn voievod întărește lui Vlad și altora satele Bala și Preslopul, scutite de dăjdi și slujbe, în afară de oastea cea mare.

† Въ Христа Бога благоверный и Христолюбивый и самодержавный, Іу Мирча великий воевода и господиный, многоствѣнъ <Божіемъ и> Божіемъ дарованіемъ владающеи и господствующи въ сѣи земли Угрозлахтинскон и западинскыи, ешеже и къ татарскыи странами и шеа пол по въсемѣ Подоунавїюу даже и до Великаго Морѣ и Джрстерѣ градѣ владаец. Благопронзволи господство ми сконла благомы произволеніем, чистым и свѣтлымъ сръдцемъ, и даровахъ сѣи въсеченїи хрїсовла болѣришомъ господства ми: Владѣ съ анепсеи си, Шиша и Бѣга и Станилѣ съ братїями-си, яко да ест Владѣ съ въскъ анепсеи мѣ, Бѣга, Шиша и Станчла съ братїями си селѣи зовоело Бѣла, еже ест на сѣдство Мотрьско, яко да ест Владѣ съ въскъ анепсеи си въ вчинѣи и въ шѣбѣи, село Бѣла и Преслоп. И дадоше господствѣи ми а кон и а чѣша.

Того радї да им ест въ вчинѣи и въ шѣбѣи, почевше шт шѣпїаго вама, шт свїнїаго вама, шт пчеларства, шт кжеларства, шт внарства, шт глобѣи, шт покова, шт подвода, рекше шт малахъ слѣжебѣи даже и до великыѣи, шт тѣхъ въскѣхъ да им сѣи на шѣбѣи, тѣм и тѣхъ дѣтем, вшѣжтом и прѣвшѣжтом, до живота господства мїи и до живота сына господства мїи Мїхїила вонвода. Кто мїи се шѣт покѣшит шт болѣри господства мїи, величѣхъ же и малахъ, или шт работникъ господства мїи, послаасемыѣи по многоствѣи и по работѣи господства мїи, яко да им¹ позабавят, тѣм илїюдем ил, аще и шт власкѣ едїнои, т¹ о

¹ Loc rupt.

таковы имат прѣлтї великѡ заѡ и шргїж ѡт господства ми, <как>¹о прѣ-
стѣпник и прѣсаѡшник и посрамителя и неверник сѣмѡ хрїсовѡскоу господства ми.
Развѣ великѡ конскѡ да строжт, а ино ницо помного.

Ещеже и по смрктї господства ми, кого избереѡт господѡь Богѡь битї госпо-
динѡь Блашкѡи земли, ѡт срѣдечнааго плода господства ми или ѡт сѣродник
господства ми или от иного племени, та аще почетет и поновит и стѣврдит
сын хрїсовѡскѡ господства ми тѡгѡь господѡь Богѡь да почжтет и да сѡхранит;
аще ли разорит и расипет, то таковааго господѡь Богѡь да разорит и да сѡбїет,
зде и вѣь бѡдѡжшом вѣцѣь и сѡчастїе да имат сѣь Юдѡж и сѣь Ярїж и сѣь
шнѣмї рѣкшїнамі Юдее, еже рекошѡ на Христа спаса нашего, кѡрѣвѣь его на них
и на чѡдѡх их, еже ест и бѡдет вѣь вѣки, амин.

Еже свѣдѣтеле сѣмѡ хрїсовоулу: Радѡскѡ бан-дворник, жѡпан Мартин, Яга
бан, жѡпан Стонка Рѡсин, жѡпан Драгомир ѡт Шегарча, Балдовин лѡгѡѡет.
.....² лѡгофет, Микѡскѡ вїстїпар и Васѣь лѣчѡноша, Станѡулу комис³, Манѣь
стѡлник, Гергина паѡарник.

И аз, Мнѡхана граматик, <еже исписах>⁴ вѣь Яргиш, мѡсеца Юнїа 7 дѡнь,
вѣь лѣкто Сѡцкѡ, ендїкѣь и, вѣь крѣмѣь егн прїде Мѡстафа Чѣлапи.

† Іѡ Мирча кѡекѡда, милѡстїж Бѡжїеѡ господинѡь.

† În Hristos Dumnezeu, binecredinciosul și de Hristos iubitorul și singur
stăpînitorul, Io Mircea mare voievod și domn din mila și cu darul <lui
Dumnezeu>¹, stăpînind și domnind peste toată țara Ungrovlahiei și părțile de
peste munți, încă și către Părțile Tătărăști și pe amîndouă părțile peste toată
Podunavia, încă și pînă la Marea cea Mare și stăpînitor al cetății Dîrstorului.
A binevoit domnia mea cu a mea bunăvoință, cu inima curată și luminată și
am dăruit acest atotcîstit hrisov boierinașilor domniei mele: Vlad cu nepoții
săi, Șișa și Buia și lui Stănilă cu frații săi, ca să fie lui Vlad cu toți nepoții
lui, Buia, Șișa și lui Stănilă cu frații lui, satul numit Beala, care este în județul
Motrului, ca să fie lui Vlad cu nepoții lui, de ocină și de ohabă, satul Beala
și Preslop. Și au dat domniei mele un cal și o cupă.

De aceea, să le fie de ocină și de ohabă, începînd de la vama oilor, de vama
porcilor, de albinărit, de găletărit, de vinărici, de gloabe, de cărături, de pod-
voade, adică de la slujbele mici pînă și la cele mari, de acestea toate să le fie
de ohabă lor și copiilor lor, nepoților și strănepoților, cît va trăi domnia mea
și cît va trăi fiul domniei mele Mihaîl voievod. Cine se va încumeta dintre
boierii domniei mele, mari și mici, sau dintre dregătorii domniei mele, trimiși
după milostenii și după muncile domniei mele, ca să-i împiedice pe ei sau pe
oamenii lor chiar și cu un fir de păr, unul ca acela va primi mare rău și urgie

¹ Loc rupt.

² Loc alb.

³ Cuvintele «Станчул комис» sînt scrise între rînduri.

⁴ Text ilizibil.

de la domnia mea, ca un călcător și neascultător și batjocoritor și necredincios al acestui hrisov al domniei mele. Numai la oastea cea mare să se pregătească, iar alta nimic mai mult.

Încă și după moartea domniei mele, pe cine va alege domnul Dumnezeu să fie domn al Țării Românești, din rodul inimii domniei mele sau din rudele domniei mele sau din alt neam, dacă va cinști și va înnoi și va întări acest hrisov al domniei mele, pe acela domnul Dumnezeu să-l cinstească și să-l păzească; dacă va nimici și va risipi, pe unul ca acela domnul Dumnezeu să-l nimicească și să-lucidă, aici și în veacul viitor și să aibă parte cu Iuda și cu Arie și cu acei ziși iudei, cari au strigat asupra lui Hristos, mîntuitorul nostru, sîngele lui asupra lor și asupra copiilor lor, ceea ce este și va fi în veci, amin.

Iată aceștia sînt martorii acestui hrisov: Radul ban-vornic¹, jupan Martin, Aga ban, jupan Stoica Rusul, jupan Dragomir de la Șegarcea, Baldovin logofăt, Micul vistier și Vasea purtătorul de sabie, Stanciul comis², Manea stolnic, Gherghina paharnic.

Și eu, Mihail gramatic, <care am scris>³ la Arghiș, luna iunie 10 zile, în anul 6923 <1415> și indiction 8, în vremea cînd a venit Mustafa Celapi.

† Io Mircea voievod, din mila lui Dumnezeu, domn.

Academia Republicii Socialiste România, C/132.

Orig. perg. (51×38,2), pecete atîrnată, căzută.

Copie slavă ibidem, ms. 5236 f. 11—14.

EDIȚII. Slav și trad. Bogdan, *Mircea*, 112—115; Arion, *Mircea*, 35—36 și anexa XVIII, sub iunie 1; Nicolaescu, *Mircea*, 322—323; Panaitescu, 110—112. Trad. *D.I.R.*, B., 69—70. Facs. Nicolăescu. *op. cit.*, 322; *D.I.R.*, B., 319.

39

<1417—1418>.

Mihail, fiul lui Mircea cel Bătrîn voievod, întărește m-rilor Cozia și Codmeana zece case de oameni din Tîrgoviște, scutiți de toate dăjdiile și slujbele, în afară de bir, oaste și lucru la moară.

† ꙗз нже въ Христа Бога благочестивы и Христолюбивы и богом помазаны, Іванъ Михаилъ киевкода, сынъ сладчаншинъ Іу Мирцю благоверномъ и христолюбивомъ и самодержавномъ, великомъ киевкоде, милостѣа Божіа и Божиимъ дарованіемъ и прозколеніемъ родителейъ господетка ми, благопронзквали господ-

¹ În original, între ban și vornic nu e niciun semn, după vornic un punct, apoi puncte după fiecare dregător.

² Cuvintele « Stanciul comis » sînt scrise între rînduri.

³ Text ilizibil.

ство ми, своимъ благымъ произволеніемъ, чистымъ и свѣтлымъ срѣдцемъ и даровахъ и пшчѣтѣхъ сынъ кысечестнынъ и благообразнынъ и прѣпочтеннынъ, надъ вѣсѣлнчести и дарше, настоящій хрисовѣа господства ми прѣпочтаннымъ и великымъ монастыремъ родителѣ господства ми и господство ми, шт Квзѣ и шт Квдмѣна, пшнеже прѣдакатъ господство ми шт самого кѣши господство ми и шт самаго враша господства ми и паче трѣда ради молебника родителѣ господства ми и господство ми и прѣпочтеннаго негѣмена квр Гофроніа, прѣдавамъ ѿ кѣши: Лѣнгаша с анепсїи его си и Инакѣ и Калсанъ Михѣкъ сынъ и Мартинъ и Иванъ и Гергнъ и Ёданчѣ и Ёмботинъ и Никола Метаксаръ и Тѣдоранъ и Гергекъ Парамали. Тѣзи да сѣтъ вѣ шчинѣ и вѣ шхѣбѣ шт ксѣкѣа даждѣби и сѣлжебы и подани, почѣкше шт датъ шкѣи, скннынъ и пчелнынъ, шт кѣблѣкъ, шт глѣбы, шт кннарства, шт днзарства, шт сѣннокосїа, шт дрѣкъ, шт покѣза и шт подѣода всѣакого и шт ксѣкѣа енгарїа, ниже кнглѣ, ни кѣи да имъ сѣ не кѣзметъ, ни вѣ кѣи лнбѣ работѣ и шт ннѣа малїаже и великїа, еанка сѣ шѣрѣтаетъ вѣ враши господство ми Трѣговнїе, шт кѣсѣа да сѣ манастирстїи людїе словѣднн.

И карѣ конъ лнбѣ жѣпанъ настанетъ и дѣорнїи нѣи прїстакъ нѣи бирѣкъ нѣи фѣланѣгъ нѣи бѣднъ кто лнбѣ шт сѣлжитѣанъ родителѣ господства ми и господство ми пшснлѣемѣхъ по милости и по работахъ господства ми, да не сѣлѣетъ ни помислнти, іако да позабѣватъ монастырскымъ людемъ, бѣднъ ш конъ лнбѣ кышѣнсанннмъ даждѣамъ и сѣлжеамъ, пшнеже такѣкы нѣатъ прїати кѣанко зло и шргїю и казнѣ шт родитѣамъ господства ми и шт господство ми, іако не кѣрнїи и посрамнтелѣ хрисовѣа господства ми, іако прѣнебрегоша слоко господство ми, да сѣ дрѣзнны наказѣтъ, еже сѣлшати слоко, а не грѣшндѣти. Нш тѣкѣмо бнр и вѣнска и на жрѣнкѣ да сѣ чннатъ, а ннѣ ница сѣ врашемъ да не нѣкѣатъ метѣхъ.

Ещеже и по смертн родителѣ господства ми и господствѣ ми, кѣго нзколнтъ господѣ Богѣ быти господннѣмъ Блѣшконъ землн нѣи шт сѣрѣдннѣкъ родителѣ господства ми и господствѣ ми нѣи шт нннѣнѣмннѣкъ и шѣрѣкѣ сїю потѣрждѣнїи тнтлѣ родителѣ господства ми и господствѣ ми, да поновнтъ и да оутѣрднтъ, іакоже естъ шѣнчно пракѣславннмъ господаремъ творннти, да и дрѣзн тоговоа покѣленїа творннти; а аще лн шѣетъ разѣрннти и пѣсрлнннн прѣшндѣѣе оутѣвлѣное и шѣободнтѣанн родитѣамъ господства ми, такѣкѣи да естъ проклѣтъ шт господа Бога всѣдѣржнтѣамъ и шт тнї свѣтѣхъ штцѣ нѣже вѣ Ннѣи и да потрѣбѣатъ сѣ нѣа его шт кннѣа жнкотннѣхъ и сѣ правѣдннмъ да не напншѣтъ сѣ и да поразнтъ его господѣмъ страшннмъ и правѣдннмъ гнѣвомъ своимъ нннѣ и прнсно и вѣ вѣкы вѣка, аамнн.

† Eu, cel în Hristos Dumnezeu, binecinstitorul și de Hristos iubitorul și de Dumnezeu uns, Ioan Mihail voievod, fiul preadulcelui Io Mircea, binecredinciosului și de Hristos iubitorului și singur stăpînitorului, marelui vöievod, din mila lui Dumnezeu și cu darul lui Dumnezeu și cu voia părintelui domniei mele, a binevoit domnia mea, cu a sa bunăvoință, cu inima curată și luminată

și am dăruit și am cinstit acest atotcinstit și cu frumoasă față și precinstit, deasupra tuturor cinstelor și darurilor, acest de față hrisov al domniei mele precinstitelor și marilor mănăstiri ale părintelui domniei mele și ale domniei mele de la Cozia și de la Codmeana, pentru că a dat domnia mea din însăși casa domniei mele și din însuși orașul domniei mele și mai ales pentru truda rugătorului părintelui domniei mele și al domniei mele și precinstitului egumen chir Sofronie, să-i supun 10 case: Lungași cu nepoții lui și Ianache și Caloian, fiul lui Miha și Martin și Ivan și Gherghi și Oancea și Sîmbotin și Nicola Metaxar și Tudoran și Gherghe Paramali. Aceștia să fie de ocină și de ohabă de toate dăjdiile și slujbele și dările, începînd de la datul oilor, al porcilor, al stupilor, de găleți, de gloabe, de vinărici, de dijmărit, de cositul fînului, de copaci, de cărături și de orice podvoade și de toate engariile, nici viglu, nici cal să nu li se ia, nici la orice muncă și de altele, mari și mici, cîte se află în orașul domniei mele Tîrgoviște, de toate să fie slobozi oamenii mănăstirești.

Și oricare jupan va veni și vornici sau pristav sau birău sau folnog sau fie oricare dintre slujitorii părintelui domniei mele, și ai domniei mele, trimiși după milostenii și pentru muncile domniei mele, să nu cuteze nici să se gîndească ca să turbure oamenii nănăstirești fie pentru oricare dintre dăjdiile și slujbele mai sus-crise, pentru că unii ca aceia vor primi mare rău și urgie și pedeapsă de la părintele domniei mele și de la domnia mea, ca necredincioși și batjocoritori ai hrisovului domniei mele, ca unii ce n-au băgat în seamă cuvîntul domniei mele, să se învețe și alții ca să asculte de cuvînt și să nu se împotrivească. Ci numai birul și oastea și să lucreze la moară, iar alt nimica să nu aibă amestec cu orașul.

Încă și după moartea părintelui domniei mele și a domniei mele, pe cine binevoiește domnul Dumnezeu să fie domn al Țării Românești sau din rudele părintelui domniei mele și ale domniei mele sau din alt neam și află această întărire cu titlul părintelui domniei mele și al domniei mele, să înnoiască și să întărească, după cum este obiceiul să facă domnii dreptcredincioși, ca și alții să facă astfel de pomană; și dacă va strica și va batjocori, nesocotind cele așezate și slobozite de părintele domniei mele, unul ca acela să fie blestemat de domnul Dumnezeu atotțitorul și de 318 sfinți părinți de la Nicheia și șteargă-se numele lui din cartea celor vii și cu cei drepți să nu fie scris și să-l lovească domnul cu mînia sa cumplită și dreaptă, aici și pururea și în veci vecilor, amin.

Arh. St. Buc., Condica m-rii Cozia, nr. 712 f. 251—253.

Copie.

Cu o trad.; alte traduceri, ibidem, mss. 357 f. 7v.—8v și 359 f. 4v.—5v.

Altă copie slavă la Academia Republicii Socialiste România, ms. 5236 f. 215—216. Datat din ultimul an al domniei lui Mîrcea, după titlul lui Mihail, fiul lui (« de Dumnezeu uns »).

EDIȚII. Slav și trad. *Panaitescu*, 101—104, sub <1408—1418>. Trad. *D.I.R., B.*, 55—56, sub <1409—1418>.

<1418—1420>.

Mihail voievod poruncește vameșilor din Cetatea Dimboviței și de la Rucăr să se poarte frumos cu brașovenii.

† Їw Мнѡхана великѡи воєвода и господинь. Пишет господство ми сьсгам господства ми ѡт Джебвицѡ град, вавешим ѡт Рѡка и ѡт Тѡрч и такози ви ѡришетъ господство ми, тако да сѡ сте карѡкале ѡт сѡхзи брашовѡни, не грабѡте нѡ, нѡ им възиманте вавѡ правѡ; паче им и ѡгражданте. И коматѡ сѡкнѡна, ако възимаѡт рѡзаны калѡцѡ, либо по г. д. лакти, не дѡнте нѡ вавс-кати, нѡ ходѡте право и живѡте с нами лѡпо и добрѡ, да се не¹ плачат ѡт кас по мнѡгѡ родѡтелеѡ господства ми, както до нинѡ, либо господствѡ ми; та да си чѡж нѡщо рѡчи ѡт рѡдѡтелеѡ господства ми възради рѡчи вавѡ, понеже имат господство ми велико зло счинити томс[ав]зи чловѡкѡс, ѡю им би позабави по неправдѡ, аще и кас єдин. Ино не ѡе бити, по ѡризмѡ господства ми.

† Їw Мнѡхалъ вивєвѡда, милостѡв Божѡв господинь.

† Io Mihail mare voievod și domn. Scrie domnia mea slugilor domniei mele din Cetatea Dimboviței și vameșilor din Rucăr și din Turci și astfel vă poruncește domnia mea, ca să vă feriți de acești brașoveni, să nu-i prădați, ci să le luați vamă dreaptă; mai mult încă, să fiți îngăduitori cu ei. Și bucățile de postav, dacă le iau tăiate călțuni sau de cite 3—4 coți, să nu-i vămuiți, ci umblați cu dreptate și trăiți frumos și bine cu ei, să nu se plîngă mai mult de voi părintelui² domniei mele, ca pînă acum, sau domniei mele; iar dacă voi auzi niscaiva vorbe de la părintele² domniei mele, din pricina vorbelor voastre, domnia mea va face mare rău acelu om, care îi va împiedica pe nedrept, chiar și cît un fir de păr. Altfel nu va fi, după porunca domniei mele.

† Io Mihail voievod, din mila lui Dumnezeu, domn.

Arh. St. Brașov, nr. 216.

Orig., hîrtie (12,5×22,5), pecete aplicată, cu inscripția † Їw Мнѡханаъ вивєвѡда.

Fotocopie la Academia Republicii Socialiste România, LXXIII/63.

Datat din domnia lui Mihail voievod.

EDIȚII. Slav. Miletić, 48, fără dată. Slav și trad. Bogdan, *Relațiile I*, 6—7, fără dată; Tocilescu, 534 doc., 7—8, fără dată. Trad. Bogdan, *Relațiile I*, 6, fără dată.

¹ «нѡ» este scris deasupra rîndului.

² Termenul «părinte» se referă la Sigismund de Luxemburg, și nu la Mircea, cum s-a crezut.

1418 (6926) <februarie—august>. Argeş.

Mihail voievod întăreşte lui Coman şi lui Nan moşiile Rodulful, Piscul şi Jiliştea.

6926 <1418>. Mihail voievod, ca să fie lui Coman şi lui Nan, boierilor măriei sale, moşia Rodulful şi Piscul şi Jiliştea.

Scris în Argeş, <acest hrisov să află la stolnicul Ştefănache>.

După *Cronologia Tabelaară*, p. 22 (nr. 15).

Rezumat.

Datat după văleat şi ca posterior morţii lui Mircea cel Bătrîn (31 ian. 1418).

EDIȚII. Panaitescu, 119, sub 1418; *D.I.R.*, B., 70.

1418 (6926) iunie 22, Tîrgovişte.

Mihail voievod întăreşte m-rilor Cozia şi Codmeana toate daniile şi privilegiile anterioare.

† Язъ нже въ Христа Бога благокрънын и благочъстнын и Христу-любивын и самодръжавнын, Івань Миханль воєвода и господинь въсен земли Оуггровлахїнскон. Дават господство ми сїе врїзало монастирем шконм, еже сж създаи вт дѣда господства ми и вт родителѣ господства ми, вт Козїж, свѣтыж и живоначалниж троицж и свѣтого благокрънїя вт Кодмѣнж, <по снє>же по прѣставленїи родителѣ господства ми оутвѣрдих и понокїх сїе врїзало господства ми, тако варе како ест записал и оутвѣрди родител господства ми, такождере и господство ми помѣет и оутвѣрждават, тако варе хто въсхоцет вт своего произволенїя, или слоуга господства ми, или болѣрин, или княз, да си прѣдаст дѣшж въ монастырех господства ми, въ Кодмѣнж и къ Козїж, или село въсхоцет да приложит или шчинж или добыток и ецеже и вт прочїих члокѣкъ вт долнѣ ржкж, рекше сирак, хто щет да си даст за дѣшж или виноград или никне или водѣницж или кжщїе или добыток или бжди что, вт мала до голѣма, въсе да ест Божїе и монастирско, къ Козїж и къ Кодмѣнж. Я нхто да не смѣет поискати вт сѣрвдник тогози члокѣка еже ест приложил къ монастырех господства ми, ни сынъ мѣ, ни брат мѣ, ни анепсен мѣ, нже хто да не смѣет ни слово реци в том, нж да стоит оуткръжденно и непоколѣбимо до жикота господства ми и до жикота прѣвороднынх синовох господства ми Радұла и Миханла. Я хтоли см щет покоусит да ициет да втѣмнет вт монастырѣ, такокын имат прїати велнко злав и вргїж вт господства ми, такоже прѣслоушник и некръник сїемѣ хрисовѣлѣ господства ми

Иж нан ест сѣдец нан главнык нан бирчїи нан бѣди кон работник господства ми, въсѣкын да сѣ кароует по шрїзмѣ господства ми.

Ещеже и по сѣмрѣти господства ми кѣгѣ изберет господь Богъ быти господинь Блашской земли шт срдечнааго плода господства ми, да аще хто почѣтет и пошуткрѣдит сїе записанїе господства ми, тѣгѣ господь Богъ да почѣтет и да ошуткрѣдит; аще ли разорит, то такоааго Богъ да разорит и да оубнет и зде и въ бѣдѣщемъ кѣцѣ и да ест проклат шт штца и сына и сѣктого дѣха и шт тнї сѣктыхъ и богоносныхъ штыцъ иже въ Никен и да моу ест штажчена дѣша, тѣла и крѣве Христовы.

† И се сѣдѣтеле: жоупан Бонко, Радулъ бан, Яга бан, жоупан Шербан Любитѣл, Станчо Орѣвоул, Станчо Мѣзк, Крѣстѣ Тжтароул, Бора, Нѣнчул, лшгѣшет Пнаѣ.

И азъ, Мнѣхана, еже исписахъ къ Трѣговице, въ то время когда прїиде родитѣл господства ти, госпожда, шт Бжгръ, мѣсеца прото Юнїа кѣ, къ лѣт хсцкс и ендиктїѣн дї.

† Iw Мнѣхалъ кѣкѣвда, милостїѣ Божїѣмъ господинь.

† Eu, cel în Hristos Dumnezeu, binecredinciosul și binecinstitorul și de Hristos iubitorul și singur stăpînitorul, Ioan Mihail voievod și domn a toată țara Ungrovlahiei. Dă domnia mea această poruncă celor două mănăstiri care sînt întemeiate de bunicul domniei mele și de părintele domniei mele, de la Cozia, a sfintei și de viață începătoarei troițe și a sfintei blagoveștenii, de la Codmeana, pe acestea, după moartea părintelui domniei mele, le-am dăruit și le-am înnoit această poruncă a domniei mele, ca orice a scris și a întărit părintele domniei mele, de asemenea și domnia mea înnoiește și întărește ca oricine va voi de voia lui, sau sluga domniei mele sau boier sau cneaz, să-și închine sufletul la mănăstirile domniei mele, la Codmeana și la Cozia, sau va vrea să dăruiască sat sau ocină sau vite și încă dintre ceilalți oameni de mîna de jos, adică siraci, cine își va închina sufletul său sau via sau ogoare sau moară sau case sau vită sau fie orice, de la mic pînă la mare, toate să fie ale lui Dumnezeu și mănăstirești, la Cozia și la Codmeana. Și nimeni să nu cuteze să ceară socoteală, dintre rudele aceluia om care a dăruit mănăstirilor domniei mele, nici fiul său, nici fratele său, nici nepotul lui, nici nimeni să nu cuteze să spună nici un cuvînt despre aceasta, ci să rămînă întărit și neclintit, cît va trăi domnia mea și cît vor trăi fiii cei întii născuți ai domniei mele, Radul și Mihail. Și cine se va încumeta să caute să le ia de la mănăstire, acela va primi mare rău și urgie de la domnia mea, ca un neascultător și un necredincios al acestui hrisov al domniei mele. Ci, fie că este sudeț sau globnic sau birari sau fie orice dregător al domniei mele, fiecare să se ferească, după porunca domniei mele.

Încă și după moartea domniei mele, pe cine va alege domnul Dumnezeu să fie domn al Țării Românești, din rodul inimii domniei mele, dacă cineva va cinsti

și va întări acest înscris al domniei mele, pe acela domnul Dumnezeu să-l cins-tească și să-l întărească; dacă însă va nimici, pe unul ca acela domnul Dumnezeu să-l nimicească și să-l ucidă aici și în veacul viitor și să fie blestemat de tatăl și de fiul și de sfântul duh și de 318 sfinți părinți purtători de Dumnezeu cei de la Nicheia și să-i fie lipsit sufletul de trupul și de singele lui Hristos.

† Și aceștia sînt martorii: jupan Voico, Radul ban, Aga ban, jupan Șerban Liubitul, Stancio Mezea, Cîrstea Tătarul, Bora, Nenciul, logofăt Pilea.

Și eu, Mihail, care am scris la Tîrgoviște, în vremea cînd a venit mama domniei tale, doamna, de la unguri, luna Proto-Iunie 22, în anul 6926 <1418> și indiction 11.

† Io Mihail voievod, din mila lui Dumnezeu, domn.

Arh. St. Buc., S. I., nr. 19 (Cozia).

Orig., perg. (39,5×42), pecete atîrnată, căzută.

Cu o trad. din 1912; alte traduceri ibidem, mss. 357 f. 7 și 359 f. 4.

Fotocopie la Academia Republicii Socialiste România, XX/16.

EDIȚII. Slav. *Miletić-Agura*, 331—332. Slav și trad. *Panaïtescu*, 114—116. Trad. *D.I.R., B.*, 70—71. Facs. *D.I.R., B.*, 320.

43

1418 (6926) iulie 10.

Mihail voievod întărește moșnenilor din Star Chiojdul moșia Chiojdul.

6926 <1418> iulie 10. Mihail voievod, domnul Țării Rumânești și munților și către Țara Tătărăscă și amîndouă părțile de dincoace și peste Dunăre și pînă la Poarta de Hier și pînă la Marea Neagră, moșnenilor de Star Chiojdul, ca să le fie lor moșia Chiojdul.

După *Cronologia tabelară*, p. 22 (nr. 15).

Rezumat.

EDIȚII. *Panaïtescu*, 116; *D.I.R., B.*, 71.

44

1418 iulie 14, Hagenau.

Sigismund, regele Ungariei, acordă liberă trecere prin țara sa călugărilor de la Vodița, poruncind supușilor săi să nu-i turbure, ci să-i ajute.

† Жигмънь, по Божѣиоу милости римскы краль и вѣчныи царь, Ѹгръскон земли и фрѣшкон Долмаціе и Хрѣватскон земли и инѣмъ землямъ краль. Бѣсакымъ нашимъ вѣрникымъ, црѣковнымъ старѣишинамъ и всѣмъ властеламъ, шпановымъ и поркалбамъ и племенитымъ людемъ и нихъ слѣгамъ и монмъ добрымъ

каршнѣмъ и свободнымъ селѣмъ и тѣмъ селѣмъ конъ съ бирокѣе и ешенѣмъ и фолногемъ и камошемъ и кнѣцкамошемъ и кѣсѣмъ нашимъ и инѣмъ кѣсѣмъ на землѣи и на кодѣ и повсѣдѣ, конъ съ подъ моиѣи власти и инѣмъ людемъ конъ дрѣже чѣстъ и ксакомъ члокѣкѣи моиѣи орсагѣи Оугръсконъ землѣи и ѣ неѣи власти ѣ ксакомъ мѣстѣ, кто гдѣ лажѣ, како съгашнимъ и конъ хте по нѣхъ быти, кто окъзи книгѣи киди, моеѣи поклонѣе и мою милость.

За що смо истинѣи познали редокѣи людѣе, конъ се називаю калогерѣе, оу Бога братѣи скѣтаго Ынтонѣи монастырѣ на Бодици и що се к немѣи дрѣжи, за прошенѣе и за ксако нѣхъ молѣнѣе за тонъ рекохъ моиѣи дрѣжакѣи, краинамъ и видикѣмъ, да ходо водичкы калогерѣе съ ксемъ свободно. Ѥ моиѣи врсасѣи мнѣжѣстко нарѣда людѣи ест; ѡт тога и мнѣжѣстка мнѣгоѣ съ междуу ками. Конъ бистѣи нѣхъ бантокали, волѣи да би нѣхъ ѣ чемъ зарѣчили за шогодѣи, за конъ годѣи послѣ за що не би смѣли доите ѣ моиѣи врсасѣи, мы за нѣхъ прошенѣе оу томѣи хожемо нимъ добро оучинити. За що вамъ, вашои кѣрности, велѣи тако и тврѣдо заповѣдалѣи и инога некѣмо ѣчинити ѡт съга почѣнѣи и ѣ ксако вѣрѣме: Калогерѣи конъ смо оузелѣи подъ нашиѣи рѣкѣи, да нѣхъ мы чювамо и що се к нимъ дрѣжи, къда они доходо ѣ моиѣи орсагѣи, и по водѣи и по сѣхъ, оу честомъ нѣхъ хожденѣи и оу нѣхъ добиткѣи и конъ хте ѣ добиткомъ ходити, ни оу чемъ, ни оу едноѣи добитцѣи да нѣхъ не бантѣете; еше тако кас оуспросе, вы да нѣхъ стѣ испратилѣи и да имъ поможете оу томъи. Ино да не бѣде и ино да не ѣчинитѣ, ако лажате мене на потрѣбоу и ѣ любовъ да бѣдете.

Окъзи книгѣи кто прогледа, прогледакши, ѡпет да ю пода кто мѣи ѣ бѣде далѣи.

Дадѣ се овази книга оу царекѣи вароши, ѣ Харнокѣи, мѣсеца Юлѣи дѣи дѣнь, по Христокѣи рожеткѣи лѣтѣ хѣи и иѣи, а ѡт конова смѣи кралъ Оугръсконъ землѣи, лѣтѣ лѣи, а ѡт конова смѣи римскыи царѣи, лѣто вѣмо.

Ѥ царѣи Римскыи рекохъ моиѣи езыхъи дати оуоузи книгѣи¹.

† Sigismund, din mila lui Dumnezeu, regele romanilor și pururea împărat, rege al Țării Ungurești și al Dalmației Frușice și al țării Croației și al altor țări. Tuturor credincioșilor noștri, căpetenii bisericești și tuturor vlastelinilor, șpanilor și pircălabilor și nobililor și slugilor lor și bunelor mele orașe și satelor slobode și acelor sate care sînt birnice și eszeșilor și folnogilor și vameșilor și vicevameșilor și tuturor alor noștri și tuturor altora pe pămînt și pe apă și peste tot, care sînt sub stăpînirea mea și altor oameni care dețin demnități și oricărui om al stăpînirii mele din Țara Ungurească și din stăpînirile ei, în orice loc, fie-care pe unde locuiește, atît celor de acum, cît și celor ce vor fi după dinșii, cui vede această carte, închinăciunea mea și mila mea.

Pentru că am aflat cu adevărat despre oamenii ordinului care se numesc călugări, frați întru domnul, la mănăstirea sfîntului Antonie de la Vodița și ce se ține de ea, după cererea și după toată rugămintea lor, pentru aceea

¹ Această frază este scrisă deasupra textului.

am spus stăpînirii mele și marginilor și ținuturilor mele, ca să umble cu totul slobozi călugării de la Vodița. În țara mea sînt mulțime de popoare de oameni; dintre aceștia mare mulțime sînt între voi. Care i-ați turbura sau i-ați împiedica pentru ceva sau pentru cineva, ca să nu cuteze să vie în țara mea, noi, la rugămîntea lor pentru acest lucru, vrem să le facem bine. De aceea, vouă credincioșilor, vă poruncesc tare și stăruitor, și altfel nu vom face, începînd de acum și în orice vreme: călugării pe care i-am luat sub mîna noastră, ca să-i păzim și cu ce se ține de dînsii, cînd vin ei în țara mea și pe apă și pe uscat, în cinstita lor călătorie și marfa lor și cine va merge cu marfa, întru nimic să nu-i turburați, nici de o marfă. Încă, dacă vă roagă pe voi, voi să-i călăuziți și să-i ajutați întru aceasta.

Altfel să nu fie și altfel să nu faceți, dacă mă vreți pe mine de ajutor la nevoie și ca să-mi fiți cu dragoste.

Cine va citi această carte, cetind-o, să o dea înapoi, cui i-o va fi dat.

S-a dat această carte în cetatea împărătească de la Hagnov, luna iulie 14 zile, de la nașterea lui Hristos anul 1418, iar de cînd sînt rege al Țării Ungurești ani 32, și de cînd sînt împărat roman ani opt.

Eu împăratul romanilor am spus cu limba mea să se dea această carte.¹

<Pe verso, contemporan:> Cartea împărătească liberă.

Arh. St. Buc., S. I., nr. 20 (Tismana).

Orig., perg. (45×15,5), pecete timbrată, ruptă.

Cu patru traduceri; altă trad. ibid., ms. 329 f. 66.

O copie slavă contemporană, tot pe perg. (26,5×20), dar fără pecete ibidem, S. I. nr. 20c; altă copie slavă cu trad. la Academia Republicii Socialiste România, XI/244. Fotocopie ibidem, XX/17—18.

EDIȚII. Slav. *Venelin*, 36—38. Slav și trad. *Panaïtescu*, 116—119. Trad. *D.I.R.*, B., 71—72. Facs. *Sacerdoțeanu-Bogdan*, pl. 14; *D.I.R.*, B., 321.

45

1419 (6927) martie 18.

Mihail voievod scutește carele m-rii Cozia de orice vamă.

† Изъ <ниже въ Христа Бога благо>²вѣрныи и Христѡлюбивыи Іу Мнѡхилъ великыи коевода и господинь, <вблад>ажцѡмѡ и господствѡжцѡмоу въсен земли Бѣлгровлахѡнскон и запланинскимъ ящеже и къ Татарскимъ странамъ и Ямлашѡ и Фяграшѡу херцег и Гѣвкеринскомоу Банствѡ господинь и шба поль по въсемоу Подѡнактѡу, даже и до Великаго Морѣ и Дръєстрѡ градуу владалецѡ. Благопронзволи господствѡко ми сконимъ благымъ пронзколеннемъ и чистымъ срѣдцемъ

¹ Această frază este scrisă deasupra textului.

² Loc rupt.

и дарока господство ми съи въсечестнын и благообразнын и настожи хрисовъль
господства ми монастырю свѣтѣн и жиконачалѣн Троици, настоатеакже
старцъ кър Гофрвнню, телегамъ монастырским да хвдаты по земли господ-
ства ми, игдеже сѣ вбрацетъ коумеркъ или коупень или некъпень, да сѣ ни хто
смѣетъ покъснѣти вт коумеркѣрь и да позабавитъ телегамъ монастырским. Кто
ли сѣ покъснѣтъ тако да позабавитъ колико до единого класса выше писанным,
рѣчемъ тонзи имать приати гнѣвъ Божїи и каатѣж свѣтыхъ тѣи втцѣ и
наказъ и вргиж вт господства ми, тако прѣстѣпникъ и прѣслоушникъ хрисо-
вслоу господства ми. Въ лѣтъ хъцкз, мѣсеца мартини нї¹.

† Іw <Миханлъ> ввеквда, милостїж Божїея господннѣ.

<Pe verso:>Гїта книга трѣбѣетъ въ прошенїи въскон.

† Eu, <cel în Hristos bine>² credinciosul și de Hristos iubitorul, Io Mihail mare voievod și domn, stăpînind și domnind peste toată țara Ungrovlahiei și a părților de peste munți, încă și spre Părțile Tătărești și herțeg al Amlașului și al Făgărașului și domn al Banatului Severinului și de amîndouă părțile peste toată Podunavia, încă și pînă la Marea cea Mare și stăpînitor al cetății Dîrstorului. A binevoit domnia mea cu a sa bunăvoință și cu inimă curată și a dăruit domnia mea acest preacinstit, cu frumoasă față și de față hrisov al domniei mele mănăstirii sfintei și de viață începătoarei Troițe și nastavnicului ei, starețul chir Sofronie, ca să umble carele mănăstirii prin țara domniei mele, iar unde se află vamă, fie cumpărată, fie necumpărată, nimeni să nu cuteze dintre vameși să încerce a împiedica carele mănăstirii. Cine s-ar încumeta să împiedice cu ceva cît un fir de păr, pe cele mai sus-scrite, acela va primi mînia lui Dumnezeu și blestemul sfinților 318 părinți și pedeapsă și urgie de la domnia mea, ca un călcător și neascultător al hrisovului domniei mele.

În anul 6927 <1419> luna martie 18¹.

† Io Mihail voievod, din mila lui Dumnezeu, domn.

<Pe verso, contemporan:> Această carte e de nevoie la orice cerere.

Arh. St. Buc., S. I., nr. 21 (Cozia).

Orig., perg. (35×35,5), pecete atîrnată, căzută.

Cu două traduceri din 1856 și 1912; altă trad. ibidem, ms. 209 f. 126.

Fotocopie la Academia Republicii Socialiste România, XX/22.

Documentul a fost supus din vechime unei contrafaceri, transformîndu-se numele din intitulajie și monogramă, din Mihail în Radul. De asemenea s-a adăogat și data, de altă mînă.

EDIȚII. Slav și trad. Hașdeu, *Negru Vodă*, CCLXI—II, sub 1379 martie; *Panaitescu*, 119—121, sub <1419 iulie>. Trad. Nicolăescu-Plopșor, *Mon. j. Dolj*, 22, sub 1419 iulie; *D.I.R., B.*, 72—73. Facs. Hașdeu *op. cit.*, nr. 2; *Sacerdoțeanu-Bogdan*, pl. 15, sub 1419 mai 18; *D.I.R., B.*, 322.

¹ Data este adăugată ulterior, de altă mînă.

² Loc rupt.

<1419> septembrie 29, Oradea-Mare.

Sigismund, regele Ungariei, făgăduiește întregului popor din Țara Românească dreptul de a rămîne la credința cea veche, așa cum s-a cerut prin popa Agathon, starețul de la Tismana.

† Язь кто есмь Жигмундъ, мнлостїѡмь Божїѡмь, римскы царь и оугрскы крал, и далмацїнскы и чешкы и нѣмьчкы и нѣмькы землямь и мнлостѡмь господамь господинь. Моѡм добромь колѡм и хотѣнїемь тон зчиннх и дадохъ всѣмь кон живѣ въ Оугровлахїтскон земли, що естъ Басаравска, за ннх прошенїе шо ме соу просили своимь вѣрнимь попомь Ягathonомь, како ннхь мннстїре и все црѣккѣ и калоугере и попоке и вси люде кон живѡу въ тѡзѡ землн да дрѣже свои закон и ѡ своин кѣрѣ да прѣбнѡю, а намь прако да слоуже. На тон дадохъ мою кѣрѣ и всех кон к менѣ дрѣжжѣтѣ извѣщашаю и по нас кто хте бити, како ни ѡ сам, ни кто шт нашихь да нмь нѣст колн забавити за ннхь вѣроу и за ннх законь, нь да соу колн прѣбнѡити оу чем соу и до сѣга прѣбнѡити, въ томь и до вѣка да прѣбнѡю.

Даде се вван книга ѡ Великомь Баарадоу, мѣсеца септемвриа кѡ дннн, по Христокоу рожетвоу, лѣт хлѣ и к, а шт конова смь крал Оугрскон землн, лѣт лѣ, а шт конова смь римскы царь, лѣт ѿ.

† И царь римскы рекохъ монмъ езыхомъ дати швоун книгѣ¹.

† Eu care sînt Sigismund, din mila lui Dumnezeu, împărat al romanilor și rege al Ungariei, domn al Dalmației, al Cehilor, al Germanilor și al altor țări și al multor domnii. Cu a mea bună voie și dorință am făcut și am dat aceasta tuturor celor ce trăiesc în țara Ungrovlahiei, care este Basarabească, la cererea lor, pentru care m-au rugat prin credinciosul lor popa Agathon, ca mănăstirile lor și toate bisericile și călugării și popii și toți oamenii care trăiesc în acea țară să-și ție legea lor și să trăiască în credința lor, iar nouă să ne slujească cu dreptate. Pentru aceasta, am dat credința mea și tuturor celor care țin de mine le dau de știre, ca și celor ce vor fi după noi, precum nici eu însumi, niciunul dintre ai noștri să nu aibă voie să-i turbure pentru credința lor și pentru legea lor, ci să fie liberi să rămînă întru aceasta și cum au fost pînă acum, aceea să rămînă în veci.

S-a dat această carte la Oradea-Mare, luna septembrie 29 zile, de la nașterea lui Hristos anul 1420², iar de cînd sînt rege al Ungariei ani 32, iar de cînd sînt împărat al romanilor ani 10.

¹ Acest rînd este adăugat sus deasupra textului.

² Data a fost calculată greșit de un grămătic care aplică aci socoteala de la septembrie a erei bizantine.

† Eu împăratul romanilor, am spus cu limba mea să se dea această carte. ¹
<Pe verso, slav, contemporan:> Cartea regală pentru credință: să-și ție
toată Țara Românească credința și legea sa.

<Românește sec. XVIII:> A lui Sigismund crai pentru legea noastră. Hri-
sovul lui Sigismund crai pentru legea și credința norodului Țării Românești,
dat prin popa Agaton, la leat 1420 sept. 29.

Arh. St. Buc., S. I., nr. 22 (Tismana).

Orig., perg. (37,5×31,5), pecete aplicată, căzută.

Cu două traduceri din sec. XVIII și din 1912; altă trad. ibid., ms. 329 f. 68.

O copie slavă cu trad. la Academia Republicii Socialiste România, XI/245.

Fotocopie ibidem, XX/20.

Data greșită. Datat după itinerarul lui Sigismund.

EDIȚII. Slav. *Venelin*, 49—50. Slav și trad. *Panaiteșcu* 121—122, sub 1419 sep-
tembrie 28. Trad. *D.I.R.*, B., 73. Facs. *Sacerdoțeanu-Bogdan*, pl. 16, sub 1420 sep-
tembrie 29; *D.I.R.*, B., 323.

47

<1419> octombrie 28, Vodița.

*Sigismund, regele Ungariei, poruncește dregătorilor săi să nu se atingă
de călugării m-rilor Vodița și Tismana, nici de satele lor. De asemenea
întărește acestora vama de la Bistrița, posesiuni la Severin și dreptul
de a-și păstra credința.*

Жигмѣнѣдѣ, по Божіѣи милости римскы царь и оугрѣскы краљь и чешскы
и фрѣнскон Долманѣи и Хрѣватскон земли и инѣмъ землямъ краљѣ. Тон
дакамъ знати къскѣмъ нашимъ кѣрникѣмъ, црѣковнымъ старѣншинамъ и къскѣмъ
властеламъ и шпанокѣмъ и поркалабѣмъ и племенителѣмъ людемъ и всакѣмъ
чловѣкъ и келыкъ и малѣ, кѣи к љне дрѣжїи и љне савша и кѣрне скѣти
корѣи и Угрѣскомъ шрѣсарѣ и љне ила на добру: късакы да се карѣи да
не колѣнѣ ни ш чѣмъ позабакити монастиромъ попа Ягаѣвна, скѣтѣлоу
Яндонїю на Бодницѣхъ и прѣскѣтон Богородницѣ Тисмѣнскон, заради га дадохъ
люкомъ двѣрѣмъ колѣмъ и љжѣмъ кѣрѣмъ прїехѣ. Коле шѣ есть тѣхъ
было прѣко и сѣга да ест нїхъ сѣмѣдно, и села и късе хѣтарѣ шѣ илаю и
кинограды и кодѣнїице и шрѣск и ликаде, късе да есть сѣмѣдно нїхъ и
оурѣчно и да илїи не колѣнѣ нїкто позабакити ни ш чѣмъ.

И еше нандохъ истинѣ како и прѣко Бистрица црѣковна была. За нїхъ
молене и пракъ кѣрѣ, и тон нїмъ дадохъ да ил есть шчина и да илѣ есть
шрїкѣ сѣ всѣмъ шѣ к нон дрѣжїи, хѣтарѣ и трѣжна и прѣхѣдна царина да
есть попа Ягаѣвна и калѣгерѣ кодѣнїкы и тисменскы, да сѣ колїи надѣ
късѣмъ двѣхѣтѣкомъ шѣ есть къ Быстрице, такожде и повѣсѣдѣ кѣлыко илаю

¹ Acest rînd este adăugat sus deasupra textului.

сеаа и хвтаре и ликаде и коденїце и къ Гѣкеринѣ и къ Быстрице и на къса-
комъ месте цѣ ест нихъ монастырен и що к нимъ дрѣжїи, всѣ да есть
нихъ славоодно и на зрїкъ шт сѣга и до вѣка и да нмъ не коанъ никто
позабакити, ни къ чема. Кон не хте мене на злв, тѣи късакомъ гокорѣ, и
сыгашнїмъ и после кон хте быти мое слбге и по насъ и до вѣка, да нмъ
некоанъ никтв забакити нихъ члорккѣс и нихъ добыткѣс и що кѣпю и
шо првдаю, и на сѣхъ и на коде. И кѣде хвде нихъ людѣе ш нихъ двбыт-
квмъ, ни на едноомъ мѣсте калѣ да не паате, нѣ да хвде славоодно.

И шо нмаю крѣшища и вироке на Дѣнакѣ, всѣ да е нихъ славоодно,
какое и прѣко вынаш такои и до к вѣка да есть монастырѣско и попа Пгаѡвна
и неговѣхъ калшгеря и по нихъ кон хте быти къ тѣхъ местехъ, тѣхъ рѣда ѣ
Бвга братїа, шо ихъ смо мн оузелн да ихъ пазымо и хранїнмо за нїихъ
слзжеѣ и пракѣ кѣрѣс <шо> намъ слбже.

И шнн къ своен вѣри да прѣвнкаю и сконн законъ да дрѣжи и къ
сконхъ цркквхъ и да нмъ никтв некоанъ забакити или бантокати за нихъ
законъ, на тѣи смъ дааь нимъ мою кѣрѣс и късего Оугрѣскога врѣсага, и
късехъ кѣи кѣрѣсѣ сѣкти кѣрѣне и мене хвте на двбро.

И кто чѣте шзѣчи книгѣ, да ю да от гога ю е оузелн.

Даде се шзан книга на Водницахъ, мѣсеца шхтокрїта кїи днѣ, по Хрг-
токѣ рожеткѣ лѣт хмъ и к, а шт конока смъ краа оугрѣскои землѣ, лѣт ад.
а шт конока смъ римскы царь лѣто десетв.

И царь Римскыи реквхъ монамъ езыкомъ дати окоуи книгѣ¹.

† Sigismund, din mila lui Dumnezeu, împărat al romanilor și rege al Un-
gariei și rege al Cehilor, al Dalmației Frușice, al țării Croației și a altor țări.
Aceasta dau de știre tuturor credincioșilor noștri, căpeteniilor bisericеști și
tuturor vlastelinilor și șpanilor și pircălabilor și nobililor și oricărui om și
mare și mic, care ține de mine și mă ascultă și este credincios sfintei coroane
și Țării Ungurești și vrea de la mine bine: fiecare să se ferească și să nu fie
volnic întru nimic să supere mănăstirile popii Agathon, sfântul Andonie de la
Vodița și preasfinta născătoare de Dumnezeu de la Tismeana, pentru că le-am
dat cu buna mea voie și i-am primit cu credința mea. Voia ce au avut mai
înainte și acum să le fie slobode și satele și toate hotarele ce au și viile și morile
și nucii și livezile, toate să le fie slobode și de uric și să nu aibă nimeni voie să-i
supere întru nimic.

Și încă am aflat adevărul că și mai înainte Bistrița a fost bisericеască. La
rugămintea lor și pentru dreapta lor credință și aceasta le-am dat-o, să le fie
ocină și să le fie uric cu tot ce ține de ea, hotarul și vama de mărfuri și de
trecere, să fie a popii Agathon și călugării Vodiței și Tismenii să fie volnici peste
tot venitul ce este la Bistrița, precum și peste tot, cîte sate și hotare și livezi

¹ Acest rînd este scris deasupra textului.

și mori au și la Severin și la Bistrița și în orice loc care este al acelor mănăstiri și ce țin de ele, toate să le fie slobode și de uric de acum și pînă în veci și nimeni să n-aibă voie să-i supere cu ceva. Cine nu vrea să aibă de la mine rău, fiecăruia îi spun și celor de acum și mai apoi, cine va fi sluga mea și după noi și în veci: nimeni să n-aibă voie să-i împiedice, pe omul lor și marfa lor și ce cumpără și ce vînd și pe uscat și pe apă. Și pe unde merg oamenii lor cu marfa lor, în niciun loc să nu plătească vamă, ci să meargă slobod.

Și pescăriile și vîrtejurile ce au la Dunăre, toate să le fie slobode, cum au fost și mai întîi, astfel pînă în veci să fie mănăstirilor și popii Agathon și călugărilor lui și după dînșii, cine va fi în acele locuri, întru Dumnezeu frați din ordinul lor, pe care i-am luat să-i păzim și să-i apărăm, pentru slujba și dreapta credință cu care ne slujesc.

Și ei să rămînă în credința lor și să păstreze și legea lor în bisericile lor și să nu aibă voie nimeni să-i prigonească sau să-i turbure pentru legea lor, pentru care le-am dat credința mea și a întregii Țări Ungurești și a tuturor celor care cred în sfînta coroană și vreau de la mine bine.

Și cine citește această carte, să o dea de la cine a luat-o.

S-a dat această carte la Vodița, luna octombrie 28 de zile și de la nașterea lui Hristos, anul 1420, și de cînd sînt rege al Țării Ungurești, ani 34 și de cînd sînt împărat al romanilor, anul al zecilea.

† Eu împăratul romanilor am spus cu limba mea să se dea această carte. ¹

Arh. St. Buc., S. I., nr. 23 (Tismana I/4).

Orig., perg. (43×28), pecete timbrată.

Cu trei traduceri din sec. XVIII, din 1844 și din 1912; alte traduceri ibidem, LXXXVII/1 și mss 329 f. 67, 68—69 și 335 f. 5v.—6v., precum și la Academia Republicii Socialiste România, CXXXII/182.

Fotocopie la Academia Republicii Socialiste România, XX/19.

Datat după itinerarul lui Sigismund.

EDIȚII. Slav. *Venelin*, 52—54. Slav și trad. *Panaiteșcu*, 122—125. Trad. *D.I.R.*, B., 74—75. Facs. *D.I.R.*, B., 324.

1421 (6929) iunie 1.

Radu Prasnaglava voievod întărește m-rii Cozia bălțile de pe Dunăre, de la Săpatul pînă la gura Ialomiței, cu toate veniturile.

† Изъ же къ Христа Бога благовернии и благочестивнии и Христолюбивнии и самодръжакнии, Іу Радѣа великѣи коекода и господинь, милостію Божією и Божієм дароканієм шладдан и господствѣан въсен земли Оугровлахѣинское и

¹ Această frază este scrisă deasupra textului.

планинским, ешеже и къ татарским страннам и Иллаиш и Фагаранш херцег и Гекеринскомс банствс господинъ и Подшакѣс, даже и до Беланга Морк. Благопронзколи господство ми, сконн благим пронзколенїем, чьстым и скѣтлым сръдцем, по дарованномс ми шт Бога къседръжителѣ кладикы Христа моегш, рекнѣшцшми скѣтопочникшомс родителю моемс, господинс Мирча коекод, Дарокаш и аз сѣи късе чьстнын и благоуобразнын и предпочтаннын, над къскѣми чьсти дарок нлстож сѣи хрисоксда господетка ми, штцш ишдменс монастырс Ншчетскомс, гробс штца моего и молѣникс господетка ми понс кир Шквкс и къскѣм братниам, таже ш Христѣ шѣрѣтаюциш сѣ къ храмс скѣтш и жиконачалнш Троицж на мѣстѣ рѣкомѣм Ншчет, такш да сѣт къ шчинс и къ шхѣбс късе блаата, почжкше шт Гьпатсѣ, рекше салми Гьпатсѣ, дори до оуегтїе Иалокници по Дшнавс. Глоба ли се шет шчинит по тѣш блаата, дшшегс-бнна ли, бсди шт пастырен, бсди шт конго члжкѣка, прѣкелника волѣрина или мала, късе да ест монастырско. Ешеже и шт пчел, каре колико се штѣт находити по тѣш блаата до гдѣ им ест хотар монастырски и члжкѣкъ да им къзимат кам шт пчел и ины късѣ работи, колико сѣ штѣт приащит.

И тшзи бѣ члжкѣкъ именем Тжмпа, иже и тои приложи едно грѣло Гьпатсѣ при родителн господетка ми, Мирчи коекодѣ, и при ешдменс Гофрони, монастырс Ншчетскомс, да мс ест въ кѣчнаш памѣт, иже и родител мон благоколи ест бити.

Его ради и аз, Іш Радул коекод, рекнш, порѣкнокаш по Бозѣ, господи моемѣ.¹ стакленнс ми сжшс шт скѣтш и жиконачалнш Троицж. . . .¹ сїе чьстное поклѣнїе по благородїи сръдца моего и шкрѣпнш и штвердиш, какш да ест къ шчинш и къ шхѣбш монастырс Ншчетскомс, гробс штца моего и къ вѣчнош емс памѣт, мнѣже къз радоканїе и спасенїе и штпшценїе грѣшшк, къскѣш блаата начжкше прѣкко Гьпатсѣ, по Дшнавс, даже до зетїе Иалокницс.

И по сѣмрктн господетка ми, кого ли избѣрет господѣ Богѣ быти господинѣ Блаанкон земли, шт сръдечнаго плода господетка ми, или шт сѣродник господетка ми, или шт иноплѣменик, та аще почктет и понокит и шткрѣдит, сѣи хрисоксда господетка ми, того господѣ Богѣ да почетѣт и понокит и шткрѣдит. Ише ли разорит и расипет, то такокаго господѣ Богѣ да разорит и да оубїет здѣ и къ блдшщѣм кѣцѣ и да ест шташчен тѣла и крък Христовы и оучжстїе да имат сѣс Ісдс и сѣс Ярїѣ и сѣ шнѣми некѣрнїи Ісдс еже рѣкоше на господа нашего, крък его на нїш и на чѣд нїш, еже ест и бсдет къ вѣки, амин.

И сѣмс хрисоксдаш сѣдѣтелїе: жшпан Радул, жшпан Бѣлкан, жшпан Нан, жшпан Штмеш, жшпан Крѣстѣ, жшпан Бадѣ, жшпан Штан шци коекод, жшпан Шанчѣ Дсгаш, жшпан Бѣлксан Блорин, жшпан Дрѣгич, жшпан Шиксѣ Попшор логошет.

И аз логошет Гергина писаш, къ лѣт ^хшцѣ, кршг слонцс дї лшнѣ кї, мѣсеца юнїе а днш.

¹ Loc alb in text.

† Eu, cel în Hristos Dumnezeu, binecredinciosul și binecinstitorul și de Hristos iubitorul și singur stăpînitorul, Io Radul mare voievod și domn, din mila lui Dumnezeu și cu darul lui Dumnezeu, stăpînind și domnind peste toată țara Ungrovlahiei și al părților de peste munți, încă și de către Părțile Tătărăști și Amlaşului și Făgăraşului herţeg și domn al Banatului Severinului și al Podu-naviei, pînă la Marea cea Mare. A binevoit domnia mea, cu a sa bunăvoință, cu inimă curată și luminată, din cele dăruite mie de Dumnezeu atotțitorul, stăpînul meu Hristos, rîvnind către sfîntrăposatul părintele meu, domnul Mircea voievod, am dăruit și eu acest atotcinstit și cu frumoasă față și preacinstit, deasupra tuturor cinstitelor daruri, acest de față hrisov al domniei mele, părintelui egumen al mănăstirii Nucetului, mormîntul părintelui meu, și rugătorului domniei mele, popii chir Iacov și tuturor fraților, care se află întru Hristos în hramul sfintei și de viață începătoarei Troițe, la locul numit Nucet, ca să-i fie de ocină și de ohabă toate bălțile, începînd de la Săpatul, adică însuși Săpatul, pînă la gura Ialovniței, pe Dunăre. Gloabele ce se vor face la acele bălți sau dușegubine, fie de la păstori, fie de la orice om, boier prea mare sau mic, toate să fie mănăstirești. Încă și de la stupi, oricît se va afla la acele bălți, pînă unde le este hotarul mănăstiresc și un om să le ia vama de stupi și toate celelalte munci cîte se vor întîmpla.

Și acolo a fost un om, anume Tîmpa, care și acela a dăruit o gîrlă, Săpatul, în vremea părintelui domniei mele, Mircea voievod și în vremea egumenului Sofronie, mănăstirii Nucetului, să-i fie spre veșnică pomenire, precum și părintele meu a binevoit să fie. <Nimeni din slugile domniei mele să nu supere pe Tîmpul, sau ispravnic sau ori carele din boieri, ci Tîmpul să fie volnic să ia vama de la Săpatul >¹.

De aceea și eu, Io Radul voievod rîvnind, cu rîvnă către Dumnezeu, domnul meu. . . ² îndemnat fiind de sfînta și de viață începătoarea Troiță. . . ² această cinstită poruncă după noblețea inimii mele și am întărit și am împuternicit, ca să fie de ocină și de ohabă mănăstirii Nucet, mormîntul părintelui meu și spre veșnica lui pomenire, iar mie spre bucurie și mîntuire și iertarea păcatelor, toate bălțile începînd întîi cu Săpatul pe Dunăre, pînă la gura Ialovniței.

Și după moartea domniei mele, pe cine va alege domnul Dumnezeu să fie domn al Țării Românești, din rodul inimii domniei mele sau din rudele domniei mele sau din alt neam, dacă va cinsti și va înnoi și va întări acest hrisov al domniei mele, pe acela domnul Dumnezeu să-l cinstească și să-l înnoiască și să-l întărească ; iar dacă va strica și va risipi, pe unul ca acela domnul Dumnezeu să-l nimicească și să-l ucidă, aici și în veacul viitor și să fie lipsit de trupul și de sîngele lui Hristos și să aibă parte cu Iuda și cu Arie și cu acei necredincioși iudei, care au strigat asupra domnului nostru, sîngele lui asupra lor și a copiilor lor, ceea ce și va fi în veci, amin.

¹ Completat după traducere.

² Loc alb în text.

Și martorii acestui hrisov: jupan Radul, jupan Vilcan, jupan Nan, jupan Utmeș, jupan Cîrstea, jupan Badea, jupan Stan, unchiul voievodului, jupan Oancea Lugaș, jupan Vilcsan Vlorin, jupan Drăghici, jupan Micul Popșor logofăt.

Și eu, Gherghina logofăt, am scris în anul 6929 <1421>, crugul soarelui 14, al lunii 12, luna iunie 1 zi.

Arh. St. Buc., Condica m-rîi Cozia, nr. 712 f. 349 v.—350.

Copie.

Traduceri ibidem, ms. 209 f. 249v—250v și f. 253—254.

Copie slavă la Academia Republicii Socialiste România, ms. 5236 f. 219—221v.

EDIȚII. Slav și trad. *Panaïtescu*, 125—128. Trad. *D.I.R.*, B., 75—76.

49

<1421> iunie 19, Creța.

Radu Prasnaglava voievod întărește m-rilor Cozia și Codmeana toate daniile făcute de tatăl său Mircea, sate, bălți, mori, vii, vămi și țigani.

† Іѡ РАДѦА велнкы коевкода и самодръжакныи господинь въсен земли Оуггроваахѣискон. Благопронзволи господство ми, своимъ благымъ пронзволеніемъ, чистымъ и скѣтлымъ срѣдцемъ господства ми, и дарокахъ сѣе въсечѣстное и настожщее шризло господства ми монастыремъ господства ми. шентѣли свѣтымъ Троицж вт Козїж и Благовѣщенїю прѣчистыа Богоматере вт Кодмѣнж, тако еанка є притежалъ и дароваль родитель господства ми, свѣтопочишии Мирча коевкода, тѣмъ свѣтымъ монастыремъ: села зоконла Жибѣ, Брадѣцѣни, Гѣкани, Калманаци, Авнчани, Богданеци и метоуха на Рыбницѣ и съ ѣ водѣници, и пакъ мѣ чалади вт ацигани и село Хинатеци и едно шкно на Горнемъ Бѣкнѣ и Бѣквреци на Авжакци и в Слатинж, метоуха съ лозїами и оу Бѣвиринь г села: Кврилѣ и Грѣдановци и Миклашевци и оу Бистрици метоухи и воденица и г киногради и десѣт челѣди вт Бистрицж и село Бадастрица и Мамина съ всѣми блаати и село вт Католшн съ метоухи и съ воденицж и въскѣ блаата, поченше вт Гѣпатѣла дори до оустїа Іаловници по Авнаѣ съ валж и съ Авшегѣбины и глобы и село Карарѣне вт Іалокници и метоуха на Куднѣ съ воденицж и в Трѣговици метоухи и ѣ воденици и г челѣди и втчина Басова, Бѣцкеци, выше Тополовени и село Чоканеци и метоух вт Гпинета съ ѣ кинограда и ѣ воденици вт Питерци и втчина Мамачикова и Радеци на Бѣцковѣ и вама вт Женѣне, та въскѣ притежават и дарѣтъ господство ми, тѣмъ свѣтымъ монастыремъ быти къ отчинж и въ шхабж до живота господства ми.

И кон сѣ бнѣ покѣсилъ или сѣдецъ или глобникъ или бчрчи или бѣди конгодѣ вт волѣрь и вт слѣгъ господства ми да и позабакить тѣмъ свѣтымъ

монастиремь, или людемь их или достоилю их, то таковома да мѣ ест съпостатникъ свѣты дѣхъ и къ врги господства ми да оумрет, тако невѣрникъ господства ми.

Пачеже и по съмрѣти господства ми, кого изволитъ Богъ быти господинъ Блашкoi земли или wt съродникъ господства ми, или бѣди конгодѣ wt правокѣрныхъ христїанъ православна господина быти стола Уггровадхїнскаго, да аще поновит сїе врнзмо господства ми и придадет монастиремь, а не оумѣтъ, то такокаго да съхранит господь Богъ и да оукрѣпитъ къ господствѣ; аще ли оуметь wt тѣхъ свѣтыхъ монастирехъ и поперет и разоритъ, то такокаго да искснитъ господь Богъ своимъ праведнымъ сѣдомъ и оучастїе да иматъ съ Ноудж прѣдатеелемъ господнимъ и съ шнѣми рекшнми Юуден, кровькь его на нихъ и на чѣда ихъ, такоже ест и бѣдетъ.

И семѣ свѣдѣтеле: жѣпанъ Радѣль, жѣпанъ Бѣлканъ, жѣпанъ Кръстѣ, жѣпанъ Мирча, жѣпанъ Станъ, жѣпанъ Нанъ, жѣпанъ Станчуль, жѣпанъ Петръ Замона, логоветъ Гергина.

Язъ Iwn писъхъ, на Крѣца, июнїа Өї, [акто хѣцме.]¹

† Iw Radul kwewada, милостїж Божїемъ господинъ. †

† Io Radul mare voievod și domn singur stăpînitor a toată țara Ungrovlahiei. A binevoit domnia mea cu a sa bunăvoință, cu inimă curată și luminată a domnici mele și am dăruit această atotcinstită și de față poruncă a domniei mele mănăstirilor domniei mele, locașului sfintei troițe de la Cozia și al blagoveșteniei preacuratei maici a domnului, de la Codmeana, ca, cîte a dat și a dăruit părintele domniei mele, sfintrăposatul Mircea voievod, acelor sfinte mănăstiri: satele numite Jiblea, Bradeteeni, Seacani, Calimanești, Lunceani, Bogdanești și metohurile de la Rîmnic și cu 5 mori și iarăși 45 de sălașe de țigani și satul Hinatești și o ocnă la Ocna de Sus și București pe Luncavăț și în Slatina metohurile cu viile și în Severin 3 sate, Curilo și Grădanovți și Micleușevți și în Bistrița, metohurile și moara și 3 vii și zece sălașe de la Bistrița și satul Vadastrîța și Mamina cu toate bălțile și satul de la Catolui cu metohurile și cu moara și toate bălțile, începînd de la Săpatul pînă la gura Ialovniței pe Dunăre, cu vama și cu dușegubine și gloabe și satul Carareani de la Ialovnița și metohurile pe Vodnea cu moară și în Tîrgoviște metohurile și 2 mori și 10 sălașe și ocina lui Basea, Vețichești, mai sus de Topoloveni și satul Ciocanești și metohul de la Spinet cu 2 vii și 2 mori de la Pitcști și ocina lui Mamacic și Radești pe Bațcov și vama de la Jenune, acestea toate le dă și le dăruiește domnia mea acelor sfinte mănăstiri să fie de ocină și de ohabă, cît va trăi domnia mea.

Și cine s-ar încumeta sau sudeț sau globnic sau birari sau oricare dintre boierii și dintre slugile domnici mele să împiedice acele sfinte mănăstiri sau oamenii lor sau averile lor, unuia ca aceleuia să-i fie potrivnic sfîntul duh și să moară în urgia domniei mele ca un necredincios al domniei mele.

¹ Textul « акто хѣцме » este scris ulterior; data este greșită, căci nu corespunde cu domnia lui Radu și nici cu boierii martori.

De asemenea și după moartea domniei mele, pe cine va voi domnul Dumnezeu să fie domn al Țării Românești sau dintre rudele domniei mele sau fie oricine dintre dreptcredincioșii creștini să fie domn dreptinstitor al scaunului Ungrovlahiei, dacă va înnoi această poruncă a domniei mele și va mai adăuga mănăstirilor și nu le va lua, pe unul ca acela să-l păzească domnul Dumnezeu și să-l întărească în domnie; dacă va lua de la acele sfinte mănăstiri și va călca și va nimici, pe unul ca acela să-l încerce Domnul Dumnezeu cu dreapta sa judecată și să aibă parte cu Iuda trădătorul Domnului și cu acei iudei care au strigat, sîngele lui asupra lor și asupra copiilor lor, precum este și va fi.

Și martori la aceasta: jupan Radul, jupan Vîlcan, jupan Cîrstea, jupan Mircea, jupan Stan, jupan Nan, jupan Stanciul, jupan Petre Zamona, Gherghina logofăt.

Eu, Ion, am scris la Creața, iunie 19, [anul 7945]¹

† Io Radul voievod, din mila lui Dumnezeu, domn.

Arh. St. Buc., S. I., nr. 24 (Cozia III/1).

Orig., perg. (42×26,5), pecete timbrată, căzută.

Cu o trad. din 1856; alte traduceri ibidem, mss. 209 f. 132v.—133 și 215 f. 35v.—36.

Copie slavă la Academia Republicii Socialiste România, ms. 5236 f. 34—37.

Fotocopie la Academia Republicii Socialiste România, XX/29.

Datat după sfatul domnesc.

EDIȚII. Slav și trad. *Panaitescu*, 128—131. Trad. *D.I.R.*, B., 76—77. Facs. *D.I.R.*, B., 325.

50

<1422 după octombrie 23>.

Dan al II-lea voievod poruncește vameșilor din Prahova să ia brașovenilor vama fixată de privilegiul lui Mircea cel Bătrîn.

† Іу Дан воєвода и господи́нь вѣсьи землѣи Ъггровлахи́нскон. Пишет господство ми вამешѡм вт Прахова и такози ви вришеѡт господство ми: тѣзи що ест была закон поставенъ вт Мирчѣ воєводѣ, този закон дават и господство ми брашовѣном. И конто хѣдѡт на кѡпѡл, тако да имѣ вѡмѣ вѣзимате, како и на Рѣкал: вт мажж крапина, или голѣма рѣба или мала, ѣ перпер и з рѣбѣ; морѣниѡ мажа ѡ перпер и в рѣмжа. И вт постака виларѣ Ипри ѡ фертѣи и вт Хрѣсѣлѣви, ѡ перпер и вт Колѣни, вѣ дѣкати и Чѣх, ѣ дѣкати. И мажа косжк, вѣ дѣкати и вт говѡда, г дѣкаты и вт вѣна, ѡ дѣкато и вт свинѡ, к дѣкатѣ; мѣх сирѣнѣ, ѡ дѣкато и вт гѣберѣ, ѡ дѣкато и печѣа дивѣа,

¹ «Anul 6945 <1437>» este scris ulterior; data este greșită, căci nu corespunde cu domnia lui Radu și nici cu boierii martori.

а дѣкато н тар, г дѣкати н кон празден, г бани, пѣшец, а бан. И гадинны : лисицѣ, ждѣръ, вѣкерицѣ, рисови, коткы, шт л, а. И шт кѣпла џо ест шт морѣ, или пипер или шофран или бѣбак, шт л, а. И шт бобов и шт платно и шт вѣжа и шт лена и шт конопѣ и шт желѣзо и шт корди и шт лжкови, вама да имъ сѣ не вѣзмет.

Твого радѣ, кѣе вѣмеше, џо видите зде писано, на том да стонте, а по много вама да имъ не смѣте вѣзати, понеже кон сѣ би покѣсна да вѣзмет вама по выше, тѣ таковы имат прѣати велико зло и шрѣга господства ми, яко невѣрник господства ми. Инако не џет быти.

И вѣре на коем трѣсѣ продадет сѣ постав, тѣка да си вама платитѣ, а докле не продадет, вама да не дѣдет, по шрѣзмѣ господства ми.

† Іу Дань ввекѣда, милостѣа Божѣа господинь.

† Io Dan voievod și domn a toată țara Ungrovlahiei. Scrie domnia mea vameșilor din Prahova și astfel vă poruncește domnia mea: iată, care lege a fost pusă de Mircea voievod, aceeași lege o dă și domnia mea brașovenilor. Și celor ce umblă după negoț, să le luați vamă ca și la Rucăr: de maja de crap, fie pește mare, fie mic, 2 perperi și 7 pești; maja de morun, 9 perperi și 2 juveți. Și de postav vilar de Ipriu, 1 fertun și de Luvia, 1 perper și de Colonia, 12 ducați și Cehia, 6 ducați. Și maja de ceară, 12 ducați și de vită, 3 ducați și de berbec, 1 ducat și de porc, 2 ducați; burduful de brinză, 1 ducat și de cergă, 1 ducat și pielea de fiară, 1 ducat și povara, 3 ducați și calul slobod, 3 bani, pedestrul, 1 ban. Și jivinele: vulpea, jderul, veverița, rîșii, pisicile, din 30, 1. Și de la marfa ce este de peste mare, fie piper sau șofran sau humbac, din 30, 1. Iar de la bobou și de la pînză și de la frînghii și de la in și de la cînepă și de la fier și de la săbii și de la arcuri, vamă să nu li se ia.

Pentru aceea, voi, vameșilor, ceea ce vedeți aici scris, pe aceasta să stați, iar mai multă vamă să nu îndrăzniți să le luați, pentru că cine s-ar ispiti să ia vamă mai multă, unul ca acela va primi mare rău și urgie de la domnia mea, ca un necredincios al domniei mele. Altfel nu va fi.

Și în orice tîrg se va vinde postavul, acolo să-și plătească vama, iar pînă ce nu vor vinde, vamă să nu dea, după porunca domniei mele.

† Io Dan voievod, din mila lui Dumnezeu, domn.

Arh. St. Brașov, nr. 7.

Orig., hîrtie (28×21,5), pecete timbrată, cu legenda: † Іу Дань ввекѣда.

Fotocopii la Academia Republicii Socialiste România, VII/3, XI/4 și XII/9.

Datat după domn și ca posterior privilegiului din 23 octombrie 1422.

EDIȚII. Slav. *Miletić*, 57, fără dată. Slav și trad. Bogdan *Relațiile I*, 19—21, sub 1422; *Tocilescu*, 534 doc., 16—17, fără dată; *Zimmermann*, IV, 172—173 (trad. germ.); Trad. Bogdan, *Relațiile*, 14—15, fără dată.

1423.

Mențiune dela Dan al II-lea voievod pentru satul Boișoara.

Danŭ vodă. . . 1423. Cu data aceasta s-a găsitŭ un chrisovŭ din partea acestui domnŭ la satulu Băișoara din Loviștea, în județulu Argeșului.

După: Tunusli, *Istoria politică și geografică a Țării Românești*, p. 130.

1424 (6932) februarie 28, Tîrgoviște.

Dan al II-lea voievod întărește m-rilor Cozia și Codmeana zece case de oameni din Tîrgoviște, scutite de dări și slujbe.

† Яз нже въ Христа Бога благобѣрны и благочѣстны и христовлюбны и самодержавны, Иван Дана великы воевода и господинъ, милостѣа Божѣа и Божѣем дароканѣем, владающми и господствющми всен земли Шгрговла-хѣнскыя и Ямлашъ и Фугарашъ херцег. Благопронзколикъ господства ми, сконмъ благым произволенѣем, чистым и свѣтлым срѣдцем и даровахъ господство ми съи въсечестны и благообразны, нже прѣпочтаны надъ всѣми чести и дарве, настѣщиин хрисовулъ господства ми, шеонм монастыремъ господство ми, шт Козѣю, свѣтѣю Тронцъ и свѣтомъ Благовѣщенѣю шт Кодмѣна, тако да сѣт шт враша господства ми, шт Тръговище, десѣт къщѣе, по имению: Янаке и Трнфо и Тѣдоран, анеѣген Гавалин и Костандин Тѣдорше сынъ и Каложн, сынъ Мнхше и Герги Яфшматулъ и Гека Мѣкия и Герги Сѣбраз и Иван Гари и Шефо анеѣген Размирше. Тѣзи десѣт къщѣемъ шлобаждаетъ господство ми тѣмзи шеонм монастыремъ господства ми, да съ въ послѣшество и въ въскѣшъ потрѣбѣш на всѣкы час; пачеже и на хѣабѣш почѣвшѣ шт швчѣго вам и шт свинѣго вам и шт пчеларства и шт къбларства и шт винарства и шт пѣвоза и шт подвода и шт посадѣш и шт сѣно, талпи и шт всѣкиа ингарѣа, мали и великы, еанка се нахѣдаѣт въ враши господства ми, въ Тръговище, ничтоже да не иматъ никою метѣхѣа съ врашемъ господства ми, развѣ въ тѣхзи шеонм монастыремъ господства ми да сѣбжит.

Тѣго ради, вѣре конъ бѣдетъ, по милости Божѣи и господства ми, работничи, сѣдецъ тогози враша господства ми, Тръговище или дворникъ или приставъ или бирше или фольножь, ещѣе и къбларѣе и винарчи и валшинѣ шт швецъ, шт свини и шт пчели и бирчѣем, или конъ данъ работникъ господства ми, всѣкы да сѣ вѣрѣетъ шт тѣхзи къщѣе цѣ естъ приложилъ господство ми тѣмзи шеонм монастыремъ господства ми. Я хѣто сѣ би покѣсилъ да позабавилъ аще и власъ еднн, такъвыи иматъ прѣйти велико заш

и шр҃гю вт господства ми, ꙗкоже преслѣшник и невѣрник сѣмѣ хрисовѣас
господства ми.

Щеже и по смерти господства ми, кѣго изволит господь Богъ бити госпо-
динь Блашкон земан, вт сръдечнаго плода господства ми и вт иноплемене, да
ще почтет и поновит и ствердит сен хрисовѣа господства ми, и того господь
Богъ да почтет и да ствердит и да съхранит въ господствѣ его; ащеи разо-
рит и расипет, тѣ таковаго Богъ да разврит и да оубѣет зде и въ бѣдѣщем
вѣцѣ и да ест проклѣт вт втца и сына и свѣтого дѣха и вт тѣи свѣтѣх
богоносныхъ втца иже въ Никей и да мѣ ест дѣша втабченна вт тѣла и крове
Христовѣ.

И се свѣдителѣ: жѣпан Бѣрча, жѣпан Бѣнко, жѣпан Ябѣла, жѣпан Доброта,
жѣпан Оутмеш, жѣпан Кръстѣ Пешескы, логодет Кѣника, Нанотъ спатар
Милец вистіар, Драгомѣр комис, Нан пахарник.

И Никѣла писахъ въ Тръгѣвнице, в лѣто х҃ѣцѣв, индѣктѣиѣ в, мѣсеца фѣврѣ-
аріи кн дѣни.

† Eu, cel în Hristos Dumnezeu, binecredinciosul și binecinstitorul și de
Hristos iubitorul și singur stăpînitorul, Ioan Dan mare voievod și domn, din
mila lui Dumnezeu și cu darul lui Dumnezeu stăpînind și domnind peste toată
țara Ungrovlahiei, Amlășului și Făgărașului herțeg. A binevoit domnia mea,
cu a sa bunăvoință cu inimă curată și luminată și am dăruit domnia mea acest
atotcinstit și cu frumoasă față, care este preacinstit, deasupra tuturor cinstelor
și darurilor, acest de față hrisov al domniei mele, celor două mănăstiri ale
domniei mele, de la Cozia, a sfintei troițe și sfintei blagoveștenii de la Codmeana,
ca să le fie din orașul domniei mele, din Tîrgoviște, zece case, anume: Ianache
și Trifo și Tudoran, nepotul lui Gavalin și Costandin, fiul lui Tudor și Caloian,
fiul lui Mihu și Gheorghe Afumatul și Seva Muchia și Gheorghe Obraz și Ivan
Gari și Ștefu, nepotul lui Razmir. Aceste zece case le slobozesc domnia mea
acelor două mănăstiri ale domniei mele, ca să fie în supunere și pentru toată
nevoia, la orice vreme; de asemenea și de ohabă, începînd de la vama oilor și
de vama porcilor și de albinărit și de găletărit și de vinărici și de cărături și de
podvoade și de posadă și de fîn, talpe, de toate engariile, mici și mari, cîte se
află în orașul domniei mele, în Tîrgoviște, întru nimic să nu aibă vreun amestec
cu orașul domniei mele, ci să slujească numai acelor două mănăstiri ale
domniei mele.

De aceea, oricine vor fi, din mila lui Dumnezeu și a domniei mele, dregători,
sudețul aceluși oraș al domniei mele, Tîrgoviște sau vornic sau pristav sau birău
sau folnoj, încă și găletarii și vinăricerii și vameșii de oi, de porci și de albine
și birarii sau oricare dregător al domniei mele, fiecare să se ferească de acele
case pe care le-a dăruit domnia mea acelor două mănăstiri ale domniei mele.
Iar cine s-ar încumeta să împiedice chiar și cu un fir de păr, unul ca acela va

primi mare rău și urgie de la domnia mea, ca un neascultător și necredincios al acestui hrisov al domniei mele.

Încă și după moartea domniei mele, pe cine vrea domnul Dumnezeu să fie domn al Țării Românești, din rodul inimii domniei mele și din alt neam, dacă va cinsti și va înnoi și va întări acest hrisov al domniei mele, și pe acela domnul Dumnezeu să-l cinstească și să-l întărească și să-l păzească în domnia ui; dacă va strica și va risipi, pe acela Dumnezeu să-l nimicească și să-lucidă aici și în veacul viitor și să fie blestemat de tatăl și fiul și sfântul duh și de 318 sfinți părinți purtători de Dumnezeu de la Nicheia și să-i fie sufletul lipsit de corpul și de sîngele lui Hristos.

Și aceștia sînt martorii: jupan Borcea, jupan Voico, jupan Albul, jupan Dobrotă, jupan Utmeș, jupan Cîrstea Pleșeschi, Coica logofăt, Nanotă spătar, Mileț vistier, Dragomir comis, Nan paharnic.

Și Nicula am scris în Țirgoviște, în anul 6932 <1424>, indictionul 2, luna februarie 28 zile.

Arh. St. Buc., Condica m-rii Cozia, nr. 712 f. 253.

Copie.

Cu o trad. ibidem, ms. 712 f. 253v—254v.

Copie slavă la Academia Republicii Socialiste România, ms. 5236 f. 217—218.

EDIȚII: Slav și trad. *Panaiteșcu*, 132—135. Trad. *D.I.R., B.*, 77—78.

53

1424 (6932) august 5.

Dan al II-lea voievod întărește m-rii Tismana toate daniile anterioare și-i dăruiește satul Podeni.

† Понеже азъ къ Христа Бога благоверный, Іу Дан воєвода милостїѣмъ Божїеѣмъ господинь късен земли Ёггровлахискон къ начелѣ благодарѣваного ми господства верѣтѣхѣ монастырь къ земли господства ми на мѣстѣ рекомѣ Тисмѣна, егоже свѣтопочивши дѣдъ господства ми Іу Радѣл воєвода уснованна въздвиже и свѣтопочивши родителъ господства ми Іванъ Дан воєвода многими вещми покрѣпи. Се҃го ради благоуизволи господство ми, икоже господствоу, сице и се҃моу въсприемникъ бити и ве҃новити оубо помѣнъ родїтелѣ господства ми, животаже ради господства ми и спасенїѣмъ, съ храмъ прѣсвѣтѣхъ владичицъ Богородицъ и приснодевы Марїѣ оукрѣпити късѣккими прилогы и доходци и недосѣврѣшеное исплнити. Не тѣчнѣже се, нѣ и елика дѣдъ мои и родителъ мои приложишѣ се҃моу монастырю, късѣ подтврѣдити и скрѣпити, славы ради Божїѣмъ, къ хвалаже ради и чѣсть прѣславной владичицъ нашѣ Богородицъ, ико да сїѣ верѣщѣ къ животѣ господства ми скрѣпителѣ и помощницѣ въ страшныиже днѣѣ жизни вѣчныиѣмъ ходатанцѣ.

И прѣвѣе потвержда и господство ми приложена вт свѣтопочивших родителех господства ми: село Коумански Брод с Теспорном и вама на Калафатъ и влато Бистриц вт Топлъца до Брѣзога Грѣла; выше Ковачица и при нем села Хрѣсова съ Салчишорум и Тисмена, елико вѣ Дигачешко и Рѣшешко и жито вт Жѣлаешкога сждства, ѿ кѣбавѣ на вѣсѣко лѣто и сирени, лѣ меѣхѣ и ѿ сирѣв и ѿ меѣхѣ меда и ѿ постав гѣнищи и ѿ постав холѣв.

Къ сем прилагают господство ми село Чаѣрни и Дѣшци и Зѣрен и съ що еже прикѣпи къ дни господства ми поп кѣр Ягатон вт Станѣла Маѣерина сына и даде мѣ кон добрѣ и вѣ чѣши и вѣ лѣжици и поасъ сребрѣнъ; и Площѣна и Лѣвѣра и Чирешѣла и Тѣрѣнищи¹ и Жарковец с Потском и Сѣшнице съ Невоселци и на Блатнищи, село Пестичево, що ест приложила лѣлѣ господства ми господжа Калиника, и село Гогон, що е бил приложил Лѣкач ван и Бистрицъ съ царинѣ и Сагавец, що ест кѣпила поп Никодим вт Дана воеводѣ и воденицъ въ Бистрици, що ест приложила лѣлѣ господства ми.

По сим потверждаемъ що ест приложила свѣтопочивши стриц господства ми Владѣслав воевода свѣтому Янтонію на Бодници: село Жидовщицу и воденица въ Бистрици и вирѣ срѣдни вес, на Желѣзна Брата и вт ѿ вѣршици ѿ-тѣк и Дѣнак вт Грѣховѣ Падине до хотарѣ Рѣшѣвского и Голѣма Бодница вт Дѣнака съ Баѣнинѣмъ селищѣмъ съ вѣршине и съ ливадие и Сѣлѣховица вѣсѣ и Церовец и село Баровник с хотаремъ що приложи господство ми и село Подѣни² съ хотаремъ.

Снѣ вѣсѣ прилагают и потверждает господство ми съ вѣсѣкы повелѣнием и потверженіемъ, да вѣдѣт неподвижима и непрѣложна до живота господства ми и до живота сѣродник господства ми. Такожде и села им да сѣ свободна вт вѣсѣкихъ рабѣт и ациганѣ мѣ чѣлѣди, да сѣ свободни вт вѣсѣкы работ и данкѣв и доходок господства ми.

Къ сим повелѣват господство ми ми самовласно бити инѣкомъ въ всею монастырѣх и по смрѣти начѣлствѣющаго им, начѣлника ниѣто да не поставѣт, ни сам азъ, воевода Дан, ни инѣ никто вт ниѣже по мнѣ, тѣчѣжъ егоже сами благоволят, ниѣже да сѣ развирит чин и прѣданиѣ Никодимово и мое повелѣнїе.

Кто ли дрѣзнет, макар и само господство ми, или кто хоцет настати господинѣ по моему трагѣ и поницет развирити снѣ потверженїе и повелѣнїе господства ми и прѣданиѣ Никодимово, таковаго да поразит господѣ Богѣ на страшнѣмъ сѣдѣ и да мѣ ест сѣпостат прѣсѣвѣтаа владичица Богородица и да ест проклат вт свѣтыхъ и вѣселенскихъ зъ сѣвѣр и да ест причастен Исѣдѣ и Ярис и вѣсѣмъ втрекшихъ сѣмъ господа и съ шнѣми ѿуден еже вѣзапиша на спаса нашего, Исѣса Христа, крѣвѣ его на ниѣхъ и на чѣдѣхъ ниѣхъ, еже ест и вѣдетъ въ вѣкы, амин.

И писъ въ лѣтѣ хѣцѣав, ендиктѣиѣнъ вѣ, мѣсеца августѣ е дѣнь.

† Іу Данѣ вѣвѣвѣда, милостивѣ Божїемъ господинѣ.

¹ „и Лѣвѣра. . . . Тѣрѣнищи“ scris între rînduri în exemplarul a.

² Ras și refăcut în: Крѣшнице, în exemplarul a.

† Pentru că eu, în Hristos Dumnezeu, binecredinciosul, Io Dan voievod, din mila lui Dumnezeu, domn a toată țara Ungrovlahiei, la începutul domniei mele, dăruite de Dumnezeu, am aflat o mănăstire în țara domniei mele la locul numit Tismena, pe care sfintrăposatul bunicul domniei mele Io Radul voievod a ridicat-o din temelie și sfintrăposatul părintele domniei mele Ioan Dan voievod a întărit-o cu multe lucruri. De aceea, a binevoit domnia mea, ca precum în domnie, așa și în aceasta să fiu urmașul lor și să înnoiesc așa pomana părintelui domniei mele, pentru viața și mântuirea domniei mele, acest hram al preasfintei stăpîne, născătoare de Dumnezeu și pururea fecioară Maria, să-l întăresc cu toate darurile și veniturile și să împlinesc cele neîmplinite. Nu numai acestea, dar și cite au dăruit acestei mănăstiri bunicul meu și părintele meu, toate să le întăresc și să le împuternicesc pentru slava lui Dumnezeu și spre lauda și cinstea preaslăvitei stăpînei noastre, născătoare de Dumnezeu, ca s-o aflu pe ea întăritoare și ajutătoare în viața domniei mele, iar în ziua cea cumplită, mijlocitoare pentru viața veșnică.

Însă mai întii întărește și domnia mea cele dăruite de sfintrăpoșatii părinții domniei mele: satul Vadul Cumanilor cu Toporna și vama la Calafat și balta Bistreț, de la Toplăța pînă la Bîrzogîrla, mai sus de Covacița și pe lîngă ele, satele Hîrsova cu Salcișorul și Tismena, cîtă a fost Ligăcească și Rușească și grîu din județul Jaleșului 400 gălți pe fiecă an și burdufuri de brînză 35 și 10 cașcavale și 10 burdufuri de miere și 10 postavuri de îmbrăcăminte și 10 postavuri de încălțăminte.

Pe lîngă acestea, dăruiește domnia mea satul Ceaurii și Dușești și Ungurei și cu ce a cumpărat în zilele domniei mele popa chir Agaton de la Stanciul, fiul lui Maher, și i-a dat un cal bun și 2 cupe și 2 lingurițe și un brîu de argint; și Ploștăna și Leurda și Cireșelul și Turcinești și Jarcoveț cu Potocul și Sușița cu Novoselți și la Blatnița satul Pesticovo, pe care l-a dăruit lelea domniei mele, doamna Calinichia, și satul Sogoi, pe care l-a dăruit Lucaei ban și Bistrița cu vama și Sagaveț, pe care l-a cumpărat popa Nicodim de la Dan voievod și moară la Bistrița, pe care a dăruit-o lelea domniei mele.

După aceasta, întăresc ceea ce a dăruit sfintrăposatul unchiul domniei mele Vladislav voievod sfîntului Antonie de la Vodița: satul Jidovștița și moară la Bistrița și vîrtejul de la mijloc întreg la Porțile de Fier și de la 8 pescării zeciuală și Dunărea de la Padina Oreahova pînă la hotarul Rîșavei și Vodița Mare de la Dunăre cu seliștea Bahnei cu nucii și cu livezile și Elhovița toată și Țeroveț și satul Varovnic cu hotarul, pe care l-a dăruit domnia mea și satul Podenii cu hotarul.

Acestea toate le dăruiește și le întărește domnia mea cu toată porunca și întărirea, să fie nemișcate și neschimbate, cît va trăi domnia mea și cît vor trăi rudele domniei mele. De asemenea și satele să le fie slobode de toate muncile și țigani, 40 de sălașe, să fie slobози de toate muncile și dările și veniturile domniei mele.

Pe lingă aceasta, poruncește domnia mea: călugării din amîndouă mănăstirile să fie de sine stătători, și după moartea cîrmuitorului lor nimeni să nu așeze de cîrmuitor, nici însumi eu, voievodul Dan, nici altul dintre cei de după mine, numai ei singuri să pună pe cine vor binevoi, nici să se strice rînduiala și datina lui Nicodim și porunca mea.

Cine ar îndrăzni, măcar și însumi domnia mea sau cine va sta domn pe urma mea și va căuta să strice această întărire și poruncă a domniei mele și datina lui Nicodim, pe acela să-l nimicească Dumnezeu la cumplita judecată și să-i fie potrivnică preasfînta stăpînă, născătoare de Dumnezeu și să fie blestemat de sfintele 7 soboare ecumenice și să fie părtaș cu Iuda și cu Arie și cu toți cei ce s-au lepădat de domnul și cu acei iudei care au strigat asupra mîntuitorului nostru Iisus Hristos, sîngele lui asupra lor și asupra copiilor lor, ceea ce este și va fi în veci, amin.

Și s-a scris în anul 6932 <1424>, indiction 2, luna august 5 zile.

† Io Dan voievod, din mila lui Dumnezeu, domn.

<Pe verso:> S-a sfîntit biserica în anul 6886; a murit sfîntul părintele nostru Nicodim în anul 6915.

Arh. St. Buc., S. I., nr. 25 a (Tismana).

Orig., perg. (45×34), pecete atîrnată, căzută. Alt orig., b, aproape identic, ibidem. Cu patru traduceri din 1844, 1845 și fără dată, dar tot din sec. XIX; alte traduceri, ibidem, mss. 329 f. 69–70, 335 f. 214–216, 337 f. 267–268 și 1218 f. 1–2. Fotocopii la Academia Republicii Socialiste România, XX/22 și 23.

EDIȚII. Slav și trad. Hajdeu, *Arh. ist.*, I, 1, 19–21; Panaitescu, 135–139. Trad. Enăceanu, *M-rea Apele*, 755–757; Nicolăescu-Plopșor, *Mon. j. Dolj*, 23–25; *D.I.R.*, B., 78–80. Facs. *D.I.R.*, B., 326.

54

<1424 după noiembrie 10–1431>.

Dan al II-lea voievod poruncește vameșilor din Dîmbovița și Rucăr ce vamă să ia brașovenilor.

† Іванъ Дан воевода и господинъ. Пишет господство ми вакмешем вт Джамбокицѣ и такози ви вришет господство ми, тако тѣзи варе колици брашовѣни хтат поминѣт, по мншго да им не възмете, тѣкмо: вт кола, колнко кони, толнко бани и вт една кола а рѣба и вт а кон чнтоб, а бан и вт конѣ потоварѣна, г бани, а по мншго да сѣ варѣватѣ, никож вамѣ да не имаѣт.

И внѣ, вакмешин вт Рѣкеръ: вт виларѣ Ипри, лѣ бановъ, Хѣселѣви, кѣ банов, Колѣни, сѣ банов, Чѣх, ѣ банов; а вниг рѣзанъ, ницо и шапкы вт постава, ницо

и калци кроени, ницо и возианица меда к банок и возианица¹ медовинж, і банов, возианица вина, і банов. Кон, цо сѣ продават, и банов, мажа воска, сѣ банов. Ѡт пипер и шофран и вѣбакъ, шт влѣнж камлаеж и агналтин и шт кожїе и кѣплѣ шт моркѣ, шт р бани, г бани; лежник, в банѣ, гѣнѣ, а банъ. Ѡт крезна, шт бобова, шт желѣзо, шт лжкови, шт корди, шт вжда, шт хамови, шт платно, шт лен и конопѣ, ницо. Брав: свини, г бани и вол, с бани и крава, д бани, шкен, а бан; кожа еленїа, един бан, аще ли ест и дрѣгїа с неж, да не даст ницо. Мѣх сирене, в бана.

Инако да не смѣете възети, понеже имате прїжт велико зло и шргїж шт господства ми, по шризмѣ господства ми.

† Іw Данъ вшегда, милостїж Божїеа господинь.

† Ioan Dan voievod și domn. Scrie domnia mea vameșilor din Dîmbovița și astfel vă poruncește domnia mea ca oricîți brașoveni vor trece pe acolo, mai mult să nu le luați numai: de car, cîți cai, atîția bani și de un car, 1 pește și de 1 cal neîmpovărat, 1 ban și de calul împovărat, 3 bani, iar mai mult să vă ferîți, nici o vamă să nu aibă.

Și voi, vameșilor din Rucăr: de vilarul de Ipriu, 36 bani, de cel de Luvia, 24 bani, de Colonia, 16 bani, de Cehia, 8 bani; iar de vigul tăiat, nimica și șepcile de postav, nimica și călțunii croiți, nimica și butoiul de miere, 20 bani și butoiul de mied, 10 bani, butoiul de vin, 10 bani. Calul, ce se vinde, 8 bani, maja de ceară, 16 bani. De la piper și șofran și bumbac, de la lina de cămilă și de miel și de la piei și cumpărături de pește mare, de la 100 bani, 3 bani; cerga, 2 bani, sumanul, 1 ban. De la blăni, de la bobou, de la fier, de la arcuri, de la săbii, de la frînghii, de la hamuri, de la pînză, de la in și cînepă, nimica. Animale: porcul, 3 bani și boul, 6 bani și vaca, 4 bani, berbecul, 1 ban; pielea de cerb, un ban, iar dacă sînt și altele cu ea, să nu dea nimica. Burduful de brînză, 2 bani.

Altfel să nu îndrăzniți să luați, pentru că veți primi mare rău și urgie de la domnia mea, după porunca domniei mele.

† Io Dan voievod, din mila lui Dumnezeu, domn.

Arh. St. Brașov, nr. 5.

Orig. hîrtie (16,5×22), pecete timbrată, cu legenda doc. de sub nr. 50.

Fotocopie la Acad. R.S.R., XIII/11.

Datat din domnia lui Dan al II-lea ca posterior privilegiului comercial din 10 nov. 1424 (Bogdan, *Relațiile*, I₂, p. 21—27).

EDIȚII. Slav. *Miletić*, 56, fără dată. Slav și trad. Bogdan, *Relațiile* I₂, 27—28, sub 1424; Tocilescu, 534 doc., 21—22, fără dată; *Zimmermann*, IV, 227—228 (trad. germ.). Trad. Bogdan, *Relațiile*, 18, sub 1424.

¹ În loc de: возианица

<1424 după noiembrie 10—1431>.

Dan al II-lea voievod dă voie orașenilor din Tîrgoviște să facă negoș în toată țara, iar vamă să nu dea decît la Tîrgoviște.

† Iw Дан великыи вкєкѡда и господныи самодръжавныи. Дават господство ми снє врнзмо господства ми врашѢ господства ми, Тръговицкном: тѣзи ви wskобаждат господство ми wt вѣсєго и wt кѹмеркѣ, да не дасте нигдє, тѣкмо вѣ Тръговици, а who да ходите и по ГєкєринѢ и по вѣсѣх тръговох и вѣ Бранлово и по вѣсєн земн господства ми, нигдє да не дасте. И како стє далє прѣво кѹмеркѣ, такози и нинѣ: wt мажж вockъ вѣ дѣкат, флорина да нѣст, wt пипер, wt шофран, wt желѣзо, wt бѹбакн, рєкше wt вѣсѣ кѣпнѣ, да дасте кѹмеркѣ долѹ по слабо; како стє далє при дни старых господарє, такози и нинѣ.

И хто бы разваина wt болѣри господства ми, макар и само господство ми, да ест проклѣт wt Христа Бога вѣсєдръжителѣ, амин.

† Iw Дан вкєкѡда, мнлостѣж Божѣм господныи.

† Io Dan mare voievod și domn singur stăpînitor. Dă domnia mea această poruncă a domniei mele orașului domniei mele, Tîrgoviștenilor: iată, vă sloboade domnia mea de toate și de vamă, să nu dați nicăieri, numai la Tîrgoviște, apoi iar să umblați și pe la Severin și prin toate tîrgurile și la Brăila și prin toată țara domniei mele, nicăieri să nu dați. Și cum ați dat vamă mai înainte, astfel și acum: de la o majă de ceară 12 ducăți, florini să nu fie; de la piper, de la șofran, de la fier, de la bumbac, adică de la toate cumpărăturile, să dați vamă mai puțin ceva; cum ați dat în zilele vechilor domni, astfel și acum.

Iar cine ar strica, dintre boierii domniei mele, măcar și însuși domnia mea, să fie blestemat de Hristos Dumnezeu atotțîutorul, amin.

† Io Dan voievod, din mila lui Dumnezeu, domn.

Arh. St. Brașov, nr. 3.

Orig., perg. (21 × 14,5), pecete aplicată, cu legenda în caractere latine: + Yoan Dan vovoda.

Fotocopii la Academia Republicii Socialiste România, VIII/5 și XIII/7.

Datat după documentul din 10 noiembrie 1424 (*Hurmuzaki*, XV, 1, p. 12—13), în care apare clauza privitoare la monedă.

EDIȚII. Slav. *Miletić*, 55, fără dată. Slav și trad. Bogdan, *Relațiile I*₂, 28—29, sub 1420—1424; Tocilescu, 534 *doc.*, 4, fără dată; *Panaïtescu*, 131—132, sub <1420—1424>. Trad. Nicolăescu-Plopșor, *Mon. j. Dolj*, 25—26, sub <1420—1424>; *D.I.R.*, B., 80, sub <1424 noiembrie>. Facs. *D.I.R.*, B., 327.

<1424 (6933)> decembrie 12, Tîrgoviște.

Dan al II-lea voievod întărește m-rii Cozia daniile făcute ei de Mircea cel Bătrîn, sate, bălți și țigani.

† Слнци дѣхом Божїимъ водат сѣ, си сѣт сынове Божїи рече божественн апостола емѣже въ слѣд текѣше, нже правдѣ любителѣ, и подвигом добримъ подвижающимъ сѣ, желаемїа въспрїаша жизн, земаѣныхъ земли вставлѣше и на небеси приложиша-сѣ, блаженн внѣ гласъ радованїа слышавше, егоже и присно слышѣт: „Прїидѣте благословени отца моего, наследствѣ ите зготованное вамъ царство от сложенїа мїрсѣ“.

Имже и аз, въ Христа Бога благовернн и Христолюбивнн и самодръжавнн велнкїи воевода и господинъ въсон земли Ѣггровлахиискон, Іу Дан, елко по силѣ послѣдѣван и изволнхъ прославити прославлѣшаго мѣ Бога и на прѣстолаѣ родителѣ монхъ съ славою възнесешаго. Тѣмже благоизволи господство ми шеновнн сєи хрисовѣл господства ми и даровахъ свѣтомѣ монастырѣ и шентели съшѣствїе свѣтаго дѣха, еже ест монастыръ отъ Козїа, яко да се сѣ села по имени: Калиманци и Жиблѣ и Броджцкнн, Сѣка и Богданци, Двнчкнн, Хинатци, Бѣквряци, Боджстрица, Миклѣшовци и Карарѣни, Кврило и Гръдановци, Чоканци и Станцици, въ вчиннѣ и въ вхавѣ томѣ свѣтомѣ монастырѣ. Ещеже и тѣ цигане да сѣтъ изн члѣдн за потребѣ монастырю и да даждѣвѣт и да сѣвѣт монастырю и мѣсто на Праховѣ водна съ водѣницѣ и съ цркъвѣ и вама отъ надъ Ченѣне и блато Мамино отъ Орла та горѣ, въсѣ блато и грѣла колнко дрѣжѣтъ отъ Мамно.....¹, отъ Сѣпатѣла въсѣ блато, елко сѣ находѣт, до вета Іаломици по Дѣнав и Дѣминѣни и Корнѣни и воденица на Катали съ селом, како то ест подвижнѣл и създадъ тои монастыръ свѣтопочивши Мирча воевода и даровадъ и приложи сїѣ внше писана томѣ свѣтомѣ монастырѣ, яко да естъ ницѣ божественнмъ ннокнмъ, въ вѣчное въспоминанїе свѣтопочившихъ господаремъ Ѣггровлахиискнмъ, родителемъ господства ми.

Такожде понавѣлетъ и потверждаетъ господство ми сєи хрисовѣлѣ господства ми, яко вѣре що да естъ достоинїе или отъ сел или отъ блато или отъ цигани, въсѣкн да сѣ вѣрѣватъ отъ достоинїе монастырско и сѣдецъ и глобникъ и дворникъ и вѣмеш и вичи и въсѣкїи слуга и болѣринъ господства ми, послѣаемыхъ по милостехъ и по работахъ господства ми или естъ винарчъ или кѣбларъ или вѣмши пчели или вѣчи или свннн или вѣлѣхаре и сѣнаре, въсѣкїи да вѣстонтъ далече, едиѣ власъ вѣлкенѣ да не смѣтъ позабавити калугеромъ и достоинїю нхъ и людемъ нхѣ, понеже кон сѣ бы покѣсна да прѣстѣпитъ сєи хрисовѣлѣ господства ми, да и позабавитъ еще и власъ едиѣ, то таковоѣ да естъ съпостатникъ съшѣствїе свѣтаго дѣха и въ вригнъ господства ми да оумрѣтъ, како невѣрникъ и прѣстѣпникъ сѣмѣ хрисовѣлѣ господства ми.

¹ Loc alb.

Щеже и по смърти господства ми, кого изволит Богъ быти господиначъ
Блашкѣнъ Земли, да аще поновитъ сѣи хрисовѣлу господства ми и придадетъ цю
годѣ монастырю, того господъ Богъ да оукрѣпитъ и ствердитъ въ господствѣ
его; аще ли посрамитъ и разоритъ и шметъ цю години, того господъ Богъ да
разоритъ и да оубиетъ задѣ със тѣломъ, а въ бѣдѣщи вѣкъ дѣше и да мѣ естъ
съпостатница свѣтаѣ троица и оучастіе да иматъ съ Юдж и съ Ярѣѣ и съ
инѣми їѣден, иже рекоша на Христа Бога спаса нашего, кровъ его на нихъ и на
чада ихъ, јакоже естъ и бѣдетъ въ вѣки, аминъ.

И се свѣдѣтелѣе: жѣпанъ Борчѣ, жѣпанъ Ялѣѣѣ, жѣпанъ Бонко, жѣпанъ Доброта,
Миѣхилъ прѣвѣнъ вистигар, логофетъ Конка, Манѣ столникъ, Балѣ паѣхарникъ, Драгомиръ
комис.

Иви писахъ въ Тръговици, декемвриѣнъ кѣ днѣ, въ лѣтѣ хѣщѣ индиктиѣонъ лѣ¹.

† Citi se poartă cu duhul lui Dumnezeu, aceștia sînt fiii lui Dumnezeu, spune dumnezeiescul apostol, căruia pe urmă mergîndu-i cei iubitori de dreptate și cei ce se străduiesc spre cele bune, au dobîndit viața dorită, cele pămîntești pămîntului lăsîndu-le și mutîndu-se spre ceruri, auzînd acel glas fericit de bucurie, pe care veșnic îl aud: «veniți blagosloviții părintelui meu, să moșteniți împărăția gătită vouă de la întemeierea lumii».

Căroră și eu, în Hristos Dumnezeu, binecredinciosul și de Hristos iubitorul și singur stăpînitorul, marele voievod și domn a toată țara Ungrovlahiei, Io Dan, după putere am urmat și am voit să proslăvesc pe Dumnezeu, care m-a proslăvit pe mine și m-a ridicat cu slavă în scaunul părinților mei. De aceea, am binevoit domnia mea să înnoiesc acest hrisov al domniei mele și am dăruit sfintei mănăstiri și lăcașului coborîrii sfîntului duh, care este mănăstirea de la Cozia, ca să-i fie satele anume: Calimanești și Jiblea și Brodățeni, Seaca și Bogdanești, Lunceani, Hinatești, București, Vodăstrița, Micleușovți și Carareani, Curilo și Gradanovți, Ciocanești și Stancești, de ocină și de ohabă acelei sfinte mănăstiri. Încă și 300 de țigani, să fie acele sălașe pentru nevoia mănăstirii și să dea dajdie și să slujească mănăstirii. Și locul pe apa Prahovei cu moară și cu biserică și vama de la Genune și balta Mamino de la Orla în sus, toate bălțile și gîrlele cîte țin de Mamino, de la Săpatul toate bălțile cîte se află pînă la gura Ialomiței, pe Dunăre și Lumineni și Corneni și moara la Catalui, cu satul, precum a ridicat și a zidit această mănăstire sfîntrăposatul Mircea voievod și a dăruit și a adăugat aceste mai sus scrise acelei sfinte mănăstiri, ca să fie de hrană dumnezeieștilor călugări, spre veșnică pomenire a sfîntrăposatilor domni ai Ungrovlahiei, părinții domniei mele.

De asemenea înnoiește și întărește domnia mea acest hrisov al domniei mele, ca ori cît se cuvine sau din sate sau de la bălți sau de la țigani, oricine să se ferească de aceea ce se cuvine mănăstirii și sudeț și globnic și vornic și vameș și birari și orice slugă și boier al domniei mele, trimiși după milostenii

¹ Dată greșită; cifrele indictionului sînt în realitate zecile și unitățile anului.

și pentru muncile domniei mele, fie că este vinăricer, sau găletar, sau vameș de stupi, sau de oi, sau de porci, sau osluhari și fînari, fiecare să rămână departe, un fir sau firșor de păr să nu cuteze să oprească călugărilor și ceea ce se cuvine lor și oamenilor lor, pentru că cine s-ar încumeta să calce acest hrisov al domniei mele și să împiedice chiar cu un fir de păr, unuia ca aceleuia să-i fie potrivnică coborîrea sfîntului duh și să moară în urgia domniei mele, ca un necredincios și călcător al acestui hrisov al domniei mele.

Încă și după moartea domniei mele, pe cine vrea Dumnezeu să fie domn al Țării Românești, dacă va înnoi acest hrisov al domniei mele și va adăuga orice mănăstirii, pe acela domnul Dumnezeu să-l întărească și să-l împuternicească în domnia lui; dacă însă va batjocori și va risipi și va lua orice, pe acela domnul Dumnezeu să-l nimicească și să-l ucidă aici cu trupul, iar în veacul viitor sufletul și să-i fie potrivnică sfînta Troiță și să aibă parte cu Iuda și cu Aric și cu acei iudei care au strigat asupra lui Hristos Dumnezeu mîntuitorul nostru, sîngle lui asupra lor și asupra copiilor lor, ceea ce este și va fi în veci, amin.

Și aceștia sînt martorii: jupan Borcea, jupan Albul, jupan Voico, jupan Dobrotă, Mihail primul vistier, Coico logofăt, Manea stolnic, Balea paharnic, Dragomir comis.

Ion, am scris la Țirgoviște, decembrie 12 zile, în anul 6900<1391>indiction 33¹.

Arh. St. Buc., Condica m-rii Cozia, nr. 712 f. 302v.—303.

Copie.

Traduceri ibidem, mss. 209 f. 26v.—27, f. 127v.—128, 213 f. 3, 215 f. 8v.—10 și Academia Republicii Socialiste România, ms. 5236 f. 224—226.

EDIȚII. Slav și trad. Panaitescu, 139—142. Trad. D.I.R., B., 80—82.

57

1425 (6933) iulie 17.

Petriman își dăruiește toată averea m-rii Cozia.

† Бѣ имѡ wtца и сына и свѣтотогѡ дсха. Язъ Петръманъ направлѣм си дсшѡ при животѣ си и дакамъ монастырю въ Козиж цю имамъ иманїе въсе и ѣ винограда и дрѡго, цю сѡ вѡрѡщѣт, мало, голѣмо, да е въсе монастырю, нж и водѣница да ест всѣ².

И семоу свѣдѣтеле: жспанъ Ялвѡл и жспан Ибанко и жспан Станчѡл и Кръстѡнъ Петръ и Ханѡш пѡргаръ и Ёоцѣ, Концъ Миѡалъ и Ино и Радѡл Порка и Яндрѡшъ и Констандин и Шефан а лѡ Хан Давидъ и Балин и Матешъ а лѡ Коцани и Янтонїе Дѡлгы и поп Стоја и Ђонко wt Ѣкна и Стан.

Исписа сѡ сїе въ лѣт, ѡсцѡл, месѣца июліа зї дньн на свѣтѡл Маринѡ.

¹ Data greșită; cifrele indictionului sînt în realitate zecile și unitățile anului.

² Pasajul «нж...вск» este scris deasupra rîndului.

ЩЕЖЕ И ПО СЪМРЪТИ МОЕИ, АЩЕ КТО РАЗОРИТ СЪЕ ЗАПИСАНІЕ, ТО ТАКОВАГО БОГЪ ДА РАЗОРИТ И ДА ОУБИЕТ И ЗДЕ И ВЪ БЖДЖШОМ КЪЦКЪ, ДА ЕСТ ПРОКЛАТ УТ УТЦА И СІНА И СВКЪТОГО ДЪХА И УТ ТНІИ СВКЪТЫХ УТЦЪ НИЖЕ ВЪ НИКЕН И ДА ЕСТ ЮУДИНЪ И ЯРІИИИ И ДА МЪ Е СЪПОСТАТЪ СВКЪТАА ТРОИЦА.

И ПАКЫ СВКЪДЪТЕЛЕ: ЖЪПАН ГОЛКЪ И ЖЪПАН МИРЧКЪ.

† În numele tatălui și al fiului și al sfântului duh. Eu Petriman mă pregătesc cu sufletul în timpul vieții mele și dau mănăstirii de la Cozia toată averea pe care o am și 2 vii și alta ce se va găsi, puțin, mult, toate să fie ale mănăstirii, ci și moara să fie toată¹.

Și acesteia martori: jupan Albul și jupan Ivanco și jupan Stanciul și Cîrstian Petru și Hanoș purgar și Boțea, Coț Mihal și Iano și Radul Porca și Andriaș și Constandin și Ștefan a lu Han David și Balin și Mateș a lu Coțani și Antonie Lungul și popa Stoia și Voico de la Ocna și Stan.

S-a scris aceasta în anul 6933 <1425> luna iulie 17 zile, la sfînta Marina.

Încă și după moartea mea, dacă cineva va strica această scrisoare, pe unul ca acela Dumnezeu să-l nimicească și să-l ucidă și aci și în veacul viitor și să fie blestemat de tatăl, fiul și sfîntul duh și de 318 sfinți părinți care au fost la Nicheia și să fie cu Iuda și cu Arie și să-i fie potrivnică sfînta Troiță.

Și iarăși martori: jupan Golea și jupan Mircea.

<Pe verso:> În zilele lui Dan voievod.

Arh. St. Buc., S. I., nr. 26 (Cozia).

Orig., perg. (16,5×38,5), pecete aplicată, căzută.

Cu o trad. din 1912.

Fotocopie la Academia Republicii Socialiste România, XX/24.

EDIȚII. Slav și trad. Nicolaescu, *Doc. sl.-rom.*, 219; *Stahl-Bogdan* 127; *Panaïtescu*, 144—145. Trad. *D.I.R.*, B., 82. Facs. *Stahl-Bogdan*, 126; *D.I.R.*, B., 328.

58

<1428>.

Dan al II-lea voievod întărește lui Dragomir și altora ocina Merișani și parte din Vezurari și Mănicești.

<† БѢ ХРИСТА БОГА БЛАГОВѢРНЫ И ХРІСТОЛЮБИВОМОУ И САМОДРЪЖАВНЫИ ІУ ДАНЪ ВЪЕЛИКЫИ ВОЕВОДА И ГОСПОДИНЪ КЪСЕН ШГРОВАЛУИ БЛАГОПРОИЗВОЛИ ГОСПОДСТВО МИ, СВОИМЪ БЛАГЫМЪ ПРОСИЗВОЛЕНІЕМЪ, СВКЪТАМИЪ> И ЧЫСТИМ СРЪДЦЕМЪ И ДАРОВАХЪ СЪИИ ВЪСЕ ЧЪСТНЫИ И ПРКЪПОЧЕТАНИИ, НАДЪ ВЪСАМИ ЧЪКСТИИ И ДАРОВКЪ, НАСТОЖИИ> ХРІСЕВКУА ГОПОДЕТВЪ МИ СЪСЪГАМ ГОСПОДЕТВА МИ ДРАГОМИРЪ И БРАТ МОУ ЯЛВОУИ И <... И БЛАДА И БАДКЪ И СТАН БЛАДОВ СЫНЪ, ТАКО ДА ИМ ЕСТ> ОЧИИЖ ЗОВОМА МЕРИШАНИ <ДКА БЛАЦКОВ И ДКА БАРСОВ УТ БЕЗЪРАИ... РИ И ДКА РАДОМИРОВ УТ

¹ Pasajul «ci și... toată» este adăugat deasupra rîndului.

Мѣничишї . . . <въ шчинж> и въ шхаба, тѣмъ и тѣмъ <дѣцамъ и вѣчѣтомъ и прѣвѣнчѣтомъ и ни шт когоже непотѣ>кновенно по шрнзмо господства> ми, почлшше шт шечїего <вама, шт свнїего вама, штъ к>ъбларства, шт вшнарства, <шт сѣно>жоснїа, шт посады, шт глобы, шт ды<жмы, шт покосн и шт по>дводи и шт ннїх слѣжваѣх и даждаѣх, малнїх <и великнїх, елика> сѣ находѣт въ самодръжавнїи земли господства ми. <И да имъ не смѣтѣтъ ван>товати ни сждец, ни глобник, ни вшрчин, ни <инъ ннхто шт бо>лѣръ господства ми послїаемыѣх по милостѣх и по рабо<стахъ> господства-ми>.

Еще же и по сѣмрѣти господства ми, кого изберет господь <Богъ быти господинь> Блшкон Земли, да еще почтет и штвердїнт, <того господь Богъ> да почтет и да штвердїнт въ господствѣ его; ащї ли <разоритъ и> посрамит и не сѣхранит, того господь Богъ да посрамит и да <внѣтъ здѣ> тѣлом, а въ вѣдашїмъ вѣкѣ дѣшеж и да иматъ вѣчастїе съ Юдж и съ Прїѣ и съ шнѣми юдене, еже въпнїх на Христа спаса, крѣвь его на нїх и на члдоѣх нїх, еже ест и вѣдетъ въ вѣкы, амїнъ.

И се свѣдѣтелїе: жшпан Ялбоѣл дворник, жшпан Нан, жшпан Штан и брат моѣ Ирчюл, Татѣл Ерѣвъ, Токсаба, логошет Конко, Милецъ вштарь, Ялвѣ спатар, Балѣ пахарник и Штоїко комис, Бѣшага столник.

Исписа сѣ.....

† Іѣн Данъ вїевѣда, милостїж Божїемъ господинь.

<† În Hristos Dumnezeu>, binecredinciosul și de Hristos iubitorul și singur stăpînitorul, <Io Dan> mare voievod și domn a toată Ungrovlahia. A binevoit domnia mea cu a sa bunăvoință, cu inima <luminată> și curată și am dăruit acest <atotcinstit> și preacinstit, deasupra tuturor cinstelor <și darurilor>, hrisovul de față al domniei mele și slugilor <domniei mele> Dragomir și fratele său Albu și. . . <și Vl>ad și Badea și Stan, fiul lui Vlad, <ca să le fie> ocina numită Merișani. . . Bațcov și partea lui Bars de la Vezurari. . . și partea lui Radomir de la Mănicești <de ocină> și de ohabă, lor și <copiilor lor și nepoților> și strănepoților și de nimeni neatins, <după porunca domniei> mele, începînd de la <vama> oilor, <de vama porcilor, de> găletărit, de vinărici. . . <de> cositul fînului, de posade, de gloabe, de dijme, <de cărături și de> podvoade și de alte slujbe și dăjdii, mici <și mari, cite> se află în țara de sine stătătoare a domniei mele. <Și să nu cuteze> să-i turbure nici sudeț, nici globnic, nici birari, nici <altul nimeni dintre> boierii domniei mele, trimiși după milostenii și după muncile <domniei mele>.

Încă și după moartea domniei mele, pe cine va alege domnul <Dumnezeu să fie domn> al Țării Românești, dacă va cinsti și va întări, <pe acela domnul Dumnezeu> să-l cinstească și să-l întărească în domnia lui; dacă va nimici și va batjocori și nu va păzi, pe acela domnul Dumnezeu să-l batjocorească și <să-lucidă, aci> cu trupul, iar [în veacul viitor cu sufletul și să aibă parte cu Iuda și cu Arie și cu acei iudei care au strigat asupra lui Hristos

mîntuitorul, singele lui asupra lor și asupra copiilor lor, ceea ce este și va fi în veci, amin.

Și aceștia sînt martorii: jupan Albul vornic, jupan Nan, jupan Stan și fratele său Iarciul, Tatul Sîrb, Toxaba, Coico logofăt, Mileț vistier, Alb spătar, Balea paharnic și Stoico comis, Bușaga stolnic.

S-a scris. . .

† Io Dan voievod, din mila lui Dumnezeu, domn.

Muz. de Ist. Buc., nr. 13.122.

Orig., perg. (36×22,5), deteriorat, pecete atîrnată, căzută.

Datat după sfatul domnesc, în comparație cu doc. precedent și cu cel următor.

EDIȚII. Slav și trad. *Panaïtescu*, 159–161. Trad *D.I.R.*, *B.*, 85–86, sub <1428 iunie–august>. Facs. Iorga, *Ist. rom.*, IV, fig. 4.

59

<1428 septembrie 1 — 1429 august 31> 6937, Tîrgoviște.

Dan al II-lea voievod întărește m-rii Snagov, <balta de la> Ștucia.

6937. Dan voevod, sin Mircea voevod, dă moșuia Stuțiia mănăstirii Snea-govul și arată în hrisov că au avut și doi feciori, pe Danciul i Băsărabă.

Și s-au scris în Tîrgoviște.

După: *Cronologia tabelară*, p. 23 (nr. 18).

Rezumat.

60

1428 (6937) septembrie 10, Argeș.

Dan al II-lea voievod întărește lui Peteu și altora satele Valea Su. . . și altele, scutite de slujbe și dăjdi.

† Въ Христа Бога благовѣрни и благочестиви и Христолюбиви и самодръжавни Ыванъ Дан велики воевода и господинъ, мнлостнѣ Божиѣ и Божием дарованїем шела-дажшѣми и господствѣжшѣми къ сеи земли Шрговлахинскон, ешеже и запаиннѣским странама, Ямлашу и Фиграшу и херцег. Благопронзволи господство ми, своим благым пронзволенїем, чьстним и свѣтлым сръдцем и даровахъ съи въсьчьсни и благообразни и прѣпочьтени и настожнїи нже надъ въсьми чьсти и даровъ хрисовѣла слѣгам господства ми Петевъ и Брате и Драгою, іако да им ест Балѣ СѸ¹ ...Кжлугърѣла.

Того радї, да им ест въ шчинѣ и въ шхабѣ, тѣмъ и тѣхъ дѣцама и внѣчетѣм и прѣвнѣчестом, до² живота господства ми и до живота прѣкороднихъ сынове <господ-

¹ Loc răzuit.

² Loc rupt.

ства ми>¹, Данчѣла и Басараба, почѣвши ѡт вечниѣх, ѡт свинѣиѣх вами, ѡт кѣбларѣ-ства, ѡт винарик, ѡт подвода, ѡт повоза, ѡт глоби, ѡт сѣнокосѣа, ѡт посади, ѡт джми, рекши ѡт мааниѣх слѣжбаѣх и даждаѣх, даже и вѣлникѣх, еликаже се нахо-дет къ самодрѣжавнен земан и вѣласти господства ми. И да им нѣ смеет позабавити ни сѣдец, ниже глобник, ни бирчига, нѣ инѣ ниѣхто ѡт болѣрѣх господ-ства ми, мааниѣже и вѣлникѣх, или ѡт работник господства ми посилаемиѣх по милостѣх и по работах господства ми. Кто ли се би покѣсил да им позабавит, аще и ѡ едином власѣ, имат прижити велико зло и шригѣ ѡт господства ми како и нѣвѣрник и прѣстѣпник господства ми.

Щеже и по съмръти господства ми, кого избереѣт господѣ Богѣ бити господникѣ Влашкон Земан, или ѡт ерѣдечнаго плода господства ми, или по грѣхом нашим ѡт иноплеменикѣх, да аще почѣтет и поновит и съхранит, и того господѣ Богѣ да почѣтет и съхранит въ господство мѣ; аще ли разорит и порѣшит и не стѣрѣдит, и того господѣ Богѣ да разорит и поразит и вѣнет зде тѣлом, а къ бѣдѣшии вѣкѣ дѣшевно и да ест проклет ѡт тнѣ ѡтцѣ иже въ Никен и да ест съпримчѣсник Иуде и Ирѣю съ шнѣми юден еже възѣпнѣх на Христа, спаса нашего, кръвѣ его на нѣх и на чѣдох нѣх, еже ест и бѣдет въ вѣки, амин.

Свѣдѣтелѣе: жѣпан Ялѣла дворникѣх, жѣпан Станѣх, брат мѣ Ирѣла, жѣпан Нан Паскал, жѣпан Татѣла Еръвѣла, жѣпанѣх <Т>¹океаба, Конка протологофет, Нѣг вистипарѣх, <Ялѣ>¹ спатарѣх, Бѣшага столник, Балѣ пахарник, Стонка комне.

Писа се месѣца септемкрѣта 1 днѣх, въ Ирѣиш, въ лѣто хѣцаз, индиктиви 3. И речѣ ми логофет².

† Іw Данѣх вѣвода, милостѣх Божѣем господникѣх.

† În Hristos Dumnezeu, binecredinciosul și binecinstitorul și de Hristos iubitorul și singur stăpînitorul Ioan Dan mare voievod și domn, din mila lui Dumnezeu și cu darul lui Dumnezeu, stăpînind și domnind peste toată țara Ungrovlahiei, încă și părțile de peste munți, Amlașului și Făgărașului și herțeg. A binevoit domnia mea, cu a sa bunăvoință, cu inima curată și luminată și am dăruit acest atotcinstit și cu frumoasă față și preacinstit hrisovul de față, care este mai presus de toate cinstele și darurile, slugilor domniei mele Peteu și Bratea și Drăgoi și Manea și Neagoe, ca să le fie Valea Su...³ Călugărul.

De aceea, să le fie de ocină și de ohabă, lor și copiilor lor și nepoților și strănepoților, cît va trăi domnia mea și cît vor trăi fiii primi născuți ai <domniei mele>¹ Danciul și Basarab, începînd de la vămile oilor și a porcilor, de găletărit, de vinărici, de podvoade, de cărături, de gloabe, de cositul fînului, de posade, de dijme, adică de la slujbele și dăjdiile mici pînă la cele mari, cîte se găsesc în țara și stăpînirea domniei mele de sine stătătoare. Și să nu cuteze să-i împie-dice nici sudeț, nici globnic, nici birari, nici nimeni altul dintre boierii domniei

¹ Loc rupt.

² «И... логофет» scris cu chinovar, pe margine.

³ Loc răzuit.

mele, mari și mici sau dintre dregătorii domniei mele, trimiși după milostenii și pentru muncile domniei mele. Cine s-ar încumeta să-i împiedice măcar cu un fir de păr, va primi mare rău și urgie de la domnia mea, ca un necredincios și neascultător al domniei mele.

Încă și după moartea domniei mele, pe cine va alege domnul Dumnezeu să fie domn al Țării Românești sau din rodul inimii domniei mele sau, pentru păcatele noastre, din alt neam, dacă va cinsti și va înnoi și va păzi, pe acela domnul Dumnezeu să-l cinstească și să-l păzească în domnia lui; dacă va strica și va nimici și nu va întări, pe acela domnul Dumnezeu să-l lovească aici cu trupul, iar în veacul viitor cu sufletul și să fie blestemat de 318 părinți de la Nicheia și să fie părtaș cu Iuda și cu Arie și cu acei iudei care au strigat asupra lui Hristos, mîntuitorul nostru, sîngele lui asupra lor și asupra copiilor lor, ceea ce este și va fi în veci, amin.

Martori: jupan Albul vornic, jupan Stan, fratele său Iarciul, jupan Nan Pascal, jupan Tatul Sîrbul, jupan <T>¹ oxaba, Coica primul logofăt, Neagu vistier, <Alb>¹ spătar, Bușaga stolnic, Balea paharnic, Stoica comis.

S-a scris luna septembrie 10 zile, la Arghiș, în anul 6937 <1428>, indiction 7. Și mi-a spus, logofătul².

† Io Dan voievod, din mila lui Dumnezeu, domn.

Arh. St. Buc., S. I., nr. 28 (Tismana I/5).

Orig., perg. (43×22,5), pecete atîrnată, căzută.

Cu o trad. din 1844; alte traduceri ibidem, mss. 329 f. 168—169 și 335 f. 4v.—5.

Fotocopie la Academia Republicii Socialiste România, XX/25.

EDIȚII. Slav și trad. *Panaitescu*, 150—153. Trad. *D.I.R.*, B., 86—87. Facs. *D.I.R.*, B., 331.

61

1428 (6937) octombrie 7, Tîrgoviște.

Dan al II-lea voievod întărește m-rii Snagov satele Fringhișești, Turbați ș.a. și-i dăruiește satul Vrăești ș.a.

Eu cel ce sînt întru Hristos Dumnezău bun credincios și binecinstitor, de Hristos iubitor, creștinul Dan voevod și domn, cu mila lui Dumnezău și cu darul lui Dumnezău țiitor și domnitor a toată țara dintru Ungurie Rumânească și despre părțile munților, Amlașului și Făgărașului și Hațagului. Cu bună vrerea domnii mele și cu curată și luminată inima domnii méle și aprinzîndu-se de dragostea lui Dumnezău și de mănăstirea care iaste în Snagov, hramul sfintei văvedenie al preacuratii stăpîinii noastre, născătoarii de Dumnezău îmmi aduș aminte domnia mea de dăruirea ce au dăruit părintele domnii méle Mircea voevod.

¹ Loc rupt.

² Pasajul: «Și... logofătul» este scris cu chinovar pe margine.

Drept aceia, după dăruirea părintelui domnii mele și domniia mea am dăruit cu toată cinstea și buna chipzuială și am tocmit hrisovul domnii mele, ca să fie casii sfintei născătoarii de Dumnezău, Snéagovului, cu bună dragoste pricepînd așa și cu dorire am dăruit și cu bălțile și cu toate locurile și satile: Fringhișești. . . ¹ și Turbații. Și am dat domniia mea și Vraești. . . ¹

Drept aceia, să fie moșie și strămoșie pînă în viața domnii mele și pînă > în viața născuților dintîiu feciorii domnii mele, Danciul și Basarab, începînd de: oerit, de goșterit, de vinărici, de găleată, de dijmărit, de stupi și de grîu, de slujbe mici și mari, de olăcării și de niminelea nici o bîntuială să nu se cutéze a se clăti nici de un lucru boierescu, au domnescu, după trimiterea de slujbă a domnii mele, că acela va avea mare urgie și răotate de cătră domniia mea.

Deci încă și blestem pus-am domniia mea: care va alége domnul Dumnezău a fi domn în țara domnii mele, ca den va-ntări și va-nnoi și nu va sparge, pre acela domnul Dumnezău și să-l păzească să-l întărească în domnie; iar de va sparge și nu va cinsti, pre acela domnul Dumnezău să-l bată și să-l strice, stricare aici cu trupul, iar în ceea ce va să fie de veci, cu sufletul și să fie sfintei văvedenii cu trimitere și cu cinstire cu bani și cu altele, carele zicînd fiește care spre dîșii și spre feciorii lor, de care iaste și va să fie în véci. <Și am scris eu, logofăt Costandin, în Tîrgoviște>, octovrie dne 7, văleat 6937 <1428>.

Boiari mărturii încă s-au găsit de cei mari de-ai divanului cîți s-au putut descoperi din hrisovul vechiu și spart și șters, anume: Albul spătar, Neagoe viistiar, Vușaga sto<l>nic, Balea păharnic, jupan Radul păharnic, Coica logofăt.

Academia Republicii Socialiste România, XX/285.

Traducere.

Alte traduceri la Arh. St. Buc., M-rea Țigănești IX/1 f. 3v.—4 și la Academia Republicii Socialiste România, ms. 5236 f. 206—207, după care s-au făcut unele completări.

EDIȚII. Trad. Panaitescu, 153—154; D.I.R., B., 87—88.

62

<1428> octombrie 28, Bratislava.

Sigismund, împăratul romanilor și rege al Ungariei, întărește m-rilor Vodița și Tismana toate daniile și privilegiile lor anterioare.

† Жигмѣндъ, по Божіѡн милости римскы царь и оугрѣскы краљь и чешкы и фрѣшкон Далмаціѣ и Хрѣватскон земли и инѣль землямъ краљь. Тон давам знати въсѣм нашимъ вѣрникымъ, црѣковнымъ старѣшнимъ и въсѣмъ властелумъ и шпановымъ и порколабумъ и племенитѣмъ людемъ и въсакомѣ чловецѣ и великѣ и малѣ, кон к менѣ дрѣжѣи и мене слыша и вѣрнѣ свѣтон корѣнѣ и оугрѣскомѣ

¹ Loc alb.

урсагъ и мене имаа на добру, въсакыи да се варде и да нѣ волнь ни ш чем позабавити монастырѹмъ попа ЯгаѠвна, свѣтомъ Индѡнѣ на Бодичахъ и прѣсвѣтон Богородици Тисмѣнскои, за радї гаа дадохъ моѹмъ добромъ воломъ и монѡмъ вѣромъ приехъ. Воля цю естъ тѣхъ было прѣво и съга да е нѣхъ словѣдно, и села и вьси хотари цю имаю и виногради и воденице и шрѣси и ливадые, вьсе да естъ словѣдно нѣхъ и оуречно и да имь нѣ волнь никто позабавити ни ш чемъ.

И шво селамъ имена црѣковнына близъ монастыра свѣтаго Индѡнѣ Бодичкога: Жндѡвщица и Ѡшница и Прѣклевечи и Потокъ и Жарковъцъ, и на Бодичѣ, Бахниници и Ѡлховица и ш Блатничко сѣдство на Дѡнакѣ, Кѡманскы Брѡдъ и оу Блатничѣ, Гагавъцъ и Пестичево и Тѡпорно и Бѡгонно и протива Цибра, блато зовомое Бистрицъ и при нѣмъ двѣ селѣ, швои Калѡгерѡвци, и ш Жалешко сѣдство, села Площина и Черешевъ и Тѡрчиновци и Лѣврда, и оу Жѡлихъ, Пекалещи и Ѡбѣгалеши и Бале-Ларга и Ѡтрѡмта, и на Жѡли, село Чѡври и Ѡнгѡрени¹ и-Дѡшци, и на Тисмѣне, село Тисмена и Ѡрѣшѡри, и на Изварнѣ, Подѣни, и на Жалешѡ, Яркини и Тамашинци и Балеци и Расовъ.

И еше нагохъмо истинъ како е и прѣво Бистрица црѣковнаа была и за нѣхъ моленїе и правѣвѣрѡ и то нѣмъ дадохъ, пошъ ЯгаѠвнѡ и монастырѹмъ, да нѣмъ естъ шчина и да нѣмъ естъ шрѣкъ съ вьсѣмъ цю дрѣжїи къ Бистрицѣ хотаръ и трѣжна и прохѡднаа царина да естъ пошъ ЯгаѠвнѡ и калѡгерѡмъ водичкыи и тисменскыи мѣ, да сѡ волни надъ вьсѣмъ дохѡдомъ цю естъ оу Бистрицѣ. Такожде и повѣсѡдѡ, колико имаю села вишѣписанна и хотаре и ливаде и воденице и ш Ѡбѣринѡ и оу Бистрицѣ и на вьсакомъ мѣстѣ цю естъ нѣхъ монастыренъ и цю к нѣмъ дрѣжїи, вьсе да нѣмъ естъ словѣдно и на шрѣкъ, штъ съга и до вѣка и да нѣмъ нѣволнь никто позабавити ни ш чемъ, кои не би хтели мене на зло. Тѡи вьсакомъ говорѡ, и съгашинимъ и после кои хоте быти мое сѡбге и по насъ и до вѣка, да нѣмъ нѣволнь никто позабавити, ни нѣхъ члѡвѣкѡ, ни добиткѡ и цю кѡпшю и цю продаваю и на сѡхъ и на водѣ и кѡде хѡде нѣхъ людые шнѣхъ добиткомъ, ни на единомъ мѣстѣ каамъ да не пладе и да хѡде словѣдно.

И цю имаю врѣшица и вѡрове на Дѡнакѣ, вьсе да е нѣхъ словѣдно, како е и прѣво былъ, тако и до вѣка да естъ монастырѡско и попа ЯгаѠвна и кои те и по нѣмъ бывати и неговѡмъ калѡгерѡмъ кои хте быти ш тѣхъ монастырѣхъ тѣхъ реда, шбога братїа, цю нѣ смо мы оузелн да нѣхъ пазнѡмо и хранимо. За нѣхъ слѡужбѡ и правѣвѣрѡ цю намъ сѡбже право и вѣрно. И шни оу своѡи вѣрѣ да си прѣбываю и своѡи закѡи да си дрѣже оу своѡхъ црѣквахъ и да нѣмъ никто нѣ волнь забавити или бантовати за нѣхъ закѡи. На тѡи сѡмъ далъ нѣмъ мою вѣрѡ и вьсѣго Ѡгрѣскога орсѡга и вьсѣхъ кои вѣрѡю свѣтон корѡнѣ и мене кои хоте на добру и по насъ кои хоте быти.

И ешеже изнандохъ истинъ како е штцъ дѣспѡта Ѡтефана, кнѣшъ Лѡзарь, далъ теменъ црѣквамъ села оу Ѡрѣбскои Землѣ за свою дѡшоу, прѣсвѣтон Богородици Тисмѣнскои и свѣтомъ штцоу Индѡнѣ Бодичкомъ, села зовѡма: Киселево трѣгъ

¹ „Ѡнгѡрени“, scris cu altă cerneală, pe loc ras.

съ царином и виногради и ливадїе и съ всем хотарем и доходком, свободно; такожде и дрѣга села: Поповци и Марьгаане и Дрьмни на Млавѣ и Кличевъц на Дьнавѣ и тѣи села даде с виногради и воденице и нивье и ливадье и съ всем хотаром и доходком свободно, да е црѣквам прѣскѣтрон Богородици Тисмѣнскон и свѣтомъ шцѣс Андѣиѣю Бодичкомъ и попъ Никодимъ и кон те по немъ быти шт сѣга и до вѣка и ѿеговѣм калѣгершм, тон те оу тѣх црѣквѣх прѣбывати и никто да им не смѣеть позабавити или бантовати. Тогаи радї имъ и га дадохъ тѣи села, да им сѣ свободно и на врикъ, съ всемъ дохвѣдом, шт сѣга и до вѣка.

И тако говори моа висѣта вѣсѣмъ нашимъ вѣрнымъ властелимъ и шпановемъ и порколабемъ и камешемъ и хармицемъ, вѣсакы да се варше шт Ягаѣинова калѣгера и шт ѿегова чловѣк и шт ѿегова блага и шт добитка мѣ и вѣсега цо возїи и цо носи и цо тѣраа, и по водѣ и по сѣхъ и по вѣсѣдѣ. да хѣде свободно и нигдѣ да не платѣ вамъ, шт сѣга и до вѣка и никто да им нѣ волнь позабавити ни оу чемъ, кон не би хтели мене на зло. То и вѣсакомъ говорѣ и сѣгашиимъ и после кон хѣте быти мое слѣге и по нас и до вѣка кон хѣте быти.

И кто хѣе чтати шѣзи мою книгу, пакы да ю пода томъзи оу рѣке, шт кога ю е оузелъ.

Даде-се шван книга попъ Ягаѣиновъ, оу Пожжѣнъ, мѣсѣца шхтшверѣа, кн днк, по Христовѣ рѣдѣствѣ, лѣт хѣркѣ, а шт конова сѣмъ кралк Оугрѣскон земли, лѣт мг, а шт конова сѣмъ римскын царь, лѣто девѣтонадѣсѣте, чѣхшмъ, десѣто. † Иа, царь римскын, рекохъ монмъ езыкшмъ дати шѣзи книгу.¹

† Sigismund, din mila lui Dumnezeu, împăratul romanilor și regele Ungariei și rege al cehilor și al Dalmației Frușice și al țării Croației și al altor țări. Aceasta dau de știre tuturor credincioșilor noștri, fruntașilor bisericеști și tuturor vlastelinilor și șpanilor și pircălabilor și nobililor și oricărui om și mare și mic, care ține de mine și mă ascultă și este credincios sfintei coroane și Țării Ungurești și pe mine mă voiește spre bine: fiecare să se ferească și să nu fie volnic să împiedice întru nimic mănăstirile popii Agathon, a sfintului Antonie de la Vodița, și a preasfintei născătoare de Dumnezeu de la Tismana, pentru că le-am dat bunăvoința mea și i-am primit în credința mea. Voia pe care au avut-o mai înainte, și acum: să le fie slobode și sate și toate hotarele ce au și vii și mori și nuci și livezi, toate să le fie slobode și de uric și nimeni să nu aibă voie să-i împiedice întru nimic.

Și acesta este numele satelor bisericеști de lângă mănăstirea sfintului Antonie de la Vodița: Jidovștița și Suștița și Preaclecești și Potoc și Jarcovăț și pe Vodița, Bahninți și Elhovița și în județul de Baltă, la Dunăre, Vadul Cumanilor și în Blatnița, Saghiavăț și Pesticеvo și Toporno și Sogoino și în fața

¹ Ultima frază este adăugată deasupra textului.

Țibrei, balta numită Bistrăț și pe lângă ea două sate, amîndouă Calugherovți, și în județul Jaleș, satele Ploștina și Cereșevo și Turcinovți și Leurda și în Jiu, Pecalești și Obăialești și Valea Largă și Strîmta, și pe Jiu, satul Ceauri și Ungureni și Dușești și pe Tismeana, satul Tismena și Sîrbșori, și pe Izvarnea, Podeni și pe Jaleș, Arcani și Tamașiști și Balești și Rasov.

Și încă am aflat adevăr, că și mai înainte Bistrița a fost bisericescă și pentru rugămîntea lor și dreaptă credință și aceasta le-am dat-o popii Agathon și mănăstirilor, să le fie ocină și să le fie uric cu tot ce ține de Bistrița, hotarul și vama de mărfuri și de trecere să fie a popii Agathon și a călugărilor Vodiței și Tismenei, să fie volnici peste tot venitul ce este în Bistrița. De asemenea și peste tot, cîte sate mai sus scrise au și hotare și livezi și mori și în Severin și în Bistrița și în orice loc ce este al acelor mănăstiri și ce ține de ele, toate să le fie slobode și de uric, de acum și în veci și nimeni să n-aibă voie să-i împiedice cu ceva, cine nu ar vrea să mă aibă pe mine cu rău. Aceasta fiecărui spun, și celor de acum și celor de apoi, cine vor fi slugile mele și după noi și în veci, să nu aibă voie nimeni să-i împiedice, nici pe omul lor, nici marfa și ce cumpără și ce vînd și pe uscat și pe apă și pe ori unde umbă oamenii lor cu marfa lor, în nici un loc să nu plătească vamă, ci să umble slobod.

Și pescăriile și vîrtejurile ce au la Dunăre, toate să le fie slobode cum au fost mai înainte, așa să fie în veci mănăstirești și popii Agathon și cine va fi după dînsul și călugărilor lui, care vor fi în acele mănăstiri, ordinul lor, frații săraci, pe care i-am luat să-i păzim și să-i apărăm, pentru slujba și dreapta credință cu care ne slujesc cu dreaptă credință. Și ei să rămînă în credința lor și să-și păstreze legea lor în bisericile lor și nimeni să nu aibă voie să-i turbure sau să-i prigonească pentru legea lor. Pentru aceasta, le-am dat credința mea și a întregii Țării Ungurești și a tuturor celor care cred în sfînta coroană și pe mine cine mă vrea cu bine și cine va fi după noi.

Și încă am aflat adevăr, că părintele despotului Ștefan, cneazul Lazăr, a dat acelor biserici sate în Țara Sîrbească, pentru sufletul său, preasfîntei născătoare de Dumnezeu de la Tismana și sfîntului părinte Antonie de la Vodița, satele numite: tîrgul Kiselevo cu vama și viile și livezile și cu tot hotarul și venitul, slobod; de asemenea și alte sate: Popovți și Mariiane și Drămni pe Mlava și Clicevăț pe Dunăre și acele sate le-a dat cu vii și mori și ogoare și livezi și cu tot hotarul și venitul, slobode, să fie ale bisericilor preasfîntei născătoare de Dumnezeu de la Tismana și a sfîntului părinte Antonie de la Vodița și ale popii Nicodim și cui va fi după dînsul, de acum și în veci și călugărilor lor, care vor locui în acele biserici. Și nimeni să nu cuteze să-i împiedice sau să-i turbure. De aceea și eu le-am dat acele sate, să le fie slobode și de uric, cu tot venitul, de acum și în veci.

Și astfel vorbește înălțimea mea tuturor credincioșilor noștri, vlastelinilor și șpanilor și pîrcălabilor și vameșilor și harmiților, fiecare să se ferească de călugării lui Agathon și de omul lui și de bunurile lui și de marfa lui și orice

duc în care sau poartă sau mîină și pe apă și pe uscat și peste tot, să umble slobozi și nicăieri să nu plătească vamă, de acum și în veci și nimeni să n-aibă voie să-i turbure întru nimic, cine nu vrea să mă aibă cu rău. Aceasta fiecăruia îi spun și celor de acum și cine vor fi apoi slugile mele și după noi și în veci cine va fi.

Și cine va citi această carte a mea, iarăși să o dea aceleuia în mîină, de la care a luat-o.

S-a dat această carte popii Agathon, la Pojun, luna octombrie 28 zile, după nașterea lui Hristos, anul 1429, iar de cînd sînt rege al Țării Ungurești, anul 43, iar de cînd sînt împărat al romanilor, anul al nouăsprezecelea, al cehilor, al zecelea.

† Eu, împăratul romanilor, am spus cu limba mea să se dea această carte.¹

Arh. St. Buc., S. I., nr. 29 (Tismana I/5).

Trei copii; două contemporane pe hîrtie și una din sec. XVII, probabil falsă, pe pergament (48×36,5).

Cu patru traduceri din 1729, de la sf. sec. XVIII și din 1844. Alte traduceri ibidem, mss. 329 f. 70—72v., 335 f. 7—9 și 711 f. 71—72.

Copie slavă cu trad. la Academia Republicii Socialiste România, XI/246.

Fotocopie ibidem, XX/26.

Datat după itinerarul lui Sigismund. Diacul a socotit anul de la septembrie, ca pentru era bizantină.

EDIȚII. Slav. *Venelin*, 55—59, sub 1429. Slav și trad. *Panaitescu*, 154—155. Trad. *D.I.R., B.*, 88—90. Facs. *D.I.R., B.*, 332.

63

<1429>.

Dan al II-lea dăruiește boierului Șerban, pentru credincioasă slujbă, satul Voinigești pe Ratina, scutindu-l de toate slujbele și dăjdiile.

† Въ Христа Бога благовернии и христолюбивии, Іу Дан великии воєвода и господинь вьсон земле Эгровлахиское и запааненском, Ямлаш и Фаграш херцег. Благопроизволи господство ми и даровах съи прѣпочтении хрисовѣл господства ми болѣринѣ господства ми, Шьрван, яко им съ Кюнежеци, дадени вт господства ми на Ратинь, понежь ми послѣжено вьскѣх разбоєх правокѣрини. Того ради да им ест вь вчини и вь шѣабь, тѣмь дадох, почѣвше вт вѣчеего вама, вт свинниго вама, вт пчеларства, вт кьбларства, вт глобы, <вт>² повози и вт подвод, рекоше вт вьскѣки слѣзбен.....² и да их не втмитоват ни съдець,

¹ Ultima frază adausă deasupra textului.

² Loc alb.

ни главникъ, ни бирчин, ни болѣри и шт слѣзи господства ми. Кон сѣ би покѣсна да им <позабавит>¹, аще влас единъ то тако имат приѣти велика зла шт господства ми.

Ещеже и по смърти господства ми, кого изволѣт господь Богъ бити господинъ Влашкоє землє, да аще поновит и почитет сен хрисовѣлѣс господства ми, того господь Богъ да шкрѣпит въ господствѣ его; го зла...¹ посрамит и разорит, того господь Богъ да разорит го зла...¹ здеже <и въ бѣдѣцимъ вѣцѣ и да иматъ>¹ шчѣстїє съ Исдѣж и съ Ирѣж и съ шнѣми Юдѣе иже рекоша на Христа Бога, спаса нашего, кръвви его на ннх <и>¹ на чѣда нх.

<Свѣдѣтелїє>¹ жѣпан Ялєба и жѣпан Доброта, жѣпан Борчѣ, жѣпан Конко, жѣпан Стан, логодет Конко, Милецъ.....¹ Балѣ пахарник, Никола, Бѣшага столникъ.....¹.

† În Hristos Dumnezeu, binecredinciosul și de Hristos iubitorul, Io Dan mare voievod și domn a toată țara Ungrovlahiei și al părților de peste munți, herțeg al Amlașului și Făgărașului. A binevoit domnia mea și am dăruit acest preacinstit hrisov al domniei mele boierului domniei mele Șărban, ca să-i fie Voinejeștii, pe Ratina, dăruți de domnia mea pentru că mi-a slujit în toate războaiele cu dreaptă credință. De aceea, să-i fie de ocină și de ohabă; acelea i le-am dat, începînd de la vama oilor, de vama porcilor, de albinărit, de găletărit, de gloabe, de cărături și de podvoade adică de toate slujbele...¹ și să nu-i vămuiască nici sudeț, nici globnic, nici birari, nici boieri sau dintre slugile domniei mele. Cine s-ar încumeta < să-i împiedice >¹, chiar și un fir de păr, unul ca acela va primi mare rău de la domnia mea.

Încă și după moartea domniei mele, pe cine binevoiește domnul Dumnezeu să fie domn al Țării Românești, dacă va înnoi și va cinsti acest hrisov al domniei mele, pe acela domnul Dumnezeu să-l întărească în domnia lui; ...¹ va batjocori și va nimici, pe acela domnul Dumnezeu să-l nimicească...¹ aici și < în veacul viitor și să aibă > parte cu Iuda și cu Arie și cu acei iudei care au strigat asupra lui Hristos Dumnezeu, mîntuitorul nostru, sîngele lui asupra lor și asupra copiilor lor.

< Martorii: >¹ jupan Albul și jupan Dobrotă, jupan Borcea, jupan Voico, jupan Stan, logofăt Coica, Mileț...¹ Balea paharnic, Nicola, Bușaga stolnic...¹

Arh. St. Buc., Condica m-rii Fedeleşiori, nr. 721 f. 848.

Copie.

Cu o trad. din sec. XX.

Datat după boierii martori.

EDIȚII. Slav și trad. *Panaïtescu*, 143–144, sub <1425>; Trad. *D.I.R.*, B., 83–84, sub <1427>.

¹ Loc alb.

<1429 martie 20; 1430 aprilie 9>.

Dan al II-lea voievod întărește m-rii Tismana unele danii anterioare și mori la Tîrgu-Jiu.

† Понеже азъ къ Христа Бога благобѣрнын, Іванъ Данъ коевода милостѣж Божѣж господинь въсен земли Угровлахѣисхон къ началу богодарованнаго ми господства, шербѣтохъ монастырьъ въ земли господства ми на мѣстѣ рекомѣль Тисмѣна, егоже свѣтопочившии дѣды господства ми Іу Радулъ коевода вът шенованѣа възджиже и свѣтопочившии родители господства ми Данъ коевода многими кѣшми покрѣпи. Сего радѣ благоизколи господство ми, пакже господствѣхъ сице и семѣ въспрѣемнѣкъ бити и шеновити шго поманъ дѣда господства ми и родитѣлѣ, животажа ради господства ми и спаснѣіа, съи храмъ прѣсвѣтѣжъ владичицѣ Богородицѣ и прѣснодѣвы Марѣж оукрѣпити въсакими прѣлоги и дохъци.

Къ самѣхъ потврѣжда господство ми кодѣнѣце вът Жѣлскога Тръга, що ѿ шчинилъ попъ Ягаѡнъ з братѣиѡмъ своимъ трѣдомъ на мѣстѣ що ѿ прѣложилъ жѣпанъ Штанчѣлъ и жѣпанъ Микѣшъкъ монастырьъ Тисмѣне за дѣшѣхъ родитѣлѣскѣхъ и за скож.

Того ради, да имъ нѣкто не смѣжъ позабавити, вътѣ сіа въса прилага и потврѣжда господство ми съ въсакимъ повѣланѣямъ и штерѣженѣемъ, да бѣдѣтъ неподвижна и неполѣбима до живота господства ми и сыновѣхъ господства ми. И по насъ конъ хоже бити благочѣстивни, нѣкто да ихъ не вольнѣхъ поколѣбати, нѣ да бѣдѣтъ неполѣбима и недвижима. Кто ли дрѣзнеть, макаръ и само господство ми, или вът сыновѣхъ господства ми, или кто вът господинь ихъже хъщеть настояти по моемъ трагѣ и поищеть разорити сіе потврѣженѣа и повѣленѣе господства ми, таковаго да поразитъ господъ Богъ страшнимъ и правѣднимъ своимъ шждомъ и да мѣ ѣ шпостать прѣсвѣта владичица и да ѣтъ проклетъ вът свѣтыхъ и въсѣленскихъ зъ съборни и да ѣ причѣтень Іудѣ и Ярѣю и въсемъ штрѣкшимъ се господа и прѣдавшимъ того на смърть.

И се свѣдѣтелѣе: жѣпанъ Борчѣ дкорникъ, жѣпанъ Ялбул, жупанъ Добромир, жѣпанъ Доброта, Негриль мечвншоша, Милецъ вистигаръ, Гарулъ столникъ, Балѣ пахарникъ, Каража комис.

Дѡгѡѡетъ Конка писахъ у Яргиши къ Неделѣ Цвѣтоноснѣа.

† Іу Данъ ввекѡда, милостѣа Божѣа господинь.

† Pentru că eu, în Hristos Dumnezeu, binecredinciosul, Ioan Dan voievod, din mila lui Dumnezeu domn a toată țara Ungrovlahiei, am aflat, la începutul domniei datorite mie de Dumnezeu, o mănăstire în țara domniei mele la locul numit Tismana, pe care sfîntrăposatul bunicul domniei mele, Io Radul voievod, a ridicat-o din temelie și sfîntrăposatul părintele domniei mele, Dan voievod, a întărit-o cu multe lucruri. Pentru aceasta, a binevoit domnia mea să le fiu

urmaș, după cum în domnie, așa și în aceasta și să înnoiesc așadar pomana bunicului domniei mele și a părintelui, pentru viața și mântuirea domniei mele, acest hram al preasfintei stăpîne, născătoare de Dumnezeu și pururea fecioară Maria să-l întăresc cu toate darurile și veniturile.

Pe lângă aceasta, a întărit domnia mea morile de la Târgul Jiului, pe care le-a făcut popa Agaton cu munca fraților săi, pe locul pe care l-a dăruit jupan Stanciul și jupan Micleuș mănăstirii Tismana, pentru sufletul părinților și al lor.

De aceea, nimeni să nu cuteze să-i împiedice, căci acestea toate le-a dăruit și le-a întărit domnia mea cu toată porunca și întărirea, să fie nemișcate și neatînse, cât va trăi domnia mea și fiii domniei mele. Și după noi, cine va fi binecinstitor, nimeni să nu aibă voie să-i clintească, ci să fie neclintite și nemișcate. Cine ar îndrăzni, chiar însumi domnia mea, sau dintre fiii domniei mele sau cineva dintre domnii care vor sta pe urma mea și vor căuta să strice această întărire și poruncă a domniei mele, pe unul ca acela să-l nimicească domnul Dumnezeu cu cumplita și dreapta lui judecată și să-i fie potrivnică preasfinta stăpînă și să fie blestemat de sfințele 7 soboare ecumenice și să fie părtaș lui Iuda și lui Arie și tuturor celor ce s-au lepădat de domnul și l-au dat pe el morții.

Și aceștia sînt martorii: jupan Borcea vornic, jupan Albul, jupan Dobromir, jupan Dobrotă, Negrilă purtătorul de sabie, Milcț vistier, Sarul stolnic, Balea paharnic, Caraja comis.

Coica logofăt am scris la Arghiși, în Duminica Florilor.

† Io Dan voievod, din mila lui Dumnezeu, domn.

Arh. St. Buc., S. I., nr. 27 (Tismana I/4)

Orig., perg. (30×28), pecete aplicată, căzută.

Cu două traduceri din 1846 și 1912; alte traduceri, ibidem, mss. 329 f. 492 și 336 f. 327v.—328.

Fotocopie la Academia Republicii Socialiste România, XX/28.

Anul după boierii martori și în special, Negrilă spătar, iară data de lună și zi, după Duminica Florilor, în 1429 și 1430.

EDIȚII. Slav și trad. Ștefulescu, *Tg. Jiu*, 333—335, sub 1420—1431; *Panaiteșcu* 147—149, sub <1426 martie 24>. Trad. D.I.R., B., 82—83. Facs. D.I.R., B., 329

65

<1429> mai 25, Argeș.

Dan al II-lea voievod întărește lui Stroe și altora satele Modruzești și Crăpești.

† Întru Hristos Dumnezeu, binecredinciosul, de Hristos iubitoriu, Io Dan marele voievod și domn a toată Țara Rumânească și plaiurilor Amlașului și Făgărașului povățuitoriu. Bine am voit domnia mea și am dăruit acest de

acum preacinstit hrisovul domnii mele boiariului domnii mele Stroe cu frații lui și cu nepoții lui și David cu frații lui și cu nepoții lui și...¹ cu frații lui și Mareș cu frații lui, ca să le fie lor Modruzeștii și Crăpeștii de moștenire și ohabnice, lor și feciorilor lor. Să fie în pace de oerit, de rîmători, de dijmărit, de găleată, de gloabe, de podvoade, de cherestea, ce să zice de toate slujbele și dăjdile. Și nimeni să nu să îndrăznească a bintui pre dînșii, nici globnic nici birnic, că oricarele se va ispiti a-i supăra, măcar un fir de păr, acela va avea mare urgie de către domniia mea, ca un necredincios și <rușinător> acestui hrisov al domniei mele.

Încă și după moartea domnii mele, pe carele va voi domnul Dumnezeu a fi domnu Țării Rumânești, de va cinsti și va înnoi acest hrisov al domnii mele, pre acela domnul Dumnezeu să-l întărească întru domniia lui; iar carele va defăima și va strica, pre acela domnul Dumnezeu să-l strice și să-i ucigă aicea trupul, iar în veacul viitor sufletul și să aibă parte cu Iuda și cu Ariia și cu alți jidovi, cari au strigat spre domnul Dumnezeu și mîntuitoriul nostru, sîngele lui asupra lor și asupra feciorilor lor, amin.

Iată și mărturie: jupan...¹, jupan Voico, jupan Stan, jupan Iarciul, logofăt Coica, Milețu vistieru, Balea paharnic, Bușaga stolnic, Stoica comis. Și s-au scris în Argeș, mai 25 dni.

Arh. St. Buc., Condica Ep. Buzău, nr. 172 f. 111.

Traducere. O copie după ea, la Academia Republicii Socialiste România, ms. 5236 f. 201—202.

Datat după boierii martori.

EDIȚII. Trad. Panaitescu, 149—150, sub <1428> iunie 25; *D.I.R., B.*, 85, sub <1428> iunie 25.

66

<1429> decembrie 1, Argeș.

Dan al II-lea voievod întărește unor boieri ai săi satele Maniaciul și Poenile Vărbilăului, precum și părți în alte sate.

† Въ Христа Бога благоверныи и Христулюбивыи, Іу Данъ великыи коевода и господинъ късен земли Угровлахиинской и запалинским, Ямлашу и Фаграшу харцег. Благопроизколи господство ми и даровахъ сѣи късепрѣпочитаны хрисовул господства мѣ болкромъ господства мѣ Думитру въ Манниачъ и Балкъ съз дѣцями си и Бръскнѣлъ съз братїями си, яко да имѣ ест Манниачюл и Поениле Бръбилочу и пол въ Изкорѣни въ Голѣмъ Горж и Балю третна частъ въ Станещи и Тодеру и Радѣлу половина въ Бернкоещи, въ шчиннѣ и въ шхабѣ, тѣмъ и тѣмъ дѣцямъ, почавше въ швчїего вама, въ свннїего вама, въ пчеларства, въ кжеларства, въ глобы, въ подвозы и въ подводы, рекше

¹ Loc alb.

шт вѣсѣкнѣхъ служби и дажди. И да нѣхъ не смѣтъ бантовати ни сѣдецѣхъ, ни глобникѣхъ, ни бирчи. Конь сѣхъ би покѣснѣхъ да имѣхъ позабавитѣхъ, аще и класъ единѣхъ, то таковы имѣхъ прѣлати келнко зло и шрѣхъ господства ми.

Ещеже и по смѣрѣти господства ми, кѣмъ изколитъ господѣ Богѣ быти господинѣхъ Блашконъ Земли, да аще понокитъ сѣхъ хрисовѣхъ господства ми, того господѣ Богѣ да укрѣпитъ въ господствѣхъ его; аще ли посрамитъ и разоритъ, того господѣ Богѣ да разоритъ и да убѣетъ здеже тѣломъ, а къ бѣдѣхъ кѣхъ дѣшѣхъ и да имѣхъ участне съ Нѣдѣхъ и съ Ирѣхъ въ вѣкнѣ, аминѣхъ.

И се свѣдѣтелѣхъ: жупанъ Явѣхъ, жупанѣхъ Доброта, жупанѣхъ Бонко, жупанѣхъ Борчѣхъ, жупанѣхъ Станъ Ирѣхъ, лѣхъ Конка, Милѣхъ вистнѣхъ, Балѣхъ пахарникъ, Бѣшага столникѣхъ.

Исписа сѣхъ у Ирѣхъ, декемврѣхъ, а.

† Io Danъ вѣхъ, милостнѣхъ Божѣхъ господинѣхъ.

† În Hristos Dumnezeu, binecredinciosul și de Hristos iubitorul, Io Dan mare voievod și domn a toată țara Ungrovlahiei și al părților de peste munți, Amlășului și Făgărașului herțeg. A binevoit domnia mea și am dăruit acest atotpreacinstit hrisov al domniei mele boierilor domniei mele Dumitru din Maniaci și Balea cu copiii lor și Birseanul cu frații lui, ca să le fie Maniaciul și Poenile Vărbilăului și jumătate din Izvoreanii de la Dealul Mare și lui Balea a treia parte din Stanești și lui Toader și lui Radul jumătate din Berivoești, lor și copiilor lor, de ocină și de ohabă, începînd de la vama oilor, de vama porcilor, de albinărit, de găletărit, de gloabe, de cărături și de podvoade, adică de toate slujbele și dajdiile. Și să nu cuteze să-i turbure nici sudeț, nici globnic, nici birar. Cine s-ar încumeta să-i împiedice, chiar cu un fir de păr, unul ca acela va primi mare rău și urgie de la domnia mea.

Încă și după moartea domniei mele, pe cine va binevoi domnul Dumnezeu să fie domnul Țării Românești, dacă va înnoi acest hrisov al domniei mele, pe acela domnul Dumnezeu să-l întărească în domnia lui; dacă va batjocori și va nimici, pe acela domnul Dumnezeu să-l nimicească și să-l ucidă aici cu trupul, iar în veacul viitor cu sufletul și să aibă parte cu Iuda și cu Arie, în veci, amin.

Și aceștia sînt martorii: jupan Albul, jupan Dobrotă, jupan Voico, jupan Borcea, jupan Stan al lui Iarciul, Coica logofăt, Mileț vistier, Balea paharnic, Bușaga stolnic.

S-a scris la Argeș, decembrie 1.

† Io Dan voievod, din mila lui Dumnezeu, domn.

Muz. de ist. Buc., Colecția «Maria și dr. George Severeanu», nr. 13.135.

Orig., perg. (30,5×16,6) pecete atirnată, căzută.

Fotocopie la Academia Republicii Socialiste România, LXXIV/74.

Datat după boierii martori, în comparație cu doc. precedent.

EDIȚII. Slav și trad. *Stahl-Bogdan*, 124—125, fără an; *Panaiteșcu*, 146—147, sub <1425> dec. 1. Trad. *D.I.R.*, B., 84—85, sub <1427> dec. 1. Facs. *Stahl-Bogdan* 123; *Iorga, Ist. rom.*, IV, fig. 3; *Giurescu, Ist. rom.* II, 1, 5; *D.I.R.*, B., 330.

<1430 septembrie 1 — 1431 februarie> 6939.

Mențiunea unui act de la Dan al II-lea voievod, pentru moșia Fonești.

6939 <1430—1431>. Dan voievod dă moșia Fonești.

După *Cronologia tabelară*, p. 23 (nr. 19).

Rezumat.

EDIȚII. *Panaiteșcu*, 163, sub 1430—1431; *D.I.R.*, B., 90.

1430 (6939) septembrie 16, Argeș.

Dan al II-lea voievod întărește lui Stoica și altora satele Ciurilești, Amarul, Dimbova, Turcinești și jumătate din Balomirești, scutindu-le de slujbe și dăjdi.

† Язъ ниже въ Христа Бога благовѣрныхъ и благочестивыхъ и Христіанъ-бныхъ, Іw Дан великыхъ воевода и господинъ, милостѣжъ Божѣжъ и Божѣемъ дарованѣемъ, владажущими и господствующими въ ксенъ земли Уггроклауѣискои и запааннискыхъ, Ямлашъ и Фрагашу херцег. Благопронзкоанъ господство ми своимъ благымъ пронзколенѣемъ, чистымъ и свѣтлымъ срѣдцемъ, и даровахъ съи благвобразныхъ и прѣпочтанныхъ, надъ всѣми чьсти дарокъ настожи хрисовула, слугамъ господства ми, Стонку и Димитру и Влѣксану и Михалъ и Петру и Шишману, яко да имъ естъ села Чюрилеци и Ямарула¹ и Джмеока и Турчинци и полъ Баломиреци, въ вчинѣжъ и хуабѣжъ, тѣмъ и дѣцамъ ихъ, вчѣтомъ и прѣвчѣтомъ ихъ, почавше вътъ вкчѣго кама, вътъ свинѣго кама, вътъ пчеларства, вътъ кѣларства, вътъ винарства, вътъ дичми, вътъ глобѣжъ, вътъ сѣнокосѣа, вътъ поквоза вътъ подводѣжъ и вътъ инныхъ служебахъ и поданныхъ, великихъ же и малыхъ, вътъ тѣхъ всѣхъ да имъ естъ въ хуабѣжъ. И да ихъ не смѣетъ бантвѣати ни сѣдецъ, ни глобникъ, ни бирчи, ниже вътъ инныхъ слугахъ и работникъ господства ми послаемыхъ по служебахъ и работахъ господства ми.

И позабавише тѣмъ или тѣхъ людѣемъ, то таковыи иматъ прѣжти велико зло и шргѣжъ вътъ господства ми, како прѣстѣпникъ и прѣслѣшникъ и посрамитель и нѣкѣрникъ сѣему хрисовулу господства ми.

Ѓбачеже и по съмръти господства ми, кѣго избереетъ господъ <Богъ быти господинъ>² Власкои Земли, да аще почтетъ и ұтврѣдитъ сынъ хрисовула господ-

¹ и Ямарула este adăugat deasupra rîndului.

² Loc rupt.

ства ми, и тѣго господъ Богъ да почѣтет и сгверѣдит въ господствѣ его; аще ли разорит и поперет и того господъ Богъ да разорит и да сѣѣет зде и въ бѣдѣщїимъ вѣцѣ и счастїе да иматъ съ Юдж и съ Ярѣж и съ инѣми рекшїими Юдеи, иже рекоша на Христа Бога, спаса нашего, кръв его на них и на члѣда их, иакоже ест и бѣдетъ въ вѣкы, амин.

И свѣдѣтеле: жупан Бадѣ дворникъ, жупан Сарандино, лугвоетъ Коико, Балѣ пахарникъ, Негрнлѣ спатаръ, Станъ столникъ, Стонка комис.

Исписа сѣ въ Яргыш, месѣца септемврїе, Сї данъ, въ лѣтѣ хзцлѣ, индї-ктїиwnъ ѿ.

† Iw Данъ ввеквда, милостїа Божїеа господинь.

† Eu, cel în Hristos Dumnezeu, binecredinciosul și binecinstitorul și de Hristos iubitorul, Io Dan mare voievod și domn, din mila lui Dumnezeu și cu darul lui Dumnezeu, stăpinind și domnind în toată țara Ungrovlahiei și al părților de peste munți, Amlășului și Făgărașului herțeg. A binevoit domnia mea, cu a sa bunăvoință, cu inimă curată și luminată și am dăruit hrisovul de față cu frumoasă față și preacinstit, deasupra tuturor cinstelor și darurilor, slugilor domniei mele Stoica și Dimitru și Vilcsan și Mihală și Petru și Șisman, ca să le fie satele Ciurilești și Amarul ¹ și Dîmbova și Turcinești și jumătate din Balomirești, de ocină și de ohabă, lor și copiilor lor, nepoților și strănepoților lor, începînd de la vama oilor, de vama porcilor, de albinărit, de găletărit, de vinărici, de dijme, de gloabe, de cositul fînului, de cărături, de podvoade și de celelalte slujbe și dări, mari și mici, de toate acestea să le fie de ohabă. Și să nu cuteze să-i turbure nici sudeț, nici globnic, nici birari, nici dintre celelalte slugi și dregători ai domniei mele, trimiși pentru slujbele și muncile domniei mele.

Și împiedicîndu-i pe ei sau oamenii lor, unul ca acela va primi mare rău și urgie de la domnia mea, ca un călcător și neascultător și necredincios și batjocoritor al accestui hrisov al domniei mele.

Încă și după moartea domniei mele, pe cine va alege domnul <Dumnezeu să fie domn> ² al Țării Românești, dacă va cinsti și va întări acest hrisov al domniei mele și pe acela domnul Dumnezeu să-l cinstească și să-l întărească în domnia lui; dacă va nimici și va călca, și pe acela domnul Dumnezeu să-l nimicească și să-l ucidă aici și în veacul viitor și să aibă parte cu Iuda și cu Arie și cu acei iudei care au strigat asupra lui Hristos Dumnezeu, mîntuitorul nostru, sîngle lui asupra lor și asupra copiilor lor, precum este și va fi în veci, amin.

Și martori: jupan Badea vornic, jupan Sarandino, Coico logofăt, Balea paharnic, Negrilă spătar, Stan stolnic, Stoica comis.

¹ «Și Amarul» este scris deasupra rîndului.

² Loc rupt.

S-a scris la Argîș, luna septembrie 16 zile, în anul 6939 <1430>, indiction 9.
† Io Dan voievod, din mila lui Dumnezeu, domn.

Arh. St. Buc., S. I., nr. 30 (Tismana).

Orig., perg. (37×44,5), pecete atîrnată, căzută.

Cu o trad. din 1845; alte traduceri, ibidem, mss. 329 f. 520 și 336 f. 53—54.

Fotocopie la Academia Republicii Socialiste România, XX/27.

EDIȚII. Slav și trad. Hașdeu, *Arh. ist.*, I, 2, 73; Ghibănescu, *Surete*, I, 280—283;

Ștefulescu, *Doc. sl.-rom.*, 15—17; Panaitescu, 161—163. Trad. Tocilescu, *Doc. ist.*,

II, 32—33; *D.I.R.*, B., 91. Facs. *D.I.R.*, B., 333.

69

<1431 după ianuarie 30>.

Dan al II-lea voievod scrie tuturor țărgurilor și vămilei țării că a reînnoit privilegiul comercial al brașovenilor, dat de Mircea cel Bătrîn.

† Їванъ Дан велики конвода и господинъ въсен земли Ъгровлахинскон. Пишет господство ми въсен земли господства ти, малимже и великим, и тръговым господства ми въсем и вамам: Рѹкжрѣном и Далъгополцем и Їргишаном и Тръговищѣном и Тръгшорѣном и Сакѣаном и Гергичаном и Бранловѣном и Бѣзжаною и Флочѣном и градѣ шт Далъгополѣ и инѣм въсѣм тръговым и вамам и инѣм малимже и великим. И тѣзи да знаете, понеже ѣтъкми господство ми съ Брашовѣни, тако да тръгѣшт чловѣци господства ми и да занесет въ Брашев кто що любит: или восжк, или лон, или сребро, или злато, или маргарит, или варе кто що любит, а шни да ест волени да занесет въ Брашев и да тръгѣет кто що <лю>бит и да се не бонт нищо, понеже ѣтъкми господство ми. И пакн шт Брашова да донесет въ земли господства ми кто що любит и да тръгѣет или поставѣ, или сребро, или флорини, или варе кто що любит, а шни да донесет въ земли господства ми и да тръгѣет и да ест како и било и въ дѣни родителѣ господства ми Иван Мирчѣ конводѣ, такози да ест и инѣ свободно въсе.

И пакн говорѣ малишѣм въсем, колико вами сѣт и тръгови въ земли господства ми, а вѣе да възимате вамж такоже се е било възимала и въ дѣни родителѣ господства ми Мирчѣ конводѣ, тако и инѣ да възимате.

И пакн аще кто имат нѣшо длъжно въ чловѣка шт тижи землѣ, а шн да си нандет тогози чловѣка, що мѣ е длъжн, та да мѣ платит, а шт права чловѣка да се варѣет, какото шт шгнѣ, понеже кто шет бантѣват права чловѣка, то такового шж сѣжечи шгнем. Ї ино не шет бити, нѣ да си нандет своего длъжника и да си просит шт него длъгъ. Ї ино да нест, тѣкмо по ѣризмѣ господства ми.

И рече логофет.

† Їв Данъ конвода, милостѣж Божѣм господинъ.

† Ioan Dan mare voievod și domn a toată țara Ungrovlahiei. Scrie domnia mea întregii țări a domniei mele, celor mici și celor mari și tuturor târgurilor domniei mele și vămilor: rucărenilor și cîmpulungenilor și arghișanilor și târgoviștenilor și târgșorenilor și săcuianilor și gherghiceanilor și brăilenilor și buzăianilor și flocenilor și cetății de la Cîmpulung și tuturor celorlalte târguri și vămi și altora, mici și mari. Și aceasta să știți, că s-a întocmit domnia mea cu brașovenii, ca să neguțătorească oamenii domniei mele și să ducă la Brașov ce le va plăcea: fie ceară, fie său, fie argint, fie aur, fie mărgăritar, fie ce le va plăcea, iar ei să fie volnici să ducă la Brașov și să neguțătorească ce le va plăcea și să nu se teamă de nimic, pentru că a întocmit domnia mea. Și iarăși din Brașov să aducă în țara domniei mele ce le va plăcea și să neguțătorească: fie postav, fie argint, fie florini, fie ce le va plăcea, ei să aducă în țara domniei mele și să neguțătorească și să fie cum a fost și în zilele părintelui domniei mele, Ioan Mircea voievod, tot așa să fie și acum slobode toate.

Și iarăși spun tuturor vameșilor, câte vămi sînt și târguri în țara domniei mele, iar voi să luați vamă cum s-a luat și în zilele părintelui domniei mele Mircea voievod, așa să luați și acum.

Și iarăși, dacă cineva are vreo datorie la vreun om din țara aceea, el să-și găsească pe acel om, care îi este dator, și să-i plătească, iar de omul drept să se ferească ca de foc, pentru că cine va bîntui pe omul drept, pe unul ca acela îl voi arde cu foc. Iar altfel nu va fi, ci să-și afle datornicul și să-și ceară datoria de la el. Altfel să nu fie, după porunca domniei mele.

Și a spus logofătul.

† Io Dan voievod, din mila lui Dumnezeu, domn.

Arh. St. Brașov, nr. 6.

Orig., hîrtie (29 × 16), pecete timbrată, cu legenda: † Іw <Данъ> воивода

Fotocopii la Academia Republicii Socialiste România, VIII/9 și XIII/14.

Datat după I. Bogdan, *Relațiile I*₂, p. 39, ca posterior privilegiului din 30 ian. 1431.

EDIȚII. Slav. *Miletić*, 56—57. Slav și trad. Bogdan, *Relațiile I*₂, 38—39; Tocilescu, 534 doc., 27—28, fără dată.

<1431 martie — 1436>.

Alexandru Aldea voievod poruncește sătenilor din Boruși să asculte de jupan Voicu.

† Іw Плѣхандръ воивода и господинъ въсен <земли Оугровлахѣнскон>. Пишет господство ми до вас, Боръша<нъ>... , тажези ви шришет господство ми, пко п<очътеномъ> и много послѣжившомъ по кж<ци> господства ми> жъпанъ Коикъ,

ИКО ДА МШ ССТЕ ПОСАШНИНН... > ПОНЕЖЕ МШ СТЕ СТАРА УЧИНА, ПСРАВА... , ПОСАШНАТЕ
И ПОЧИТАТЕ КОЛНКО... ИНО ДА НКСТ ПО УРИЗМШ ГОСПОДСТВА-МШН>.

† Iw Алѣксандръ воєвода, <МИЛОСТІА БОЖІЕА ГОСПОДИНК>.

† Io Alexandru voievod și domn a toată țara Ungrovlahiei. Scrie domnia mea către voi, borușanilor... astfel vă poruncește domnia mea ca să fiți <ascultători>... cinstului, celui ce mi-a slujit mult, din casa <domniei mele> jupanului Voicu, pentru că-i sînteți veche și dreaptă ocină... să-l ascultați și să-l cinstiți, cit... Altfel să nu fie, după porunca domniei mele.

† Io Alexandru voievod, din mila lui Dumnezeu, domn.

Arh. St. Brașov, nr. 309.

Orig., hîrtie (10×12), deteriorat, pecete aplicată, căzută.

Fotocopii la Academia Republicii Socialiste România, VIII/19 și XIII/25.

Datat din domnia lui Alexandru Aldea.

EDIȚII. Slav și trad. Bogdan, *Relațiile I₂*, 54, fără dată; Nicolaescu, *Aldea*, 41, fără dată; Tocilescu, *534 doc.*, 38—39, fără dată; *Panaitescu*, 172, sub <1431—1436>.

Trad. *D.I.R.*, B., 92—93, sub <1431—1436>.

71

<1431 martie — 1436>.

Alexandru Aldea voievod poruncește lui Bratul al lui Sumarin să înapoieze lui Lалу un cal pe care l-a luat de la acesta.

† Iwn Алѣксандръ воєвода и господинк въсен земли Угровлахинскон, сынк Мирча воєводѣ. Пишет господство ми Братулу Сумаринову и такози ти ури-сует господство ми: тѹка цо си съал кwn Лалѣ, поскоро да мѣ повратиш, инако да не смѣшъ счинити, по уризмѹ господства ми.

† Iw Алѣксандръ воєвода, милостѣа БОЖІЕА ГОСПОДИНК.

† Io Alexandru voievod și domn a toată țara Ungrovlahiei, fiul lui Mircea voievod. Scrie domnia mea lui Bratul al lui Sumarin și astfel îți poruncește domnia mea: calul lui Lалу pe care l-ai luat de aici, îndată să-l înapoiezi. Altfel să nu cutezi să faci, după porunca domniei mele.

† Io Alexandru voievod, din mila lui Dumnezeu, domn.

Academia Republicii Socialiste România, XXI/201.

Orig., hîrtie (7,6×20), pecete aplicată, cu legenda: † Iwana Алѣксандра воєвода.

Datat din domnia lui Alexandru Aldea.

EDIȚII. Slav și trad. Sturdza, *Doc. Wiesbaden*, 245, fără dată; Bogdan, *Relațiile I₂*, 49, sub 1431—1433; Nicolaescu, *Aldea*, 40—41, sub 1433; Tocilescu, *534 doc.*, 29, fără dată; *Panaitescu*, 172—173, sub <1431—1436>. Trad. *D.I.R.*, B., 93, sub <1431—1436>; Facs. Sturdza, *op. cit.*, nr. 5 urm. p. 259; *D.I.R.*, B., 335.

1431 (6940) noiembrie 17, Tîrgoviște.

Alexandru Aldea voievod dăruiește m-rii Dealul satele Alexani și Răzvad, scutindu-le de slujbe și dăjzii.

† Бъ Христа Бога благовернын и благочыстивы и Христолюбивын и бого-
помазаннын, Іу Александръ воевода и господинь, милостыж Божіеж и Божіем
благым произволеніемъ владающіи и господствующіи въ селъ земли Оуггров-
влахїнскон. Благопроизволи господство ми, своимъ благымъ произволеніемъ, свѣтлым
и чистымъ срѣдцемъ господства мѣ и даровахъ сын и въсечистнын и благовернын
и прѣпочтаннын, нже надъ въсѣми чыстын и даровъ, настожи христовуа господ-
ства ми, монастырю въ Дѣл, шенгѣли свѣтого архіерарха и чудотворца Николау,
яко въ животе господства ми приложихъ монастырю села зовомаа Ілеѣянни на
Ілозници и Развад, близъ монастыра, подъ бръдо, яко да имъ естъ въ шчинж и
въ ухабѣжъ монастырю, въ вечное въспоминаніе свѣтопочившихъ родителъ господ-
ства ми Мирча воеводе та потымъ и господству ми. Почавши въ шчѣе вама,
въ свиннын вама, въ чыеларства, въ винарства, въ кжеба ухабнаго, въ дръв,
въ сѣнокосїа, въ глобы, въ посади, въ повоза, въ подвода, рекше въ сакыхъ
службахъ и дажбахъ, великихъже и малихъ, елики сѣ находитъ въ земли и въ власти
господства ми, въ тѣхъ въсѣхъ да естъ въ ухабѣжъ свѣтому Николѣ.

Кто сѣ би покусилъ та би позабавилъ селымъ монастырскимъ аще и власъ единъ
въ болѣр или въ слугъ господства ми, то таковоуму да му естъ свѣтлы Николѣ
сжпрѣвникъ въ сѣжъ вѣкъ и въ бѣдѣши и хоцетъ прижти велико зло и шргїжъ въ
господства ми, како прѣстѣпникъ и неверникъ и посрамителъ сїему дарованію гос-
подства ми.

Ещеже и по сѣмръты господства ми, кшго изволитъ господь Богъ быты
господинь Влашконъ земли, да аще поновитъ и почжтетъ и ѳтвердѣитъ и приложитъ
монастирю свѣтого Николаи, то таковоуму господь Богъ да приложитъ лета и
годнинъ господству его; аще ли разоритъ и не почжтетъ и не приложитъ монастырю
и не ѳтвердѣитъ въ господстве его, то таковаго господь Богъ да разоритъ и да
посрамитъ и да го ѳбѣетъ заде теломъ и въ вѣкъ дѣшежъ и да иматъ шчастые сѣ
Юдѣжъ и сѣ Ірїжъ и сѣ шнеми Юдеи нже рекошъ на Христа Бога, спаса нашего
Исуса Христа, крѣвъ его на нихъ и на чждошъ ихъ, такоже естъ и бѣдетъ въ вѣкы,
аминь.

Свѣдѣтеле: жѣпанъ Ілебул, жѣпанъ Радулъ Гахакивъ, Намъ Паскал, жѣпанъ
Станчул, жѣпанъ Ірчул, жѣпанъ Токсаба, жѣпанъ Драгонъ Баншвъ, ливгшѳетъ Казан,
Бланкула столникъ, Барбула пахарникъ, Станчул вистѣаръ, Татула комисъ.

Калчо писахъ въ Тръговници, новѣрїа зї, въ лѣтъ хшцимъ, ендиктїишъ аї.

† Іу Ілеѣандръ воевода, милостїа Божіемъ господинь.

<Pe margine, contemporan:> въ Сомеш, Фаѣр Мнхаю.

† În Hristos Dumnezeu, binecredinciosul și binecinstitorul și de Hristos jubitorul și unsul lui Dumnezeu, Io Alexandru voievod și domn din mila lui Dumnezeu și cu bunăvoința lui Dumnezeu, stăpînind și domnind peste toată țara Ungrovlahiei. A binevoit domnia mea, cu a sa bunăvoință, cu inimă luminată și curată a domniei mele și am dăruit acest atotcinstit și cu frumoasă față și preacinstit, care este deasupra tuturor cinstelor și darurilor, hrisovul de față al domniei mele mănăstirii de la Dealul, lăcașul sfîntului arhierarh și făcător de minuni Nicolae, că în viața domniei mele am dăruit mănăstirii satele numite Alexani pe Ialovnița și Razvad, lîngă mănăstire, sub deal, ca să fie de ocină și de ohabă mănăstirii, de veșnică pomenire sfîntătrăposatului părintelui domniei mele Mircea voievod și apoi și domniei mele. Începînd de la vama oilor, de vama porcilor, de albinărit, de vinărici, de găleată ohabnică, de copaci, de cositul fînului, de gloabe, de posade, de cărături, de podvoade, adică de toate slujbele și dăjdiile, mari și mici, cîte se află în țara și în stăpînirea domniei mele, de toate acestea să fie de ohabă sfîntului Nicolae.

Cine s-ar încumeta să turbure satele mănăstirești, măcar și cu un fir de păr, dintre boierii sau dintre slugile domniei mele, unuia ca aceluia să-i fie sfîntul Nicolae potrivnic în acest veac și în cel viitor și va primi mare rău și urgie de la domnia mea, ca un călcător și necredincios și batjocoritor al acestei danii a domniei mele.

Încă și după moartea domniei mele, pe cine va voi domnul Dumnezeu să fie domn al Țării Românești, dacă va înnoi și va cinsti și va întări și va dărui mănăstirii sfîntului Nicolae, unuia ca aceluia domnul Dumnezeu să-i adauge anii și timpul domniei lui; dacă va nimici și nu va cinsti și nu va dărui mănăstirii și nu va întări în domnia lui, pe unul ca acela domnul Dumnezeu să-l nimicească și să-l batjocorească și să-l ucidă, aci cu trupul și în veci cu sufletul și să aibă parte cu Iuda și cu Arie și cu acei iudei care au strigat asupra lui Hristos Dumnezeu, mîntuitorul nostru Iisus Hristos, sîngele lui asupra lor și asupra copiilor lor, ceea ce este și va fi în veci, amin.

Martori: jupan Albul, jupan Radul al lui Sahac, Nan Pascal, jupan Stanciul, jupan Iarciul, jupan Toxaba, jupan Drăgoi al Banului, Cazan logofăt, Vlaicul stolnic, Barbul paharnic, Stanciul vistier, Tatul comis.

Calcio, am scris în Țîrgoviște, noiembrie 17, în anul 6940 <1431>, indiction 11.

† Io Alexandru voievod, din mila lui Dumnezeu, domn.

<Pe margine, contemporan:> de la Someș, Faur Mihaiu.

Arh. St. Buc., S. I., nr. 31 (Deal XIII/1).

Orig., perg. (46,5×45), pecete atîrnată, căzută.

Cu trei traduceri din sec. XVII, din 1844 și din 1912; alte traduceri ibidem, mss.

462 f 5, 217 f. 93 și la Academia Republicii Socialiste România, CMIX/58.

Copie slavă la Academia Republicii Socialiste România, ms., 5236 f. 28—32.

Fotocopie la Academia Republicii Socialiste România, XX/30.

Indictionul greșit.

EDIȚII. Slav și trad. Nicolaescu, *Doc. sl.-rom.*, 209—212 și *Aldea*, 20—23; *Panaitescu*, 164—166. Trad. *D.I.R.*, B., 91—92. Facs. *D.I.R.*, B., 334.

1432 (6940) ianuarie 15.

Alexandru Aldea voievod dăruiește m-rii Cozia satul Golești, scutindu-le slujbe și dăjdii.

† Eu cel întru Hristos Dumnezeu, binecredinciosul și bineslăvitoriul și de Hristos iubitoriul, Io Alexandru voevod, cu mila lui Dumnezeu și cu darul lui Dumnezeu, stăpînind și domnind toată țara Ungrovlahiei. Bine am voit domnia mea, cu a domniei mele bunăvoință și cu curată și luminată inimă și am dăruit acest preacinstit și bine închipuit și decît toate mai cinstit, preste toate cinstitele daruri, acest hrisov, mănăstirii părintelui domniei mele celuia ce întru sfînta odihnă s-au mutat, Mircea voevod, Coziia, care iaste hramul sfîntei Troițe, pentru că am adaos satul ce să numește Goleștii, ca să fie metoh călugărescu, spre vécinica pomenire părinților domniei méle, ohabnic, începînd de la vama de oi și de rîmători și de stupi și de găletărie și de vinerici și de dijmă și de gloabe și de cosit de fîn și de cară și de podvăze și de alte slujbe și dări, mari și mici oricîte vor eși întru însuși stăpînirea țării domniei mele. De acelea și de toate să fie slobozit în veci.

Și să nu îndrăznească a-i supăra, nici ispravnic, nici globnic, nici birari, nici dintr-alte slugi sau slujbași ai domniei mele, carii sînt trimiși pe la slujbele și lucrurile domniei mele. Iar care-i vor supăra pre aceia sau pre acei oameni, unii ca aceia vor lua mare pedeapsă și urgie de la domnia mea, ca un călcătoriu și neascultătoriu și rușinătoriu și necredincios acestui hrisov al domniei mele.

Și adecă și după moartea domniei mele, pre carele va alége domnul Dumnezeu a fi domnu Țării Rumânești, de va cinsti și va întări acest hrisov al domniei mele, pre acela domnul Dumnezeu să-l cinstească și să-l păzească; iar de va strica și va călca, pre acela domnul Dumnezeu să-l sfărame și să-l strice, aicea și în veacul cel viitoriu și să aibă parte cu Iuda și cu Ariia și cu ceilalți necredincioși jidovi, carii au strigat asupra mîntuitoriului nostru Isus Hristos, sîngele lui asupra lor și asupra feciorilor lor, carele iaste și va fi în véci, amin.

Și mărturiile: jupan Albul, jupan Nan, jupan Stanciul și Radul al lui Sahac, Dragomir al lui Berendei, jupan Stan și frate-său Iarciul, Nan Pascal, Tatul Sirbul, logofătul Voinea¹, Stoica meceonoșa², Mircea stolnic³, Radu vistier⁴.

S-au scris ghenarie 15, la leat 6940 <1432>.

Arh. St. Buc., Condica m-rii Cozia, nr. 209 f. 365v.

Traducere.

EDIȚII. Trad. Nicolaescu, *Aldea*, 28—29; *Panaïtescu*, 166—167; *D.I.R.*, B., 93—94.

¹ În domnia lui Alexandru Aldea, logofăt era Cazan.

² În domnia lui Alexandru Aldea, spătar era Stancea.

³ În domnia lui Alexandru Aldea, stolnic era Vlaicul.

⁴ În domnia lui Alexandru Aldea, vistier era Stanciul.

1433 (6941) februarie 9, Tirgoviște.

Alexandru Aldea voievod dăruiește m-rîi Zograf de la Athos un obroc anual de 3000 aspri.

† Язь иже въ Христа Бога благовѣрныи и благочестивыи <и> Христолюбивыи и самодръжавныи господинь милостыю Божию и Божиємъ милосердіемъ иже ѿмилосерди сѧ о мнѣ видѣнше¹ желаніе мое и моленіе и слъзи на въсакон днь и часъ милосебныи (sic) благаго Бога и того въсе <и>епорочнѣю и прѣобрадованнѣю матеръ свѣтѣю еже естъ венеца и похвала и стврѣжденіе въсѣмъ христїаномъ и свѣтаго великаго мѣченика Георгїа, Иоаннъ Ялѣѣандра воевода господствѣщѣми и обладащѣми въсен земанъ ѿггровлахїискон.

Его ради благопронзволи господство ми своимъ благымъ произволеніемъ чистымъ и свѣтлымъ сердцемъ и дароувахъ сын [и] въсесе>честныи и благообразныи и прѣпоче>танныи иже надъ въсѣми чистын даровъ настои хрисовѣла господства ми монастырю въ Свѣтлыи Горы Зѣграфа, обитѣла свѣтаго велико мѣченика Георгїа иже обещахъ непрѣзрети моленїа его но съ въсѣхъ ѿсердіемъ мола сѧ емѣ яко да ми бѣдетъ помощникъ и покровитель доуши и тѣлѣ зде и въ бѣдѣщи вѣкъ.

Его ради <на> въсакѣ годнѣ елико ми бысть мощно ꙗ хиліади аспри приложихъ, яко да естъ въ вѣчное въспоминаніе свѣтопочившомѣ родителю господства ми Мирча воеводѣ и да въспоминанютъ въ свѣтлыхъ и божественныхъ тиннхъ имѣ мое Ялѣѣандра воеводѣ не точю сѧ приложихъ свѣтомѣ Георгїю.. . . . до живота моего на въсакѣ <и>мамъ прилагати и ѿдрѣж ати.

Пис . . . снѣ дарованіе господства ми егда <прѣ>иде егъменъ куръ Монсн тако и съ Юснфомъ и попъ Еврасїе къ господствѣ ми въ Тръговищи мѣсца фебрала ѿ днь в лѣто хсѣца и ендыктїона а писахъ.

† Іу Ялѣѣандръ ввевѣда, милостїа Божиѣа господинь.

† Eu, cel în Hristos Dumnezeu, binecredinciosul și binecinstitorul și de Hristos iubitorul și domn singur stăpînitor, din mila lui Dumnezeu și cu buna milostivire a lui Dumnezeu, care s-a milostivit de mine, văzînd dorința mea și rugăciunea și lacrimi în fiecare zi și ceas, rugînd pe atotbunul Dumnezeu și maica lui sfîntă atotneprihănită și prea îmbucurătoare, care este cununa și lauda și întărirea tuturor creștinilor și pe sfîntul mare mucenic Gheorghe, Ioan Alexandru voievod, care prin rugăciunile acestora stăpînește toată țara Ungrovlahiei.

¹ Probabil: видѣнше.

De aceea, a binevoit domnia mea, cu a sa bunăvoință, cu inimă curată și luminată a domniei mele și a dăruit acest atotcinstit și cu frumoasă față și preacinstit, care este deasupra tuturor cinstitelor daruri, hrisovul de față al domniei mele, mănăstirii de la Sfântul Munte, Zugraf, locașul sfântului mare mucenic Gheorghe, căruia am făgăduit să nu trec cu vederea ruga lui, ci cu toată silința să mă rog lui, ca să-mi fie ajutător și ocrotitor al sufletului și al trupului, aici și în veacul viitor.

De aceea, în fiecare an, pe cât mi-a fost cu putință, am dăruit 3000 de aspri, care să fie spre veșnică pomenire a sfîntrăposatului părinte al domniei mele, Mircea voievod și să pomenească în sfintele, dumnezeieștile lor taine numele meu, Alexandru voievod. Nu numai atîta am dăruit sfîntului Gheorghe, ci pînă la moartea mea, în fiecare <an> voi dărui și voi întări.

S-a scris această danie a domniei mele, cînd a venit egumenul chir Moisi, împreună cu Iosif și cu popa Ervasie, către domnia mea la Tîrgoviște, luna februarie 9 zile, în anul 6941 <1433>, indicationalul 1.

... a scris.

† Io Alexandru voievod, din mila lui Dumnezeu, domn.

După St. Nicolaescu, *Aldea* p. 32–34.

Orig., perg. la m-rea Zografu de la Athos.

EDIȚII. Slav. *Kaceanovski*, 48–49. Trad. *D.I.R.*, B., 94–95.

75

1433 (6941) martie 15, Tîrgoviște.

Alexandru Aldea voievod întărește m-rii Bolintin jumătate din satul Bolintin, scutit de vinărici.

6941 <1433> mart 15. Hrisovul lui Alexandru marele voievod, <fiul lui Mircea voievod Basarabă>, ce-l dă mănăstirii Bolintinu din Pădurea cea mare, unde este Buna Vestire, preste apa Argeșului, împotriva Bucșanilor, ca să-i fie satu ce să numește Bolintinu, jumătate <și să fie iertată de vinăriciu> i proci.

<Și s-au scris în Tîrgoviște>.

Arh. St. Buc., M-rea Mihai Vodă, VIII/70, f. 3v.

Rezumat.

EDIȚII. *Brezoianu*, 234; Nicolaescu, *Aldea*, 47; *Cronologia tabelară*, 23 (nr. 21); Ionașcu *Bolintin*, 333; *Panaïtescu*, 168; *D.I.R.*, B., 95, sub martie 5.

1435 (6944) octombrie 15.

Alexandru Aldea voievod întărește satul Cărăreni <m-rii Cozia>.

1435 (6944) octombrie 15. Hrisov sîrbesc de la Alexandru vodă pentru Cărăreni.

Arh. St. Buc., Mitrop. Țării Rom., CDVII/18 nr. 100.
Mențiune.

1436 (6944) iunie 25, Tîrgoviște.

Alexandru Aldea voievod întărește m-rii Cozia toate daniile anterioare, sate, bălți, vămi, mori și Țigani.

† Слани дүүхм Божіем водат сѧ сн сѧт сынове Божій, речет боже-
ственнм апостолъ, емуже въ слѣд текжше нже правдѣ любителѣ и подвигом
добрым подвижащим сѧ, желемъѧ възпрѣшж жизнь; землньныхъ земли
вставлше и на небеси прѣложишж-сѧ, блаженныи ии глас радованїа услышавше,
ігоже и присно слыжжт: „Прїидѣте благословении отца моего, наследствуйте
оуготованое вам царство от ложенїа миру“. Имже и азъ, въ Христа Бога
благодѣтели и Христолюбивы и самодръжавныи воевода и господинь въ всен
Уггровлахїнскон, Іоу Александръ, еинко по силѣ послѣдовати изволихъ, просла-
вити прославлшаго мѧ Бога и на прѣстолѣ родителѣ моихъ съ славою възнесша.

Тѣмже благопронзволи господство мїи шеновити сн хрисовула господства
ми и даровахъ свѣтому монастырю, шентѣли съшествїе свѣтаго дүүха, еже ест
монастирь от Козїа, тако да сѧт села по имену: Каалиманци и Жнебѣ и
Броджцѣни, Сѣка и Богданци, Лунчѣни, Хинатеци и Бүкүрци, Божүрѣни и
Шатѣни, Воджстрица, Миклаеушеви, Кжарѣ, Күрило, Грѣдановци, Чокжнеци
и Штанчеци, въ шчинж и въ шхабж тому свѣтому монастырю. Шцеже и т
ацигаке, да сѧт тымази челѣди за потребж монастырю, да даждүважт и да
слүжжт монастырю. И мѣсто на Праховѣ водна съ водѣницж и съ црѣквж и
вама на Ченүне и блато Маминно от Шрла та горѣ вѣса блато и грѣла, вѣса
блато еинка дрѣжжт от Маминно, почжвше от Шжпатүл, вѣса блато еинка сѧ
находжт до үсти Іаловници, тако и съ села нже сѧт на блатош: Карарѣни и
Лүминѣни и Корнѣл Шжгогов и воденица на Каталүн съ селом, како то ест под-
вигнжл и сѧзидла тоизи монастырь свѣтопочившии Мирча воевода и дарова
и приложила сїа вышписанаа тому свѣтому монастырю, тако да ест пища боже-
ственнм инокомъ въ вечное възпоминанїе свѣтопочившихъ господинь Уггров-
лахїнскым, родителѣмъ господства ми.

Такожде понавѣтъ и потвърждаат господство ми сын хрисовѣла господства ми, яко вѣре що да ест достоаніе или шт сѣл или шт блатѣ или шт ациганы, вѣсаки да сѣ вароват шт достоаніе монастырско и сѣдец и глобник и дворник и вѣмеш и бирчи и вѣсѣкы сѣлуга и болѣрин господства ми, послѣднихъ по мнлостѣхъ и по работахъ господства ми, или ест винарич или кѣларѣ или вѣмеш или пчеламъ или скнини или услухаре или сенаре, вѣсаки да сѣ вароват и да стонт далече, един вѣас да не смет позабавит калугеромъ и достоанію ихъ и людемъ ихъ. Понеже кон се би покусна да прѣстѣпнт сен хрисовѣла господства ми, да и позабавнт, то таковому да ест съпостатникъ съшествіе свѣтаго дѣха и въ шргѣл господства ми да смрет, како неверникъ и прѣстѣпникъ сему хрисовѣлу господства ми.

Обачежи и по смръты господства ми, кѣго извоант господѣ Богъ быти господинѣ Бѣлѣшконъ земли, да аще поновнт сен хрисовѣла господства ми, и придадетъ що годѣ монастырю, тѣмъ господѣ Богъ да укрѣпнт и утвърдитъ въ господстве его; аще ли разорнт и посрамнт, таковааго Богъ да разорнт и да убѣетъ, зде тѣлѣмъ и въ бѣдѣщымъ вѣкѣ дѣшежъ и да му ест съпостатникъ свѣтаго и живоначалнаго тронца и да иматъ участые съ Юдѣжъ и съ Ирѣлѣ и съ шнѣми юденъ иже рекошѣ на Христа Бога спаса нашего, крѣвъ его на нихъ и на чѣдохъ ихъ, такоже ест и бѣдетъ въ веки, аминѣ.

И съ свѣдѣтеле: жупанъ Ялѣва и Радѣль Гахакѣв и Станчюл братъ Мирчекъ и Бѣлѣксанъ Флорекъ и Радѣлъ Борчевъ, Нанъ Паскалъ, Татѣлъ Ерѣвѣлъ, жупанъ Іарчюл, Станча спатарѣ и Станчюл вѣстѣдрѣ, Бѣланка столникъ, Барѣлъ пахарникъ, Казанъ лѣгѣлетъ.

И азъ Калчо писахъ въ настоѣщи столѣ Трѣговици, Юнни кѣ, въ лѣто
 xСЦМА, ендыктѣмъ вѣ.

† Іу Ялѣзандрѣ вѣверѣда, милостѣмъ Божѣмъ господинѣ.

† Citi se poartă cu duhul lui Dumnezeu, aceștia sînt fiii lui Dumnezeu, spune dumnezeiescul apostol, căruia pe urmă mergîndu-i cei iubitori de dreptate și cu strădanie spre cele bune năzuind, au dobîndit viața dorită, cele pămîntești lăsîndu-le pămîntului și mutîndu-se în ceruri, auzind acel fericit glas de bucurie, pe care veșnic îl aud: «Veniți binecuvîntații părintelui meu să moșteniți împărăția gătită vouă de la întemeierea lumii». Căroră și eu, în Hristos Dumnezeu binecinstitorul și de Hristos iubitorul și singur stăpînitor, voievod și domn în toată țara Ungrovlahiei, Io Alexandru, cît mi-a fost cu puțință a le urma, am voit să proslăvesc pe Dumnezeu, care m-a proslăvit și m-a ridicat cu slavă în scaunul părinților mei.

De aceea, a binevoit domnia mea să înnoiesc acest hrisov al domniei mele și am dăruit sfîntei mănăstiri, locașul coborîrii sfîntului duh, care este mănăstirea de la Cozia, ca să-i fie satele anume: Calimanești și Jiblea și Brodățeani, Seaca și Bogdanești, Lunceani, Hinatești și București, Bojureani și Olteani, Vodăstrița, Micleușevți, Cărarea, Curilo, Grădanovți, Ciocănești și Stancești, de ocină și de ohabă acelei sfînte mănăstiri. Încă și 300 de țigani, să fie acele sălaşe pentru nevoile mănăstirii, să dea dajde și să slujească mănăstirii. Și locul

pe apa Prahova, cu moară și cu biserică și vama la Genune și balta Mamino de la Orla în sus, toate bălțile și gîrlele, toate bălțile cîte țin de Mamino, începînd de la Săpatul, toate bălțile cîte se găsesc pînă la gura Ialovniței, cum și cu satele care sînt la bălți: Carareani și Lumineani și Cornul lui Ujog și moara la Catalui cu satul, cum a ridicat și a zidit aceea mănăstire, sfîntrăposatul Mircea voievod și a dăruit și a adăugat aceste mai sus scrise acestei sfinte mănăstiri, ca să fie de hrană dumnezeieștilor călugări spre veșnică pomenire a sfîntrăpoșaiților domni ai Ungrovlahiei, părinții domniei mele.

De asemenea, înnoiește și întărește domnia mea acest hrisov al domniei mele, ca orice este avere sau din sate sau din bălți sau de la țigani, fiecare să se ferească de averea mănăstirii și sudeț și globnic și vornic și vameș și birari și orice slugă și boier al domniei mele, trimiși după milosteniile și după muncile domniei mele, fie că este vinăricer sau găletar sau vameși de albine sau de porci sau osluhari sau finari, fiecare să se păzească și să stea departe, cu un fir de păr să nu cuteze să împiedice pe călugări și averea și oamenii lor. Pentru că cine s-ar încumeta să calce acest hrisov al domniei mele și să le împiedice lor, unuia ca aceluia să-i fie potrivnică coborîrea sfîntului duh și să moară în urgia domniei mele, ca necredincios și călcător al acestui hrisov al domniei mele.

Încă și după moartea domniei mele, pe cine va voi domnul Dumnezeu să fie domnul Țării Românești, dacă va înnoi acest hrisov al domniei mele și va mai adăuga orice mănăstirii pe acela domnul Dumnezeu să-l întărească și să-l împuternicească în domnia lui; dacă va nimici și va batjocori, pe acela domnul Dumnezeu să-l nimicească și să-l ucidă, aici cu trupul, iar în veacul viitor, cu sufletul, și să-i fie potrivnică sfînta și de viață începătoarea troiță și să aibă parte cu Iuda și cu Arie și cu acei iudei care au strigat asupra lui Hristos Dumnezeu, mîntuitorul nostru: sîngele lui asupra lor și asupra copiilor lor, cum este și va fi în veci, amin.

Și aceștia sînt martori: jupan Albul și Radul al lui Sahac și Stanciul, fratele lui Mircea și Vilcsan al lui Florea și Radul al lui Borcea, Nan Pascal, Tatul Sîrbul, jupan Iarciul, Stancea spătar și Stanciul vistier, Vlaicu stolnic, Barbul paharnic, Cazan logofăt.

Și eu, Calcio, am scris în scaunul de față Țirgoviște, iunie 25, în anul 6944 <1436>, indiction 12.

† Io Alexandru voievod, din mila lui Dumnezeu, domn.

Arh. St. Buc., S. I., nr. 32 (Cozia I/1).

Orig., perg. (49,5×35), pecete atîrnată, căzută.

Cu două traduceri din 1843 și 1908; alte traduceri, ibidem, mss. 209 f. 126, 213 f. 4 și 215 f. 7—8.

Fotocopie la Academia Republicii Socialiste România, XX/31.

Indictionul greșit.

EDIȚII. Slav și trad. Nicolaescu, *Aldea*, 42—46, sub 1434 iunie 25; *Panaitescu*, 168—172. Trad. Bălășel, *Hris. Bogdănești*, 113—114, sub 1432 iunie 25; *D.I.R.*, B., 95—96. Facs. *D.I.R.*, B., 336.

<1437—1446>.

Vlad Dracul voievod poruncește boierilor olteni să lase în pace pe cei ce vin cu mărfuri din părțile ungurești.

† Іw Влад воєвода и господинъ. Пишетъ господство ми Стоикъ Харскис и въснм болѣршм ватѣнъским и такози ки врнсебатъ господство ми: тѣзи кон прихвдѣт вт вѣгрѣскѣ странѣ съсъ добитком, да нѣ не бѣнтѣвате. И пак вт тогози добитка да не вставите да сѣ повратит на влѣт ни един влад, по врнзмѣ господства ми.

† Іw Влад воєвода, милостїѣ Божїѣ господинъ.

† Io Vlad voievod și domn. Scrie domnia mea lui Stoica Harsean și tuturor boierilor olteni și astfel vă poruncește domnia mea: pe cei ce vin din părțile ungurești cu marfă, să nu-i bîntuiți. Și iar, din acea marfă să nu lăsați să se întoarcă înapoi nici un fir de păr, după porunca domniei mele.

† Io Vlad voievod, din mila lui Dumnezeu, domn.

Arh. St. Brașov, nr. 187.

Orig., hîrtie (10×22), pecete timbrată, cu legenda: † Іwанъ Владѣ воиводѣ сѣни дѣ...
Fotocopii la Academia Republicii Socialiste România, VIII/43 și XIII/50.

Datat din domnia lui Vlad Dracul.

EDIȚII. Slav. *Miletić* 66, fără dată. Slav și trad. Bogdan, *Relațiile I*, 83—84, sub circa 1433—1446; Tocilescu, 534 doc., 59, fără dată. Trad. Bogdan, *Relațiile*₁, 58, sub circa 1433—1446.

<1437 ianuarie — august> 6945.

Mențiune despre întărirea moșiei Sărăcinești schitului cu același nume, făcută de Vlad Dracul voievod.

Sacellum Saracsineste possidet autem in Caesarea hoc Valachia possessionem sui nominis, in qua est situatum, de qua literas donationales Vlad Vayvoda dedit, possessionibus prioribus quae postmodum una cum possessione episcopatus sunt traditae de anno 6945.

Schitul Sărăcinești are și în Oltenia o moșie, cu numele său, pe care este așezat, pentru care a dat carte de danie Vlad voievod, din anul 6945; care <moșie>, pe lângă moșiile anterioare, a fost mai apoi trecută la un loc cu moșiile episcopiei.

După N. Dobrescu, *Ist. bis. rom din Oltenia*, p. 235.

EDIȚII. Latin. Donat, *Fundațiunile*, 324.

<1437> ianuarie 20, Tîrgoviște.

Vlad Dracul voievod întărește lui Roman satele Voivodeni, Săsciori-Loviștea, părți în Sîmbăta-de-Sus, scutindu-le de slujbe și dăjdi.

Egy igaz Istenben Crhistusban igaz hittel lévő, és Christust szerető Joan Vlad Isten keghelméből vajvoda, és az Istentől fel kenetetett egyedül ur, isteni jó akaratból, és bírása az egész Oláh Országnak az havasokon, az Omlásnak, és Fogarasnak hercege, az én uraságom jó akaratjából, és jó akaratomból, tiszta és igaz szivemből, világos elméből ajándékoztam az én uraságomból, ez egész ajándékozott, és igen tisztességes, és minden ajándékoknál tisztességeseb uraságom levelét az én uraságom szolgálójának Boer Sztancs öcsének Románnak, hogy legyen nekik örökségek, két falujok, úgy mint: Vajdafalva, és Sessori-Lovistyén, és Felső Szombatfalván a Bajkul, és Vlád része, a Mosul nevű havas, és a fogarasi víz ezek legyenek övék örökösen állandóképpen, gyermekeiké, fioké, unokájoké, és unokájoknak unokáié, senki őket ne akadályozza, senki töllek el ne vegye, se az én uraságomnak idejében, se az én első-szület fiának idejében. Uraságomnak végeig Myrcza és Vladul szekerességtől, és más mindenféle szolgálatoktól mentek légyenek, az Olt felett juhoknak, sertéseknek, méheknek dézmájától mentek legyenek, csendességek, és nyugodalmak legyen a köbölnek fizetésétől, bor dézmától, széna fizetéstől, posta ló adástól, mindenféle szolgálattól, és adózástól, minden nagyoktól, és minden kicsinyektől, a mik lesznek, a mi töllünk birandó országunk birodalmába, és az én uraságom idejében, vagy uraságomban ne legyen bántódások, se tisztéktől, se valami hatalmasaktól, se adoszedőktől, egy szoval senkitől, kik az én uraságom szolgálatjába küldetnek, mert valaki megpróbálná, hogy erőszakos lenne rajtok, csak egy hajszálokat is illetné, az olyan nagy nehézséget vészen, és haragját az én uraságomnak, mint egy tökéletlen, és meg nem becsülője az én uraságom levelének.

De ugyan halála után az én uraságomnak, a kit az ur Isten választ, hogy az Oláh Országnak ura legyen, az én uraságom szives törzsökéből, vagy az atyafiak közül, vagy a mi bűneinkért más féle nemzet, ha megbecsüli, és megujítja, ötetis megtisztelje meg is erősitse az Isten az ő uraságában. De ha felbontya, és meg nem becsüli, az ur Isten verje meg, és sebesitse meg itt, és a jövőendő életben, és legyen átkozott az 318 szent atjától a kik Nycaeaban öszve gyültek volt, és Judással a Ariussal legyen öröksége, és azokkal kik kiáltozták az Isten Christusnak, az ő vére legyen rajtok, és az ő fiain, a mely meg vagyon és leszen mind örökké, amen.

Ezen dologban bizonyságok: Vajkul vornik ur, Thodor ur, Nán ur, Sztancsul, és Myrcza, báltja, Rátztatul, Pratyá, és Sztáncsul Honoj, Kojka vijsztyr, Szé-

men asztalnok, Mányok pohárnok, Bagyo lovászmester, Stefan az iródeák, és Mikaila.

Datum Targoviste mense Ianuario die 20, anno 6940 <1432>.

Én Vlád vájda Isten kegyelméből valo ur.

În Hristos Dumnezeu adevărat, credincios adevărat și de Hristos iubitor, Ioan Vlad, din mila lui Dumnezeu voievod și singur stăpînitor uns al lui Dumnezeu, din bunăvoința lui Dumnezeu stăpîn a toată Țara Românească și <al părților de > peste munți, Amlășului și Făgărașului herțeg. Am dăruit din bunăvoia domniei mele și cu bunăvoința mea, cu inima curată și adevărată, cu mintea luminată, această scrisoare a domniei mele dăruită deplin și foarte cinstită și mai cinstită decît toate darurile, slugii domniei mele Roman, nepotul boierului Stanciul, ca să le fie lor moștenire două sate, anume Voivodeni și Săsciorii-Loviștea și în Sîmbăta-de-Sus partea lui Baicul și a lui Vlad, muntele cu numele Moșul și apa Făgărașului. Să le fie lor acestea în veci statornice, lor și copiilor lor, nepoților și strănepoților lor, să nu-i prigonească nimeni, să nu le ia nimeni de la ei, nici în vremea domniei mele, nici în vremea fiilor mei primi născuți, Mircea și Vladul; pînă la sfîrșitul domniei mele, să fie scutiți de căraușie și de toate celelalte slujbe, peste Olt să fie scutiți de dijma oilor, a porcilor <și> a albinelor, să fie lăsați în liniște și pace de plata găleții, de dijma vinului, de plata finului, de darea de cai pentru poștă, de tot felul de slujbe și dări, atît de cele mari, cît și de cele mici, care vor fi în țara stăpînită de noi și în vremea domniei mele, adică în domnia mea. Să nu fie supărați nici de slujbași, nici de dregători, nici de strîngători de dare, cu un cuvînt de nimeni dintre cei care sînt trimiși în slujba domniei mele, căci de va încerca cineva să-i prigonească și le-ar atinge chiar numai un fir de păr, acela va avea parte de mare supărare și mînie a domniei mele, ca un necredincios și necinstitor al scrisorii domniei mele.

Încă și după moartea domniei mele, pe cine-l alege domnul Dumnezeu să fie domnul Țării Românești, din rodul inimii domniei mele sau dintre rudeni sau, pentru păcatele noastre, din alt neam, dacă cinstește și înnoiește <această scrisoare >, să-l cinstească și să-l întărească și pe el domnul Dumnezeu în domnia lui; dar dacă o strică și nu o cinstește, să-l bată domnul Dumnezeu și să-l pedepsească aici și în viața viitoare și să fie blestemat de cei 318 sfinți părinți care se adunaseră la Nicheia și să-i fie moștenirea cu Iuda și cu Arie și cu acei care au strigat asupra lui Isus Hristos, ca sîngele lui să fie asupra lor și asupra fiilor lor, ceea ce este și va fi pînă în toți vecii, amin.

Mărturii ale acestui lucru: jupan Voicul vornic, jupan Todor, jupan Nan, Stanciul și Mircea, fratele <său> mai mare, Tatul Sîrbul, Pratea și Stanciul Honoi, Coica vistier, Semen stolnic, Mănioc paharnic, Badea comis, Ștefan gramatic și Mihăilă.

S-a dat în Țîrgoviște, luna ianuarie, ziua 20, anul 6940 <1432 >.
Eu Vlad voievod, din mila lui Dumnezeu, domn.

După I. Pușcariu, *Fragmente istorice*, IV, p. 50—52.

Trad. maghiară din 1727, după un orig. slav, perg., pecete atârnată.

Data greșită; s-a omis cifra unităților. Datat după domn și boierii martori.

EDIȚII. Maghiar și trad. *Transilvania*, 1873, 5—6, sub 1432; *Hurmuzaki*, I, 2, 573—574, sub 1432; *Panaiteescu*, 173—176. Trad. *D.I.R.*, B., 96—97.

81

1437 (6945) iulie 18, Țîrgoviște.

Vlad Dracul voievod întărește mai multora satul Mărgineni, în Țara Făgărașului, scutindu-l de dări și slujbe.

Întru Hristos, binecredincios și binecinstit și iubitoriu de Hristos, Io Vlad voievod, cu mila lui Dumnezeu și cu darul dumnezeiesc domn și stăpînitoriu a toată țara Ungroromână și a plaiurilor și domn herțeg la Amlaș și la Făgăraș. Bine am voit domnia mea cu voință curată și luminată, cu inimă bună, că am dăruit acest cinstit și preacinstit de acum încolo hrisov, slugilor mele Stan, sin Tatul și Ursul și Radul Stan, sin Bâra și Godea, întru stăpînirea satului în Mărgineni, celora și fiilor lor și nepoților lor și prea nepoților lor, pînă în viața prea nepoților fiilor lor, le dăm în Mărgineni cu ocină, cu moară, cu pămînt de arătură, de cosit, cu pădure, cu munți. Începînd de la goștinit, de la oierit, de la vierit, de la muște sau albine, de la gloabe, de la dișmă, de la fînație, de la poiană, de la poște, de la slușbe mari și mici, de la cîte se află întru stăpînirea domniei mele, din acestea toate dăm în Mărgineni.

Pentru aceasta, să nu îndrăzniți să faceți împărechere, nici să-i globiți, nice nimica să nu luați de la slugile lor carii să vor trimite după milostenie sau după alte slujbe. Dară de s-ar înșela cineva ca să-i zăbovească, acela mare rău și plată va lua, ca un necredincios.

Și după moartea domniilor, iară Dumnezău bine au voit ca să fie domn Țării Rumânești sau din roada inimii sau din rudenii sau pentru păcatele noastre din alt neam sau seminția, de va ridica Dumnezeu domn, de va întări și va cinsti aceasta, să-l întărească Dumnezeu întru domnia lui; iară de-l va strica, să-l strice Dumnezău și să-l bată aicea trupește și în veacul cel viitoriu sufletește și să aibă împărtășire cu Iuda și cu Aria, cu fărdelegiitorii jidovi cari au strigat pentru răstignirea lui Hristos, sîngele lui spre ei și spre feciorii lor, amin.

Mărturie pentru hrisovul acesta a fost: jupan Voicul, jupan Tudor, jupan Nanul, jupan Stan, jupan Radul Borce, jupan Nan Pascal, jupan Dimitrie

spătar, jupan Stoica pustelnic, jupan Simeon stolnic, Miclea păharnic, Badea comis, Ștefan logofăt.

Scris în orașul domnii, Tirgoviște, méseța iulie, zile 18, vleat 6945 <1437>. Io Vlad voevod.

După I. Pușcariu, *Fragmente istorice*, IV, p. 55—57.

Traducere din 1752, după un orig. slav; urmată de o trad. maghiară, din 1758.

EDIȚII. Trad. Pușcariu, *Revolta*, 3; *Panaïtescu*, 176—177, sub iulie 15; *D.I.R.*, B., 98.

82

1437 (6945) august 1, Tirgoviște.

Vlad Dracul voievod întărește lui Nan, Tatul și Stanciul satul Rătești, scutindu-l de dări și slujbe.

† Язъ нже къ Христа благоѣрны и благочѣстны и Христѡлюбны, Іу Влад воєвода и господинъ късен земли Шггровлахинскон и запланинским Ямлаш и Фаграш херцег. Благопронзволн господство ми своимъ благымъ пронзволнинем, чистим и свѣтанм сръдцем и даровахъ сен късечестны и прѣпочитаны и благошеразны хрисоеѡл господства ми слугамъ господства ми, Нанъ и Татъа и Станчуоѡ, іако да имъ естъ ховизи село Ратеши къ шчиннѡ и къ шхабѡ, тѣмъ и тѣхъ дѣцам, вшсчѡтом. Почѡвшн шт шечнего вам, шт свиннѡ вам, шт пчеларѣства, шт къбеларѣства, шт глоби, шт сѣнокоснѡ, шт посади, шт подводи, шт покоза, шт тѣхъ къснѡ да имъ естъ къ шхабѡ. И да имъ не смѣетъ позабавити ни сѣдец, ни глобник, ни бирчи, ни дрѡгнѡже ништо шт слугахъ или отъ болѣрѣ господства ми, послалемихъ по милостѣхъ и по службахъ господства ми, понеже што имъ би позабавилъ аще и ш владѣ еднѡ, то таковы имати приѣти велико зло и великѡ шргнѡ шт господства ми, іакоже невѣрник и прѣслушник и посрамилътея снѣмѣ хрисоеѡлѣ господства ми.

Ѓбачеже и по смръти господства ми, когоже пронзволнтъ господъ Богъ бити господинъ Блашскон земли, или шт плода сръдечнаго господства ми, или шт сръдникъ господства ми, та аще поновит и ѡтвѣрдит, того господъ Богъ да ѡтвѣрдит и да ѡкрѣпитъ къ господствѣ его; аще ли разорит и того господъ Богъ да разорит и да ѡвнѣтъ здѣ тѣломъ, а къ бѣдѡщимъ вѣцѣ дѣшевно и да иматъ ѡчастнѣ съ Идѡ и съ Яремѣ, еже ест и бѣдетъ къ вѣки, аминъ.

Свѣдѣтели: жѡпан Бонко дворник, жѡпан Тѣдорѣ, жѡпан Нанѣл, жѡпан Станчуоѡ, Мирчекъ братѣ, жѡпан Нанѣ Паскалъ, жѡпан Станчуоѡ Хонон, жѡпан Радѣлѣ Бѡрчек, Димитрѡ спатарѣ, Конка вѡстипарѣ, Семенъ столникъ, Миклаѣ пахарник, Бадѣ комис, Стефанъ логофѣт.

Никола пис, къ лѣ ^{сцѣме} месѣца аугѣст а ден, къ Трѣговцин.

† Іу Влад воєвода, милостѣмъ Божіѣмъ господинъ.

† Eu, cel în Hristos binecredinciosul și binecinstitorul și de Hristos iubitorul, Io Vlad voievod și domn a toată țara Ungrovlahiei și al părților de peste munți, Amlașului și Făgărașului herțeg. A binevoit domnia mea, cu a sa bunăvoință, cu inimă curată și luminată și am dăruit acest preacinstit și a tot cinstit și cu frumoasă față hrisov al domniei mele slugilor mele Nan și Tatul și Stanciul, ca să le fie acestora satul Ratești de ocină și de ohabă, lor și copiilor și nepoților lor. Începînd de la vama oilor, de vama porcilor, de albinărit, de găletărit, de gloabe, de cositul finului, de posade, de podvoade, de cărături, de toate acestea să le fie de ohabă. Și să nu cuteze să-i împiedice nici sudeț, nici globnic, nici birari, nici alții nimeni dintre slugile sau dintre boierii domniei mele, trimiși după milostenii și pentru slujbele domniei mele, pentru că cine i-ar împiedica, chiar și cu un fir de păr, unul ca acela va primi mare rău și mare urgie de la domnia mea, ca un necredincios și neascultător și călcător și batjocoritor al acestui hrisov al domniei mele.

Încă și după moartea domniei mele, pe cine va voi domnul Dumnezeu să fie domn al Țării Românești, sau din rodul inimii domniei mele sau dintre rudele domniei mele, dacă va înnoi și va întări, pe acela domnul Dumnezeu să-l întărească și să-l împuternicească în domnia lui; dacă va nimici și pe acela domnul Dumnezeu să-l nimicească și să-l ucidă aici cu trupul, iar în veacul viitor cu sufletul și să aibă parte cu Iuda și cu Arie, ceea ce este și va fi în veci, amin.

Martorii: jupan Voico vornic, jupan Tudor, jupan Nanul, jupan Stanciul, fratele lui Mircea, jupan Nan Pascal, jupan Stanciul Honoi, jupan Radul al lui Borcea, Dimitru spătar, Coica vistier, Semen stolnic, Miclea paharnic, Badea comis, Ștefan logofăt.

Nicola a scris, în anul 6945 <1437>, luna august 1 zi, în Tîrgoviște.

† Io Vlad voievod, din mila lui Dumnezeu, domn.

Arh. St. Buc., S. I., nr. 33 (Snagov XXXI/1).

Orig., perg. (38,5×32), pecete atîrnată, căzută.

Cu două traduceri din 1848 și 1912; alte traduceri ibidem, ms. 354 f. 119 și la Academia Republicii Socialiste România, CMXII/161.

Fotocopie la Academia Republicii Socialiste România, XX/32.

EDIȚII. Slav și trad. *Panăitescu*, 178—180. Trad. *D.I.R.*, B., 98—99. Facs. *D.I.R.* B., 337.

83

1437 (6945) august 1, Tîrgoviște.

Vlad Dracul voievod întărește mai multor boieri ai săi satele Dobrușa, Șerbănești, Mamul ș.a., scutindu-le de slujbe și dăjdii.

Întru Hristos Dumnezeu, binecredinciosul și iubitorul de Hristos însuși stăpînitor, Io Vladu voievod și domn, cu mila lui Dumnezeu, stăpînind

și domnind toată Țara Rumânească și laturilor plaiurilor Almașului și Făgărașului herțeg. Bine am voit domnia mea, cu a mea bunăvoință, cu curată și luminată inimă și am dăruit domnia mea acest întru tot cinstit hrisov slugilor și boierilor domnii mele, Rutaș și Coicăi și lui Novac și lui Strațimir, să le fie lor satele anume zise: Dobrușa și Șerbăneștii și Mamul și Corăeștii și Urbueștii și Ioneștii. Așa și feciorilor lor, Cornei și lui Dragomir și lui Stan să le fie preste acéste trei locuri care mai la urmă am zis, întru moștenire și ohabnice, lor și feciorilor lor, nepoților și strenepoților lor, pînă în viața domnii mele și pînă în viața fiilor domnii mele, Mircea și Vladu.

Și să fie în pace de vama oilor și de vama porcilor și de albinărit și de găleată și de vinărici și de cositul finului și de podvoaze și de toate slujbele și dăjdile mari și mici, care sînt și să găsească în însuși stăpînirea țării domnii mele. Și să nu-i bîntuiască nici judecători, nici globnic, nici birari și niminea alții din boieri și din slugile domnii mele, carii vor fi trimiși după mile și lucrurile domnii mele.

Căci cine să va ispiti a le face supărare, măcar și un păr, unul ca acela va avea a lua mare răutate și urgie de la domniia mea, ca un necredincios și rușinător hrisovului domnii mele.

Încă și după moartea domnii mele, pre carele va alége domnul Dumnezeu a fi domn Țării Rumânești, din rodul inimii domnii mele sau din neamul domnii mele sau, după păcatele noastre, din alte neamuri, de va cinsti și va întări acest hrisov, pre acela domnul Dumnezeu să-l cinstească și să-l întărească în domniia lui; iar de-l va strica și nu-l va cinsti, pre acela să-l bată Dumnezeu domnul, aici și în veacul ce va să fie și să fie blestemat de 318 sfinți părinți de la Nicheea și să aibă parte cu Iuda și cu Ariia și cu cei ce au zis: sîngele lui asupra lor și asupra feciorilor lor, care iaste și va fi în veci, amin.

Și mărturii la aceasta: jupan Ianco¹ dvornicu și jupan Tudor și jupan Nanul și Stanciul, fratele Mircei și Vlăcsan al Florei și Nan Păcal² și Stanciu Honoi și Dumitru spătariul și Coica vistieriul și Seman stolnicul și Miclea paharnicul și Badea comisul și Stefan logofăt.

Și am scris eu, Mihail, în Țirgoviște, în luna lui avgust 1 dne, văleat 6945 <1437>.

Io Vladul voevod.

Academia Republicii Socialiste România, ms. 5722 f. 5.

Traducere din 1812.

EDIȚII. Trad. Ionașcu, *Doc. Morunglavu*, 289—290; Panaitescu, 177—178; *D.I.R.*, B., 99—100.

¹ În loc de: Voico.

² În loc de: Pascal.

<1437—1438> august 8, Tîrgoviște.

Vlad Dracul voievod întărește lui Taeîncoș, lui Stan și lui Colțea o ocină în Coteana, peste care s-au înfrățit.

† Io Vladu voievod, domnul Țării Rumânești, feciorul marelui și preabunului creștin Vladul voievod. Porunca dumnealui slugii dumnealui Taeîncoș și Stan și Colții și cu ficiorii lui, cîți Dumnezeu le va da, ca să le fie lor ocină satul Coteana tot, cu tot hotarul, pentru că iaste a lor bătrînă și direaptă ocină și de moșie.

Iar după acéia, venit-au Taeîncoș și Stan și Colțea, ei singuri, înaintea dumnealui de s-au înfrățit pre ale lor bucate și dobitoace și pre ocine și pre țigani și pre toate ale lor, ca să știe să fie trei frați nedespărțiți. Și așa s-au tocmnit ei de a lor bună voie și să știe și hotarale: din Piscul Lungu, pînă în vilceaoa Cornățclului și pînă în Lacul Fătăciunii și pînă în Măgura cea Mare în Lacul Stejariului și pre Scovarda în vilceaoa Secereilor și pînă în poiana tîrgului și pînă în Lacu den Miezu și pînă în calea Topolovului și pînă în Ogrăzele și pînă în drumul Slatinii și pînă în răs_pintiile pîrului și pînă în Piscu Urdii și peste obîrșia Milovanului și pînă în Dealul Oltului. Ca să le fie lor ocină ohabnică și într-alt chip să nu fie, preste zisa dumnealui.

Și mărturii i-au pus dumnealui: jupînul Tudor și jupînul Nanul și jupînul Stanciul și jupînul Pascalie și jupînul Radul Borcea și jupînul Dumitru spătar și Stoica vistier și Seman stolnic și Badea comisul și Ștefan logofăt.

În Tîrgoviște, august 8 dni i ot Adama, leat 6955 <1447>.

Bibl. Centrală de Stat, CXIX/1.

Traducere din 1728.

Altă trad. la Academia Republicii Socialiste România, ms. 5236 f. 232—233.

Data greșită. Datat după boierii martori, în domnia lui Vlad Dracul.

EDIȚII. Trad. Iorga, *St. și doc.*, V, 169, sub 1447 august 8; Ghibănescu, *Codrescu*, II, 129; *Panaïtescu*, 210—211, sub 1447 august 8; *D.I.R.*, B., 100—101.

1437 (6945) august 10, Tîrgoviște.

Vlad Dracul voievod întărește mai multora satul Luciiani, scutindu-l de slujbe și dăjdii.

† Eu, cel întru Hristos Dumnezeu, binecredinciosul și blagocestivul, de Hristos iubitoriul și singur stăpînitoriu, Io Vlad voievod și domn, cu mila lui

Dumnezeu și cu darul lui Dumnezeu, stăpînind și domnind toată Țara Rumânească și munților Almașului și Făgărașului povățuitoriu. Bine am voit domnia mea, cu bună voința mea și cu curată și luminată inimă și am dăruit acest cu totul cinstit și bine închipuit și mai cinstit decît toate darurile, acest hrisov, slugilor și boiarilor domniei méle: Stoilă și Radul și lui Petru și Bratului și Radului și Neagului și lui Bucur și lui Șarban și lui Stan preste Luciani, întru moșie și întru ohabnicie, lor și feciorilor lor, nepoților și strănepoților lor, pînă în viața domniei méle și pînă în viața celor întîiu născuți fiii domniei méle, Mircea și Vladul.

Și să fie în pace de vama de oi și de vama de rîmători și de dijmărit și de vinărici și de găleată, de dijmă, de gloabă, de cară, de podvoade și de cositul finului și de toate slujbele și dăjdile, mici și mari, cîte să vor afla întru singură stăpînirea domniei méle. Și să nu îndrăznească a-i bîntui pre dînșii nici județii, nici globnicii, nici birarii, nici alții nimenea din boiarii sau din slugile domniei méle, ce să vor triumite după trebile și slujbele domniei méle; că ispitindu-se a-i supăra pre ei măcar de un păr, va lua mare răotăte și urgie de la domnia mea, ca un necredincios și defăimătoriu hrisovului domniei méle.

Însă și după moartea domniei méle, pre carele va alége domnul Dumnezeu a fi domnu Țării Rumânești au din fiii domniei méle au din rudeni sau pentru păcatele noastre, din alt neam, de va cinsti și va înnoi și va întări, pre acela domnul Dumnezeu să-l întărească și să-l întemeiaze și să-l păzească întru domnia lui; iar de-l va strica și-l va risipi, pe acela domnul Dumnezeu să-l strice și să-l răsipească și să-l ucigă aici cu trupul, iar în veacul viitoriu, sufletul lui și să fie proclat de 318 sfinți părinți de la Nicheia și să aibă parte cu Iuda și cu Ariia și cu acei jidovi cari au strigat asupra domnului Dumnezeu și mîntuitorului nostru Isus Hristos, sînglele lui asupra lor și asupra feciorilor lor, care iaste și va fi în véci, amin.

Și iată mărturii: jupan Voico dvornic, jupan Tudor, jupan Nanul, jupan Stanciul, fratele Mircii, jupan Nan Pascale, jupan Stanciul-Hanoi, Dumitru spatâr, Coica vistiiariul, Semen stolnec, Miclea paharnec, Badea comis, logothet Stefan.

Și Badea, care am scris în Tîrgoviște, luna lui avgust 10 dni, leat 6945 <1437>.

† Acest izvod s-au scris pe limba rumânească asemenea de pe hrisovul cel slovenesc, de Lupp dascălul slovenesc, la Școala Domnească în București. Az Lupp dascal slovenesc izpisah.

Academia Republicii Socialiste România, CLXV/123.

Traducere din sec. XVIII.

EDIȚII. Trad. Iorga, *St. și doc.*, VII, 46—47; *Panaitescu*, 180—181; *D.I.R.*, B., 101—102.

1437 (6945) august 13, Tirgoviște.

Vlad Dracul voievod întărește mai multor boieri satele Aninoasa, Raugul ș.a., scutindu-le de slujbe și dăjdii.

† Въ Христа Бога благоверных и благочъстивых и Христолюбивых Іу Влад воєвода и господинь, милостїѣ Божїемъ и Божїемъ благымъ произволенїемъ владѣющїуми въсєи землїи Оугровлахїнскон, Ямлашї и Фаграшї херцег, благопроизволи господство ми и даровахъ сєи въсєчьстѣи надстоѣщи хрїсовѣлѣхъ господства ми болѣршѣи господства ми, Бонхне и Радулѣ и Драгомїр и Ялевѣ и Бѣлксанї и Бланкул, тако да имъ ест полъ вт Лънжєщи вт Яргнш и Горны¹[и] Янинноса и Раєгѣла и Балотєщи и Гъурѣне. Тѣѣ въсѣ да имъ сѣтъ въ вчинѣ и въ вхдѣѣ до живота господства ми и до живота сыновѣхъ господства ми и до живота тѣхъ вѣнчѣтѣи и прѣвѣнчѣтѣи нѣхъ, почєвшїи вт овчїи вѣи, вт свиннїи вѣи, вт пчєл вѣи, вт кѣбларствѣи, вт винарствѣи, вт дїжмїи, вт сѣнокосѣи, вт талпы, вт подводѣи и вт въсєхъ рекшїихъ, вт малыхъ и великихъ слѣужбѣхъ, елика се находитъ въ самодрѣжавномъ землїи и вѣласти господства ми, и да имъ не смѣетъ бантѣвати ни сѣдецѣи, ни глобнїкѣи, ни вїрчїа нїи ни нїхто вт болѣрѣхъ великихъ и малыхъ, понеже хто ли бы позабавѣи аще и в вѣи єдинѣи, то таковы имѣтъ прїѣти велико зло и вргїѣи вт господство ми, тако прѣстѣпнїкѣи сїемѣ хрїсовѣлѣхъ господства ми.

Обѣачєѣ и по сѣмрѣти господства ми, кого избєрєть господѣи Богѣи бытѣи господинь Блѣшкон землїи или вт сѣрдєчногѣи плода господства ми или вт сѣрдєчнїкѣи господства ми или по грѣхѣи нашїи вт иноплєменнїкѣи, да аще почтєтъ и оутвѣрѣдїтъ сын хрїсовѣлѣхъ господства ми, и того господѣи Богѣи да стєрѣдїтъ въ господствєи єго; аще ли разорнїтъ а не оутвѣрѣдїтъ, и того господѣи Богѣи да поразнїтъ и вѣїетъ зѣдѣ тѣлѣи, а въ вчїи вѣкѣи дѣшєа и да єстъ подобєи Іудєи и Яркїи и сѣи вчїи рекшїихъ; крѣвѣи єго на нѣхъ и на чѣдѣхъ нѣхъ, єже єстъ и вѣдєтъ въ вѣкѣи вѣкѣи, аминѣи.

Єже є свєдѣтѣлє: жѣпан Бонко двѣрнїкѣи, жѣпан Тѣдѣвѣр, жѣпан Нѣноул, жѣпан Єтанчїул, Мїрчєкѣи братѣи, жѣпан Нѣн Пѣскал, жѣпан Єтанчѣл Хонон, Днїмїтѣрѣи спѣтарѣи, Конка прѣтовнїстїарѣи, Ємєн стѣлнїкѣи, Мїкѣлє пахарнїкѣи, Бѣдѣ комнє Єтєфан лѣгѣтѣи.

Язѣи Конка писѣхъ въ Тѣргѣовнїщїи, аугѣстѣи гїѣи, въ лѣтѣи xscme.

† Іу Влад вѣвєвѣда, милостїѣ Божїемъ господинь.

† În Hristos Dumnezeu, binecredinciosul și binecinstitorul și de Hristos iubitorul, Io Vlad voievod și domn, din mila lui Dumnezeu și cu bunăvoința lui Dumnezeu, stăpînind toată țara Ungrovlahiei, herțeg al Amlașului și Făgărașului. A binevoit domnia mea și am dăruit acest atotcinstit hrisov de față al domniei mele boierilor domniei mele Voinea și Radul și Dragomir și Albul și Vilcsan și Vlaicul, ca să le fie jumătate din Lănjești din Arghiș și Aninoasa-

¹ «и Горны», adaus pe margine.

de-Sus¹ și Raugul și Balotești și Găureane. Acestea toate să le fie de ocină și de ohabă, cît va trăi domnia mea și cît vor trăi fiii domniei mele și cît vor trăi ei și nepoții lor și strănepoții lor, începînd de la vama oilor, de vama porcilor, de vama stupilor, de găletărit, de vinărici, de dijme, de cositul fînului, de talpe, de podvoade și cărături și de toate, adică de slujbele mari și mici, cîte se află în țara singur stăpînitoare și în stăpînirea domniei mele. Și să nu cuteze să-i turbure nici sudeț, nici globnic, nici birari, nici altul nimeni dintre boierii mari și mici, pentru că cine i-ar împiedica măcar cu un fir de păr, unul ca acela va primi mare rău și urgie de la domnia mea, ca un călcător al acestui hrisov al domniei mele.

Însă și după moartea domniei mele, pe cine va alege domnul Dumnezeu să fie domn al Țării Românești sau din rodul inimii mele sau din rudele domniei mele sau, pentru păcatele noastre, din alt neam, dacă va cinsti și va întări acest hrisov al domniei mele și pe acela domnul Dumnezeu să-l întărească în domnia lui; dacă va nimici și nu va întări și pe acela domnul Dumnezeu să-l lovească și să-l ucidă aici cu trupul, iar în cel veac cu sufletul și să fie asemenea lui Iuda și lui Arie și cu acei care au spus, sîngele lui asupra lor și asupra copiilor lor, ceea ce este și va fi în vecii vecilor, amin.

Aceștia sînt martorii: jupan Voico vornic, jupan Tudor, jupan Nanul, jupan Stanciul, fratele lui Mircea, jupan Nan Pascal, jupan Stanciul Honoii, Dimitrie spătar, Coica primul vistier, Semen stolnic, Micle paharnic, Badea comis, Ștefan logofăt.

Eu Coica, am scris, la Țirgoviște, august 13, în anul 6945 <1437>.

† Io Vlad voievod, din mila lui Dumnezeu, domn.

Arh. St. Buc., S. I., nr. 34 (Mitrop. Ț. Rom. XCIV/1).

Orig., perg. (38×26), pecete atîrnată, căzută.

Cu două traduceri din sec. XVIII și din 1901; altă trad. ibidem, ms. 137 f. 142—143.

Copie slavă și trad. la Academia Republicii Socialiste România, XI/247.

Fotocopie la Academia Republicii Socialiste România, XX/33.

EDIȚII. Slav. *Venelin*, 77—80; *Miletić-Agura*, 332—333. Slav și trad. *Panaitescu*, 181—183. Trad. *Tocilescu, Doc. ist. I*, 294—295; *D.I.R., B.*, 102—103. Facs. *D.I.R., B.*, 338.

87

1437 (6945) august 23, Țirgoviște.

Vlad Dracul voievod întărește jupanului Bodin satul Vlădești, scutindu-l de slujbe și dăjdi.

† Въ Христа Бога благоверныи и благочъстивыи и Христолюбивыи, Ио Влад воєвода и господинь, милостѣж Божѣеж и Божѣем благымъ произволенѣемъ шела-

¹ «de Sus» adaos pe margine.

даждѣми въсен земли Оугровлахинскон, Ямлашу и Фаграшѣ херцег. Благопронз-
коли господство ми, сконилъ благымъ произволеніемъ, и даровахъ сѣи въсечьстны и
надстожирѣи хрисовуа господства ми сѣсе и болѣрину господства ми жұпануу
Бодиноу съ сынови си, тако да му сѣтъ Бладеши въ шчинѣ и въ шхабѣ, до
живота господства ми и до живота синовѣ господства ми, Мирче и Блад и до
живота ихъ, почевши шт шечи кам, шт свини кам, шт пчел кам, шт къбеларства,
шт винарства, шт джамы, шт сѣнокосе, шт дръвѣ, шт сѣнокоз, шт подека,
шт поков, рекши шт малыхъ и великихъ сѣбжебахъ, елика се нахѣдѣт въ земли
господства ми и да имъ не смѣетъ бантѣвати ни сѣдецъ, ни глобныкъ, ни бирчѣа,
нѣ ни ништо шт болѣрѣ или работныкъ господства ми, понеже хто лилъ позла-
бакыла аще и ш власъ единъ, то таковы имѣтъ прѣйти велико заш и шргѣе шт гос-
подство ми, како некрѣныкъ и прѣселушныкъ сѣмуу хрисовѣлуу господства ми.

Ще же и по смърѣти господства ми, кѣго избереѣтъ господѣ Богъ быты
господинѣмъ Блашкон земли или шт сръдечнаго плода господства ми или шт
сървдныкъ господства ми или, по грѣхѣмъ нашимъ шт иноплеменикъ, да аще
почьтетъ и штерѣдитъ сѣя хрисовуа господства ми и того господѣ Богъ да
штерѣдитъ въ господство его; ащели разоритъ и посрамитъ, и того господѣ Богъ
да поразитъ и посрамитъ зде тѣломъ, а къ шн вѣкъ дѣшежъ и да ест причестныкъ
Юдѣ и Ирѣю и съ шнѣми рекшихъ: крѣе его на ныхъ и на чѣдухъ ихъ, еже ест и
бѣдетъ въ вѣкы, аминъ.

Сѣдѣтеле: жұпан Конокъ дворникъ, жұпан Тѣдиръ, жоупан Наноуа, жұпан
Станчуа, Мирчевѣ братъ, жұпан Нанъ Паскалъ, Станчуа Хононъ, жоупан Ирѣе,
Димитръ спатарѣ, Конокъ прѣтовистѣарѣ, Семенъ столныкъ, Микле пахарныкъ, Бадѣ
колисъ, Стефанъ лѣгошетъ.

Язъ Конокъ писахъ въ Тръговице, месѣца аугуста кѣ дѣнь, въ лѣтѣ хшцѣмъ.
† Ішъ Бладъ кѣкѣда, милостѣмъ Божѣмъ господинѣмъ.

† În Hristos Dumnezeu, binecredinciosul și binecinstitorul și de Hristos
iubitorul, Io Vlad voievod și domn, din mila lui Dumnezeu și din bunăvoința
lui Dumnezeu stăpînind peste toată țara Ungrovlahiei, herțeg al Amlășului și
al Făgărașului. A binevoit domnia mea cu a sa bunăvoință și am dăruit acest
atotcinstit și de față hrisov al domniei mele slugii și boierului domniei mele
jupan Bodin cu fiii săi, ca să-i fie Vlădeștii de ocină și de ohabă, cît va trăi
domnia mea și cît vor trăi fiii domniei mele, Mircea și Vlad și cît vor trăi ei,
începînd de la vama oilor, de vama porcilor, de vama stupilor, de găletărit,
de vinărici, de dijme, de cositul finului, de copaci, de căratul finului, de
podvoade, de cărături, adică de slujbele mari și mici, cîte se află în țara
domniei mele. Și să nu cuteze să-i turbure nici sudeț, nici globnic, nici
birari, nici nimeni dintre boierii sau dregătorii domniei mele, pentru că
cine i-ar împiedica chiar cu un fir de păr, unul ca acela va primi mare rău
și urgie de la domnia mea, ca un necredincios și neascultător al acestui hrisov
al domniei mele.

Încă și după moartea domniei mele, pe cine va alege domnul Dumnezeu să fie domn al Țării Românești sau din rodul inimii mele sau din rudele domniei mele sau, pentru păcatele noastre, din alt neam, dacă va cinsti și va întări acest hrisov al domniei mele și pe acela domnul Dumnezeu să-l întărească în domnia lui; dacă va nimici și va batjocori și pe acela domnul Dumnezeu să-l nimicească și să-l batjocorească aici cu trupul, iar în cel veac cu sufletul și să fie părtaș cu Iuda și cu Arie și cu acei care au spus: sîngele lui asupra lor și asupra copiilor lor, ceea ce este și va fi în veci, amin.

Martori: jupan Voico vornic, jupan Tudor, jupan Nanul, jupan Stanciul, fratele lui Mircea, jupan Nan Pascal, Stanciul Honoi, jupan Pîrve, Dimitrie spătar, Coica primul vistier, Semen stolnic, Micle paharnic, Badea comis, Stefan logofăt.

Eu, Coica, am scris, la Tîrgoviște, luna august 23 zile, în anul 6945 <1437>.
† Io Vlad voievod, din mila lui Dumnezeu, domn.

Arh. St. Buc., S. I., nr. 35 (Mitrop. Ț. Rom. XCIV/2).

Orig., perg. (46×28), pecete atîrnată, căzută.

Cu două traduceri din 1745 și 1912; altă trad., ibidem, ms. 137 f. 143—144.

Fotocopie la Academia Republicii Socialiste România, XX/34.

EDIȚII. Slav și trad. *Panaïtescu*, 183—185. Trad. Tocilescu, *Doc. ist. I*, 295—296;

D.I.R., B., 103—104. Facs. *D.I.R., B.*, 339.

88

1437 (6945) august 23, Tîrgoviște.

Vlad Dracul voievod întărește m-rii Blagoveștenia, « din Pădurea cea mare », jumătate din satul Bolintinul.

6945 <1437> august 23. Hrisov a lui Vlad voievod, <sin Mircea voevod>, ce-l dă mănăstirii din Pădurea cea mare, care este sf. Blagoveștenie, preste riul Argeșului, împotriva Bucșanilor, ca să-i fie satul ce să numește Bolintinul, jumătate i proci.

<S-au scris în Tîrgoviște>.

Arh. St. Buc., M-rea Mihai-Vodă VIII/70, f. 3v. (nr. 2).

Rezumat.

EDIȚII. *Cronologia tabelară*, 24 (nr. 22); Ionașcu, *Bolintin*, 333; *Panaïtescu*, 185—186; *D.I.R., B.*, 104.

1439 (6947) august 2, Argeş.

Vlad Dracul voievod întăreşte m-rilor Tismana şi Vodiţa toate daniile şi cumpărăturile lor anterioare.

† Иже азъ въ Христа Бога благоверный и благочестивый и Христолюбивый, Іу Влад воевода и господиный, милостію Божіею и благоу Божіем произволеніем владѣющими и господствующими въ сѣи земли Оуггровлахійскон, Ямлаш и Фаграшѹ херцег. Благопроизволи господство ми, своим благоу произволеніем, чистым и свѣтлым сръдцем и даровахъ сынъ всесчестный и благообразный, иже надъ высѣмъ чѣстны и даромъ, надстожи хрисовоуа господства ми, монастырѹ въ земли господства ми на мѣсто рекомемъ Тисмана, егоже свѣтшпочивши рѹдители рѹдители ми, Мирча воевода, Радѹль воевода, шт основаніа въздвиже и свѣтшпочивши братъ рѹдители ми, Дан воевода, многими вещми покрѣпи. Сего ради, благоизволи господство ми, такоже и господствоу, сице и семоу сице въспрѣмныкъ бити и шеновнты оубо помѣнъ родітелиа господства ми и животаже радї и спасеніа господства ми, сынъ храмъ прѣсвѣтыю владичицѹ Богородицѹ и присно дѣвы Маріе оукрѣпнты въсѣкыми прилогы и дохѹдци и донесъврѣшеніе исплннты, нетьчїже се, нѣ елика рѹдители мои и братъ его приложиша семѹ храму, въсѣ потверднты и шкрѣпнты славы радї Божїа, въ хвалѣ же и чѣсть прѣсвѣтыа владичицѹ нашѹ Богородицѹ, тако да сїа приверѣциа въ животе господства ми шкрѣпителѣ и помощницѹ, въ страшный днь ходатанцѹ.

Прѣвѣе потвержда господство ми приложена шт дѣда господства ми Радѹла воевода: село Кѹманскы Брод съ Топорнымъ и Тисмана, елико бѣ Ангачешко и Рѣшешко и блато Бистрицѹ шт Тополаца до Брѣзога Грѣла выше Ковачицѹ и при немъ села Хрѣсова съ Галчишорымъ и жито шт Жалешкога сѣдства къбеловѹ на въсѣко врѣме дажди, сиреня мѣхѹвѹ и сировѹ и мѣхѹвѹ меда и поставъ гоуници и мѣ челѣди ацигани.

И къ сымъ приложи рѹдителиа господства ми Мирчѣ воевода село Чаоури и Дѣшици и Площина и Жарковоцѹ съ Потокымъ и Шѣшицѹ съ Новоселци и на Блатници село Пестичево, що естъ приложила господжда Каланикїа, баба господства ми. И Дѣкачъ приложи и село Согоино. И приложиа стрицѹ рѹдителиа ми Владиславъ воевода свѣтомѣ Яндонїю на Бодници село Жидовщицѹ и водѣницѹ въ Бистрици и виръ средныа весъ на Желѣзныхъ Братъ и шт осмѹ врѣшицѹ десетокъ и Дѣнавѹ шт Шрѣхове Падине до хотарѣ Рѣшавскога и Голѣма Бодница шт Дѣнава зъ Бахнинномъ селницомъ съ шрѣшиемъ и съ ливадами, Сѣлѣховица вса и Цѣрвоецѹ. И приложи рѹдителиа господства ми на банїе, шт Чопъ Ханешеза кола на Братиловѹ, и-токъ.

Сїа въсѣ прилагатъ и господство ми и оутвержда съ въсѣкымъ повелѣніемъ и оутверженіемъ, да бѣдѣтъ неподвижна и непрѣложна до живота господства ми и до живота сыновѹ господства ми Мирчѣ и Владъ и Радѹль. Такожде и селата въсѣ, юще и Сагавыцѹ, еже бѣ кѣпна попъ Никодимъ шт Данъ воеводъ, да сѣтъ свободна шт въсѣкыа работъ и данкѹ и дохѹдкыа господства ми.

Къ снм повелѣват господство ми самовластном биты иноком въ обою монастырѣ и по смърти начелствѣщаго им, начальника никто да не поставлѣтъ, нї азъ сам, Бладъ коезода, нї ни нхѣто, иже по мнѣ, тѣчѣа егоже сами благоколѣтъ, ниже да се разорит чин и прѣданїе Никодимово и мое повелѣнїе. Кто ли дрѣзнет, макар и само господство ми или шт сыновѣ господства ми или бѣди кон господарь иже хошет настати по моем трагѣ и понцет разорити сїе потвърженїе и повелѣнїе господства ми и чин и прѣданїе Никодимово, таковаго да поразит господь Богъ страшным и праведнымъ сѣдомъ своимъ и да му ест съпостатница прѣскѣтааа владичица Богородица и да ест проклѣтъ шт свѣтѣхъ и въселенскѣхъ сѣ събор и да ест причетенъ Юде и Ирѣс и въсемъ штрекшихъ се господа и прѣдавшимъ его на смъртъ.

Еже свѣдѣтеле: жѣпанъ Тѣдѣр, жѣпанъ Нанѣда, жѣпанъ Манѣ дворникъ, жѣпанъ Станѣла, Мирѣкъ братъ, жѣпанъ Татѣла Ерѣбѣла, жѣпанъ Ирѣла, жѣпанъ Станѣла Хонон, Конка протовнѣтарь, Димитръ спатар, лнгошет Стефанъ, Селенъ стѣланъ, Шербанъ внѣтарь, Мнклѣ пахарникъ, Бадѣ комис.

Язъ Конка еже писахъ въ Ирѣши, месѣца августѣ въ дѣнь, въ лѣтъ хѣцмѣз, ендиктѣ г.

† Іу Бладъ коезода, милостѣмъ Божїемъ господинь.

† Eu, cel în Hristos Dumnezeu, binecredinciosul și binecinstitorul și de Hristos iubitorul, Io Vlad voievod și domn, din mila lui Dumnezeu și cu bunăvoința lui Dumnezeu stăpînind și domnind peste toată țara Ungrovlahiei, herțeg al Amlașului și Făgărașului. A binevoit domnia mea, cu a sa bunăvoință, cu inimă curată și luminată și am dăruit acest atotcinstit și cu frumoasă față, care este deasupra tuturor cinstelor și darurilor, hrisovul de față al domniei mele, mănăstirii din țara domniei mele la locul numit Tismena, pe care sfînt-răposatul părintele părintelui meu Mircea voievod, Radul voievod, a ridicat-o din temelie și sfîntrăposatul fratele părintelui meu, Dan voievod, a întărit-o cu multe lucruri. Deci a binevoit domnia mea, precum în domnie, așa și în aceasta, să le fiu urmaș și să înnoiesc așadar pomana părintelui domniei mele pentru viața și mîntuirea domniei mele, acest hram al preasfintei născătoare de Dumnezeu și pururea fecioară Maria, să-l întăresc cu toate darurile și veniturile și cele nesăvîrșite să le împlinesc. Nu numai aceasta, ci cîte au dăruit părintele meu și fratele lui acestui hram, pe toate să le întăresc și să le împu-ternicesc, spre slava lui Dumnezeu și spre lauda și cinstea preasfintei stăpînei noastre născătoare de Dumnezeu, ca s-o aflu pe ea întăritoare și ajutătoare în viața domniei mele, iar în ziua cea cumplită, mijlocitoare.

Mai întii întărește domnia mea cele dăruite de bunicul domniei mele Radul voievod: satul Vadul Cumanilor cu Toporna și Tismena, cîtă a fost Ligăcească și Rușească și balta Bistreț de la Topolița pînă la Bîrzogîrla, mai sus de Covacița și pe lîngă aceasta satele Hirsova cu Sălcișorul și griu din județul Jaleșului, 400 de găleți, de cîte ori e vremea dăjdiei, 10 burdufuri de brînză și 10 cașcavale și 10 burdufuri de miere și 10 postavuri de îmbrăcăminte și 40 de sălașe de ațigani.

Și pe lângă aceasta, a dăruit părintele domniei mele Mircea voievod: satul Ceauri și Dușești și Ploștina și Jarcoveț cu Potocul și Sușița cu Novoselți și la Blatnița, satul Pesticovo, pe care l-a dăruit doamna Calinichia, bunica domniei mele. Și Lucaci a dăruit și satul Sogoino. Și a dăruit unchiul părintelui domniei mele, Vladislav voievod, sfântului Andonie de la Vodița satul Jidovștița și moară la Bistrița și vârtejul de la mijloc întreg, la Porțile de Fier și zeciuală de la opt pescării și Dunărea, de la Padina Oreahova pînă la hotarul Rîșavei și Vodița Mare de la Dunăre cu seliștea Bahnei cu nucii și cu livezile și Elhovița toată și Țerovețul. Și a dăruit părintele domniei mele la baia de la Bratilov, zeciuală de la roțile lui Ciop Haneș.

Acestea toate le-a dăruit și domnia mea și le-a întărit cu toată porunca și întărirea, ca să fie nemișcate și neschimbate, cît va trăi domnia mea și cît vor trăi fiii domniei mele Mircea și Vlad și Radul. De asemenea și satele toate, încă și Sagavățul, care le-a cumpărat popa Nicodim de la Dan voievod, să le fie slobode de orice munci și dări și venituri ale domniei mele.

Și pe lângă aceasta, poruncește domnia mea: călugării să fie de sine stătători în amîndouă mănăstirile și după moartea cîrmuitorului lor, nimeni să nu le așeze cîrmuitor, nici eu însumi, Vlad voievod, nici altul nimeni de după mine, numai pe acela pe care ei singuri îl vor binevoi, nici să se nimicească orînduirea și datina lui Nicodim și porunca mea. Cine ar îndrăzni, măcar și însumi domnia mea sau dintre fiii domniei mele sau oricare domn care va sta pe urma mea și va căuta să strice această întărire și porunca domniei mele și orînduirea și datina lui Nicodim, pe unul ca acela să-l lovească domnul Dumnezeu cu cumplita și dreapta lui judecată și să-i fie potrivnică preasfînta stăpîină, născătoare de Dumnezeu și să fie blestemat de sfințele și ecumenicele 7 soboare și să fie socotit cu Iuda și cu Arie și cu toți ce s-au lepădat de domnul și l-au dat pe el morții.

Aceștia sînt martorii: jupan Tudor, jupan Nanul, jupan Manea vornic, jupan Stanciul, fratele lui Mircea, jupan Tatul Sîrbul, jupan Iarciul, jupan Stanciul Honoi, Coica primul vistier, Dimitrie spătar, Ștefan logofăt, Semen stolnic, Șerban vistier, Miclea paharnic, Badea comis.

Eu, Coica, care am scris la Arghiș, luna august 2 zile, în anul 6947 <1439>, indiction 3.

† Io Vlad voievod, din mila lui Dumnezeu, domn.

Arh. St. Buc., Peceți, nr. 1 (Tismana III/3).

Orig., perg. (53×44), pecete atîrnată, cu legenda: S<IGILLUM> WLAD FILIUS MERCE TRANSALPINIS VAIVODA . . . ¹

Cu trei traduceri din sec. XVIII, din 1845 și din 1862; alte traduceri, ibidem, mss. 329 f. 72v.—73, 335 f. 216—217.

Indictionul greșit.

EDIȚII. Slav și trad. Ștefulescu, *Tismana*, 181—183; Panaitescu, 186—190. Trad. Nicolăescu-Plopșor, *Mon. j. Dolj*, 27—29; *D.I.R.*, B., 104—105.

¹ Ilizibil.

1440.

Vlad Dracul voievod așează abate la m-rea Cîrța pe Mihail din Tîrgoviște.

1440. Michaelis abbatis de Kercz literae, ex quibus evenit, quod vajvoda Transalpinus, quemdam Michaellem, qui se plebanum in Tergovistia asserit ad monasterium in Kercz intruserit.

1440. Cartea lui Mihail abatele de la Cîrța, din care reiese că voievodul Transalpin a așezat la mănăstirea Cîrța pe un anume Mihail, care spune că este pleban în Tîrgoviște.

După Hurmuzaki, I, 2, p. 633.

Rezumat.

EDIȚII. Latin. Transilvania, 1873, 65; Panaitescu, 193. Trad. D.I.R., B., 107.

1440 (6949) septembrie 16.

Vlad Dracul voievod întărește lui Dorotei ieromonah un loc la Licura și șase vii și-i dă voie să ridice acolo o mănăstire, în hotarul Rîmnicului, care să fie ctitorie domnească, iar Dorotei, egumen.

† Язъ иже въ Христа Бога благовѣрны и благочѣстн и Христулюбивы и Богомъ помазанны и самодръжавны, Іу Владъ князюда и господинъ въсен земли Сгровлахѣнскон и даже до Великаго Мора владѣше, и на Сгрьское стране владѣше, Ямлашъ и Фарашиъ херцегъ. Благопроизволи господство ми, своимъ благымъ произволеніемъ, чистим и свѣтлимъ сердцемъ и дарова господство ми съ въсвѣстны хрисовѣа молкеникъ господства ми и свѣщеннонокъ, пошъ кѹр Доротею, яко да мѹ ест мѣсто вентелно зовомо Ликѹра и С виноградѹ, що ест покѣпна, единъ вт синовѣ Петровѣхъ за С сто ведра вино и дрѣги вт Ласлова протомещера за С сто ведра и третн вт синовѣ Владиславовѣхъ за Ѡ сто ведра и четвѣрти вт Ягѣте за Д сто ведра и пети вт Мѹргоча за р ведра и шести вт Миѹанла и вт Бобе за петъ сто ведра.

Потѹм мѹ даде и господство ми да подигнетъ манастиръ въ хотари Рибничкомъ въ Ликѹре, въ хитторѣжъ господства ми да бждетъ, и до гдѣ бждет живъ пошъ Доротен, да ест томѹ мѣстѣ настоятель и егѹменъ, ни вт когоже непотѣкновены. По съмрѣтиже его, да ест волякъ пошъ Доретен да поставитъ

на свое мѣсто кого любить и братѣа въсакого полюбетъ. То да му ест непоткъ-
новено до живота господства ми и до живота сыновъ господства ми Мирча и
Блад и Радѹла. Такожде наї є болѣринь великь или малъ или шт слѣгъ гос-
подства ми, та се би покѣсиль позабавити попѣ Доротею на тѹмзи мѣстѣ, или
томѣ кого шнь на свое мѣсто штавит, аще и влас єдинъ, то такови имат
прїжти велико зло и шргїж господства, іако невѣрныкь и прѣсѣшныкь шризмѣ
господства ми,

Щеже и по смрти господства ми, кого изберець господь Богъ бити го:по-
динь Блѣшкон земли, шт сръдечнаго плода господства ми или шт сѣродныкь
господства ми или, по грѣхомъ нашим, шт иноплѣмныкь, да аще почтетьсь сы
хрисовѣа и шбитель сїж поновит и штверднит, и тѣмго господь Богъ да почтѣт
и штверднит въ господствѣ его; аще ли посрамит и разрѣшитъ, то таковаго
господь Богъ да разрѣшитъ въ господствѣ его и да шбѣеть здѣ тѣло, а въ
бѣдѣшнимъ вѣще дѣшк и да ест проклет шт Христа Бога и шт тѣи свѣтѹх и
богоноснѹх штца иже въ Никен и да иматъ шчестїѹ Июдѣ и съ Ирїж и съ
шнѣ злочистивими июдѣи, еже възъпишѣ на Христа Бога, спаса нашего, кръвъ
его на нѹх и на члѣдѹх нѹ, еже ест и бѣдетъ въ вѣкы, аминь.

И семѣ свѣдетеле: жѣпань Тѣдѹръ и жѣпань Татѣа дворнык и жѣпань Нанѣа
и жѣпань Бонко и жѣпань Манѣ и жѣпань Штанчѣа и жѣпань Татѣаь Срѣбѣаь и
жѣпань Блѣксань Флоревъ и жѣпань Іарчѹаь и Радѹла Борчекъ и Стефан шмгошет
и Шербань вистѣръ и Димитръ спатаръ и Семен столнык и Микле пахарнык и
Бадѣ комис.

И Мнѣань писа, мѣсеца септемвриа шї днь, въ лѣт хшцмѣ.

† Іw Блад вивекѹда, многотїа Божїѣа господинь.

† Eu, cel în Hristos Dumnezeu, binecredinciosul și binecinstitorul și de
Hristos iubitorul și unsul lui Dumnezeu și singur stăpînitör, Io Vlad voievod
și domn a toată țara Ungrovlahiei, stăpînind și pînă la Marea cea Mare și stăpî-
nind și în părțile ungurești, herțeg al Amlășului și Făgărașului. A binevoit
domnia mea cu a sa bunăvoință, cu inimă curată și luminată și a dăruit domnia
mea acest atotcinstit hrisov rugătorului domniei mele și ieromonah, popa chir
Dorotei, ca să-i fie locul de mănăstire numit Licura și 6 vii, pe care le-a cumpărat,
una de la fiii lui Petre, pentru 6 sute de vedre de vin și a doua de la Laslău
prim meșter, pentru 6 sute de vedre și a treia de la fiii lui Vladislav, pentru
9 sute de vedre și a patra de la Agăta, pentru 4 sute de vedre și a cincea de
la Murgoci, pentru 100 de vedre și a șasea de la Mihail și de la Bobe, pentru
cinci sute de vedre.

După aceea, i-a dat și domnia mea să ridice o mănăstire în hotarul Rîmni-
cului, la Licura, să fie în ctitoria domniei mele și cît va fi popa Dorotei viu,
să fie cîrmuitor și egumen al acelu loc, de nimeni neclintit. Iar popa Dorotei
să fie volnic să așeze în locul său, după moartea lui, pe cine-i place și pe cine-l
vor plăcea toți frații. Aceasta să-i fie neclintit, cît va trăi domnia mea și cît

vor trăi fiii domniei mele Mircea și Vlad și Radul. De asemenea sau boier mare sau mic dintre slugile domniei mele, dacă s-ar încumeta să împiedice pe popa Dorotei la acel loc sau pe acela pe care el îl lasă în locul său, chiar și cu un fir de păr, unul ca acela va primi mare rău și urgie domnească, ca un necredincios și neascultător al poruncii domniei mele.

Încă și după moartea domniei mele, pe cine va alege domnul Dumnezeu să fie domn al Țării Românești, din rodul inimii mele sau din rudele domniei mele sau, pentru păcatele noastre, din alt neam, dacă va cinsti acest hrisov și va înnoi și va întări acest locaș și pe acela domnul Dumnezeu să-l cinstească și să-l întărească în domnia lui; dacă va batjocori și strica, pe unul ca acela domnul Dumnezeu să-l nimicească în domnia lui și să-i ucidă aici trupul, iar în veacul viitor sufletul și să fie blestemat de Hristos Dumnezeu și de 318 sfinți și părinți purtători de Dumnezeu de la Nicheia și să aibă parte cu Iuda și cu Arie și cu acei rău cinstitori iudei, care au strigat asupra lui Hristos Dumnezeu, mîntuitorul nostru, sîngele lui asupra lor și asupra copiilor lor, ceea ce este și va fi în veci, amin.

Și martorii acestuia: jupan Tudor și jupan Tatul vornic și jupan Nanul și jupan Voico și jupan Manea și jupan Stanciul și jupan Tatul Sîrbul și jupan Vilcsan al lui Florea și jupan Iarciul și Radul al lui Borcea și Stefan logofăt și Șerban vistier și Dimitru spătar și Semen stolnic și Micle paharnic și Badea comis.

Și Mihail a scris, în luna septembrie 16 zile, în anul 6949 <1440>.

† Io Vlad voievod, din mila lui Dumnezeu, domn.

Arh. St. Buc., S. I., nr. 36 (Cozia IX/1).

Orig., perg. (42×27), pecete atîrnată, căzută.

Cu două traduceri din 1843 și 1912; alte traduceri ibidem, mss. 209 f. 73, 215 f. 92v.—93 și 712 f. 458—458.

Fotocopie la Academia Republicii Socialiste România, XX/35.

EDIȚII. Slav și trad. *Panaïtescu*, 190—192. Trad. Donat, *Fundațiunile*, 393—394; *D.I.R., B.*, 107—108. Facs. *D.I.R., B.*, 340.

1441.

Vlad Dracul voievod scutește de dări pe boierul Teodor din Țara Făgărașului și pe cei doi frați ai săi.

Vidi etiam literas in pergamina exaratas et olim sigillo pendente e filis bombycinis fuscis rubris munitas, quod abest. Character est valachicus, sed voces nemo Valachorum intelligit. Vicarius Valachorum disunitorum ait esse

lingua moscovitica exaratas anno 1441 per Vlad Vayvodam Valachiae continere collationem immunitatum nobilitarium pro quodam Theodoro eiusque duobus fratribus; ad calcem litterarum occurrunt characteres onciales, qui, ut item characteres quidam minusculi in ipso contexti et initio literarum, rubro colore scripti sunt. Conatus sum imitari. Ad latus sinistri legentis:

† Іw влад воевода. Ad latus dextrum legentis: Многостѣ Божѣа господинь.

Am văzut și cartea scrisă pe pergament, care avea odinioară un sigiliu atârnat de fire împletite de bumbac roșu, care acum lipsește. Alfabetul este românesc, dar cuvintele nu le înțelege nici un român. Vicarul românilor neuniți spune că este scris în limba rusească, în anul 1441, de către Vlad voievodul Țării Românești, cuprinzând întărirea imunităților nobiliare pentru un oarecare Teodor și cu doi frați ai lui. În partea de jos a cărții și la început sînt litere unciale în roșu, care sînt scrise în aceleași caractere ca însuși textul, dar acestea sînt mai mici. Am încercat să le reproduc. La stînga, se citește:

Io Vlad voevod, <la dreapta>: din mila lui Dumnezeu, domn.

După N. Iorga, *Studii și documente*, III, p. LXVII (nr. 2).

Rezumat.

EDIȚII. Latin. Panaitescu, 201. Trad. D.I.R., B., 108.

<1441> aprilie 23, Tîrgoviște.

Vlad Dracul voievod întărește lui Stanciu Moenescu ocină la Voila în Țara Făgărașului, loc de moară, muntele Jneapănul și țigani, iar în țara Românească părți din moșiile Cioruș, Mislea, Cocorăști și Moenești.

† În Hristos Dumnezău, buncredincios și iubitoriu întru Hristos, creștinu Ioan Vlad voevod și domn, cu mila lui Dumnezău, cu buna tocmeala lui Dumnezeu am biruit și am domnit toată Țara Rumânească și am fost biruitor Amlagiului și Făgărașului. Și am dăruit domniia mea cu a mea bunăvoie acestui cinstit și slugă bună, cartea domniia mele, cu slugile și cu boierii domniia mele, jupînului Stanciul Moenescul cu 5 feciori a lui: Moian și Stoica, Sin și Vlad și Mihail. Moian are feciori pe Aldea și pe Moian și fete pe Stanca. Stoica are feciori pe Șerban și pe Coman și pe Mihail. Și le-am dat lor jumătate din Voila și din hotar și din ceailaltă jumătate le-am mai dat lor și a treia parte și le-am dat locul lor din sat din pîriu ce se chiiamă Căcicea și Apa Morii pîn în Riul cel Sec și de ceia parte de Apa Morii pînă în pîriul cel tinos ce se chiiamă

Matca și din calea din sat pînă în Oltu, ocolul hotarului din Oltu, pre Riul cel Sec, în sus pînă în Gruiful Fételor și de acolo dreptu preste dumbravă și preste cîmpu și preste dealuri, preste un cornu de dealu, pînă în pîriu ce se chiamă Ludișorel și pre pîriu în jos pînă în Oltu. Și le-am dat pe munte Jneapănu și vîrfu muntelui, a Pîriului, pînă în mijlocul Oltului, și le-am dat lor loc de moară în Olt, în Voila și Apa Morii, apă de două roate și i-am slobozit să poată duce apă din rîu la moară, pre unde ar vrea ei și să fie slobozi în apa lor a păscui și a mai face și alte mori și vîrtoape și dîrste, iară nu alții, și din sus de sat pînă la hotaru Voivodénilor, și din jos de sat, pînă în Oltu.

Și le-am dat lor să fie boieri și slobozi împreună cu boierii domnii méle.

Și le-am dat lor țigani 15: pe Manea țiganul cu 5 feciori ai lui și pe Pascu țiganul cu 3 feciori ai lui și pre Cazac țiganul cu un fecior lîngă el și pre Micul țiganul cu 2 feciori lîngă el.

Și le-am dat lor partea de ocină, și le-am dat lor jumătate din Cioruș în Țara Rumânească și a treia parte din Mislea și a treia parte de la Plopeni și jumătate din Cocoréști și moșia lor de la Moenești. Acestea toate le-am dat lor ca să le fie ocină și moșie și boerișag, lor și rămășițelor lor și a neam din neamul lor. Și de aceasta am poruncit domniia mea, din nice un féliu din marha lor să nu li să ia vamă domnească dintii, nice din oi, nice din stupi, nice din porci, nice din găleată, nice din vinăriciu, nice din dijmă, nice din semănături, nice din livezi, nice din pométe, nice vamă din tîrgu și să nu fie nice într-o gloabă domnească. Poruncit-am de la cei mici pînă la cei mari, carei au slujbă, de îț voru umbla în țară, birarii domnii méle, să nu-și riză de dînșii și să nu-i învăluiască, pre acélea ocine să nu puie județ, nici gloabă, nice biru, pentru ce că ce, cu ce-i vor învălui, vor dobîndi mare răutate și urgie de la domniia mea. Și într-altu chipu să nu încerce preste cartea domnii méle.

Și încă și după moartea domnii méle, pe cine îl va dărui domnul Dumnedzău să fie domnu în Țara Rumânească și va învoi și va întări această carte, și pe acela domnul Dumnedzău îl va întări întru domniia sa, iară cela ce o va sparge și o va strica și nu o va învoi, și pre acela domnul Dumnedzău îl va risipi și îl va ucide. Aciasta iarăși, pentru la cel loc luminat, a sufletelor celor curate, acela ce o ar strica să fie soț Iudei și Ariei și să fie blestemat de Dumnedzău și de toți sfinții apostoli și de 300 și 18 părinți sfinți, carii au fost la săborulu cel dintii în Nicheia și asemenea cu cine ce ziseră la răstignirea lui Hristos: sîngele lui spre noi și spre feciorii noștri, într-acestu veac ce iaste și în cela ce va să fie, în veacii veacilor, amin.

Iară mărturii am pus într-această carte a domnii méle boierii domnii méle: jupan Toder, jupan Nanul, jupan Tatul, Stanciul Honoi, jupan Voicul, jupan Manea mare dvornic, jupan Nan Pascal, Radu Borcev, Dumitru spătar, jupan Ștefan logofet, jupan Șerban vel vistier, jupan Semen stolnic, jupan Micla vel paharnic, jupan Badea vel comis.

Eu, Coica logofet, am scris această carte în cetate, în Tirgoviște, în luna lui aprilie 23 de zile, anul de la zidirea lumii 6945 <1437>, Nede u po Paștea ¹.
† Ion Vlad voevod, milostiia Bojia gospodin.

După N. Iorga, *Studii și documente*, XII, p. 276—278.

Traducere din sec. XVIII.

Data greșită. S-a îndreptat după faptul că indicația (Duminica după Paști) se potrivește în domnia lui Vlad Dracul pentru data de 23 aprilie, numai cu anul 1441, când Paștile cad la 16 aprilie. (În 1437, Paștile a căzut la 31 martie).

De asemenea, sfatul domnesc corespunde anului 1441 și nu 1437.

EDIȚII. Trad. *Panaitescu*, 193—195; *D.I.R.*, B., 109—110.

94

1441 (6949) mai 14, Tirgoviște.

Vlad Dracul voievod întărește m-rii Glavacioc o ocină pe Neajlov, și alte ocine în Butești și Mircești, dăruindu-i și gălețile ohabnice domnești din cele două sate.

† Иже въ Христа Бога благоверны и благочестивы² и Христулюбивы, Іу Влад воєвода и господи́нъ всѣхъ земли Ѣггровлахи́нскои и западни́хъ скѣнии стра- намъ, Ямаашъ и Фрагашю херцегъ. Благопронзволи господство ми своимъ благымъ произволениемъ, чистим и свѣдлимъ сръцемъ господства ми и даровахъ сен въсе- честны и благоверны и прѣпочитаны, еже надъ всѣми частми и даровъ над- стъжци хрисовѣа господства ми, такоже да ест манастирю еже въ Главачев, шен- тѣли Благоверцине прѣчистъ Богородицъ и братиемъ еже сѣт въ томъ храмѣ, тако да имъ сѣ села по имени въ Нѣжловъ, шчинна Бернлова и 8 Бѣтеци, шчинна Микшлова Банкова³, и 8 Тѣлишрман Мирцеци, еже далъ Радулъ банъ⁴.

Тига да имъ сѣ въ шхабѣ и шт двѣ селѣ, шт Бѣтеци и шт Мирцеци, кѣбелѣ шхабни, що ест господства ми и то дадохъ манастирю. Тѣмъ ради, варе хто шощет бити кѣбларъ.....² да си варуетъ шт.....² швчѣго вамъ, шт пчеларѣства, шт динжи, шт глоби, шт посади, шт подводни, шт покова, рекше шт великыишъ слѣжбахъ и малихъ, еанко сѣт въ швласти господства ми, шт тѣхъ въсихъ да имъ ест въ шхабѣ и хто сѣ би покѣсна шт сабгахъ или шт болѣръ господства ми да позабавляхъ имъ,.....² аще и ш власъ еднн, зло шет прижти и великѣ шргнѣ шт господства ми, такоже и невѣрникъ господства ми.

¹ Duminică, după Paști.

² Loc rupt și șters, ilizibil.

³ Pasajul «и 8 Бѣтеци... Банкова» este șters cu o linie groasă.

⁴ Urmează 2 rînduri albe.

И ешеже и по смърти господства ми, егоже произволит господъ Богъ бити господинъ Блашкон земн, нан шт плода сръдечнаго господства ми, нан даже и по грѣсѣхъ нашихъ нѣкон иноплеменик, то аще поновит и стѣждит и того господъ Богъ да стѣждит къ господствѣ его; аще ли разорит, и того господъ Богъ да разорит и да збнет дѣшевно и тѣлесно и да иматъ зчжстїе съ Нюдѣ и съ Ирємъ въ вѣкы, амин.

Свѣдѣтелине сиему хрисоквѣс: жѣпан Та<тұл>¹, жѣпан Нанул, Манѣ дворникъ, жѣпан Станчо Хонон, Радулъ Бурчек,¹ ил, Димитръ спатаръ, Шербан протоквистнаръ², Семен столник, Миклаѣ пѣхарник, логгоет Стефанъ. Писе> в лѣт СЦМӨ , маѣ мѣсеца, дї ден, 8 Тръговницѣ.

† Іw Блад <квеквда>¹ милостїа Божїеа господинъ.

† Cel în Hristos Dumnezeu, binecredinciosul și binecinstitorul și de Hristos iubitorul, Io Vlad voievod și domn a toată țara Ungrovlahiei și al părților de peste munți, herțeg al Amlașului și Făgărașului. A binevoit domnia mea cu a sa bunăvoință și inimă curată și luminată a domniei mele și am dăruit acest atotcinstit și cu frumoasă față și preacinstit, care este deasupra tuturor cinstelor și darurilor, hrisovul de față al domniei mele, ca să fie mănăstirii care este la Glavacev, lăcașul blagovešteniei a preacuratei născătoarei de Dumnezeu și fraților care sînt în acest hram, ca să le fie satele anume: la Neajlov, ocina lui Berilă și în Butești, ocina lui Micul al lui Baico² și în Teleorman, Mircești, care a dat-o Radul banul.

Acestea să le fie de ohabă. Și de la două sate, de la Butești și de la Mircești, gălețile ohabnice care sînt ale domniei mele și pe acestea le-am dat mănăstirii. De aceea, cine va fi găletar . . .³ să se ferească de . . .³ de vama oilor, de albinărit, de dijme, de gloabe, de posade, de podvoade, de cărături, adică de slujbele mari și mici, cîte sînt în stăpînirea domniei mele, de acestea toate să le fie de ohabă. Și cine s-ar încumeta dintre slugile sau dintre boierii domniei mele să-i împiedice . . .³ măcar cu un fir de păr, va primi mare rău și mare urgie de la domniia mea, ca și un necredincios al domniei mele.

Și încă și după moartea domniei mele, pe cine va voi domnul Dumnezeu să fie domn al Țării Românești sau din rodul inimii domniei mele, pînă și pentru păcatele noastre, oricine din alt neam, dacă va înnoi și va întări și pe acela domnul Dumnezeu să-l întărească în domnia lui; dacă va nimici și pe acela domnul Dumnezeu să-l nimicească și să-l ucidă sufletește și trupește și să aibă parte cu Iuda și cu Arie în veci, amin.

Martorii acestui hrisov: jupan Та<tul>³, jupan Nanul, Manea vornic, jupan Stancio Honoi, Radul al lui Borcea. . .³ il, Dimitru spătar, Șerban prim vistier, Semen stolnic, Miclea paharnic, Stefan logofăt.

¹ Loc rupt.

² Pasajul «și în Butești. . . Baico» șters cu o linie groasă.

³ Loc rupt și șters, ilizibil.

Scris în anul 6949 <1441>, luna mai 14 zile, în Tîrgoviște.

† Io Vlad <voievod>¹, din mila lui Dumnezeu, domn.

Arh. St. Buc., S. I., nr. 37 (Glavacioc I/1).

Orig., perg. (36×26), pecete atîrnată, căzută.

Cu două traduceri din 1752 și 1912. Alte traduceri ibidem, ms. 223 f. 4 și la Academia Republicii Socialiste România, ms. 1449 f. 1.

Fotocopie la Academia Republicii Socialiste România, XX/36

EDIȚII. Slav și trad. Panaitescu, 195—197. Trad. Mușeteanu, *Glavacioc*, 43—44; *D.I.R., B.*, 110—111. Facs. Mușeteanu, *op. cit.*

95

1441 (6949) iunie 30, Tîrgoviște.

Vlad Dracul voievod întărește m-rii Snagov toate daniile mănăstirii, sate, munți, bălți și țigani.

† Иже елнци дсхѡм Божіем <вод>¹ѡт-сѡ, снн сѡт сынове Божын, рече божественнѡ апостола, емуже въ след текѡще иже правде любителѣ и подвигом добрим подвижащим-сѡ, желяемѡмъ въсприѡщѡ жизнь, землѡнѡхъ земли вставаше и въ небеси прилепниѡ сѡ, блаженнѡ онъ гласе радованїѡ слышавше, егоже присно слышѡт: „Прїидете благословени шїца моего, оуготовано ест вам царство шт сложенїѡ мира“.

Им же и азъ, благочестивнѡ и Христолюбивнѡ, Іу Владъ ковода и господинъ, милостывъ Божіем и Божіем дарованіемъ владѡжшѡм и господствущѡмъ въ сѡи земли Угровлахїнскон, западинскѡмъ странамъ и въ сѡи прѣдѡламъ Ямлашѡ и Фагранѡ херцег, иже въ силе благопроизволи господство ми прославити прославѡшаго ме Бога и на прѣстолѣ свѣтопочивниѡхъ родителѣ господства ми съ славоѡмъ възнесеши, и даровахъ сѡи въ сѡи чьстнѡи и благообразнѡи и прѣпочѡтаннѡи, иже надъ въ сѡи чьсты и даровъ, настожи хрисовѡл господства ми, свѣтому манастирю Енѣгѡв, швнтѡла прѣсвѣтїѡ владичиѡхъ нашѡ Богородиѡхъ и приснодѣви Марїѡ, свѣтѡа въ свѣтѡхъ, їегумѡну попу Доментїану, тако да имъ сѡт села зовѡма: Фрингешци въ сѡи и половина Жилицѡ на Ратинѡ и планина Флорѡ на Прѣснопѣ и Тѡрѡвци и Добрушѡи и шт Германѡи, два дела, и Изворѣни, Брѡсяри и съ жилицѡмъ на Биварѡе и съ планиноѡхъ на Грѡбѡе и друга на Радославїелѣ и Мѡжсимѣни въ сѡи и езеро шт Шѡчїѡ съ шипоти и пѡтнадѡсет чѡлѣди ацганѡи. И приложи жупанъ Етанъ мечѡноша колѡта съ грѡламъ Енѣгѡвскѡм, дѣла Манѡв.

Тѡа въ сѡа да сѡт въ шѡабѡмъ манастирю и въ пиѡхъ божественнѡмъ инокомъ, въ вѡчноѡ въспоминанїѡе родителѣ господства ми, та потѡм и господствѡ ми,

¹ Loc rupt

почаѣши ѡт вѣчи вамъ, ѡт свини вамъ, ѡт пчеларства, ѡт къбларства, ѡт винарничъ, ѡт днжми, ѡт сѣно, ѡт дрѣвѣ, ѡт сѣнокосъ, ѡт повоза, ѡт подвода, рекше ѡт вѣсакїѣмъ службѣи и дажбѣи, елика сѣмъ нахѡдѣтъ въ зѣми господства ми, ѡт вѣсѣхъ да имъ естъ въ ѡхѡбѣжѣ. И да не сметъ позабавити тѣѣзи села, ни сѣдѣць, ни глобникъ, ни бирчи, ни кто ѡт колѣрь и ѡт слугъ господства ми посланемыхъ по милостѣхъ и по службѣхъ господства ми. Да аще би позабавилъ елика и власъ единъ, то такокому да му естъ съпостатница прѣчнста Богородица въ... въ бѣдѣши и хошетъ умретъ въ шргїѣмъ господства ми.

Ещеже по смръти господства ми, кѡго изберегѣтъ господѣ Богъ быти господинѣ Влашконъ земли, да аще сѣмъ сълучетъ сръдечни сии господства ми или ѡт сръродникъ господства ми, та би почиталъ и ѡтвердѣнъ сїѣ вишеписаннаго то> таковаго господѣ Богъ да почѣтетъ и ѡтвердѣитъ въ господстве его; аще ли разоритъ и посрамитъ, то таковаго господѣ Богъ да разоритъ и да ѡбѣетъ, зде тѣшамъ и въ бѣдѣши вѣкъ дѣшежъ и да иматъ ѡчѣстѣ съ Иоѡджъ и съ Ярїѣмъ и съ шнеми юденъ иже възъпишѣ на Христа Бога и спаса нашего, кръвъ <его на нихъ> и на члѡдохъ ихъ, ꙗкоже естъ и бѣдетъ въ вѣкъ, аминъ.

Еже свѣдѣтеле: Манѣ дворникъ, <жупанъ> Тодоръ, Радулъ Борчевъ, жупанъ Елъксанъ Флоревъ, Татулъ Ерѣбулъ, жупанъ Іарчулъ, Димитръ спатаръ, Шербанъ вистїаръ, Семенъ столникъ, Миклеа пахарникъ, Стефанъ лугѡетъ.

Калчо писахъ въ Тръговици, юниѣ л̄, въ лѣтѣ .XСЦМѠ.

† И князюви ѡт Изворѣни, Нѣгоє, Ёнча и Нанъ и Трендафилъ, да даважтъ бирь, ꙗкоже и ини сираци, въ Изворѣни, да сѣтъ.....о писахъ¹.

† Іѡ Владъ <воевода>, милостїѣ Божїеѣмъ господинѣ.

† Cei cîți se poartă cu duhul lui Dumnezeu, aceștia sînt fiii lui Dumnezeu, a spus dumnezeiescul apostol, căruia pe urme mergîndu-i cei iubitori de dreptate și se străduiesc spre cele bune, au dobîndit viața dorită; cele pămîntești lășindu-le pămîntului și alipindu-se de ceruri, au auzit acel fericit glas de bucurie, pe care veșnic îl aud: « Veniți binecuvîntații părintelui meu, gătită este vouă împărăția de la întemeierea lumii ».

Căroră și eu, binecinstitorul și de Hristos iubitorul, Io Vlad voievod și domn, din mila lui Dumnezeu și cu darul lui Dumnezeu stăpînind și domnind peste toată țara Ungrovlahiei, a părților de peste munți și a tuturor marginilor, herțeg al Amlașului și Făgărașului, care cu putere a binevoit domnia mea să proslăvesc pe Dumnezeu, care m-a proslăvit și m-a ridicat cu slavă în scaunul sfîntrăposăților părinților domniei mele și am dăruit acest atotcinstit și cu frumoasă față și preacinstit care este deasupra tuturor cinstelor și darurilor, hrisovul de față al domniei mele, sfintei mănăstiri Sneagov, locașul preasfintei stăpînei noastre născătoare de Dumnezeu și pururea fecioară Maria, sfîntă între sfînți, egumenului popa Domentian, ca să le fie satele numite: Frenghesești

¹ И князюви ... писахъ, frază scrisă pe margine, cu chinovar.

toți și jumătate din Jiliște pe Ratina și muntele Florei la Preasnop și Turbați și Dobrușești și din Ghermanești două părți și Izvoreani, Bîrsești și cu siliștea pe Bibarsa și cu munte la Girbova și altul la Radoslaviel și Maximeanii toți și iezerul de la Ștucia cu șipotele și cincisprezece sălașe de țigani. Și a dăruit jupan Stan purtătorul de sabie o bucată de pământ cu gîrla Sneagovului, partea lui Mano.

Acestea toate să fie de ohabă mănăstirii și pentru hrana dumnezeieștilor călugări, spre veșnică pomenire a părinților domniei mele, apoi și a domniei mele, începînd de la vama oilor, de vama porcilor, de albinărit, de găletărit, de vinărici, de dijme, de fin, de lemne, de cositul fînului, de cărături, de podvoade, adică de toate slujbele și dăjdiile, cîte se află în țara domniei mele, de toate să le fie de ohabă. Și să nu cuteze să împiedice acele sate nici sudeț, nici globnic, nici birari, nici nimeni dintre boierii și dintre slugile domniei mele, trimiși pentru milostenii și pentru slujbele domniei mele. Dacă i-ar împiedica și <cît> un fir de păr, unuia ca aceuia să-i fie potrivnică preacurata născătoare de Dumnezeu <în acest veac și> în cel viitor și va muri în urgia domniei mele.

Încă și după moartea domniei mele, pe cine va alege domnul Dumnezeu să fie domn al Țării Românești, dacă se întîmplă să fie fiu din inima domniei mele sau dintre rudele domniei mele, dacă ar cinsti și ar întări aceste mai sus scrise, pe acela domnul Dumnezeu să-l cinstească și să-l întărească în domnia lui; dacă va nimici și va batjocori, pe unul ca acela domnul Dumnezeu să-l nimicească și să-l ucidă aici cu trupul și în veacul viitor cu sufletul și să aibă parte cu Iuda și cu Arie și cu acei iudei care au strigat asupra lui Hristos Dumnezeu și mîntuitorul nostru, sîngele lui asupra lor și a copiilor lor, ceea ce este și va fi în veci, amin.

Aceștia sînt martorii: Manea vornic, <jupan> Todor, Radul al lui Borcea, jupan Vîlesan al lui Florea, Tatul Sîrbul, jupan Iarciul, Dimitru spătar, Șerban vistier, Semen stolnic, Miclea paharnic, Stefan logofăt.

Calcio a scris, la Tîrgoviște, iunie 30, anul 6949 <1441>.

† Și cnezii din Izvoreani, Neagoe, Oncea și Nan și Trendafil să dea bir, ca și ceilalți siraci, la Izvoreani, să fie. . . a scris¹.

† Io Vlad voievod, din mila lui Dumnezeu, domn.

Arh. St. Buc., S. I., nr. 38 (Snagov I/2).

Orig., perg. (43×36), rupt, pecete atîrnată, căzută.

Cu două traduceri din 1852 și 1911; alte traduceri, ibidem, mss. 354 f. 3 și 458 f. 4—5 și la Academia Republicii Socialiste România, XX/268, CMXII/1.

Fotocopie la Academia Republicii Socialiste România, XX/37.

EDIȚII. Slav. *Venelin*, 87—89. Slav și trad. *Panaiteșcu*, 198—201. Trad. *D.I.R. B.*, 111—112. Facs. *D.I.R., B.*, 341.

¹ Pasajul «Și cnezii . . . scris» este adăugat pe margine, cu chinovar.

1443 (6951) ianuarie 9, Argeș.

Basarab voievod întărește m-rii Cozia daniile anterioare, sate și țigani.

Cîți cu duhul lui Dumnezeu să povățuesc, aceia sînt fii lui Dumnezeu, zis-au dumnezeiescul apostol, carele alergînd în urma iubitorului de dreptate și cu bună nevointă nevoindu-se, ceea ce au pofțit au luat, viața de pămînt pămîntului o au lăsat și cu cele cerești s-au împreunat, fericitul glas de bucurie auzindu-l, carele pururea se aude: «Veniți blagosloviții părintelui meu de moșteniți împărăția cea gătită voao de la întemeierea lumii».

Cu care și eu, buncredinciosul și de bine cinstitoriul și de Hristos iubitoriul, Io Basarab voievod și domn, cu mila și cu darul lui Dumnezeu, domnitoriul și stăpînitoriul a toată Țara Rumânească, încă și despre laturile plaiurilor, Amlaș, Făgăraș, herțeg, cît întru putere bine am voit domnia mea a proslăvi pre Dumnezeu, cel ce m-au proslăvit și pre scaunul răposaților părinților domniei mele m-au pus. Dăruit-am acest întru tot cinstit hrisov al domniei mele sfintei mănăstiri, hramul sfînta și de viață începătoare troiță, ca să-i fie satele: anume Călimăneștii și Jiblea și Brăduțenii și Seaca și Bogdăneștii și Luncenii și Hinăteștii și Bucureștii și Vădăstrița și Micleușul și Cărarea și Curila și Gărdanul și Ciocăneștii și Stănțeștii și 50 de sălașe de țigani și loc de moară la apa Praovei și beserică și vamă la Jănune și balta Mamina de la Orlea de sus, toată balta, Săpatul și Căbălul și Șăperagul și Podnea, Bucéciul și țiganii de la Ulița din Rîmnice și satele de la baltă, Cărărenii și Luminenii și Cornul <lui Ujog>¹ și moara de la Cătălui și cu satul.

Acéstea toate să fie sfintei mănăstiri și dumnezeieștilor călugări întru hrană, iar părinților domniei mele veacinică pomenire. Drept acéia și domnia mea încă le-am ertat de oerit și de gorștinărit și de dijmărit și de vinericiu, de găleată, de dijmă, de lemne, de fîn, de povări, de podvoade și de toate dăjdile, cîte vor mai fi în țara domniei mele. Să n-aibă nimeni a-i supăra, nici județ, nici globnic, nici birari, pentru că cine s-ar ispiti a lua de la acéste sate măcar un păr, aceluia să-i fie pizmașă sfînta și de viață începătoare troiță și în urgia domniei mele va muri, ca un necredincios și rușinătoriu acestui hrisov al domniei mele.

Așijderea și după petrecerea domniei mele, pre care va alége domnul a fi domn Țării Rumânești, care va cinsti și va întări acest hrisov, pre acela domnul Dumnezeu să-l cinstească și să-l păzească în domnia lui; iar carele va strica și-l va sparge, pre acela domnul Dumnezeu să-i ucigă aici trupul lui și în veacul cel viitoriu sufletul lui și să aibă parte cu Iuda și cu Ariia și cu alți necredincioși jidovi, ca să fie în véci, amin.

¹ Loc alb.

Iată și mărturii am pus domnia mea, boiarii divanului domniei mele.

Și au scris Calotă, în cetatea cea domnească a Argeșului, în luna lui ghenarie 9, văleat 6951 <1443>.

Arh. St. Buc., Condica m-rii Cozia, nr. 209, f. 132.

Traducere.

Alte traduceri, ibidem, mss. 213 f. 5 și 215 f. 36v.—37.

EDIȚII. Trad. Panăitescu, 202—203; D.I.R., B., 112—113.

97

1444 <septembrie> 20, Orșova.

Iancu de Hunedoara întărește m-rilor Vodița și Tismana toate privilegiile și daniile lor anterioare.

† Іанѣшь въ Хѣнада, воевода Брделскыи и шпан Гекшамъ и Тълншварѣ и кралевства Угрѣскога [вѣсѣм внискам найвышии капитанъ, давам на знаніе вѣем нашем втворенем Іанстом вѣсѣмъ нашем црѣковникѣм старѣишинам и вѣсѣм владѣламъ и шпановѣмъ и порколабомъ и владѣшемъ и бирѣвѣмъ и вѣсакомѣ чловѣкѣмъ кто к менѣ слоуша. Бѣсакы чловѣкѣ да се варѣе и да нѣ волнѣ ни оу чемъ позабавити монастырѣмъ попа Герасима, свѣтолы Іандынѣ на Бодницѣхъ и прѣсвѣтон Богородици Тисменскои, за радѣ ихъ смѣтаа оузелъ подъ свою роукъ, да ихъ вбарѣемо въ всякого чловѣка и мовѣмъ вѣромъ прѣехъ, вѣлае що естъ было прѣво тѣхъ [монастыри. и съга да е ниѣ слѣбодно, и села и вси хутары що имаю и виноградни и воденице и ворѣси и ливаде црѣковниа :

Близъ монастыра свѣтаго Іандынѣ Бодничкога: село Жидовцица и Ѓшница и Прѣклячевци и Потокъ и Жарковѣцъ; и на Бодници, Бахнинци и Ѓлхвница; и оу Блаатничко сѣдство, на Дѣнавѣ, Кѣманскыи Брѣд; и в Блаатници, Ѓагевѣцъ и дрѣгы Ѓагевѣцъ и Пестичѣво и Тѣпорно и Ѓѣгонно и протива Циѣра, влато зовѣмоѣ Бистрицъ и при ниѣмъ двѣ села, вѣои <Калѣгерѣвѣ>ци; и в Жалѣшко сѣдство, село Площина и Черешѣво и <Тѣрчинѣвѣци и Лѣвѣда>, и в Жѣлѣцѣхъ, <Пекалѣци> и Ѓѣвѣлѣци и Балѣ Ларга и Ѓтрѣлѣта; и на Жѣли, село <Чаѣри и Ѓнгѣри и Дѣшѣци> и на Тисмѣна, село Тисмана и Ѓрѣвшорн; и на Изѣирни, Пѣдѣнѣ; и на Жалѣшѣ, <Ярѣани и Талѣшѣци> и Балѣци и <Расѣвѣ>. И еше нагохъ истинѣ како е и прово Бистрица црѣковниа и за ниѣхъ <моленіе и правѣ и вѣрѣ то> ниѣмъ вѣлободнѣхъ, попѣ Герасѣмѣ и монастырѣмъ, да естъ оу вѣцинѣ и да ниѣ естъ вѣрѣкѣхъ съ вѣклии що дрѣжѣи к вистрицкѣ хутаръ и трѣжна и прохѣдѣнаа царниа

да ест попъ Герасимъ и калъгерымъ вѣдичкемъ и тисмѣнскимъ, <да сѣ волни надъ
всѣмъ доходоу>жымъ що ест оу Бистрицѣ.

Такожде и по вѣсоудѣ, колико имаю села съ више писанна и хутора и
ливаде и воденице и оу Гѣверинѣ и оу Бистрици и на всакомъ мѣстѣ що е ниѣхъ
монастыремъ и що к нимъ дрѣжѣи, все да имъ естъ словѣдно и на зрнк, въдъ
сѣга и до вѣка и да имъ нѣ колнѣ никто позабавити ни оу чемъ. Тко не
хоче своемъ злѣ, тонъ свакомъ говорѣ и сѣгашнимъ и послѣ конъ хоте быти
мое слѣге и по насъ и до вѣка, да имъ нѣ колнѣ никто позабавити ни съ чемъ,
ни ниѣхъ чловеѣкъ и ниѣхъ добиткъ. И що кѣпѣю и що продакъ, и на сѣхѣ, и
на водѣ, и кѣдѣ ходоу ниѣхъ людѣе ш ниѣхъ добиткомъ, ни на едномъ мѣстѣ
ваамъ да не платѣ, нь да ходоу словѣдно. И що имаю вѣрѣшница и вѣрѣже
на Дзнакъ, все да е ниѣхъ словѣдно, како е и прѣво было, тако и до вѣка да
естъ монастыремъ попа Герасима и конъ хоте по немъ быти и неговѣмъ калъгерымъ,
конъ хоте быти съ тѣхъ монастырѣхъ, тѣхъ реда оубогаа вратѣа, що ниѣхъ смо мы
звели, да ниѣхъ мы пазимо и хранимо, за ниѣхъ слоужбѣ и правѣѣрѣ, що намъ
слоужѣ право и вѣрно.

И уни съ своимъ вѣрѣ да си прѣбываю и свои закони да си дрѣже оу своихъ
црѣквахъ и да имъ никто нѣ колнѣ позабавити ни бантовати за ниѣхъ закони, на
тонъ сѣмъ даль нимъ свою вѣрѣ и свега вѣсага зѣгрѣскога, на <тонъ дадѣ>хъ вѣниа
нашѣ отворенѣи листѣ. Того радѣ, заповѣдамо свакомъ нашемъ слѣгѣ, кое сѣ
сѣга и кое те быти на прѣдъ, како ино никто да не смѣлъ зчинитъ, тко не хоче
своемъ злѣ вт господства ми, него свакинъ да ниѣхъ не вѣароваль и оу томъ да
ниѣхъ не дрѣжаль, на що имъ сѣмъ гаа даль мои листѣ и како имъ дрѣжѣи книга
светопочившега цара Жигмѣнда.

И ещѣже изнагоу истинѣ како е втцѣ деспота Стефана, Лазарѣ кнѣзѣ,
приложна тѣмъ црѣквамъ села оу Грѣесконъ земли, за свою доушю, прѣсвѣтонъ
Богородици Тисмѣнсконъ и свѣтомъ втцоу Индѣниѣ Бодичкомъ, села на имѣ,
Кисѣлинево трѣгъ и сѣ царинномъ и съ киногради и съ ливадами и сѣ всѣмъ хотаромъ
и дохѣдкомъ слободно, такожде и дрѣгла села: Попивци и Марианѣ и Дрѣмни на
Млакѣ и Кличевѣцъ на Дзнакъ. И тѣи села даде съ виногради и съ нивѣемъ и сѣно-
коси и съ воденицами и кѣсѣми хотары, да естъ словѣдно, да естъ црѣквамъ
прѣсвѣтонъ Богородици Тисмѣнсконъ и свѣтомъ втцоу Индѣниѣ Бодичкомъ. И
тонъ сѣга вслобагамо попъ Герасимъ и тѣмъ конъ те по немъ быти и сѣга и
до вѣка.

И таконъ гѣвори господство ми всемъ нашимъ вѣрнемъ слоужамъ и шпановымъ и
поркалабѣимъ и <вамѣшемъ и хармицемъ, всаки да сѣ> варѣетъ вт Герасимови калъ-
гери и вт негова <чловеѣка> и вт негова блага и вт всакога нигока добитка и
що носи и що возѣи, да лѣ е вѣра, и по водѣ и по сѣхѣ и по вѣсоудѣ, сло-
вѣдно да ходоу и ни гдѣ да не платѣ вама, вт сѣга и до вѣка и никто да имъ
нѣстъ колнѣ позабавити ни оу чемъ, тко не би хотѣли вт господства ми зло
прѣити. Тонъ вѣсакомъ чловеѣкъ гокорѣ, и сѣгашнемъ моемъ слоужамъ, и на прѣдъ,
конъ те быти.

И КТО ПРОЧЪТЕ ВЪСН МОЮ КНИГЪ, ПАКЫ ДА Ю ІЕ ВРАТНА ТОМЪН ЧЛОВѢКЪС, КОМУ ІЕ ВАМ ДА ВГЛЕДАТИ.

ДАДЕ СЕ ВЪДИ КНИГА ПОПЪ ГЕРАСИМЪ ѿ БРШАКЪ, ПО ХРИСТЪ РОЖДАСТЕЪ, ХА И СМД ЛКТО, М<ЕС>ЦА СЕПТЕМВРИА> КЪ ДЪНЬ. ЗА ПОДПИСАНІЮ, САМЪ ГОСПОДИНЬ КОКЪДА.

† Ianăș de Huniade, voievod al Ardealului și șpan al secuilor și al Timișoarei și căpitan suprem al tuturor oștirilor regatului unguresc. Dăm de știre cu acesată a noastră scrisoare deschisă tuturor fruntașilor noștri bisericești și tuturor vlastelinilor și șpanilor și pîrcălabilor și vameșilor și birăilor și oricărui om care ascultă de mine; orice om să se ferească și nu are voie să împiedice cu nimic mănăstirile popii Gherasim, sfîntul Antonie de la Vodița și preasfînta născătoare de Dumnezeu de la Tismana, pentru că le-am luat eu sub mîna mea să le apărăm de orice om și le-am primit în credința mea, încît ceea ce au fost mai întii al acelor mănăstiri și acum să le fie slobod și sate și toate hotarele pe care le au și vii și mori și nuci și livezi bisericești.

Lîngă mănăstirea sfîntului Antonie de la Vodița: satul Jidovștița și Sușița și Preaclecevți și Potoc și Jarcovăț; și pe Vodița, Bahninți și Elhovița; și în județul de Baltă, la Dunăre, Vadul Cumanilor; și în Blatnița, Saghevățul și al doilea Saghevăț și Pesticevo și Toporno și Sogoino și în fața Țibrei, balta numită Bistrăț și pe lîngă ea două sate, amîndouă Calugherovți; și în județul Jaleș, satul Ploștina și Cereșevo și <Turcinovți și Leurda> și la Julți <Pecalești> și Obăialești și Valea Largă și Strîmta; și la Jiu, satul <Ceauri și Ungurei și Dușești>; și la Tismana, satul Tismana și Sîrbșori; și la Izvirna, Podeani; și la Jaleș, <Arcani și Tamașești> și Balești și <Rasova>. Și încă am aflat adevărul că și mai înainte Bistrița a fost bisericească și pentru <rugămintea și dreapta lor credință> și aceasta le-am slobozit, popii Gherasim și mănăstirilor, ca să fie de baștină și să le fie în mîini cu tot ce se ține de hotarul Bistriței și vama de mărfuri și de trecere, să fie a popii Gherasim și a călugărilor de la Vodița și de la Tismana, <ca să fie volnici asupra> întregului venit care este la Bistrița.

De asemenea și peste tot, cîte sate au mai sus scrise și hotare și livezi și mori și în Severin și în Bistrița și în orice loc care este al mănăstirilor lor și care țin de ele, toate să le fie slobode și de uric de acum și în veci. Și să nu aibă voie nimeni să-i împiedice cu nimic, cine nu vrea răul său. Aceasta o spun fiecăruia și celor de acum și celor ce vor fi mai tîrziu slugile mele și după noi și în veci, că nimeni nu are voie să-i împiedice întru nimic, nici pe omul lor, nici marfa lor. Și ce cumpără și ce vînd și pe uscat și pe apă și pe unde umblă oamenii lor cu marfa lor, în niciun loc să nu plătească vamă, ci să umble slobod. Și vîrtejuri și pescăriile ce au la Dunăre, toate să le fie slobode, cum au fost și mai înainte și în veci, să fie mănăstirilor popii Gherasim și cui va fi

după dînsul și călugărilor lui care vor fi în acele mănăstiri, frații săraci ai aceluiași ordin, pe care noi i-am luat ca să-i păzim și să-i apărăm pentru slujba și dreapta lor credință, cu care ne-au slujit drept și credincios.

Și ei să rămînă în credința lor și legea lor să o țină în bisericile lor și nimeni să nu aibă voie să-i împiedice sau să-i turbure pentru legea lor, pentru aceasta le-am dat credința mea și a întregii Țări Ungurești, <pentru aceasta> am dat această scrisoare deschisă a noastră. De aceea, poruncim tuturor slugilor noastre, care sînt acuma și care vor fi de acum înainte, ca nimeni să nu cuteze să facă altfel, cine nu-și vrea răul de la domnia mea, ci toți să-i apere și să țină întru aceasta pentru care eu le-am dat scrisoarea mea și precum îi ține cartea sfintră-posatului împărat Sigismund.

Și încă am aflat adevărat că părintele despotului Ștefan, cneazul Lazăr, a dăruit acelor biserici, preasfintei născătoare de Dumnezeu de la Tismana și sfîntului părinte Antonie de la Vodița, sate în Țara Sirbească pentru sufletul său, satele anume, tîrgul Kiselievo și cu vama și cu viile și cu livezile și cu toate hotarele și veniturile sobod, de asemenea și alte sate: Popovți și Mariane și Drămni pe Mlava și Clicevăț pe Dunăre. Și acele sate le-a dat cu vii și cu ogoare și fînețe și cu mori și cu toate hotarele, ca să fie slobode, să fie ale bisericilor preasfintei născătoare de Dumnezeu de la Tismana și ale sfîntului părinte Antonie de la Vodița. Și acestea acum le slobozim popii Gherasim și celor ce vor fi după dînsul și acum și în veci.

Și astfel spune domnia mea tuturor credincioaselor noastre slugi și șpanilor și pîrcălabilor și vameșilor și harmiților, fiecare să se ferească de călugării lui Gherasim și de oamenii lui și de bunurile lui și de orice marfă a lui și ceea ce poartă și ceea ce cară să aibă credință și pe apă și pe uscat și peste tot să umble slobod și nicăieri să nu plătească vamă, de acum și în veci. Și nimeni să nu aibe voie să-i împiedice întru nimic, cine nu vrea să primească rău de la domnia mea. Aceasta o spun oricărui om și slugilor mele de acum și celor care vor fi în viitor.

Și cine va citi această carte a mea, iarăși s-o înapoieze aceluiași om care i-o va da s-o vadă.

S-a dat această carte popii Gherasim la Orșova, după nașterea lui Hristos, anul 1444, <luna septembrie> 20 zile. Pentru iscălitură, însuși domnul voievod.

Arh. St. Buc., S. I., nr. 39 (Tismana).

Copie contemporană, hîrtie (43×30), deteriorată.

Cu o trad. de la sfîrșitul sec. XVIII; altă trad. ibidem, ms. 329 f. 73v.—75.

Copie slavă la Academia Republicii Socialiste România, XI/248.

Fotocopie la Academia Republicii Socialiste România, XX/38.

Luna după data trecerii lui Ioan de Hunedoara la Orșova, în 1444.

EDIȚII. Slav. *Mijatović*, 27—29. Slav și trad Ștefulescu, *Tismana*, 184—189, sub octombrie 20; *Panaitescu*, 203—207, sub octombrie 20. Trad. *Miatovici*, *Reflexiuni sîrbești* 947—950, sub octombrie 20; *D.I.R., B.*, 113—115.

<1445>, Tîrgoviște.

Vlad Dracul voievod întărește m-rii Buna-Vestire (Cotmeana) satele Bărbătești, Budești și Ciocănești, scutindu-le de slujbe și dăjdii.

Cîți cu duhul lui Dumnezeu să povățuiesc, aceia sînt fii lui Dumnezeu, dupre cum zice dumnezeescul apostol, căruia urmînd cei iubitori de dreptate și cu nevoiță bună s-au nevoit, viața cea dorită au cîștigat și cele pămîntești pre pămînt lăsîndu-le, către cele cerești s-au lipit, glasul cel fericit auzînd, pre carele apururea îl aud: « Veniți blagosloviții părintelui meu de moșteniți împărăția carea iaste voaă de la întemeerea lumii ». Pentru aceea și eu, binecredinciosul și binecinstitoriul și de Hristos iubitoriul, Io Vlad voevod și domn, cu mila lui Dumnezeu și cu darul lui Dumnezeu, stăpînitoriul și domnitoriul a toată țara Ungrovlahiei și părțile de peste munți, Almașului, Făgărașului herțeg. Pentru aceea bine am voit domniia < mea >¹ cu a mea bunăvoiață, cu luminată și curată inimă, ca să proslăvesc pre Dumnezeu, cel ce m-a proslăvit și pre scaonul celuia ce întru sfînta odihnă s-au mutat, părintelui domnii mele, cu slavă m-au înălțat și am dăruit acest cîstit și prea cîstit, carele iaste preste toate cîstiele și darurile, acest hrisov al domnii mele, sfîntei mănăstiri și sfîntului lăcaș al sfîntei Bunei Vestiri, preacuratei stăpînei noastre, născătoare de Dumnezeu, Codmeana, ca să fie satele ce să numesc Bărbăteștii și Budeștii și Ciocăneștii, pre carele l-au dăruit jupan. . .¹

Pentru aceea și domniia mea am adaos și am întărit, ca acele sate să fie pentru slujba și spre hrana dumnezeștilor călugări, ohabnice și spre vecinică pomenire domnii mele. Începînd de la oerit și de la dijmărit de stupi i de rîmători, de găleată și de dijmă și de vinerici și de podvoadele, de lemne și de gloabe și de cositul fînului, ce să zice de toate slujbele și dijmele cîte vor eși în țară domnii mele, de toate să fie slobozi. Și să nu îndrăznească a-i supăra, nici judecători, nici pîrcălabi, nici birari și nici altcinevași din boierii domniei mele. Iar carii vor îndrăzni a supăra satele mănăstirii, măcar pînă la un păr din cap, unuia ca aceluia să-i fie înpotrivire preasfînta născătoare de Dumnezeu și va muri întru pedeapsa domnii mele, ca un necredincios și neascultător și rușinătoriu hrisovului domniei mele.

Încă și după moartea domniei mele, pre carele va alege domnul Dumnezeu a fi domn Țării Rumânești, sau din preaiubiții fii domnii mele, sau din rudele domnii mele, de va cînsti și va întări aceste mai sus scrise, pre acela domnul Dumnezeu să-l cîstească și să-l întărească întru domnia lui. Iar de va strica și va rușina, pre acela domnul Dumnezeu să-l ucigă, aicea trupul lui, iar în veacul viitoriu sufletul lui și să aibă parte cu Iuda și cu Arie și cu ceilalți necre-

¹ Lipsă în text.

dincioși jidovi, cariі au strigat asupra domnului nostru Isus Hristos, sîngele lui asupra feciorilor lor și asupra lor, carele iaste și va fi în veci, amin.

Iată și mărturii am pus domnia mea: jupan Manea Udriște și fratele său Stoica și jupan Nanul i Vlaicul dvornicul i Radul Gorcea și Vilcan al Florii și Dumitru spătar și Radul spătar¹ și Radul vistiier și Simion² stolnic și Radul paharnic și Cazan logofăt.

Și Calcea carele am scris la Tirgoviște, la leat 6968 <1459—1460>.

Arh. St. Buc., Condica m-rii Cotmeana, nr. 357 f. 32.

Traducere din sec. XVIII.

Copie ibidem, ms. 359 f. 77v.—78.

Data greșită. Datat după boierii martori și în special după Cazan logofăt și Radu vistiier.

EDIȚII. Trad. *Panaitecu*, 242—244, sub <1459—1460>; *D.I.R., B.*, 106—107 sub <1439 sept. 1—1440 aug. 31>.

99

1445 (6953) august 7, Tirgoviște.

Vlad Dracul voievod întărește lui Badea Ciutin ocină la Malul-de Sus și la Zlotești, scutindu-l de dări și slujbe.

† Бѣ Христа Бога благоверны, благочестивы и Христолюбивы, Іу Влад коевода и господинѣ, милостїа Божїем и Божїем дарованїем, владающїи и господствущїи въ всен земли Сѣгровлахїи и запланинским страннам, Ямлаш и Фагараш херцег. Благопронзводи господство ми, своим благым пронзволенїем, чистым и свѣтлым сръдцем и даровахъ сын въсечестны и благообразны и прѣпочтан, иже надъ въсклми честы и даров, надстожи хрисовѣа господства ми, Бадѣ Чютин съ синови си Бадѣ, Главѣа, Радѣула, Нѣкше, Браниславу и синѣ его Бадѣ, ѣко да им ест а сже с Мал вт Гор, понеже ест покъпен за г кони вт Радѣ вт Тѣрчи, дел Шерканов и дѣкл. . . > вт Тѣрчи³ вт Злотеци и дѣ вѣ кони кѣпихъ сам господство ми за два кони.

Тѣм ради, да им ест въ вчинѣ и въ вѣабѣ, тѣм и дѣцам их, внсчлатом и прѣвнсчлатом их, до живота господства ми и до живота прѣвороднихъ синовъ господства ми Мирчу и Бладѣула и Радѣула, почехъ вт вѣчїего вама, вт свиньего вама, вт пчеларства, вт къбларства, вт винарич, вт джмы, вт псади, вт глобы, вт дрѣва, вт тапи, вт сѣнокосїа, вт повоза, вт пѣвѣд и вт въскхъ слъжбахъ и дажбахъ великихъ и малихъ, еинко се нахѣдетъ въ землч господства ми. И да ихъ не смѣетъ бантѣвати, ни сѣдец, ни глобник,

¹ În loc de: comis.

² În loc de: Semen.

³ Cuvîntul: «Тѣрчи» este scris posterior peste text ras.

ни бирчїи, ни нїхто ѡт болѣр и <ѡт> работникъ господства ми послани по милостехъ и работахъ господства ми. Ктѣо сѣмъ бѣи покѣснл позабавити аще о класъ единъ, то таковъ иматъ прѣлати велико зло и шрѣе ѡтъ господства ми, тако невѣрникъ и прѣстѣпникъ и посрамителъ сїемъ хрисовѣлѣ господства ми.

Щеже <и по смрѣти господства ми, кого> избереѣтъ господъ Богъ быти <господинъ Влашкои земан, или ѡтъ срѣдечнаго плода господства ми, или ѡтъ сѣрвдникъ господства ми, или <по грѣсѣхъ> нашихъ ѡтъ иноплеменникъ, та аще почтетъ и поновитъ и съхранитъ> и ѡтвердѣитъ, тѣмъ господъ Богъ да почтетъ и поновитъ и съхранитъ> и ѡтвердѣитъ въ господствѣ его; аще ли не почтетъ и не поновитъ и не съхранитъ и не ѡтвердѣитъ, нѣ расипетъ и порѣшитъ, тѣмъ господъ Богъ да ѡбѣетъ его зде тѣломъ, а въ бѣдѣ живимъ вѣщѣ дѣшевно и да иматъ ѡчестїе съ Ісуджъ и съ Ірїю и съ инѣми рекшимъ на господа Бога, спаса нашего Ісуса Христа, крѣвъ его на ныхъ и на члѣдохъ ихъ, еже естъ и бѣдетъ въ вѣкы, аминъ.

Еже свѣдѣтеле: жѣпанъ Манѣ дворникъ и жѣпанъ Нанѣлъ и жѣпанъ Радоула Борчевъ и жѣпанъ Стонка и жѣпанъ Димитръ, Нѣгоѣ спатаръ, Казанъ лѣгѡѡетъ, Радоула вѣстѣар, Нѣгъ пахарникъ, Семенъ столникъ, Радоула комисъ.

Ізъ, Драгомиръ, еже исписахъ въ Тръговици, августъ 3 въ лѣто хѣцигъ, ендиктїонъ и.

† Іу Владъ вѣвѣда, милостїа Божїеа господинъ.

† În Hristos Dumnezeu, binecredinciosul, binecinstitorul și de Hristos iubitorul, Io Vlad voievod și domn, din mila lui Dumnezeu și cu darul lui Dumnezeu, stăpînînd și domnînd în toată țara Ungrovlahiei și al părților de peste munți, Amlășului și Făgărașului herțeg. A binevoit domnia mea cu a sa bunăvoînță, cu inimă curată și luminată și am dăruit acest atotcînstit și cu frumoasă față și preacînstit, care este deasupra tuturor cînstelor și darurilor, hrisovul de față al domniei mele lui Badea Ciutin cu fiii săi, Badea, Slavul, Radul, Neacșu, Branislav și fiul său Badea, ca să le fie o funie la Malul de Sus, pentru că este cumpărat pe 3 cai dela Radu din Turci, partea lui Șerban și partea... Turci¹ din Zlotești și partea... cai... am cumpărat însumi domnia mea pe doi cai.

De aceea, să le fie ocină și de ohabă, lor și copiilor lor, nepoților și strănepoților lor, cît va trăi domnia mea și cît vor trăi cei dintîi născuți fii ai domniei mele Mircea și Vladul și Radul, începînd dela vama oilor, de vama porcilor, de albinărat, de găletărit, de vinărici, de dijme, de posade, de gloabe, de copaci, de talpe, de cositul finului, de cărături, de podvoade și de toate slujbele și dăjdiile mari și mici, cite se află în țara domniei mele. Și să nu cuteze să-i turbure nici sudeț, nici globnic, nici birari, nici nimeni dintre boieri și dintre dregători domniei mele, trimiși după milostenii și muncile domniei mele. Cine s-ar încumeta

¹ Cuvîntul: «Turci» este scris posterior peste un text ras.

să-i împiedice chiar cu un fir de păr, unul ca acela va primi mare rău și urgie dela domnia mea, ca un necredincios și călcător <și batjocoritor> al acestui hrisov al domniei mele.

Încă <și după moartea domniei mele, pe cine> va alege domnul Dumnezeu să fie <domn al Țării Românești sau din> rodul inimii domniei mele sau din ruda domniei mele sau, <pentru păcatele noastre>, din alt neam, dacă va cinsti și va înnoi și va păzi și va întări, pe acela domnul Dumnezeu să-l cinstească și să-l înnoiască și să-l păzească și să-l întărească în domnia lui; dacă însă nu va cinsti și nu va înnoi și nu va păzi și nu va întări, ci va risipi și va strica, pe acela domnul Dumnezeu să-lucidă aici cu trupul, iar în veacul viitor sufletește și să aibă parte cu Iuda și cu Arie și cu acei cari au strigat asupra domnului Dumnezeu, mîntuitorului nostru, Iisus Hristos, sîngele lui asupra lor și asupra copiilor lor, ceace este și va fi în veci, amin.

Aceștia sînt martorii: jupan Manea vornic și jupan Nanul și jupan Radul al lui Borcea și jupan Stoica și jupan Dimitru, Neagoe spătar, Cazan logofăt, Radul vistier, Neag paharnic, Semen stolnic, Radul comis.

Eu, Dragomir, care am scris în Tîrgoviște, august 7, în anul 6953 <1445> indiction 8.

† Io Vlad voevod, din mila lui Dumnezeu, domn.

Academia Republicii Socialiste România, ms. 5236 f. 45—48.

Copie incompletă.

Altă copie, decalc, ibidem, XLV/148.

EDIȚII. Slav și trad. Panaitescu, 208—210. Trad. D.I.R., B., 115—116.

100

<1449 septembrie 1 — 1450 august 31> 6958.

Vladislav al II-lea voievod, fiul lui Dan al II-lea, acordă privilegii m-rii Cutlumuz de la Athos.

Χρυσόβουλλον Δάν Βλάδον Βασσασάβα βοεβόδα Οὐγκροβλαχίας, χορηγοῦντος προνόμα τῆ ἐν Ἀθῶνα ἱερᾷ μονῆ Κουτλουμουσίου; $\times\zeta$ ἀνη.

Hrisovul lui Dan Vlad Basarab voievod al Ungrovlahiei, dăruind sfintei mănăstiri Cutlumus de la Athos privilegii; 6958.

Academia Republicii Socialiste România, DXCV/8.

Rezumat din fondul Aristarhi.

EDIȚII. Trad Hurmuzaki XIV, 1, 40.

1450 (6958) ianuarie 2, Tîrgoviște.

Vladislav al II-lea voievod întărește m-rii Cozia o moară la Tîrgoviște și un loc de chilie, dăruite de Cazan logofăt și de fratele său Radu.

† Въ Христа Бога благоверныи и благочестивыи и Христолюбивыи, Іу Владиславъ воєвода и господиень, милостїа Божїа и Божїемъ благомъ произволенїемъ, владающею ми и господствующею ми въ всей земли Оуггровлахїнскон, западннскимъ странамъ и въсемъ прѣдѣламъ, Имлашу и Фагарашу херцег. Благопроизволи господство ми своимъ благомъ произволенїемъ, яко прославихъ прославляшаго мѣ Бога и на прѣстола свѣтопочаишихъ родїтель господства ми съ славою възнесша, и даровахъ сынъ въсечестнии и благообразнии и прѣпочѣтанныи, еже надъ въсемыи чѣстныи даромъ¹, надъстолю хрисовоуа господства ми свѣтомоу мо¹настирю и свѣтонъ шенѣанъ свѣтожъ и живоначалнон тронїжъ и ке наричетъ сѧ Козїа, радї прошенїа вернихъ и почѣтанихъ болѣе господства ми Казанъ логвоетъ и братъ его Радуль, яко троудомъ ихъ еже поставихъ и сътворихъ воденицъ, близъ своихъ кѣшѣ, своихъ делъ въ тѣзи воденицъ приложихъ монастырю егда бѣ наставчикъ въ Козїа попу кюр Іосифъ, радї оусопшааго родїтелѣ ихъ, жоупана Радула. Я тѣа воденица сътворена въ Тръговищи, една ест воденица Манѣвѣ Оудрица, а друга ест Казана логвоета, две въ едниъ кѣшѣ.

Твою радї, приложи Казанъ свои делъ монастырю, тако и съ мѣстомъ въ келїа шо естъ близъ воденицъ, да естъ въ вечное въспоминанїе ѿ въ пицѣ божественїа инокиа шбретажнимъ сѧ въ храмъ сзѣтїа Тронїжъ. И тако приложихъ и оуткомихъ съ егоуменомъ попу кюр Іосифъ, яко да запишетъ въ поменникъ мнънастирскыго, прѣжде жоупана Радула родїтелѣ ихъ, и потомъ матери ихъ, жшпаницъ Станѣ, и Казана логвоета и брата его Радула и брата ихъ смершааго Сахака.

И тако поставиши шбекианїа, яко по смръты егоумена Іосифа, колико егоумени станетъ въ монастырь, да оутвѣрднѣ такоужъ заповѣдъ въ законникъ и въ монастыри, яко на въсакъа гредѣщѣа годинѣ въспоминанїе и колико да се творити радї шсопшааго брата ихъ Сахака и тѣмъ въсѣмъ въ рѣдъ и рѣдъ, аминъ.

Еже свидетелке: жоупанъ Манѣ Оудрице и жоупанъ Папа дворникъ и жоупанъ Тодоръ и Станча Ялбоулавъ и Станъ Негрекъ и логвоетъ Мнѣанъ, жоупанъ Доука и Казанъ Къдравнъ и Пахула вистїаръ и Нѣгое столникъ, Балѣ пахарникъ, Манѣ колмс.

И азъ Кръстѣ иже писахъ, въ Тръговищи мѣсѣца генарїе вѣ <дннѣ>¹, влѣтъ <сци текъ>¹ <цихъ>¹ ендиктиви гї.

† Іу Владїславъ воєвода, милостїа Божїа и господиень.

¹ Text ilizibil.

În Hristos Dumnezeu, binecredinciosul și binecinstitorul și de Hristos iubitorul, Io Vladislav voievod și domn, din mila lui Dumnezeu și cu bunăvoința lui Dumnezeu, stăpînind și domnind în toată țara Ungrovlahiei, părților de peste munți și tuturor marginilor, herțeg al Amlașului și Făgărașului. A binevoit domnia mea cu a sa bunăvoință, ca să proslăvesc pe Dumnezeu, care m-a proslăvit și m-a ridicat cu slavă în scaunul sfîntrăposăților părinților domniei mele și am dăruit acest atotcinstit și cu frumoasă față și preacinstit, care este deasupra tuturor cinstelor și darurilor, <hrisovul de față al domniei mele sfintei>¹ mănăstiri și sfintului locaș al sfintei și de viață începătoarei troițe care se chiamă Cozia, pentru rugămintea credincioșilor și cinstiților boieri ai domniei mele, Cazan logofăt și fratele lui, Radul, ca moara pe care au așezat-o și au făcut-o cu truda lor, lîngă casa lor, partea lor din aceea moară au dăruit-o mănăstirii, cînd era nastavnic la Cozia popa chir Iosif, pentru răposatul lor părinte, jupan Radul, iar acele mori făcute la Tîrgoviște, una este moara lui Manea Udriște, iar cealaltă este a lui Cazan logofăt, două într-o casă.

Pentru aceasta, a dăruit Cazan partea lui mănăstirii, cum și cu un loc de chilie, care este lîngă moară, să fie de veșnică pomenire și de hrană dumnezeieștilor călugări, care locuiesc în hramul sfintei troițe. Și astfel au dăruit și s-au întocmit cu egumenul popa chir Iosif, ca să scrie în pomelnicul mănăstirii mai întîi pe jupan Radul, părintele lor și apoi pe mama lor, jupanița Stana și pe Cazan logofăt și fratele lui, Radul și pe fratele lor răposat, Sahac.

Și astfel au așezat făgăduială, ca, după moartea egumenului Iosif, orice egumeni vor sta în mănăstire, să întărească această făgăduială în zaconic și în mănăstire, ca pe fiecare an ce se va scurge să se facă pomenire și colivă pentru răposatul lor frate Sahac și lor tuturor, din neam în neam, amin.

Aceștia sînt martorii: jupan Manea Udriște și jupan Papa vornic și jupan Todor și Stancea al lui Albul și Stan al lui Negre și Mihail logofăt, jupan Duca și Cazan Crețul, Pahulea vistier, Neagoe stolnic, Balea paharnic, Manea comis.

Și eu, Cîrstea, care am scris la Tîrgoviște, luna ianuarie 2 <zile>¹ în anul 6<958 (1450) curgător>¹, indiction 13.

† Io Vladislav voievod, din mila lui Dumnezeu, domn.

Arh. St. Buc., S. I., nr. 40 (Cozia).

Orig., perg. (38,5×24), pecete atîrnată, căzută.

Cu o trad. din 1857.

Copie slavă și trad. ibidem, ms. 712 f. 254v.—256.

Copii slave la Academia Republicii Socialiste România, ms. 5236 f. 59—60 și f. 222—223.

Fotocopie la Academia Republicii Socialiste România, XX/42.

Datat după indiction.

EDIȚII. Slav și trad. *Panaitescu*, 211—214, sub ianuarie 5. Trad. *D.I.R., B.*, 117.

¹ Text ilizibil.

1451 (6959) martie 28.

Vladislav al II-lea voievod întărește m-rii Dealul jumătate din satele Jugoreni-de-Jos, Cereșani și Măicănești, precum și muntele Brăteiu.

† Іw Владислав воєвода и господињъ вѣсми землѣи Зггровлаѣтинскон. Дават господство ми сѣе врѣзѣмо свѣтѣму храму и свѣтѣмъ шѣнтѣмъ свѣтѣмъ отца нашего Николи, монастырю от Дѣл и егѣменѣ и наставникѣ свѣтѣмъ шѣнтѣмъ тожъ попу Гисою и вѣсемъ еже во Христе братѣамъ, яко да имъ сѣятъ Жүгорѣни Долны, половинна и Черешанн¹ и Манканѣци и планина Черешаномъ, Братѣюл, понеже прѣиде прѣдъ господство ми Радүль, анеѣген <P>¹аскала и прѣдъ вѣси болѣре господства ми, та си прѣдаде дѣшѣ монастырю и села си и виногради си, що му естъ въ Инѣдолѣе и къщѣ си и вѣсе тогово именѣе, како докле естъ живѣ да сѣ хранитъ на села си сѣ именѣемъ си, а по сѣмрѣтѣи, вѣсѣмъ да естъ монастырю, а инѣ никто да не сѣ метѣхатъ. Того радѣ имъ даде и господство ми, да имъ естъ въ шчинѣ и въ шѣбѣ и ни отъ когоже непотѣкновѣно, по врѣзѣмо господства ми.

Свѣдетеле: жѣпанъ Манѣ Шдрище велики дворникъ, жѣпанъ Димитрь спатар, жѣпанъ Миѣхана логошет, жѣпанъ Дѣска, жѣпанъ Казанъ логошет, <жѣпанъ>¹ Іаковъ, жѣпанъ Бѣрнеон, Штонка Кѣркмаз, Драгомѣр отъ Бранѣци и Петѣкъ Бѣвүшинъ отъ Дѣчүани, Штанѣл спатар, Шѣгоѣ столникъ, Балѣ пѣхарникъ, Манѣ комис, Малѣүшѣ страторникъ.

И азъ Костандинъ писахъ, месѣца марта кнѣ, въ лѣтѣ хшцнѣ.

† Іw Владиславъ воєвода, милостѣмъ Божѣмъ господињъ.

† Io Vladislav voievod și domn a toată țara Ungrovlahiei. Dă domnia mea această poruncă sfântului hram și sfântului locaș al sfântului părintelui nostru Nicolae, mănăstirii de la Deal și egumenului și nastavnicului acestui sfânt locaș, popii Sisoe și tuturor în Hristos frați, ca să le fie Jugoreanii-de-Jos, jumătate și Cereșani¹ și Maicanеști jumătate și muntele Cereșanilor, Brateiu, pentru că a venit înaintea domniei mele Radul, nepotul lui <R>¹ascal, și în fața tuturor boierilor domniei mele, de și-a închinat sufletul mănăstirii și satele sale și viile sale care-i sînt în Andolie și casa sa și toată averea lui, ca pînă este viu, să se hrănească la acele sate ale lui și cu averea lui, iar după moarte, toate să fie ale mănăstirii, iar altul nimeni să nu se amestece. Pentru aceasta, le-am dat și domnia mea, să le fie de ocină și de ohabă și de nimeni neatînse, după porunca domniei mele.

¹ Loc rupt.

Martorii: jupan Manea Udriște mare vornic, jupan Dimitrie spătar, jupan Mihail logofăt, jupan Duca, jupan Cazan logofăt², <jupan>¹ Iacov, jupan Berivoi, Stoica Curemaz, Dragomir din Branești și Petec Babușin din Luciani, Stanciul spătar, Neagoie stolnic, Balea paharnic, Manea comis, Maleuș stratornic.

Și eu, Costandin, am scris, în luna martie 28, în anul 6959 <1451>.

† Io Vladislav voievod, din mila lui Dumnezeu, domn.

Arh. St. Buc., S. I., nr. 41 (Dealu XI/1).

Orig., perg. (21×33), pecete aplicată, căzută.

Cu o trad. din 1844; alte traduceri, ibidem, mss. 216 f. 2, 217 f. 49 și 462 f. 6, precum și la Academia Republicii Socialiste România, ms. 1447 f. 46 și CMIX/23.

Fotocopie la Academia Republicii Socialiste România, XX/40.

EDIȚII. Slav și trad. Panaitescu, 214—215. Trad. D.I.R., B., 117—118.

103

1451 (6959) iulie, Tîrgoviște.

Vladislav al II-lea voievod întărește mai multor boieri ai săi satele: Gura Deșului, Săseni, Boișoara și Găojani, precum și munții: Mănăileasa, Stîna mare, Zănoaga și Arsurile lui Boe.

† Бъ Христа Бога благоверни и благочестивни и Христулюбивни, Іоу Бладислав воевода и господинь, милостивъ Божиех и Божиехъ дарованиех, обладавшими и² господствуещими въ всен земли Угровкаѹтинскон и западинским странам, Ямлашу и Фагарашу херцег. <Благопро>²изволи господство ми, своим благимъ произволениемъ чьстимъ и свѣтанм сръдцем и дарува господство ми съи въсечестни и благообразни и прѣпочетани, иже над въсѣми чести и дарок надстожи хрисовула господства ми слугам и болѣром господства ми Драгомиру Рѣхат и синовом его, Іоу и Блъкѹл и анеѣю его, Драгомир и Татѹл съ синове си и Микѹл съ синове си и Бора съ синове си, над Ѣсти Дешѹ и Гжѣни. И еце Драгомиру Рѣхат и сынъ его Нон и Блъкѹл и Драгомир над Боншора и Гьлѹжани между Боншоре и планинж Мжнжѹлѣсж и Голѣма Стжнж и Знога и Прислоп и Унтре Бонле и Ирѣурне Боев.

Тна въсѣ да им сжт въ очинж и въ охабж, тѣм и тѣх децам, внѹчетом и прѣвнѹчетом нѹ, почевши шт овчиннѹ вама, шт свиннинѹ вама, шт пчеларства, шт кжеларства, шт внарнич, шт днжми, шт глобн, шт посади, шт дрѣва, шт тапн, шт сѣнокосна, шт повоза, шт подвод и шт въсѣх слѹжбах великихѹже и малихѹ, елико се нахѹджт къ самодръжавном земли и области господства ми. И да нѹ не смѣт вантѹвати ни сждец, ни глобник, ни бирчна, ни инѹ нѹхто шт

¹ Probabil fost logofăt.

² Loc rupt.

болѣръ или ѡт работникъ господства ми послалелихъ по мѣстехъ и по работахъ и по службахъ господства ми. Кто се би покусилъ позабавити мѣ, аще и ѡ власъ единъ, тѣ таковы хощетъ прижити велико зло и <свр>¹гна ѡт господства ми, якоже невѣрникъ и прѣстѣпникъ и посрамителя снѣмѣ хрисовѣлу господства ми.

Щеже и закланнѣе поставѣтъ господство ми, по сѣмрѣти господства ми, кѡгѡ избѣретъ господь Богъ бити господинъ Влашкоу Землѣ или ѡт срдѣчнаго паода господства ми или ѡт сродникъ господства ми или, по грѣсѣхъ нашихъ, ѡт иноплеменникъ, та аще почететъ и поновитъ и ѳтвердѣитъ сѣи х<ри>¹совѣлъ господства ми, и тѡгѡ господь Бога да почететъ и сѣхранитъ и ѳтвердѣитъ въ господства его; аще ли не почететъ и не ѳтвердѣитъ, нѣ поперетъ и порѣшитъ и расипетъ, и тогѡ господь Богъ да посрамитъ и поперетъ и ѳвѣнетъ его, зде тѣломъ, а въ инѣ въкѣ душа его и да иматъ ѳчестѣе съ Іуда и съ Іриемъ и съ онѣми Іудеи иже възѣпнѣше на господа Бога, спаса нашего, Исуса Христа, кръвъ его на нѣхъ и на чедоѡхъ нѣхъ, еже естъ и бѣдетъ въ вѣки, амѣнь.

Сеже свѣдѣтеле: жѡпан Манѣ Ѳдрище, жѡпан Тѣдоръ, жѡпан Станче дворникъ, жѡпан Миѡана лѡгѡѡетъ, жѡпан Димитръжъ, жѡпан Дѣрка, жѡпан Станъ Нѣгровичъ, Станѣулъ спатаръ, Пахѣлкѣ кистиаръ, Балѣ пѣхарникъ, Нѣгѡе столанникъ, Ма¹-леѡшъ страторникъ, Манѣ комисъ.

Івъ Нѣгъ еже писъ юлѣи.....¹ въ лѣтѣ [~]ѡциѡѡ, въ Тѡрѡговици.

† Іѡ Владиславъ живѣѡуда, милостѣѡ Божѣѡ господинъ.

† În Hristos Dumnezeu, binecredinciosul și binecinstitorul și de Hristos iubitorul, Io Vladislav voievod și domn, din mila lui Dumnezeu și cu darul lui Dumnezeu, stăpînînd și domnînd în toată țara Ungrovlahiei și părților de peste munți, Amlășului și Făgărașului herțeg. A binevoit domnia mea cu a sa bunăvoință, cu inimă curată și luminată și a dăruit domnia mea acest atotcînstit și cu frumoasă față și preacînstit, care este deasupra tuturor cînstelor și darurilor, hrisovul de față al domniei mele <slugilor>¹ și boierilor domniei mele Dragomir Ruhă și fiilor lui, Ion și Vîlcul și nepotului său Dragomir și lui Tatul cu fiii săi și Micul cu fiii săi și Bora cu fiii săi, peste Gura Deșului și Săseani. Și încă lui Dragomir Ruhă și fiilor lui, Ion și Vîlcul și Dragomir, peste Boișoara și Găojani, între Boișoare și muntele Mănăileasa și Stîna Mare și Zănoaga și Prislop și Între Boile și Arsurile lui Boe. Acestea toate să le fie de ocină și de ohabă, lor și copiilor lor, nepoților și strănepoților lor, începînd de la vama oilor, de vama porcilor, de albinărit, de găletărit, de vinărici, de dijme, de gloabe de posade, de copaci, de talpe, de cositul finului, de cărături, de podvoade și de toate slujbele și dăjdiile mari și mici, cîte se află în țara singur stăpînitoare și stăpînirea domniei mele. Și să nu cuteze să-i turbure nici sudeț, nici globnic, nici birari, nici nimeni altul dintre boierii sau dintre dregătorii domniei mele, trimiși după milostenii și după muncile și după slujbele domniei mele. Cine s-ar

¹ Loc rupt.

încumeta să-i împiedice, chiar și cu un fir de păr, unul ca acela va primi mare rău și urgie de la domnia mea, ca un necredincios și călcător și batjocoritor al acestui hrisov al domniei mele.

Încă și blestem pune domnia mea: după moartea domniei mele, pe cine va alege domnul Dumnezeu să fie domn al Țării Românești sau din rodul inimii domniei mele sau din ruda domniei mele sau, pentru păcatele noastre, din alt neam, dacă va cinsti și va înnoi și va întări acest hrisov al domniei mele, și pe acela domnul Dumnezeu să-l cinstească și să-l păzească și să-l întărească. în domnia lui; dacă însă nu va cinsti și nu va întări, ci va călca și va strica și va risipi și pe acela domnul Dumnezeu să-l batjocorească și să-l calce și să-l ucidă aici cu trupul, iar în celălalt veac sufletul său, să aibă parte cu Iuda și cu Arie și cu acei iudei care au strigat asupra domnului Dumnezeu, mântuitorul nostru, Iisus Hristos, sîngele lui asupra lor și asupra copiilor lor, ceea ce este și va fi în veci, amin.

Aceștia sînt martorii: jupan Manea Udriște, jupan Tudor, jupan Stance vornic, jupan Mihail logofăt, jupan Dimitru, jupan Duca, jupan Stan Negrovici, Stanciul spătar, Pahulea vistier, Balea paharnic, Neagoe stolnic, <Ma>¹leuș stratornic, Manea comis.

Eu, Neagu, care am scris, iulie. . . ¹ 6959 <1451>, în Țîrgoviște.

† Io Vladislav voievod, din mila lui Dumnezeu, domn.

Arh. St. Buc., A. N., CLXVI/1.

Orig., perg. (40×32), pecete atîrnată, căzută.

Cu o trad. din 1913.

EDIȚII. Slav și trad. Panaitescu, 215—218. Trad. D.I.R., B., 118—119. Facs. D.I.R., B., 342.

104

1451 (6959) august 1, Țîrgoviște.

Vladislav al II-lea voievod întărește jupanului Mihail satele: Rușii, Vodnovul, Racovița, Tătarii și siliștea Amara, scutindu-le de slujbe și dăjdii.

† Въ Христа Бога благоверныи и благочъстивыи и Христолюбивыи, Ію Бла- дѣслав коевода и самодржавныи господинь, милостѣеж Божѣеж и благым Божѣем произколеніем, владающеи и господствоющеи въсен земли Оугрорвахи- скои, Ямлашу и Фарашу херцег. Благопроизволи господство ми своим благым произколеніем, светлым и чистым сръдцем и даровахъ ски въсе чесны и благо- образни, иже надъ въсемы чъстмы и дарок, надстоужи хри совѣа господства ми

¹ Loc rupt.

сын почътаномъ болѣриноу господства ми жѣпанъ Мнѣхану и сыновемъ его, Станчул, яко да му сѣт села зовома Русин и Водновѣла и Раковица и Татарен¹ аковы и жилище въ Ямара. И паки Русин въ Тръговище вамъ да не двѣжат.

Тѣмъ вѣсѣ да имъ естъ въ очинѣхъ и въ шубѣхъ вноучатомъ и прѣвѣнчатомъ ихъ, почекши въ шкѣхъ вамъ, въ свиннѣхъ вамъ, въ пчелихъ вамъ, въ кѣбларствѣ, въ кинарствѣ, въ дѣжмѣ, въ сѣнокосѣ, въ дѣвѣ, въ подводѣ, въ повозѣ, рѣкшѣ въ нѣхъ смѣжбѣхъ великыхъ же и малыхъ, елика сѣмъ нахъодятъ въ самодрѣжавномъ землѣ и области господства ми. И да имъ не сметъ позабавити, ни съдець, ни глобникъ, ни бирча, ни инѣ нѣхъ въ работникъ или дворникъ или камышъ, понеже хъто ли би позабавилъ еще и о вѣсѣ едина, то таковы имъ прѣати велико оргѣжъ въ господство ми, како неверникъ и посрамитель сѣмъ хрисовѣла господства ми, а ино нѣст.

Заклинаніе поставлетъ господство ми, яко по смърты господства ми, кѣмъ изберетъ господъ Богъ биты господинѣ Блашконъ Землинъ или въ сръдечнаго павда господства ми или въ сръдникъ, или, по грѣхомъ нашимъ, въ иноплеменникъ да еще поновы и почътетъ сынъ хрисовѣла господства ми и тѣмъ господъ Богъ да почътетъ и оутвѣрдитъ въ господство его; еще ли разоритъ и не оутвѣрдитъ и того господъ Богъ да посрамитъ и да вѣдетъ зде тѣломъ, а въ шнъ вѣкъ дѣшевно и да вѣдетъ причесникъ Юдѣ и Ярю и съ шнехъ рѣкшихъ Юдене еже възъпихъ на господа Бога и спаса нашего, крѣвъ его на нѣхъ и на чадѣхъ ихъ, еже естъ и вѣдетъ въ вѣкомъ, аминъ.

Еже свидѣтели: жоупанъ Манѣ Шдрыще, жѣпанъ Тѣдоръ, жѣпанъ Станче дворникъ, жѣпанъ Мнѣхана лѣгофетъ, жѣпанъ Казанъ Шакаковъ, жѣпанъ Станъ Негревъ, жѣпанъ Димитръ спатаръ, Казанъ Крець, Станчулъ спатаръ, Пахъле вистѣаръ, Нѣгое столникъ, Балѣ пахарникъ, Манѣ комисъ.

И азъ, Конка, писахъ въ Тръговище, въ лето \times СІСНӨ, лѣгоцѣта мѣсѣца а днѣ, ендѣкто дѣ.

† Іw Владиславъ крѣвѣда, милостѣмъ Божіемъ господинѣмъ.

† În Hristos Dumnezeu, binecredinciosul și bineinstitorul și de Hristos iubitorul, Io Vladislav voievod și domn singur stăpînitor, din mila lui Dumnezeu și din bunăvoința lui Dumnezeu, stăpînind și domnind peste toată țara Ungrovlahiei, herțeg al Amlașului și al Făgărașului. A binevoit domnia mea cu a sa bunăvoință, cu inima luminată și curată și am dăruit acest atotcinstit și cu frumoasă față, care este deasupra tuturor cinstelor și darurilor, acest hrisov de față al domniei mele, cinstului boier al domniei mele, jupanul Mihail și fiului său Stanciul, ca să-i fie satele numite: Rușii și Vodnovul și Racovița și Tatarei . . .¹ covi și siliștea de la Amara. Și de asemenea Rușii să nu dea vamă la Țirgoviște.

Acestate toate să le fie de ocină și de ohabă lor, nepoților și strănepoților lor, începînd de la vama oilor, de vama porcilor, de vama stupilor, de găletărit,

¹ Loc ilizibil.

de vinărici, de dijme, de cositul finului, de copaci, de podvoade, de cărături adică și de celelalte slujbe mari și mici, câte se găsesec în țara singur stăpînitoare și stăpînirea domniei mele. Și să nu cuteze să-i împiedice, nici sudeț, nici globnic, nici birari, nici altul nimeni dintre dregători sau vornic sau vameș, pentru că cine i-ar împiedica chiar cu un fir de păr, unul ca acela va primi mare urgie de la domnia mea, ca un necredincios și batjocoritor al acestui hrisov al domniei mele, iar altfel nu este.

Blestem pune domnia mea: ca după moartea domniei mele, pe cine va alege domnul Dumnezeu să fie domn al Țării Românești sau din rodul inimii domniei mele sau dintre rude sau, pentru păcatele noastre, din alt neam, dacă va înnoi și va cinsti acest hrisov al domniei mele și pe acela domnul Dumnezeu să-l cînsească și să-l întărească în domnia lui; dacă va nimici și nu va întări, și pe acela domnul Dumnezeu să-l batjocorească și să-l ucidă aici cu trupul, iar în cel veac sufletește și să fie părtaș lui Iuda și lui Arie și cu acei ziși iudei, care au strigat asupra domnului Dumnezeu și mîntuitorului nostru, sîngele lui asupra lor și a copiilor lor, ceea ce este și va fi în vecii vecilor, amin.

Aceștia sînt martorii: jupan Manea Udriște, jupan Tudor, jupan Stance vornic, jupan Mihail logofăt, jupan Cazan al lui Sahac, jupan Stan al lui Negre, jupan Dimitru spătar, Cazan Crețul, Stanciul spătar, Pahule vistier, Neagoe stolnic, Balea paharnic, Manea comis.

Și eu, Coica, am scris în Țirgoviște, în anul 6959 <1451>, luna august 1 zi, indiction 14.

† Io Vladislav voievod, din mila lui Dumnezeu, domn.

Arh. St. Buc., Peceti, nr. 2 (Mitrop. Ț. Rom. III/1).

Orig., perg. (28,5×43), pecete atîrnată, cu legenda: † Іѡ владислав вѣлннх воѣвода и господннх всен земан ѡугррволахнскон.

Cu o trad. din 1863.

Copie slavă și trad. la Academia Republicii Socialiste România, XI/249 și ms. 1322 f. 18—19.

EDIȚII. Slav și trad. *Panaitescu*, 218—220. Trad. *D.I.R., B.*, 119—120.

105

1451 (6959) august 5, Țirgoviște.

Vladislav al II-lea voievod întărește mai multor boieri ai săi satele Mîrșa, Ohaba, Peștișani, ș.a. scutindu-le de dări și slujbe.

† Въ Христа Бога благовѣрны и благочестивы и Христулюбивы, Іѡ Владислав вѣлннх воѣвода и господннх, милостѣм Божѣем и Божѣем дарованѣемъ вѣладжщнми и господствнжщнми къ всен земан Оугррволахнскнн и западнннскнн страннам, Ямлашѣ и Флагарашѣ херцег. Благопронзволи господство ми своимъ благымъ пронзволенѣемъ чистымъ и свѣтлымъ срѣдцемъ, и дарова господство ми

съи въсечестны и благообразны и прѣпочитанны, иже над въсѣми чьстия даривъ, настожи хрисовоуа господства ми Барбѣлъ съ сынове си и съ аписи си над пол Мръша¹ <и ѿ>²хаба пвд планинж и Пашишани. И еще Барбѣлъ ѿсовъ съ сынове си над Гаванѣши ѿт <Тели>²урман и еще Данчюл и сынъ его Данчюл над пол Мръшж¹ и Шкѣи; Костѣ съ сынове си, Манѣ и Радуль, над Ротж; и Блъкан и Татѣл и Шербан и Нѣгое и Мѣшат над Ъши ѿт Джмбровеник³ и Ъши ѿт Блцккк и пол Чиѣши ѿт Квдмана, въ шчинж и въ ѿхлѣж, тѣм и дѣцам ихъ, вѣдчѣтѣм и прѣвѣдчѣтѣм ихъ, почлѣши ѿт ѿвчѣего вама и ѿт свиннего вама, ѿт пчеларства и ѿт кѣларства и ѿт винаричк и ѿт джжж и ѿт глѣбы и ѿт посады и ѿт дрѣва и ѿт тапы и ѿт сѣнокѣса и ѿт повоза и ѿт пвдквд и ѿт въсѣхъ слоужбахъ и дѣжбахъ великыхъже и малыхъ, елика сѣ находитъ въ самодръжавнои земли и власти господства ми. И да ихъ не сметъ бантѣвати ни сѣдець, ни глѣбеник, ни бирѣа, ни ништѣ ѿт болѣрк или ѿт работникъ господства ми, посилаемы по милостехъ и работахъ господства ми. Ктѣ се би покѣсилъ позабавити, аще ѿ власъ единъ, тѣмъ такѣмы иматъ приѣти велико зло и ѿргѣе ѿт господства ми, тако невѣрнык и прѣстѣпнык и посрамителъ сѣмѣ хрисовѣл господства ми.

Заклинанїе поставетъ господство ми: и по сѣмрѣти господства ми, кѣго изберетъ господь Богъ быти господинъ Блѣшкои Земли или ѿт срдѣчнаго пвда господства ми или ѿт срдѣдникъ господства ми или по грѣсѣхъ нашихъ, ѿт иноплеменик, да аще почѣтетъ и поновитъ и сѣхранитъ и оутвердитъ сѣмѣ хрисовѣлъ господства ми, тѣмъ господь Богъ да почѣтетъ и сѣхранитъ и оутвердитъ въ господствѣ его; аще ли поперетъ и порѣшитъ и расиетъ, тѣмъ господь Богъ да ѡбѣтъ его здѣ тѣлѣмъ, а къ бѣдѣщимъ вѣцѣ дѣша его и да иматъ ѡчестїе съ Юдж и съ Ярїемъ и съ инѣми рекшими на господа Бога и спаса нашего Исуса Христа, кръвъ его на нихъ и на члѣдохъ ихъ, еже естъ и бѣдетъ въ кѣкы, аминъ.

Сѣвѣдѣтелїе: жѣпан Манѣ Ъдрище, жѣпан Твдѣрк, жѣпан Ътанче дворникъ, жѣпан Михаилъ лѣгоѣетъ, жѣпан Казанъ Ѣахакѣвъ, жѣпан Ътан Негревъ, Ътанчюл спатарь, Пахѣлѣ вистѣарь, Балѣ пахарникъ, Нѣгое столникъ, Манѣ комисъ.

Язь, Драгомир граматикъ, еже исписахъ, мѣсеца аугустъ ѣ, въ настоли ѿрашъ Трѣговици, въ лѣтѣ хсцнѣ, ендїктїѣмъ дї.

† Іѡ Владиславъ кѣвѣвд, милостїѣмъ Божїемъ господинъ.

† În Hristos Dumnezeu, binecredinciosul și binecinstitorul și de Hristos iubitorul, Io Vladislav voievod și domn, din mila lui Dumnezeu și cu darul lui Dumnezeu, stăpînind și domnind în toată țara Ungrovlahiei și al părților de peste munți, Amlașului și Făgărașului herțeg. A binevoit domnia mea cu a sa bunăvoință, cu inimă curată și luminată și a dăruit domnia mea acest atotcinstit

¹ « пол Мръшж » este șters și adăugat deasupra: Измажнъ азъ Ъдрище Настѣрѣл вторы лѣгоѣетъ повлѣжнїемъ Іѡ Владѣлѣ воивоуда.

² Loc rupt.

³ « надъ Ъши ѿт Джмбровеникъ », șters cu roșu.

și cu frumoasă față și preacinstit, care este deasupra tuturor cinstelor și darurilor, hrisovul de față al domniei mele lui Barbul cu fiii săi și cu nepoții săi peste jumătate din Mîrșa¹ <și O>²haba, sub munte și Peștișani. Și iarăși lui Barbul deosebit cu fiii săi peste Gavaneștii din Teleorman și încă Danciul și fiul său Danciul peste jumătate din Mîrșa¹ și Șcheai; Costea cu fiii săi, Manea și Radul, peste Roata; și Vlcan și Tatul și Șerban și Neagoe și Mușat peste Uieștii de la Dîmbrovnic³ și Uieștii de la Bațcov și jumătate din Cieștii de la Codmana, de ocină și de ohabă, lor și copiilor lor, nepoților și strănepoților lor, începînd de la vama oilor și de vama porcilor, de albinărit și de găletărit și de vinărici și de dijme și de gloabe și de posade și de copaci și de talpe și de cositul fînului și de cărături și de podvoade și de toate slujbele și dăjdiile, mari și mici, cîte se află în țara de sine stătătoare și stăpînirea domniei mele. Și să nu cuteze să-i turbure nici sudet, nici globnic, nici birari, nici nimeni dintre boierii sau dintre dregătorii domniei mele, trimiși după milostenii și trebile domniei mele. Cine s-ar încumeta să-i împiedice chiar cu un fir de păr, unul ca acela va primi mare rău și urgie de la domnia mea, ca un necredincios și călcător și batjocoritor al acestui hrisev al domniei mele.

Blestem pune domnia mea: după moartea domniei mele, pe cine va alege domnul Dumnezeu să fie domn al Țării Românești sau din rodul inimii domniei mele sau din rudele domniei mele sau, pentru păcatele noastre, din alt neam, dacă va cinsti și va înnoi și va păzi și va întări acest hrisev al domniei mele, pe acela domnul Dumnezeu să-l cinstească și să-l păzească și să-l întărească în domnia lui; dacă va călca și va nimici și va risipi, pe acela domnul Dumnezeu să-lucidă aici cu trupul, iar în veacul viitor sufletul lui să și aibă parte cu Iuda și cu Arie și cu ceilalți care au strigat asupra domnului Dumnezeu și mîntuitorului nostru Iisus Hristos, sîngele lui asupra lor și asupra copiilor lor, ceea ce este și va fi în veci, amin.

Martori: jupan Manea Udriște, jupan Todor, jupan Stance vornic, jupan Mihail logofăt, jupan Cazan al lui Sahac, jupan Stan al lui Negre, Stanciul spătar, Pahulea vistier, Balea paharnic, Neagoe stolnic, Manea comis.

Eu, Dragomir gramatic, care am scris, în luna august 5, în orașul de scaun Țirgoviște, în anul 6959 <1451>, indiction 14.

† Io Vladislav voievod, din mila lui Dumnezeu, domn.

Arh. St. Buc., S. I., nr. 42 (Ep. Argeș LII/45).

Orig., perg. (39,5×34), pecete atîrnată, căzută.

Cu două traduceri din 1753 și 1911.

Fotocopie la Academia Republicii Socialiste România, XX/39.

EDIȚII. Slav. *Miletic-Agura*, 333—334, sub 1451. Slav și trad. *Panaïtescu*, 221—223.

Trad. *D.I.R.*, B., 120—121. Facs. *D.I.R.*, B., 343.

¹ Pasajul «jumătate din Mîrșa» este șters și scris deasupra cu roșu: «Am șters eu, Udriște Năsturel al doilea logofăt, din porunca lui Io Matei voievod».

² Loc rupt.

³ Cuvintele «peste Uieștii de la Dâmbrovnic» sînt șterse cu roșu.

1451 (6959) august 7, Tîrgoviște.

Vladislav al II-lea voievod scutește căruțele m-rii Cozia de orice fel de vamă, la tîrguri, la vaduri sau pe drumurile munților.

† Въ Христа Бога благовѣрны и благочестивы и Христолюбивы, Іу Бла-слав воєвода и господинь, мнлостіа Божіеа и Божіеа дарованіемъ владѣащїуми и господствущїуми въ всен земли Угровлахїнскон, запланинскимъ странамъ и въсемъ прѣдѣлашм, ЯмлашиѸ и ФаграшѸ херцег. Благопронзволи господство ми, своимъ благимъ произволеніемъ, светлимъ и чистимъ срѣдцемъ господства ми, и даровахъ сынъ въсечестны и прѣпочѣтанны, иже надъ въсѣми чкстыи дарувъ, настоаи хрисовѣа господства ми, свѣтомуъ монастырю и свѣтконъ шенгѣли свѣтѣа и живоначалнаа троица иже шт Козіа и наставникү шенгѣли тон, поп кир Іушенф, іако тѣго монастыра телеги да ходѣтъ слободно и да купчїуваѣт, прѣвое сол на вкнахъ, иже купчївати, вѣмѣ да не даваѣт, ниже шт возелници виншм, ниже шт рнеы, ниже шт иножъ кѣпан, нигдѣ вѣмѣ да не даваѣт по въсе тръговни и по въси бродови, шт Северин даже и до Бранлов, ниже по пѣти планинахъ, нигдѣ вѣмѣ да не даваѣт, понеже приложи господство ми сїе дарованіе съ въсемъ үсрѣдіемъ, іако да се хранѣт свѣты и божественни иноци въ вечное въспоминаніе свѣтопочившихъ родительъ господства ми, та потѣмъ и господствү ми. Сего радї да не сметъ позабавитъ темзи калогершм, аще би хотели продавати шѣци и свинѣа, или постав, или железо, или воежк, или бѣди цю, под вѣмѣ, бѣди аще ест и продадена, аще вама да имъ се не къзиматъ ни да имъ не позабавитъ ни сѣдци, ни глобници, ниже паркалаби по врашоу ижеже сѣт тръговни, ниже дворници, ниже вѣмѣши, ни ни шт болѣрьъ господства ми или шт слүтъ господства ми, та би позабавиа калогерскимъ телегамъ, аще вѣасъ єдинъ, то таковомү да естъ съпостатникъ сѣтѣа и живоначалнаа троица и да иматъ клѣтѣжъ тїи свѣтїмъ и богвноснимъ штцѣмъ и прѣчкстїа Богородицѣа и въсехъ свѣтїихъ и въ шргїаа господства ми хоцетъ үмретъ, како неверникъ и прѣслѣшникъ сїемү дарованїю господства ми.

И се быстъ въ Тръговици, августъ 3, въ лѣтѣ хсїцноѣ, индыктїи дї. И Калчо граматникъ иже писа.

† Іу Владїславъ вѣвѣвда, мнлостїа Божїеа господинь.

† În Hristos Dumnezeu, binecredinciosul și binecinstitorul și de Hristos iubitorul, Io Vladislav voievod și domn, din mila lui Dumnezeu și cu darul lui Dumnezeu, stăpînind și domnind în toată țara Ungrovlahiei, al părților de peste munți și a tuturor marginilor, Amlașului și Făgărașului herțeg. A binevoit domnia mea cu a sa bunăvoință, cu inimă luminată și curată a domniei mele și am dăruit acest atotēstit și preacinstit, care este deasupra tuturor cinstelor

și darurilor, hrisovul de față al domniei mele, sfintei mănăstiri și sfintului lăcaș al sfintei și de viață începătoare troițe de la Cozia și nastavnicului aceluia locaș, popii chir Iosif, ca să umble slobode căruțele acestei mănăstiri și să cumpere mai întâi sare la ocne, pe care cumpărînd-o, vamă să nu dea, nici de la butiile cu vin, nici de la pește, nici de la alte cumpărături, nicăieri să nu dea vamă la toate târgurile și la toate vadurile, de la Severin pînă la Brăila, nici pe drumurile munților, nicăieri să nu dea vamă, pentru că a dăruit domnia mea această danie cu toată osîrdia, ca să se hrănească sfinții și dumnezeieștii călugări, spre veșnică pomenire a sfîntrăpoșailor părinți ai domniei mele, apoi și a domniei mele.

De aceea să nu cuteze să-i împiedice pe acei călugări dacă vor vinde berbeci și porci sau postav sau fier sau ceară sau fie orice lucru sub vamă, fie că este și vîndută, încă vamă să nu li se ia și să nu-i împiedice nici sudeț, nici globnici, nici pîrcălabi de orașe, unde sînt târguri, nici vornici, nici vameși, nici altul dintre boierii domniei mele sau dintre slugile domniei mele.

Cine ar împiedica căruțele călugărești, chiar și un fir de păr, unuia ca aceluia să-i fie potrivnică sfînta și de viață începătoare troiță și să aibă blestemul celor 318 sfinți și părinți purtători de Dumnezeu și al preacuratei născătoare de Dumnezeu și al tuturor sfinților și va muri în urgia domniei mele, ca un necredincios și neascultător al acestei danii a domniei mele.

Și aceasta a fost la Tîrgoviște, august 7, în anul 6959 <1451> indiction 14. Și Calcio gramatic, care a scris.

† Io Vladislav voievod, din mila lui Dumnezeu, domn.

<Pe verso sec. XVII rom.> † Vladislav vodă pentru carile mănăstirii cu sare, să umble în pace, fără vamă la vaduri.

Arh. St. Buc., S. I., nr. 43 (Cozia).

Orig., perg. (49×26), pecete atîrnată, căzută.

Cu o trad. din 1911; altă trad. ibidem, ms. 209 f. 365.

Fotocopii la Academia Republicii Socialiste România, XX/41.

EDIȚII. Slav și trad Panaitescu, 225—227. Trad. D.I.R., B., 121—122. Facs. D.I.R., B., 344.

107

<1451> august 7, Tîrgoviște.

Vladislav al II-lea voievod întărește m-rii Cozia toate daniile anterioare, sate, bălți, vamă, mori și țigani.

† Cîți cu duhul lui Dumnezeu să povățuesc, aceia sînt fiii lui <Dumnezeu, precum zice> dumnezeescul apostol, căruia următoriu fiind cei iubitori de dreptate și cu nevointă bună s-au nevoit, viața cea dorită au cîștigat, cele

pămîntești pre pămîntu lăsîndu-le, către cele cerești s-au alăturat și fericitul acela glas auzînd, pre carele deapurarea îl aud: « Veniți blagosloviții părintelui meu de moșteniți înpărăția, care iaste gătită voao de la întemeierea lumii ».

Și eu binecredinciosul și de Hristos iubitoriul, Io Vladislav vovod și domn, cu mila lui Dumnezeu și cu buna voința lui Dumnezeu, stăpînînd și domnînd toată țara Ungrovlahiei și părțile de peste munți și tuturor înprejurimilor, a Amlășului și a Făgărașului herțeg. Bine am voit domniia mea cu a mea bunăvoință și cu luminată și curată inima domniei mele, ca să proslăvească pre Dumnezeu cel ce m-au proslăvit și pre scaunul celuia ce întru sfînta odihnă s-au pristăvit, părintelui domniei mele, cu slavă m-au înălțat și am dăruit acest cîstit și preacîstit, carele iaste preste toate cîstele și darurile, acest hrisov al domniei mele, sfîntei mănăstiri și sfîntului lăcaș al sfîntei începătoare de viață troiță de la Coziia și nastavnicului acelu lăcaș, popei chir Iosif, ca să fie lor satele ce să numesc: Călimăneștii și Jiblea și Brăduțenii și Seaca și Bogdăneștii și Luncénii și Hinateștii și Bucureștii și Bojorénii și Olténii, Vădăstrița și Micleușul și Cărarea și Curila și Gărdanul, Ciocăneștii și Stănceștii și 50 sălașă de țigani și loc la apa Praovei și biserica și moara și vama dintre munți și balta Mamina, de la Orlea în sus, cu toate bălțile, Săpatul și Căbălu și Șeperigul și Bucenul și țiganii după Ulița de la Rîmnic. Încă și la baltă, satele Cărărénii și Luminénii și Cornul la Jăgov și moara de la Cătălu cu satul. Acestea toate să fie moșii ohamnice sfîntei mănăstiri și dumnezezeștilor călugări spre slujbă și spre hrană, iar celuia ce întru sfînta odihnă s-au pristăvit, părintelui domniei mele, vécinică pomenire, iar după acéia și domniei mele, începîndde la vama de oi și de rîmători și de stupi și de găleată și de dijmă, mai vîrtos din județul Vîlcii și de povări și de podvoade și de lemn și de cosit de fîn și de globnici și de poclon, ce să zice de toate slujbele și dăjdile, cîte vor eși în țara și întru stăpînirea domniei mele, de toate să fie slobozi în véci. Și să nu aibă a supăra pre acéle sate, nici judecători, nici globnici, nici birnic și niminea din boiarii domniei mele, carii să trimit după trebile și slujbele domniei mélc. Iar carele va îndrăzni a supăra pînă la un păr, aceluia să-i fie potrivnică sfînta Troiță și va muri în urgia domniei mele, ca un necredincios și călcătoriu hrisovului domniei mele.

« Iar blestemele și mărturiile le-am lăsat, că destule sînt la alte hrisoave ».

Și au scris Calciul, în Tîrgoviște, în luna lui august 7, văleat 6954 <1446> indiction 14.

Arh. St. Buc., Condica m-rii Cozia, nr. 209 f. 127.

Traducere.

Alte traduceri ibidem, mss. 213 f. 6 și 215 f. 37v.—38.

Data greșită. Datat după domn și indiction.

EDIȚII. Trad. *Panaitescu*, 223—225; *D.I.R., B.*, 122—123.

1452 (6960) august 5, Tîrgoviște.

Vladislav al II-lea voievod întărește boierilor săi Badea, Vlaicul și Radul satele Cotești, Golești, Cîrstianești ș.a. scutindu-i de slujbe și dăjdi.

† Въ Христа Бога благоверны и благочестивы и Христолюбивы и самодръжавны, Іу Владислав великы вшеведѣа и господинь, мноестѣа Божїа и Божїем дарованїем, владающеи и господствующиими въ сѣи земли Оугрввахиинскон и запааннискым странам, Ямлашѣ и Фѣгарашѣ херцег. Благопронзколи господство ми, своимъ благымъ пронзволенїемъ, чистымъ и свѣтлымъ сръдцемъ и дарова господство ми сынъ въсечестнын, благоверазнын, прѣпочтанны, иже надъ въсѣми члсти и даровъ надстожи хрисовоул господства ми слоугамъ и болкерумъ господства ми Бадю и Бланкѣа и Радоуль, яко да имъ сѣла по имени Котецин и пол Шефѣанеши и Голецїи и Кръстїанеции и пол Телеци и пол Жѣгорѣа, дѣла Боев, въ учинж и въ шхабж, тѣмъ и дѣцѣамъ и внуучатомъ и прѣвнуучатомъ, почавшии отъ вечнего кама, отъ свиннегъ кама, отъ пчеларства, отъ кѣваларства, отъ винарич, отъ днжмы, отъ глобы, отъ посады, отъ дръва, отъ тлапы, отъ сѣнокосїа, отъ позоза, отъ пвдквд и отъ въсѣхъ слоужбахъ и да<же>а<хъ>, великихъ же и малыхъ, елика се находитъ въ самодръжавнон землан и власти господства ми. И да ихъ не сметъ бантовати ни сѣдѣць, ни главенникъ, ни бирчїа, ни нихтѣа отъ болкеръ или отъ работникъ господства ми послаемы по мноестехъ и работахъ господства ми. Кто се би покѣсѣа позабавити аще и в класѣ единъ, тѣа такыи иматъ прияти велико заво и шргїе отъ господства ми, яко неверникъ и прѣстѣпникъ и посрамитель сїемъ хрисовоул господства ми.

Закланнїе постаетъ господство ми: по съмръти господства ми, кѣгѣа избереетъ господь Богъ быти господинь Блѣшкон Земли или отъ сръдечнаго плода господства ми или отъ сръдникъ господства ми или по грѣсѣхъ нашихъ, <отъ> иноплѣмѣникъ, да аще почтѣетъ и поновитъ и съхранитъ и оутвердѣитъ сѣи хрисовѣа господства ми, тѣгѣа господь Богъ да почтѣетъ и съхранитъ и оутвердѣитъ къ господствѣ его; а аще ли посрамитъ и попереетъ и расипетъ, тѣгѣа господь Богъ да шѣетъ его за тѣломъ, а въ вѣдѣющимъ вѣцѣа душа его и да иматъ оучастїе съ Юдж и съ Ярїемъ и съ инѣми рекшимъ на господа Бога и спаса нашего, Исоуса Христа: крѣв его на нихъ и на члдохъ ихъ, еже есть и вѣдетъ въ вѣкы, аминъ.

Геже скѣдѣтелѣ¹ сїемъ хрисовоулѣ господства мї: жоупан Млнѣ Ядрище, жоупан Твдшрь, жѣпан Станче дворникъ, жоупан Млхана лвогѣетъ, жоупан Стан Негрек, жѣпан Казан Сахаковъ, жоупан Дмитръ, жѣпан Казан Крещѣа, жѣпан Конка Штешовъ, жоупан Станчол, Стопан спатар, Пахоуль вистїарь, Балѣ пахарникъ, Нѣгоѣ столникъ, Млнѣ комне.

Язъ, Драгомиръ, еже исписахъ, мѣсеца августѣа ̃ днни, въ настолии враш Тръговицѣк, клѣтъ хсцѣ, индиктїонъ ̃ї.

† În Hristos Dumnezeu, binecredinciosul și binecinstitorul și de Hristos iubitorul și singur stăpînitorul, Io Vladislav mare voievod și domn, din mila lui Dumnezeu și cu darul lui Dumnezeu, stăpînind și domnind toată țara Ungrovlahiei și al părților de peste munți, Amlașului și Făgărașului herțeg. A binevoit domnia mea cu a sa bunăvoință, cu inimă curată și luminată și a dăruit domnia mea acest atotcinstit, cu frumoasă față, preacinstit, care este deasupra tuturor cinstelor și darurilor, hrisovul de față al domniei mele slugilor și boierilor domniei mele Badea și Vlaicul și Radul, ca să le fie satele anume: Coteștii și jumătate din Ștefănești și Golești și Cîrstianăștii și jumătate din Telești și jumătate din Jugorul, partea lui Boe, de ocină și de ohabă lor și copiilor și nepoților și strănepoților, începînd de la vama oilor, de vama porcilor, de albinărit, de găletărit, de vinărici, de dijme, de gloabe, de posade, de copaci, de talpe, de cositul fînului, de cărături, de podvoade și de toate slujbele și dăjdiile, mari și mici, cîte se află în țara și în stăpînirea de sine stătătoare a domniei mele. Și să nu cuteze să-i turbure nici sudeț, nici globnic, nici birar, nici nimeni dintre boierii sau dintre dregătorii domniei mele, trimiși după milostenii și după muncile domniei mele. Cine s-ar încumeta să-i împiedice chiar și cu un fir de păr, unul ca acela va primi mare rău și urgie de la domnia mea, ca un necredincios și călcător și batjocoritor al acestui hrisov al domniei mele.

Blestem pune domnia mea: după moartea domniei mele, pe cine va alege domnul Dumnezeu să fie domn al Țării Românești sau din rodul inimii mele, sau din rudele domniei mele sau, pentru păcatele noastre, din alt neam dacă va cinsti și va înnoi și va păzi și va întări acest hrisov al domniei mele, pe acela domnul Dumnezeu să-l cinstească și să-l păzească și să-l întărească în domnia lui; iar dacă va batjocori și va călca și va risipi, pe acela domnul Dumnezeu să-l ucidă aici cu trupul, iar în veacul viitor sufletul lui și să aibă parte cu Iuda și cu Arie și cu cei care au strigat asupra domnului Dumnezeu și mîntuitorului nostru Iisus Hristos, sîngele lui asupra lor și asupra copiilor lor, ceea ce este și va fi în veci, amin.

Aceștia sînt martorii acestui hrisov al domniei mele: jupan Manea Udriște, jupan Todor, jupan Stance vornic, jupan Mihail logofăt, jupan Stan al lui Negre, jupan Cazan al lui Sahac, jupan Dimitru, jupan Cazan Crețul, jupan Coica al lui Utmeș, jupan Stanciu, jupan Stoian spătar, Pahulea vistier, Bale paharnic, Neagoe stolnic, Manea comis.

Eu, Dragomir, care am scris, luna august 5 zile, în orașul de scaun Tîrgoviște, în anul 6960 <1452> indiction 15. ¹

<Io Vladislav voievod, din mila lui Dumnezeu, domn>.

Academia Republicii Socialiste România, ms. 5236 f. 54—56.

Copie modernă după orig. slav, perg., pecete atirnată.

EDIȚII. Slav și trad. *Panaïtescu*, 228—231. Trad. *D.I.R.*, B., 124—125.

¹ În copie este greșit: 8; indictionul este restabilit după dată.

1453 (6961) aprilie 29, Tîrgoviște.

Vladislav al II-lea voievod întărește m-rii Bolintinul satele Bolintinul, Dragomirești și Bucșani.

« 6961 <1453> aprilie 29. Vladislav voevod mănăstirii Bolintinul pentru moșia Bolintinul; scris în Tîrgoviște».

« 1453 (6961) aprilie 29. Hrisov lui Vlad¹ marele voievod ce-l dă sf<intei> mănăstiri din Pădurea cea Mare la Bolintin, ca să-i fie satul Bolintinul și moara, care au cumpărat-o Pavel de la Stoica la Neajlovu și cu loc de fîn. Și via de la Răzvad, care a închinat-o Pilea logofătu și altă vie de la Aninoasa. Și-au cumpărat domnia mea jumătate din Bucșani și am închinat-o mănăstirii. Și încă au închinat Stoica și Dan și Pătru, Dragomirești de la Dîmbovița și 4 sălașe de țigani și Bucșani la Argeș, i proci».

După *Cronologia tabelară*, p. 25 (nr. 27).

Rezumat. Alt rezumat la Arh. St. Buc., Mihai Vodă VIII/70 f. 3v. (nr. 3).

EDIȚII. Ionașcu, *Bolintin*, 333; *Panaïtescu*, 231; *D.I.R.*, B., 125.

1453 (6961) august 2, Gherghița.

Vladislav al II-lea voievod întărește unor boieri satele Păușești, Vladimirești, Folești ș.a., scutindu-i de dări și slujbe.

† Въ Христа Бога благокрънын и благочъстныи и Христолюбивыи, Іу Владимслав коєкода и самодръжавніи господинь милостїж Божїемъ и благымъ Божїемъ произволєніемъ, владѣащїи и господствующїи въ сєи земан Оуггровѣлахїнскон, Ямлаш и Фарагшѹ херцег. Благопроизволн господство ми, своимъ благымъ произволєніемъ, чистымъ и скѣтаньмъ сръдцемъ, и дарѹвахъ сынъ въ сєчъстныи и благоверазныи, иже надъ въ сѣми чъстми и даровъ надстожи хрисовѣа господства ми слоугамъ и волѣромъ господства ми Станѹ и Владимирѹ братѹ его и сынѹ его Оутмешѹ и Радѹлѹ, іако да имъ сѣ села зовома Затрѣни, деа Блада и Стонѣ и Данѣ, понеже нѹхъ покѹпи еще шт дни Басарабе. И даде Басараке ѣ кѹи и чашѹ, и потомъ нзвѣдн въ дни господства ми мартѹрїю како ест тогово кѹпєно. И Паоѹшеци и Владимирѣци и Фоляци и Кошани и Копроси. Тѹжъ въ сѣ да имъ сѣ въ шчинѹ и въ шѹабѣж, темъ и децамъ его, внѹчатомъ нѹхъ и прѣвнѣчатомъ, до живота господства ми и сыновъ господства ми, почевше шт шечнѹ

¹ Greșeala copistului pentru Vladislav.

камъ, въ свинихъ камъ, въ пчелихъ камъ, въ кжбларства, въ винарства, въ дръвѣ, въ сѣнокосъ, въ подвода, въ повозъ, рекше въ иныхъ службахъ, великихъ же и малыхъ, елика самъ находятъ въ земли господства ми и да ихъ не сме позабакитъ, ни сядецъ, ни глобникъ, ни бирчѣла, ни инъ ништо въ болѣръ или работникъ господства ми. Кто ли'мъ позабакилъ, аще и въ власкѣ едномъ, то таковы имать прѣати велико зло и вргѣжъ въ господство ми, ино нѣст.

Заклинаніе поставѣтъ господство ми, яко по смръти господства ми, кого изберетъ господь Богъ быти господинъ Блшконъ Земли ми въ сръдечнаго плода господства ми, или въ сръдникъ, или, по грѣхомъ нашимъ въ иноплеменикъ, да аще почтѣтъ и понокытъ сѣи хрисовѣла господства ми, и того господь Богъ да почтѣтъ и втврѣдитъ въ господствѣ его, аще ли разоритъ и нѣтврѣдитъ, и тмго господь Богъ да поразитъ и посрамитъ и вѣѣтъ зде тѣломъ, а въ шнѣ векъ дшшевно и да естъ сѣпричѣстникъ Юдѣ и Ирѣю и съ шнеми рекшихъ, кръвъ его на нихъ и на члдохъ ихъ, еже естъ и блдетъ въ веку вѣкѣмъ, амѣнь.

Сіе скадетеле: жѣпанъ Манѣ Оудрище, жѣпанъ Тѣдоръ, жѣпанъ Станчѣ дворникъ, лѣгѣфетъ Миханъ, Димитръ спатаръ, Казанъ Гахаковъ, Станъ Негревъ, Станчюла мечуноша, Казанъ Крецѣла, Казанъ Билбанешъ, Пахѣла протовистѣаръ, Станъ спатаръ, Нѣгое столникъ, Балѣ пахарникъ, Манѣ комисъ.

И азъ, Кокка, еже исписахъ въ Гергици, мѣсеца августѣ къ днь, въ лѣтъ х.сц.зѣ.

† Іw Владѣславъ вшекѣда, милостѣа Божѣа господинъ.

† În Hristos Dumnezeu, binecredinciosul și binecinstitorul și de Hristos iubitorul, Io Vladislav voievod și domn singur stăpînitor, din mila lui Dumnezeu și cu bunăvoința lui Dumnezeu stăpînind și domnind peste toată țara Ungrovlahiei, herțeg al Amlașului și Făgărașului. A binevoit domnia mea, cu a sa bunăvoință, cu inimă curată și luminată și am dăruit acest atotcinstit și cu frumoasă față, care este deasupra tuturor cinstelor și darurilor, hrisevul de față al domniei mele, slugilor și boierilor domniei mele, Stan și Vladimir, fratele său și fiului său Utmeș și Radul, ca să le fie satele numite Zatreani, părțile lui Vlad și ale lui Stoian și Dan, pentru că le-au cumpărat încă din zilele lui Basarab. Și au dat lui Basarab un cal și o cupă și după aceea a arătat în zilele domniei mele mărturie că le-au cumpărat. Și Păușești și Vladimirești și Folești și Coșani și Coprozi. Acestea toate să le fie de ocină și de ohabă, lor și copiilor, nepoților și strănepoților, cît va trăi domnia mea și fiii domniei mele, începînd de la vama oilor, de vama porcilor, de vama stupilor, de găletărit, de vinărici, de copaci, de cositul finului, de podvoade, de cărături precum și celelalte slujbe mari și mici, cite se află în țara domniei mele. Și să nu cuteze să împiedice nici sudeț, nici globnic, nici birari, nici altul nimeni dintre boierii sau dregătorii domniei mele. Cine i-ar împiedica chiar și cu un fir de păr, unul ca acela va primi mare rău și urgie de la domnia mea și altfel nu este.

Blestem pune domnia mea: ca după moartea domniei mele, pe cine va alege domnul Dumnezeu să fie domn al Țării Românești sau din rodul inimii domniei mele sau din rude sau, pentru păcatele noastre, din alt neam, dacă va cinsti și va înnoi acest hrisov al domniei mele, și pe acela domnul Dumnezeu să-l cinstească și să-l întărească în domnia lui; dacă va nimici și nu va întări și pe acela domnul Dumnezeu să-l nimicească și să-l batjocorească și să-lucidă aici cu trupul, iar în cel veac sufletește și să fie părtaș cu Iuda și cu Arie și cu acei care au strigat sângele lui asupra lor și asupra copiilor lor, ceea ce este și va fi în vecii vecilor, amin.

Aceștia sînt martorii: jupan Manea Udriște, jupan Tudor, jupan Stancea vornic, Mihail logofăt, Dimitru spătar, Cazan al lui Sahac, Stan al lui Negre, Stanciul purtătorul de sabie, Cazan Crețul, Cazan Bilbaneș, Pahulea întiul vistier, Stoian spătar, Neagoe stolnic, Balea paharnic, Manea comis.

Și eu, Coica, care am scris la Gherghița, luna august 2 zile, în anul 6961 <1453>.

† Io Vladislav voievod, din mila lui Dumnezeu, domn.

Arh. St. Buc., S. I., nr. 44 (Dintrunlemn VII/1).

Orig., perg. (38×24), pecete atîrnată, căzută.

Cu două traduceri din 1785 și 1859; altă trad. ibidem, ms. 445 f. 90.

Fotocopie la Academia Republicii Socialiste România, XX/43.

EDIȚII. Slav și trad. Panaitescu, 232—234. Trad. D.I.R., B., 125—126. Facs. D.I.R., B., 345.

111

1453 (6962) octombrie 4, Tîrgoviște.

Vladislav al II-lea voievod întărește lui Stanciul Dijanul jumătate din Arpanea și părți în Dijani, Trifești, Iași și în alte sate.

† Бѣ Христа Бога благоверныи и благочестивыи и Христолюбивыи, Іу Владиславъ коюкода и господинь, милостыа Божіеа и Божіеа дарованіем, владѣащым и господствущым въ сѣи земли Сръвлахѣнскои и запланинскимъ странамъ и въ сѣи прѣдѣлахъ, Ямлашъ и Фугарашъ херцег. Благопроизволи господство ми сконамъ благимъ произволеніемъ, светанамъ и честнимъ сръдцемъ господства ми и даровахъ сы въ сѣи чьстныи и прѣпочтанныи хрисовѣахъ господства ми болѣрымъ господства ми Станчѣа Дижанѣа съ деца мѣ и съ анепсѣи мѣ надъ трети деа ѡт Дижани и Трифеши и четвърти деа ѡт Иши и пол ѡт Арпанѣ и трети деа ѡт Хсѣхрѣзи, деа Стоіан. И даде си Кодрѣ своа деа ѡт Дижани. И пакъ Драгомир и Далъ надъ трети деа ѡт Дижани и четвърти деа ѡт Гьвсчорн и пол ѡт Шевиш и пакъ надъ ѣ фертелеа ѡт Дижани да си сът брати надъ въ сѣи ѡчине и надъ горымъ и надъ планинахъ зовеми Изворъ Баніеа и цю се падеѣт ѡт горахъ и

шт планинах и е въсех шт повоз, шт подвод, шт дръв и шт сѣнокосѣ и шт въсакнх слѣжбах и даждах, елико сѣ находѣт въ земли господства ми, шт въсех да им ест къ худѣх. И да не <смѣет> им позабавит ни сѣдец, ни глобник, ни бирѣи, ни ни шт болѣре или слѣг господства ми. Кто би им <позабавил>, аще и влас еднн, то такови хошет прѣити велико зло и шргѣа господства ми, яко нехѣрник и посрамител хрисовѣа господства ми.

Ещеже и по сѣмрѣти господства ми, кого избереѣт господь Богъ быти господинь Блѣшкн земли, или шт срдечнаго пакода господства ми или шт срдонникъ господства ми или, аще и по грѣсех и шт иноплеменик, да аще почѣтет и оутврднт сѣа више писана и твго господь Богъ да почѣтет и стврѣднт въ господствѣ его; а ащели не <оутврднт, а нѣ> посрамнт и таковаго господь Богъ да разорнт и шбнеть его, зде тѣлаш и въ бѣдѣшым вѣк дѣшеж и да имат счастье съ Юдѣж и съ Ирѣа и съ шнеми нѣдее, иже възжпше на Христа Бога и спаса нашего: крѣв его на ннх и на члдох нх, яко ест и бѣдет въ вѣкы, амин.

Еже сведетелн: Манѣ Здрище и жѣпан Тѣдор, Станча дкорник, литофет Миѣан, Димитръ спатар, Стан Негрек, Казан Саѣаков, Квинко Стмешов и Пѣюа, Станчуа спатар, Паѣсѣ вистѣарѣ, Нѣгое столник Манѣ комис.

Калчо писах къ Трѣгокище, шктоврѣи д <дннн>, къ лѣт <шцѣѣ>, ендѣктѣи в.
† Іѣ Владѣслав вшккѣда, милостѣа Божѣа господинь.

† În Hristos Dumnezeu, binecredinciosul și binecinstitorul și de Hristos iubitorul, Io Vladislav voievod și domn, din mila lui Dumnezeu și cu darul lui Dumnezeu, stăpînind și domnînd peste toată țara Ungrovlahiei și al părților de peste munți și al tuturor marginilor, Amlașului și Făgărașului herțeg. A binevoit domnia mea cu a sa bunăvoință, cu inimă curată și luminată a domniei mele, și am dăruit acest atotcîstit și preacîstit hrisov al domniei mele boierilor domniei mele, Stanciul Dijanul cu copiii lui și cu nepoții lui pe a treia parte din Dijani și Trifești și a patra parte din Iași și jumătate din Arpanea și a treia parte din Huhurezi, partea lui Stoian. Și și-a dat Codrea partea sa din Dijani. Și iarăși, Dragomir și Lal pe a treia parte din Dijani și a patra parte din Săsciori și jumătate din Șebîș și iar pe 5 fertele din Dijani, să fie frați pe toate ocinele și pe dealuri și pe munții numiți Izvorul Baniei și ce se cuvine din dealuri și din munți. . . și toate. .

. . . de cărături și de podvoade, de copaci și de cositul fînului, <adică> și de toate slujbele și dăjdiile, cîte se află în țara domniei mele, de toate să le fie de ohabă. Și să nu cuteze să-i împiedice nici sudet, nici globnic, nici birari, nici altul dintre boierii sau dintre slugile domniei mele. Cine i-ar <împiedica>, chiar și cu un fir de păr, unul ca acela va primi mare rău și urgie de la domnia mea, ca necredincios și batjocoritor al hrisovului domniei mele.

Încă și după moartea domniei mele, pe cine va alege domnul Dumnezeu să fie domn al Țării Românești sau din rodul inimii <domniei mele sau din

rudete > domniei mele sau, dacă și după păcatele noastre dintr-alt neam, dacă va cinsti <și va întări> acestea mai sus-scrise și pe acela domnul Dumnezeu să-l cinstească și să-l întărească în domnia lui; iar dacă nu va întări, ci va batjocori, și pe unul ca acela domnul Dumnezeu să-l nimicească și să-l ucidă aici cu trupul și în veacul viitor cu sufletul și să aibă parte cu Iuda și cu Arie și cu acei iudei care au strigat asupra lui Hristos Dumnezeu și mîntuitorul nostru: sîngele lui asupra lor și a copiilor lor, precum este și va fi în veci, amin.

Iată martorii: Manea Udriște și jupan Tudor, Stancea vornic, Mihail logofăt, Dimitru spătar, Stan al lui Negre, Cazan al lui Sahac, Coico al lui Utmeș și Puiul, Stanciul spătar, Pahulea vistier, Neagoe stolnic... Manea comis.

Calcio am scris, în Tîrgoviște, octombrie 4 <zile>, în anul <696>2 <1453>, indictionul 2.

† Io Vladislav voievod, din mila lui Dumnezeu, domn.

Academia Republicii Socialiste România, CCCVII/79.

Orig., perg. (35,5×24,5), rupt și șters, pecete atîrnată, căzută.

Anul, după sfatul domnesc și după indiction.

EDIȚII. Trad. D.I.R., B., 126—127.

112

<1454—1455> septembrie 30, Gherghița.

Vladislav al II-lea voievod întărește lui Dragomir și altora ocină la Negoești.

† Іѡ Владиславъ воєвода и господинъ земли Хггровладхискон. Дават господство ми сѣе врнзмо слѣгам господства ми Драгомирѡ съ сыновѣи си и Шербѡ съ сыновѣи си и Коман съ сыновѣи си и Стано съ синоки си и Іѡнн і съ синоки си, такоже да им ест вчинѡ вт Негоещи, дѣл Тѡдора и Бадѣк и Ёнчек, вѣре колико изберат вѣса вт посевѡѡ, или вт мал дорн до вѣрѣи и до ѡлмѡл, до matka вѡлѣк, до вѣрѣшин вѡлѣк, тижѣ до пискѡ вт зѡло, дондеже ест Гѡѡа и до хотарѡ Шѡтилок и до рѣка, понеже ѡ покѡпише за ѡ сто и п аспри вт Тѡдора и вт Бадѣк и вт Ёнча. И господство ми дадоше конѡ добрѡ.

Того ради да им ест вѣ вчинѡ и вѣ вѡба и нѣм и децам их и не вт коже непотѣкновѣно, по врнзмо господства ми.

Сѣкѡдѣтеле: жѡпан Манѣ [и] Ђдрице, жѡпан Станчол дворник и жѡпан Миѡниа логофѣт, Димитрѡ спатарѡ, Казан Гаѡако¹в, Стан Негрев, Кжретѣ столник, Балѣ паѡарник, Паѡѡлѣ вистіарѡ, Манѣ комисѡ, Радѡл страторник.

И азѣ, граматик Коман, еже исписаѡ вѣ Гергнице, септември ѡ, а вѣ лѣт хциѡ.

† Іѡ Владиславъ воєвода, милостю Божю господин.

¹ Omis.

† Io Vladislav voievod și domn al Țării Ungrovlahiei. Dă domnia mea această poruncă slugilor domniei mele Dragomir cu fiii săi și Șerbu cu fiii săi și Coman cu fiii săi și Stan cu fiii săi și Ion și cu fiii săi, ca să le fie ocina de la Negoști, partea lui Tudor și a lui Badea și Oancea, oricît se va alege, toată, de pretutindeni, însă de la mal pînă la sălcii și pînă la ulmul, pînă la matca văii, pînă la obîrșia văii, de aici pînă la piscul de jos, pînă unde este Guia și pînă la hotarul lui Șutilă și pînă la rîu, pentru că au cumpărat-o pentru 6 sute și 80 aspri de la Tudor și de la Badea și de la Oancea. Și domniei mele i-au dat un cal bun.

De aceea, să le fie de ocină și de ohabă și lor și copiilor lor, și de nimeni neatins, după porunca domniei mele.

Martorii: jupan Manea Udriște, jupan Stanciul vornic și jupan Mihail logofăt, Dimitru spătar, Cazan al lui Sahac, Stan al lui Negre, Cîrstea stolnic, Balea paharnic, Pahulea vistier, Manea comis, Radul stratornic.

Și eu, Coman gramatic, care am scris la Gherghița, septembrie 30 și în anul 6960 <1451>.

† Io Vladislav voievod, din mila lui Dumnezeu, domn.

Academia Republicii Socialiste România, LXXXVI/23.

Copie.

Cu o trad. din 1839.

Data greșită; s-a omis cifra unităților de la văleat. Datat după boierii martori și în special după Cîrstea stolnic.

EDIȚII. Slav și trad. *Panaitescu*, 227—228, sub 1451 septembrie 30. Trad. *D.I.R.* B., 123—124, sub 1451 septembrie 30.

113

1456 (6964) aprilie 15, Tirgoviște.

Vladislav al II-lea voievod întărește jupanului Mogoș satele: Corbii pe Argeș, Corbii-de-Piatră, jumătate din Mălureni și ocina de la Micești.

† Милостѣмъ Божіѣмъ Іѡ Владѣславъ конвода и господинѣ въсен земан Оугровлахїискон, сынѣ Дана великаго конводе. Дакат господство ми сѣе повелѣніе господства ми волѣринѣ господства ми жупанѣ Могошѣ съ сынови мѣ и съ дѣщере мѣ, колико мѣ Богъ дастъ сынове или дѣщери, тако да мѣ сѣт сѣла по имѣ: Корби въси, по Ирғиш доле, и Корби ѡт Каменъ въси, и ѡчина ѡт Мичѣши и съ бродове ѡт воденице и пол ѡт Малѣрени, понеже сѣт жѣпанѣ Могошѣ старе и правѣ ѡчинѣ, дѣдинѣ.

Того радї мѣ дадохъ и господство ми тако да мѣ сѣт въ ѡчинѣ и въ ѡхѣбѣ и ни ѡт когоже непотѣжковѣно, по рѣчи господства ми.

СВЕДЕТЕЛІЕ СЪТ: ЖЪПАН ДРАГОМИР ОУДРИЦЕ И ЖЪПАН СТАНЧКОЛ ДВОРНИК, ЖЪПАН МИХАИЛ ЛОГОФЕТ, ЖЪПАН СТАН НЕГРЕК, ЖЪПАН КОНКА ШТАМЕШОВ, ЖЪПАН КАЗАН САХАКОВ, ЖЪПАН КАЗАН КРЕЦСА, ДИМИТРОС И СТОИАН СПАТАРИ, ПАХУЛАК ВИСТІГАР, БАЛАК ПЕХАРНИК, КРЪСТЪК СТОЛНИК, МАНЪ КОМИС, РАДУЛЬ СТРАТОРНИК.

Писъ сѣ столни варош Тръговище, мѣсеца априла єї днь, в лѣто хСЦЃД.
† Іу Владиславъ вѣкѣмъ, милостїмъ Божїемъ господинь.

† Din mila lui Dumnezeu, Io Vladislav voievod și domn a toată țara Ungrovlahiei, fiul lui Dan marele voievod. Dă domnia mea această poruncă a domniei mele boierului domniei mele jupanului Mogoș cu fiii lui și cu ficele lui, ciți fii sau fiice îi va da Dumnezeu, ca să-i fie satele anume: Corbii toți, pe Arghiș în jos și Corbii-de-Piatră toți și ocina de la Micești și cu vaduri de moară și jumătate din Malureni, pentru că sînt vechi și drepte ocine, dedine ale lui Mogoș.

De aceea, i-am dat și domnia mea, ca să-i fie de ocină și de ohabă și de nimeni neatins, după spusa domniei mele.

Martorii sînt: jupan Dragomir Udriște și jupan Stanciul vornic, jupan Mihail logofăt, jupan Stan al lui Negre, jupan Coica al lui Utmeș, jupan Cazan al lui Sahac, jupan Cazan Crețul, Dimitru și Stoian spătari, Pahulea vistier, Balea paharnic, Cîrstea stolnic, Manea comis, Radul stratornic.

S-a scris în orașul de scaun, Tîrgoviște, luna aprilie 15 zile, în anul 6964 <1456>.

† Io Vladislav voievod, din mila lui Dumnezeu, domn.

Arh. St. Buc., S. I., nr. 45 (Ep. Argeș XVI/1).

Orig., perg. (18×35), pecete aplicată, căzută.

Cu două traduceri din sec. XVIII și din 1915; altă trad. ibidem, ms. 168 f. 275.

Fotocopie la Academia Republicii Socialiste România, XX/44.

EDIȚII. Slav și trad. Hașdeu, *Arh. ist.*, I, 1, 142; Panaitescu, 234—235. Trad, D.I.R., B., 127—128.

114

<1457—1461>.

Vlad Tepeș voievod poruncește unui vameș de la Rucăr să spună brașovenilor că vestea despre venirea turcilor e falsă.

† Пишетъ господство ми вѣкешемъ въ Рѣкеръ. Тѣзи ви говоритъ господство ми: въ кон часъ видите сие повелѣнїе господства ми, на томъ часъ единъ въ васъ да ѡтїде сѣ Брашовъ, та да дасте знати брашовѣномъ за сези гласъ, цю ми є дошелъ за работѣ тѣрцемъ, да знайтъ не є нища за то. И хтелъ є да донде единъ въ нхъ апоклансаръ къ господство ми, а ѡнъ како є чюлъ за сези гласъ, а ѡнъ се є ѡпрѣлъ. Сего радї, кто є хтелъ да донде, а ѡнъ да донде; аще ли не хте донтъ къ

господство ми, а тоиши влмеш¹ що ще штит 8 Брашов, пак да донде къ господство ми, да ми дава знати. И сези чловѣкъ, що ще донестъ сиззи книга, а вие да га вставете да штиде дома си. Ище ли хте донт, тоиши апокансар къ господство ми и да донде с того и тоиши влмеш, що ще штит 8 Брашов. Ино да нѣст.

† Iw Влад воевода, милостѣм Божѣм господишь.

<Pe verso:> Влмешем wt P8кер.

† Scrie domnia mea vameșilor din Rucăr. Iată vă grăiește domnia mea: în ceasul în care veți vedea această poruncă a domniei mele, în acelaș ceas unul din voi să plece la Brașov și să dea de știre brașovenilor de acea veste ce mi-a venit de treaba turcilor, să știe că nu e nimic de aceasta. Și a vrut să vină unul dintre ei sol la domnia mea, iar el, cum a auzit de acea veste, s-a oprit. Pentru aceasta, cine a vrut să vină, el să vină; iar dacă nu vrea să vină la domnia mea, atunci acel vameș², care se va duce la Brașov, să vină la domnia mea, să-mi dea de știre. Iar pe acest om, care va aduce această carte, voi să-l lăsați să se ducă la casa lui. Iar dacă va vrea să vină acel sol la domnia mea, să vină cu el și acel vameș, care se va duce la Brașov. Altfel să nu fie.

† Io Vlad voievod, din mila lui Dumnezeu, domn.

<Pe verso>: Vameșilor din Rucăr.

Arh. St. Brașov, nr. 175.

Orig., hîrtie (21,5×11,5), pecete timbrată, stricată.

Fotocopii la Academia Republicii Socialiste România, VII/11 și XIII/63.

Datat din domnia lui Vlad Țepeș, anterior expediției din 1462.

EDIȚII. Slav și trad. Bogdan, *Relațiile I*, 94—95, sub 1456—1462; Tocilescu, 534 doc., 69—70, fără dată.

115

1457 (6965) aprilie 16, Tîrgoviște.

Vlad Țepeș voievod întărește m-rii Cozia satul Troianești, pe ambele maluri ale Oltului, scutindu-l de slujbe și dăjdii.

† Иже еинци дсхумм Божѣм водѣт сѣ си сът сынове Божѣи, рече боже- ствении апостола, емоу же въ след текѣще иже правде любитела и подвигвал добрил подвижанил сѣ желеделѣж въспрѣшлѣ жизнь, землѣних земли воста- вѣше и на неба прилѣпншл се, блажени ии глас радованіа слышавше, егоже присно и слышѣт: „Прѣидете благословени шца моего, наследствоуице, оуготовано ест вам царствіе шт сѣложеніа мира“. Илже и азъ, благоверный и благочѣстивый и Христолюбивый, Iw Влад воевода и господишь въсен земли Оуггровлауѣинскон, сынъ стараго Влада воевода, сего радѣ благопронзволи господство ми, свонл

¹ « влмеш » este scris deasupra rîndului

² « vameș » scris deasupra rîndului.

благимъ произволеніемъ, свѣтлимъ и чистимъ срѣдцемъ господства мнѣ, прославити прославлявшаго мѣ Бога и на прѣстоле свѣтопочиншихъ родителейъ господства мнѣ съ славою възнесша и даровахъ сѣе въсе чѣстное дарованіе и чѣстнѣи и прѣпочтѣннѣи, иже надъ всеми чѣсты и даровъ, настожи хрисовоуа господства мнѣ свѣтомоу монастырю и свѣтонъ шентели свѣтлыжъ и жиконачелнѣа тронцъ Козіа и егоуменовъ и наставникоу тожъ шентели, попъ куръ Іушифъ, іако да естъ село Тропанеци; въ обонхъ странахъ ѿлтоу, съ всемъ хотаремъ, еанко естъ Тропанешумъ, понеже покупихъ калоери този селнше въ Драгоїа, сына Драгоева, за ѿ флорини и господствоу мнѣ конъ добръ. Да естъ монастырю въ учинѣжъ и въ шхабѣжъ и въ сѣдѣжѣжъ и пишѣжъ свѣтымъ и божественнѣи инокомъ и господствоу мнѣ въ вѣчное късполинаніе, почавши въ свѣчнѣи камъ и въ свѣчнѣи камъ, въ пчелъ, въ кѣбелъ, въ днѣжъ, въ винаричъ, въ дрѣвъ и въ сенокосъ, въ поковъ, въ подковъ, рекши въ всехъ слоужбахъ и дажбахъ, еанка се находитъ въ земли господства мнѣ, въ всехъ да нлѣ естъ въ шхабѣжъ. И да не смѣтъ позабавитъ въ томъ селѣ Тропанешомъ, ни сѣдецъ, ни глобникъ, ни бирчѣа, ни ни никто въ болѣръ и въ слѣгъ господства мнѣ послалемихъ по многостѣхъ и по работѣхъ господства мнѣ. Та въ позабавилъ аще и класъ единъ, то таковоуму, да моу естъ съпостатникъ свѣтаа тронца въ сѣи вѣкъ и въ бѣдѣжъ и въ шргѣа господства мнѣ да оумретъ, іако неверникъ и прѣстѣпникъ хрисовоуаа господства мнѣ.

Ѿбачеже и по смръти господства мнѣ, кѣго изберетъ господь Богъ быти господнѣи Влѣшконъ Земли, или въ сѣродникъ господства мнѣ, аще ли по гресѣхъ нашихъ и въ иноплеменикъ, да аще почѣтетъ и оутвѣрдитъ сѣа вишеписанаа, и того господь Богъ да оутвѣрдитъ въ господствѣ его; аще ли разоритъ и посрамитъ, и тѣго господь Богъ да разоритъ и да оубѣетъ зде тѣломъ и въ бѣдѣжъ и въ дѣшежъ и да иматъ оучѣстїе съ Юдѣжъ и съ Ирѣа и съ шнелнѣи Юденъ иже възѣпншѣ на Христа Бога и спаса нашего, крѣкъ его на нѣхъ и на члѣдохъ нѣхъ, іакоже естъ и бѣдетъ въ вѣкы, аминъ.

Сведетеле: Мнѣ Оудрише и Кодрѣ дворникъ и Драгомиръ Цакла, Бонко Добрица и Станъ Негревъ, жупанъ Доука, Казанъ Сахакивъ, Ѿпуѣ ливговетъ, Молдовѣнъ спатаръ, Боуда столникъ, Мнѣ пахарникъ, Іува колникъ.

И азъ, Калчо, писахъ въ Тръговцици, въ свѣтѣа и велнкѣа сѣботѣа, априлѣ 21, въ лѣтѣ ^хсѣдѣ, ендиктѣионѣ е.

† Іу Влѣдъ кѣвѣа, многостѣа Божїеа господнѣи.

† Acei cîți se poartă cu duhul lui Dumnezeu, aceia sînt fiii lui Dumnezeu, spune dumnezeiescul apostol, cîrăuia pe urmă mergîndu-i cei iubitori de dreptate, care se străduiesc spre cele bune, au dobîndit viața dorită, cele pămîntești lăsîndu-le pămîntului și alipindu-se de cer, auzind acel fericit glas de bucurie, pe care veșnic îl și aud: « Veniți binecuvîntații părintelui meu, să moșteniți împărăția gătită vouă de la întemeierea lumii ». Căroră și eu, binecredinciosul și binecinstitorul și de Hristos iubitorul, Io Vlad voievod și domn a toată țara Ungrovlahiei, fiul bătrînului Vlad voievod, de aceea a binevoit domnia mea, cu

a sa bunăvoință, cu inimă luminată și curată a domniei mele, să proslăvesc pe Dumnezeu, care m-a proslăvit și m-a ridicat cu slavă în scaunul sfintră-
poșailor părinți ai domniei mele și am dăruit această a tot cinstită danie și
cinstit și precinstit, care este deasupra tuturor cinstelor și darurilor, hrisovul
de față al domniei mele, sfintei mănăstiri și sfântului locaș al sfintei și de viață
începătoarei troițe, Cozia și egumenului și nastavnicului acelu locaș, popa chir
Iosif, ca să-i fie satul Troienești, de pe amîndouă părțile Oltului, cu tot hotarul,
cît este al Troeneștilor, pentru că au cumpărat călugării acea seliște de la Drăgoi,
fiul lui Drăgoi, pentru 50 de florini, și domniei mele, un cal bun. Să fie
mănăstirii de ocină și de ohabă și de slujbă și hrană sfinților și dumnezeieștilor
călugări, iar domniei mele, de veșnică pomenire. Începînd de la vama oilor și
de vama porcilor, de stupi, de găleți, de dijmă, de vinărici, de copaci și de
cositul finului, de cărături, de podvoade, adică de toate slujbele și dăjdiile, cîte
se găsesc în țara domniei mele, de toate să le fie de ohabă. Și să nu cuteze
să-i împiedice în acel sat Troianești, nici sudeț, nici globnic, nici birari, nici
nimeni altul dintre boierii și dintre slugile domniei mele, trimise după miloste-
niile și după muncile domniei mele. Cine i-ar împiedica chiar și cu un fir de
păr, unuia ca acela să-i fie potrivnică sfînta Troiță în acest veac și în cel viitor
și să moară în urgia domniei mele, ca un necredincios și călcător al hrisovului
domniei mele.

Încă și după moartea domniei mele, pe cine va alege domnul Dumnezeu
să fie domn al Țării Românești sau din rudele domniei mele, sau pentru păca-
tele noastre, și din alt neam, dacă va cinsti și va întări acestea mai sus scrise,
și pe acela domnul Dumnezeu să-l întărească în domnia lui; dacă va nimici și
va batjocori și pe acela domnul Dumnezeu să-l nimicească și să-l ucidă aici cu
trupul și în veacul viitor cu sufletul și să aibă parte cu Iuda și cu Arie și
cu acei iudei care au strigat asupra lui Hristos Dumnezeu și mîntuitorul nostru:
sîngele lui asupra lor și asupra copiilor lor, ceea ce este și va fi în veci, amin.

Martorii: Manea Udriște și Codrea vornic și Dragomir Țacal, Voico Dobrița
și Stan al lui Negre, jupan Duca, Cazan al lui Sahac, Oprea logofăt, Moldo-
vean spătar, Buda stolnic, Milea paharnic, Iova comis.

Și eu, Calcio, am scris la Țirgoviște, în sfînta și marea sîmbătă, aprilie 16,
în anul 6965 <1457>, indiction 5.

† Io Vlad voievod, din mila lui Dumnezeu, domn.

Arh. St. Buc., S. I., nr. 46 (Cozia).

Orig., perg. (40,5×30), pecete atîrnată, căzută.

Cu trei traduceri din 1751, 1849 și 1912; alte traduceri ibidem, mss. 209 f. 89 și
215 f. 101—102.

Copie slavă ibidem, ms. 712 f. 307—308.

Fotocopie la Academia Republicii Socialiste România, XX/45.

EDIȚII. Slav și trad. *Panaitescu*, 235—238. Trad. *D.I.R., B.*, 128—129. Facs.
D.I.R., B., 347.

1457 (6965) iunie 12.

Vlad Țepeș voievod acordă privilegii m-rii Rusicon de la Athos.

Χρυσόβουλλον Βλάδου τοῦ Δράκουλου βοεβόδα Οὐγκροβλαχίας χορηγοῦντος
 προνόμια τῇ ἐν Ἀθωνι μονῇ τοῦ ἁγίου Παντελεήμονος; $\times\varsigma$ ᾄξεε ἰουνίου ἰβ¹.

Hrisovul lui Vlad Dracul voievod al Ungrovlahiei prin care dă mănăstirii
 sfântului Pantelimon de la Athos, privilegii; 6965 <1457> iunie 12.

Academia Republicii Socialiste România, DXCV/9.

Rezumat din fondul Aristarhi.

ΕΔΙΨΗ. Trad. Hurmuzaki, XIV, 1, 40.

1458 (6966) martie 5, M-rea Tismana.

*Vlad Țepeș voievod întărește m-rii Tismana toate satele ei, pe care
 le-a avut în timpul tatălui său, Vlad Dracul, scutindu-le de slujbe și
 munci domnești.*

† Іѵ Влѧд воєвода и господинъ вѣсен земли Угровлахѣнскон, сынъ великаго
 Влѧда воєвода. Дават господство ми сіе врѣзмо ивѣнтѣли свѣтъж Богородице,
 монастырю господства ми Тисмене, ꙗко да им сѣт елико сѣ имали и дрѣжали
 въ дни свѣтопочивши родителъ господства ми, Влѧд коєвода, ꙗко или сѣт села или
 блатѧ Бистриец или и на блатѧ или цигани или воденица или хотар или лозѣа или
 нно що либо или є много или мало, що ест монастырско да им ест въ вчинѣж
 и въ вѣвѣж и въ вѣчноє вѣспомянѣе родителю господства ми и ещєже за
 живота и здравїе господства ми и ни ѡт когоже непотѣкновено по врѣзмѣ
 господства ми.

Сєго радї да не смет бантѣвати села монастырска или блатѧ или хотари или
 водѣница или лозѣа или цигани или що либо, ни сѣдец, ни глобник, ни бирчїа,
 ни вѧмѣши ѡт пчел, ни кѣблар, ни кнез ацигански, ни вѧмѣши ѡт блатѧх, ни ни
 ннѣто ѡт болѣри господства ми послаемѣих по слѣжбах и работах господства ми,

¹ Este posibil ca textul acesta să fie rezumatul documentului din 1487 (6995) iunie 12,
 în care sînt de asemeni amintite daniile făcute m-rii Sf. Pantelimon de la Athos.

ПОНЕЖЕ КТО НЕ БИ ПОСЛУШАА ВРИЗМУ ГОСПОДСТВА МИ, ТА ИМ БИ БАНТОВАА, ТАКОВИ
ХОЩЕТ ЗМРЕТИ СЪПРЪНИ СЪ ПРЪКНСТОЖ БОГОРОДИЦЖ И ПРІЈАТИ ЗЛО И ВРГЉЖ ИТ
ГОСПОДСТВО МИ, КАКО НЕВЪРНИК И ПРЪКСТЖПНИК ВРИЗМУ ГОСПОДСТВА МИ.

ЕЖЕ СВДѢТЕЛНЕ: ЖУПАИ ДРАГОМИР ЦАКАЛ, ЖУПАИ БОИКО ДОБРИЦА, ЖУПАИ
СТАН НЕГРЕВ ДВОРНИК, ІУВА ВИСТИЯР, БУДА СТОЛНИК, ГЕРГИНА КОМИС, СТОНКА ПАХАР-
НИК, ПЪТРОС СТРАТОРНИК, КАЗАН ЛЮГВОЕТ.

И азъ, РАДУ ГРАМАТИК, ЕЖЕ ИСПИСАХ ВЪ МОНАСТИР ТИСМЕНИ, МЪСЦЕЦА МАРТИИ
Ѣ, ВЪ ЛѢТЪ ХСЦЗС, ІНДИКТИВНЪ С.

† ІУ ВЛАД КВЕКВДА, МИЛОСТІА БОЖІА ГОСПОДИНЪ.

† Io Vlad voievod și domn a toată țara Ungrovlahiei, fiul marelui Vlad
voievod. Dă domnia mea această poruncă locașului sfintei născătoarei de Dum-
nezeu, mănăstirii domniei mele, Tismenei, ca să le fie cîte au avut și au ținut
în zilele sfîntrăposatului părintelui domniei mele, Vlad voievod, fie că sînt sate
sau balta Bistreț sau alte bălți sau țigani sau moară sau hotar sau vii
sau orice altceva fie că este mult, fie puțin, ce este al mănăstirii, să le fie de
ocină și de ohabă și de veșnică pomenire părintelui domniei mele și încă și
pentru viața și sănătatea domniei mele și de nimeni neatins, după porunca
domniei mele.

De aceea, să nu cuteze să turbure satele mănăstirești sau bălțile sau hota-
rele sau morile sau viile sau țigani sau orice, nici sudeț, nici globnic, nici
birari, nici vameșii de stupi, nici găletar, nici cnez de țigani, nici vameși de
bălți, nici nimeni altul dintre boierii domniei mele, trimiși pentru slujbele și
muncile mele, pentru că cine nu ar asculta porunca domniei mele și i-ar turbura,
unul ca acela va muri în pîră cu preacurata născătoare de Dumnezeu și va
primi rău și urgie de la domnia mea, ca un necredincios și călcător al poruncii
domniei mele.

Aceștia sînt martorii: jupan Dragomir Țacal, jupan Voico Dobrița, jupan
Stan al lui Negre vornic, Iova vistier, Buda stolnic, Gherghina comis, Stoica
paharnic, Pătru stratornic, Cazan logofăt.

Și eu, Radu grămătic, care am scris în mănăstirea Tismena, luna martie 5,
anul 6966 <1458>, indiction 6.

† Io Vlad voievod, din mila lui Dumnezeu, domn.

Arh. St. Buc., nr. 47 (Tismana IX/91).

Orig., perg. (29×21), pecete aplicată, căzută.

Cu traduceri din 1847 și 1912; altă trad. ibidem, ms. 329 f. 75.

Copie slavă cu trad. la Academia Republicii Socialiste România, XI/250.

Copii slave ibidem, ms. 5236 f. 61—62 și 63—63 bis.

Fotocopie ibidem, XX/46.

EDIȚII. Slav și trad. *Panaïtescu*, 238—240. Trad. *D.I.R.*, B., 129—130. Facs.
D.I.R., B., 348.

1459 (6968) septembrie 20, București.

Vlad Tepeș voievod întărește lui Andrei și altora ocine în Poiana lui Stev și în Ponor, scutindu-i de dăjzii și slujbe.

† Милостїѡ Божїем, Іѡ Влад воевода н господинь н сынъ великаго Блада воевода, вбладащюуми н господствоуашюуми въсен земли Оуггровлахїискон, Ямлашъ н Фрагашу херцег. Благопроизволи господство ми, своимъ благымъ произволенїемъ, чьстымъ н свѣтлымъ сръдцемъ н даровахъ сынъ въсе чьстнымъ н благообразнымъ н надъ въсеми честнымъ даривъ, настоящи хрисовулъ господства ми Яндрею н съ сыновымъ <си, тако да имъ естъ> Поиану Стева н Ювекъ н Драги н..... ави, да имъ естъ у Понор третїи деѡ, що естъ вналъ Шипиновъ н третїи деѡ вт Понор н вчина Петрова вт Понор, третїи деѡ, понеже покупише вт Петра за вї флорини. Господствѡ ми даше кѡн.

И кто вт нихъ змрет, а вчини да сѡ вставшии, къ нимъ прѣдалника да нѣст. Я пакъ Яндрею съ дѣца си на четвръти деѡ вт Понор.

Тѡжъ въса да имъ сѡ въ очиню н въ вхъбѡ, темъ н децамъ нхъ, ввѣчатомъ н прѣввѣчатомъ нхъ, почевши вт вечихъ вѡмъ, вт свини вѡмъ, вт пчелъ вѡмъ, вт кжбларства, вт винарства, вт джлѡи, вт сенокосїѡ, вт посади, вт подвод, н вт повоз, рекшии вт мѡлиухъ н великихъ слѡжбѡхъ. И да имъ <не смеетъ позабавити ни сѡдець, ни глобникъ, ни бирчїѡ, ни ни нхѡто <вт болѣри н слѡгъ господства> ми, понеже хѡто <се би покѡсиа да позабавитъ имъ, аще н ѡ> власъ еднѡ, тѡ таковыи имѡтъ въспрѣяти велико зло н вргїжъ вт господства ми>.

Ѣщеже н по сѡмръти господства ми, кого изволятъ господь Богъ бити гоподинь Блѡшконъ Земли, или вт сръдечнаго плода господства ми, или вт сръдникъ, или по грѣсѣхъ нашихъ вт иноплеменикъ, аще ли вѡтвердѡтъ н сѡхранитъ н поновитъ сынъ хрисовѡла господства ми, того господь Богъ да вѡтвердѡтъ къ господствѣ его; аще ли непоновитъ н не вѡтвердѡтъ, нѡ поперетъ н расипетъ, того господь Богъ да поразитъ н вѡѡетъ зде тѣломъ, а къ вѡдѡщинамъ вѣкъ дѡша его н да естъ причѣтенъ съ Юдѡжъ н Ярїю н съ внемѡи рекшиихъ: кровъ его на нихъ н на чѡдохъ нхъ, ѡже естъ н вѡдетъ къ вѣкки, аминъ.

Ѣведетеле: жѡпанъ Драгомиръ Цѡкалъ, жѡпанъ Ёнѡко Добрица, жѡпанъ Степанъ дворникъ, жѡпанъ Степанъ Тѡрчинъ, жѡпанъ Ѣпрѣ, жѡпанъ..... н Братѡла вт Мѡлѡковъ н Мѡлдовѣнъ спѡтаръ н Юва вѡстѡнаръ н <..... спѡтаръ н Тѡксаба столникъ, Степѡнка пѣхарникъ, Гергина комѡнс.....

Писъ септемвриѡ к, въ градъ Бѡкѡреши въ лѣто хѡцѡдн.

<† Іѡ> Владъ воевода, милостїѡ Божїемъ господинь.

† Din mila lui Dumnezeu, Io Vlad voievod și domn și fiul marelui Vlad voievod, stăpînind și domnind peste toată țara Ungrovlahiei, Amlașului și Făgărașului herțeg. A binevoit domnia mea cu a sa bunăvoință, cu inimă curată și luminată și am dăruit acest atotcinstit și cu frumoasă față și deasupra tuturor <cinstitelor> daruri, hrisovul de față al domniei mele, lui Andrei și cu fiii săi, <ca să le fie> Poiana lui Stev și lui Iova și lui Drag și lui. . . să le fie la Ponor a treia <parte>, care a fost a lui Șipin și a treia parte din Ponor și ocina lui Petre din Ponor, a treia parte, pentru că au cumpărat de la Petre pe 12 florini. Și domniei mele au dat un cal.

Și cine dintre dînșii va muri, iar ocinele să fie celor rămași, la dînșii prădalica să nu fie. Și iarăși lui Andrei cu copiii săi peste a patra parte din Ponor.

Acestea toate să le fie de ocină și de ohabă, lor și copiilor lor, nepoților și strănepoților lor, începînd de la vama oilor, de vama porcilor, de albinărit, de găletărit, de vinărici, de dijme, de cositul finului, de posade, de podvoade și de cărături, adică de slujbele mari și mici. Și să nu <cuteze> să-i împiedice nici sudeț, nici globnic, <nici birari>, nici nimeni altul <dintre boierii și slugile> domniei mele, pentru că cine <s-ar încumeta să-i împiedice chiar și cu> un fir de păr, unul ca <acela va primi mare rău și urgie de la domnia mea>.

Încă <și după moartea domniei mele, pe cine va voi domnul Dumnezeu să fie domn al Țării Românești sau din rodul inimii domniei mele sau dintre rude sau, pentru păcatele noastre, din alt neam, dacă va întări și va păzi și va înnoi acest hrisov al domniei mele, pe acela domnul Dumnezeu să-l> întărească în domnia lui; iar dacă nu va înnoi și nu va întări, <ci va călca și va risipi, pe acela domnul Dumnezeu> să-l nimicească și să-l ucidă aici cu trupul, iar în veacul viitor sufletul lui, să fie părtaș <lui Iuda> și lui Arie și cu ceilalți care au spus: sîngele lui asupra lor și asupra copiilor lor, ceea ce <este și va fi în> veci, amin.

Martorii: jupan Dragomir Țacal, jupan Voico Dobrița, jupan Stan vornic, jupan Stepan Turcul, jupan Oprea, jupan. . . și Bratul de la Milcov și Moldovean spătar și Iova vistier și. . . spătar și Tocsaba stolnic, Stoica paharnic, Gherghina comis. . .

S-a scris în septembrie 20, în cetatea București, în anul 6968 <1459>.

† Io Vlad voievod, din mila lui Dumnezeu, domn.

Academia Republicii Socialiste România, CLXX/2.

Orig., perg. (45×31,5) foarte deteriorat, pecete atirnată, căzută.

Copie slavă ibidem, ms. 5236 f. 160—161.

EDIȚII. Slav și trad. Panaitescu, 240—242. Trad. Nicolaescu, București, 99—100;

D.I.R., B., 130—131. Facs. Chircă, Comentariu, pl. urm. p. 6.

И азъ, Костандин, еже исписах по речн господина воєводѣ, с град Бѣскѣрици, мѣсеца Феврѣаріа 7 днѣх, вѣктъ ѿЗЦѢѠ, индиктиѡнъ Ѡ.

† Io Vlad voievod, milaostim Bozima gospodinn.

† Din mila lui Dumnezeu, Io Vlad voievod și domn, fiul marelui Vlad voievod, stăpînind și domnind peste toată țara Ungrovlahiei și al părților de peste munți, Amlașului și Făgărașului herțeg. A binevoit domnia mea cu a sa bunăvoință, cu inima curată și luminată a domniei mele și am dăruit acest atot<cinstit> și cu frumoasă față care este deasupra tuturor cinstelor și darurilor, hrisovul de față al domniei mele, slugilor domniei mele, Bîra și fratelui său Godea, ca să le fie Godenii toți, pentru că jumătate din Godeni le este veche ocină, iar cealaltă jumătate din Godeni au cumpărat-o <de la> Radul Grama, pentru 30 de florini. Domniei mele au dat un cal.

De aceea, le-a dat domnia mea, ca să le fie de ocină și de ohabă, lor și copiilor lor, nepoților și strănepoților, începînd de la vama oilor, de vama porcilor, de albinărit, de găletărit, de dijme, de... Nimeni <să nu cûteze> să-i turbure, nici sudeț, nici globnic nici birari, nici nimeni altul dintre slugile și dintre boierii domniei mele, trimiși după milosteniile și muncile domniei mele, pentru că cine i-ar împiedica chiar și cu un fir de păr, <unul ca acela> va primi mare rău și urgie de la domnia mea.

Martorii: jupan Voico Dobrița, jupan Galeș vornic, jupan Stepan Turcul, jupan Cazan logofăt, Buriu spătar, Iova vistier, Oprișa paharnic, Linart stolnic, Gherghina comis, Radul stratornic.

Și eu, Costandin, care am scris după spusa domnului voievod, în cetatea București, luna februarie 10 zile, în anul 6969 <1461>, indiction 9.

† Io Vlad voievod, din mila lui Dumnezeu, domn.

Academia Republicii Socialiste România, CCCVII/80.

Orig., perg. (21,5×33), deteriorat, pecete atîrnată, căzută.

Copie ibidem, ms. 5236 f. 64—65.

EDIȚII. Slav și trad. Panaitescu, 244—245. Trad. Nicolaescu, București, 101; D.I.R., B., 131.

121

1461 (6970) septembrie 27.

Mențiunea unui act de la Vlad Țepeș voievod pentru satul Călugăreni.

Și i-am dat domnia mea satul Călugăreni și hotarul, ca să fie hotarul de la metoh pe calea Giurgiului pînă în calea Prundului și din calea Prundului pînă în calea Mujdreanului și din calea Mujdreanului în jos pînă în vale și de acolo pă vale, ca să fie hotarul pînă unde se împreună cu balta Comanei, drept în

iazarul Cîlniței. Aceste semne sînt scoase din chiar hrisovul mării sale răposatul Vlad <oe><od>, feciorul mării sale, răposatul Vlad voevod, ce este scris la leat 6970¹, adică 6970², septembrie 27. <1797 mart. 7, Grigore logofăt>.

Acte Grădișteanu.

Extras dintr-o trad.

EDIȚII. D.I.R., B., 132.

122

1463 (6972) noiembrie 12, București.

Radu cel Frumos voievod întărește lui Radoslav și altora ocine la Dădilești.

† Милостѣмъ Божиѣмъ, Іу Радѹль воєвода и господинѣ въсен земли Оугро-владѹинскон, скинѣ Блада великога воєводѣ. Дават господство ми сѣе повеленіе слѹгамъ господства ми Радославѹ и Станчѹлѹ и дѣщеремъ Радославковемъ, Маринѣ и Стаѣ, іако да имъ естъ учина Радославова Сѹпть Костѣж, и учина Станчѹлова, половина ѡтъ Дѣдїлеци, понеже прїиде прѣдъ господство ми Радослав и Станчѹл, іа си самесише учини си учина Радославова Сѹпть Костѣж и учина Станчѹлова половина ѡтъ Дѣдїлеци, да сѣ въ єдино. И дѣще Радославоѣ, Марина и Стаѣ, да мѹ сѹ въ мѣсто скинове надъ учини и надъ въсе именіе. Кому се ѡтъ нихъ прилѹчитъ сѣмръѣтъ, а учини и именіе да естъ ѡставшил, а прѣдалника междѹ ними да нѣст. И господства ми дадоше кѹн.

Того радї, имъ даде и господство ми да имъ естъ въ учинѣ и въ охабѣ, и ни ѡтъ когоже непотѣкновено, по речи господства ми.

Сведетелїе: жѹпан Драгомир дворник, жѹпан Дѹка, жѹпан Казан Сахаков, жѹпан Стонка Винтилѹов, жѹпан Димитрѣ логофет, Дадъ вистїар, Дѣтко столник, Иван пѣхарник, Нѣгоє комис и Брата Сѹпть Костѣж и Дан и Брата ѡтъ Кожони и Дадѹл и Мїхан ѡтъ Падѣш и Дадѹл ѡтъ Ракоци.

И азъ, Костандин, исписахъ оу градъ Бѹкѹрешин мѣсеца ноемвриѣ вї, в лѣтѣ xсѹцовъ индиктїѡнъ аї.

† Іу Радѹл воєвода, милостїѣ Божиѣмъ господинѣ.

† Din mila lui Dumnezeu, Io Radul voievod și domn a toată țara Ungrovlahiei, fiul lui Vlad marele voievod. Dă domnia mea această poruncă slugilor domniei mele Radoslav și Stanciul și ficelelor lui Radoslav, Marinei și Staiei, ca să le fie ocina lui Radoslav Supt Coastă, și ocina lui Stanciul, jumătate din Dădilești, pentru că au venit înaintea domniei mele Radoslav și Stanciul de și-au amestecat ocinele: ocina lui Radoslav Supt Coastă și ocina lui Stanciul,

¹ Cu cifre arabe.

² Cu cifre chirilice.

jumătate din Dădilești, să fie unite. Și ficele lui Radoslav, Marina și Staia, să le fie în loc de fii asupra ocinelor și asupra întregii averi. Cui dintre dînșii i se va întimpla moarte, iar ocinele și averea să fie celor rămași, iar prădalica între dînșii să nu fie. Și domniei mele i-au dat un cal.

Deci le-am dat și domnia mea, ca să le fie de ocină și de ohabă și de nimeni ne atins, după spusa domniei mele.

Martorii: jupan Dragomir vornic, jupan Duca, jupan Cazan al lui Sahac, jupan Stoica al lui Vintilă, jupan Dimitru logofăt, Lal vistier, Deatco stolnic, Ivan paharnic, Neagoe comis și Brata Supt Coastă și Dan și Brata de la Cojoni și Dadul și Mihai din Padeș și Dadul din Racoți.

Și eu, Costandin, am scris în cetatea București, Juna noiembrie 12, în anul 6972 <1463>, indiction 11.

† Io Radul voievod, din mila lui Dumnezeu, domn.

Academia Republicii Socialiste România, CVIII/26.

Orig., perg. (20,8×25,2), pecete aplicată, căzută.

Indictionul greșit.

EDIȚII. Slav și trad. Panaitescu, 246–247. Trad. Nicolaescu, *București*, 101–102; *D.I.R., B.*, 133.

123

1464 (6972) mai 30, București.

Radu cel Frumos voievod întărește m-rii Cozia satul Sevestreni.

† Милостїа Божїеа, Іу Радулъ воєвода и господинь вѣсен земли Осггров-владѣинскон, сынъ Блада великога воєводѣ. Дават господство ми сїе повеленне господства ми свѣтому храму и свѣтон шентели свѣткѣа и живоначелнїж троници, монастырю господства ми иже ест Козїа и наставнїку свѣткѣа шентѣли тѣж, егүмену күр Симону и вѣсемже в Христе вратїам шерѣтажциам са вѣ свѣтон шентѣли тоя, іако да им сѣт Севестрени вѣси, понеже половинү покүпише вт Шолда за хїлїаду и шесть сто аспри и другү половинү покүпише вт Стонке за хїлїаду и шесть сто аспри.

Твого радї им даде и господство ми, да ест свѣтому монастырю вѣ шчинн и вѣ шѣвж и ни вт когөже непотьковено, по речи господства ми.

Сведетелїе: жѣпан Драгомїр дворник, жѣпан Казач Сахакѣв, жѣпан Дүка, жүпан Стонка Винтилѣв, жүпан Нѣгөе Борчек, жүпан Димитрь логофет, Братүл спатар, Лал вистїар Дѣтко стѣлник, Иван пехарник, Нѣгөе комис.

И азъ Костандин, еже исписах ү град Бүкүреци, мѣсеца маїа л̄ влѣт̄ ъ.Сцов, їндикто вї.

† Іу Радулъ воєвода, милостїа Божїеа господинь.

† Din mila lui Dumnezeu, Io Radul voievod și domn a toată țara Ungrovlahiei, fiu lui Vlad marele voievod. Dă domnia mea această poruncă a domniei mele sfintului hram și sfintului locaș al sfintei și de viață începătoarei troițe, mănăstirii domniei mele care este Cozia și nastavnicului acelu sfânt locaș, egumenului chir Simon și tuturor în Hristos frați cari locuiesc în acel sfânt locaș, ca să le fie Sevestrenii toți, pentru că jumătate au cumpărat-o de la Șolda pe o mie și șase sute de aspri și a doua jumătate au cumpărat-o de la Stoica pe o mie și șase sute de aspri.

De aceea, le-am dat și domnia mea, să fie sfintei mănăstiri de ocină și de ohabă și de nimeni neatins, după spusa domniei mele.

Martorii: jupan Dragomir vornic, jupan Cazan al lui Sahac, jupan Duca, jupan Stoica al lui Vintilă, jupan Neagoe al lui Borcea, jupan Dimitru logofăt, Bratul spătar, Lal vistier, Deatco stolnic, Ivan paharnic, Neagoe comis.

Și eu, Costandin, care am scris în cetatea București, luna mai 30, în anul 6972 <1464>, indiction 12.

† Io Radul voievod, din mila lui Dumnezeu, domn.

Arh. St. Buc., S. I., nr. 48 (Cozia XIV/1).

Orig., perg. (20×28), pecete aplicată, căzută.

Cu o trad. din 1849; alte traduceri ibidem, mss. 209 f. 90 și 215 f. 107.

Copii slave, ibidem, ms. 712 f. 399 și la Academia Republicii Socialiste România, ms. 5236 f. 66.

Fotocopie la Academia Republicii Socialiste România, XX/47.

EDIȚII. Slav și trad Panaitescu, 247—248. Trad. Nicolaescu, București, 102; D.I.R., B., 133—134. Facs. D.I.R., B., 350.

124

1464 (6972) iulie 10, București.

Radu cel Frumos voievod întărește m-rilor Tismana și Vodița toate privilegiile lor anterioare, sate, bălți, vămi, un obroc anual în grâu și vin.

† Въ Христа Бога благоверный и благочестивый и Христолюбивый и самодержавный и миром Божиим помазанный, Ио Радулъ воєвода и господинъ и сынъ великаго Блада воєводѣ, мноюстїю Божию и благым Божиим произволенїем владѣющимъ и господствующимъ въсєн земли Оуггроволахинскон и Флашиу и Фрашиу херцег. Благопроизволи господство ми, своимъ благым произволенїем, чєстнымъ и светлымъ срдцемъ, и даровахъ сынъ всєчєстнымъ и благообразнымъ, иже надъ всєкымъ чєстнымъ и даривъ, настоящимъ хрисовоулаъ господства ми храмъ и шєнткєи прѣчєстны владичицъ нашон Богородици и приснодѣвкы Марїє и монастырю господства ми зовомое Тисмена, еажє свѣтопочившии родитєл рудитєлѣ

господства ми Влада коевода многими вещми покрѣпи. Сега радї и господство ми благопроизволих и сѣмѣ, сице въ господствѣ....., и шновити оубо помен рвдїтелѣ господства ми и жикотаже радї и спасенїа господства ми, сын хрѣм прѣчистыѣ владичицѣ хошем оубо рѣдити еликоже по силѣ, елико и родител господства ми дарова въ чѣст и хвалѣ прѣсвѣтыѣм владичицѣ, яко да помощницѣ ми бѣдет въ страшыи денѣ сѣда.

Прѣвѣе потверждат господство ми и прилагат село Кѣмански Брвд с Топорном и Тислѣна, елико бѣ Ангачишко и Рѣшешко и влато Бистрец шт Тополца до Брѣзога Грѣла, више Ковачицѣ и при нем села Хрѣсова съ Галчишором.

И пакы приложила дѣд господства ми Мирча коевода села Чаурри и <Унгѣрен> и Площина и Жарковец с Потокѣм и Сѣшицѣ съ Новоселци и на Блатници, село Пестичево, що ест приложила госпожда Калиникїа, баба рвдїтелю господства ми Владѣ коеводе, и село Согонно що приложила Лѣкач.

И стриц рвдителю ми Владѣ коеводе, Владїслав коевода, приложила свѣтлому Янтонїю на Бодници село Жидовщица и Врѣбница и Бистрица и кирѣ средни вес на Желѣзних Брат и осмѣ врѣшицѣ десеток и Дѣнав шт Орѣхове Падине до хотара Рѣшавскога и Голема Бодицѣ шт Дѣнава з Бахнинном селницом съ врѣшинем и съ ливадами и Слѣховица сва и Царовецѣ. И еше и на Бани шт <Чоп Хано>шева кола на Братилѣв ѿ-ток.

Сѣа въсѣ потвержда и придават господство ми, чѣсть въ чѣсты, яко да бѣдет слово родїтелю господства ми исплѣнено и нерѣшимо, яко да прїимѣ благословенїе, а не клетвѣ.

Такожде е и села таа въсѣ и ешеже и Сѣгавѣц еже ест покѣпил Никодим шт старога Дана коеводе, да сѣт въ словодѣ шт въсѣкѣх дажбах и сѣвѣбах, елико се находѣт въ сѣамодѣрѣжавном земли и власти господства ми.

И потѣм да им ест и село.....щи, четвѣрти дѣл и Фаркашици и Подѣкни и Брѣпѣщи. И еше им дават господство ми на въсѣкѣу години по ѿ кѣбли жита и по ѣ возилници вина.

И еше им ест поставил и швещанїе шт настоанїа томѣ свѣтлому монастырю..... шт въсѣх господарѣ, яко ни єдин господарѣ, а ни єдин владыка, да нѣст колен поставлѣти егѣмена томѣ монастырѣ, тѣкмо калѣгери сами да поставлѣют..... тавлѣт и господство ми, а ино да нѣст.

Того ради <им дадох и господство ми тако> въсѣ въше писано, да ест монастырѣ въ шчинѣ и въ шѣвѣ и въ вечное въспомянїе и въ пицѣ свѣтом и божественнѣм иноком, почевши шт швечи валѣ, шт свини вал, шт пчел вал, шт винарства, шт кѣларства, шт посади, шт сѣнокосїа, шт талпи, шт подвода, шт покѣз, рекши шт ннѣх дажбах и сѣвѣбах и да им не смѣет позабавит тел сѣлам, ни сѣдец, ни бан Тисменски, ни што шт бирѣе, понеже што ли'м позабавил, аще и влас єдин, то такови имат прїимти велико зло и шрѣе шт господство ми, а ино не шет биткѣ, по реч господства ми.

Заклинаніе поставлѣтъ господство ми, тако по смръти господства ми, кого изберетъ господь Богъ бити господинь Блашкон Земли или въ срѣдечнаго плода господства ми или въ срѣдник или, по грѣсѣхъ нашихъ надстанетъ въ иноплеменик, да аще поновитъ и оутвердитъ и придастъ частъ къ часты господства ми, и того господь Богъ да почтетъ и оутвердитъ въ господство его; аще ли разоритъ и поршнитъ, и того господь Богъ да поразитъ и да убѣетъ зде тѣломъ и въ шнелъ вѣцѣ душевно и да иматъ участіе съ Юдомъ и Яремъ и съ шнелми рекшихъ, кровь его на нихъ и на члдехъ ихъ, еже естъ и бждетъ въ кѣки, амин. И да естъ съперница свѣта Богородица.

Сеже свидѣтеліе сіему хрисовулу: жупан Драгомир дворникъ и жупан Бонко Добрница, жупан Казан логофетъ, жупан Стопка Винтилу, жупан Нѣгое Борчевъ, жупан Дѹка, жупан Дѹа, логофетъ Димитръ, Братѹа спатаръ, Дѣтко столникъ, Иванъ пахарникъ, Нѣгое комис.

Конка исписахъ въ градъ <Бѹкѹ>раци, мѣсеца юліа ѿ, въ лѣтъ х.ѿцов.

† Іw Радѹа ввевѹда, милостѹа Божѹа господинк.

† În Hristos Dumnezeu, binecredinciosul și bineinstitorul și de Hristos iubitorul și singur stăpînitorul și cu mirul lui Dumnezeu uns, Io Radul voievod și domn și fiul marelui Vlad voievod, din mila lui Dumnezeu și cu bunăvoința lui Dumnezeu stăpînind și domnind peste toată țara Ungrovlahiei și herțeg al Amlașului și Făgărașului. A binevoit domnia mea, cu a sa bunăvoință, cu inimă curată și luminată și am dăruit acest atotcinstit și cu frumoasă față, care este deasupra tuturor cinstelor și darurilor, hrisovul de față al domniei mele, hramului și locașului preacuratei stăpînei noastre, născătoare de Dumnezeu și pururea fecioară Maria și mănăstirii domniei mele numite Tismena, pe care sfîntrăposatul părinte al părintelui domniei mele, Vlad voievod, cu multe lucruri a întărit-o. De aceea și domnia mea am binevoit <сă-i fiu urmaș> și în aceasta, ca și în domnie și să înnoiesc dar pomana părintelui domniei mele și pentru viața și mîntuirea domniei mele, acest hram al preacuratei stăpîne vrem să-l întărim și cît ne este puterea cît a dăruit și părintele domniei mele pentru cinstea și lauda preasfintei stăpîne, ca să-mi fie ajutătoare în ziua cumplită a judecării.

Mai întii întărește domnia mea și dăruiește satul Vadul Cumanilor cu Toporna și Tismena, cîta a fost Ligăcească și Rușească și balta Bistreț, de la Topolăța pînă la Birzogîrla, mai sus de Covacița și pe lingă ea, satul Hirsova cu Sălcișorul.

Și de asemeni, a dăruit bunicul domniei mele Mircea voievod satul Ceauri și <Ungurei> și Ploștina și Jarcoveț cu Potocul și Sușița cu Novoselți și la Blatnița, satul Pesticovo, pe care l-a dăruit doamna Calinichia, bunica părintelui domniei mele Vlad voievod și satul Sogoino, pe care l-a dăruit Lucaci.

Și unchiul părintelui meu Vlad voievod, Vladislav voievod, a dăruit sfîntului Antonie de la Vodița satul Jidovștița și Vrăbnița și Bistrița și vîrtejul

de la mijloc tot, la Porțile de Fier și zeciuală de la opt pescării și Dunărea de la Padina Oreahova pînă la hotarul Rîșavei și Vodița Mare de la Dunăre și seliștea Bahnei cu nucii și cu livezile și Elhovița toată și Țarovețul. Și încă și la baie, de la roțile lui Ciop Hanoș de la Bratilov, zeciuală.

Acestea toate le întărește și le dăruiește domnia mea, cinste pentru cinste, ca să fie cuvîntul părintelui domniei mele împlinit și neclintit, ca să primesc binecuvîntare, iar nu blestem.

De asemenea și satele acestea toate și încă și Sagavățul, pe care l-a cumpărat Nicodim de la bătrînul Dan voievod, să fie slobode de toate dăjdiile și slujbele, cîte se află în țara de sine stătătoare și stăpînirea domniei mele.

Și după aceea, să le fie și satul. . . ști, a patra parte și Farcașești și Podeani și Bratiești. Și încă le dă domnia mea pe fiecare an cîte 10 găleți de grîu și cîte 2 butoaie de vin.

Și încă li s-a pus și făgăduiala de la întemeierea acestei sfinte mănăstiri, care este întărită și de toți domni, ca nici un domn, nici vlădică, să n-aibă voie să așeze egumenul acestei mănăstiri, numai călugării singuri să așeze pe egumen, ei pe cine le va plăcea lor să așeze dintre frații lor, pe acela să-l așeze și domnia mea, și altfel să nu fie.

Deci <le-am dat și domnia mea ca > toate cele mai sus scrise să fie mănăstirii de ocină și de ohabă și spre veșnică pomenire și pentru hrana sfinților și dumnezeștilor călugări, începînd de la vama oilor, de vama porcilor, de vama stupilor, de vinărici, de găletărit, de posade, de cositul finului, de talpe, de podvoade, de cărături precum și de celelalte dări și slujbe. Și să nu cuteze să împiedice acele sate, nici sudeț, nici banul Tismenii, nici vreunul dintre birari, pentru că cine i-ar împiedica chiar și cu un fir de păr, unul ca acela va primi mare rău și urgie de la domnia mea, iar altfel nu va fi, după spusa domniei mele.

Blestem pune domnia mea, ca după moartea domniei mele, pe cine va alege domnul Dumnezeu să fie domn al Țării Românești sau din rodul inimii domniei mele sau din rude sau, pentru păcatele noastre, ar sta din alt neam, dacă va înnoi și va întări și va adăoga cinste la cinstea domniei mele, și pe acela domnul Dumnezeu să-l cinstească și să-l întărească în domnia lui, dacă va nimici și va strica și pe acela domnul Dumnezeu să-l nimicească și să-lucidă, aici cu trupul, iar în cel veac sufletește, și să aibă parte cu Iuda și cu Arie și cu acei cari au spus, sîngele lui asupra lor și asupra copiilor lor, ceea ce este și va fi în veci, amin. Și să-i fie potrivnică sfînta născătoare de Dumnezeu.

Aceștia sînt martorii acestui hrisov: jupan Dragomir vornic și jupan Voico Dobrița, jupan Cazan logofăt, jupan Stoica al lui Vintilă, jupan Neagoe al lui Borcea, jupan Duca, jupan Diia, Dimitru logofăt, Bratul spătar, Deatco stolnic Ivan paharnic, Neagoe comis.

Coica am scris în cetatea București, luna iulie 10, în anul 6972 < 1464 >.

† Io Radul voievod, din mila lui Dumnezeu, domn.

Arh. St. Buc., S. I., nr. 49 (Tismana).

Orig., perg. (52,5×39), rupt și șters, pecete atîrnată, căzută.

Cu trei traduceri din 1845, 1862 și 1912; alte traduceri ibidem, mss. 329 f. 75 v., 335 f. 218—219 v. și 711 f. 10v.—11.

Fotocopie la Acad. R.S.R., XX/48.

EDIȚII. Slav și trad. *Panaïtescu*, 248—253. Trad. Nicolăescu-Plopșor, *Mon. j. Dolj*, 30—33; *D.I.R., B.*, 134—136.

125

1464 (6972) august 12, București.

Radu cel Frumos voievod întărește mai multora satul Băleni și părți în alte sate.

† Въ Христа Бога благовѣрны и благочестивы и Христолюбивы и самодръжавны, Іо Радулъ воєвода и господинъ, сынъ Влада великога воєводѣ, милостїѣмъ Божїемъ и Божїемъ дарованїемъ вѣладажущїми и господствѣжущїми въ всєи земли Оугрволахїнскои и западинскимъ странамъ Ямлашъ и Фаграшъ херцег. Благопривзволн госпоство ми своимъ благїмъ привзволениемъ, чистимъ и светлымъ срѣдцемъ господства ми и даровахъ сѣ въсєчьстни и благообрази и иже надъ всєми чьсти и дарше, надстѣжи хрїсовѣла господства ми сѣсгамъ господства ми Тѣдоръ и братїамъ его, Никѣле и Станъ и Мирче и Нѣнчѣлашъ и Радулъ и маломъ Никѣле, іако да имъ естъ оу Іаши въ Кѣртѣни въ полочкина, седемъ делше, и въ Бѣлгарскє третї дѣл. Іакъ Андришъ и братїамъ его, Татѣлашъ и Бадн, да имъ сѣтъ Бѣлкни въси.

Тїа късѣ да имъ сѣтъ въ шчинѣ и въ шхабѣ, тѣмъ и тѣхъ децѣмъ, вѣнчѣтѣмъ и прѣвѣнчѣтѣмъ, до живота господства ми, почѣвише въ вєчнєго вама, въ свинїєго вама, въ пчеларства, въ кѣбеларства, въ диними, въ винарич, въ сѣнокосїа, въ талпи, въ посади, въ подвѣд, въ подвоз, пачеже въ въсєхъ сѣсжебахъ и даждахъ, елико се нахѣдѣтъ въ самодръжавнои земли господства ми. И да нѣ не смѣтъ бантѣватъ ни сѣдецъ, ни глобникъ, ни бирчїи, ни нїтъ ктѣмъ въ болѣр и въ сѣсгъ господства ми, посѣлаемїхъ по милостєхъ и по работахъ господства ми, понеже ктѣмъ бї имъ позабавил, аще и власъ єдинъ, таковетъ имѣтъ прїѣти велико зѣмъ и шрїтѣмъ въ господства ми, іако невѣрникъ и прѣстѣпни: и посрамїтелѣ сїемъ хрїсовѣлашъ господства ми.

Щеже по сѣмрѣти господства ми, кого избєретъ господѣ Богъ вѣти господинъ Вѣлашкѣи Зємли или въ срѣдєчнѣго плода господства ми или въ сѣрѣдникъ господства ми или по грѣхѣмъ нашимъ, въ иноплєменикъ, та аще почѣтетъ и поновитъ

и оутвърдѣнт сѣа вишеписанна, и тогѡ господь Богъ да зкрѣпит въ господствѣ его; аще ли не поновит и не зтвердѣнт, анз разврѣнт, и тѡгѡ господь Богъ да оубѣет его здѣ тѣломъ, а въ вѣдѣши вѣк дѡшеа и да имат оучастіе съ Юдѡмъ и съ Яріемъ и съ онѣми рекшими на господа Бога и спаса нашего, Исуса Христа, кръвъ его на нихъ и на члдоу <нхъ, еже>¹ ест и бѣдет, аминь.

Сведетелѣе: жѡпан Драгомир дворникъ, жѡпан Дѡка, жѡпан Казан Сахакѡвъ, <жѡпан Ст>¹онка Бинтиловъ, жѡпан Нѣгѡе Борчекъ, Братѡа спатаръ, Димитръ Логофетъ, Дадъ вѣстѡаръ, Дѣтко столникъ, Иванъ пѣхарникъ, Нѣгѡе комисъ.

И азъ, Костандинъ, исписахъ ѡ градъ Бѡкѡрѡци, мѣсеца аугѡстъ, вѣ дѣнь, въ лѣтъ хѡцѡвъ.

† Іw Радулъ вѡевѡда, милостѣа Божѣа господинь.

† În Hristos Dumnezeu, binecredinciosul și binecinstitorul și de Hristos iubitorul și singur stăpînitorul, Io Radul voievod și domn, fiul lui Vlad marele voievod, din mila lui Dumnezeu și cu darul lui Dumnezeu stăpînind și domnind în toată țara Ungrovlahiei și al părților de peste munți, herțeg al Amlășului și Făgărașului. A binevoit domnia mea cu a sa bunăvoînță, cu inimă curată și luminată a domniei mele și am dăruit acest atotcînstit și cu frumoasă față și care este deasupra tuturor cinstelor și darurilor, hrisovul de față al domniei mele slugilor domniei mele, lui Tudor cu frații săi Nicula și Stan și Mircea și Nenciul și Radul și Nicula cel Mic, ca să le fie la Iași de la Curteani din jumătate, șapte părți și din Bulgari, a treia parte. Iarăși lui Andrei și fraților lui, Tatul și Badea, să le fie Băleanii toți.

Aceste toate să le fie de ocină și de ohabă, lor și copiilor lor, nepoților și strănepoților, cît va trăi domnia mea, începînd de la vama oilor, de vama porcilor, de albinărit, de găletărit, de dijme, de vinărici, de cositul fînului, de talpe, de posade, de podvoade, de cărături, încă și de toate slujbele și dăjdiile, cîte se află în țara singur stăpînitoare a domniei mele. Și să nu cuteze să-i turbure nici sudeț, nici globnic, nici birari, nici nimeni altul dintre boierii și dintre slugile domniei mele, trimiși după milosteniile și după muncile domniei mele, pentru că cine i-ar împiedica chiar și cu un fir de păr, unul ca acela va primi mare rău și urgie de la domnia mea, ca un necredincios și călcător și batjocoritor al acestui hrisov al domniei mele.

Încă și după moartea domniei mele, pe cine va alege domnul Dumnezeu să fie domn al Țării Românești sau din rodul inimii domniei mele sau din rudele domniei mele sau, pentru păcatele noastre, din alt neam, dacă va cinsti și va înnoi și va întări acestea mai sus scrise, și pe acela domnul Dumnezeu să-l întărească în domnia lui; dacă nu va înnoi și nu va întări, ci va nimici și pe acela domnul Dumnezeu să-l ucidă aci cu trupul, iar în veacul viitor cu sufletul și să aibă parte cu Iuda și cu Arie și cu acei care au strigat asupra

¹ Loc rupt.

domnului Dumnezeu și mîntuitorului nostru Iisus Hristos, sîngele lui asupra lor și asupra copiilor lor, ceea ce este și va fi, amin.

Martorii: jupan Dragomir vornic, jupan Duca, jupan Cazan al lui Sahac, <jupan St>¹ oica al lui Vintilă, jupan Neagoie al lui Borcea, Bratul spătar, Dimitru logofăt, Lal vistier, Deatco stolnic, Ivan paharnic, Neagoie comis.

Și eu, Costandin, am scris în cetatea București, luna august 12 zile, în anul 6972 <1464>.

† Io Radul voievod, din mila lui Dumnezeu, domn.

Academia Republicii Socialiste România, CCI/1.

Orig., perg. (39×28,5), pecete atîrnată, căzută.

EDIȚII. Slav și trad. *Panaiteescu*, 253—255. Trad. Ghibănescu, *Codrescu*, II (1934), 145—147; Nicolaescu, *București*, 103—105; *D.I.R., B.*, 136—137, sub 1469. Facs. Nicolaescu, *l.c.*

126

<1464 septembrie 1 — 1465 august 31> 6973, București.

Radu cel Frumos voievod întărește m-rii Cozia satele Jiblea, Șerbănești ș.a.

6973. Radul voevod sin Vlad voevod Basarab cel Mare, sin Mircii voevod, nepotul Radului voevod, mănăstirii Cozii pentru satele Jăblea și Șerbăneștii i procii...

Și s-au scris hrisovul în orași în București.

După: *Cronologia tabelară*, p. 25—26, (nr. 31).

Rezumat.

127

1464 (6973) octombrie 28, București.

Radu cel Frumos voievod întărește m-rii Snagov mai multe sate, vii, mori și vama Prahovei.

† Иже елции дѣхуѡмъ Божіемъ водѣт-сѡ, сѡи сѣт сѡнове Божіи, иже <речетъ божественнѡи апостолѣ, елѡже въ слѣдѣ> текѡции подвигуѡмъ добримъ подвижаѡцимъ сѡ, желаемѡѡ въсприѡшѡ жизнь, а землѣннѡи земланъ вѡставкѡшѡ и къ небеснѡи прилѣпнѡше се, блаженъ ѡнъ иже гласъ радѡваніѡа слышѡше, егоже присно слышѡтъ :

¹ Loc rupt.

„Прїидѣте благословени отци моего, наслѣдствѣните сѧ яко оуготовано ест царствїа вт сложенїе мѹра.

Иже и азъ благовѣрны и благочыстивы и Христолюбивы и самодръжавны, Іу Радѹкъ воєвода и господинь, синь Блада великаго воєводе, милостїа Божїеа и Божїеа дарованїемъ владѣащїуми и господствѣащїуми въ всен земли Оуггровлахїискон и западинскимъ странамъ, Ямлашѹ и Фагарашѹ херцег, иже въ силѣ благопроизволи господство ми, своимъ благїамъ произволенїемъ, чистымъ и свѣтлымъ срѣдцемъ, яко прославити прославлѣшааго ма Бога на прѣстоле свѣтопочишихъ рвдїтелеѣ господства ми и съ славожъ възнесешаго ме. Сеже въсполѣнжъ и господство ми, <яко> мнози царїе въ царствїа си въселише се, нжъ малы небеснаго царствїа наслѣдо- <ваше, сихъ радї> тѣщїжъ <во се и азъ не тѣчїжъ сїе царство> оправити, нжъ при-сно и ѡ дѣшжъ собжъ съмотрѣти, тѣмъ радї дарова господство ми съи въсечь- <тное и> благо<вразное и прѣпочитаное, и>же надъ въсѣми чысты и дариве над-стожъ повелѣнїю господства ми, храмѹ и обитѣли свѣтомуѹ <монастироѹ> вт Снѣгѹвѣ <же естъ въведе>нїе прѣсвѣтѣи владичици нашен Богородици и чистнѣи-шомѹ иже въ свѣщенно-инокѹхъ, наставникѹ и <оучителю> словеснаго стада <хри-стова> старцѹ попу Винїаминѹ, потомъ въсѣмъ братїамъ елико сѣт о Христѣ въ монастыр, яко да <имъ естъ села на имѣ> Фрингишеци и Дѡврѹшеци и Изворани и Тѡрѡаци и Германеци и Градїщѣ и Бърсеци и Кръчмари четвърти дѣла и Бѣбѣни четвърти дѣла и планина Гръѡва и вт Стравци нчѹ дѣла и вт Калѹгарѣни нѹхъ дѣла и Флорѣюль и планина Манѡва и вт и селищѣ и виноград вт Тръговище и виноград вт Подгорїе и къ чѡлѣди ацигани и чѡтери воденици на Дидрѹхъ. И варѣ коа села сѣ пазии водѣнице до колѣ сѣ биле господства, тїжъ да нѹ пазит и направитъ егда сѧ развалѣт; и вама вт Прахѹва половина и вино-град вт Тополовѣни цо естъ господско.

Въ дни оубо господства ми, да естъ воленъ господство ми бѣди вт кое мѣсто довѣсти и поставити егѹмена. И по смрѣти господства ми, бѣди въ дни кониа господаремъ, да не бѣдетъ воленъ господарѣ поставити егѹмена вт инахъ странахъ, ни калѹгере поставити егѹмена вт инѹхъ монастырѣхъ, нжъ да си поставетъ егѹмена вт братїа вт монастыр, варѣ кого любитъ и ни въси и да бѣдетъ до съсмрѣти мѹ, да бѣдетъ волиа да го поменяѣт вт тѹго часъ что го поставетъ, да егда ѡмрѣтѣ и ни да сѣ волиа иного поставити. И тїжзи села монастырскїа, Фрингишеци и Дѡврѹшеци и Изворани и Тѡрѡаци <и Германеци и> Градїщѣ и Бърсеци и Кръчмари и Бѣбѣни и вт Стравци и ѡ Калѹгарѣни и ни единъ пра-витель господскїи да нестъ <воленъ бантѡвати> овѣмзи села, ни кѣвалар, ни пчеларе, ни дижмарѣ, ни никто что възѣти вт елика естъ господскаа достоанїа, тако- <ждере вт> виноградъ коли сѣтъ монастырю, винаричъ да имъ сѧ не възметъ, а биръ да плащатъ и посадѣ и воинскѹ да чинитъ.

Тїжъ въсѣ да сѣтъ свѣтомуѹ монастырю въ вѣкы въ вчинѣ и въ вхѡбѣж и божественїимъ инокѹмъ въ вѣчнои въспоминанїе свѣтопочишихъ родитѣлъ господства ми, потомъ и господство ми, понеже кто се би покуснѣ позаблѣвити аще ѡ

влас єдин, то таковы имат прїяти велико зло и шр҃гїе въ господства ми тако невѣрник и прѣстѣпник и посрамител сїемѹ повелѣнїю господства ми.

Заклинанїе поставет господство ми, по съмрѣти господства ми кого избереѣт господь Богъ быти господинь Блашкон Земли или въ срѣдечнаго плода господства ми, или въ срѣдникъ господства ми, или по грѣсѣхъ нашихъ въ иноплеменик, да аще почтет и и поновит и съхранит и оутвердит сїе повелѣнїе господства ми, тѣмго <господь Богъ да оутвердит и да> съхранит и оукрѣпит въ господствѣ его; аще ли посрамит и поперет, тѣмго господь Богъ да оубиет его здѣ тѣломъ и въ вѣдѣщимъ вѣкѣ душа его и да имат оучастїе съ Юдж и съ Ирїемъ и съ нїемъ рекшими на господа Бога, спаса нашего, Іисуса Христа, кровь его на ныхъ и на члдохъ ихъ, еже ест и бждет къ вѣкы, амин.

Скѣдѣтели: митрополит Оугровлахїинскы кѹр Іуциф, потомъ жупан Драгомир дворник, жупан Божко Добрица, жупан Дѹка, жупан Казан Гахаков, жупан Стопка Кинтилов, <жупан Нѣго> Борчев, жупан Димитръ лугивѣт, Дѣтко столник, Братѹл спатар, Дал вистїар, Иван пѣхарник, Нѣгое комис.

<Коико писехъ, шктоври ки въ градъ Бѹкѹреци, въ лѣтѣ шзогъ, индиктионъ гї.

† Іу Радѹл вивекѹда, милостїа Божїа господинь.

† Acei cїti se poartă cu duhul lui Dumnezeu, aceia sїnt fiii lui Dumnezeu, cum <spune dumnezeiescul apostol, căruia pe urmă> mergīndu-i cei ce se străduesc spre cele bune, au dobīndit viața dorită, cele pămīntești lăsīndu-le pămīntului și de ceruri alipīndu-se, au auzit acel glas fericit de bucurie, pe care, veșnic îl și aud: « Veniți binecuvīntații pārintelui meu să moșteniți împārāția care este gātītă vouă de la întemeierea lumii ». Care și eu, binecredinciosul și binecinstitorul și de Hristos iubitorul și singur stăpīnitorul, Io Radul voievod și domn, fiul lui Vlad marele voievod, din mila lui Dumnezeu și cu darul lui Dumnezeu, stăpīnīnd și domnīnd în toată țara Ungrovlahiei și a părților de peste munți, herțeg al Amlășului și Făgărașului, care cu putere a binevoit domnia mea cu a sa bunāvoință, cu inimă curată și luminată ca să proslăvesc pe Dumnezeu care m-a proslăvit și m-a ridicat cu slavă pe scaunul sfīntrăpoșaiilor pārinților domniei mele. Aceasta amīntīndu-mi și domnia mea că mulți împārāți s-au veselit în împārāția lor, dar puțini au moștenit împārāția cerurilor, <așa dar> m-am grăbit și eu <nu numai> să cīrmuiesc <această împārāție>, ci pururea să socotesc și pentru sufletul meu. De aceea, a dāruit domnia mea această atotcīnstită și cu frumoasă față și <preacīnstită> care este deasupra tuturor cīnstelor și darurilor, porunca de față a domniei mele hramului și lăcașului sfīntei <mānāstiri> de la Sneagov, care este vovīdenia preasfīntei stăpīnei noastre nāscātoare de Dumnezeu și preacīnstitului între ieromonahi, nastavnicul <și învățātorul>, turmei cuvīntātoare <a lui Hristos>, starețului popii Viniamin, dupā aceea tuturor fraților cїti sīnt în Hristos în mānāstire, ca <să le fie satele anume>: Fringhīșești și Dobrușești și Izvorani și Turbați și

Ghermănești și Gradiștea și Bîrsești și Cîrcimari a patra parte și Băbeanii, a patra parte și muntele Girbova și din Straoști partea lor și din Calugareani partea lor și Floreaiul și muntele Manii și din... și via de la Tîrgoviște și via de la podgorie și 20 de sălașe de țigani și patru mori la Didrîh. Și oricîte sate au păzit morile, cît timp au fost domnești, acelea să le păzească și să le dreagă cînd se strică; și vama de la Prahova jumătate și via de la Topoloveni, care este domneasă.

Iar în zilele domniei mele să fie volnic domnia mea din orice loc să aducă și să pună egumen. Iar după moartea domniei mele, în zilele oricărui domn, să nu fie volnic domnul să așeze pe egumen din alte părți, nici călugării să așeze pe egumen din alte mănăstiri, ci să-și așeze egumen dintre frații din mănăstire, pe oricine le va plăcea lor tuturor și să fie pînă la moartea lui, să nu fie volnic să-l schimbe din ceasul cînd l-au așezat, pînă ce va muri și nici să aibă voie să așeze altul. Și acele sate mănăstirești: Fringhișești și Dobrușești și Izvorani și Turbați <și Ghermanești> și Grădiștea și Bîrsești și Cîrcimari și Băbeani și din Straoști și la Călugăreani nici un dregător domnesc să nu fie volnic să turbure acele sate, nici găletar, nici albinari, nici dijmari, nici nimeni să nu ia ceva din cît este venitul domnesc; de asemenea din viile care sînt ale mănăstirii să nu li se ia vinărici, iar birul să-l plătească și posadă și oaste să facă.

Acestea toate să fie sfintei mănăstiri în veci, de ocină și de ohabă și dumnezeieștilor călugări de hrană și spre veșnică pomenire a sfintrăposaților părinți ai domniei mele, apoi și domniei mele, pentru că cine s-ar încumeta să-i împiedice chiar și cu un fir de păr, unul ca acela va primi mare rău și urgie de la domnia mea, ca un necredincios și călcător și un batjocoritor al acestei porunci a domniei mele.

Blestem pune domnia mea: după moartea domniei mele, pe cine va alege domnul Dumnezeu să fie domn al Țării Românești sau din rodul inimii domniei mele sau din rudele domniei mele sau, pentru păcatele noastre, din alt neam, dacă va cinsti și va înnoi și va păzi și va întări această poruncă a domniei mele, pe acela <domnul Dumnezeu să-l întărească> și să-l păzească și să-l împuternicească în domnia lui. Dacă va batjocori și va călca și va risipi, pe acela domnul Dumnezeu să-l ucidă aici cu trupul, iar în veacul viitor sufletul său și să aibă parte cu Iuda și cu Arie și cu ceilalți cari au strigat asupra domnului Dumnezeu, mîntuitorul nostru, Iisus Hristos: sîngele lui asupra lor și a copiilor lor, ceea ce este și va fi în veci, amin.

Martorii: mitropolitul Ungrovlahiei chir Iosif, după aceea jupan Dragomir vornic, jupan Voico Dobrița, jupan Duca, jupan Cazan al lui Sahac, jupan Stoica al lui Vintilă, <jupan Neago> al lui Borcea, jupan Dimitru logofăt, Deatco stolnic, Bratul spătar, Lal vistier, Ivan paharnic, Neagoie comis.

<Co>ico am scris, ocotombrie 28, în cetatea București, în anul 6973<1464>, indiction 13.

† Io Radul voievod, din mila lui Dumnezeu, domn.

<Pe verso, în sec. XVII>: carte de ocol a mănăstirii.

Arh. St. Buc., S. I., nr. 50 (Snagov).

Orig., perg. (48×37), rupt, pecete atârnată, căzută.

Cu o trad. din 1843; alte traduceri ibidem, mss. 353 f. 4 și 6—7, 354 f. 4—5 și la Academia Republicii Socialiste România, CMXII/3.

Fotocopie la Academia Republicii Socialiste România, XX/49.

EDIȚII. Slav și trad. Panaitescu, 255—260. Trad. Nicolaescu, București, 105—106; D.I.R., B., 137—138.

128

1465 (6974) octombrie 14, București.

Radu cel Frumos voievod scutește de orice vamă două căruțe ale m-rii Cozia, indiferent de ce vor transporta.

† Милостію Божією, Іу Радулъ воевода и господинъ въсемъ земанъ Уггровлахїнскон, сынъ великога Влад воеводе. Даватъ господство ми сїе повелѣніе господства ми свѣтому храму и шентелн свѣтѣи и жиконачелнѣи тронци и свѣтому монастиру еже естъ Козїа и наставнику и учителю словеснаго стада Христова, егумену куръ Симону и въсемъ братїамъ, елицн сѣтъ въ свѣтомъ монастирѣ еже въ Христѣ, іако тѣмго монастира две телеги да ходитъ свободно и да кѹпчѹваетъ прѣвое сол на шнахъ, еже кѹповати, вѣмѣ да не даватъ, ниже въ возилницн винномъ, ниже въ рибкн, ниже въ нолж кѹпан, нигде вѣмѣ да не даватъ по въси трѣговн и по въси бродоке въ Гезерин даже и до Браил, ниже по вѣмахъ планинскихъ, нигде вѣмѣ да не давалѣт, понеже приложн господство ми сїе дарованїе съ въсемъ ѹсрѣдїемъ, іако да се хранитъ свѣты и божественн нноци, въ вѣчное въспомнанїе свѣтопочѣвшнхъ рѣдїтелъ господства ми, потомъ и господства ми.

И да не смѣетъ позабавитъ тѣхъзи две телеги, ни сѣдци, ниже паркалаби по врашоу идеже сѣтъ трѣговн, ниже дворници, ниже вѣмѣши, ни хто въ болѣр и въ слѹгъ господства ми, понеже кто ли имъ би позабавилъ аще и вѣс единъ, то таковн иматъ прїетн велико зло и шрѣе въ господство ми, како прѣслѹшникъ и невѣрникъ сїемѹ повелѣнію господства ми. И ино нѣстъ, по речъ господства ми.

Писахъ Лѣцко, шхтокрїи дї, ѹ настолни градъ Бѹкѹрѣши, въ лѣтѣ шсѹда.

† Іу Радулъ воевода, милостїю Божїю господинъ.

† Din mila lui Dumnezeu, Io Radul voievod și domn a toată țara Ungrovlahiei, fiul marelui Vlad voievod. Dă domnia mea această poruncă a domniei mele sfintului hram și locaș al sfintei și de viață începătoarei Troițe și sfintei mănăstiri care este Cozia și nastavnicului și învățătorului turmei cuvântătoare a lui Hristos, egumenului chir Simon și tuturor fraților, ciți sînt în sfînta mănăs-

tire întru Hristos, ca două căruțe ale acelei mănăstiri să umble slobode și să cumpere, mai întâi sare la ocne, pe care cumpărînd-o să nu dea vamă, nici de la butoaiele cu vin, nici de la pești, nici de la altă cumpărătură, nicăieri să nu dea vamă la toate târgurile și la toate vadurile, de la Severin pînă la Brăila, nici la vămile munților, nicăieri să nu dea vamă, pentru că a dăruit domnia mea această danie cu toată osîrdia, ca să se hrănească sfinții și dumnezeești călugări, spre veșnică pomenire a sfintrăpoșaiilor părinților domniei mele, apoi și domniei mele.

Și să nu cuteze să împiedice acele două căruțe, nici sudeț, nici pîrcălabi de orașe, unde sînt târguri, nici vornici, nici vameși, niciunul dintre boierii și dintre slugile domniei mele, pentru că cine i-ar împiedica chiar și cu un fir de păr, unul ca acela va primi mare rău și urgie de la domnia mea, ca un neascultător și necredincios al acestei porunci a domniei mele. Și altfel nu este, după spusa domniei mele.

Am scris Lațco, octombrie 14, în cetatea de scaun București, în anul 6974 <1465>.

† Io Radul voievod, din mila lui Dumnezeu, domn.

Arh. St. Buc., S. I., nr. 51 (Cozia XLVII/3).

Orig., perg. (28,5×24), pecete atîrnată, căzută.

Cu două traduceri din sec. XIX și din 1914; altă trad. ibidem, ms. 209 f. 29v.

Copii slave ibidem, ms. 712 f. 301v. și la Academia Republicii Socialiste România, ms. 5236 f. 69—70 și XI/251 (cu trad.).

Fotocopie la Academia Republicii Socialiste România, XX/51 și LXXIV/45.

EDIȚII. Slav. *Miletic-Agura*, 334—335, sub 1466. Slav și trad. *Panaïtescu*, 260—261. Trad. *Nicolaescu, București*, 107—109; *D.I.R., B.*, 139. Facs. *Nicolaescu l.c.*; *D.I.R., B.*, 351.

129

1465 (6974) noiembrie 5, București.

Radu cel Frumos voievod întărește lui Vrabeț și fraților săi satele Padeșul-de-Sus și Slăvileștii, precum și părți în alte sate.

† Бъ Христа Бога благоверни и благочестиви и Христолюбиви и самодържавни, Іо Радулъ воевода и господинъ, сыни великого Блада воеводе, милостѣмъ Божиѣмъ и Божиѣмъ дарованіемъ владѣящүми и господствүющүми въ сѣи земли Угровлахійскон и западинскимъ странамъ, Ямлаиш и Фаграшюу херцег. Благопронзволи господство ми, своимъ благымъ произволеніемъ, свѣтлымъ и чьстимъ срдцемъ, и даровахъ сини въсечьстни и благообразни и прѣпочтани иже надъ въсѣми чьстѣ и даров, настожи повелѣніе господства ми, слүгамъ господства ми, лш Брабѣц и братѣмъ его, Драгомиру и Никѣле и Гюрге и Шъ<не> съ

синове си, іако да им ест Падеш Горски и > и вт Рошіа Шжрецова трети дел и вт Р<ошиа > Славѣюва трети дел и и трети дел вт Пискѣпци, варе колико пярдалике сж и вт Бужореци пол и Берикоеци и вт Блѣдни пол и Слѣвилиціи.

Тѣмъ радї тіа вѣсѣ да им ест вѣ вчинѣ и кѣ вхлѣбѣ, тѣм и децѣм нѣ, ввѣчетом и прѣввѣчетом, почевши вт вѣчнего вѣм, вт свинного вѣм, вт пчеларства, вт кжбларства, вт джжми, вт винарич, вт глоби, вт повоз, вт подвод, рекши вт вѣсѣх слѣжкѣх и дѣжкѣх великиѣ же и малиѣх, елика се находит вѣ самодръжавнои земли и вѣласти господства ми. И да нѣ не смѣѣт бантовати ни сѣдѣц, ни глобник, ни бирѣѣ, ни ниѣто вт болѣр и вт правител господства ми, послаемнѣх по милостѣх и по работѣх господства ми, понеже кто ли им би позабавил аще и вѣсѣ един, то такови имат прѣѣти велико зло и вѣрѣѣ вт господство ми, како прѣѣстѣпник и невѣрник повелѣнїѣ господства ми.

Щеже и по смрѣти господства ми, кого произволит господь Богъ <вѣити> господнѣх Блашкон Земли, или вт срдѣчнаго плода господства ми, или <вт сѣродник> господства ми, или по грѣхом <нашимъ вт ино>племенник, аще почѣтѣт> и поновит и стѣрѣдит сѣ повелѣнїѣ господства ми, и тѣмъ господь Богъ да <стѣрѣ>дит и да сѣхранит вѣ господствѣ его; аще ли не почѣтѣт и не поновит и не стѣрѣдит сѣ повелѣнїѣ, <нѣ раз>врит и расипет, и тѣмъ господь Богъ да разорит и да сѣѣт зде тѣлом, а вѣ вѣдѣшиѣх вѣк дѣша его и да имат вѣчастїѣ сѣ Іюдом и сѣ Ірѣем и сѣ вниими Іюденѣ еже вѣзѣпише на Христа Бога спаса нашего, крѣвѣ его на нѣх и на чедоѣх нѣх, еже ест и бѣдет вѣ вѣкы, амин.

Сѣдѣтелїѣ: жѣпан Драгомир дворник, жѣпан Бонко Добрица, жѣпан Дѣка вт Гречи, жѣпан Стопка Винтилов, жѣпан Нѣгое Борчек, жѣпан Дмитръ лѣвофѣт, Братѣлъ спатар, Лал вистїар, Дѣтко столник, Иван пѣхарник, Нѣгое комис.

Ізъ <Ла>чко писах, ноеврїа ѣ, вѣ град Бѣжѣрци, кѣ лѣт х<с>ѣѣд.

† Іу Радѣа ввевїѣда, милостїа Божїѣа господнѣх.

† În Hristos Dumnezeu, binecredinciosul și binecinstitorul și de Hristos iubitorul și singur stăpînitor, Io Radul voievod și domn, fiul marelui Vlad voievod, din mila lui Dumnezeu și cu darul lui Dumnezeu, stăpînind și domnind peste toată țara Ungrovlahiei și a părților de peste munți, herțeg al Amlășului și Făgărașului. A binevoit domnia mea cu a sa bunăvoință, cu inimă luminată și curată și am dăruit această atotcinstită și cu frumoasă-față și precinstită care este deasupra tuturor cinstelor și darurilor, porunca de față a domniei mele, slugilor domniei mele. . . Vrabeț și fraților săi, lui Dragomir și lui Nicula și Gheorghe și Mînea cu fiii lor, ca să le fie Padeșul-de-Sus și. . . și din Roșia lui Știrbeț a treia parte și din Roșia lui Slăveiu a treia parte și. . . și a treia parte din Piscupești oricîte sînt prădalice și din Bujorești jumătate și Berivoești și din Vadeani jumătate și Slăvilești.

De aceea, acestea toate să le fie de ocină și de ohabă, lor și copiilor lor, nepoților și strănepoților, începînd de la vama oilor, de vama porcilor, de albînărit, de găletărit, de dijme, de vinărici, de gloabe, de cărături, de podvoade, adică de toate slujbele și dăjdiile mari și mici, cîte se află în țara singur stăpînitore și în stăpînirea domniei mele. Și să nu cuteze să-i turbure, nici sudeț, nici globnic, nici birari, nici nimeni dintre boierii și dintre dregătorii domniei mele, trimiși după milosteniile și după muncile domniei mele, pentru că cine i-ar împiedica și cu un fir de păr, unul ca acela va primi mare rău și urgie de la domnia mea, ca un călcător și necredincios al poruncii domniei mele.

Încă și după moartea domniei mele, pe cine va voi domnul Dumnezeu < să fie > domn al Țării Românești sau din rodul inimii domniei mele sau < din rudele > domniei mele, sau pentru păcatele < noastre din > alt neam, dacă va cinsti și va înnoi și va întări această poruncă a domniei mele și pe acela domnul Dumnezeu să-l întărească și să-l păzească în domnia lui; dacă nu va cinsti și nu va înnoi și nu va întări această poruncă, ci va nimici și va risipi, și pe acela domnul Dumnezeu să-l nimicească și să-l ucidă aici cu trupul, iar în veacul viitor sufletul lui și să aibă parte cu Iuda și cu Arie și cu acei iudei cari au strigat asupra lui Hristos Dumnezeu, mîntuitorul nostru, sîngele lui asupra lor și a copiilor lor, ceea ce este și va fi în veci, amin.

Martori: jupan Dragomir vornic, jupan Voico Dobrița, jupan Duca din Greci, jupan Stoica al lui Vintilă, jupan Neagoe al lui Borcea, jupan Dimitru logofăt, Bratul spătar, Lal vistier, Deatco stolnic, Ivan paharnic, Neagoe comis.

Eu, Lațco, am scris, noiembrie 5, în cetatea București, în anul 6974 < 1465 >.

† Io Radul voievod, din mila lui Dumnezeu, domn.

Academia Republicii Socialiste România, CXXXIV/12.

Orig., perg. (34,7×29,5), rupt și șters, pecete atîrnată, căzută.

EDIȚII. Slav și trad. Panaitescu, 261–264. Trad. Nicolaescu, București, 109–110;

D.I.R., B., 139–140.

130

1466 (6974) iunie 8.

Radu cel Frumos voievod întărește lui Dragomir parte din Topolnița.

† Многостѣжъ Божиѣжъ, Іу Радѣлъ воєвода [Радѣлъ] и господинъ въсен земли Оугршвѣлахѣнсконъ, сынъ великагѣу Блада конводѣ. Даватъ господство ми сѣе повелѣнїе Драгомїрѣ съ сыновїи мѣ и братѣ мѣ Станкѣ съ сыновїи си, тако да имъ естъ ѡтъ Тополницѣ ѡсми дѣлъ, понеже ѡ купнїше ѡтъ попа Драгоше и ѡтъ Брата за три ста аспры, ѡтъ тѣхъ дѣлъ, четвѣртїи дѣлъ. И господствѣ ми дадоше конъ.

Того ради им даде и господство ми да им ест въ шчинѣхъ и въ шхавѣхъ и ни шт когоже непотѣжковенно по речи господства ми.

ГРЕДЕТЕЛІЕ: жѣпан Нѣг дворникъ, жѣпан Драгомир Маневъ, жѣпан Бонко Добрица, жѣпан Казан Сахаковъ, жѣпан Диѣ, жѣпан Димитѣр логофетъ, Деѣтко столникъ, Братѣла <спатаръ>, Дал вистнарѣ, Иван пѣхарникъ, Пипер столникъ, Мирча комисъ.

И азъ, Стан логофетъ, <писахъ>, егда се врати господство ти шт Тисмѣна, хѣдан господство ти тамъ, мѣсеца юнѣа и <днь въ лѣто <шц>одъ.
† Іо Радѣла воєвода, милостѣа Божѣа господинѣ.

† Din mila lui Dumnezeu, Io Radul [Radul] voievod și domn a toată țara Ungrovlahiei, fiul marelui Vlad voievod. Dă domnia mea această poruncă lui Dragomir cu fiii lui și fratelui lui, Stancu, cu fiii săi, ca să le fie din Topolnița a opta parte, pentru că au cumpărat-o de la popa Dragoș și de la Bratu pentru trei sute de aspri, din partea lor, a patra parte. Și domniei mele au dat un cal.

De aceea, le-am dat și domnia mea, ca să le fie de ocină și de ohabă și de nimeni neatins, după spusa domniei mele.

Martorii: jupan Neag vornic, jupan Dragomir al lui Manea, jupan Voico Dobrița, jupan Cazan al lui Sahac, jupan Diia, jupan Dimitru logofăt, De<teo stolnic>, Bratul <spătar>, Lal vistier, Ivan paharnic, Piper stolnic, Mircea comis.

Și eu, Stan logofăt, <am scris>, când s-a întors domnia ta de la Tismana . . . a umblat domnia ta acolo, luna iunie 8, în anul <69>74 <1466>.

† Io Radul voievod, din mila lui Dumnezeu, domn.

Muz. Reg. Porțile de Fier, Tr. Severin, nr. 1242.

Orig., perg. (16×28), șters, pecete timbrată, căzută.

EDIȚII. Trad. D.I.R., B., 140—141.

131

1467 (6975) ianuarie 15, București.

Radu cel Frumos voievod întărește m-rii Cozia toate bălțile și girlele de la Dunăre, de la Săpatul pînă la gura Ialomiței.

† Милостѣю Божѣю, Іо Радѣлъ воєвода и господинѣ въсемъ земли Уггровлахѣискон, сынѣ Влада великога воєводѣ. Даватъ господство ми сѣе повелѣннѣе господства ми свѣтѣому хѣрамѣ и свѣтѣон шентѣлкѣ свѣтѣыѣхъ и живоначелнѣи тронци, мшнастирю шт Козѣе и егѣменѣу и наставникѣу свѣтѣыѣхъ шентѣлкѣ тоѣ, кѣр Шилон, и въсемъ братнамъ иже ш Христѣ шбрѣтажшимъ сѣ въ свѣтѣон шентѣлкѣ тоѣ, иже да имъ сѣятъ вѣлата и грѣла шт Сѣпатѣла право на Дунавъ, али

по воду и по Дүнавү, долѣ, до үстїа Бловнице, све по воду. Понеже прїиде пред господство ми егүмен Симон, та му даде господство ми слугки господства ми Драгога и Гою шт Фѣкжени и Гүреша шт Фрѣцилещи и шт Флочн, Петра прѣгара и Бүдушавва, та им сү далки хотар по воду, куде пишеть книга господства ми. Того ради да им ест въ шчинж и въ шхабж. И вѣре що ест доход тѣм благим и грѣшым, вама шт рибѣ, вѣсе да ест свѣтон шентѣли тон. И инѣ никто да не метехат, ни прѣкжлаки Флочем, ни бранищари, ни инѣ ктв шт болѣри и шт правитѣли господства ми, понеже кто им би позабавил аще и влас един, таковн зло шет патит шт господства ми.

И пак, вк Флочани, тако ви говорим господство ми, да сѣт волни калуґери да полагажт катаски и ниш правителѣ по нѣх блата, а ви работү да немате. И вѣре гдѣ се натоварит кола рибү шт нѣх блата, ниш ү Стѣнке ниш оү Бордүшани ниш ү Фѣкженики, ниш оү Блѣдѣнки и оү Благодеши ниш оү Корѣнки, да сѣт волни калуґери да вѣзнимажт вамү и перперү, а инѣ никто да не метехат. И вѣре кто бѣ прѣстжпна сѣе повелѣнїе господства ми, таковы имат прїатки велико зал и шргїе шт господства ми, по речн господства ми.

Сведетелѣ сѣму повелѣнїю господства ми: жупан Нѣг дворник, жупан Дска, жупан Драгомнр үдрицев, жупан Казан логофет, жупан Нѣгоѣ Борчев, жупан Станчул Шоюмул малки дворник, Дѣтко столник, Братүл спатар, Дал вистнар, Иван пѣхарник, Мирча комиш, Стан и Радүл страторници.

И азъ, Стан, писах ү град Бүкүряци, мѣсеца генарїи еї, въ лѣт хсѣце, индїктїи еї.

† Іу Радүл вивевда, милостїа Божїеа господинь.

† Din mila lui Dumnezeu, Io Radul voievod și domn a toată țara Ungrovlahiei, fiul lui Vlad mare voievod. Dă domnia mea această poruncă a domniei mele sfintului hram și sfintului locaș al sfintei și de viață începătoarei troițe, mănăstirii de la Cozia și egumenului și nastavnicului acelui sfânt locaș, chir Simon și tuturor fraților care locuiesc întru Hristos în acel sfânt locaș, ca să le fie bălțile și gârlele de la Săpatul, drept la Dunăre, dar pe apă și pe Dunăre în jos, pînă la gura Elovniței tot pe apă. Pentru că a venit înaintea domniei mele egumenul Simon de i-a dat domnia mea pe slugile domniei mele Drăgoi și Goe din Făcăieni și Gureș din Frățilești și din Floci, Petre pîrgarul și Budușlov, de li-au dat hotar pe apă, pe unde scrie cartea domniei mele. De aceea, să le fie de ocină și de ohabă. Și oricît este venitul acelor bălți și gârle, vama din pește, totul să fie al acelui sfânt locaș. Și nimeni altul să nu se amestece, nici pîrcălabii Flocilor, nici brăniștari, nici nimeni altul dintre boierii și dintre dregătorii domniei mele, pentru că cine i-ar împiedica și cu un fir de păr, acela va păți rău de la domnia mea.

Și iarăși vouă flocenilor, astfel vă vorbește domnia mea, să fie volnici călugării să-și așeze vâtafii și alți dregători pe la bălțile lor, iar voi să nu aveți treabă. Și oriunde se încarcă carele cu pește de la bălțile lor sau la

Steanca sau la Borduşani sau la Făcăiani sau la Vlădeani și la Blagodești sau la Corneani, să fie volnici călugării să ia vama și perperul, iar altul nimeni să nu se amestece. Și oricine ar călca această poruncă a domniei mele, acela va primi mare rău și urgie de la domnia mea, după spusa domniei mele.

Martorii acestei porunci a domniei mele: jupan Neag vornic, jupan Duca, jupan Dragomir al lui Udriște, jupan Cazan logofăt, jupan Neagoie al lui Borcea, jupan Stanciul Șoimul vornic mic, Deatco stolnic, Bratul spătar, Lal vistier, Ivan paharnic, Mircea comis, Stan și Radul stratornici.

Și eu, Stan, am scris în cetatea București, luna ianuarie 15, în anul 6975 <1467>, indiction 15.

† Io Radul voievod, din mila lui Dumnezeu, domn.

<Pe verso rom.:> De la balta Căbălu.

Arh. St. Buc., S. I., nr. 52 (Cozia XL/2).

Orig., perg. (20×38), pecete atirnată, căzută.

Cu o trad. din 1849; alte traduceri ibidem, mss. 209 f. 251 și 215 f. 413—414.

Copii slave ibidem, ms. 712 f. 359v.—360 și la Academia Republicii Socialiste România, ms. 5236, f. 71—72.

Fotocopie la Academia Republicii Socialiste România- XX/52.

EDIȚII. Slav. *Miletić-Agura*, 335. Slav și trad. *Panaïtescu*, 264—266. Trad. *Piiescu*, 21—22; *Nicolaescu, București*, 110—111; *D.I.R., B.*, 141—142. Facs. *D.I.R., B.*, 352.

132

1468 (6976) mai 18, București.

Radu cel Frumos voievod întărește lui Dălban jumătate din muntele Andrian.

† Милостїѡм Божїѡм, Іѡ Радѡѡлъ воєвода и господинѡ въсен землн Угровлахїнскон, сынѡ великога Блада воєводѣ. Дават господство ми сїе повелѣнїе Длъбланъ съ сыновн мѡ, како да мѡ ест планина въ Андриѡн пол, понеже покѡпн вът Жїтїан за та аспри и господствѡ ми кон. Сеґо радї да мѡ ест въ шчинѡ и въ шхабѡ и ни вът коґоґде непотѣкновено по речн господства ми.

Свѣдѣтелїе: жѡпан Нѣг дворник и жѡпан Дѡска и жѡпан Драґомир Шдрищев и жѡпан Казан лѡґоґет, Братѡѡлъ спатар, Дѣтко столник и Блад вистїтар, Бинтило пахарник, Мирча комис.

Лѡцко писахъ, маѡ нї, у град Бѡксраци, въ лѣтъ хґѡѡс.

† Іѡ Радѡѡлъ квєкѡѡда, милостїѡ Божїѡм господинѡ.

† Din mila lui Dumnezeu, Io Radul voievod și domn a toată țara Ungrovlahiei, fiul marelui Vlad voievod. Dă domnia mea această poruncă lui Dălban cu fiii lui, ca să le fie muntele de la Andrian jumătate, pentru că a cumpărat de la Jitian, pentru 330 aspri și domniei mele, un cal.

De aceea să-i fie de ocină și de ohabă și de nimeni neatins, după spusa domniei mele.

Martorii: jupan Neag vornic și jupan Duca și jupan Dragomir al lui Udriște și jupan Cazan logofăt, Bratul spătar, Deatco stolnic și Vlad vistier, Vintilo paharnic, Mircea comis.

Lațco am scris, mai 18, în cetatea București, în anul 6976 <1468 >.

† Io Radul voievod, din mila lui Dumnezeu, domn.

Muz. raional Tg. Jiu, nr. 1.

Orig., perg. (13,5×20,5), pecete aplicată, căzută.

EDIȚII. Slav și trad. Ștefulescu, *Vlad Călugărul*, 376—377 și *Doc. sl.-rom.*, 18—19; Ghibănescu, *Surete*, I, 283—284; *Panaïtescu*, 266—267. Trad. *D.I.R.*, B., 142.

133

1469 (6977) ianuarie 17, București.

Radu cel Frumos voievod întărește lui Oprîș, fraților și verilor săi jumătate din satul Vîrloni, peste care ei s-au înfrățit.

† Милостїѡ Божїѡѡ, Іѡ Радулъ коевода и господинъ въсен земан Оугро-влахїискон, сынъ Блада велїкаго коеводѣ. Дават господство ми сїе повелѣнїѣ господства ми сазгам господства ми Оприше съ братїям си и съ братучедом нх Станчуѡ и Душман и Балѣ, како да им ест оу Брълони пол, понеже прїиде Оприше съ братїя си пред господство ми, та си оуложи братучедїѡ си, Станчуѡ и Душман и Балѣ над половину шт Брълони, да си сѡ братїѡ неразделени въ вѣкы. И каре комѡ се шт нїх прилучит съмрътъ, прѣдалка въ нїх да нѣст, нѣ да ест шчина штавшим. И господствѣ ми дадоше кон.

Того радї да им ест въ шчинѡ и шхабѡ и ни шт когоже непотъкновено, по речи господства ми.

Сведетеле: жупан Нѣг дворник, жупан Дѣка, жупан Драгомир Вдришек, жупан Казан логѡфет, жупан Нѣгое Борчек, Дѣтко столник, Братулъ спатар, Мирча комис, Балкул вистїар, Внтїѡѡ пахарник, Стан и Бадѣ страторници.

И азъ Милоко писах, ѱ град Бѣкурѡци, генарїи зї, въ лѣт хшцѡз.

† Іѡ Радул коевода, милостїѡ Божїѡѡ господинъ.

† Din mila lui Dumnezeu, Io Radul voievod și domn a toată Țara Ungrovlahiei, fiul lui Vlad marele voievod. Dă domnia mea această poruncă a domniei mele slugilor domniei mele Oprîșe cu frații și cu verii lor, Stanciul și Dușman și Balea, ca să le fie în Vîrloni jumătate, pentru că a venit Oprîșe cu frații săi înaintea domniei mele, de și-a așezat pe verii săi Stanciul și Dușman și Balea, peste jumătate din Vîrloni, ca să-i fie frați nedcspărțiți în veci. Și oricărui

dintre dânșii i s-ar întâmpla moarte, prădalica la dânșii să nu fie, ci să fie ocina celor rămași. Și domniei mele au dat un cal.

De aceea, să le fie de ocină și de ohabă și de nimeni neatins, după spusa domniei mele.

Martorii: jupan Neag vornic, jupan Duca, jupan Dragomir al lui Udriște, jupan Cazan logofăt, jupan Neagoe al lui Borcea, Deatco stolnic, Bratul spătar, Mircea comis, Vilcul vistier, Vintilă paharnic, Stan și Badea stratornici.

Și eu, Milco, am scris în cetatea București, ianuarie 17, în anul 6977 <1469>.

† Io Radul voievod, din mila lui Dumnezeu, domn.

Academia Republicii Socialiste România, CLXX/3.

Orig., perg. (17×26), pecete aplicată, căzută.

Copie ibidem, ms. 5236 f. 162.

EDIȚII. Slav și trad. Panaitescu, 267–268. Trad. Nicolaescu, București, 111–112;

D.I.R., B., 142–143. Facs. D.I.R., B., 353.

134

1469 (6977) iunie 28, București.

Radu cel Frumos voievod întărește lui Dragul și rudelor sale seliștea Murtășeștilor, seliștea Meianți ș.a.

† Милостивъ Божїемъ, Іу Радѹлъ воєвода и господинъ въсєи земан Оугро-влахїнскон, сынъ Блада великаго воєводѣ. Дават господство ми сїе повелѣнїе господства ми слѹгамъ господства ми Драгѹла съ братнїа си, Богдан и Степан и Радѹлъ и Добротѣ и Стан и Иван и Хасан съ сынови мѹ и кѹмнат его, Фѣтѣла и Боика съ братнїа си, Рѣдѣн и Драготѣ и Радѹлъ и Шербек съ сынове си Стан и Стѣнилѣ и Кѣнда, іако да им ест селищѣ Мѹртѣшєищомъ въскъ и селищѣ Меианци и Бѣрбоши ит Жилци и селищѣ Бечомъ и селищѣ Радоселѣла.

Его ради да им ест въ вчинѣ и шѣбѣ и ни ит когоже непотѣкновено, по реч господства ми.

Писъ градъ Бѣкѣрешти, юнїа кн, къ лѣтъ хѣцоз.

† Іу Радѹла воєвода, милостїа Божїа господинъ.

† Din mila lui Dumnezeu, Io Radul voievod și domn a toată țara Ungrovlahiei, fiul lui Vlad marele voievod. Dă domnia mea această poruncă a domniei mele slugilor domniei mele Dragul cu frații săi, Bogdan și Stepan și Radul și Dobrotă și Stan și Ivan și Hasan, cu fiii lui și cumnatului lui, Fătul și Boica cu frații săi, Rădei și Dragotă și Radul și Șerb cu fiii săi, Stan și Stănilă și Cînda, ca să le fie seliștea Murtășeștilor toată și seliștea Meianți și Bărboșii de la Jilt și seliștea Becilor și seliștea Radoșelul.

De aceea, să le fie de ocină și de ohabă și de nimeni neatins, după spusa domniei mele.

S-a scris la București, 28 iunie, în anul 6977 <1469>.

† Io Radul voievod, din mila lui Dumnezeu, domn.

Arh. St. Craiova, I/1.

Orig., perg. (13,5×22), pecete timbrată, căzută.

Fotocopii la Arh. St. Buc., I/32 și la Academia Republicii Socialiste România, LXXIV/46.

EDIȚII. Slav și trad. Fotino, *Documente*, 301—302; *Panaïtescu*, 269. Trad. Nicolaescu, *București*, 112—113; *D.I.R., B.*, 143. Facs. Fotino, *L.c.*; Nicolăescu-Plopșor, *Doc. old.*, pl. I; Nicolaescu, *L.c.*

135

<1469> august 25, București.

Radu cel Frumos voievod întărește jupanului Mihail din Ruși și altora mai multe sate și țigani.

† În Hristos Dumnezeu, bunul credincios și blagocestiv și de Hristos iubitor și însuși ținătoru, creștinul Radul voievod, însuș fiind domnu, feciorul marelui Vlad voievod, mila lui Dumnezeu cu domnia dăruindu-l ca să domnească și să stăpânească tot pământul Țării Românești, încă și de cealaltă parte Ablașul¹ și Făgărașul herțeg. Bine au voit cu a lui bună vrere și cu a lui bunătate și cinstea însăș au luminat inima domniei lui cu darul cel cinstit și cu bun chip l-au dăruit, întru carele și cu toată dăruirea lui l-au dăruit, dat-au domnia lui această poruncă a domnii lui credinciosului boiarului domnii mele jupanului Mihailu ot Ruși și fiu-său, lui jupan Stan, care s-au tras din neam mare și statornic și bătrînului Chirtop, pentru ca <să> fie lor satul Rușii toți și Mușateștii și Hilești și Racovița și Tătărăi de lângă Colciac și siliște de la Amza și toată siliștea Șenteștilor și Grecii toții, pentru că i-au fost cumpărat de la domnia mea drept un cal bun turcesc, însă și Tătuleștii iar drept un cal bun și Cernăteștii iar au fost cumpărați de la domnia mea, iar pentru un cal domnesc și Sturzenii toți și Brana și iar Rușii din Tîrgoviște toți, care i-am dat.

Și țigani pre anume: Badea cu tot sălașul și frate său Costea cu toți feciorii lui și Năsturel cu toți feciorii, Necea cu tot sălașul și Danciul cu toți feciorii lui și Fistruia cu fiu său Slab i Sima cu toți feciorii și Colan și Ciolan cu feciorii și frate său Stoica, pentru că i-au fost cumpărați de la jupîneasa Voica Pirciu-lovoaia drept dousprézece sute de florinți ungurești, și Dima țigan cu tot sălașul lui și Costinca cu tot sălașul lui și Stan cu tot sălașul lui și tot neamul acistor

¹ Așa în text.

țigani, i-am datu, ca să fie ocina ohabnic și statornici cu toți ficiorii lor și cu toate fetele lor și toți nepoții lor și toți strănepoții lor. Drept aceiaia, i-am dat domniia mea ca să fie numai de slujba statornicului și credinciosul boiarului domnii mele, celui mai sus zis.

Iar ei să fie în pace și ertați acești boieri de oerit și de vama tîrgului și de dij mărit, de stupi și de rîmători, de mertice, de conace, de cai de olac și vinărici, d epodvode, de vaci grase, de ceară domnească, de miiare și de alte dăjdii, oricîte ar eși în țara domnii mele, de nici unile valu sau bîntuială să nu aibă acestu statornic și credincios boiar ce iaste mai sus zis. Așa să știe că mare urgie va petrece de cătră domniia mea, pentru că m-am milostivit domniia mea celui sus zis jupan Mihail și domniia mea vă dăm poruncă vouă tuturorea boierilor care veți umbla cu ver cé slujbă în țara domnii mele, iar voi să aveți a vă feri de toate bucatele lor și de toți rumânii lor. Într-aceaia, vă dăm știrea și vouă, pîrcălabilor domnești și vameșilor, să aveți a vă feri de a luare de vamă, nici vornicească, nici cămănărit, ci toți să aveți a vă feri, pă cum v-am și poruncit domniia mea. Că înțelegînd domniia mea că veri care din boiari ar face un val au bîntuială, așa am miluit pă acestu bătrîn boiar al domnii mele, ce iaste mai sus zis, așa să știe că mare urgiia va petrece de către domniia mea, pentru că m-am milostivit domniia mea de am ertat pe acest boiar, ce este mai sus zis, de toate.

Și într-un alt chip să nu fie, peste zisa domnii mele, pentru că am pus domniia mea și blestem: după moartea domnii mele, pre carele îl va alege domnul Dumnezeu ca să fie domnu Țării Rumânești, or din neamul domnii mele ori din altă rudenie din sîngele domnii mele, ori din păcatele noastre, aciaa de vor vedea și se vor feri și vor întări această poruncă, pre acela domnul Dumnezeu să-l ferească și să-l întărească și să-l cinstească întru domniia lui; iar carele nu va feri, ci va strica și va sfărîma, pre acela domnul Dumnezeu să-l surpe și pe elu și tot trupul lui să stea întreg și să aibă parte cu Iuda și cu afurisitul Aria și cu spurcații ovrei, care au îndrăznit a striga asupra domnului Dumnezeu și păstorul nostru, Isus Hristos, care au zis: «sîngele lui asupra noastră și asupra ficiorilor noștri» și așa să fie în vécii, amin, amin.

Drept aceia, am spus domniia mea și mărturii pe: jupan Neagul vornic i jupan Duca i jupan Dragomir i Udriște i jupan Cazan i jupan Neagoe i jupan Diia, ficiorul lui vel stolnic i Bratul i Furduiu spătariu i Vileul vistiiar i Vintilă păharnic i Mircea comis i Badea cel bătrîn i Furcă cluciar.

Și am scris eu, Stan gramatic, în oraș în București, méseța august 25 dni tecuști vă leat 6974 <1466>, indiction 2.

După P. P. Panaitescu, *Documentele Țării Românești*, p. 270—272.

Traducere veche, intitulată «Izvod din cartea Radului voievod cel de demult» din arhiva Cantacuzino.

Data greșită. Datat după sfatul domnesc și indiction.

EDIȚII. Trad, D.I.R., B., 143—145.

1469 (6978) octombrie 29, București.

Radu cel Frumos voievod întărește lui Stance și altora ocină în Stroești.

† Милостїе Божїем Іу Радулъ воєвода и господинѣ късен земли Угров-влахїтискои, синъ Влад великога воєводѣ. Дават господство ми сіе повелѣніе господства ми Станче със сынови си и съ аписехъ мѣ Петрѣ, сынъ Драгомировъ, іако да им ест въ Строещи дело Балабановъ, варе колико ест дрѣжалъ, понеже ѡ покѣпише ѡт Балабана за дванадесетъ флорини Угрѣски и господствъ ми кон.

Того ради им даде и господства ми да им ест въ вчинѣ и въ хѣабѣ и ни ѡт когожде непотекѣновениѡ.

Сведетелїе: жѣпан Нѣг дворник, жѣпан Драгомир Удрище, жѣпан Казан логофет, жѣпан Нѣгоє Борчев, Станчѣла мали дворник, Дѣтко столник, Братѣла спатар, Вѣлкѣла вистир, Винтило пѣхарник, Мирча комис, Стан и Бадѣ страторници, Фѣркѣла ключар.

Стан писъ въ градъ Бѣкѣраци, хѣтомврїе кѣ въ лѣтѣ хѣѡѡѡ, ендѣктїѡнъ г.

† Іу Радулъ вѣвѣда, милостиѡ Божїем господинѣ.

† Din mila lui Dumnezeu, Io Radul voievod și domn a toată țara Ungrovlahiei, fiul lui Vlad marele voievod. Dă domnia mea această poruncă a domniei mele lui Stance cu fiii săi și cu nepotul său Petru, fiul lui Dragomir, ca să le fie în Stroești partea lui Balaban, oricât a stăpinit, pentru că au cumpărat-o de la Balaban cu doisprezece florini ungurești și domniei mele <au dat> calul.

Pentru aceasta, le-am dat și domnia mea ca să le fie de ocină și de ohabă și de nimeni neclintit.

Martori sînt: jupan Neag vornic, jupan Dragomir Udriște, jupan Cazan logofăt, jupan Neagoe al lui Borcea, Stanciul vornic mic, Deatco stolnic, Bratul spătar, Vilcul vistier, Vintilo paharnic, Mircea comis, Stan și Badea stratornici, Furcă clucer.

A scris Stan în cetatea București, octombrie 29, în anul 6978 <1469>, indictionul 3.

† Io Radul voievod, din mila lui Dumnezeu, domn.

Arh. St. Buc., A. N., MMDCCCLIX/1.

Orig., perg. (14,5×23,5), pecete timbrată, căzută.

EDIȚII. Trad. Cărăbiș, *Valea Jaleșului*, 166.

1470 (6978) iulie 28, Didrih.

Radu cel Frumos voievod întărește m-rii Tismana vechii ei munți: Parîngul, Oslea, Sorbele și Boul. Țăranii care vor umbla pe acei munți, să plătească călugărilor « ce este legea românească ».

† Іѡ Радѹль воевода и господинъ всѣмъ земан Оугрорвладѹтинскон, сынъ Бѣлада¹ великаагв воевода. Даватъ господство ми сѣе повелѣніе господства ми егѹмену Тисменкомѹ и всѣмъ братиамъ іаже во Христѣ, іако да намъ естъ тѣхъ старшн планинн манастирскн на имѣ Парѣнгѹла и Ослаѣ и Сорбеле и Боѹл, іако да нѣхъ никто не смѣетъ бантѹвати надъ тнѣамн планинамн, ни болѣрин, ни кнез, ни сиромахъ, а нѣ да ходитъ манастирскн добитѣжкъ въ слѣбѣдно, понеже кто нѣхъ би позабавитъ, тѣмъ чловеѣкъ иматъ патити велико замъ и шргѣшъ штъ господства ми. И пакн конъ хтѣтъ ходити штъ хоране по тѣхъшн планинамн манастирскн, шнн да плацаютъ калѹгеромъ цю естъ законъ влашкн, по речъ господства ми, ино да нѣстъ.

Писъ въ Дидрихъ, юлія кн, въ лѣтѣ 8978.

† Іѡ Радѹл воевода, милостїа Божїеа господинъ.

† Io Radul voievod și domn a toată țara Ungrovlahiei, fiul lui <Vlad>¹ marele voievod. Dă domnia mea această poruncă a domniei mele egumenului de la Tismana și tuturor fraților celor în Hristos, ca să le fie lor acei vechi munți ai mănăstirii, anume: Parîngul și Oslea și Sorbele și Boul, ca nimeni să nu cuteze să-i turbure la acei munți, nici boier, nici cnez, nici siromah, ci să umble slobode vitele mănăstirești, pentru că cine le-ar împiedica acel om va păți mare rău și urgie de la domnia mea. Și iarăși cine va umbla dintre țărani pe acei munți mănăstirești, ei să plătească călugărilor ce este legea românească după spusa domniei mele, altfel să nu fie.

S-a scris la Didrih, iulie 28, în anul 6978 <1470>.

† Io Radul voievod, din mila lui Dumnezeu, domn.

Arh. St. Buc., S. I., nr. 53 (Tismana LXIX/1).

Orig., perg. (20,5 × 24), pecete aplicată, căzută.

Cu o copie slavă din 1914 și două traduceri din 1784 și 1846; alte traduceri, ibidem, LXXXV/1 și mss. 329 f. 140, 334 f. 1, 337 f. 386v.—387 și 711 f. 15 și 57v.

Copie slavă la Academia Republicii Socialiste România, ms. 5263 f. 68.

Fotocopie la Academia Republicii Socialiste România, XX/50.

EDIȚII. Slav și trad. Ștefulescu, *Doc. sl.-rom.*, 19—20; Ghibănescu, *Surete*, I, 284—285; Panaitescu, 272—273. Trad. Urechia, *Memoriu*, 1084—1085, sub 6970; *D.I.R. B.*, 145. Facs. *D.I.R., B.*, 354.

¹ Loc rupt.

1471 (6979) ianuarie 25, Gherghița.

Radu cel Frumos voievod întărește lui One ocine la Ghegheu și la Ungheni.

† Милостїе Божїѡж, Іу Радѹль воєвода и господинь вѣсен земли Уггровладїискон, сынъ Блада великаго воєводе. Дават господство ми сїе повелѣнне господства ми Ёнен и съ сыновни шѹ, Станѡ и Бѣлксанѡ и Станкѡѡ и съ ашефен мѡ Нанѡ и Татѹлѡ и Шерѡѡ, іако да им ест ѡт Гѣгѡѡ деѡ Станѹлов и деѡ Мѡзимѡѡ и ѡт Унгѣни деѡ Станѡлов и деѡ Мѡдинѡѡ, понеже кѡпнше ѡт Лѣпѣдат, сынъ Мѡксинѡѡ и ѡт Бладѹль и ѡт Бланкѡѡ, сынове Станѹлови за хѡ аспри. И господствѡ ми дадоше кон доєрѡ.

Того радї им даде и господство ми, іако да им ест вѣ шчинь и вѣ шѡѡѡ и ни ѡт когоже непотѣкинѡѡ, по реч господства ми.

Свѣдетелїе: жупан Нѣг дворник и жупан Драгомир Манѡв и жупан Казан Сахакѡѡ и жупан Нѣгоѡ Борчек и жупан Димитрѡ логѡѡѡт и жупан Станѹл мали дворник, Фѹрдѹн спатар, Бѣлкѡѡ вистїѡѡр, Пипѡр столник, Бинтилѡ пѣхарник, Мирчѡ комис, Драгич страторник.

И азѡ, Станко, писах, мѣсеца генарїе кѣ дѡнь, вѣ Гергице, вѣ лѣт хѡѡѡѡ.
† Іу Радѹл воєвода, милостиѡ Божїѡж господинь.

† Din mila lui Dumnezeu, Io Radul voievod și domn a toată țara Ungrovlahiei, fiul lui Vlad marele voievod. Dă domnia mea această poruncă a domniei mele lui One și cu fiii lui, Stan și Vileșan și Stancul și cu nepoții lui, Nan și Tatul și Șerbu, ca să le fie din Gheagheu partea lui Stanul și partea lui Maxim și din Ungheani, partea lui Stan și partea lui Maxim, pentru că au cumpărat de la Lăpădat, fiul lui Maxim și de la Vladul și de la Vlaicul, fiii lui Stanul, pentru 1000 aspri. Și domniei mele i-au dat un cal bun.

De aceea, le-am dat și domnia mea, ca să le fie de ocină și de ohabă și de nimeni neatins, după spusa domniei mele.

Martorii: jupan Neag vornic și jupan Dragomir al lui Manea și jupan Cazan al lui Sahac și jupan Neagoie al lui Borcea și jupan Dimitru logofăt și jupan Stanciul vornic mic, Furdui spătar, Vileul vistier, Piper stolnic, Vintilă paharnic, Mircea comis, Drăghici stratornic.

Și eu, Staico, am scris, luna ianuarie 25 zile, la Gherghița, în anul 6979 <1471>.

† Io Radul voievod, din mila lui Dumnezeu, domn.

Academia Republicii Socialiste România, XC/1.

Orig., perg. (17,5×22,5), pecete aplicată, căzută.

EDIȚII. Slav. *Venelin*, 95–96. Slav și trad. *Panaiteșcu*, 273–274. Trad. *D.I.R. B.*, 145–146. Facs. *D.I.R. B.*, 355.

1471 (6980) decembrie 12, București.

Radu cel Frumos voievod întărește lui Stanciu jumătate din satul Spinul la Loviște.

† Въ Христа Бога благовѣрни и благочестивы и Христолюбивы и самодръжавны Іу Радъль воевода и господинъ въсен земле Оугррввлахїискон, сынъ Блада великаго воевѣдѣ, милостива Божїем и Божїем дарованїем владѣащїи ми и господствѣащїи ми въсен земли Оугррввлахїискон и запланинским странам, Ямлашїу, Фугарашїу херцег. Благопроизволи господство ми, своимъ благымъ произволенїем, чистымъ и свѣтлымъ срдцемъ и даровахъ сѣи въсечесны и благообразны и прѣпочитанны, иже надъ въскли чисты даровъ надстоа, сїемъ повелѣнїю господства ми Станчуа съ сынови мѣ и съ фїастрѣи си Бжрбат и Ивн тако да имъ ест полъ втъ Спинъ ѡ Ловище, понеже покѣпише втъ Блѣкѣнъ за еднѣ хилѣдѣ аспри. И господствѣ ми дадоше кон.

Того радї да имъ сѣтъ въ вчинѣ и вхавѣ и ни втъ когоже непотѣкновено, по речъ господства ми, тѣмъ и дѣцамъ нхъ ввнчетомъ и прѣвннчетомъ нхъ, почевше втъ ввчнѣго вамъ, втъ свиннѣго вамъ, втъ пчеларства, втъ кѣларства, втъ винаричи, втъ днжми, втъ повоз, втъ подвод, втъ въсѣхъ сажѣахъ и даждахъ малихъже и великихъ, елика се находитъ въ земли господства ми. И да нхъ не смѣетъ бантѣвати ни сѣдец, ни глобник, ни бирчїа, ни нихто втъ сѣдгъ и втъ правителъ господства ми, послаемихъ по милостехъ и по работѣхъ господства ми, понеже кто се би покѣсилъ бантѣватъ нхъ, аще и власъ еднѣ, то таковихъ иматъ приети велико зло и и вргнѣ, тако невѣрникъ и прѣстѣпникъ сїемъ повелѣнїю господства ми.

Заклинанїе поставетъ господство ми, тако по сѣмрѣти господства ми, кого избѣретъ господъ Богъ бити господинъ Блѣшконъ Земли или втъ срдѣчнаго плода господства ми или втъ сѣродникъ или, по грѣсѣхъ нашихъ, втъ [ино]иноплеменникъ, да аще почететъ и поновитъ и оутвѣрдитъ сїа внше писана и того господъ Богъ да почететъ и съхранитъ и оутвѣрдитъ въ господствѣ его; аще ли разоритъ и посрамитъ, а не ствѣрдитъ, и того господъ Богъ да вѣнетъ его, зде тѣломъ, а въ вѣдѣащїи вѣкѣ да иматъ вѣстїи съ Иѡуда и съ инѣми Иѡудѣе еже възвѣнше на господа Бога и спаса нашего Ісуса Христа, крѣвъ его на нихъ и на чедоу нхъ, еже ест и бѣдетъ въ вѣки, аминъ.

Сведетелїе сїемъ повелѣнїю господства ми: жѣпанъ Нѣгъ дворникъ, жѣпанъ Драгомиръ Маневъ, жѣпанъ Казанъ Сахакѣвъ, жѣпанъ Нѣгоѣ Борчевъ, жѣпанъ Дмитръ Логофетъ, жѣпанъ Нанъ мали дворникъ, Станъ спатаръ, [в] Пиперъ столникъ, Блѣкѣла вистїаръ Бинтїло пахарникъ, Бладуль комисъ, Драгичъ и Крѣстїанъ страторници.

И азъ, Милко, писахъ ѡ градъ Бжкѣрѣци, декемвриа вї, въ лѣто хѣци.

† Іу Радуль воевѣда, милостива Божїемъ господинъ.

† În Hristos Dumnezeu, binecredinciosul și binecinstitorul și de Hristos iubitorul și singur stăpînitorul, Io Radul voievod și domn a toată țara Ungrovlahiei, fiul lui Vlad marele voievod, din mila lui Dumnezeu și cu darul lui Dumnezeu stăpînind și domnind peste toată țara Ungrovlahiei și al părților de peste munți, Amlășului și Făgărașului herțeg. A binevoit domnia mea cu a sa bunăvoință, cu inimă curată și luminată și am dăruit această atotecinstită și cu frumoasă față și preacinstită, care este deasupra tuturor cinstelor și darurilor, această de față poruncă a domniei mele lui Stanciul cu fiii săi și cu fiastrii săi, Bărbat și Ion, ca să le fie jumătate din Spin în Loviște, pentru că au cumpărat de la Vîlcan pe o mie de aspri. Și domniei mele i-au dat un cal.

De aceea, să le fie de ocină și de ohabă și de nimeni neatins, după zisa domniei mele, lor și copiilor lor, nepoților și strănepoților lor, începînd de la vama oilor, de vama porcilor, de albinărit, de găletărit, de vinărici, de dijme, de cărături, de podvoade, de toate slujbele și dăjdiile mici și mari, cîte se află în țara domniei mele. Și că nu cuteze să-i turbure nici sudeț, nici globnic, nici birari, nici nimeni dintre slugile și dintre dregătorii domniei mele, trimiși după milosteniile și după muncile domniei mele. Pentru că cine s-ar încumeta să-i turbure, chiar și cu un fir de păr, unul ca acela va primi mare rău și urgie, ca un necredincios și călcător al acestei porunci a domniei sale.

Blestem pune domnia mea: ca după moartea domniei mele, pe cine va alege domnul Dumnezeu să fie domn al Țării Românești sau din rodul inimii domniei mele sau din rude sau, pentru păcatele noastre, din alt neam, dacă va cinsti și va înnoi și va întări aceste mai sus scrise și pe acela domnul Dumnezeu să-l cinstească și să-l păzească și să-l întărească în domnia lui; dacă însă va nimici și nu va păzi și va batjocori și nu va întări, și pe acela domnul Dumnezeu să-lucidă, aici cu trupul, iar în veacul viitor să aibă parte cu Iuda și cu ceilalți iudei, care au strigat asupra domnului Dumnezeu și mîntuitorului nostru Iisus Hristos, sîngele lui asupra lor și asupra copiilor lor, ceea ce este și va fi în veci, amin.

Martorii acestei porunci a domniei mele: jupan Neag vornic, jupan Dragomir al lui Manea, jupan Cazan al lui Sahac, jupan Neagoe al lui Borcea, jupan Dimitru logofăt, jupan Nan vornic mic, Stan spătar, Piper stolnic, Vîlcul vistier, Vintilo paharnic, Vladul comis, Draghici și Cîrstian stratornici.

Și eu, Milco, am scris în cetatea București, decembrie 12, în anul 6980 <1471>.

† Io Radul voievod, din mila lui Dumnezeu, domn.

Arh. St. Buc., A. N., MMDCCCLIX/2.

Orig., perg. (37×39), pecete atîrnată, căzută.

Fotocopie la Academia Republicii Socialiste România, XXVIII/4.

EDIȚII. Slav și trad. *Panaitescu*, 274—277. Trad. *D.I.R., B.*, 146—147.

1472 (6980) iunie 12, București.

Radu cel Frumos voievod întărește mai multora ocină la Dușești.

† Милостие Божиемъ, <Іу>¹ Радоуль конвода и господинь въсен земли Оугрв-клатинскон, сынъ Влада великаго конводѣ. Дават господство ми сѣе повелѣніе господства ми Блъканъ и съ анесен его Банко и Блъканъ и Стонка и Станъ съ братіа си, Радоуль и Владоуль и Радоуль съ братна си, Драгослав и Татѣл и Рсенъ съ сынови мѣ, Радѣл и Нѣгою и Нанъ, іако да им ест ѣ Дѣшаци, ѡт дела Мънжеж четире делове, понеже ю стигоше ѣ родѣтелѣ господства ми, ѣ старога Влада конводѣ. Я пакы сѣ покѣпилн ѡт неѣ за ѣ кон. И пакы извѣднше предъ господство ми ѣ болѣри, та мартѣрнѣша, понеже им ест стара щчина.

Того рада им даде и господство ми, да им ест въ щчинѣ и въ щхабѣ и ни ѡт коѣже непотѣкнѣено, по рѣчи господства ми.

Сведетеліе: жѣпан Нѣг велики дворник и жѣпан Драгомир Манек и жѣпан Казан Сахаков и жѣпан <Нѣгое>¹ Борчек и жѣпан Нан <малн>¹ дворник, Стан спатар, Пипер столник, Блъкѣл вистнар, Винтило пѣхарник, Владоуль колмес, Дръгич и Кръстниан страторници.

И пакы ѡт щкнзи ѡе сѣ писани кише, прѣдалнка въ ниѣ да нѣст, а нѣ да сѣ щчине вѣтавшим. <Ино>² да нѣст.

Пис ѣ град Бѣкѣрѣци, мѣсеца Юнїе ѣ днѣ, въ лѣт хѣщп.

† Іу Радоуль конвода, милостїа Божїемъ господинь.

† Din mila lui Dumnezeu <Іо>¹ Radul voievod și domn a toată țara Ungrovlahiei, fiul lui Vlad marele voievod. Dă domnia mea această poruncă a domniei mele lui Vilcan și cu nepotul lui, Baico și lui Vilcan și Stoica și lui Stan cu frații săi, Radul și Vladul și lui Radul cu frații săi, Dragoslav și Tatul și lui Rusin cu fiii lui, Radu și Neagoe și Nan, ca să le fie la Dușești, din partea lui Mînje patru părți pentru că au dobîndit-o de la părintele domniei mele, de la bătrînul Vlad voievod. Și iarăși au cumpărat de la dînsul pe un cal. Și iarăși au scos în fața domniei mele 12 boieri, de au mărturisit că le este ocină veche.

De aceea, le-a dat și domnia mea, ca să le fie de ocină și de ohabă și de nimeni neatins, după spusa domniei mele.

Martorii: jupan Neag mare vornic și jupan Dragomir al lui Manea și jupan Cazan al lui Sahac și jupan <Neagoe>¹ al lui Borcea și jupan Nan vornic <mic>¹, Stan spătar, Piper stolnic, Vilcul vistier, Vintilo paharnic, Vladul comis, Drăghici și Cîrstian stratornici.

¹ Text ilizibil.

² Omis.

Și iarăși de la accia, care sînt scriși mai sus, prădalica la ei să nu fie, ci să fie ocinele celor rămași. <Altfel>¹ să nu fie.

S-a scris în cetatea București, luna iunie 12 zile, în anul 6980 <1472>.

† Io Radul voievod, din mila lui Dumnezeu, domn.

Academia Republicii Socialiste România, CCCVII/81.

Orig., perg. (14,5×28,5), pecete timbrată, căzută.

Copie slavă ibidem, ms. 5236 f. 74—75.

EDIȚII. Slav și trad. *Panaitescu*, 277—278. Trad. *D.I.R.*, *B.*, 147.

141

1472 (6980) iulie 16, Gherghița.

Radu cel Frumos voievod întărește lui Lihul cu frații săi satele Murcești și Domnești.

† Милостиум Божиум, Іо Радулъ воевода и господинъ въсен земли Оугровлахѣискои, сынъ Блада воеводе. Дават господство ми сѣе повелѣниѣ господства ми Лихулу и съ братїа си, Дану и Кръчунс и Мънк и съ сынови им тако да им ест Мурчеци сѣи и Домнеци сѣи въ Жилци.

Того ради им даде господство ми да им ест въ вчинѣ и въ вхѣбѣ и ни вът коже непотжковено, по реч господства ми.

Пис с Гергицс, юліа \tilde{S} I днь, въ лѣт \tilde{X} СЦП.

† Іо Радул воевода, милостѣа Божѣа господинъ.

† Din mila lui Dumnezeu, Io Radul voievod și domn a toată țara Ungrovlahiei, fiul lui Vlad voievod. Dă domnia mea această poruncă a domniei mele lui Lihul și cu frații săi, Dan și Crăciun și Mînea și cu fiii lor, ca să le fie Murceștii toți și Domneștii toți, de la Jilți.

De aceea, le-am dat domnia mea, ca să le fie de ocină și de ohabă și de nimeni neatins, după spusa domniei mele.

S-a scris la Gherghița, iulie 16 zile, în anul 6980 <1472>.

† Io Radul voievod, din mila lui Dumnezeu, domn.

Arh. St. Buc., S. I., nr. 54 (Ep. Râmnic CI/1).

Orig., perg. (14×26), pecete aplicată, căzută.

Cu o trad. din 1793.

Fotocopie la Academia Republicii Socialiste România, XX/53.

EDIȚII. Slav și trad. *Panaitescu*, 278—279. Trad. *D.I.R.*, *B.*, 148. Facs. *D.I.R.*, *B.*, 356.

¹ Omis.

1472 (6980) iulie 28, Gherghița.

Radu cel Frumos voievod întărește lui Voislav și lui Stan satul Corcova.

† Милостие Божиѣ, Іу Радѣуль воевода и гоподинь въсен земли Угров-влахійскои, сынъ старога Влада воеводѣ. Дават господство ми сѣе повелѣніе господства ми сѣсѣ господства ми Бонславѣ и съ сынови мѣ, и къмнатѣ си Станѣ, тако да им ест Коркова сва, понеже къпи Бонславѣ вт дѣлѣкона господства ми, вт Петра, за х̃ аспри, и господство ми простих̃ кон.

Того радѣ им даде и господство ми да им ест въ шчинѣ и къ шхѣбѣ и ни вт когоже непотѣжковенниѣ, по реч господства ми.

Сведетеліе: жѣпан Нѣг дворник и жѣпан Драгомир Удрицев и жѣпан Казан Сахакѣв и жѣпан Нѣгоѣ Борчек и жѣпан Нан мали дворник, Стан спатар, Пипер стѣланик, Вѣкъѣ вистіар, Винтило пѣхарник, Влѣдѣуль комис, Дрѣгич и Кръстниан страторници.

Пис ѣ Гергицѣ, мѣсеца юліа ки, влѣт х̃СЦП.

† Іу Радѣуль воевода, милостіѣ Божиѣм гоподинь.

† Din mila lui Dumnezeu, Io Radul voievod și domn a toată țara Ungrovlahiei, fiul bătrînului Vlad voievod. Dă domnia mea această poruncă a domniei mele slugii domniei mele, lui Voislav și cu fiii lui și cumnatului său Stan, ca să le fie Corcova toată, pentru că a cumpărat Voislav de la diaconul domniei mele, de la Petre, pentru 600 aspri și domnia mea am iertat calul.

De aceea, le-am dat și domnia mea, ca să le fie de ocină și de ohabă și de nimeni neatins, după spusa domniei mele.

Martorii: jupan Neag vornic și jupan Dragomir al lui Udriște și jupan Cazan al lui Sahac și jupan Neagoie al lui Borcea și jupan Nan vornic mic, Stan spătar, Piper stolnic, Vilcul vistier, Vintilo paharnic, Vladul comis, Drăghici și Cîrstian stratornici.

S-a scris la Gherghița, luna iulie 28, în anul 6980 <1472>.

† Io Radul voievod, din mila lui Dumnezeu, domn.

Academia Republicii Socialiste România, DCXXVII/40.

Orig., perg. (20×23,5), pecete timbrată, căzută.

Copie slavă ibidem, ms. 5236 f. 76—77 și trad. MCCCXXXVII/38.

EDIȚII. Slav și trad. Panaitescu, 279—280. Trad. D.I.R., B., 148.

1473 (6981) mai 17, București.

Radu cel Frumos voievod întărește jupanului Stoica Naneș, vărului său Tatomir și nepoților săi mai multe sate, peste care ei s-au înfrățit.

Въ Христа Бога благоверни и благочестиви и самодръжавни и Христолюбиви Іw Радуль конвода и господинъ въсен земли Угровлауїтискои, сынъ Блада великога конводе милостію Божію и Божіемъ дарованіемъ овладающъмы и господствещиomi въсен земли Угровлауїтискои и запаиннискимъ странамъ Ямлашѣ и Фагарашѣ херцег. Благопронзволи господство ми своимъ благымъ произволеніемъ чистимъ и свѣтлимъ сердцемъ и даровахъ сѣи въсечестныи и благообразни и препочитанни еже надъ въсеми чести и даровъ надстоющи снемъ повеленіе господства ми, жѣпанѣ Стоика Нанешѣ и братъчедѣ емѣ Татомирѣ и внѣжкымъ емѣ Манѣ и Стоикѣ и Стоикъ... Манѣ, како да имъ сѣтъ села по именѣмъ половинно... и половинно въ Бѣтланіи и Рѣшорѣа вес и Копъчелъ вес и ѣ Коналѣ половинно и Уча въса и Порѣмбакъ долини половинно и Кръцишоара... и половинно въ Гьратѣ делъ Стоикѣ и Долини Порѣмбакъ половинно... горни... къ весъ въ дръге села пакъ половинно... на Яргиш... и ѣ Гьшчорни и планино... и Бѣмѣещи... и Клокотич... половинно да имъ сѣтъ въ чочинѣ и въ охабѣ, понеже постигоше въ господство ми съсѣлѣ.

Или Стоика Нанешѣ злага братъчедѣ си Татомира и анепсе емѣ, Манѣ и Стоикѣ надъ иманіе си, елико иматъ, тако по его смръти въсѣ да сѣтъ нимъ, а прѣдалика да нѣстъ а надъ учинѣ въс... да си сѣтъ братіа неразделена въ веко. Коѣ вътъ ни хъ а приащна смрътъ а учинѣ да сѣтъ сѣ вставшіймъ.

Того ради имъ дадохъ и господство ми тако да имъ сѣтъ въ учинѣ и въ ухабѣ и вътъ никогоже непотъкновено, по речи господства ми, темъ и дедамъ его и внѣчетымъ и прѣвнѣчетомъ его почевши вътъ въци вама, вътъ свини вама, вътъ пчелъ вама, вътъ къбалрства вама, вътъ <вина>рства вама вътъ днжмѣ, вътъ сенокосіа, вътъ талпѣ и вътъ дръва, вътъ подвода, вътъ покова, рекши вътъ ни хъ слѣжбахъ велики хъ и мали хъ, елика се нахъодитъ въ самодръжавнѣи земли господства ми. И да имъ не смеетъ бантовати ни сѣдецъ. ни глобникъ, нѣ бирча, ни ни никтъ вътъ слѣгъ господства ми, послаемъ по работа и по <милосте хъ> <господства ми> понеже что би се покѣси забавитъ <аще> и въ вла: единъ, то такознихъ имла прѣйти велико зло и вргѣи вътъ господства ми како невѣрникъ и прѣстѣпникъ сѣе <повеленіе> господства ми.

Заканнание <поставлѣемъ> господство ми, како по смръти господства ми когдъ изберетъ господъ Богъ вѣти <господинъ> Блашкоѣ Земле или вътъ сръдечнаго плода господства ми или вътъ сръдникъ господства ми или, по гресе нашійхъ, вътъ иноплеменикъ, да аще почететъ и поновитъ и стверднитъ сѣе повеленіе господства ми

и того господь Богъ да почътет и съхранит и стврѣдит въ господства его; аще ли разорит и расипет и не стврѣдит и того господь Богъ да збнет его зде телом и въ бѣденіе веков дшмъ <его> и да иматъ зчестіѣмъ съ Юда и съ Ірїѣа и съ инѣми юден, еже възъпише на господа Бога наше Ісуса Христа и рекъятъ: кръв его на нихъ и на чедоѹ ихъ, еже ест и бѣдетъ въ вѣки, аминь.

Средегеле снемъ повеленію господства ми: жѣпан Нѣгъ дворникъ, жѣпан Драгомир Манев, жѣпан Казан Гаѹаков, жѣпан Нѣгое Борчев, жѣпан Фѣрдан Логофет, Пипер столник, Стан спатаръ, Влѣкѣл вистнаръ, Бинтило пѣхарник, Владуѣл комис, Драгич страторник и ѣнкъ.

И азъ, Пронка, писахъ ѹ на столни градъ Ісѣкѣреци <мѣсеца> мана зѣ днь въ лѣто „ѣцпа <нди>ктїонъ ѣ.

† Іw Радуѣл ввевѣда, милостіѣмъ Божіѣмъ господинь.

† În Hristos Dumnezeu, binecredinciosul și binecinstitorul și singur stăpî-nitorul și de Hristos iubitorul, Io Radul voievod și domn a toată țara Ungro-vlahiei, fiul lui Vlad marele voievod, din mila lui Dumnezeu și cu darul lui Dumnezeu, stăpînind și domnind peste toată țara Ungrovlahiei și al părților de peste munți, Amlașului și Făgărașului herțeg. A binevoit domnia mea cu a sa bunăvoință, cu inima mea curată și luminată și am dăruit această atotcins-tită și cu frumoasă față și preacinstită, care este deasupra tuturor cinstelor și darurilor, această de față poruncă a domniei mele, jupanului Stoica Naneș și vărului lui, Tatomir și nepoților lui, Manea și Stoica și lui Stoica cu . . și nepotului. . . Manea, ca să le fie satele anume: jumătate din . . și jumătate din Bitlani și Rîușorul tot și Copăcelul tot și la Voila jumătate și Ucea toată Porumbacul-de-Jos jumătate și Cîrțișoara . . și jumătate din Sărata, partea lui Stoica și Porumbacul-de-Jos jumătate . . de Sus . . tot și din alte sate tot jumătate . . și în Săsciori și muntele . . și Bumbuești . . și Clocotici . . jumătate . . să le fie de <ocină și de ohabă>, pentru că au dobîndit de la domnia mea cu slujbă.

Iar Stoica Naneș a așezat pe vărul său Tatomir și nepoții lui, Manea și Stoica peste averea lui, cît are, ca după moartea lui, toate să le fie ale lor, iar prădalica să nu fie, ci pe toate ocinele să fie frați nedespărțiți în veci. Iar căruia dintre dinșii i s-ar întîmpla moarte, iar ocinele să fie celor rămași.

De aceea, le-am dat și domnia mea, ca să le fie de ocină și de ohabă și de nimeni neatins, după spusa domniei mele, lui și copiilor lui și nepoților și străne-poților lui, începînd de la vama oilor, de vama porcilor, de vama stupilor, de vama găletăritului, de vama vinăriciului, de dijmă, de cositul finului, de talpe, de copaci, de podvoade, de cărătură, adică de celelalte slujbe mari și mici, cîte se află în țara singur stăpînitore a domniei mele. Și să nu cuteze să-i turbure nici sudeț, nici globnic, nici birari, nici nimeni altul dintre slugile domniei mele, trimiși după muncile și după milosteniile domniei mele, pentru că cine s-ar încumeta să-i împiedice chiar și cu un fir de păr, unul ca acela va primi mare

rău și urgie de la domnia mea, <ca> un necredincios și batjocoritor al acestei <porunci> a domniei mele.

Blestem pune domnia mea, ca după moartea domniei mele, pe cine va alege domnul Dumnezeu să fie <domn> al Țării Românești sau din rodul inimii domniei mele sau din rudele domniei mele, sau, pentru păcatele noastre, din alt neam, dacă va cinsti și va înnoi și va întări această poruncă a domniei mele, și pe acela domnul Dumnezeu să-l cinstească și să-l păzească și să-l întărească în domnia lui; dacă însă va nimici și va risipi și nu va întări, și pe acela domnul Dumnezeu să-l ucidă aici cu trupul, iar în veacul viitor sufletul lui și să aibă parte cu Iuda și cu Arie și cu alți iudei care au strigat asupra Dumnezeului nostru Iisus Hristos și <au spus:> sîngele lui asupra lor și a copiilor lor, ceea ce este și va fi în veci, amin.

Martorii acestei porunci a domniei mele: jupan N<eag> vornic, jupan Dragomir al lui Manea, jupan Cazan al lui Sahac, jupan Neagoe al lui Borcea jupan Furdui logofăt, Piper stolnic, Stan spătar, Vîlcul vistier, Vintilă paharnic Vladul comis, Drăghici stratornic. . . una.

Și eu, Proica, am scris în cetatea de scaun București, luna mai 17 zile, în anul 6981 <1473>, indiction 6.

† Io Radul voievod, din mila lui Dumnezeu, domn.

Arh. St. Buc., A. N., CLV/1.

Orig., perg. (40×34,5), rupt și șters, pecete atirnată, căzută.

Cu o trad. din 1915; altă trad. la Arh. St. Rîmnicu Vilcea, LXIV/1.

EDIȚII. Trad. D.I.R., B., 148—150.

144

1473 iunie 29, Buda.

Matei Corvin, regele Ungariei, dă voie călugărilor de la Cozia să-și cumpere din Ardeal orice vor voi, fără a fi supărați de nimeni.

† Mateiași, din mila lui Dumnezeu, craiu al Țării Ungurești, Boiamiei și altori mai multe, la toți ai noștri credincioși și tuturor celor mai mari ai bisericii și baronilor, conților, castalonilor, celor însemnați, care sînt mai mari la tabere, Troghi și al Turnului Roșul și la boiarii lor, care sînt așezați și ai lor ofițeri, iar și la cetăți, la orașe și la sate și ispravnicilor lor la județe și la fonogi, iar și zapciilor și celor ce sînt orînduiți pentru dăjdi și altor tuturor, ori de ce cinste oameni, și altor ce sînt însemnați la partea regnului nostru, al țării Ardealului, măcar unde să vor afla, cînd vor vedea această carte a noastră, spunem sănătate și pace. Pre cum noi fratele lui, sfînt călugăr și la alți frați, la mănăstirea sf. troițe, care se numește Cozia, în partea Țării Rumânești,

care se află și iaste făcută acolo și celor de acolo lăcuitori, voim că adecă ei, ori cînd vor vrea și le vor fi lor îndemînă, să meargă la părțile regnului nostru Ardealului, să fie slobozi orice vor vrea să aducă lucruri pentru hrana lor, adecă bucate și postavuri și alte lucruri într-ajuns, care vor fi trebuința și de chiverniseala mănăstirii care s-au zis mai sus, fără de opreală să poată a aduce la locurile lor.

Pentru aceea, la credința voastră și la fiecine din rîndul vostru, tare poruncim, cînd vor veni de acum înainte acești frați, oamenii lor cînd să vor arăta cu ce feli de chiverniseală și cu alte lucruri, cînd vor merge pã pãmîntul și pîn starea voastră, au prin alte locuri ale voastre, pretutindeni să-i lăsați să treacă slobozi cu pace și fără nici o frică și să nu-i supărați de nici un feli de chieltuiale, au pentru alte mîncături să nu-i împiedicați și să-i năcăjiți, ca să poată merge și să vie. Încă pohtind și căutînd vreo ajutoarniță, ca să poată merge fără de frică și cu pace, să le dați ajutor, pînă vor ajunge la locuri bune.

Și aceasta să o faceți pãntu porunca noastră și într-alt chip pentru mila noastră să nu faceți, cînd veți ceti această carte, caré iaste de față, caré s-au scris în cetatea Buda, la ziua lui svéti Petru, la anul de la nașterea lui Hristos 1473 și stăpînirea a noastră, Țării Ungurești la 15 ani și după încorănare noao ani și al stăpînirii al Boiamiei la 4 ani.

Arh. St. Buc., Condica m-rii Cozia, nr. 209 f. 438.

Traducere.

EDIȚII. Trad. Furnică, *Comerțul*, 1—2; *Panaitescu*, 280—281; *D.I.R.*, B., 150.

145

1473 (6982) septembrie 16, București.

Radu cel Frumos voievod întărește jupanului Mihail, fiului său, Stan mare spătar și lui Chirtop ocina Bucovei, seliștea Cocoșarii și ocină în Cucuteni.

† Cu mila lui Dumnezeu și creștinul Radul voivodă cel Mare, feciorul Vladului voivodă. Dat-au domniia lui această învățătură a domniei lui preacinstului și credinciosului boiarinului domniei méle jupan Mihail și fiia său, lui Stan marele spătar și lui Chirtop și toți feciorii lor, cîți Dumnezeu le va dăru, pentru ca să fie lor ocină Bucovei, dă lingă Colciac, pentru că i-au cumpărat boiarul domniei méle, ce e mai sus zis, jupan Mihail, de la domniia mea, drept un cal bun turcesc. Pentru acéia, domniia mea am ertat pe acest boiaru și de vinăriciu domnescu pe pãmînt cu otașnăli.

Și iar să fie boiarului domniei méle, lui jupan Mihail, săleștea Cocoșarii jumătate, pentru că o au fost cumpărat de la Neagul Șula și de la frate său, Amza, pe aspri 300 și iar drept un cal bun.

Și iar ca să fie lui jupan Mihail ocină în Cucuténi, a treia parte, de la Orla și de la Voinea, feciorul Manughevi, pe aspri 1000 gata.

Și am dat domniia mea aceasta ocine, ce sînt mai sus zise, acestui boiaru, ca să-i fie ocine ohabnece și statornece în vécii și de nimeni nemișcate.

Și am pus domniia mea și boiari mărturii: pe jupan Dragomir, feciorul lui Udriște și jupan Neagul vornec și jupan Cazan al lui Sahac și jupan Neagoi sinū Borcii și jupan Furdui vel logofăt și Nan vornic și Piper stolnic, Vălcol vistier și Stoica¹ spătar și Vintilă peharnic și Vlad comis și Crăstiiian medelnicar și Jitiian cliuciar.

Și am scris eu, Theodor logofăt, în oraș, în București, săptembrie 16 zile, în anul 6982 <1473>.

După P. P. Panaitescu, *Documentele Țării Românești*, p. 281—282.

Traducere din sec. XVIII.

EDIȚII. D.I.R., B., 151.

146

1474.

Radu cel Frumos voievod întărește m-rii Dealul bălțile Camenița și Saltava, cu tot venitul.

ЩЕЖЕ ДА СЕ ЗНАЕТ БАЛАТА МОНАСТЫРСКА, ИЖЕ БЫСТ ДАДЕНА УТ ПОКОИННАГО РАДУЛЬ ВОЕВОДА, СЫНА БЛАДА ВОЕВОДИ, КАКО ПИШЕТ ОУ СВОЕМ ХРИСОВОУЛ, СИЦЕ: ТАКО ДА ЕСТ 8 СВЕТИ МОНАСТЫР БАЛАТО КАМЕНИЦА И ХОТАР МОНАСТЫРСКИИ ОУ СЪТЪИА КАМЕНИЦЕ И ГАЛТАВА ВОДА ВЪСКЪ ДО РОГА ГАЛТАКЕ. ЩЕЖЕ ГАЛТАВА ГОРЪ ДО ДЪНАВА И КАМЕНИЦА ГОРЪ ДО БАЛАТА ПОЛСКАГО И УТ ДЪНАВА САМО ДО ОБРЪЖИА, ПОНЕЖЕ ИМ ДАДОУХ ГОСПОДСТВО МИ.

ТОГО РАДИ ДА СЪ ВОЛНИ КАЛЪГЕРИ ОУЗЕТИ ДЕСЕТОК УТ РИБЕ И УТ ПЧЕЛИ, ЦО ЕСТ ДОСТОАНИЕ ГОСПОДСТВА МИ. И ПАКИ ЦО ПАДАТ ХОТАРЩИНА ДА СЪ ОУЗМАЮТ УТ СВИНЪХ И УТ ШЕЦАХ ЦО СЕ ПАДАЛ. И ЦО ХОЩЕТ СЧИННИТЪ НА ТОНЗИ ХОТАР, ВАРЕ ДЪШЕГЪВЕННА, ВАРЕ ХЪТАЛМА, ВАРЕ КРЪВ ИЛИ ПРЪДАЛКА ДА СОУТ ВОЛНИ КАЛЪГЕРИ ОУЗЕТИ.

ТОГО РАДИ ДА ИМ ЕСТ ВЪ ШЧИНОУ И ВЪ ОХОУБА И БОЖЕСТВЪНЫМ НИИКОМ ВЪ ПИЦЪ И ВЪ ВЪЧНОЕ ВЪСПОМИНАНИЕ, НИ УТ КОГОЖЕ НЕПОТЪКНОВЕНО, ПО РЪЧИ ГОСПОДСТВА МИ.

СЪЖЕ БАЛАТА, УТНЕЛИИЖЕ СОУТ ДАДЕНКИ УТ ВИШЕ РЕЧЕНЪИИ ГОСПОДАРИЕ ИМАТ ЛЪТ РМ.

Încă să se știe și bălțile mănăstirești, care au fost date de răposatul Radul voievod, fiul lui Vlad voievod, cum scrie hrisovul său așa: să fie la sfînta mănăstire balta Camenița și hotarul mănăstiresc din gura Cameniței și apa Saltavei

¹ Greșit pentru: Stan.

toată pînă la Cornul Saltavei. Încă și Saltava în sus, pînă la Dunăre și Camenița în sus pînă la balta Plosca și de la Dunăre numai pînă la Obreajă, pentrucă le-am dat domnia mea.

De aceea, să fie călugării volnici să ia zeciuala din pești și din stupi, cît este venitul domniei mele. Și iar cît cade hotarștina, să-și ia din porci și din oi ce se cuvine. Și ce se va face în acel hotar, fie dușegubină, fie hatalm, fie sînge sau prădalica, să fie volnici călugării să ia. De aceea, să le fie de ocină și de ohabă și dumnezeieștilor călugări de hrană și de veșnică pomenire și de nimeni neatins, după spusa domniei mele.

Aceste bălți care au fost date de mai sus spușii domni, sînt ani 140.

Arh. St. Buc., Suluri, nr. 2.

Transumpt din doc. lui Radu Mihnea cu data 1614 (7122) iulie 10.

EDIȚII. Trad. *Panaitescu*, 282—283; *D.I.R.*, B., 151—152 și *D.I.R.*, B., XVII, vol. II, 298.

147

1474 (6983) septembrie 4.

Basarab cel Bătrîn voievod întărește m-rii Bolintin satul Bolintinul, moară la Neajlov, vii la Aninoasa și Bucșani precum și țigani.

6983 <1474 > septemvrie 4. Hrisovu lui Basarab voievod, cu care dă poruncă igumenului a mănăstiri din Pădurea Mare la Bolintin, ca să-i fie satul Bolintinul și moara la Neajlovu, cu loc de fîn și viile la Aninoasa și Bucșanii la Argeș și cu țigani anume, să fie sfintei mănăstiri ohabnici.

Arh. St. Buc., M-rea Mihai Vodă, VIII/70 f. 3v. (nr. 4).

Rezumat.

EDIȚII. Ionașcu, *Bolintin*, 333; *Panaitescu*, 285; *D.I.R.*, B., 152.

148

1475 (6983) iunie 1.

Basarab cel Bătrîn voievod întărește jupanului Stance și fratelui său Badea satele Făgețel, Cerașeni, Mușătești și jumătate din Cerbăreni, scutindu-i de slujbe și dăjdii.

† Еъ Христа Бога благоверни и благочестивни и Христолюбивни и самодръжавни, Іу Басараба воевода и господинъ въсен земли ѸггровлаѸинскон, сынъ Дана великаго воеводе, милостѸвамъ БожиѸмъ и Божиємъ дарованнемъ владаещиѸмъ

и господствешицами въсен земли Уггровлахѣискон, ешеже и запаинским, Емлаш и Фагараш и Херцегъ. Благопроизволи господство мѣ своимъ благимъ произволеніемъ, чистимъ и светлымъ срѣдцемъ господства мѣ и даровахъ сѣи въсе чьстни и благообразни и прѣпочьтени, иже надъ въсѣми чьсти и даровъ, <надстожи> христовѣа господства мѣ, болѣринѣа господства мѣ жьпан Етанче съ децали си и братѣ мѣ Бадѣ съ децали си, тако да имъ естъ Фъчещелу въсе и Черевърѣни полъ и Черашени въси¹, да дрѣжнтъ Бадѣ, а Етанче нищо метѣхъ да не иматъ², що покъпи въ дни Радѣлу конводе въ Н. а за хѣѣ <аспри> и Мѣшътеци въси, понеже имъ естъ третинъ дѣла вчина стара, а два дѣла покъпише въ Карапчина и въ Драгомира за хѣ аспри. И господствеши мѣ дадоше кѣи.

Того радѣ и дадоше и господство мѣ тако да имъ естъ въ вчинѣ и въ хѣабѣ, имъ и скиновѣмъ имъ и вѣнчетѣмъ имъ и прѣвѣнчетѣмъ, почевши въ вѣчего вама и въ скѣниного вама и въ чьларства и въ кѣбаларства и въ дѣжма и въ сѣнокосѣа, и въ винарич и въ поковъ и въ подводъ, <рекше въ вѣсѣкихъ слѣжбахъ и даждахъ>, елика се вѣбрѣтажтъ въ самодрѣжавной землѣи и вѣласти господства мѣ и да имъ не смеетъ позабавити, ни <сѣдѣцъ>, ни глобникъ, ни бирчѣи, ни ни никто въ болѣр и правитѣа господства мѣ поснааемъхъ по мѣлостѣи и по работъ господства мѣ понеже кто се би покъсиа позабавити имъ, аще въ вѣла единъ, то таковѣи и <матъ прѣѣти вѣлико зѣа и> вѣлико вѣргѣе въ господства мѣ, <тако> невѣрникъ и прѣствѣникъ и посрамитѣа сѣемѣа повѣлѣнѣю господства мѣ.

Ешеже и заклѣнаніе> поставѣлетъ господство мѣ по сѣмрѣти господства мѣ или въ сѣродникъ господства мѣ или въ <срѣдечнаго плода> господства мѣ или по грѣсѣхъ нашихъ въ иноплеменикъ та аще почьтетъ и поновитъ и стѣрѣдитъ сѣа <вѣшепи>сѣнна, того господѣа Богъ да почьтетъ и стѣрѣдитъ и сѣхранитъ въ господствеѣа его; аще мѣ <непоновитъ и> нестѣрѣдитъ, нѣ разоритъ и поперетъ и посрамитъ, того господѣа Богъ да разоритъ и да >поразитъ и вѣѣетъ зѣа тѣломъ, а въ вѣдѣщѣимъ вѣце дѣшежъ и да мѣ естъ сѣспостатница сѣѣтаа вѣладичица Богородица на страшнои и невѣмѣтнои сѣдѣици и да иматъ вѣчестѣе и сѣ <Июдъ> и сѣ Ирѣжъ и сѣ нѣѣмѣи Юденъ еже възъпише на господѣа Бога и спаса нашего Исѣса Христа и <кръвъ>а его на нѣхъ и> на чѣдохъ ихъ еже естъ и вѣдетъ въ вѣки, аминъ.

Еже сѣтъ сѣдетѣлине сѣемѣа <христовѣа>а господства мѣ: жьпан Драгомир Маневъ, жьпан Казан Сахакѣвъ и жьпан Нѣгое Борчевъ, <жьпан Данъ дво>рникъ, жьпан Етанчюлъ, жьпан <Нѣ>гое въ Краѣва, жьпан Балѣ пѣхарникъ, жьпан тѣловъ, жьпан Еинтило и жьпан Балѣкѣа и Еинтилъ пѣхарникъ, Тѣдор логѣетъ, Манѣ и Драгичъ спатарѣи, Дѣра>гомиръ столникъ, Дѣтко пѣхарникъ, Ялѣ . . . <Димитръ>а стра>торникъ.

И азъ, Тѣдоръ, еже писѣхъ въ лѣтъ хѣѣѣ, мѣсеца Юниа а дѣнь.

† Іу Басарабѣа вѣекѣа, <мѣлостѣа>а Божѣа господинъ.

¹ « Черевърѣни . . . въси », şters cu o linie roşie.

² « да дрѣжнтъ . . . иматъ » adaus pe margine.

† În Hristos Dumnezeu, binecredinciosul și binecinstitorul și de Hristos iubitorul și singur stăpînitorul Io Basarab voievod și domn a toată țara Ungrovlahiei, fiul lui Dan marele voievod, din mila lui Dumnezeu și cu darul lui Dumnezeu, stăpînind și domnind peste toată țara Ungrovlahiei, încă și părțile de peste munți Amlașului și Făgărașului și Herțegului. A binevoit domnia mea cu a sa bunăvoință, cu inimă curată și luminată a domniei mele și am dăruit acest atotcinstit și cu frumoasă față și precinstit, care este deasupra tuturor cinstelor și darurilor, <hrisovul de față al domniei> mele, boierului domniei mele jupan Stance cu copiii săi și fratelui lui, Badea cu copiii săi, ca să le fie Făcșelul tot și Cerbăreanii jumătate și Cerașenii toți¹, să ție Badea, iar Stance nici un amestec să nu aibă², pe care l-a cumpărat în zilele lui Radul voievod de la N. . . pentru 2500 <aspri> și Mușăteștii toți, pentru că a treia parte le este veche ocină, iar două părți le-au cumpărat de la Carapcin și de la Dragomir, pentru 2000 aspri. Și domniei mele i-au dat un cal.

De aceea, le-am dat și domnia mea, ca să le fie de ocină și de ohabă, lor și fiilor și nepoșilor lor și trănepoșilor, începînd de la vama oilor și de vama porcilor și de albinărit și de găletărit și de dijmă și de cositul finului și de vinărici și de cărături și de podvoade, <adică de toate slujbele și dăjdiile>, cîte se află în țara singur stăpînitoare și stăpînirea domniei mele. Și să nu cuteze să-i împiedice nici <sudeș>, nici globnic, nici birari, nici nimeni altul dintre boierii și dregătorii domniei mele, trimiși după milele și muncile domniei mele pentru că cine s-ar încumeta să-i împiedice chiar și cu un fir de păr, unul ca acela va <primi mare rău> și mare urgie de la domnia mea, <ca> un necredincios și călcător și batjocoritor al acestei porunci a domniei mele.

Încă <și blestem> pune domnia mea: după moartea domniei mele pe cine-l va alege domnul Dumnezeu să fie domn al Țării Românești sau din rodul inimii domniei mele sau din rudele domniei mele, sau după păcatele noastre, din alt neam, dacă va cinsti și va înnoi și va întări acestea mai sus scrise, pe acela domnul Dumnezeu îl va cinsti și îl va păzi și îl va întări în domnia lui; dacă <nu va înnoi> și nu va întări, ci va nimici și va călca și va batjocori, pe acela domnul Dumnezeu să-l nimicească și să-l lovească și să-l ucidă, aici cu trupul și în veacul viitor cu sufletul și să-i fie potrivnică <sfînta> stăpînă născătoare de Dumnezeu la judecata cea cumplită și fără fățarnicie și să aibă parte și <cu Iuda> și cu Arie și cu ceilalți iudei care au strigat asupra domnului și mîntuitorului nostru Iisus Hristos, <singlele lui asupra lor> și asupra copiilor lor, ceea ce este și va fi în veci, amin.

Aceștia sînt martorii acestui <hrisov al> domniei mele: jupan Dragomir al lui Manea, jupan Cazan al lui Sahac, jupan Neag și jupan Neagoe al lui Borcea, <jupan Dan> vornic, jupan Stanciul, jupan Neagoe de la Craiova, jupan Balea paharnicul, jupan. . . al lui. . . tul, jupan Vintilo și jupan Vilcul și Vintilă

¹ Textul: «Cerbăreani . . . toți» este șters cu o linie roșie.

² Textul: «să ție . . . aibă» este adăugat pe margine.

paharnic, Tudor logofăt, Manea și Drăghici spătari, Dragomir stolnic, Deatco paharnic. . . Alb. . . Dimitru stratornic.

Și eu, Tudor, care am scris în anul 6983 <1475> luna iunie 1 zi.

†Io Basarab voievod, din mila lui Dumnezeu, domn.

Arh. St. Buc., S. I., nr. 55 (Glavacioc XVI/1).

Orig., perg. (45×31), foarte deteriorat și greu lizibil, pecete atârnată, căzută.

Cu o trad. din 1844; altă trad. ibidem, ms. 223 f. 68.

Fotocopie la Academia Republicii Socialiste România, XX/54.

EDIȚII. Slav și trad. *Panaițescu*, 285–288. Trad. *D.I.R., B.*, 152–153.

149

1475 (6983) iunie 5, București.

Basarab cel Bătrîn voievod întărește fiilor lui Ion satele Cergeni și Comănești.

† Милостивум Божіум Іу Басараба конвода и господинь въсех земли Угро-
владхиской, сынъ Дана великого конвода. Дават господство мѣ сѣе повѣленіе гос-
подство мѣ слѣгам господство мѣ сыновем Ивновем Радѹлѣ и Юге и Радомирѣ
и Микѣлѣ и съ синовом си Радѹлѣ яко да им ест Черѹчени въси и Комънеци
въси понеже им слѣт старе шчинѣ и праве.

Тоган ради им дадох и господство ми да им ест въ шчинѣ и въ шѣбѣ
и шт никожѣ непотѣкновено, по рѣч господства мѣ.

Пис юнѣи ѣ днь въ настоани града Бѣскѣрци, въ лѣто \times СЦПГ, индиктиви и.

Исправник сам рече господство ти¹

† Іу Басараба конвода, милостѣа Божѣа господинь.

<Pe verso:> — Черѹчени —, <mai nou:> код 6983.

† Din mila lui Dumnezeu, Io Basarab voievod și domn a toată țara Ungro-
vlahiei, fiul lui Dan marele voievod. Dă domnia mea această poruncă a domniei
mele slugilor domniei mele, fiilor lui Ion, lui Radul și lui Iuga și lui Radomir
și lui Micul și cu fiul său, Radul, ca să le fie Cergeanii toți și Comăneștii toți,
pentru că le sînt vechi și drepte ocine.

De aceea, le-am dat și domnia mea, ca să le fie de ocină și de ohabă și
de nimeni neatins, după spusa domniei mele.

S-a scris în iunie 5 zile, în cetatea de scaun București, în anul 6983 <1475>
indiction 8.

¹ Așa în text.

Ispravnic însăși spusa domniei tale.¹

† Io Basarab voievod, din mila lui Dumnezeu, domn.

<Pe verso>: Gerăgeni. <Mai nou>: lingă Oteteliș.

Muz. raional Tg. Jiu, nr. 2.

Orig., perg. (14×18), pecete aplicată, deteriorată.

Copie la Academia Republicii Socialiste România, ms. 5221 f. 46.

EDIȚII. Slav și trad. Ghibănescu, *Surete*, VI, 162—163; Panaitescu, 288—289.

Trad. Ștefulescu, *Arhiva Gorj*, 72; *D.I.R.*, B., 153—154.

150

1475 (6983) iulie 15, Tîrgoviște.

Basarab cel Bătrîn voievod întărește m-rii Cozia sate, bălți, găletăritul din jud. Vâlcea, vama de la Genune și țigani.

† Иже елици дѣхѡмъ Божїимъ водет сѧ, сѧи сѧтѣ сынове Божїї такоже речет божественїи апостоль, емѡже въ слѣдъ текѡще иже правделюбителиѣ и подвигомъ добрымъ подвизаѡщимъ сѧ, желаемѡмъ въспрїешѡ жизнь, земляныхъ земли вставашѡ и къ небеси прилепшѡ се, блаженымъ ѡмъ гласъ радованїа слышавше, егоже приснои слышѡтъ: „Прїидѣте благословени ѡтца моего, наследственїте оуготованое вамъ царствїе ѡтъ сѧложенїа мирѡ“.

Се҃го радїї порекнозахъ иже прѣжде мене внишїихъ господарь и азъ благочестивымъ и Христолюбивымъ и самодръжавнымъ, Іоу Басараба киевскаго и господина, сына Дана великаго воеводе, милостїимъ Божїимъ и Божїемъ произволенїемъ, владѣвшимъ и господствѡвавшимъ, всеѡхъ земехъ Зггровлахїнскожъ, ещеже и западннскимъ странамъ, Ямлашѡ и Фагарашѡ херцег. Се҃го радїї благопроизволи господство ми своимъ благимъ произволенїемъ и чистимъ и свѣтлымъ срдцемъ господства ми, іако прославити иже въ тронци славномѡмъ Богоу, иже и мене прославлѡшаго и на прѣстоле прѣжде почившимъ родїтелъ господства ми съ славоу възнесешаго ме. Се҃же въспомѣнѡ и господство ми, іако мнози царїе въ царствїа си вселише се, нѡ мали небеснаго царствїа наследнише, сиѡхъ радїї тѣшѡ бо се и азъ не тѣчїѡ сїе² царство вкрѣмити, нѡ и ѡ предлежещїихъ сѡматрѣти, іакоже възраст благаго корене чистнїиши³ плодъ приносити.

Сиѡхъ радїї даровахъ сѧи въсечестннн и прѣпочтаннын, иже надъ въсѣми чѣсти и дароу надстоѡщи, сїемѡхъ хрисовѡла господства ми свѣтомѡмъ монастырѡ, храмѡ и вѡнѣкли трисѣставномѡ Божествѡ, свѣтїѡмъ и живоначалнїѡмъ тронцѡмъ, монастырѡ ѡтъ Козїю и наставникѡ іеромонахѡ Макарію и въсемъ еже ѡ Христѣ братїямъ, іако да имъ естъ села зовома Жнелѣ и Шережнѡщи и Брждѡцѣни и Се҃ка и Кѡли-

¹ Аșa în text.

² «и тѣчїе сїе» s-a adăugat deasupra rîndului.

³ «честнннн», asemenea.

мънаци и Авниани и Богданешти и Хинатеци и Бѣквреци и Троеци и Цѣрѣни, що покѣпише въ Драгоа за ѿ флорини и за един кон, и Съвѣстрѣни въси, понеже покѣпише въ Шолда половинѣ за хѣх аспри, а дрѣга половинѣ кѣпише въ Стонке и въ Кръстѣ за хѣх аспри, и Пешони и Оулица въ Рибник и ^т1 челѣди ацигани и Бодастрица и Чокънеци и Станчеци и Калѣгърѣни и Кърѣрѣни и Авминѣни и Пѣпѣни, що их покѣпише въ Нѣг Таѣрѣа за хѿн и кѣларство въ сѣдство Бѣлче и вама на Ценѣне и Блато Шамино и блатѣ въсѣх и Съпатѣа долѣ до вѣстриа Иаловнице, еанко се вѣрѣта, тако и съ въсем хотарем тѣм селомъ и блатомъ.

Его радѣ да им сѣт въ шчинѣ и въ шѣбѣ свѣтомѣ монастырѣ и коже- ственымъ инокомъ въ пищѣ и въ слѣжеж и въ вѣчное въспоминанѣе родѣтелехъ господства ми, потомъ и господствѣ ми, почѣвши въ свѣтѣго вама, въ свиннеѣго вама, въ пчел, въ кѣларства, въ дичини, въ винарич, въ подвод, въ подвоз, въ дрѣв, въ сѣнокос, въ глоб, въ поклон, рекши въ всѣхъ слѣжежѣхъ и дажежѣхъ, еанко се находитъ въ самодръжавномъ земан и власти господства ми, въ всѣхъ да им ест въ ошѣбѣ. И да им не смѣетъ позабавити ни сѣдец, ни глобник, ни бирѣа ни ни никто въ болѣрѣ ни въ слѣгъ господства ми послѣднихъ по мило- стѣхъ и по работахъ господства ми понеже вѣре кто им позабавитъ аще и о влас еднѣ, то такови чловѣкъ да мѣ ест съпостатникъ свѣтаа и живоначелнаа тронца и иматъ прѣти велико зло и шрѣе въ господства ми, пакъ невѣрникъ и прѣстѣпникъ и посрамителъ сѣмѣ повелѣнѣю господства ми.

Ещеже и закланнѣе поставѣетъ господство ми: по смърти господства ми, кого избѣретъ господъ Богъ бити господинъ Бѣлшконъ Земанъ или въ срѣдечнаго плода господства ми или въ сѣродникъ господства ми или по грѣсѣхъ нашихъ, въ иноплеменикъ, да аще почѣтетъ и поновитъ и штрѣдитъ сѣа више писанна, того господъ Богъ сътвориѣи неки и землѣ да шкрѣпитъ въ господствѣ егѣ; а аще ли нештрѣдитъ и не поновитъ, а нѣ разоритъ и посрамитъ и расипатъ, а того господъ Богъ да шѣетъ его за тѣломъ, а въ вѣдѣщаго вѣцѣ дѣшежъ и да мѣ естъ съпостатница свѣтаа тронца и прѣсвѣтаа Божѣа мати на страшномъ и неш- митномъ сѣднице и идеже лицемѣрѣе нѣсетъ и да иматъ шчастѣе съ Юдою и съ трѣклетимъ Йрѣемъ и съ нѣкими Йсденми иже възъпише на господа Бога и спаса нашего Исуса Христа и рѣкше, крѣвъ его на нихъ и на чедѣхъ ихъ, еже естъ и вѣдетъ въ вѣки, амѿн.

И си сѣтъ свѣдетелѣе сѣмѣ повелѣнѣю господства ми: жѣпанъ Драгомиръ Манѣк, жѣпанъ Нѣгъ що вѣше дѣорникъ, жѣпанъ Казанъ Гахакѣкѣ, жѣпанъ Нѣгоѣ Борчѣкѣ, жѣпанъ Данъ велики дѣорникъ, жѣпанъ Нѣгоѣ въ Кралѣва, жѣпанъ Галѣ, Манѣ и Драгичъ спатаръ, Бадѣ вѣстѣар, Дѣтко пѣхарникъ, Драгомиръ столникъ, Магрѣ комне, Дѣмѣтрѣ страторникъ.

И азъ, Калопана, еже исписахъ въ Трѣговнице, мѣсеца юлѣа ^т1, въ лѣтѣ хѣцигъ, индѣктѣи, и.

† Іѣ Бѣсарѣа вѣвѣда, мностѣа Божѣа господинъ.

¹ A fost o altă cifră care posterior a fost corectată în 300; probabil 50.

† Acei cîți se poartă cu duhul lui Dumnezeu, aceia sînt fiii lui Dumnezeu, cum spune dumnezeiescul apostol, căruia pe urmă mergîndu-i cei iubitori de dreptate și care se străduiesc spre cele bune, au dobîndit viața dorită, cele pămîntești lăsîndu-le pămîntului și de ceruri alipindu-se, acel glas fericit de bucurie auzînd, pe care veșnic îl și aud: « Veniți binecuvîntații părintelui meu să moșteniți împărăția gătită vouă de la întemeierea lumii ».

De aceea, urmînd pe domnii care au fost înaintea mea și eu, binecinstitorul și de Hristos iubitorul și singur stăpînitorul, Io Basarab voievod și domn, fiul lui Dan marele voievod, din mila lui Dumnezeu și cu voia lui Dumnezeu, stăpînind și domnind peste toată țara Ungrovlahiei, încă și al părților de peste munți, herțeg al Amlașului și Făgărașului. Deci a binevoit domnia mea cu a sa bunăvoință și cu inimă curată și luminată a domniei mele ca să proslăvesc pe Dumnezeu cel din troiță slăvit, care și pe mine m-a proslăvit și m-a ridicat cu slavă în scaunul dinainte al răposaților părinți ai domniei mele. Aceasta amintindu-mi și domnia mea că mulți împărați s-au veselit în împărăția lor, dar puțini au moștenit împărăția cerurilor, de aceea mă străduiesc și eu, nu numai să cîrmuiesc această împărăție, dar să și socotesc pentru cele viitoare, precum creșterea rădăcinii bune aduce rodul cel mai curat.

De aceea, am dăruit acest atotcinstit și preacinstit, care este de-asupra tuturor cinstelor și darurilor, acest de față hrisov al domniei mele sfintei mănăstiri, hramului și locașului dumnezeirii celei cu trei înfățișări, sfînta și de viață începătoare troiță, mănăstirii de la Cozia și nastavnicului ieromonahului Macarie și tuturor celor în Hristos frați, ca să le fie satele numite: Jiblea și Șerbănești și Brădățeani și Seaca și Călimănești și Lungiani și Bogdanești și Hinatești și București și Troenești și Giurgeani, pe care l-au cumpărat de la Drăgoi pentru 50 de florini și un cal și Săvăstreani toți, pentru că l-au cumpărat jumătate de la Șolda, pentru 1600 aspri și cealaltă jumătate au cumpărat-o de la Stoica și de la Cîrstea, pentru 1600 aspri și Pleșoni și Ulița din Rîmnic și 300¹ de sălașe de ațigani și Vodaștrița și Ciocănești și Stancești și Calugăreani și Cărăreani și Lumineani și Păpeani, pe care l-au cumpărat de la Neag Taurul, pentru 650 <de aspri> și găletăritul din județul Vilcea și vama la Genune și balta Mamino și bălțile toate și Săpatul în jos, pînă la gura Ialovniții, cite se află, cum și cu tot hotarul acelor sate și bălți.

De aceea, să-i fie de ocină și de ohabă sfintei mănăstiri și dumnezeieștilor călugări de hrană și de slujbă și spre veșnică amintire a părinților domniei mele apoi și domniei mele, începînd de la vama oilor, de vama porcilor, de stupi, de găletărit, de dijme, de vinărici, de podvoade, de cărături, de copaci, de cositul finului, de gloabe, de pocloane, adică de toate slujbele și dăjdiile, cite se află în țara singur stăpînitoare și stăpînirea domniei mele, de toate să le fie de ohabă. Și să nu cuteze să-i împiedice nici sudeț, nici globnic, nici birari, nici nimeni

¹ A fost o altă cifră care posterior a fost corectată în 300; probabil 50.

altul dintre boierii sau dintre slugile domniei mele, trimiși după milostenii și după muncile domniei mele, pentru că oricine i-ar împiedica chiar și cu un fir de păr, unui om ca acela să-i fie potrivnică sfânta și de viață începătoare troiță și va primi mare rău și urgie de la domnia mea, ca un necredincios și călcător și batjocoritor al acestei porunci a domniei mele.

Încă și blestem pune domnia mea: după moartea domniei mele, pe cine va alege domnul Dumnezeu să fie domn al Țării Românești sau din rodul inimii domniei mele sau din rudele domniei mele sau, pentru păcatele noastre, din alt neam, dacă va cinsti și va înnoi și va întări acestea mai sus scrise, pe acela domnul Dumnezeu, făcătorul cerului și al pământului să-l întărească în domnia lui; iar dacă nu va întări și nu va înnoi, ci va strica și va batjocori și va risipi, iar pe acela domnul Dumnezeu să-l ucidă, aici cu trupul, iar în veacul viitor cu sufletul și să-i fie potrivnică sfânta troiță și preasfânta maica domnului la cumplita și neînduplecata judecată, unde nu este fățarnicie și să aibă parte cu Iuda și cu de trei ori blestematul Arie și cu ceilalți iudei, care au strigat asupra domnului Dumnezeu și mîntuitorului nostru Isus Hristos și au spus: sîngele lui asupra lor și a copiilor lor, ceea ce este și va fi în veci amin.

Și aceștia sînt martorii acestei porunci a domniei mele: jupan Dragomir al lui Manea, jupan Neag care a fost vornic, jupan Cazan al lui Sahac, jupan Neagoe al lui Borcea, jupan Dan mare vornic, jupan Neagoe de la Craiova, jupan Balea, Manea și Draghici spătari, Badea vistier, Deatco paharnic, Dragomir stolnic, Macrea comis, Dimitru stratornic.

Și eu, Caloiana, care am scris la Tîrgoviște, luna iulie 15, anul 6983 <1475, indiction 8.

† Io Basarab voievod, din mila lui Dumnezeu, domn.

Arh. St. Buc., S. I., nr. 56 (Cozia).

Orig., perg. (43,5×36), pecete atîrnată, căzută.

Cu o trad. din 1914; alte traduceri, ibidem, mss. 209 f. 30 și 215 f. 10—11.

Fotocopie la Academia Republicii Socialiste România, XX/55.

EDIȚII. Slav și trad. Panaitescu, 289—293. Trad. D.I.R., B., 154—155.

151

<1475 septembrie 1 — 1476 august 31> 6984, București.

Basarab cel Bătrîn voievod întărește m-rii Cutlumuz de la Athos mai multe sate și un munte.

† Къ законѣ повелѣ господь Богъ сыномъ Ъсрпанлезуум, да на въскко лѣто десетствовати еанка аще стежжтъ. Съвѣдаше сие и свѣты и Богоносни отци съвѣщаша на помощь и на благодѣтелство дшшамъ нашимъ и предаша намъ <последнимъ> чедомъ, ови молитвож и брѣменемъ и постомъ, ови милостинож

и покапаніемъ огрѣвати се отъ всѣкихъ злѣхъ, <якоже съ вѣсею> вѣрою и стверженіемъ да готови бѣдемъ вслѣдъ гласъ оныхъ: «Приндѣте къ мнѣ всѣи трѣждующи се и шрѣмени и азъ спокою къ. Взмѣте яго мое на себе и навчите сѣ отъ мене, яко крѣткъ есмь и смѣренъ и обрѣшете покои дѣшамъ кашемъ, яго бо мое благо есть и брѣме мое легко есть. Приндѣте благословеніи отца моего и наследите се зготованное вамъ царствіе отъ сложенна мира, взалкаѣ се бо и дати ми асти, възжадахъ сѣ и напоисте ме, страненѣ бѣхъ и введосте ме, нагѣ бѣхъ и одѣсте ме, колѣнъ бѣхъ и посѣтисте ме, во темницѣ бѣхъ и приндосте къ мнѣ».

Еже и <азъ> благовѣрніи и благочистивыи и Христолюбивыи, самодръжавныи Іу Басараба боярѣ и господинъ, синъ Дана великаго конвода, милостіемъ Божиємъ и Божіемъ дарованіемъ обладающими и господствущими въ сѣи земли Згровлахинскон, ешеже и запланинскимъ странамъ Ямлашъ и Фаграшъ херцегъ, ревнша послѣдствовати древнимъ царемъ и господамъ еже земна къ благодательствѣ мирнѣ припроводише и небесномъ царствію сподобиша сѣ <вѣмже> яко любещимъ Бога въ сѣ постижетъ сѣ къ благому мѣдростъ бо плѣтка смѣрть, а мѣдростъ <дѣховнаа живот и миръ>. Симже въспомѣнѣ господство ми и слово Давида пророка и царя глаголюща: блаженн имъже отпѣстише сѣ беззаконіа и нѣже прикриша сѣ грѣшн, блаженъ мѣжъ емѣже не вѣмѣнитъ Богъ грѣха. <И> пакі: «Имъже образомъ желаетъ елень на источники водныа, сице желаетъ дѣша моя к тебе, Боже».

Сице вѣжежоа господство ми къ домѣ и светои обители прѣображенію господа Бога и спаса нашего Ісуса Христа и монастырѣ господства ми отъ светыа и великон горы зовомѣ Котломѣс, яко да имъ сѣт къ подрѣцѣ села по имени: Гюргева и Прислопъ и влата <къ сѣ> вът Свищов по вѣсемѣ Калмацѣю и Команка и Давѣла Строев и Данѣши съ хотарем, коляко <приложилъ> Мирча воевода, вътъ Знебарѣши да си възимаю калѣгери джѣмѣ, и Чирѣшовѣла на Шалтъ и Грѣчи калѣгерски на дѣлаш и Хрѣтеши на Яргешел и Бѣкѣрова шчина <и планина> вът Стрѣнга Хрѣтешилом и Шарично село.

Его радї <сиа къ сѣ да> сѣтъ свѣтомѣ монастырѣ и божественимъ инокомъ <елико се> обрѣкатаѣтъ въ тим мѣстѣ къ шчина и шхаба и, въ вѣчное въспоминанїе свѣтопочившихъ родителей господства ми и господствѣ ми, почекши вът швчїего <вама>, вът <свинїего вама>, вът <къ баарства, вът> пчеларства, вът джѣма, вът..... <И да нѣ не смѣетъ бантовати тихъ села <никто> вът слѣги <и> вът <празнїтелїехъ господства ми, послаемїихъ по многостѣхъ и по> работахъ господства ми, <понеже кто се би покѣсилъ да имъ позабавилъ>, аще <и ш власъ> єдин <то таковїи имать> приети велико зло и оргїа вът <господства ми, яко> невѣрник и пристѣпникъ сїемѣ повелѣніе господства ми.

Заканнанїе поставлѣемъ господство ми: кого изверетъ господъ Богъ <быти господинъ> Влашкон Земли нан вът срдѣчнаго <плода> господства ми нан вът сѣродник нан вът <инноплѣменикъ>, аще почтетъ и поновитъ сїа више писана, <того господъ Богъ да> ствердїтъ въ господствѣ его; аще ли разоритъ и

посрамитъ и не стверднѣтъ, того господь Богъ <да съвет его зде> тѣломъ, <а въ бѣдѣ живимъ вѣщѣ> дѣшожъ, <и да иматъ счастье> съ Исидъ и съ Ириѣ и съ инѣми Юдеѣе, еже възвѣпшиѣ на> господа нашего Исуса Христа: «крѣв его на насъ и на чадехъ нашихъ», естъ и бѣдетъ въ вѣки, аминь.

Еже <свѣдѣтелиѣ поставлетъ> господство ми сѣмѣ> повеление господства ми: жѣпанъ Драгомир М<анев>,.....Казан Гахаков.....<Б>орчев,..... жѣпан Дан вел <дворник>..... Манѣ.....Димитръ страторник.

И азъ Милко еже написахъ въ настолни градъ Бѣкѣреци <и> въ лѣтъ х<с>цид.

† Іw Басарабѣ ввекѣда, милостіѣ Божіѣ господинь,

† În lege a poruncit domnul Dumnezeu fiilor lui Israel, ca pe fiecare an să dea zeciuială din cîte agonisesc. Ştiind aceasta, sfinţii şi părinţii purtători de Dumnezeu au sfătuit pentru ajutorul şi binefacerea sufletelor noastre şi ne-au lăsat nou <ultimilor> fi ai lor, ca unii cu rugăciune şi suferirea poverilor şi post, alţii cu milostenie şi pocăinţă să ne curăţim de toate relele, <ca cu toată> credinţa şi întărirea, să fim gata să ascultăm acel glas: «Veniţi către mine, toţi cei ce vă trudiţi şi cei împovăraţi şi eu vă voi odihni. Luaţi jugul meu asupra voastră şi învăţaţi de la mine că sînt umil şi smerit <cu sufletul> şi veţi afla pacea sufletelor voastre, căci jugul meu este bun şi povara mea este uşoară. Veniţi, binecuvîntaţii părintelui meu şi moşteniţi împărăţia gătită vouă de la întemeierea lumii, căci am înfometat şi mi-aţi dat să mănînc, am însetat şi mi-aţi dat să beau, strein am fost şi m-aţi cercetat, gol am fost şi m-aţi îmbrăcat, bolnav am fost şi m-aţi îngrijit, în temniţă am fost şi aţi venit la mine».

Iată şi <eu>, binecredinciosul şi binecinstitorul şi de Hristos iubitorul, singur stăpînitorul, Io Basaraba voievod <şi domn>, fiul lui <Dan> mare voievod <din mila lui Dumnezeu>, stăpînind şi domnind peste toată ţara Ungrovlahiei, încă şi al părţilor de peste munţi, Amlaşului şi Făgăraşului herţeg, rîvnind să urmez vechilor împăraţi şi domni care au cîrmuit cele pămînteşti în binefaceri cu pace şi s-au învrednicit de împărăţia cerurilor, <ştiind> că celor ce iubesc pe Dumnezeu toate li se îndreaptă spre bine, căci înţelepciunea trupească este moarte, iar înţelepciunea <duhovnicească este viaţă şi pace>. Acestea amintindu-mi domnia mea şi cuvîntul lui David prooroc şi împărat care spune: «Fericiti cei cărora li se iartă fărădelegile şi cei cărora li se acoperă păcatele, fericit bărbatul căruia nu-i socoteşte Dumnezeu păcatele». <Şi> iarăşi: «În chipul în care doreşte cerbul către izvoarele apelor, astfel sufletul meu către tine, doamne».

Astfel am însetat domnia mea către casa şi sfîntul locaş al preobrajaniei domnului Dumnezeu şi mîntuitorul nostru Isus Hristos şi mănăstirea domniei mele de la sfîntul şi marele munte, numită Cotlomos, ca să-i fie în stăpînire satele anume: Giurgiu şi Prislop şi <toate> bălţile de la Sviştov pe tot Calmaţuiiu şi

Comanca și Laiovul lui Stroe și Daneștii cu hotarul, cît <a dăruit > Mircea voevod, de la Uibărești să-și ia călugării dijme, și Cireașovul pe Olt și Grecii Călugărești pe deal și Hârtești pe Argeșel și ocina lui Bucur <și muntele > de la Strunga Hârteștilor și satul Maricino.

De aceea, <acestea toate să fie > sfintei mănăstiri și dumnezeieștilor călugări <cîți se > află în sfîntul loc, de ocină și ohabă și spre veșnică pomenire a sfînt-răposaiilor <părinți ai domniei mele > și domniei mele, începînd de la <vama > oilor, de <vama porcilor >, de <găletărit >, de albinărit, de dijmă, de . . . <Și să nu cuteze să > turbure acele sate <nimeni > dintre slugile <și > dintre <dregătorii domniei mele, trimiși după milosteniile și după > muncile domniei mele, <pentru că cine s-ar încumeta să-i împiedice >, chiar <și cu > un <fir de păr, unul ca acela va > primi mare rău și urgie de la <domnia mea, ca > un necredincios și călcător al acestei porunci a domniei mele.

Blestem punem domnia mea: pe cine alege domnul Dumnezeu <să fie domn > al Țării Românești sau din <rodul > din inimă al domniei mele sau din rude sau din <alt neam > dacă va cinsti și va înnoi acestea mai sus scrise, <pe acela domnul Dumnezeu să-l > întărească în domnia lui; dacă însă va nimici și va batjocori și nu va întări, pe acela domnul Dumnezeu <să-lucidă aici > cu trupul, <iar în veacul viitor > cu sufletul <și să aibă parte > cu Iuda și cu Arie <și cu ceilalți iudei, care au strigat asupra > domnului nostru Iisus Hristos, sîngele lui asupra noastră și asupra copiilor noștri, este și va fi în veci, amin.

Iată <martori pune domnia mea acestei > porunci a domniei mele: jupan Dragomir <al lui Manea >. . . Cazan al lui Sahac, . . . al lui Borcea, . . . jupan Dan mare <vornic . . . >. . . Manea . . . Dumitru stratornic.

Și eu, Milco, care am scris în cetatea de scaun București . . . în anul 6984 <1475—1476. >

† Io Basarab voievod, din mila lui Dumnezeu, domn.

Academia Republicii Socialiste România, Fotografii LXXIV/42 A, B.

Fotocopie după orig., perg., pecete atîrnată, căzută, la m-rea Cutlumuz de la Athos.

EDIȚII. Slav și trad. Nandriș, *Athos*, 23—26, sub 1476. Trad. *DI.R.*, B., 156—157.

152

1476 (6984) mai 8, București.

Basarab cel Bătrîn voievod întărește unor boieri ai săi din Țara Făgărașului, Șerban și Aldea, jumătate din satul Șinca, părți din alte sate, munți și țigani.

† Въ Христа Бога благоверни и благочестивни и Христолюбивни и самодержавни, Іоу Басараб воивода и господинъ, сынъ Дана великаго воиводе, милостивимъ Божиимъ и Божіемъ дарованіемъ владающеи и господствующи въ селъ земли Оугровъ

влахѣискон и запланинским странам, Ямлашу и Фагарашѣ херцег. Благопроизволи господство ми, своимъ благымъ произволеніемъ и чистымъ и скѣтлимъ сръдцемъ и даровахъ си късе честни и благообразны и прѣпочитанны, иже надъ късѣми чьсти и даромъ, настожъ сѣмъ повелѣнію господства ми, болѣринъ господства ми въ Фагарашескон земли жѣпанъ Шербанъ и съ вратомъ си Ядѣ и съ сынове имъ, тако да имъ сѣтъ села по имени: половинъ въ Шинка и въ планиномъ си зокомомъ Немаа и дрѣгъ планинъ, такождере Немаа, що естъ кѣпила въ Бѣдѣ и половинъ въ Бѣхаба съ планиномъ.....¹ въ Лѣдишоръ и съ планиномъ що се зоветъ Лѣдишоръ и ацигани по имени Радѣль съ сынове си и Лалъ съ сынове си и Радѣль съ сыновнн си и Кѣркѣ съ сынове си и Лѣжа съ сынове си и Кветѣкъ съ сынове си и зетъ Родѣкъ съ сынове си.

Его радѣ тиа късѣкъ да имъ сѣтъ къ вчинѣ и хѣабж, тѣмъ и дѣцамъ ихъ, вѣнчетомъ и прѣкѣнѣчетомъ ихъ и да ихъ не смѣетъ бантѣвати тѣхъ села, ни съдець, ни глобникъ, ни бирѣѣа, ни нихто въ слѣгъ и въ правителъ господства ми послаемнѣ по милостѣхъ и по работахъ господства ми, понеже кто се би позабавити ихъ аще и власъ единъ, то такокихъ иматъ прѣти великъ зло и шрѣжъ въ господство ми, тако нехѣрникъ и прѣстѣпникъ сѣмъ повелѣнію господства ми.

Пичекши въ вѣчнѣго камъ, свинѣго камъ, въ пчеларства, въ джжми, въ къбларства, въ вѣнарчъ, въ сѣнокосѣа, въ повозъ, въ подвода и въ късѣхъ снѣжбахъ и даждахъ великихъ и малнхъ, елика се находитъ къ самодръжавнон земли господства ми.

Заклинаніе поставлѣетъ господства ми снемъ повелѣнію господства ми, тако по смърти господства ми, кѣго избереъ господъ Богъ вѣти господннъ Влашкон земли или въ сръдечнаго плода господства ми или въ сръдникъ господства ми или, по грѣсѣхъ нашихъ, въ иноплеменикъ, да аще почететъ и поновитъ и стверѣдитъ сѣа вѣнѣпаса, того господъ Богъ да почететъ и съхранитъ и стверѣдитъ къ господствѣ его; аще ли разоритъ и посрамитъ, а не оутверѣдитъ, а того господъ Богъ да вѣиетъ его зде тѣломъ, а къ вѣдѣшимъ вѣцѣкъ дѣшежъ и да естъ проклетъ въ Бога сътворишаго небо и землю и да го треснетъ въ свѣтыхъ крѣховннхъ апостолахъ и въ тнѣ свѣтыхъ и богоносннхъ вѣтцѣхъ и да иматъ вѣчестѣ съ Іудѣа и съ Іремъ и съ инѣми Іудѣѣ еже къзѣпнше на господа Бога и спаса нашего Ісуса Христа, крѣкъ его на ннхъ и на чедоухъ ихъ, еже естъ и вѣдетъ къ вѣки, аминъ.

Свѣдетелію сѣмъ повелѣніе господства ми: жѣпанъ Драгомиръ Манѣкъ, жѣпанъ Казанъ Сахаковъ, жѣпанъ Нѣгоеъ Борчекъ, жѣпанъ Станнло Васѣкъ, жѣпанъ Данъ великн дворникъ, жѣпанъ Тѣдоръ логофетъ, Манѣкъ Нѣгрѣа и Драгнчъ спатарн, Драгомиръ столнникъ, Бадѣкъ вѣстнаръ, Дѣтко пахарникъ, Димитрѣ страторникъ, Макрѣкъ комисъ.

И азъ, Милко, еже писахъ къ градъ Бѣкѣрѣци, маѣа ѣ, къ лѣтъ хѣцпд.
† Іу Басарава кѣкѣа, милостѣмъ Божѣемъ господннн.

¹ Loc rupt.

† În Hristos Dumnezeu, binecredinciosul și binecinstitorul și de Hristos iubitorul și singur stăpînitorul, Io Basarab voievod și domn, fiul lui Dan marele voievod, din mila lui Dumnezeu și cu darul lui Dumnezeu, stăpînind și domnind peste toată țara Ungrovlahiei și al părților de peste munți, herțeg al Amlașului și Făgărașului. A binevoit domnia mea, cu a sa bunăvoință și cu inimă curată și luminată și am dăruit această atotcinstită și cu frumoasă față și preacinstită, care este de-asupra tuturor cinstelor și darurilor, această de față poruncă a domniei mele, boierului domniei mele din țara Făgărașului, jupanului Șerban și cu fratele său Aldea și cu fiii lor, ca să le fie satele anume: jumătate din Șinca și din muntele său numit Nemaia și alt munte, de asemenea Nemaia, pe care l-a cumpărat de la Budea și jumătate din Ohaba cu muntele...¹ din Ludișor și cu muntele care se cheamă Ludișor și țigani anume: Radul cu fiii săi și Lal cu fiii săi și Radul cu fiii săi și Curchea cu fiii săi și Muja cu fiii săi și Costea cu fiii săi și ginerele Rodea cu fiii săi.

De aceea, acestea toate să le fie de ocină și ohabă, lor și copiilor lor, nepoților și strănepoților lor. Și să nu cuteze să le turbure acele sate nici sudeț, nici globnic, nici birari, nici nimeni dintre slugile și dintre dregătorii domniei mele, trimiși după milostenii și muncile domniei mele, pentru că cine s-ar încumeta să-i împiedice chiar și cu un fir de păr, unul ca acela va primi mare rău și urgie de la domnia mea, ca un necredincios și călcător al acestei porunci a domniei mele.

<Să fie de ohabă > începînd de la vama oilor, de vama porcilor, de albinărit, de dijme, de găletărit, de vinărici, de cositul finului, de cărături, de podvoade și de toate slujbele și dăjdiile, mari și mici, cîte se găsesc în țara singur stăpînitoare a domniei mele.

Blestem pune domnia mea la această poruncă a domniei mele: ca după moartea domniei mele, pe cine va alege domnul Dumnezeu să fie domn al Țării Românești sau din rodul inimii domniei mele sau din rudele domniei mele sau, pentru păcatele noastre, din alt neam, dacă va cinsti și va înnoi și va întări acestea mai sus-scrise, pe acela domnul Dumnezeu să-l cinstească și să-l păzească și să-l întărească în domnia lui; dacă însă va nimici și va batjocori și nu va întări, și pe acela domnul Dumnezeu să-l ucidă aici cu trupul, iar în veacul viitor cu sufletul și să fie blestemat de Dumnezeu, făcătorul cerului și al pămîntului și să-l trăsnească 12 sfinți fruntași apostoli și de 318 sfinți și părinți purtători de Dumnezeu și să aibă parte cu Iuda și cu Arie și cu ceilalți iudei care au strigat asupra domnului Dumnezeu și a mîntuitorului nostru Iisus Hristos: sîngele lui asupra lor și a copiilor lor, ceace este și va fi în veci, amin.

Martorii acestei porunci a domniei mele: jupan Dragomir al lui Manea, jupan Cazan al lui Sahac, jupan Neagoe al lui Borcea, jupan Stănilă al lui Vasie, jupan Dan mare vornic, jupan Tudor logofăt, Manea Negrul și Drăghici

¹ Loc rupt.

spătari, Dragomir stolnic, Badea vistier, Deatco paharnic, Dimitru stratornic, Macrea comis.

Și eu, Milco, care am scris în cetatea București, mai 8, în anul 6984 <1476>.

† Io Basarab voievod, din mila lui Dumnezeu, domn.

Academia Republicii Socialiste România, CXXXIV/47.

Orig., perg. (46,5×36), pecete atârnată, căzută.

Copie ibidem, ms. 5152, f. 120.

Fotocopie ibidem, IX/13.

EDIȚII. Slav și trad. *Panaitecu*, 294—296. Trad. *D.I.R.*, B., 157—158.

153

1476 (6984) iulie 4, Gherghița.

Basarab cel Bătrîn voievod întărește lui Ona ocină la Bărcăneși.

† Милостїѡмъ Божїѡмъ, Іѡ Басараба воєвода и господинъ въсон землн Уггровлахїнскон, синъ Дана великаго воєводе. Дават господство ми сие повелѣние господства ми слугамъ господства ми Оѡна и съ синови си, Станъ и Станкулъ, како да имъ естъ у Бъркѣнеци, варе колнко естъ дрѣжалъ Корлатъ и Нанъ, понеже покѹпише штъ Корѣлата и штъ Нана, за петъ сто аспри. И господствѹ ми дадоше кон.

Тем ради им даде и господство ми, да им естъ въ шчинѣ и въ шѡабѣ и ни шт когоже непотѣкновено, по речн господства ми.

И семѹ сѣтъ сведетелне: жупан Драгомиръ Маневъ, жупан Казанъ Сахаковъ, жупан Нѣгоє Борчевъ, жупанъ Данъ дворѣнникъ, жупанъ Тѹдоръ логофетъ, Драгомиръ столникъ, Бадѣ вистїаръ, Манѣ Негрѹлъ и Драгичъ спатарн, Манѣ колнс, Дмитръ Гиздавецъ страторникъ.

Іѡзъ, Иѡва граматикъ, еже исписахъ въ Гергнице, мѣсеца юлія д днь, въ лѣто хсцпа.

† Din mila lui Dumnezeu, Io Basarab voievod și domn a toată țara Ungrovlahiei, fiul lui Dan marele voievod. Dă domnia mea această poruncă a domniei mele slugilor domniei mele Ona și cu fiii săi Stan și Stancul, ca să le fie în Bărcăneși oricît au ținut Corlat și Nan, pentru că au cumpărat de la Corlat și de la Nan, pentru cinci sute de aspri. Și domniei mele au dat un cal.

De aceea, le-am dat și domnia mea ca să le fie de ocină și de ohabă și de nimeni neatins, după spusa domniei mele.

Și martorii acesteia sînt: jupan Dragomir al lui Manea, jupan Cazan al lui Sahac, jupan Neagoє al lui Borcea, jupan Dan vornic, jupan Tudor

logofăt, Dragomir stolnic, Badea vistier, Manea Negrul și Drăghici spătar, Manea¹ comis, Dimitru Ghizdaveț stratornic.

Eu, Iova gramatic, care am scris în Gherghița, luna iulie 4 zile în anul 6948 <1476>.

După Venelin, *Влахо-Болгарския или Дако-Славянския грамоты*, p. 118—119.

Orig., perg.

EDIȚII. Slav și trad. *Panaitescu*, 297—298. Trad. *D.I.R., B.*, 158—159.

154

1477 (6985) iunie 30, Florești.

Basarab cel Bătrîn voievod întărește lui Badea și lui Ivan ocine în Nănășești, Mirilești și Urși.

† Милостіѡм Божіѡм, Іѡ Басараба воєвода и господинь вѣсен земли Оуггрово-влахѣнскон. Дават господство ми сѣе повелѣніе господства ми савгам господства ми Бадѣ и Ивань тако да мѣ сѣт село Нѣнѣшеци, дѣл Братила, и Мирилеци Спринтенови и ѡт дрѣги Мирилеци Тѣмпѣнови, трети дѣл и Урши, дѣл Спринтеновѣ.

Того радї мѣ даде господство ми тако да мѣ сѣт ѡчина и вѣ хѣба и ѡт никогоже непотѣкноено, по реч господства ми. И дадоше мене кѡн поне-
<же> мѣ били стари ѡчини.

Писъ хщпе, мѣсеца юніа, дѣнь л, вѣ Флораци.

† Іѡ Басараб воєвода, милостіѡ Божіѡм господинь.

† Din mila lui Dumnezeu, Io Basarab voievod și domn a toată țara Ungrovlahiei. Dă domnia mea această poruncă a domniei mele slugilor domniei mele Badea și Ivan, ca să le fie satul Nănășești, partea lui Brătilă și Mirilești al lui Sprinten și din alt Mirilești al lui Timpeanu, a treia parte și Urși, partea lui Sprinten.

Deci, le-am dat domnia mea, ca să le fie de ocină și de ohabă și de nimeni neatins, după spusa domniei mele. Și mi-au dat un cal, pentrucă le-au fost vechi ocine.

S-a scris la 6985 <1477>, luna iunie zile 30, la Florești.

† Io Basarab voievod, din mila lui Dumnezeu, domn.

Arh. St. Buc., S. I., nr. 58 (Govora VII/3).

Orig., perg. (21×19), pecete aplicată, căzută.

Cu două traduceri, din 1792 și 1843; alte traduceri ibidem, mss. 234 f. 127v., 447 f. 163 și 463 f. 153 v.

Fotocopie la Academia Republicii Socialiste România, XX/56.

EDIȚII. Slav și trad. *Panaitescu*, 298. Trad. *D.I.R., B.*, 159. Facs. *D.I.R., B.*, 357.

¹ În loc de: Macrea.

<1477 noiembrie — 1482>.

Basarab cel Tânăr voievod întărește m-rii Tismana satele Șușița, Jidovștița ș.a., scutite de dăjdi, slujbe și munci.

Милостїѡм Божїѡм, Іѡ Младї Басараба воєвода и господинь вьсен земан Угровлахїнскою. Дават господства мї сїе повѣлїнїе господства мї храмѹ и вєнтѣли прѣчистїе владичице наши Богородице и прїсно дѣви Марїе и свѣтоє вєспенїе, монастырю ѡт Тисмена, тако да мѹ сѣт села зовома, на имє: Шѡшница и Жндѡвщица и Жарковец и Потѡк и вєє Варовниче и Церовьц, Ёлѣховьц и Ёлѣховица и Бахна и Гостнищи, Ёлѣвѣщи, Боботнич, тако да мѡ ест вчина и вхѣба и ни ѡт кѡгоже непотѣкновєно, по врнзѡмѡ господства ми.

И вєре кон чловѣкѣ хтєт ликоват Ү тѡго селнщє, да ест слободно им ѡт вьсекиѡх даждаѡх и слѡужбаѡх и работєѡх господства ми. И даѡ нѡх не смѣт бантоват ни правитєл господства мї, ни сѣдцѡ, ни кирчїе, понеже вєре кон щєт бантоват ѡн щєт прїяти велико зло и врґнє ѡт господства ми.

† Іѡ Басараб Младї вєєвода, милостїѡ Божїѡ господинь.

† Din mila lui Dumnezeu, Io Basarab cel Tânăr voievod și domn a toată țara Ungrovlahiei. Dă domnia mea această poruncă a domniei mele hramului și locașului preacuratei noastre stăpîne, născătoare de Dumnezeu și pururea fecioară Maria și sfinței uspenii, mănăstirii de la Tismana, ca să-i fie satele numite anume: Șușița și Jidovștița și Jarcoveț și Potoc și Varovnicele amîndouă și Țerovăț, Elhovăț și Elhovița și Bahna și Gostiești, Văgiulești, Bobotnici, ca să-i fie ocină și ohabă și de nimeni neatins, după porunca domniei mele.

Și orice om va locui în acea seliște să fie slobod de toate dăjdiile și slujbele și muncile domniei mele. Și să nu cuteze să-i turbure nici dregător al domniei mele, nici sudeț, nici birari, pentrucă oricine îi va turbura, el va primi mare rău și urgie de la domnia mea.

† Io Basarab cel Tânăr voievod, din mila lui Dumnezeu, domn.

Arh. St. Buc., S. I., nr. 57 (Tismana).

Orig., perg. (21×17), pecete aplicată, căzută.

Cu o trad. din 1846; alte traduceri ibidem, mss. 329 f. 83, 335 f. 43 și la Academia Republicii Socialiste România, MCCXXXI/51.

Datat din domnia lui Basarab cel Tânăr.

EDIȚII. Slav și trad. *Stahl-Bogdan*, 129, fără dată; *Panaitescu*, 327—328, sub <1478—1482>. Trad. *D.I.R.*, B., 159—160, sub <1478—1482>. Facs. *Stahl-Bogdan*, 128; *D.I.R.*, B., 358.

<1478>.

*Boierii Stan Cortofleş și Cîrjeu îl vestesc pe Basarab cel Tînăr despre
mersul soliei lor pe lîngă craiul Ungariei.*

† Господине, дакам њ<знаніе>, за що ни ест пѣстна господство ти до Батър Шефан, да ѡчиним мир и добродѣтел. Батър Шефан ѡн ест пѣстна¹ на краля, али краал ест [пѣстна Банцѣина Микалъш и Кнеж Паша да се състанет със Батър Шефан. Я Батър² Шефан ѡн ест ѡтишел на неѡа, да сѡ говорил с тобом. И донесли сѡ добродѣтел и мир, како не ест имаа ни един господинъ ѡт Блашкѡ землю, тѣкмѡ Радѹль конвод. За тои чѡет Лают. Та да знае господство ти, ере ест без знаніе Батър Шефан. Да знает господство ти и да верѡет³ господство ти и нам, раби господство ти и да знает господство ти ере ест по волю господство ти.

И Богъ ти ѡмножит лета господство ти.

Баре що казат Могош и Бланкѡла, да верѡет господство ти, ере наши речи истинни.

† Раби и калкици> господство ти, Стан Кортофлеш и Кръжъѡ.

† Stăpine, îți dăm de știre pentru că ne-ai trimis domnia ta la Batăr Ștefan, ca să facem pace și bine. Batăr Ștefan a trimis⁴ la craiul, însă craiul a trimis pe Banți Miclăuș și Cnej Paul să se întâlnească cu Batăr Ștefan. Iar Batăr⁵ Ștefan, el s-a dus la ei, ca să vorbească de tine. Și au adus bine și pace, cum n-a avut nici un domn din Țara Românească, numai Radul voievod. Despre aceasta va auzi Laiot. Și să știi domnia ta, că este fără știrea lui Batăr Ștefan. Să știi domnia ta și să creadă⁶ domnia ta și nouă, robii domniei tale și să știi domnia ta că este pe voia domniei tale.

Și Dumnezeu să-ți înmulțească anii domniei tale.

Orice vor spune Mogoș și Vlaicul, să creadă domnia ta, căci sint cuvintele noastre adevărate.

† Robii și supușii domniei tale, Stan Cortofleş și Cîrjău.

Arh. St. Brașov, nr. 522.

Orig., hîrtie (22×19), pecete timbrată.

Datarea după I. Bogdan, *Relațiile I*₂, p. 270.

EDIȚII. Slav și trad. Bogdan, *Relațiile I*₂, 269—270; Tocilescu, 534 doc. 392, fără dată.

¹ Cuvîntul « пѣстна » este scris deasupra rîndului de același diac.

² Deasupra cuvîntului « Батър » este scris: « ѡ аша ».

³ Deasupra cuvîntului « верѡет » este scris: « молим сѡ », însă de altă mînă.

⁴ Cuvîntul « trimis » este scris deasupra rîndului.

⁵ Deasupra cuvîntului « Batăr » este scris « în suflet ».

⁶ Deasupra cuvîntului « creadă » este scris « mă rog », însă de altă mînă.

1478 (6986) ianuarie 9, București.

Basarab cel Tânăr voievod dă m-rii Cozia moara domnească din târgul Rîmnic, la Olt, în schimbul unor mori de la Tîrgoviște.

† Милостію Божію, Іо Млади Басараб коєкѡд и господинъ въсем землн Ѣгровлахіинскон, сынъ добраго Басараба коєкѡда. Єіе покеленіе дават господство ми шентели свѣтомѣ монастырѣ Козіи свѣтѣи тронць храмомѣ и почтаномѣ монастырѣ иже въ землн господства ми ї егѣменѣ кир попѣ Іларіиѡнѣ шбретающомѣ се въ свѣтом монастыр и въсем иже братіям, тако да имъ ест воденица господства ми еже ест въ тѣргѣ Рѣбникѣ на Ѡлтѣ, понеже мени господство ми със егѣменом, та дѣди господствѣ ми воденицѣ цо сѣ въ Тѣрговицѣ, да сѣ господскы.

Того радї им даде господство ми ним, да им сѣ водинница ѡт Рѣбник, въ вчинѣ и шхѡбѣ, дори цѣт бити свѣтѣи монастыр, непотѣкновенно, по рече господства ми.

И свѣдителіе: жѣпан Драгомѣр Манѣк и жѣпан Дан велнкїи; корник, жѣпан Винтилѣ логофѣт и егѣмен ѡт Єнѣгов, попа Євѣиміе и егѣмен ѡт Дѣл, попа Іосиф.

Пис въ лѣто хсѣцпс, мѣсеца генаріе Ѡ дьни, въ Бѣскреції; и Іанеш дін Іашї.

† Din mila lui Dumnezeu, Io Basarab cel Tânăr voievod și domn a toată țara Ungrovlahiei, fiul bunului Basarab voievod. Această poruncă dă domnia mea locașului sfintei mănăstiri Cozia, hramului sfintei Troițe și cinstitelor mănăstiri care este în țara domniei mele, egumenului chir popa Ilarion și tuturor fraților ce se află în sfânta mănăstire, ca să le fie moara domniei mele care este în târgul Rîmnic pe Olt, pentrucă a schimbat domnia mea cu egumenul, de au dat domniei mele morile care sînt în Tîrgoviște, ca să fie domnești.

De aceea, le-am dat domnia mea lor, ca să le fie moara de la Rîmnic de ocină și ohabă, cît va fi sfînta mănăstire, neatins, după spusa domniei mele.

Și martorii: jupan Dragomir al lui Manea și jupan Dan mare vornic și jupan Vintilă logofăt și egumenul de la Snagov, popa Evtimie și egumenul de la Deal, popa Iosif.

S-a scris, în anul 6986 <1478>, luna ianuarie 9 zile, în București, și Ianeș din Iași.

Arh. St. Buc., *Condica m-rii Cozia*, nr. 712 f. 463.

Copie.

Traduceri ibidem, mss. 209 f. 73v.—74 și 215 f. 82.

EDIȚII. Slav și trad. *Panaïtescu*, 299—300. Trad. *D.I.R., B.*, 160.

1478 (6986) aprilie 3, București.

Basarab cel Tânăr voievod întărește lui Crăciun și altora ocină la Străhaeș.

† Многостѣѡм Божїѡм, Іѡ Басараб Младѣ воєвода и господинь вѣсен земли Зггровлахїсон, синь добраго Басарабе воєводе. Дават господство ми сѣ повелѣнїе господства ми слѣгам господства ми Крачюнѣ ѡт Слатинѣ и съ синови си и Манѣ и съ братиѡм си и съ синове им и Петрѣ съ синове си, тако да им ест ѡт Стрѣхаець дел Башантѣв и Нѣгомїров и дел Ѡнчев, понеже покѣпнше ѡт Башант и ѡт Нѣгомїр и ѡт Ѡнчѣ за ѱѣ аспрїе. И господство ми дадоше един кон добръ.

Сеѡ радї им дадох господство ми, тако да им ест вѣ шчинж и вѣ шхабж и ѡт никогоже непотѣкновено, по реч господства ми.

Сеже и свидѣтелиє: жѣпан Драгомїр Манек, жѣпан Нѣг, жѣпан Нѣгоє Борчек, жѣпан Гѣргина, жѣпан Дан велики дворник, жѣпан Винтилѣ велики логофѣт, Казан вїстїар, Радулѣ пѣхарник, Петрѣ столник, Станко комїс, Прѣлїтѣл и Петру страторници.

И азѣ, Алѣѣ, писах вѣ настолни град Бѣскрѣци, апрїлїа г, вѣ лѣт хсѣцпс.

† Іѡ Басараб Младѣ вкєкѡда, многостѣѡ Божїѡм господинь.

† Din mila lui Dumnezeu, Io Basarab cel Tânăr voievod și domn a toată țara Ungrovlahiei, fiul bunului Basarab voievod. Dă domnia mea această poruncă a domniei mele slugilor domniei mele Crăciun de la Slatina și cu fiii săi și Manea și cu frații săi și cu fiii lor și Petru cu fiii săi, ca să le fie din Străhaeș partea lui Bașait și a lui Neagomir și partea lui Oncea, pentru că le-au cumpărat de la Bașait și de la Neagomir și de la Oncea, pentru 460 aspri. Și domniei mele i-au dat un cal bun.

De aceea, le-am dat domnia mea, ca să le fie de ocină și de ohabă și de nimeni neatins, după zisa domniei mele.

Iată și martorii: jupan Dragomir al lui Manea, jupan Neag, jupan Neagoe al lui Borcea, jupan Gherghina, jupan Dan mare vornic, jupan Vintilă mare logofăt, Cazan vistier, Radul paharnic, Petru stolnic, Staico comis, Pirlitul și Petru stratornici.

Și eu, Alb, am scris în cetatea de scaun București, aprilie 3, în anul 6986 <1478>.

† Io Basarab cel Tânăr voievod, din mila lui Dumnezeu, domn.

Arh. St. Buc., S. I., nr. 59 (Mitrop. T. Rom., CXLIX/1).

Orig., perg. (18×28,5), pecete aplicată, stricată.

Cu o trad. de la începutul sec. XIX; altă trad. ibidem, ms. 136 f. 66.

Copie slavă ibidem, ms. 706 f. 2.

Fotocopie la Academia Republicii Socialiste România, XX/57.

EDIȚII. Slav. *Venelin*, 111—112, sub 1472 aprilie 3. Slav și trad. *Panaitescu*, 300—301. Trad. *D.I.R.*, B., 160—161.

<1478—1481> mai 20, Tîrgoviște.

Basarab cel Tânăr voievod întărește lui Stan Mîndrea ocină la Bomboești.

† Іw Басараб Младди конвода и господинъ вѣсен земли Угровлахискон. Дават господство ми сѣе повеленіе господства ми Станѣ Мъндри и съ сынови си Нѣго и Манѣ, яко да им ест ѣ Bomboești четфрѣти¹ дел, понеже ихъ такмихъ господство ми. Та ѣ Боркан аспрїи ѣтъ Съсчор, а Bomboești дадохъ ним.

Сего радїи да им естъ вѣ шчинж и охабж и ѣтъ никогоже непотжкнбено, по речъ господства ми. Ино нѣст.

Писъ манѣ к, ѣ Тръговище, вѣ лѣтѣ хъсцл. . .²

† Іw Басараб киевуда, милостїа Божїа господинъ.

† Io Basarab cel Tânăr voievod și domn a toată țara Ungrovlahiei. Dă domnia mea această poruncă a domniei mele lui Stan Mîndre și cu fiii săi Neagoe și Manea, ca să le fie în Bomboești a patra¹ parte, pentrucă i-am întocmit domnia mea, de a luat Borcan asprii de la Săscior, iar Bomboești i-am dat lor.

De aceea, să le fie de ocină și ohabă și de nimeni neclintit, după spusa domniei mele. Altfel să nu fie.

Scris mai 20, la Tîrgoviște, în anul 698. . .²

† Io Basarab voievod, din mila lui Dumnezeu, domn.

Arh. St. Rîmnicu Vilcea, LXIV/2.

Orig., perg. (14×21), pecete aplicată, stricată.

Datat din domnia lui Basarab cel Tânăr și ținînd seama că cifra zecilor este 8.

EDIȚII. Trad. D.I.R., B., 161.

1478 (6986) iunie 3, Argeș.

Basarab cel Tânăr Voievod întărește lui Șolea și altora două treimi din satul Jugorul și jumătate din Zăvideni, scutindu-i de dăjdi și slujbe.

† Бѣ Христа Бога благокрѣпїи и благочѣстївїи и Христолюбївїи и самодрѣжакнїи, Іw Младїи Басараба конвода и господинъ, сынъ добраго Басараба конводе, милостїомъ Божїомъ и Божїемъ дарованїемъ, овладѣвѣши ми и господствѣж-

¹ Cuvînt scris peste un loc răzuit; se pare că la început a fost « трѣти = a treia ».

² Loc rupt.

цѣмн вѣсеж земли Угровлахѣнскон, ешеже и запаиннским странам, Ямлашу и Фагарашу херцег. Благопронзволи господство ми, своим благим пронзволеніем, чьстим и свѣтанм сръдцем господства ми и даровах сын вѣсе чьстннн и благообразнн, и препочтеннн иже над вѣсѣмн чьсти и даров, настоеж сѣмѣ повелѣнню господства ми слугам господства ми Шолє и сынү мѣ Шербанү и сѣ сыновн им и сѣ анеуѣн им, Драгомиру и Шербанү и Стонка и сѣ сыновн им, тако да им ест села на нме Жугорүл третн дел и пакн ү Жугор, шт дел Пасхалеж, третн дел, ере им ест шчина стара¹, и пол шт Звѣндѣнн, понеже изнандоше два на десете болѣри и мартѣрисаше пред господство ми, како ест шчина господска. Тако нх продаде господство ми за а кон добръ шт ѿ аспри.

Его радї им даде и господство ми, тако да им ест вѣ шчинн и вѣ шхабѣ, тѣм и децам нх, внѣчетом и прѣвнүчетом им. И варе коемү се случнт шт ннх прежде сѣмрът, а шчина да ест шставшнм, прѣдалнка вѣ ннх да нѣст. И ни шт когоже непотѣкновено, по рѣчн господства мї, пшчевше шт швчїего вама, шт свнїего вама, шт пчеларства, шт днжмарства, шт <вннарнч>², шт талпн, шт сено, шт воз, шт подвода, рекше шт вѣсѣх слѣжбах и даждех, еанко се находит вѣ самодрѣжавнон земанн и швластн господства ми. И да нх не смѣсет бантовати>² тѣх села ни сѣдци, ни бнрчїн, ни ни ннкто шт болѣр нлч шт слүгѣ господства ми, послаемнх по млостѣх и по работах господства ми, <понеже кто се>² бн покѣсна забавнтн нан тегантн тѣх села, аше н о влас еднн, тѣ тако-вїн чловек имат вѣспрїетн еанко зло и шргїе шт господство ми, тако невѣрннк и прѣстѣпннк и посрамнтел сѣмѣ повелѣнню господства мї.

Заканнанїе поставлѣет господство ми: по сѣмрътн господства ми, кого изберет господѣ Богѣ бнтн господннѣ Влашкон земанн нан шт сръдечнаго павда господства ми нан шт сръдннк господства ми нан, по грѣсѣх нашнх, шт ннопле-мннк, да аше почететѣ и штверднт и поновнт сїе повелѣнїе господства ми, того господѣ Богѣ да штверднт его и да почетет его вѣ господствѣ его; а аше лн не почетет и не штверднт и не поновнт, нү разорнт и прѣстѣпнт и посрамнт сїе пове-лѣнїе господства ми, а того господѣ Богѣ, сѣтворнвїн небо и земанн, да үбїет его зде сѣ тѣломѣ, а вѣ бѣдѣцаго вѣцѣ сѣ душеж и да ест сѣпрнчѣстннк сѣ Юдоє и сѣ Ярїеє и сѣ ннѣмн їудене еже вѣзъпнше на господа Бога и спаса нашего Исѣса Христа и рекоше, кръвь его на ннх и на чедѣх нх, еже ест и бѣдет вѣ вѣкн, амин.

Ешеже и свѣдѣтелїе поставлѣет господство ми сїемү повелѣнню господ-ства ми: жупан Драгомир Манєв, Казан Гахаков, жѣпан Дан келчки дворннк, жѣпан Нѣгоє Борчек, жѣпан Внтнло логофет, Бадѣ армаш, Казан внстїар, Радүль пѣхарннк, Петрѣ столннк, Станко комнє, Прѣантүл страторннк.

И азѣ, Калогана, писах ү Яргнш, мѣсеца юнїа г дннь, вѣ лѣт хсѣцнс.
† Іw Басараба кшєкшда, млостїа Божїа господннѣ.

¹ «шко ... стар», şters cu o linie.

² Loc rupt.

† În Hristos Dumnezeu, binecredinciosul și binecinstitorul și de Hristos iubitorul și singur stăpînitorul, Io Basarab cel Tânăr voievod și domn, fiul bunului Basarab voievod, din mila lui Dumnezeu și cu darul lui Dumnezeu, stăpînind și domnind peste toată țara Ungrovlahiei, încă și al părților de peste munți, Amlașului și Făgărașului herțeg. A binevoit domnia mea cu a sa bunăvoință cu inimă curată și luminată a domniei mele și am dăruit această atotcinstită și cu frumoasă față și preacinstită, care este deasupra tuturor cinstelor și darurilor, această de față poruncă a domniei mele slugilor domniei mele, Șolea și fiului lui, Șerban și cu fiii lor și cu nepoții lor, lui Dragomir și lui Șerban și Stoica și cu fiii lor, ca să le fie satele anume: Jugorul a treia parte și iarăși în Jugor, din partea lui Pashale, a treia parte, căci le este veche ocină¹ și jumătate din Zăvideani, pentru că au aflat doisprezece boieri și au mărturisit înaintea domniei mele că este ocina domnească. Astfel le-a vîndut domnia mea pentru un cal bun de 800 de aspri.

De aceea, le-am dat și domnia mea, ca să fie de ocină și de ohabă, lor și copiilor lor, nepoților și strănepoților lor. Și oricui dintre dînșii i s-ar întimpla mai înainte moarte, iar ocina să fie celor rămași, prădalica la dînșii să nu fie. Și de nimeni neatins, după spusa domniei mele, începînd de la vama oilor, de vama porcilor, de albinărit, de dijmă, de <vinărici>, de talpe, de fîn, de care, de podvoade, adică de toate slujbele și dăjdiile, cîte se află în țara de sine stătătoare și stăpînirea domniei mele. Și să nu cuteze să turbure acele sate nici, sudeț, nici birari, nici nimeni altul dintre boierii sau dintre slugile domniei mele trimiși după milostenii și după muncile domniei mele, <pentru că cine>² s-ar încumeta să-i împiedice sau să tragă acele sate chiar și cu un fir de păr, un astfel de om va primi mare rău și urgie de la domnia mea, ca un necredincios și călcător și batjocoritor al acestei porunci a domniei mele.

Blestem pune domnia mea: după moartea domniei mele, pe cine va alege domnul Dumnezeu să fie domn al Țării Românești sau din rodul inimii domniei mele sau din ruda domniei mele sau, pentru păcatele noastre, din alt neam, dacă va cinsti și va întări și va înnoi această poruncă a domniei mele, pe acela domnul Dumnezeu să-l întărească și să-l cinstească în domnia lui; iar dacă nu va cinsti și nu va întări și nu va înnoi, ci va strica și va călca și va batjocori această poruncă a domniei mele, iar pe acela domnul Dumnezeu, făcătorul cerului și al pămîntului, să-l ucidă aici cu trupul, iar în veacul viitor cu sufletul și să fie părtaș cu Iuda și cu Arie și cu ceilalți iudei, care au strigat asupra domnului Dumnezeu și mîntuitorului nostru Iisus Hristos și au spus: sîngele lui asupra lor și asupra copiilor lor, ceea ce este și va fi în veci, amin.

Încă și martori pune domnia mea acestei porunci a domniei mele: jupan Dragomir al lui Manea, jupan Cazan al lui Sahac, jupan Dan mare vornic,

¹ Textul: « ca să le fie . . . ocină » este șters cu o linie.

² Loc rupt.

jupan Neagoe al lui Borcea, jupan Vintilo logofăt, Badea armaş, Cazan vistier, Radul paharnic, Petru stolnic, Staico comis, Pîrlitul stratornic.

Şi eu, Caloiana, am scris la Arghiş, luna iunie 3 zile, în anul 6986 <1478>.

† Io Basarab voievod, din mila lui Dumnezeu, domn.

Academia Republicii Socialiste România, DCXLII/1.

Orig., perg. (32,5×33), pecete atîrnată, căzută.

Copie cu trad. din 1916 la Arh. St. Buc., ms. 1232 f. 11.

Fotocopie ibidem, II/18.

EDIȚII. Slav și trad. Panaitescu, 301—304. Trad. Filimon, Doc. munt., 525—526;

D.I.R., B., 161—162.

161

1478 (6987) septembrie 9, <Bucureşti>.

Basarab cel Tânăr voievod întăreşte m-rii Cozia sate, bălţi, vama de la Genune, găletăritul din jud. Vâlcea şi țigani.

† Иже елици дѣхомъ Божіимъ водетъ сѧ сѣнъ сѧтъ синоуе Божіи, рече боже-свенныи апостолъ, емѣже въ слѣдъ текѣще нже правде любяще, подвигомъ добрымъ подклизавшимъ сѧ, желаемъ сѧ въспрѣмша жизньъ, земли уставяше и къ нечеси прилѣпише се, блаженнии ѡнъ гласъ радованиѧ слышавше, егоже и присно слышѧтъ : „Прѣидѣте благословенїи ѡтца моего, наследствените сготованное камъ царство ѡтъ съложеноїе мира“.

Иже и азъ, благовернии и благочестивии и Христолюбивии и самодръжавнии, Іоу Басараба Младди воевода, сынъ добраго Басарабе воеводе, милостіюмъ Божиюмъ и Божиемъ благимъ произволенїемъ, ѡбладающеи и господствѣющеи въсенъ земли Сѣггролаѣискои и Ямлашѣ и Фагарашѣ херцег. Благопроизволи господство ми, своимъ благимъ произволенїемъ, сѣтлымъ и чистымъ срѣдцемъ господства ми прославити прославляшаго мѧ Бога и на прѣстолѣ сѣктопочившихъ родителъ господства ми и съ славою възнесешаго мѧ и даровахъ сынъ въсе чѣстныи и препочитании, нже надъ въсѣми чѣстными и даровъ настоящи сїемѣ хрисовѣдѣ господства ми сѣктомѣ монастирѣ и сѣктои ѡбители сѣктыѧ живоначемыѧ тронцѧ ѡтъ Козѣѧ и наставникѣ тожъ ѡбители, Ыларишѣ, пакѡ да имъ сѣтъ села зокома Жибаѣ и Шербѣнеши и Бръдѣцѣни и Сѣка и Кълнмѣнеши и Дѣнчани и Богдѣнеши и Хинатеши и Бѣкѣреши и Тропанеши и Жѣржани, що купиху ѡтъ Драгоѧ, за ѣнъ флорени и единъ конъ, и Сѣвъѣстрѣни въси, понеже покѣпише ѡтъ Шолда половинѧ, за ѣнъ аспре и дрѣга половина кѣпише ѡтъ Стоике и ѡтъ Кръстѣ за ѣнъ аспре и Пешони и Оулица ѡтъ Рибникъ и тѣ чѣлѣди за цигани и Водострица и Чокѣнеши и Стѣнчѣши и Кълбѣгрѣни и Кѣрѣрѣни и Дѣминѣни и Пѣпъненъ, що ихъ кѣпише ѡтъ Нѣгъ Ташѣѧ за ѣнъ

аспріе, и кжбларство въ сѣдство Бжлчем и вама на Ценѣне и блато Мамино и блато Кжбл¹ въ Сѣпатѣла, доѡ до стїе Іаловнице, елико се шерѣтае, тако и съ вѣсем хотарем тѣм селѡм и тѣм блатѡм.

Сѡм вѣсм да им сѣт къ шчинѣ и къ шхѡбѣ свѣтомѡ монастырѡ и божественным иннокѡм въ слѡжбѣ и въ пищѣ и въ вѣчное вѣспоминаніе свѣтопочивших родител господства ми, потом и господствѡ ми. Почившіе въ шечїего вама, въ свининого вама въ пчеларства и въ днжмарьства же и въ винарич, въ повод и въ покова и въ дрѣва и въ сенососїѡ и въ глоб и въ поклон, рекше въ вѣсех слѡжбѡх и даждах, елико се нахѡдѡт въ самодрѣжавнои земан и швласти господства ми, въ вѣсех да им ест въ шхѡбѣ. И да им не смѣет позабавити ни сѣдце, ни глобник, ни бирчїи, ни ни нихѡто въ болѣр и въ слѡг господства ми, посимемих по милостех и по работах господства ми, понеже кто би им позабавил аще и ш власѣ единам, то таковоѡ ест съпостатник свѣта и живоначалаѡ тронцѡ на страшным и невмѣтным сѣдище, идеже лицемѣрїе не сѣт и налет вѣспрїѡти келико зло и шргїѡ въ господства ми, іакѡ и невѣрник и престѡпник и посрамителя сїемѡ повѣленїе господства ми.

Щеже и по смрѣти господства ми, кого изберет Богъ бити господникъ Влашкон земан, и въ срѣдчнаго лада господства ми или въ срѡдник господства ми или, по грѣхѡм нашим, въ иншплѣмник, та аще почѣтет и поновит и штвердит сїѡ писана, того господѡ Богъ сътворивши небо и землю да шкрѣпит въ господствѣ его; аще ли не штвердит сїѡ и не поновит, анѡ разорит и посрамит, того господѡ Богъ да швет его зде тѣлом его, а въ бждѡщаго вѣка дѡшю и да имат шчѣстїе със Ісѡдом и със Ірием и съ инѣли рекшїими, кръв его на них и на чедѡх их, еже и бѡдет въ вѣки, амин.

И свѣдѣтелїе сїю повѣленїю: жѡпан Драгѡла² Манек, жѡпан Нѣгое Борчек, жѡпан Нѣг вїкше дворник, жѡпан Казан Гахаков и жѡпан Дан великїи дворник и Внїтиѡ слѡвописатель и Штонка спатар и Радѡл пѣхарник и Петрѡ столник и Петрѡ страторник.

И аз Брѣскѡла, исписах, мѣсеца септемвриѡ Ѧ дни, ѡ Нови град, въ лѣто
хзцпз.

† Acei cїți se poartă cu duhul lui Dumnezeu, aceia sїnt fiii lui Dumnezeu, a zis dumnezeiescul apostol, cārui pe urmă mergїndu-i cei iubitori de dreptate și cei ce se străduiesc spre cele bune, au dobїndit viața dorită, cele pămїntești lāsїndu-le și cātре ceruri alїpїndu-se, acel fericit glas de bucurie auzїndu-l, pe care veșnic il și aud: « Venїți binecuvїntații pārintelui meu, sã moșteniți împārāția gātїtă vouă de la întemeierea lumii ».

Care și eu, binecredinciosul și binecїnstitorul și de Hristos iubitorul și singur stāpїnitorul, Io Basaraba cel Tїнār voievod, fiul bunului Basarab voievod, dїn mila lui Dumnezeu și cu bunāvoința lui Dumnezeu, stāpїnїnd și domnїnd

¹ Pentru Кжбл.

² În loc de « Драгомир ».

peste toată țara Ungrovlahiei și Amlașului și Făgărașului herțeg. A binevoit domnia mea cu a sa bunăvoință, cu inimă curată și luminată a domniei mele, ca să proslăvesc pe Dumnezeu care m-a proslăvit și care m-a ridicat cu slavă în scaunul sfintrăposaiilor părinților domniei mele și am dăruit acest atotcinstit și preacinstit care este deasupra tuturor cinstelor, acest de față hrisov al domniei mele sfintei mănăstiri și sfântului locaș al sfintei și de viață începătoare troițe de la Cozia și nastavnicului acelu locaș, Ilarion, ca să le fie satele numite: Jiblea și Șerbănești și Brădățeani și Seaca și Călimănești și Lunceani și Bogdănești și Hinatești și București și Troianești și Jurjani, pe care l-au cumpărat de la Drăgoi, pe 50 de florini și un cal, și Săvăstreanii toți, pentru că au cumpărat de la Șolda jumătate, pentru 1600 aspri și cealaltă jumătate au cumpărat de la Stoica și de la Cîrstea, pentru 1600 aspri, și Pleșoi și Ulița de la Rimnic și 350 de sălașe de țigani și Vodostrița și Ciocănești și Stăncești și Călugăreani și Cărăreani și Lumineani și Păpănei, pe care l-au cumpărat de la Neag Taurul, pentru 650 de aspri și găletăritul în județul Vlcea și vama la Genune și balta Mamino și balta Cîba¹ de la Săpatul în jos pînă la gura Ialovniței, cît se află, asemenea și cu toate hotarele acelor sate și acelor bălți.

Acestea toate să le fie de ocină și de ohabă sfintei mănăstiri și dumnezeieștilor călugări de slujbă și de hrană și de veșnică pomenire sfintrăposaiilor părinți ai domniei mele, apoi și domniei mele. Începînd de la vama oilor, de vama porcilor, de albinărit și de dijmărit și de vinărici, de podvoade și de cărături și de copaci și de cositul finului și de gloabe și de pocloane, adică de toate slujbele și dăjdiile, cîte se află în țara de sine stătătoare și în stăpînirea domniei mele, de toate să le fie ohabă. Și să nu cuteze să-i împiedice nici sudeț, nici globnic, nici birari, nici nimeni altul dintre boierii și dintre slugile domniei mele, trimiși după milostenii și după muncile domniei mele, pentru că cine i-ar împiedica chiar și cu un fir de păr, unuia ca aceluia să-i fie potrivnică sfînta și de viață începătoare troiță la judecata cea cumplită și neîndurată, unde fățărnicii nu sînt și va primi mare rău și urgie de la domnia mea, ca un necredincios și călcător și batjocoritor al acestei porunci a domniei mele.

Încă și după moartea domniei mele, pe cine va alege Dumnezeu să fie domn al Țării Românești și din rodul inimii domniei mele sau din rudele domniei mele sau, pentru păcatele noastre, din alt neam, dacă va cinsti și va înnoi și va întări acestea scrise, pe acela domnul Dumnezeu, făcătorul cerului și al pămîntului, să-l întărească în domnia lui; dacă însă nu va întări acestea și nu va înnoi, ci va strica și va batjocori, pe acela domnul Dumnezeu să-l ucidă aici cu trupul lui, iar în veacul viitor cu sufletul și să aibă parte cu Iuda și cu Arie și cu ceilalți care au spus, sîngele lui asupra lor și asupra copiilor lor, ceea ce și va fi în veci, amin.

¹ Pentru Căbăl.

Și martorii acestei porunci: jupan Dragul¹ al lui Manea, jupan Neagoe al lui Borcea, jupan Neag fost vornic, jupan Cazan al lui Sahac și jupan Dan mare vornic și Vintilă scriitor de cuvinte și Stoica spătar și Radul paharnic și Petru stolnic și Petru stratornic.

Și eu, Birseanul, am scris, luna septembrie 9 zile, în Cetatea Nouă, la anul 6987 <1478>.

Arh. St. Buc., Condica m-rîi Cozia, nr. 712 f. 387v.—388v.

Copie.

Traduceri ibidem, mss. 209 f. 31 și 215 f. IIv.—12.

EDIȚII. Slav și trad. *Panaïtescu*, 304—308. Trad. *D.I.R.*, B., 162—164.

162

<1479 septembrie 1 — 1480 august 31> 6988, București.

Basarab cel Tînăr voievod hotărăște ca m-rea Bolintin să nu dea vamă la Brăila, Dîrstor, Giurgiu și în alte locuri.

« 6988 ». Basarab voevod cel Tînăr, sinu Basarab voevod mănăstirii Bolintinii, să nu dea vamă la Brăila și la Dârstor și la Giurgiu și la Sfiștov și la Nicopoe și la Țimbru.

S-au scris în București.

După I. Brezoianu, *Vechile instituțiuni*, p. 239.

Rezumat; alt rezumat la Arh. St. Buc., Mihai Vodă VIII/70.

EDIȚII. *Panaïtescu*, 308, sub 1479 septembrie 12; *D.I.R.*, B., 164.

163

1479 (6988) septembrie 12, <București>.

Basarab cel Tînăr voievod întărește m-rii Bolintin satele Bolintinul, Bucșani și Argeș, moară la Neajlov, vie și țigani.

1479 <6988> septembrie 12. Hrisov lui Basarab Tînărul voievod, ce-l dă la mănăstirea de la Bolintin, ca să-i fie satele anume Bolintinul și Bucșani și Argeșul și moara la Neajlovul, cu loc de cosit fîn și via la Vihorți și altă via ce a cumpărat măriia sa de la Cepal Mustafa și țiganii anume... și proci.

Arh. St. Buc., M-rea Mihai Vodă VIII/70 f. 3v. (nr. 5).

Rezumat.

EDIȚII. *Brezoianu*, 239; *Ionașcu*, *Bolintin*, 333; *Panaïtescu*, 308; *D.I.R.*, B., 164.

¹ În loc de Dragomir.

1479 (6988) septembrie 12.

Basarab cel Tânăr voievod întărește m-rii Tismana vinăriciul satului Tismana.

6988 sep. 12. Basarab voievod cel Tânăr sfintei măsătiri Tismana au închinat vinăriciul de la Tismana.

După: *Cronologia tabelară*, p. 26 (nr. 36).

1479 (6988) noiembrie 17.

Basarab cel Tânăr voievod întărește m-rii Tismana țigani dăruiți de cumnatul său.

† Милостїѡм Божїѡм, Іѡ Младї Басараба воєвода и господинь. Дават господство ми сїе повелѣнїе господства ми свѣтомъ храмъ и шьнтѣли прѣчистїѡ Богородице, монастырь ѡт Тисменъ и егѡменъ иеромонахъ кѣр Мавекю и въсем еже ѡ Христѣ братїѡ, ꙗко да им ест ѿ челѣди ацигани на име Мирчѣ съ децами си и Никѡла съсъ децами си и Юба съ децами си, понеже ихъ даде шѡра ми, жѡпан Станчѡл и сестра ми, Анка, ꙗко да съ свѣтомъ монастырь въ вчинъ и въ хѡабъ и въ слѡжбѡ свѣтомъ монастырь и ни ѡт когоже непотѣковено, по рѣчи господства ми.

Писъ новѣрїѡ зї днь, въ лѣтъ хѡцилн.

† Іѡ Басарабъ вѡзѡзда, милостїѡ Божїѡ господинь.

† Din mila lui Dumnezeu, Io Basarab cel Tânăr voievod și domn. Dă domnia mea această poruncă a domniei mele sfintului hram și locașului preacuratei născătoare de Dumnezeu, mănăstirii de la Tismana și egumenului, ieromonahului chir Matei și tuturor cїți sїnt frați їntru Hristos, ca să le fie 3 sălașe de țigani, anume: Mircea cu copiii săi și Necula cu [cu] copiii săi și Iuba cu copiii săi, pentrucă le-a dat cumnatul meu, jupan Stanciul și sora mea, Anca, ca să fie sfintei mănăstiri de ocină și de obabă și pentru slujba sfintei mănăstiri și de nimeni neatins, după spusa domniei mele.

S-a scris noiembrie 17 zile, în anul 6988 <1479>.

† Io Basarab voievod, din mila lui Dumnezeu, domn.

Arh. St. Buc., S. I., nr. 60 (Tismana).

Orig., perg. (12×27,5), pecete aplicată căzută.

Cu o trad. de la sfârșitul sec. XIX; altă trad. ibidem, ms. 329 f. 642.

Copie slavă cu trad. la Academia Republicii Socialiste România, XI/252, altă copie ms. 5236 f. 79.

Fotocopie ibidem, XX/58.

EDIȚII. Slav. *Miletic-Agura*, 337, sub 1480 noiembrie 17. Slav și trad. Ștefulescu, *Tismana*, 191–192; *Panaïtescu*, 309. Trad. *D.I.R.*, B., 165. Facs. *D.I.R.*, B., 359.

166

<1480>.

Basarab cel Tânăr voievod scrie soției sale, doamna Maria, că-i trimite vești prin boierii Iuga și Moș.

† Їw Младї Басараба конкода и господинь. Пишет господство ми много з<д>равїе госпожде ми Марїи и w сем давам ѝ знанїе господствеѝ ти, како बारे еанка изречет Юга и Мош, а господство ти да нх вершеш, понеже сѝ наши речи.

И Богъ те веселит, амин.

† Їw Басараб кверкѡда, милостїа Божїа господинь.

<Pe verso:> Госпожде Марїи.

† Io Basarab cel Tânăr voievod și domn. Scrie domnia mea multă sănătate doamnei mele Maria și îți dau de știre domniei tale despre aceasta, ca orice îți vor spune Iuga și Moș, iar domnia ta să-i crezi, pentru că sînt cuvintele noastre.

Și Dumnezeu să te bucure, amin.

† Io Basarab voievod, din mila lui Dumnezeu, domn.

<Pe verso:> Doamnei Maria.

Arh. St. Brașov, nr. 92.

Orig., hîrtie (20,5×20,5), pecete aplicată, căzută.

Fotocopii la Academia Republicii Socialiste România, VII/59 și XIV/46.

Datat după I. Bogdan, *Relațiile I*, p. 161.

EDIȚII. Slav și trad. Bogdan, *l.c.*; Tocilescu, *534 doc.*, 124, fără dată.

<1480>.

Basarab cel Tânăr voievod scrie doamnei Maria că-i trimite vești prin Dragomir.

† Ъw Младї Басараба воєвода и господинь. Пишет господство ми линого здравїе госпожди Марїи и w сем давам с знанїе господствєс тї: тѣзи сѣм послаа Драгомира, та варе елико изречет, а господство ти да га верѣш, понеже сѣ наши рѣчи.

И Богъ те веселит.

† Ъw Басараба воєвода, милостїа Божїа господинь.

<Pe verso: > Госпожди Марїи.

† Io Basarab cel Tânăr voievod și domn. Scrie domnia mea multă sănătate doamnei Maria și-ți dau de știre domniei tale despre aceasta: am trimis acolo pe Dragomir și orice va spune, iar domnia ta să-l crezi, pentru că sînt cuvintele noastre.

Și Dumnezeu să te bucure.

† Io Basarab voievod, din mila lui Dumnezeu, domn.

<Pe verso:> Doamnei Maria.

Arh. St. Brașov, nr. 94.

Orig., hîrtie (17×20,5), pecete aplicată, stricată.

Fotocopii la Academia Republicii Socialiste România, VII/58 și XIV/45.

Datat după I. Bogdan, *Relațiile I*, p. 162.

EDIȚII. Slav și trad. Bogdan, *l.c.*; Tocilescu, 534 *doc.*, 123, fără dată.

<1480>.

Basarab cel Tânăr voievod scrie doamnei Maria că-i trimite vești prin Petru.

† Милостїю Божїєю, Ъw Басараба Младї воєвод и господинь. Пишет господство ми много здравїе госпожде Марїе Ъ w сем ти давам с знанїе, ере тѣка посладохмо Петръ, та варе елика изречет къ господство ти, а господство ти да га верѣш, ере сѣ речи господства ми истини, из вѣсєго наше срдце.

И Богъ ти ѡмножит лета.

† Ъw Басараба Младї воєвода, милостїа Божїа господинь.

<Pe verso:> Госпожде Марїе.

† Din mila lui Dumnezeu, Io Basarab cel Tânăr voievod și domn. Scrie domnia mea multă sănătate doamnei Maria și-ți dau de știre despre aceasta, că am trimis acolo pe Petru și orice va spune către domnia ta, iar domnia ta să-l crezi, căci sînt cuvintele adevărate ale domniei mele, din toată inima noastră.

Și Dumnezeu să-ți înmulțească anii.

† Io Basarab cel Tânăr voievod, din mila lui Dumnezeu, domn.

<Pe verso:> Doamnei Maria.

Arh. St. Brașov, nr. 58.

Orig., hîrtie (9×21), pecete aplicată, stricată.

Fotocopii la Academia Republicii Socialiste România, VII/60 și XIV/47.

Datat după I. Bogdan, *Relațiile I*, p. 162.

EDIȚII. Slav și trad. Bogdan, *l.c.*; Tocilescu, *534 doc.*, 124, fără dată.

169

<1480>.

Vintilă logofăt scrie doamnei Maria despre încercările ce se fac pentru a o elibera.

† Господи́нѣ ми, господи́тѣ Маріе, много здравіе и нискоє поклоненіе приносим господствѣ ти, раб господства тѣ́ ѿ в сем дам ѿ знаніе господства ти, за цю ми си прѣчала господство тѣ́ по Петръ, азъ добре ти смѣ разѣмел.

И да знає господство ти, ере ѿт къда ест ѿтишла господство ти, а нам ест срѣдце черна и зла, како єдин Богъ знает. И ѿт тѣда, ја стоим кон господина ми воевода и день и нош, за работѣ господства ти, како те кемо извадит, да ни си пак господи́нѣ, како ни ест и господи́нѣ воевода и како ни си биа и прѣжде господи́нѣ. И съда да знает господство ти, ере имамо великѣ надеждѣ на Бога, ере те кемо извадит, та чеш донти скоро, та ни чеш бит господи́нѣ, како и прѣжде, ере смо пѣстни дар добръ Батръ Ицванѣ, све за работѣ господства ти, да те извадимо. И имамо надеждѣ на Бога, ере ке скоро бит цю ке бит.

И Богъ ти ѡмножит лета.

Раб господства ти, жѣпан Бинтиаъ логофѣт.

<Pe verso:> Госпожде Маріе.

† Doamnei mele, doamnei Maria, multă sănătate și adîncă închinăciune aduc domniei tale, robul domniei tale și-ți dau de știre domniei tale despre aceasta: pentru ceea ce mi-ai încredințat domnia ta prin Petru, eu bine te-am înțeles.

Și să știi domnia ta că de cînd ai plecat domnia ta, ne este inima cernită și rea, cum numai unul Dumnezeu știe. Și de atunci, eu stau pe lîngă domnul

meu, voievodul și ziua și noaptea, pentru lucrul domniei tale, cum să te scoatem, ca să ne fi iar doamnă, cum ne este și domnul, voievodul și cum ne-ai fost și mai înainte doamnă. Și acum să știi domnia ta că avem mare nădejde în Dumnezeu că te vom scoate și că vei veni în curînd de ne vei fi doamnă, ca mai înainte, căci am trimis dar bun lui Batăr Iștvan, tot pentru lucrul domniei tale, ca să te scoatem. Și avem nădejde în Dumnezeu, că în curînd va fi ce va fi.

Și Dumnezeu să-ți înmulțească anii.

Robul domniei tale, jupan Vintilă logofăt.

<Pe verso:> Doamnei Maria.

Arh. St. Brașov, nr. 535.

Orig., hîrtie (28,5×21), pecete aplicată, căzută.

Fotocopii la Academia Republicii Socialiste România, VII/181 și XVIII/25.

Datat după L Bogdan, *Relațiile I*, p. 279.

EDIȚII. Slav și trad. Bogdan, *op. cit.*, 278—279; Tocilescu, 534 *doc.*, 398—399, fără dată; Trad. Bogdan, *Relațiile*, 216.

170

1480 (6988) ianuarie 18, București.

Basarab cel Tânăr voievod întărește lui Ticuci și fraților lui multe sate, părți de sate și țigani.

† Еъ Христа Бога благовернаго и благочыстныи и Христулюбивыи и самодержавныи, Іу Младї Басараба коевода и господинь, сынъ добраго Басараба коевода, милостїѡм Божїиѡм и Божїем дарованїем, обладающїѡм, господствущїѡмн въсен земли Оугровлахїтскон, ешеже и запланинскимъ страннамъ, Ѳмлашѡѡ и Фагарашиѡ херцег. Благоупрозволи господство ми, своимъ благымъ произволенїемъ, чыстымъ и свѣтлымъ срѣдцемъ господства ми и дарова господство ми съи въсечыстныи и благообразныи и прѣпочтанныи, иже надъ въсѣми чыстыи и даров надстожи сїемъ повѣленїю господства ми почтаннымъ болѣрннѡмъ господства ми жупаннѡ Тиксч¹ и братїамъ его, Бранѡ и Радулѡ и Пѣтрѡѡ, іако да имъ сѣла по именемъ Банка и Цилортѡ и Половраци и Спинїени и Боудонни и Пжръяни и Екѡръта и Стрѣмбѣтаци и Къници и Бръжци и Дворъ Вьлканов, понеже имъ сѣт старе ичине. Потомъ пакы да имъ естъ Могошани и Тоурїца, понеже покѡпише Тиксч¹ и братїамъ ѡтъ Мога за ѡ флорини, потомъ мени Тїксчѡ съсѣ братїамъ Тѡрїца съсѣ попомъ ѡтъ Сѣтчел на третїи делъ ѡтъ Шефъници и надъ половино ѡтъ Валаарн. Потомъ приде Тодерѡ ѡтъ Шефъници предъ господствѡѡмъ ми, тере си даде варе коланко делъ

¹ Тиксчъ răzuit și scris deasupra de altă mînă: Іврам.

имат Тодер 8 Шэфанеци и шт Балари половина Тик8ч8¹ и Бран и Радулъ и Пѣтр8.

И пакы да им сѣт Тик8ч със братїам Бьрони, понеже покѣпише шт Стѣнѣса и шт чѣда ен за ѱ аспри. И пакы да им сѣт Тикүч8 със братїам Чептѣриле, деа Кожокон и Голеци ски със цигани, ере се днже Тик8ч със братїа си, тере кѣпише шт господства ми за п̃ флорини, и Брьци деа Манчюлов и Баеци и Түрчинеци шт Ябланїца, понеже даде господство ми Тикүч8 и Добрен прїкне. И пак приде Микүл пред господство ми, тере си даде свои деа шт Бьльксѣнциа Тик8ч8 със братиам. Ёще да им сътъ Тикүчү и братиам его и пол [и пол] шт Стрьмбѣтаци, деа Бисен и пол шт Гьнеци и пол Диново, понеже приде Биса и синове же пред господство ми, та си дадоше свое шчине Тик8ч8 и братиам его. И пакы да им сѣт Къцеци, понеже приде Дан и Ёпрѣ пред господство ми, та си дадоше свое шчине ним. И да им сът пол шт Шкилаци, понеже покупише шт синове Стоеке за ф̃ аспри. И на име цигани: Никүла със си.ови си, Банчѣ със си.ови си, Драгомир със си.ови си, Костѣ със си.ови си, Радулъ съ си.ови си, Тѣдор съ си.ови си, Цима съ си.ови си, Радѣлъ съ си.ови си, Балѣ съ си.ови си, Данчюл съ си.ови си, Татүл съ си.ови си,³ съ си.ови си, Ботан съ си.ови си, Чѣ³ съ си.ови си, Никѣла съ си.ови си, Ёпрѣ съ си.ови си, Татүл съ си.ови си; тен цигани <им сѣтъ>³ стари цигани.

Того радї им даде господство ми да им сът въ шчинж и въ шхабж Тик8ч8 и Бран и Радулъ и <Пѣтр8>³. Того радї дадох господство ми да им сътъ въ шчинж и въ шхабж и шт никтоже непотъкьновено, тѣм, и синовом их, вшчетом их и прѣвшчетом их. Ёще се прилүчит съмрѣт бѣди комү шт них, пьрдаанка въ них да нѣст, а нү да ест вставшим въ вѣк, почевши шт вшчнего вама, шт свинниго вама, шт пчеларства, шт кѣларства, шт виндариц, шт днжма, шт глобы и шт посад, шт дрѣва, шт сенокосна, шт покова, шт подвод и въсѣх слѣжбах и дажбах великы и малн, елика се находит въ самодръжавном земан и швласть господства ми. И да их не смет бантоват ни сѣдец, ни глобник, ни бирчѣе, ни нитко шт болар или шт работнык господства ми, понеже велико зло и шръгыш шт господство ми имат патит.

Заканнанїе поставлѣеть господство ми: по сѣмрѣти господства ми, кого изберет господь Богъ быти господинь Блашкон земан или шт срьдечнаго плода господства ми или шт сьродник господства ми или, по грѣсѣхъ наших, шт иноплеменик, да аще почетет и поновит и съхранит и шкрѣпит шем8 повеленю господства ми, того господь Богъ да почетет и съхранит и оукрѣпит въ господствѣ его; аще ли посрамит и поперет и расипет, того господь Богъ да үбнет зде тѣлом, а въ бѣдещих вѣкк дүша его и да имат шчестїю съ Юда и с Яриюм и съ инѣми рѣкшнами на господа Бога и спаса нашего Исуса Христа, кървь его на них и на чидаш их, иже ест и бѣдет въ вѣкы, амин.

¹ Тик8ч8 răzuit și scris deasupra de altă mină: Иврам.

² Тери. . . . флорини adaus marginal.

³ Text șters, ilizibil.

Свѣдѣтели: жбан Драгомир Манев, жбан Нѣгос Борчев, жбан Нѣгъ
кнвшє дворник, жбан Бладѣль великы дворник, жбан Станчок логофѣт, Казан
вєстияр, Радѣль пѣхарник, Петру столник, Станко комис, Пардос ключар, Стан
мали дворник, Станчка постелник.

И азъ, Михнѣ, ежє исписахъ въ настоини нови град Бѣкурѣщи, генарѣа нѣ днѣхъ,
въ лѣтѣ „СЦПИ.

† Іw Басараба Младдѣ ввєкѣда, милостѣа Божѣе господинѣ.

† În Hristos Dumnezeu, binecredinciosul și binecinstitorul și de Hristos iubiturul și singur stăpîniturul, Io Basaraba cel Tânăr voievod și domn, fiul bunului Basarab voievod, din mila lui Dumnezeu, și cu darul lui Dumnezeu, stăpînind și domnind peste toată țara Ungrovlahiei, încă și al părților de peste munți, herțeg al Amlășului și Făgărașului. A binevoit domnia mea cu a sa bunăvoință, cu inimă curată și luminată a domniei mele și a dăruit domnia mea această atotcinstită și cu frumoasă față și preacinstită, care este deasupra tuturor cinstelor și darurilor, această de față poruncă a domniei mele cinstitului boier al domniei mele, jupan Ticuci¹ și fraților lui, Bran și Radul și Pătru, ca să le fie satele anume Banea și Gilort și Polovragi și Spineani și Budonii și Pîrăiani și Scurta și Strîmbătați și Cănești și Brăiști și Curtea lui Vilcan, pentrucă le sînt vechi ocine. După aceea, iarăși să le fie Mogoșani și Turița, pentrucă au cumpărat Ticuci¹ și frații lui de la Moga, pentru 70 de florini; după aceia Ticuci cu frații a schimbat Turița cu popa din Sătsel, pentru a treia parte din Ștefănești și pentru jumătate din Valari. După aceea, a venit Toader din Ștefănești înaintea domniei mele, de a dat oricîte părți are Toader în Ștefănești și din Valari jumătate lui Ticuci¹ și lui Bran și lui Radul și lui Pătru.

Și iarăși să le fie lui Ticuci cu frații săi Băronii, pentrucă au cumpărat de la Stăneasa și de la copiii ei, pentru 400 aspri. Și iarăși să le fie lui Ticuci cu frații săi Cepturile, partea lui Cojoc și Goleștii toți cu țiganii, căci s-a ridicat Ticuci cu frații săi de au cumpărat de la domnia mea, pentru 80 de florini² și Brăști, partea lui Manciu și Baești și Turcinești de la Ablanița, pentrucă le-am dat domnia mea lui Ticuci și Dobrei de zestre. Și iarăși a venit Micul înaintea domniei mele, de a dat partea sa din Vîlcsănești lui Ticuci și fraților lui. Încă să le fie, lui Ticuci și fraților lui, și jumătate [și jumătate] din Strîmbătați, partea Bisei și jumătate din Cănești și jumătate Dinovo, pentrucă au venit înaintea domniei mele Bisa și fiii ei de și-au dat ocinele lor lui Ticuci și fraților lui. Și iarăși să le fie Cățeții, pentrucă au venit înaintea domniei mele Dan și Oprea, de le-au dat ocina lor. Și să le fie jumătate din Măilați, pentru că au cumpărat de la fiii lui Stoe, pentru 500 aspri. Și țiganii anume: Nicula cu

¹ «Ticuci» este răzuit și scris deasupra de altă mîină: «Avram».

² Textul: «căci s-a ridicat ... florini», este adăugat marginal.

fii săi, Bancea cu fii săi, Dragomir cu fii săi, Costea cu fii săi, Radul cu fii, săi, Tudor cu fii săi, Țima cu fii săi, Radul cu fii săi, Balea cu fii său Danciul cu fii săi, Tatul cu fii săi. . . ¹ cu fii săi, Boian cu fii săi, Cea. . . ¹ cu fii săi, Nicula cu fii săi, Oprea cu fii săi, Tatul cu fii săi; acești țigani <le sînt> ¹ vechii lor țigani.

De aceea, le-am dat domnia mea, ca să le fie de ocină și de ohabă, lui Ticuci și Bran și Radul și <Pătru> ¹. De aceea am dat domnia mea, ca să le fie de ocină și de ohabă și de nimeni neatins, lor și fiilor lor, nepoților lor și strănepoților lor. Dacă se va întîmpla moarte oricăruia dintr-înșii, prădalica să nu fie la ei, ci să fie celor rămași, în veci, începînd de vama oilor, de vama porcilor, de albinărit, de găletărit, de vinărici, de dijmă, de gloabe și de posadă, de copaci, de cositul finului, de cărătură, de podvoade și de toate slujbele și dăjdiile, mari și mici, cîte se află în țara și stăpînirea singur stăpînitoare a domniei mele. Și să nu cuteze să-i turbure nici sudeț, nici globnic, nici birari, nici unul dintre boierii sau dregătorii domniei mele, pentrucă va păți mare rău și urgie de la domnia mea.

Blestem pune domnia mea: după moartea domniei mele, pe cine va alege domnul Dumnezeu să fie domn al Țării Românești sau din rodul inimii domniei mele sau din rudele domniei mele sau, pentru păcatele noastre, din alt neam, dacă va cinsti și va înnoi și va păzi și va întări această poruncă a domniei mele, pe acela domnul Dumnezeu să-l cinstească și să-l întărească în domnia lui; dacă va batjocori și va călca și va risipi, pe acela domnul Dumnezeu să-l ucidă aici cu trupul, iar în veacurile viitoare sufletul lui și să aibă parte cu Iuda și cu Arie și cu ceilalți cari au strigat asupra domnului Dumnezeu și mîntuitorului nostru Iisus Hristos, sîngele lui asupra lor și a copiilor lor, ceea ce este și va fi în veci, amin.

Martorii: jupan Dragomir al lui Manea, jupan Neagoe al lui Borcea, jupan Neag fost vornic, jupan Vladul mare vornic, jupan Stanciul logofăt, Cazan vistier, Radul paharnic, Petru stolnic, Staico comis, Pardos clucer, Stan vornic mic, Stanciul postelnic.

Și eu, Mihnea, care am scris în noua cetate de scaun, București, ianuarie 18 zile, în anul 6988 <1480>.

† Io Basarab cel Tînăr voievod, din mila lui Dumnezeu, domn.

Arh. St. Buc., S. I., nr. 61 (Polovragi).

Orig., perg. (34×30), pecete atîrnată, căzută.

Cu trad. din 1915.

Fotocopie la Academia Republicii Socialiste România, XX/59.

EDIȚII. Slav și trad. *Panaïtescu*, 310—314, sub 1480 ianuarie 8. Trad. *D.I.R., B.*, 165—167. Facs. *D.I.R., B.*, 360.

¹ Text șters, ilizibil.

nu pască în hotarul mănăstirii fără voia mănăstirii. Și oricîte sînt pămînturile mănăstirești, nimeni să nu cuteze să are sau să cosească fin, fără voia mănăstirii. Și oricine va ara, el să-și plătească dijma. Și ori pe unde sînt pometurile mănăstirii de la hotar, nimeni să nu cuteze să le sape sau să le usuce că oricine se va încumeta să le sape sau să le usuce, rău va păți.

De aceea, să nu fie volnici boieri, nici dregători ai domniei mele sau oricare dintre slugile domniei mele, căci de va călca această poruncă a domniei mele, un astfel de om să fie blestemat de preacurata născătoare de Dumnezeu și de toți sfinții și părinții purtători de Dumnezeu și să aibă și blestemul lui Nicodim, pe lingă aceasta va primi și de la domnia mea mare rău și urgie. Deci fiecare să se ferească, după porunca domniei mele, căci va păți rău, nu va fi altfel.

S-a scris la 3 aprilie, în luna luminată, în cetatea București, în anul 6988 <1480>.

† Io Basarab cel Tînăr voievod, din mila lui Dumnezeu, domn.

Arh. St. Buc., S. I., nr. 62 (Tismana).

Orig., perg. (29,5×20,5), pecete timbrată.

Cu o trad. de la sfîrșitul sec. XVIII; alte traduceri ibidem, Tismana I/20 f. 1v.—2,

mss. 329 f. 169 și 335 f. 9 și la Academia Republicii Socialiste România, XLVIII/178.

Copie slavă și trad la Academia Republicii Socialiste România, XI/254.

Fotocopie ibidem, XX/60.

EDIȚII. Slav. *Miletić-Agura*, 336. Slav și trad. Ștefulescu, *Doc. sl.-rom.*, 20—22;

Panaiteșcu, 316—318. Trad. *D.I.R.*, B., 168. Facs. *D.I.R.*, B., 361.

172

1480 (6988) aprilie 3, București.

Basarab cel Tînăr voievod întărește m-rii Tismana vama de la Calafat și mai multe bălți, poruncind ca oamenii domnești să ia vama numai la Jiu, iar la Calafat să ia călugării.

† Многостію Божією, Іо Басараба Младї воєвода и господи́нь въсен земли Угровладихинскон, сынъ добраго Басарабе воєводе. Дават господство ми сїе повелѣніе господства ми егъменѣ и наставникѣ вт монастыр Тисменскн, еже ест вентеліе храм прѣчистіе владичице нашеи Богородице и приснодѣвне Маріе кир попѣ Млоѣю и въсѣ еже в Христѣ братіе еже вберетающим се въ свѣти монастыр, іако да ест вама вт Калафат със трѣгѣ и влата Бнстрецѣ със вавѣ и Бело Блатѣла и Жнецѣла и Платѣц и Котлок и Калице, понеже им сѣт билн дадени вт стари господари и вт дѣд господства ми, вт Дана воєвода. Тако и господство ми им дадох да ест скѣтомѣ монастырѣ, іакоже им ест било и прѣжде и да ест пице иноком и въ вѣчное въспоминаніе родітеліе господства ми и господство ми.

Бого радї да сѣт волни калѣгери вт Тисменѣ да си взмет достоинїе вт
техъ вале и вт техъ влатѣ. И варе кон болѣрини цет дигнѣт карвана, а вни да ест
волен да си взмет вале на Жна, гдѣ ест вна и прѣжде, а на Калафат да нема
работѣ, а нѣ да има токмо калѣгери вт Тисменѣ. И варе кон болѣрини или
дворанин или либо кто цет бити, та че вднести сол или вѣце или либо вт кон
добитка, та цет продати, ѡ калѣгери да сѣт волни да си взмет вале и никто
да им не смѣет задрѣжати, ере велико зло и шрїе вт господство ми цет
вѣспрїети такозаго чловека, нѣст инако.

И да сѣт волни валеши калѣгерол да испишет ѡ катастихъ, кто не ке платит,
те да донесет къ господство ми.

И варе кто цет разорит сїе позелѣнїе господства ми и не ке стврѣдит, а
ино да мѣ ест съпостатница прѣчиста Богвматере на страшиѣм и нешмитном
сѣднице и да има клетка тїи богоноснихъ втцѣ иже въ Никен и да има вчестїе
съ Юдоѣ и трѣклетом Ярїе и съ инѣми їодеїе иже възвѣпише на господа Бога
и спаса нашего, Исуса Христа, кръв его на нихъ и на чедоу ихъ, еже ест и вѣдет
къ вѣцѣ, амїнѣ. И да има клетка свѣтомѣ Никодимѣ, а ино да нест.

Писахъ апрїлїа г, въ градъ Бѣкѣрци, въ лѣтѣ хзципн.

† Іу Басараба Младѣ ввекѣда, милостїа Божїеа господинь.

† Din mila lui Dumnezeu, Io Basarab cel Tânăr voievod și domn a toată
țara Ungrovlahiei, fiul bunului Basarab voievod. Dă domnia mea această
poruncă a domniei mele egumenului și nastavnicului de la mănăstirea Tismenii,
care este locașul hramului preacuratei noastre stăpine, născătoare de Dumnezeu
și pururea fecioară Maria, chir popa Matei și tuturor fraților celor în Hristos,
care se află în sfinta mănăstire, ca să le fie vama de la Calafat cu țirgul și
balta Bistrețu cu vama și Balta-Albă și Jiețul și Platăț și Cotlov și Caliște,
pentru că le-au fost date de bătrînii domni și de bunicul domniei mele, de Dan
voievod. Astfel și domnia mea le-am dat, ca să fie sfintei mănăstiri cum le-a
fost și mai înainte și să fie de hrană călugărilor și de veșnică pomenire părin-
ților domniei mele și domniei mele.

De aceea, să fie volnici călugării de la Tismana să ia venitul de la aceste
vămi și de la aceste bălți. Și orice boier va ridica vama, el să aibă voie să
ia vama la Jiu, unde a fost și mai înainte, iar la Calafat să nu aibă treabă,
ci să aibă numai călugării de la Tismana. Și orice boier sau curtean sau oricine
va fi, dacă va duce sare sau oi sau oricare marfă și le va vinde, iar călugării
să fie volnici să-și ia vama și nimeni să nu cuteze să-i oprească, căci un asemenea
om va primi mare rău și urgie de la domnia mea, nu va fi altfel.

Și să fie volnici vameșii călugărilor să scrie în catastif pe cine nu va plăti
și să-l aducă la domnia mea.

Și oricine va strica această poruncă a domniei mele și nu va întări, aceleia
să-i fie potrivnică preacurata maica domnului la judecata cea cumplită și fără

îndurare și să aibă blestemul celor 318 părinți purtători de Dumnezeu de la Nicheia și să aibă parte cu Iuda și cu cel de trei ori blestemat Arie și cu ceilalți iudei care au strigat asupra domnului Dumnezeu și mîntuitorului nostru Iisus Hristos: sîngele lui asupra lor și asupra copiilor lor, ceea ce este și va fi în veci, amin. Și să aibă blestemul sfîntului Nicodim și altfel să nu fie.

S-a scris la 3 aprilie, în cetatea București, în anul 6988 <1480>.

† Io Basaraba cel Tînăr voievod, din mila lui Dumnezeu, domn.

Arh. St. Buc., S. I., nr. 63 (Tismana III/4).

Orig., perg. (33×27), pecete timbrată.

Cu două traduceri de la sfîrșitul sec. XVIII și din 1839; altă trad. ibidem, ms. 329 f. 586.

Copie slavă și trad. la Academia Republicii Socialiste România, XI/253.

Fotocopie ibidem, XX/61.

EDIȚII. Slav. *Venelin*, 121—123; *Miletic-Agura*, 336—337. Slav și trad. Ștefulescu, *Tismana*, 192—194; *Panaiteescu*, 314—316. Trad. *D.I.R., B.*, 167—168. Facs. *D.I.R., B.*, 362.

173

<1480 iulie — noiembrie>.

Cazan vistier și Staico comis scriu doamnei Maria că se bucură de eliberarea ei și că o așteaptă să se întoarcă în țară.

† Господи́нъ ни, госпогѣ Маріѣ, много здравіе и нискоє покло<не>ніе пріно-
симо господство ти, раби господства ти ꙗко сем давамо ѿ знаніе господство
ти, ере чюхмо за господство ти, ча те ест извадил Богъ из рѣкѣ вражмашъ,
та си ѿ рѣкѣ людем господи́нъ ни воеводе. За тои захвалѣмо и благодаримо
Бога за господство ти, како да те извадит Богъ да доидеш, да ни си пак
како ни си била и прѣжде господи́нъ.

И да знає господство ти, ере ѡт кѣда си ѡтишла, а ми стоимо и днѣю
и нокію, све за работѣ господства ти, ѡколо господина ни воевода, да те изва-
димо. И имамо надеждѣ на Бога, ере скоро те ке Богъ извадит, та чеш донт,
та ни чеш бит господи́нъ, како и господи́нѡу ни воевода.

И Богъ ти ѡмножит лета.

Раби господства ти, жѣпан Казан вистиар и жѣпан Станко комис.

<Pe verso:> Госпожде господи́нъ ми ꙗко Басарабе Младѣ воевода.

† Doamnei noastre, doamnei Maria, multă sănătate și adîncă încinăciune
aducem domniei tale, robii domniei tale și-ți dăm de știre domniei tale despre
aceasta, că am auzit despre domnia ta că încă te-a scos Dumnezeu din mîna
vrăjmașului și ești în mîna oamenilor domnului nostru, voievodul. De aceea,

mulțumim și îl lăudăm pe Dumnezeu pentru domnia ta, ca să te scoată Dumnezeu să vii, ca să ne fii iar doamnă, cum ne-ai fost și mai înainte.

Și să știi domnia ta că de când ai plecat, noi stăm și ziua și noaptea tot pentru lucrul domniei tale în jurul domnului nostru, voievodul, ca să te scoatem. Și avem nădejde în Dumnezeu, că în curînd te va scoate Dumnezeu și vei veni de ne vei fi doamnă, ca și domnul nostru, voievodul.

Și Dumnezeu să-ți înmulțească anii.

Robii domniei tale, jupan Cazan vistier și jupan Staico comis.

<Pe verso:> Doamnei domnului meu Basarab cel Tânăr voievod.

Arh. St. Brașov, nr. 461.

Orig., hîrtie (17×21), pecete aplicată, căzută.

Datat după I. Bogdan, *Relațiile I*, p. 278.

EDIȚII. Slav și trad. Bogdan, *op. cit.*, 277—278; Tocilescu, 534 *doc.*, 397—398 fără dată. Trad. Bogdan, *Relațiile*, 214.

174

<1480 iulie — noiembrie>.

Basarab cel Tânăr voievod scrie doamnei Maria că i-a trimis un dar lui Ștefan Bathori și că se bucură că a scăpat din mîinile vrăjmașului <Laiotă>.

† Милостію Божією Їв Басараба Младдї коевода и господинь вѣсен земли Уггровлахиискон. Пишет господство ми много здравїе родїтелю ми Мош ¹ любїмен господк Марїе, много здравїе. И в сем ти давам знанїе господство ти, за цю ми си порѣчал по наша слава, по Петрѣ, а господство ми добре ти смѣ разсмел за работѣ, ча те ест извадил Богѣ и прѣчиста Богоматерѣ и Батрѣ Шефанѣ вт рѣкѣ нашемѣ вражмацѣ и съда си ѣ рѣкѣ нашем людем и пѣргаром. За тон захвалѣм и благодарим Бога. И добре ми се мнит господство ми за тон и споан Батрѣ Шефанѣ за тон. И пак ни си пѣстила, ча те ест взела Батрѣ Стефанѣ, да мѣ си дѣщере по Богѣ. За тон добре ест зчинил и бити мѣ ке за дѣш². Тако и ти се даван, да мѣ си дѣщере, а вн да ти ест родїтел. И пак ни си пѣстила да зчиним дар Батрѣ Ицванѣ, а господство ми за тон разсмелѣх и зчиних и пѣстих, како чеш и господство ти видит; али да ест тон дар вт господство ти. И говори да мѣ си дѣщере и потрѣди се и постави си реч на прѣгарїе и моли се родїтелю ти Батрѣ Шефанѣ, да те пѣстет скоро, те да дондеш. Їко ли видиш, ча не можеш ница зчинит и не можеш скоро донти, а ти ме прости, и господство ти да си простена вт мене, ере

¹ Cuvintele « родїтелю ми Мош » sînt scrise deasupra rîndului, cu altă cerneală.

² Pasajul « и бити . . . дѣш », la fel.

ДОСТА СЕ НЕКОЛИСАХЪ СЪ БОЛѢРИ ГОСПОДСТВА МИ, ТАКО НЕМАМЪ ЦЮ ДА СЧИНИМЪ; ЕРЕ ТЕБЕ ТИ СЕ СЛЪЧИ ТА ХОДИШЪ УТЪ РЪКЕ ДО РЪКЕ, ТА НЕМАМЪ ЦЮ ЧИНЮТЪ¹.

И БОГЪ ТИ СЛЪМОЖИТЪ ЛЕТА ГОСПОДСТВО ТИ.

И ЦЮ ИЗРЕЧЕТЪ ПЕТРЪ, ДА ВЕРШЕШЪ².

† Іу Басарабъ Младдѣ воеводѣ, милостѣ Божѣ господаринѣ.

<Pe verso:> РОДІТЕЛЮ МИ МОШ И ГОСПОЖДЕ ГОСПОДСТВА МИ МАРІЕ.

† Din mila lui Dumnezeu, Io Basarab cel Tânăr voievod și domn a toată țara Ungrovlahiei. Scrie domnia mea multă sănătate părintelui meu <sufletesc>, Moș și³ iubitei doamne Maria, multă sănătate. Și despre aceasta îți dau de știre domniei tale: pentru ceea ce mi-ai încredințat prin sluga noastră, prin Petru, iar domnia mea bine te-am înțeles de faptul că te-a scos Dumnezeu și preacurata maică a lui Dumnezeu și Batăr Ștefan din mîinile vrăjmașului nostru și acum ești în mîinile oamenilor noștri și ale pîrgarilor. Pentru aceasta, îi mulțumesc și-l laud pe Dumnezeu. Și îmi pare bine domniei mele de aceasta și-i mulțumesc lui Batăr Ștefan pentru aceasta. Și iarăși ne-ai trimis <veste> că te-a luat Batăr Ștefan, ca să-i fie fiică de suflet. Pentru aceasta, bine a făcut și să-i fie lui de suflet⁴. Astfel și tu dă-te să-i fie lui fiică, iar el să-ți fie ție părinte. Și iarăși ne-ai trimis <veste> să-i fac un dar lui Batăr Iștvan, iar domnia mea am înțeles de aceasta și am făcut și am trimis, cum vei vedea și domnia ta; însă să fie acest dar de la domnia ta. Și spune-i că-i ești fiică și trudește-te și pune vorbă pe lingă pîrgari și roagă-te de părintele tău, Batăr Ștefan, să-ți dea drumul mai curînd și să vii. Iar dacă vei vedea că nu-ți face nimica și nu poți să vii mai curînd, tu iartă-mă și domnia ta să fie iertată de mine, căci destul m-am nevoit cu boierii domniei mele, astfel n-am ce să mai fac; căci ți s-a întîmplat să mergi din mîină în mîină și n-am ce să fac.⁵

Și Dumnezeu să înmulțească anii domniei tale.

Și ce va spune Petru, să crezi⁶.

† Io Basarab cel Tânăr voievod, din mila lui Dumnezeu, domn.

<Pe verso> Părintelui meu, Moș și doamnei domniei mele, Maria.

Arh. St. Brașov, nr. 106.

Orig., hîrtie (25,5×21), pecete timbrată, cu legenda:

† Іу Басарабъ Младдѣ воеводѣ

Fotocopii la Academia Republicii Socialiste România, VII/57 și XIV/44.

Datat după I. Bogdan, *Relațiile I*, p. 161.

EDIȚII. Slav. *Miletić*, 82, fără dată. Slav și trad. Bogdan, *op. cit.*, 159—161; Tocilescu, *534 doc.*, 122—123, fără dată. Trad. Bogdan, *Relațiile I*, 101—102.

¹ Pasajul « ере тебе . . . чинютъ », este scris deasupra rîndului cu altă cerneală.

² Pasajul « и цю изречет . . . вершеши », la fel.

³ Cuvintele « părintelui meu Moș și » la fel.

⁴ Pasajul « și să-i fie lui de suflet », la fel.

⁵ Pasajul « căci ți . . . fac », la fel.

⁶ Pasajul « și ce va . . . să crezi », la fel.

1480 (6989) noiembrie 7, București.

Basarab cel Tânăr voievod întărește lui Stroe logofăt ocine în satele Orboești și Brătești.

† Въ Христа Бога благовѣрни и благочѣстиви и Христолюбиви самодръжавни Іу Басараба Младї воєвода и господинь милостивим Божїим и Божїем дарованием владажшїми и господствѣжшїми въ сєи земли Уггровлахїнскои ещєже и запаинниским странам Ямлашѣ и Фагарашѣ херцег. Благопроизволи господство ми своим благым произволением чистим и свѣтлим сръдцем господства ми, даровахъ сѣи въсєчесни и благообразни и прѣпочетаннини иже надъ въсѣли чѣсти дарувъ настоѣи сѣи хрѣсовѣла господства ми волѣром, жѣпанѣ Тѣдорѣ логофет и жѣпанѣ Строе шѣре мѣ и дѣщери мѣ Стане тако оуложи жѣпан Строе предъ господство ми дѣщери си Стане, да мѣ естъ въ сына мѣсто а жѣпана Тѣдора логофета да естъ съ дѣщериным Строевымъ за єдномъ брати на села що иматъ жѣпан Строе, ѡ Орбоаци и ѡ Брѣтеци, вѣре колико естъ дєл Строев. И господство ми дадоше конъ, а господство ми га пакы простихъ.

Ян докле щєтъ бити жикъ жѣпан Строе да си естъ онъ самъ вѣсѣленъ съ вчина ми си; а по смърти Строевє да естъ дѣщин мѣ Стане надъ теми вчинами и надъ сєемъ добиткомъ Строевєм. Ящє ли сє слычатъ и дѣщери мѣ Стане съ смъртъ, а тизи вчине да сѣ Тѣдорѣ логофетѣ. Я прѣдалика въ нихъ на нѣстъ нѣ да [сѣ] сѣтъ вчине вставшимъ.

Тѣмъ радї имъ даде и господство ми да имъ сѣтъ въ вчинѣ и въ вхѣбѣ и ни втъ кожеже непотѣкновєно по вризмѣ господства ми, тѣмъ и дєцамъ ихъ и вѣнѣчетомъ и прѣвѣнѣчетомъ ихъ, <по>очєвши втъ овчнєго вѣла, втъ свиннєго вѣла втъ пчєларства и втъ кѣбларста, втъ винаричъ, втъ дичимъ, втъ посади, втъ талпи, втъ сѣнокоснѣ, втъ воза, втъ подвода и втъ въсѣхъ сѣжєвахъ и дѣжєвахъ елика сє вѣрѣтѣетъ въ самодръжавнои земли и вѣласти господства ми. И да ихъ не смѣтѣ бантовати ни сѣдєць ни вичєа ни инѣ нихѣто втъ сѣбг или втъ правитєлъ господства ми пославаємихъ по милостєхъ и по работєхъ господства ми, понеже кто сє би покѣсилъ позабавити имъ ащє и власъ єдинъ, то такови иматъ въспрїєти вєлико зло и вѣргїю втъ господства ми тако невѣрникъ и прѣстѣпникъ и посрамитєлъ сємѣ хрѣсовѣлаѣ господства ми.

Щєже и заклинанїє поставѣтѣтъ господство ми: по смърти господства ми кого избєрєтъ господь Богъ бити господинь Блѣшконъ земли или втъ сръдєчнѣго плода господства ми или втъ сѣродникъ господства ми или, по грѣсѣхъ нашихъ, втъ иноплєменикъ настанєтъ бити господинь Блѣшконъ Земли, да ащє почєтєтъ и сѣхранитъ и понокитъ и вѣтвѣрѣдитъ сѣе вѣше писанїє господства ми того господь Богъ да сѣхранитъ и почєтєтъ и оутвѣрѣдитъ¹ въ господствѣ єго; ащєлиже

¹ Loc rupt.

посрамит и поперет и разорит тѣго господь Богъ да посрамит и разорит и поперет и ѡбнет зде тѣломъ а въ бж<дж>ѣши вѣкъ съ дѣшеж и да ест съ Юда и съ Яриѧ и съ инѣми Юдене еже възъпише на господа Бога и спаса нашего Исуса Христа и рекоше: крък его на ныхъ и на чедехъ ихъ еже ест и бждет въ вѣкы, аминь.

СВЕДЕТЕЛІЕ СЕМЪ ХРИСОВЪСЪ господства ми: жѡпан Станило Басіевъ, жѡпан Бонко Татѡлов, жѡпан Казан велики дворник, жѡпан Винтиль велики логофеть, Пардосѡ спатарь, Бѡцкат пахарник, Пипер столник, Станко колмес Радѡль вистигарь, Бѡгѣнѡ сѡлар, Владѣслав страторник.

И азъ, Нѣг граматик, еже исписахъ въ настолни градъ Бѡкѡрѣци, мѣсеца ноемвриѧ 3 дѣнь въ лѣтѣ х<сцп>ѡ.

† Іw Басараба Младѣ квевѡда, мнлостіѧ Божіѧ господинь.

† În Hristos Dumnezeu, binecredinciosul și binecinstitorul și de Hristos iubitorul și singur stăpînitorul, Io Basarab cel Tînăr voievod și domn, din mila lui Dumnezeu și cu darul lui Dumnezeu, stăpînind și domnind peste toată țara Ungrovlahiei, încă și al părților de peste munți, Amlășului și Făgărașului herțeg. A binevoit domnia mea cu bunăvoința sa, cu inimă curată și luminată a domniei mele, am dăruit hrisovul domniei mele atotcinstit și cu frumoasă față și preacinstit care stă deasupra tuturor cinstitelor daruri, boierilor jupanului Tudor logofăt și jupanului Stroe, cumnatul său și fiicei lui, Stana, căci a așezat jupan Stroe înaintea domniei mele pe fiica sa Stana, să-i fie în loc de fiu, iar pe jupan Tudor logofăt să fie, împreună cu fiica lui Stroe, frați pe satele pe care le are jupan Stroe, în Orboești și în Brătești, oricît este partea lui Stroe. Și domniei mele au dat un cal, iar domnia mea iarăși l-am iertat.

Dar pînă cînd va fi viu jupan Stroe, să fie el singur volnic cu ocinele lui; iar după moartea lui Stroe, să fie fiica sa Stana peste aceste ocine și peste toată averea lui Stroe. Dacă însă se va întîmpla moarte și fiicei lui, Stana, iar acele ocine să fie ale lui Tudor logofăt. Iar prădalica la dînșii să nu fie, ci să fie ocinele celor rămași.

De aceea, le-am dat și domnia mea, să le fie de ocină și de ohabă și de nimeni neatins, după porunca domniei mele, lor și copiilor lor și nepoților și strănepoților lor, începînd de la vama oilor, de vama porcilor, de albinărit și de găletărit, de vinărici, de dijme, de posade, de talpe, de cositul finului, de care, de povoade și de toate slujbele și dăjdiile, cîte se află în țara de sine stătătoare și în stăpînirea domniei mele. Și să nu cuteze să-i turbure nici sudeț, nici birari, nici altul nimeni dintre slugile sau dintre dregătorii domniei mele, trimiși după milosteniile și după muncile domniei mele, pentrucă cine s-ar încumeta să-i împiedice, chiar și cu un fir de păr, unul ca acela va primi mare rău și urgie de la domnia mea, ca un necredincios și călcător și batjocoritor al acestui hrisov al domniei mele.

¹ Omis.

Încă și blestem am pus domnia mea: după moartea domniei mele, pe cine va alege domnul Dumnezeu să fie domn al Țării Românești sau din rodul inimii domniei mele sau din rudenia domniei mele sau, pentru păcatele noastre, din alt neam se va ridica să fie domn al Țării Românești, dacă va cinști și va păzi și va înnoi această mai sus-scrisă a domniei mele, pe acela domnul Dumnezeu să-l păzească și să-l cinstească și să-l întărească în domnia lui; iar dacă va batjocori și va călca și va nimici, pe acela domnul Dumnezeu să-l batjocorească și să-l nimicească și să-l calce și să-l ucidă aici cu trupul, iar în veacul viitor cu sufletul și să fie cu Iuda și cu Arie și cu alți iudei, care au strigat asupra domnului Dumnezeu și mîntuitorului nostru Iisus Hristos și au spus: sîngele lui asupra lor și asupra copiilor lor, ceea ce este și va fi în veci, amin.

Martorii acestui hrisov al domniei mele: jupan Stanilo al lui Vasie, jupan Voico al lui Tatul, jupan Cazan mare vornic, jupan Vintilă mare logofăt, Pardosul spătar, Buțcat paharnic, Piper stolnic, Staico comis, Radul vistier, Bugheanul sulger, Vladislav stratornic.

Și eu, Neag gramatic, care am scris în cetatea de scaun București, luna noiembrie 7 zile, în anul 6989 <1480>.

† Io Basarab cel Tinăr voievod, din mila lui Dumnezeu, domn.

Acte Cantacuzino.

Orig., perg. (34×38), pecete atîrnată, căzută.

EDIȚII. Trad. D.I.R., B., 168—170.

176

<1481 martie — iunie>.

Cazan mare vornic poruncește unor vameși să lase pe sașii din Brașov să se întoarcă la casele lor.

† Пишет жупан Казан велчки дкорник, до тебе Миханлъ и Бъркъ и Опркъ и такози ви говорим: с кою час цю видѣте сию книгу мою, а ви да вставите внизи саси вт Брашов, да иде домоу си, и по Прахова и по Теѣбженъ и да ходи сваки чловеки и вт тамо ввамо и вт ввамо тамо, да не бѣде пазиторни никѣде и да се не дрѣжит пѣт.

Или ви да придѣте на град Крачнев, како знате поскоро.

Или вт саси да се вдрѣте, да мѣ га не липсат ни един влас¹.

† Scrie jupan Cazan mare vornic către tine, Mihăilă și Bircă și Oprea și astfel vă vorbesc: în ceasul în care veți vedea această carte a mea, voi să lăsați pe acei sași din Brașov să meargă la casele lor și pe Prahova și pe

¹ Mai întii fusese scris: « да мѣ га не липсат ница », dar apoi a fost șters.

Teleajen și să umble orice om și de acolo incoace și de aici într-acolo, să nu fie păzitori nicăieri și să nu se țină calea.

Iar voi să veniți la cetatea Crăciunei, cum știți mai curînd.

Iar de sași să vă feriți, să nu le lipsească nici un fir de păr¹.

Arh. St. Brașov, nr. 503.

Orig., hîrtie (10×21,5), pecete aplicată, căzută.

Fotocopii la Academia Republicii Socialiste România, VII/186 și XVIII/28.

Datat după I. Bogdan, *Relațiile I*, p. 286.

EDIȚII. Slav și trad. Bogdan, *l.c.*; Tocilescu 534 *doc.*, 401—402, fără dată. Trad. Bogdan, *Relațiile*, 215—216.

177

1481 (6989) iunie, Tîrgoviște.

Basarab cel Tînăr voievod întărește lui Bratu și lui Pătru jumătate din satul Mănicești.

† Многостѣмъ Божіѡмъ, Іѡ Младѣ Басараба кѡевода и господинь въсен земан Оуггровлахїнскон и син добраго Басарабе конкодаѣ. Дават господство ми сѣе поклѣнїе господства ми Братѡѡ съ синовн си² и Пѣтрѡ съ синовн си, іако да им ест Ѹ Мѣнничєси половина³, понеже покѡпнше ѡт Хѣнскѣ за два колоки⁴ и аспри ѡ. Яли Братѡѡ съ синовн си да ест над два дела⁵, а Пѣтрѡ съ синовн си да ест на третїи⁶ дел. И господствѡ ми дадохє кон.

Бєго ради им дадох и господство ми да им ест къ ѡчинш и къ ѡхаєѡ, ни ѡт когоже непотѡжковєно, по рѣчи господства ми.

Сн свєдетєлѣ: жѡпан Стѣннлѡ еже вєкши дворник, жѡпан Бонко Татѡлов, жѡпан Казан велєки дворник, жѡпан Бєнтнлѡ логоѡет, Бѡцкѡт пѣхарник, Станко комєс, Пинєр столник Радѡл вєстїтар, Долофан спатар, Влѣднєслав страторник.

И азѡ, Кодрѣ граматик, еже испнєсахъ къ Трѣговнцє, мѣсеца юнїа.....⁷ къ лѣт ѡсциѡ. Исправник Ратѣ пѣркѡлає Поєнарєм.

† Іѡ Басараба кѡевода, многостѣмъ Божїѡмъ господинь.

† Din mila lui Dumnezeu, Io Basarab cel Tînăr voievod și domn a toată țara Ungrovlahiei și fiul bunului Basarab voievod. Dă domnia mea această poruncă a domniei mele lui Bratul cu fiii lui⁸ și lui Pătru cu fiii lui, ca să le

¹ Mai întii fusese scris: « să nu le lipsească nimic », dar apoi a fost șters.

² Textul: Братѡѡ съ синовн си а fost șters ulterior.

³ половина, șters ulterior.

⁴ два колоки șters ulterior.

⁵ яли Братѡѡ съ синовн си да ест над два дела, șters ulterior.

⁶ третїи, șters și scris deasupra: шестн

⁷ Loc alb.

⁸ Textul: « Bratul cu fiii lui » a fost șters cu roșu.

fie în Mănicești jumătate¹, pentrucă au cumpărat-o de la Hinsea pe doi boi² și 70 de aspri. Dar Bratul cu fiii lui să fie pe două părți³, iar Pătru cu fiii lui să fie pe a treia⁴ parte. Și domniei mele i-au dat un cal.

De aceea, le-am dat și domnia mea, ca să le fie de ocină și de ohabă, de nimeni neatins, după zisa domniei mele.

Și martorii: jupan Stănilă, care a fost vornic, jupan Voico al lui Tatul, jupan Cazan mare vornic, jupan Ventilă logofăt, Buțcat paharnic, Staico comis, Piper stolnic, Radul vistier, Dolofan spătar, Vlădislav stratornic.

Și eu, Codrea gramatic, care am scris în Tîrgoviște, luna iunie...⁵ în anul 6989 <1481>. Ispravnic Ratea pîrcălab al Poenarilor.

† Io Basarab voievod, din mila lui Dumnezeu, domn.

Muz. de ist. Buc., nr. 13.133.

Orig., perg. (17×30), pecete aplicată, căzută.

Fotocopie la Academia Republicii Socialiste România, LXXIV/50.

EDIȚII. Slav și trad. Panaitescu, 318–319. Trad. D.I.R., B., 170. Facs. D.I.R., B., 363.

178

1481 (6989) august 16, Pitești.

Basarab cel Tînăr voievod întărește lui Roman și altora ocine la Ulitești și la Micești.

† Милостивум Божіум, Іу Младї Басараба воєвода и господинъ вѣсе земли Угровлахїнскон, сынъ добраго Басараба воєвода. Дават господство ми сїе повелѣніе господства ми сасем господства ми Романѣ и съ сыновем си и съ братїам его, Дан и Радул и Микѣл и Мѣшат и съ сынове им, тако да им ест ѿ Улитещи дел Замоне каре колико ест дрѣжал Замона, понеже кѣпише от Замона за ѿ аспрїе и кон а и два вола. И пакѣ да им ест ѿ Мичеши дел Ганек, понеже кѣпише от сына Ганека, от Бѣнїе, за ѿ аспрїе и два конѣ и една крака. И господство ми дадоше един кон.

Сего радї им дадох и господство ми и децам нх, внѣчетом, превнѣчетом нх, вѣ ннх прѣданика да нѣст, а нѣ да ест <вставші>⁶ им вѣ вчинѣ и вѣ вхлѣбѣ и ни от когоже непотѣкнуено по реч господства ми.

¹ «jumătate» șters ulterior.

² «doi boi», șters ulterior.

³ «Dar Bratul cu fiii săi să fie pe două părți», șters ulterior.

⁴ «a treia», șters ulterior și adaus deasupra: «șase».

⁵ Loc alb.

⁶ Loc rupt.

СѢДѢТЕЛІЕ: ЖЪПАН НѢГЪ БНѢШИ ДВОРНІКЪ, ЖЪПАН СѢТАНЛО БАСІЕКЪ, ЖЪПАН БЛАДУЛ ДВОРНІКЪ БЕАНКН, СЪКАЛА ВІСТІАРЪ, БІНТНАЪ ЛОГОФЕТЪ, ПАРДОСАЪ СПАТАРЪ, ПЕХАРНИКЪ МИРЧА БЪЦКАТЪ, ПЪТРОСЪ СТОЛНИКЪ, СѢТАНКО КОМНСЪ.

ДРАГОН ПИСА СЪ ПИТАЦИНЪ, МЪСЕЦА АУГУСТЪ СІ ДЪНЪ, ВЪ ЛѢТЪ ХСЦПӨ.

† Іо Басараба Младѣ въевѣда, мноостѣа Божѣа господннѣ.

† Din mila lui Dumnezeu, Io Basarab cel Tânăr voievod și domn a toată țara Ungrovlahiei, fiul bunului Basarab voievod. Dă domnia mea această poruncă a domniei mele slugilor domniei mele lui Roman și cu fiii lui și cu frații lui, Dan și Radul și Micul și Mușat și cu fiii lor, ca să le fie în Uli-tești partea lui Zamona, oricît a ținut Zamona, pentrucă au cumpărat-o de la Zamona, pentru 400 aspri și un cal și doi boi. Și iarăși să le fie la Micești, partea lui Ganea, pentrucă au cumpărat-o de la fiul lui Ganea, de la Bănie, pentru 100 aspri și doi cai și o vacă. Și domniei mele i-au dat un cal.

De aceea, le-am dat și domnia mea și copiilor lor, nepoților și strănepoților lor, la ei prădalica să nu fie, ci să fie celor rămași, de ocină și de ohabă și de nimeni neatins, după spusa domniei mele.

Martori: jupan Neag fost vornic, jupan Stanilo al lui Vasie, jupan Vladul mare vornic, Sucală vistier, Vintilă logofăt, Pardosul spătar, paharnic Mircea Buțcat, Pătru stolnic, Staico comis.

Drăgoi a scris, în Pitești, luna august 16 zile, în anul 6989 <1481>.

† Io Basaraba cel Tânăr voievod, din mila lui Dumnezeu, domn.

Academia Republicii Socialiste România, XL/6.

Orig., hîrtie (24×21,5), pecete aplicată.

EDIȚII. Slav. *Miletić-Agura*, 340. Slav și trad. *Panaitescu*, 320—321. Trad. *D.I.R.*, B., 170—171. Facs. *Năsturel, Nova plantatio*, 30; *D.I.R.*, B., 364.

179

1482 (6990) martie 23, Gherghița.

Basarab cel Tânăr voievod întărește m-rii Snagov sate și munți și-i dăruiește jumătate din satul Velea, moară, vamă și un obroc anual în bani, grîu și orz.

† Иже еанци дѣхумъ Божѣемъ въдѣтъ сѣ, сынъ сытъ сынове Божѣи, такоже рече божественн апостоль, нже правды любетелѣе емѣ же въ сѣдъ текжци подвигумъ добрымъ подвижацимъ сѣ, желаемъа въспрѣшже жънзнь, а земльни земанъ вставльше н на небеси прилѣпнше сѣ, блаженъььь ннъ нже гласъ радванѣа слышавше, егоже присно н слышжт: „Прѣндѣте благословенн отца моего н наследствоуште сѣ тако оуготованно ест царствѣа въ сложенѣа мѣра“.

Иже и азъ благокръпнн и благочестнзын и Христолюбивнн и самодръжавнн, Іу Басараба квекѡда и господинь, сынк Басараба добраго квекоде, мнлостїа Божїем и Божїем дарованїем обладавшнми и господствоужншнми въсе землн Угровлахїнскон, ещєже и запалнинскимь странам, Илмашу и Фагарашу херцег, иже въ силѣ благопронзволи господство мї, сконм благымь пронзволенїем, чистнм и свѣтлнм срьдцем и тако прославити прославльшаго ма Бога и на прѣстола свѣтопочнвшнх рѡдїтелїе господства мї и съ славож възнесешаго ма. Сеже въспомѣнж господство мн, іако мнѡси царїе въ царствїа си въселнша сѡ нж малы небеснагѡ царствїа наслѣдоваша, тѣшж бо сѡ и азъ не тѣчїе сїе царство исправити, нж присно и ѡ дшнж свож съматрѣти.

Тѣм радї дарѡва господство мн сѡн въсєчкстнїн и благообразнн и прѣпочтанїн, иже надъ въсємн чѣсти и даров, надестожи хрисовоуль господства мн, храмъ и шбитѣли свѣтомъ мннастнрю ѡт Снѣгов, еже естъ въведенїе прѣсвѣтѣнн владїчнцн нашн Богороднцн и чєснѣншомъ иже въ свѣщенно инокѡхъ, наставннкъ и оучнтелю словєснаго стада Христова, старцъ іеромонахъ курь Сѹѡналїю и въсѣм вратїам ѡ Христѣ, еанко се шєрѣтажтъ въ свѣтн мннастнр, іако приложи господство мн ѡ свѣтн мннастнр пол ѡт Бєлє и съ воденнцъ ѡт Нѣжлов и кама Праховъ ѡсѡ, да естъ за покровъ свѣтомъ мннастнрѡ и келїемъ цю сѡ ѡ свѣтн мннастнр.

И пакн карє колнко села нматъ свѣтн мннастнр оу сѡдство Слѡховъ, а ѡно да се възметъ бнр ѡт бнрарєхъ коєхъ хтєтъ бнтн ѡт вєчннєхъ мннастнрѡ, та да се прнносєтъ ѡ свѣтн мннастнр, дондє стонтъ свѣтн мннастнр, да бѹдєтъ за работанїю вноградомъ мннастнрѡ.

И пакн да естъ свѣтомъ мннастнрѡ третїе дєл ѡт камешїнство Слѡховъ ката годннѡу, дондєже стонтъ свѣто мєсто, да естъ за возокъ на просвѣщенїе свѣтєн црѣккн.

И пакн приложи господство мн свѣтомъ мннастнрѡ іако ката годннѡ да се прнносєтъ ѡ свѣтн мннастнр ѡт сѡдство Праховє, ѡт н села н кѣбєлє жнто н н єчмєн ѡт села цю бѹдєтъ прилєж мннастнрѡ.

И пакн да естъ свѣтомъ мннастнрѡ д воденнцє ѡт Андрихъ, како сѡ бнлє н прн днн Бладъ вєкѡде и карє коє села сѡ пазнлн тѣда на тїєзн вѡденнцє, тїж да нхъ пазнтъ н направнтъ н сѣда, егда сѡ разваллѡт.

И пакн да естъ свѣтомъ мннастнрѡ оу кама госпѡждннн четвєртн дєл н ѡт дрѡгн четвєртн дєл пѡложнна н кама Лѡпатнє.

И пакн карє колнко села сѡ свѣтомъ мннастнрѡ: Фрннгншєцн н Изворанн н пол ѡт Тѣнкѣвєцн н Гермѣнєцїн н Попєцїн н Добрѡшєцїн н Тѡрєцїн н пол ѡт Шѡлдєцн н пол ѡт Сѡрѣчннєцн н Ннмнрєцн н пол ѡт Спанцовъ н Брѣсєцн н пол ѡт Стрѣшцн н пол ѡт Крѣчмарн н Грѣднцѡ сѡ н пол ѡт Бєлє н пѡлннѡ Грѣбовѡ н Флѡрѣюлѡ н Пѡлннѡ Манєкѡ.

И ѡно карє цю се цєтъ ѡчнннтъ надъ тїєзн села н пѡлннє, бѹдн глобє нлн дѡшєгѡбннє нлн бѹдн цю, а ѡно да не мєтєхѡтъ ннкто пѡлєжнтн, нн двѡрннк вєлннкн, нн сѡдєцъ, нн нн ннкто ѡт правнтєлѡ нлн ѡт слѡгъ господства мн, а нѡ карє цю кє ѡчнннтн, глобє нлн дѡшєгѡбннє, да се донєсєтъ ѡ мннастнр. Та егда

се счинит глобе над тѣзи села, а они да не идѣт калѣгери сами да пленѣют, а нѣ да послет егѣмен единъ въ братѣхъ до великаго дворника, та да послет дворникъ една слѣга господска и дрѣга дворникова, та да пленитъ они и да отнесѣтъ на монастырь, а егѣмен да дастъ двораномъ цю имъ естъ правда и кѣакоу бити глоба. Егѣо радѣ ни единъ правительъ господарскы да не метехатъ с тѣмизи села, ни кѣбеларь, ни пчеларе, ни джмаре, ни нихто что кѣзети въ елика естъ «монастырскъ»а достоанѣа. Тѣжъ кѣскъ да естъ свѣтомѣ монастырѣ въ вѣки, въ очинѣ и въ хѣбѣ и божественни мнокимъ въ пицѣ и въ вѣчное кѣспоминанѣе свѣтопокишихъ родитѣлѣе господства ми, потомъ и господствоу ми.

Егѣо радѣ никто да не смѣетъ бантовати тѣхъ села или елико више пишетъ, понеже варе кто се би покѣсна забавити или теглантѣи аще и въ власъ единъ, а тѣ таковыи чловѣкъ иматъ кѣспрети велико зло и врѣте въ господство ми како невѣрникъ и прѣстѣпникъ и посрамитель сѣмоу повелѣнѣю господства мѣ.

Заканнанѣе поставлѣетъ господство ми: по сѣмрѣти господства мѣ, кого изберетъ господъ Богъ бити господинъ Блашконъ земанъ или въ срѣдечнаго плода прѣкѣзлюбленыхъ сыновѣхъ господства ми или въ сѣродникъ господства ми, или, по грѣшехъ нашихъ, въ иноплеменикъ, да аще почѣтетъ и поновитъ и стверѣдитъ и скрѣпитъ сѣе повелѣнѣе господства ми, а того господъ Богъ да стверѣдитъ и да почѣтетъ «и да скрѣпитъ» въ господствѣ его; а аще ли не стверѣдитъ и не поновитъ сѣе повелѣнѣе господства ми, а ноу разоритъ и посрамитъ «и расипетъ» а того господъ Богъ сътворивши небо и земанъ да свѣетъ «и да разоритъ» его здѣ съ тѣломъ, а въ бѣдѣщаго вѣцѣ съ дѣшежъ и да мѣ естъ съпостатница прѣчнѣста Божѣа мати на страшнои и неѣмнѣномъ сѣднѣе идеже лицемѣрѣи нѣстъ и да имѣатъ сѣчестѣе съ Юдое и съ Ирѣе и съ инѣми ѣудеи еже кѣзѣпише на господа Бога и спаса нашего Исуса Христа и рекоше, крѣвъ его на нихъ и на чедѣхъ ихъ, еже естъ и бѣдетъ въ вѣки, амѣн.

«Е»же и свѣдетелѣе поставлѣетъ господство ми сѣемѣ повелѣнѣю господства мѣ: мѣтрѣполитъ кѣръ Макариѣе, жѣпанъ Прѣвоуа велики дворникъ, жѣпанъ Мирча пѣхарникъ, жѣпанъ Барѣва, жѣпанъ Дѣмѣтрѣ Гиздавецъ, жѣпанъ Прѣвѣ логотетъ, жѣпанъ Мирчѣ дворникъ, Ялѣвъ спатаръ, Корманъ и Стоганъ армашинъ, Пиперъ столникъ, Станко комне, Блѣднѣславъ вѣстѣаръ, Ена страторникъ.

И азъ, Калогана, писахъ въ Гергици, мартѣа кѣ, въ лѣтъ хѣсѣцъ, индѣктѣи еѣ.
† Іо Басараба кѣкѣвѣда, милостѣа Божѣа господинъ.

† Acei cîți se poartă cu duhul lui Dumnezeu, aceia sînt fiii lui Dumnezeu, cum spune dumnezeiescul apostol, căruia pe urmă mergîndu-i cei iubitori de dreptate și cei ce se străduiesc spre cele bune, au dobîndit viața dorită, cele pămîntești lășîndu-le pămîntului și de ceruri alipindu-se, acel glas fericit de bucurie auzînd, pe care veșnic îl și aud: «Veniți binecuvîntații tatălui meu și moșteniți împărăția care este gătită vouă de la întemeierea lumii».

Deci și eu, binecredinciosul și binecinstitorul și de Hristos iubitorul și singur stăpînitorul, Io Basarab voievod și domn, fiul lui Basarab bunul voievod

din mila lui Dumnezeu și cu darul lui Dumnezeu stăpînind și domnind peste toată țara Ungrovlahiei, încă și al părților de peste munți, Amlaşului și Făgăraşului herţeg, care cu putere a binevoit domnia mea cu a sa bunăvoință, cu inimă curată și luminată și ca să proslăvesc pe Dumnezeu care m-a proslăvit și m-a ridicat cu slavă în scaunul sfîntrăposaților părinți ai domniei mele. Aceasta amintindu-mi domnia mea, că mulți împărați s-au veselit în împărăția lor, dar puțini au moștenit împărăția cerurilor, mă străduiesc și eu, nu numai să cîrmuiesc această împărăție, ci să socotesc pururea și de sufletul meu.

De aceea, a dăruit domnia mea acest atotcinstit și cu frumoasă față și preacinstit, care este deasupra tuturor cinstelor și darurilor, hrisovul de față al domniei mele, hramului și locașului sfintei mănăstiri de la Snagov, care este văvidenia preasfintei stăpînei noastre, născătoare de Dumnezeu și preacinstitului între ieromonahi, nastavnicului și învățătorului turmei cuvîntătoare a lui Hristos, bătrînului ieromonah chir Eftimie și tuturor fraților în Hristos, cîți trăiesc în sfînta mănăstire, că a dăruit domnia mea la sfînta mănăstire jumătate din Velea și cu moara de la Neajlov și vama Prahovei toată, să fie pentru acoperirea sfintei mănăstiri și a chiliilor care sînt la sfînta mănăstire.

Și iarăși oricîte sate are sfînta mănăstire în județul Elhov, iar la ele să se ia birul de la vecinii mănăstirii de către birarii care vor fi, să-l aducă la sfînta mănăstire, cît va sta sfînta mănăstire, să fie pentru lucrarea viilor mănăstirii.

Și iarăși să fie sfintei mănăstiri a treia parte din vămășia Elhovului, pe fiecare an, pînă cînd va sta sfîntul loc, să fie pentru ceară la luminarea sfintei biserici.

Și iarăși a dăruit domnia mea sfintei mănăstiri, ca să se aducă la sfînta mănăstire în fiecare an din județul Prahova, de la 8 sate, 8 găleți de grîu și 8 de orz din satele care vor fi supuse mănăstirii.

Și iarăși să fie sfintei mănăstiri 4 mori de la Didrih, așa cum au fost și în zilele lui Vlad voievod și oricîte sate au avut grijă atunci de acele mori, acelea să aibă grija și să le dreagă și acum, cînd se vor strica.

Și iarăși să fie sfintei mănăstiri din vama Doamnei a patra parte și din alt sfert jumătate și vama Lopatnei.

Și iarăși, oricîte sate sînt ale sfintei mănăstiri: Fringhișești și Izvorani și jumătate din Tîncăbești și Ghermăneștii și Popeții și Dobroșeștii și Turbații și jumătate din Șoldești și jumătate din Sărăcinești și Nimireștii și jumătate din Spanțov și Bîrșești și jumătate din Străoști și jumătate din Cîrcimari și Grădișta toată și jumătate din Velea și muntele Gîrbova și Floreaiul și Muntele lui Manea.

Și orice s-ar face în acele sate și munți, fie gloabe sau dușegubine sau orice, să nu se amestece nimeni să prade, nici vornicul mare, nici cel mic, nici sudeț, nici nimeni altul dintre dregătorii sau dintre slugile domniei mele, ci orice s-ar face, gloabe sau dușegubine, să se aducă la mănăstire. Iar cînd se fac gloabe asupra acelor sate, să nu meargă călugării singuri să prade, ci să trimită egumenul

pe unul dintre frați la marele vornic ca să trimită vornicul o slugă domnească și alta vornicească, ca să prade ei și să ducă la mănăstire, iar egumenul să dea curtenilor ce le este dreptul și cum va fi gloaba. De aceea, nici un dregător domnesc să nu se amestece cu acele sate, nici gălctar, nici albinar, nici dijmar, nici nimeni să nu ia ceva din ce se cuvine mănăstirii. Acestea toate să fie sfinte mănăstiri în veci, de ocină și de ohabă și dumnezeieștilor călugări de hrană și de veșnică pomenire sfintrăpoșaților părinți ai domniei melc, după aceea și domniei mele.

De aceea, nimeni să nu cuteze să turbure acele sate sau cîte sînt mai sus scrise, pentrucă oricine s-ar încumeta să împiedice sau să le tragă, chiar și cît un fir de păr, un om ca acela va primi mare rău și urgie de la domnia mea, ca un necredincios și călcător și batjocoritor al acestei porunci a domniei mele.

Blestem pune domnia mea: după moartea domniei mele pe cine va alege domnul Dumnezeu să fie domn al Țării Românești sau din rodul inimii preaiubiților fii ai domniei mele sau din rudele domniei mele sau, pentru păcatele noastre, din alt neam, dacă va cinsti și va înnoi și va întări și va împuternici această poruncă a domniei mele, pe acela domnul Dumnezeu să-l întărească și să-l cinstească <și să-l împuternicească> în domnia lui; iar dacă nu va întări și nu va înnoi această poruncă a domniei mele, ci va risipi și va batjocori și <va nimici>, pe acela domnul Dumnezeu, făcătorul cerului și al pămîntului, să-l ucidă și să-l nimicească, aici cu trupul și în veacul viitor cu sufletul și să-i fie potrivnică preacurata maică a lui Dumnezeu la judecata cea cumplită și neîndurată, unde <nu este> fățarnicie, și să aibă parte cu Iuda și cu Arie și cu ceilalți iudei care au strigat asupra domnului Dumnezeu și mîntuitorului nostru Iisus Hristos și au spus: sîngele lui asupra lor și asupra copiilor lor, ceea ce este și va fi în veci, amin.

Iată și martori pune domnia mea acestei porunci a domniei mele: mitropolitul chir Macarie, jupan Pîrvul mare vornic, jupan Mircea paharnic, jupan Barbul, jupan Dimitru Ghizdaveț, jupan Pîrve logofăt, jupan Mircea vornic, Alb spătar, Corman și Stoian armași, Piper stolnic, Stai<co> comis, Vlădislav vistier, Ona stratornic.

Și eu, Caloiana, am scris la Gherghița, martie 23, în anul 6990 <1482>, indiction 15.

† Io Basarab voievod, din mila lui Dumnezeu, domn.

Arh. St. Buc., S. I., nr. 64 (Snagov II/1).

Orig., perg. (42×36,3), rupt, pecete atîrnată, căzută.

Cu o trad. din 1847; alte traduceri ibidem, mss. 353 f. 2—3, 354 f. 6v.—8, 458 f. 1—2 și la Academia Republicii Socialiste România, XX/284, CMXII/4 și ms. 5236 f. 80—85.

Fotocopie la Academia Republicii Socialiste România, XX/62.

EDIȚII. Slav. *Miletic-Agura*, 338—339, sub 1480 indiction 15. Slav și trad. *Panaitescu*, 321—327. Trad. Iorga, St. și doc., XVIII, 71—73; *D.I.R.*, B., 171—173.

<1482 după martie 23 — 1495 septembrie 15>.

Vlad Călugărul voievod întărește lui Milea și fiilor lui Vlad ocine în Cincu și în Șipot.

† Милостіум Божіум, Іу Влад воєвода н господинь вѣсен земан Оугро-влахїнскон, синъ Влада воєводе великаго. Дават господство ми сїе повелѣніе господства ми слѣгнм господства ми по нме Милѣ н съ сыновн мѣ н съ анепсїн мѣ, сыновн Владѣв. н Нан. съ синози нм, тако да нм ест ѡт Чинкѣ третн дѣл, колико нм избереѣт сѣ н ѡт Шипот, колико ест бнл ѡчинѣ Милѣв н сыновом Владѣв, понеже нм сѣ старѣ н правѣ ѡчинѣ; понеже знандоѡх господство ми како сѣ свѣдѣтелствоваан, ещѣже при дѣни брата господства ми, Радѣла воєводе.

† Din mila lui Dumnezeu, Io Vlad voievod și domn a toată țara Ungro-vlahiei, fiul lui Vlad marele voievod. Dă domnia mea această poruncă a domniei mele slugilor domniei mele, anume Milea și cu fiii lui și cu nepoții lui, fiii lui Vlad... și Nan. . . cu fiii lor, ca să le fie a treia parte din Cincu, cât li se va alege și din Șipot, cât a fost ocina lui Milea și a fiilor lui Vlad, pentru că le sînt vechi și drepte ocine; pentru că am aflat domnia mea că au mărturisit încă din zilele fratelui domniei mele, Radul voievod. . .

După Al. Ștefulescu, *Vlad Călugărul*, în *Noua Rev. Rom.*, II (1900), p. 377, fără dată. Orig., perg., foarte deteriorat, lipsindu-i sfîrșitul.

Datat din domnia lui Vlad Călugărul.

EDIȚII. Trad. *D.I.R.*, B., 173.

1482 (6990) iulie 13, Tîrgoviște.

Vlad Călugărul voievod întărește lui Roman și fraților săi ocine la Micești și la Ulitești.

† Милостіум Божіум, Іу Влад воєвода н господинь вѣсен земан Угров-влахїнскон. Дават господство ми сїе повелѣніе господства ми Роману н братї мѡ, Дану н Радѡлу н Мнкѡлу н Мѡшатѡ н Ътонка, тако да нм ест ѡ Мичецн, дѣл Ъннѣв н Вѣннжѣв н Курчѣв н Балкѡлѣв, понеже о ест стнгнул жѡпан Ътонка двѡрник ѡт Басараѣ Младї сѣс слѡжбѡ ѡт господство ми¹, н пак потѡм ї ѡ господство ми. Ещѣ придоше кї болѣри, та ю дадоше како ест прѣдѡанка гос-

¹ În loc de « си ».

подека, а господство ми даде Стонке дворнику, а жъпан Стонка ю даде темзи вишеписани вт пред господство ми, ере му више слуге. И господство мѣ ми дадоше кѣн ѣ, та ю купише. И пак Шлитеши, дел Замонивк, понеже ю купише вт Замона за х̄ аспри, и дел Томев, понеже ю платише вт бир 8 господство ми и дел Бънѣев, понеже покѣпише вт Бънѣе за един кон. . . .¹ ем кѣм.

Того радї им даде и господство ми тем и сыново ихъ въ шчинѣ и шхаабѣ и ни вт когоже непотѣкнове, по реч господства ми.

И свидетелїе: жъпан Шдрище, жъпан Нѣгомъ Борчев, жъпан Казан бивши дворник, Бинтиаж лѣгофет, жъпан Драгич велики дворник, Стаико лѣгофет, Шанк Негрул вистииар, Хръгота пѣхарник, Данчюл столник, Димитру и Чегга спатарн, Ялагоз комис, Колца и Родк страторници.

Язъ, Іанжш граматик, писах, мѣсеца июліа гї, въ Тръговище и въ лѣт х̄сцч.

† Іо Влад кѣевда, милостїа Божїа господинк.

† Din mila lui Dumnezeu, Io Vlad voievod și domn a toată țara Ungrovlahiei. Dă domnia mea această poruncă a domniei mele lui Roman și fraților săi, Dan, Radul, Micul, Mușat și Stoica, ca să le fie Miceștii, partea lui Sinea și a lui Vinjea și a lui Curcea și a lui Vlăcuț, pentru că a dobândit-o jupan Stoica vornic de la Basarab cel Tânăr cu slujba de la domnia sa și iarăși apoi și la domnia mea. Încă au venit 12 boieri și au dat-o cum că este prădalica domnească, iar domnia mea am dat-o lui Stoica vornic, iar jupan Stoica vornic a dat-o celor mai sus scriși dinaintea domniei mele, căci i-au fost slugi. Și domniei mele i-au dat 2 cai, de au cumpărat-o. Și iarăși Ulitești, partea lui Zamona, pentru că a cumpărat-o de la Zamona, pentru 600 aspri și partea lui Toma, pentru că i-au plătit-o de bir la domnia mea și partea lui Bănie, pentru că au cumpărat-o de la Bănie pe un cal. . . .¹

De aceea, le-am dat și domnia mea, lor și fiilor lor, de ocină și de ohabă și de nimeni neatins, după spusa domniei mele.

Și martorii: jupan Udriște, jupan Neagoe al lui Borcea, jupan Cazan fost vornic, Vintilă logofăt, jupan Draghici mare vornic, Staico logofăt, Manea Negrul vistier, Hîrgota paharnic, Danciul stolnic, Dimitru și Cega spătari, Alagoz stolnic, Colțea și Rodea stratornici.

Eu, Ianaș gramatic, am scris, luna iulie 13, în Tîrgoviște și în anul 6990 <1482>.

† Io Vlad voievod, din mila lui Dumnezeu, domn.

Academia Republicii Socialiste România, XL/7.

Orig., perg. (22×21), pecete timbrată, căzută.

EDIȚII. Slav și trad. Panaitescu, 328—329. Trad. D.I.R., B., 173—174. Facs. D.I.R., B., 365.

¹ Loc rupt.

<1482> noiembrie 15.

Vlad Călugărul voievod scrie pîrcălabilor și vameșilor din țară că a întărit vechiul privilegiu comercial al brașovenilor.

† Милостѣмъ Божѣмъ, Іу Владъ воевода и господинъ земли Угровлахѣтской. Давамъ знати вѣсѣкомъ чловеку кто се находитъ в нашон дрѣжаве: и паркалабѣмъ по вѣсеу нашеу варошеу и прѣгаромъ и вавешомъ, цю сѣ по варошеу и по Дѣнаѣ, кѣде се рѣба ловитъ и свакомъ иномъ чловеку, понеже прѣидоше посланници отъ нашеу добреу приателеу прѣгареу Брашовскѣхъ и понскаше отъ насъ како да бѣхмо стверднѣли старѣи законъ, цю естъ вѣл при инеу господареу и при братѣ ми Радѣуласъ воеводе како да се могѣ и наши и нѣхъ сиромасѣ хранити слободно, како сѣ се и отъ прежде хранили.

За тоган радѣ заповедамо свакомъ вѣшереченномъ чловеку, како варе в кон трѣгове или на Дѣнаѣ или бѣди гдѣ хтетъ донти отъ Брашовскѣхъ людѣ съ кѣпавѣмъ, или продавати или кѣповати, да сѣ волни и продавати и кѣповати и по трѣговеу и по блатѣхъ или на Дѣнаѣ рѣсѣ или бѣди кою кѣпавѣ. И никто да иу не смѣетъ бантовати, тѣкмо да си плащѣютъ вѣмъ старѣ, цю естъ отъ прежде законъ, а вѣме новѣ да се не чинетъ. Такожде и наши сиромасѣ да имаютъ в нѣхъ правдѣ.

Писъ новѣрѣе еѣ.

† Іу Владъ воевода, милостѣмъ Божѣмъ господинъ.

† Din mila lui Dumnezeu, Io Vlad voievod și domn al țării Ungrovlahiei. Dau de știre fiecărui om ce se află în țara noastră: și pîrcălabilor de prin toate orașele noastre și pîrgarilor și vameșilor, care sînt prin orașe și la Dunăre, unde se vînează pește și oricărui alt om, pentru că au venit soli de la bunii noștri prieteni, pîrgarii din Brașov și ne-au cerut să întărim vechea lege, care a fost în vremea altor domni și în vremea fratelui meu Radul voievod, ca să se poată hrăni slobod și supușii noștri și ai lor, cum s-au hrănit și mai înainte.

Pentru aceasta, poruncim oricărui om mai sus spus, ca în oricare tîrguri sau la Dunăre sau oriunde ar veni dintre oamenii Brașovului cu marfă, fie să vîndă, fie să cumpere, să fie volnici și să vîndă și să cumpere și prin tîrguri și la bălți sau la Dunăre pește sau fie orice marfă. Și nimeni să nu îndrăznească a-i bîntui, numai să-și plătească vechea vamă, ceea ce este legea dinainte, iar vămi noi să nu se facă. De asemenea și supușii noștri să aibă la dînșii dreptate.

Scris noiembrie 15.

† Io Vlad voievod, din mila lui Dumnezeu, domn.

Arh. St. Braşov, nr. 143.

Orig., hirtie (23,5×21,5), pecete timbrată, cu legenda: † Іw Владъ воивода м(н)лостію <Божію и> господинъ.

Fotocopii la Academia Republicii Socialiste România, VII/82 și XV/8.

Datat după I. Bogdan, *Relațiile I*, p. 184.

EDIȚII. Slav și trad. Bogdan, *op. cit.*, 183—184; Tocilescu 534 *doc.*, 152, fără an.

Trad. Bogdan, *Relațiile*, 116—117.

183

<1482 după noiembrie 15 — 1495 septembrie 15>.

Vlad Călugărul voievod poruncește schilerilor din Dragoslave să înapoieze covorul ce l-au luat de la un om și pe care acesta îl ducea județului din Braşov.

† Милостію Божію, Іw Владъ воивода и господинъ. Пишетъ господство ми вамъ снхлѣромъ въ Драгославелѣ и такози ви говоримъ господство ми за радїи швомъ чловѣкъ, ере мѣ сте ѡвели единъ сѣгъ, тере естъ бнѣ да га втнесетъ на честъ сѣдцѣ въ Брашокъ.

Таганъ радїи, ѡ часъ цю ѡзрите сїю книгѣ господства ми, а ви ѡ томзи часъ да мѣ давате тои коворъ, цю мѣ сте ѡвели, ере макаръ да би бнѣ тои коворъ и господства ми, а господство ми га би бнѣ вставилъ за радїи прїятелство и за радїи волю сѣдцѣ.

Тако да мѣ га давате. Инако да не ѡчиннишъ, по речъ господства ми.

† Іw Владъ воивода, милостію Божію господинъ.

† Din mila lui Dumnezeu, Io Vlad voievod și domn. Scrie domnia mea vouă, schilerilor din Dragoslavele și astfel vă vorbește domnia mea pentru acel om, căruia i-ați luat un covor, pe care avea să-l ducă în cinste județului din Braşov.

De aceea, în ceasul în care veți vedea această carte a domniei mele, iar voi în acelaș ceas să-i dați acel covor, pe care i l-ați luat, căci măcar de ar fi fost acel covor și al domniei mele, iar domnia mea l-ar fi lăsat pentru prietenie și pentru voia județului.

Astfel să i-l dați. Și altfel să nu faci, după spusa domniei mele.

† Io Vlad voievod, din mila lui Dumnezeu, domn.

Arh. St. Braşov, nr. 198.

Orig., hirtie (14,5×21), pecete timbrată, căzută.

Fotocopii la Academia Republicii Socialiste România, VIII/73 și XV/30.

Datat din domnia lui Vlad Călugărul, ca posterior actului din 15 nov. <1482>.

EDIȚII. Slav și trad. Tocilescu, 534 *doc.*, 174, fără dată.

1483 (6991) ianuarie 27, Tîrgoviște.

Vlad Călugărul voievod întărește mai multora satele Cervenîța de Sus, Lubnicul, Criva de la Mehedinți ș. a. scutindu-i de slujbe și dăjdi.

† Бѣ Христа Бога благовѣрнѣи и благочестивѣи и Христолюбивѣи и самодръжавнѣи, Іу Вллад воевода и господин, син великога Влада воевода, мноаством Божіом и Божіем дарованіем, владажцѣм и господствѣжцѣм воеи земли Угровлахѣнскон и запалиннским странам, Ямлашѣ и Фугарашѣ херцег. Благопроизволи господство ми, своим благим произволеніем, чистим и свѣтлим сердцем господства ми, и даровах син всечестнѣи и благообразнѣи и прѣпочитани, иже над всѣми честли и даров, настоѣан сіему повеленіе господства ми, болѣром господства ми Батіе съе синове си и съ братіам си, Радѣа съ синовим си, Драгое съ синове си, Станчѣа съ синове си, Брат съ синове си, Драгѣа съ синове си, Добромир съ синове сим и анепсе им, Драгѣа съ братим си, Радѣа и Данчѣа и съ синове им, іако да им ест ѡт ѡсти Кошѣцице, Дрѣготѣци, деа Грѣдов и деа Кѣнѣдин, пол ѡт Дрѣготѣци и Червеница Горнѣ и Лѣбникѣа, понеже им ест старе очинѣ и праве. И пак Крива ѡт Меѣадинци сва, и Бѣкѣрѣци г̃ деа, и Рѣсънеци вѣси, понеже нѣ покѣпише ѡт Мѣшата и ѡт анепсеи Мѣшатови, за г̃ хнѣде аспри. И господствѣ ми дадоше конѣ добрѣ. Яли анепсе им Драгѣа съ братим си да сѣт над пети на десети деа ѡт Кривѣ и ѡт Бѣкѣрѣци и ѡт Рѣсънеци, а пак ѡ Драготѣци и ѡ Червеница и ѡ Лѣбник метѣхѣ да не имат.

Того ради им дадох и господство ми тне вѣсе да им сѣт вѣ шчине и вѣ шѣбѣ, тем и деаим нѣ и вѣнѣетом и превѣнѣетом, почевши ѡт шѣчнего вама, ѡт свинного вама, ѡт пчеларства, ѡт кѣбларства, ѡт винарнѣѣ, ѡт днжам, ѡт глоби, ѡт поков, ѡт повод, рекши ѡт вѣснѣ слѣжбаѣ и дажбаѣ, великимѣже и малинѣ, еанка се нахѣднѣ вѣ самодръжавнои земли и области господства ми. И да нѣ слѣет бантовати ни сѣдец, ни вѣрчине, ни глобник, ни ннѣто ѡт болѣрѣ или ѡт правитель господства ми, понеже кто нѣ шѣ бантоват, имат принѣ велико зло и шрине ѡт господство ми, како невѣрник и прѣстѣпник семѣи повеленію господства ми.

Заканнѣи поставит господство ми: по смрѣти господства ми, кого изберет господѣ Богѣ бити господин Блашкон земли или ѡт сердѣчнаго плода господства ми или ѡт сѣрѣдник господства ми или, по грѣхом нашим, ѡт иноплеменик, да аще почтет и поновит и штерѣднѣ сіе повелѣніе господства ми и того господѣ Богѣ да почтет и штерѣднѣ вѣ господствѣ его; аще ли непочтет и поновит и нештерѣдѣт, нѣ поперет и раснѣет, и того господѣ Богѣ да поразит и да шѣет зде тѣлом, а вѣ бѣдѣснѣ вѣк дѣша его и да имат шчастіе съ Іудом и съ Ярѣем и съ оними Іудѣе, еже вѣзѣпише на Хри-

ста Бога спаса нашего, крък его на них и на чедѣх их, еже ест и бждет въ
беки, аминь.

Свѣдѣтели: жбпан Драгомир Манев, жбпан Нѣгое Борчев, жбпан Драгич
бикши дворник, жбпан Кръстиян велики дворник, жбпан Станко велики лого-
фет, Владислак спатар, Манѣ кистияр, Хръгота пѣхарникъ, Данчѣл столник,
Станчѣл колис, Колацѣ и Родѣ постеляници.

И аз, Ходор граматик, писах въ Тръговице, месеца Январѣи, 27 ден,
въ лѣт ^хсцча.

† Іw БЛАД КВЕКШДА, МИЛОСТІА <БОЖІА>¹ ГОСПОДИНЬ.

<ПЕЧѢТЬ ГОСПОДСКА>.

† În Hristos Dumnezeu, binecredinciosul și binecinstitorul și de Hristos
iubitorul și singur stăpînitorul, Io Vlad voievod și domn, fiul marelui Vlad
voievod, din mila lui Dumnezeu și cu darul lui Dumnezeu, stăpînind și domnind
peste toată țara Ungrovlahiei și al părților de peste munți, Amlășului și Făgă-
rașului herțeg. A binevoit domnia mea cu a sa bunăvoință, cu inimă curată
și luminată a domniei mele și am dăruit această atotcinstită și cu bună față
și preacinstită, care este deasupra tuturor cinstelor și darurilor, această de față
poruncă a domniei mele, boierilor domniei mele, Batie cu fiii săi și cu frații
săi, Radul cu fiii săi, Dragoe cu fiii săi, Stanciul cu fiii săi, Brat cu fiii săi,
Dragul cu fiii săi, Dobromir cu fiii și nepoții lui, Dragul cu frații săi, Radul
și Danciul și cu fiii lor, ca să le fie de la gura Coșușitei, Drăgoteștii, partea
lui Gîrdea și partea lui Cănădin, jumătate din Drăgotești și Cervența-de-Sus
și Lubnicul, pentrucă le sînt vechi și drepte ocine. Și iarăși Criva de la Mehe-
dintși toată și București, 3 părți, și Rusăneștii toți, pentrucă le-au cumpărat
de la Mușat și de la nepoții lui Mușat, pentru 3 mii de aspri. Și domniei mele
au dat un cal bun. Însă nepoții lor, Dragul cu frații săi, să fie peste a cincispre-
zecea parte din Criva și din București și din Rusănești, iar în Drăgotești și
în Cervența și în Lubnic să nu aibă amestec.

De aceea, le-am dat și domnia mea acestea toate, ca să le fie de ocină și
de ohabă, lor și copiilor lor și nepoților și strănepoților, începînd de la vama
oilor, de vama porcilor, de albinărit, de găletărit, de vinărici, de dijme, de gloabe,
de cărături, de podvoade, adică de toate slujbele și dăjdiile mari și mici, cite
se află în țara și în stăpînirea singur stăpînitoare a domniei mele. Și să nu
cuteze să-i turbure nici sudeț, nici birari, nici globnic, nici nimeni altul dintre
boicrii sau dintre dregătorii domniei mele, pentrucă cine îi va turbura, va
primi mare rău și urgie de la domnia mea, ca un necredincios și călcător al acestei
porunci a domniei mele.

Blestem pune domnia mea: după moartea domniei mele, pe cine va alege
domnul Dumnezeu să fie domn al Țării Românești sau din rodul inimii domniei

¹ Omis.

mele sau din rudele domniei mele sau, pentru păcatele noastre, din alt neam, dacă va cinsti și va înnoi și va întări această poruncă a domniei mele, și pe acela domnul Dumnezeu să-l cinstească și să-l întărească în domnia lui; dacă nu va cinsti și nu va înnoi și nu va întări, ci va călca și va risipi, și pe acela domnul Dumnezeu să-l lovească și să-l ucidă aici cu trupul, iar în veacurile viitoare sufletul lui și să aibă parte cu Iuda și cu Arie și cu acei iudei, care au strigat asupra lui Hristos Dumnezeu, mîntuitorul nostru: sîngele lui asupra lor și asupra copiilor lor, ceea ce este și va fi în veci, amin.

Martorii: jupan Dragomir al lui Manea, jupan Neagoe al lui Borcea, jupan Draghici fost vornic, jupan Cîrstian mare vornic, jupan Staico mare logofăt, Vladislav spătar, Manea vistier, Hîrgota paharnic, Danciul stolnic, Stanciul comis, Colțea și Rodea postelnici.

Și eu, Hodor gramatic, am scris la Tîrgoviște, luna ianuarie 27 zile, în anul 6991 <1483>.

† Io Vlad voievod, din mila <lui Dumnezeu>¹, domn.

<Pecetea domnească>.

Academia Republicii Socialiste România, LXXVI/5.

Copie.

EDIȚII. Slav și trad. Panaitescu, 329—332. Trad. D.I.R., B., 174—175.

185

1483 (6991) mai 12, Tîrgoviște.

Vlad Călugărul voievod întărește lui Dragomir stolnic cu frații lui un sălaș de țigani.

† Милостїѡм Божїѡм, Іѡ Влад воєвода и господинъ въ вѣсон земан Оуггровлахїнскон, сынъ Блада великаго воєводѣ. Дават господство ми сїе повелѣнїе господства ми волѣром господства ми, жупану Драгомїру столнику и братїам его, яко да им ест една челед цигански, на име Радѹль Рѣнтѣ съ синови си, понеже им сѣ спокѹпени ще ѡт Младога Басараба за вѣ кони и еще нѹ спокѹпише и ѡт господство ми за един кон прѣсѣ.

Того ради им даде и господства ми, ним и детцам им, вночетом и прѣвночетом, въ ѡчинѣ и въ ѡхаѣш и ѡт никогоже непотѣжковено, по рѣчи господства ми.

И свѣдѣтелїе: жѣпан Драгомїр Манек и жѣпан Нѣгоє Борчев и жѣпан Драгич еже вѣшїи дворник и жѣпан Крѣстїан велики дворник и Станко ѡггоѣт и Манѣ Негрѹл вѣстїтар и Пан малн дворник и Хрѣгота пѣхарник и Гогоше столник и Блѣднслав спатар и страторник Коцѣ.

¹ Cuvinte omise.

И азъ, Кодрк граматик, еже исписахъ въ настоини варош Тръговище, мн
вѣ, въ лѣтѣ ꙗꙑцѣ.

† Io Vlad voievod, milaostija Bozija gospodnik.

† Din mila lui Dumnezeu, Io Vlad voievod și domn a toată țara Ungrovlahiei, fiul lui Vlad marele voievod. Dă domnia mea această poruncă a domniei mele boierilor domniei mele, jupanului Dragomir stolnic și fraților lui, ca să le fie un sălaș de țigani, anume Radul Răitea cu fiii săi, pentrucă le sînt cumpărați încă de la Basarab cel Tînăr, pe 2 cai și încă i-au cumpărat și de la domnia mea pe un cal prus.

De aceea, le-am dat și domnia mea, lor și copiilor lor, nepoților și strănepoților de ocină și de ohabă și de nimeni neatins, după spusa domniei mele.

Și martorii: jupan Dragomir al lui Manea și jupan Neagoe al lui Borcea și jupan Drăghici care a fost vornic și jupan Cîrstian mare vornic și Staico logofăt și Manea Negrul vistier și Nan vornic mic și Hîrgota paharnic și Gogoșe stolnic și Vlădislav spătar și stratornic Colțea.

Și eu, Codrea gramatic, care am scris în orașul de scaun Tîrgoviște, mai 12, în anul 6991 <1483>.

† Io Vlad voievod, din mila lui Dumnezeu, domn.

Academia Republicii Socialiste România, XC/5.

Orig., perg. (13,7×26,5), pecete timbrată.

EDIȚII. Slav și trad. Panăitescu, 332—333. Trad. D.I.R., B., 175—176. Facs. D.I.R., B., 366.

186

1483 (6991) iunie 1, Tîrgoviște.

Vlad Călugărul voievod întărește m-rii Tismana satele: Tismana, Pocruia, Godineștii, Sîrbșorii și Ohaba, scutindu-le de dăjdi și slujbe.

† Въ законѣ повелѣ Богъ сынѣмъ Израелевымъ да на вѣсѣко лѣто десетствоуж и еанка аще стажжт и се вѣдаще апостолы свѣтлыи и богоноснїи шци наши, прѣдашж нам, послѣднимъ чадомъ нхъ, шви молитвож и милостинеж шгрѣбати сѣ шт вѣсѣхъ злѣ. Сеже и азъ благовѣрнїи и Христѣлюбнїи и самодръжавнїи, Io Влад конкода и господникъ вѣсен земли Уггровлахїнскон, сынъ великаго Блада конкоде, порекновахъ, вѣспомѣнжъ слово старца нѣкоего рекшаго: „Досажденїа врѣмѣ прїнде и коупимъ цѣломъждоѣмъ и смѣренїемъ ползжъ, къ себѣ привести въ врѣмѣ сжда и възданїа“. Сеже и азъ желаж штдеснжмъ штца стати ми и припадаж къ владнцѣ самомѣ Христоу царю, Богоу нашемѣ и прѣчи-

стѣни его матери, еже ест храм свѣтаго ѡспенїа еж, иже въ Тисмѣнѣ, и даровахъ сынъ всесвѣтнїи, благообразнїи и прѣпочетеннїи, иже надъ всѣмї чести и даривъ, настожи сынъ христовъа господства мї, молебникомъ господства мї, и гвменъу іеромонахъ Матѡемъ и въсѣмъ братїамъ шбрѣтажнимъ сѧ въ свѣтонъ швытѣли тон, іако да имъ соуъ учинне на нмѣ: Тисмѣна ѡтъ обоѡ стране рѣки Тисмѣни и Покрѡси съ въсемъ хотарїумъ и Годинѣши въси съ въсемъ хотарїумъ и Срѣбшори въси съ хотарїумъ и Ѣхава въсѣ съ хотарїумъ, понеже покѡпи жѡпанъ Бинтилъ лѡгшѡетъ ѡтъ Станчюла Кортофаешъ за флорини рѣ; потомъ приложнхъ господство мї и дѣла Добровоюекъ и Драгомирозъ. да естъ за дѡшнѡ рѡдїтелїемъ господства мї и за здразїе господства мї.

Того радї да сѡ свѣтомъ монастырю въ учинжъ и въ ѡхабжъ и ни ѡтъ когоже потѣклозѡенно, по рѣчи господства мї, почекше ѡтъ овчїего вама и ѡтъ свиннѣго вама и ѡтъ кѡбларства и ѡтъ пчеларства и ѡтъ днжмарства и ѡтъ винаричъ и ѡтъ сѣнокосїе и ѡтъ тапни и ѡтъ возъ и ѡтъ подводъ. И ни хто да ихъ не слѣдетъ бантовати, ни болѣринъ, ни правителїе еже сѡтъ въ кѡщи господства мї, ни сѡдци, ни дворѣни, ни глобнищи, ни бирчїи, ни ни никто, понеже варѣ кто сѧ ви покѡсила позакавити или бантовати сїе вишѣписанно повелѣнїе господства мї, бѡудї кто ѡтъ болѣри или ѡтъ слоуѣтъ господства мї, аще и власъ единъ, то такови иматъ въспрїети велико зло и шргїю ѡтъ господство мї, іако незѣрникъ и прѣстѡлникъ сїемъ повелѣнїю господства мї. Ино не шетъ быти, по рѣчи господства мї.

Заклинанїе поставлѣетъ господство мї: по смрѣти господства мї, кого избѣретъ господъ Богъ быти господинъ Блшшконъ земли или ѡтъ срѣдѣчнаго плода господства мї или ѡтъ срѡдникъ господства мї или, по грѣсѣхъ нашихъ, ѡтъ иноплеменикъ, да аще почететъ и оутѣрѣдитъ и съхранитъ и поновитъ сїа вишѣписанна, того господъ Богъ да оутѣрѣдитъ и почететъ и съхранитъ его въ господствѣ; аще ли не почететъ и не оутѣрѣдитъ и не поновитъ, нжъ разоритъ и поперетъ и посрамитъ того господъ Богъ да разоритъ и поперетъ и посрамитъ его въ господствѣ и да оубїетъ его здѣ съ тѣломъ, а въ бѡдѡжнїхъ вѣцѣхъ дѡшежъ и да моуъ естъ съпостатница прѣчистаѡа Богомати на страшиѣмъ и неоумытномъ сѡдиши идеже лице мѣрїе нѣсетъ и да иматъ шчестїе съ Ісѡдожъ и съ Ярїежъ и съ ниѣми Ісѡденъ еже възъпишъ на господа Бога и спаса нашего Ісуса Христа и рекошѡ: „Крѣвъ его на насъ и на чѡдѣхъ нашихъ“, еже естъ и бѡдетъ въ вѣкы, аминъ.

Щеже и свѣдѣтелїе поставлѣетъ господство мї сїемъ повелѣнїю господства мї: митрополитъ куръ Макаріе, жѡпанъ Драгомиръ Манѣвъ, жѡпанъ Нѣгоѡ Борчекъ, Драгичъ Стонковъ, жѡпанъ Крѣстїанъ великнїи дворникъ, жѡпанъ Станко лѡгшѡетъ, Манѣ вистїаръ, Блѡдоуа Ірѡбанасъ спатаръ, Панъ малїи дворникъ, Хрѣгота пѣхарникъ, Данчюла столникъ, Станчюла колнїс, Колицѣ и Родѣ страторнищи.

Писа сѧ въ настолии варшш господства мї, въ Трѣговищѣ, мѣсеца Ішнїа а дѡнь, въ лѣтѣ шщца, индїктїи а.

† Ішнъ Владъ вѣвѣда, милостїа Божїа господинъ.

† În lege a poruncit Dumnezeu filor lui Israel ca pe fiecare an să dea dijmă din oricite agonisesc și aceasta știind sfinții apostoli și părinții noștri purtători de Dumnezeu, ne-au lăsat-o nouă, cei din urmă copii ai lor, ca unii cu rugăciune și milostenie să ne ferim de tot răul. Iată și eu, binecredinciosul și de Hristos iubitorul și singur stăpînitorul, Io Vlad voievod și domn a toată țara Ungrovlahiei, fiul marelui Vlad voievod, am rîvnit amintindu-mi cuvintele unui oarecare stareț care a spus: « a venit vremea fărădelegii și să agonisim cu înțelepciune și smerenie cele de folos, să le aducem către noi în vremea judecării și a răsplătii ». Iată și eu, dorind să stau în dreapta tatălui și căzînd către însuși stăpînul Hristos împăratul, Dumnezeul nostru și preacurata lui maică, care este hramul sfintei sale uspenii, cel de la Tismeana și am dăruit acest atotcinstit, cu frumoasă față, preacinstit, care este deasupra tuturor cinstelor și darurilor, acest de față hrisov al domniei mele rugătorilor domniei mele egumenului ieromonah Matei și tuturor fraților ce trăiesc în acel sfînt locaș, ca să le fie ocinele anume: Tismeana de pe amîndouă părțile rîului Tismenii și Pocruia cu tot hotarul și Godineștii toți cu tot hotarul și Sîrbșorii toți cu hotarul și Ohaba toată cu hotarul, pentru că a cumpărat jupan Vintilă logofăt de la Stanciul Cortofleș, pentru 160 de florini; după aceea am dăruit domnia mea și partea lui Dobrovoe și a lui Dragomir, ca să fie pentru sufletul părinților domniei mele și pentru sănătatea domniei mele.

De aceea, să fie sfintei mănăstiri de ocină și de ohabă și de nimeni neatins, după spusa domniei mele, începînd de la vama oilor și de vama porcilor și de găletărit și de albinărit și de dijmărit și de vinărici și de cositul fînului și de talpe și de care și de podvoadc. Și nimeni să nu cuteze să-i turbure, nici boier nici dregătorii care sînt în casa domniei mele, nici sudeț, nici curteni, nici globnici, nici birari, nici nimeni altul, pentru că oricine s-ar încumta să împiedice sau să turbure această mai sus scrisă poruncă a domniei mele, oricine dintre boieri sau dintre slugile domniei mele, chiar și cu un fir de păr, unul ca acela va primi mare rău și urgie de la domnia mea, ca un necredincios și călcător al acestei porunci a domniei mele. Altfel nu va fi, după spusa domniei mele.

Blcstem pune domnia mea: după moartea domniei mele, pe cine va alege domnul Dumnezeu să fie domn al Țării Românești sau din rodul inimii domniei mele sau din rudele domniei mele sau, pentru păcatele noastre, din alt neam, dacă va cinsti și va întări și va păzi și va înnoi acestea mai sus-scrise, pe acela domnul Dumnezeu să-l întărească și să-l cinstască și să-l păzească în domnie; dacă nu va cinsti și nu va întări și nu va înnoi, ci va strica și nimici și va călca și va batjocori, pe acela domnul Dumnezeu să-l nimicească și să-l calce și să-l batjocorească în domnie și să-l ucidă, aici cu trupul, iar în veacurile viitoare cu sufletul și să-i fie potrivnică preacurata maica domnului la judecata cea cumplită și fără îndurare, unde nu este fățarnicie și să aibă parte cu Iuda și cu Arie și cu ceilalți iudei care au strigat asupra domnului Dumnezeu și mîntui-

torului nostru Iisus Hristos și au spus: «sîngele lui asupra noastră și asupra copiilor noștri», ceea ce este și va fi în veci, amin.

Încă și martori pune domnia mea acestei porunci a domniei mele: mitropolitul chir Macarie, jupan Dragomir al lui Manea, jupan Neagoe al lui Borcea, Draghici al lui Stoica, jupan Cîrstian mare vornic, jupan Staico logofăt, Manea vistier, Vladul Arbanas spătar, Nan vornic mic, Hîrgota paharnic, Danciul stolnic, Stanciul comis, Colțea și Rodea stratornici.

S-a scris în orașul de scaun al domniei mele, la Tîrgoviște, luna iunie 1 zi, anul 6991 <1483>, indiction 1.

† Io Vlad voievod, din mila lui Dumnezeu, domn.

Arh. St. Buc., S. I., nr. 65 (Tismana I/8).

Orig., perg. (51×34), pecete atîrnată, căzută.

Cu o trad. din 1844; alte traduceri ibidem, mss. 329 f. 75v.—76, 335 f. 10—11v. și 711 f. 15v.—17.

Fotocopie la Academia Republicii Socialiste România, XX/63.

EDIȚII. Slav. *Venelin*, 124—126. Slav și trad. *Panaitescu*, 334—337. Trad. *D.I.R.*, B., 176—177. Facs. *D.I.R.*, B., 367.

187

1483 (6991) iunie 5, Tîrgoviște.

Vlad Călugărul voievod întărește lui Mihail și rudelor sale, satul Topeștii de lângă Tismana.

† Милостіѡм Божіѡм, Іѡ Влад воиѡвода и господинѡ въсен земли Уг<г>рѡвлад-
хъинскон сынѡ Блада великаго воиѡвода. Дават господство ми сие повекаѣнїе гос-
подствѡа ми слѡгам господства ми, Мнѡханлъ съ сыновн си и анеѡѣю Мнѡханлов...¹
съ синовн си, тако да им сѡт Тоѡещин кон Тисмена, понеже нѡх покѡпише <ѡт>¹
Манѡ бивши столник, сынѡ Барѡблов, за хѡт аспри. И господствѡ ми дадише кон.

Того радї им дадох и господство ми, тако да им ест въ шчинѡ и въ
вѡдѡбѡ и нї ѡт когоже непотѡкнокено по реч господства ми, тѡм и децам им и
внѡчетом им и прѡвнѡчетом. И вѡре кому се шѡт ѡт нѡх сѡмрѡтъ прилѡчит, а
прѡдѡлнѡж въ нѡх да нест, а нѡ да ест шѡтавшин.

И свидѡтели: жѡпан Драгомир Манѡв, жупан Нѡгѡе Борчек, жупан Драгич
бивши дворник, жупан Бинтиѡл Флорескул, жупан Крѡстниѡн дворник, жѡпан
Станко логофѡт, Манѡ вистниѡр, Данчѡл столник, Хрѡгота пѡхарник, Станчѡл
комис, Дѡдѡл спатарѡ.

И азъ, Чѡскѡц граматик, исписах въ Трѡговнищн, мѡсеца їѡнїѡ, ѣ дѡнь,
въ лѡт хѡцѡа. Испрачникъ Данчѡл столник.

† Іѡ Влад воиѡвода, милостїѡ Божїѡ господинѡ.

¹ Loc rupt.

† Din mila lui Dumnezeu, Io Vlad voievod și domn a toată țara Ungrovlahiei, fiul lui Vlad marele voievod. Dă domnia mea această poruncă a domniei mele slugilor domniei mele Mihail cu fiii săi și nepotului lui Mihail. . .¹ cu fiii lui, ca să le fie Topeștii lângă Tismana, pentrucă i-au cumpărat de la Manea fost stolnic, fiul lui Barbul, pentru 1300 aspri. Și domniei mele i-au dat un cal.

De aceea, le-am dat și domnia mea, ca să le fie de ocină și de ohabă și de nimeni neatins, după spusa domniei mele, lor și copiilor lor și nepoților lor și strănepoților. Și oricăruia dintre dînșii i s-ar întâmpla moarte, iar prădalica la ei să nu fie, ci să fie celor rămași.

Și martorii: jupan Dragomir al lui Manea, jupan Neagoe al lui Borcea, jupan Draghici fost vornic, jupan Vintilă Florescul, jupan Cîrstian vornic, jupan Staico logofăt, Manea vistier, Danciul stolnic, Hîrgota paharnic, Stanciul comis, Deadiul spătar.

Și eu, Ceucuț gramatic, am scris în Tîrgoviște, luna iunie 5 zile, în anul 6991 <1483>. Ispravnic Danciul stolnic.

† Io Vlad voievod, din mila lui Dumnezeu, domn.

Arh. St. Buc., S. I., nr. 66 (Tismana II/1).

Orig., perg. (30,5×25), pecete aplicată, căzută.

Cu o trad. din 1844; alte traduceri ibidem, A.N., MMDCCLVI/2 și mss. 329 f. 180 și 335 f. 34v.—35.

Fotocopie la Academia Republicii Socialiste România, XX/64.

EDIȚII. Slav. *Miletic-Agura*, 340. Slav și trad. Hașdeu, *Arh. ist.*, I, 1, 37; Ghibănescu, *Surete*, I, 285—286; Ștefulescu, *Doc. sl.-rom.*, 23—24; *Panaïtescu*, 337—338.

Trad. *D.I.R.*, B., 177—178. *Facs. D.I.R.*, B., 368.

188

1483 (6991) iunie 25, Tîrgoviște.

Vlad Călugărul voievod întărește mai multora satele Toplița, Pitulații, Goruia ș.a.

† Милостїѡм Божїѡм, Іѡ Влад воєвода и господинь вѣсен земли Угровлахїнскон, сынъ Влад великаго воєводе. Дават господство ми сїе повелѣнїе господства ми сасгам господства ми Мѣнк и със анепѣен мѹ, Іѡнѡ и със братїа мѹ и Радѹлѡ и със братїа мѡ и Станчулѡ със братїа мѡ, іако да им ест Топаница вт Жлѣци и Пнтѹлаци вт Бѡвралаѡ и Горѡа и селница Домнещем и Шеревци и Малаѡ и Поланиа Давови вт шѡмѡ ѡ Телѣци, пол вт дѣл Цѡгек и вт дрѹзех Телѣци половина и ѡ Контещи трїи делови и ѡ Богдѣнещи вт трїи делови половина и селница Мирнаѣшол. Я Фьркѡшаци ест покѹпна Мѣнк сам си, та мѹ сѡ ѡсѡб. Понеже им тезн ѡчїне внхѡ праве ѡчине праве. Я Мон

¹ Loc rupt.

да съ бѣнѣ н съ братѣа мѣ н братѣчедѣ нм, Радѣлѣ н със братѣа мѣ, ѡсѡбѣ,
понеже нѣ ѡсѡбѣнѣче, ѡно нѣ съ покѣпенѣ ѡт ннѣ.

Того радѣ нм даде н господство мн въ ѡчѣнѣ н ѡхѣвѣ, тем н сыновом нѣ
н внѣком н правнѣком нѣ, непотѣкновѣно по рѣч господства мн.

Исправникъ Яльвѣ граматикъ.

Пис мѣсеца июнѣа кѣ н въ лѣтѣ 7994, въ настоленѣм варанѣу Трѣговнѣнн.
Иинжш граматикъ писѣх.

† Іу Влад воевода, милостѣа Божѣа господнѣн.

† Din mila lui Dumnezeu, Io Vlad voievod și domn a toată țara Ungro-
vlahiei, fiul lui Vlad marele voievod. Dă domnia mea această poruncă a domniei
mele slugilor domniei mele, Minea și cu nepotul lui, Ioan și cu frații lui și Radul
și cu frații lui și Stanciul cu frații lui, ca să le fie Toplița de la Jilt și Pitulați
de la Buorelul și Goruia și seliștea Domneștilor și Șerbești și Malul și Poienile
lui Lal din pădure, la Telești, jumătate din partea lui Țughea și din alți Telești
jumătate și în Voitești, trei părți și în Bogdănești, din trei părți, jumătate și
seliștea Mirileștilor. Iar Fărcășeștii și i-a cumpărat Minea singur; aceștia îi
sînt deosebit. Pentrucă aceste ocine le-au fost ocine drepte. Iar Moii să fie
ai lui Onu și cu frații lui și verilor lor, Radul și cu frații lui, deosebit,
pentrucă acele ocine care le sînt deosebite, au fost cumpărate de ei.

De aceea, le-am dat și domnia mea, de ocină și ohabă, lor și filor lor și
nepoților și strănepoților lor, neatins, după spusa domniei mele.

Ispravnic Alb gramatic.

S-a scris în luna iunie 25 și în anul 6991 <1483>, în orașul de scaun Țirgoviște.
Iauăș gramatic am scris.

† Io Vlad voievod, din mila lui Dumnezeu, domn.

Arh. St. Buc., S. I., nr. 67 (Tismana).

Orig., perg. (27,5 × 21), pecete aplicată, căzută.

Cu o trad. din 1845; alte traduceri ibidem, mss. 329 f. 508 și 336 f. 252.

Fotocopie la Academia Republicii Socialiste România, XX/65.

EDIȚII. Slav și trad. Panaitescu, 339—340. Trad. D.I.R., B., 178. Facs. D.I.R.,
B., 369.

1483 (6992) decembrie 3, Țirgoviște.

*Vlad Călugărul voievod întărește lui jupan Birta Pătru și rudelor
sale satele Clășnești, Birtcovești, jumătate din Tilicești ș.a.*

† Въ Христа Бога благозѣрнын н благочѣстывын н Христѡлюбивын н
самодрѣжавнын н Богомъ помазанын, Іу Влад воевода н господнѣн, сынѣ
Влада великаго воеводы, милостывымъ Божѣымъ н Божѣемъ дарованіемъ, ѡбладѣа-

цѣми и господствоуашѣми въсен земли Угровлахѣискои, ащеже и запалинскимъ странамъ, Ямлашѣ и Фаграшѣ херцегѣ. Благопронзволи господства ми своимъ благымъ произволеніемъ, чѣстымъ и свѣтлымъ <сръдцемъ> господства ми и дарова господство ми съи въсе чѣстныи и благообразныи и прѣпочтани, иже надъ въсѣми <чѣ>сты и даровѣ въ настоѣщи сѣи повелѣніе господства ми, волѣромъ господства ми жѣпанѣ Бѣрта Пѣтрѣ съ сыновн мѣ и съ пастѣрка мѣ Нѣгое и брат мѣ Пашнѣл и съ сыновимъ и Роман съ сыновн мѣ и Преда и Ѡпрѣ съ сыновѣ мѣ и прѣвн имъ братѣчеди, Димитрѣ и брат мѣ Преда съ сыновн мѣ, іако да имъ <ест> Кляшнѣщи въси и Брѣтковѣщи въси. Яли да ест Брѣта Пѣтрѣ съ сыновн <мѣ и съ> пастѣрка мѣ Нѣгое и Пашнѣл и <Р>оман надъ пол, а Преда и брат мѣ Ѡпрѣ и братѣчеди <нѣ Димитрѣ и брат мѣ Преда> да сѣт надъ дрѣга половина.

И пакъ да ест Бѣрта Пѣтрѣ съ сыновн мѣ и съ пастѣрка мѣ <Нѣгое и брат мѣ Пашнѣл и> Преда и Ѡпрѣ и Димитрѣ и братѣ мѣ Преда, <да имъ сѣт> Тиличѣщи пол и Блѣцаци въси <и> Бѣрици въси и Жировѣл вѣст и Жировѣла вѣст и Бовотникѣл вѣст. Я <Р>оман да не метѣхатъ със тизи вчинѣ, токомъ да метѣхатъ Братко на Жировъ и на Жировѣл и на Бовотникъ, али надъ трети дѣл, а надъ дрѣсе вчинѣ цю сѣ више<писанѣ>, Братко да не метѣхатъ.

И пакъ да ест Бѣрте Пѣтрѣ съ сыновн мѣ и съ пастѣрка мѣ Нѣгое и Пашнѣл ѣ Лѣтѣросѣ пет дѣл и ѣ Пожерита пет дѣл и ѣ Ёрмонѣщи вѣ комѣте землѣ и една кривинъ цю ест за вчинѣ Блѣцацемъ, понеже покѣпише вт Ёрмонъ за и флѣрѣа и ѣ Чертежи една комѣта, понеже покѣпише вт Братко за единъ флѣоринъ. Тако надъ тѣхзи вчинѣ, токомъ да иматъ метѣхѣ Бѣрта Пѣтрѣ съ сыновн мѣ и съ пастѣрка мѣ Нѣгое и Пашнѣл. И господство ми прѣсти кон.

Бѣго радѣ имъ дадохъ и господство ми и децамъ имъ и вѣнчетомъ и прѣкнѣчетомъ нѣ. И вѣре комѣ вт нѣхъ сѣлѣчитъ сѣ прѣжде сѣмрѣт, прѣдалика къ нѣхъ да нѣст, нѣ да ест вѣставшимъ къ вчинѣ и къ шѣвѣж и ни вт кожеже непотѣкновѣнно.

Бѣго радѣ нѣхто да нѣхъ не смѣетъ вантовати, ни сѣдѣцѣ ни бирѣинъ, ни глобникъ, ни ни нѣхто вт сѣлѣгѣ правитѣлѣ господства ми послалѣми по милостѣхъ <и по рѣботахъ господства ми>, понеже кто <сѣ би покѣсилъ позабавити> нѣхъ, аще и класъ единъ, то такового иматъ въспрѣтѣи <велико зло и шрѣге> вт господства ми, іако невѣрникъ и посрамитѣлъ <сѣмѣмѣ> повелѣніе господства ми.

Бѣще и заклананіе поставлѣетъ господство ми, кого изверѣтъ господѣ Богъ бити <господинѣмъ Влѣшконъ Землѣнъ> или вт сръдѣчнаго плода господства ми или вт сръднѣкѣ <господства ми>, или по грѣсѣхъ нашихъ, вт инопѣселѣнникъ, да аще поновитъ и сѣхранитъ и втврѣдитъ снѣ вѣше писана, <того господѣ Богъ да втврѣдитъ и да вкрѣпитъ въ господствѣ его, аще ли> не поновитъ и порѣшитъ и расипѣт, того господѣ Богъ да вѣиетъ <здѣ тѣломъ, авѣ вѣдѣющимъ вѣцѣ дѣша его и да иматъ вѣмѣстѣ съ Юдѣжъ и съ> Ирѣю и съ вѣнѣми Юдѣене иже възѣпише <на Христа Бога и спаса нашего, и рекоше крѣвъ его на нѣхъ и на чадохъ нѣхъ, еже> ест и бѣдетъ въ вѣки, аминъ.

«Геже скѣдѣтелѣ: жѣпан» Драгомир Манкев, жѣпан Нѣгое» Борчек, «жѣпан» Винтилa Флорескѣл, жѣпан Драгич вѣкшѣн дѣорник, жѣпан Станко логофет, Данчюлa столник и Хрѣгота пѣхарник, Владислав спатар, Манк вистѣтар, Стѣнчѣлѣ комне, Колцѣ страторник.

Драгон писахъ къ славни столу Трѣгокицие, мѣсеца декемврѣа 7 дѣне, ✠ СЦЧВ
† Ыв Влада коевода, милостію Божію господинь.

† În Hristos Dumnezeu, binecredinciosul și binecinstitorul și de Hristos iubitorul și singur stăpînitorul și unsul lui Dumnezeu, Io Vlad voievod și domn, fiul lui Vlad marele voievod, din mila lui Dumnezeu și cu darul lui Dumnezeu, stăpînind și domnind peste toată țara Ungrovlahiei, încă și al părților de peste munți, Amlășului și Făgărașului, herțeg. A binevoit domnia mea cu a sa bunăvoință, cu <inima> curată și luminată a domniei mele și a dăruit domnia mea această atotcinstită și cu frumoasă față și preacinstită, care este deasupra tuturor cinstelor și darurilor, această de față poruncă a domniei mele, boierilor domniei mele jupan Bîrta Pătru cu fiii lui și cu fiul său vitreg, Neagoe și fratele său Păunul și cu fiii lui și Roman cu fiii lui și Preda și Oprea cu fiii lui și verilor lor primari, Dimitru și fratele său Preda cu fiii lui, ca să le <fie> Clășneștii toți și Birtcoveștii toți. Dar să fie Bîrta Pătru cu fiii <lui și cu> fiul său vitreg Neagoe și Păunul și Roman peste jumătate, iar Preda și cu fratele său Oprea și verii lor <Dimitru și fratele său Preda> să fie peste cealaltă jumătate. Și iarăși să fie Berta Pătru cu fiii lui și cu fiul său vitreg <Neagoe și fratele său Păunul și> Preda și Oprea și Dimitru și fratele său Preda, <să le fie> Tilicești jumătate și Bălțații toți și Bereștii toți și Jirovul tot și Jirovelul tot și Bobotnicul tot. Iar Roman să nu se amestece cu aceste ocine, numai Bratco să se amestece la Jirov și la Jirovel și la Bobotnic, însă peste a treia parte, iar peste celelalte ocine care sînt mai sus <scrise>, Bratco să nu se amestece.

Și iarăși să fie lui Berta Pătru cu fiii lui și cu fiul său vitreg Neagoe și Păunul la Luturoasa cinci părți și în Pojerita cinci părți și în Ermonești 2 bucăți de pămînt și o crivină ce este de ocină a Bălțaților, pentru că au cumpărat de la Ermon pe 8 florini; și la Certeji o bucată, pentru că au cumpărat de la Bratco pe un florin. Astfel, peste aceste moșii, să aibă amestec numai Berta Petru cu fiii lui și cu fiul său vitreg Neagoe și Păunul. Și domnia mea am iertat calul.

De aceea, le-am dat și domnia mea și copiilor lor și nepoților și strănepoților lor. Și oricui dintre dînșii s-ar întîmpla mai înainte moarte, prădalica la dînșii să nu fie, ci să fie celor rămași, ocină și ohabă și de nimeni neatins.

De aceea, nimeni să nu cuteze să-i turbure, nici sudeț, nici birari, nici globnic, nici nimeni altul dintre slugile sau dintre dregătorii domniei mele, trimiși după milostenii <și după muncile domniei mele>, pentru că cine <s-ar încumeta să-i împiedice> chiar și cu un fir de păr, unul ca acela va primi <mare rău și

urgie > de la domnia mea, ca un necredincios și batjocoritor al <acestei> porunci a domniei mele.

Încă și blestem pune domnia mea: pe cine va alege domnul Dumnezeu să fie <domn al Țării Românești> sau din rodul inimii domniei mele sau din rudele <domniei mele> sau, pentru păcatele noastre din alt neam <dacă va înnoi> și va păzi și va întări acestea mai sus scrise, <pe acela domnul Dumnezeu să-l întărească și să-l împuternicească în domnia lui; dacă însă> nu va înnoi și va nimici și va strica, pe acela domnul Dumnezeu să-l ucidă, <aici cu trupul, iar în veacul viitor sufletul lui și să aibă parte cu Iuda și cu> Arie și cu acei iudei care au strigat <asupra lui Hristos Dumnezeu și mîntuitorul nostru și au spus: sîngele lui asupra lor și asupra copiilor lor, ceea ce> este și va fi în veci, amin.

Aceștia sînt martorii: jupan Dragomir al lui Manea, <jupan Neagoe> al lui Borcea, jupan Vintilă Florescu, jupan Draghici fost vornic, jupan Staico logofăt, Danciul stolnic și Hîrgota paharnic, Vladislav spătar, Manea vistier, Stănciulea comis, Colțea stratornic.

Drăgoi am scris, în slăvitul scaun Tîrgoviște, luna decembrie 3 zile, în anul 6992 <1483>.

† Io Vlad voievod, din mila lui Dumnezeu, domn.

Muz. de ist. Buc., nr. 25.343.

Orig., perg. (39×32), deteriorat, pecete atirnată, căzută.

Cu două traduceri, una din sec. XVIII, cealaltă contemporană și două copii slave contemporane; altă trad. la Arh. St. Buc., Copii.

EDIȚII. Slav și trad. *Panaïtescu*, 340—343. Trad. *D.I.R., B.*, 178—180.

190

1484 (6992) martie 9, Tîrgoviște.

Vlad Călugărul voievod întărește lui Mihai spătar și rudelor sale ocină la Ruși.

† Милостѣемъ Божіѣмъ, Іоу Владъ воивода и господинъ късенъ земанъ Уггровлаѣинсконъ, сынъ Влада великаго воивода. Даватъ господство ми сие поклѣнїе господства ми правителю иже естъ въ кжцѣу господства ми, жупану Мнѣхю спатаръ съ сынове си и братъ му Ивнъ съ сынови си и братучедѣу имъ Мнѣханъ съ сынови си и Балѣ съ сынови си, тако да имъ естъ ѹ Рѣшинъ третїи дѣл, понеже ю покѣпнїлъ ѡтъ Мѣкѣнїи за хѣ аспри. И господство ми имъ престїи кон. Янъ дрѣга третїи дѣл ѡтъ Рѣшинъ, а жупанъ Мнѣхю достигже съ правдомъ слѣжбѣмъ ѡтъ господство ми.

Сеѣго радїи имъ даде господство ми темъ и дѣцалъ имъ и внѣчетомъ ихъ и прѣкнѣчетомъ ихъ. И варѣ коѣмѣ се прилѣчнтъ ѡтъ нихъ прѣжде съмрѣтъ, а въ нихъ прѣдалїка да нѣст, анѣ да естъ ѡстакшїи къ ѡчїнѣу и къ ѡхѣбѣу и ни ѡтъ коѣже непотѣкнѣвно, по рѣчъ господства ми.

СВЕДЕТЕЛІЕ: жупан Драгомир Манев, жупан Нѣгоє Борнев, жупан Кръстиан велики дворник, жупан Станко логофет, Владислав спатар, Хръгота пехарник, Данчюл столник, Манѣ Негрул вистиярю, Ялѣк комис, Колаѣк и Родѣ постеляници.

И азъ, Крълинг граматик еже исписахъ въ Тръговище, мѣсеца марта ѿ днь, въ лѣтъ „ЩЦЧВ.“

† Іw Влад воевода, милостїѡ Божїѡ господинѣ.

† Din mila lui Dumnezeu, Io Vlad voievod și domn a toată țara Ungrovlahiei, fiul marelui voievod Vlad. Dă domnia mea această poruncă a domniei mele dregătorului, care este din casa domniei mele, jupanului Mihai spătar cu fiii săi și cu fratele său Ion cu fiii săi și nepotul lor Mihai cu fiii săi și Balea cu fiii săi, ca să le fie în Ruși a treia parte, pentru că au cumpărat-o de la Măcui, pentru 3.000 aspri. Și domnia mea le-am iertat calul. Dar cealaltă a treia parte din Ruși, jupan Mihai a dobândit-o cu dreaptă slujbă de la domnia mea.

De aceea, le-am dat domnia mea lor și copiilor lor și nepoților lor și strănepoților lor. Și oricui i s-ar întâmpla dintre dânșii mai înainte moarte, iar la ei prădalica să nu fie, ci să fie celor rămași, de ocină și de ohabă și de nimeni neatins, după spusa domniei mele.

Martorii: jupan Dragomir al lui Manea, jupan Neagoe al lui Borcea, jupan Cîrstian mare vornic, jupan Staico logofăt, Vladislav spătar, Hîrgota paharnic, Danciul stolnic, Manea Negrul vistier, Alb comis, Colțea și Rodea postelnici.

Și eu, Cîrlig gramatic, care am scris la Tîrgoviște, luna martie 9 zile, în anul 6992 <1484>.

† Io Vlad voievod, din mila lui Dumnezeu, domn.

Muz. de ist. Buc., nr. 27.276.

Orig., perg. (21×28), pecete timbrată, căzută.

Trad. ibidem, ms. 27.654, f. 1—2.

EDIȚII. Slav și trad. Panaitescu, 344—345. Trad. D.I.R., B., 180. Facs. D.I.R., B., 370.

191

1484 (6992) aprilie 24, Tîrgoviște.

Vlad Călugărul voievod întărește lui Ivul, lui Arca și surorii acestuia Elena, satele Ciocadea, Topșa și jumătate din Poiana, și munții Părăginoși, Plăcicoi și jumătate din Muntele Muierii.

† Милостивѡм Божїѡм, Іw Влад воевода и господинѣ всен земли Угро-влахинскон, сынѣ Влада великаго воевода. Дават господство ми снѣ повелѣнїѣ господства ми слугъ господства ми Ивѣл съ синови мѹ и Арка, синѣ Арков и

сестра Ырков, Елена, како да им ест Чвккадѣ свах и Твпша свах и Погана поло-
вина и планине на име Пърѣциноши и с Пльчиконе и пол шт Планине Женом,
понеже им сжт вчине старн и дедне.

Бего радї им дадох и господство ми, како да им ест въ вчинѣ и въ
вхаба и ни шт когоже непотькновено, по реч господства ми.

Пис ҃у Тръговище, април ка, въ лѣт ^хѣцкв. Исправник Думитру Гиз-
давецъ.

† Io Vlad voievod, milostiv Bожїѡ господинь.

† Din mila lui Dumnezeu, Io Vlad voievod și domn a toată țara Ungro-
vlahiei, fiul marelui Vlad voievod. Dă domnia mea această poruncă a domniei
mele slugilor domniei mele Ivul cu fiii lui și Arca, fiul lui Arca și surorii lui
Arca, Elena, ca să le fie Ciocadea toată și Topșa toată și Poiana jumătate și
munții anume Părăginoșii și cu Plăcicoi și jumătate din Muntele Muierii, pentru
că le sînt vechi ocine și dedine.

De aceea, le-am dat și domnia mea, ca să le fie de ocină și de ohabă și de
nimeni neatins, după spusa domniei mele.

Scris în Țirgoviște, aprilie 24, în anul 6992 <1484>.

Ispravnic Dumitru Ghizdaveț.

† Io Vlad voievod, din mila lui Dumnezeu, domn.

Muz. raional Tg. Jiu, nr. 3.

Orig., perg. (12,5×24), pecete aplicată, stricată.

EDIȚII. Slav și trad. Ghibănescu, *Surete*, I, 287; Ștefulescu, *Doc. sl.-rom.*, 25;
Panaïtescu, 345. Trad. D.I.R., B., 180—181.

192

1484 (6992) aprilie 24, Țirgoviște.

*Vlad Călugărul voievod întărește jupanului Bran și fraților săi Radu
și Pătru satele Baia, Țirgul Gilort, Mogoșani ș.a. scutindu-i de vină-
riciul domnesc.*

† Въ Христа Бога благокрѣны и благочестивы и Христолюбивн и само-
дръжавни, Io Влад воивода и господин, сынъ великаго Влада воивода, мило-
стїѡм Божїѡм и Божїѡм дарованїѡм шеклажцїѡм и господствѣжцїѡм въ сїи
земли Угроклахїнскон, ешеже и за планинским странама, Ямлашѣ и Фаграшѣ херцег.
Благопронзвоан господство ми, своим благим произволенїѡм, чистим и свѣтлим
сръдцем господства ми и даровах господство ми сїи въ сїе чєстни и благоверанн,
прѣпочтани, иже надъ въ сѣкли чєстни даровь, настожи сѣи хрискоуа господства
ми жупанѣ Бран съ братиам си, Радѣль и Пѣтрѣ и съ сынови имъ, како да

им сѹт села по имени Банѣ и Тръг Цнаврѣт и Могошани и Половраци и Шефъ-
неці и Бодони и Спинѣни слободни ѡт винарич шо ест господствѡ, понеже
прииде жѹпан Бран съ братиѹ си, Радѹль и Пѣтрѹ, та покѹпише винарич, шо се
падат да ест господство, ѡт господство ми за вѣ кони добри тѹрски.

Его радї и господство ми вслѡбодих до живота господства ми винарич
господство ѡт них села да се не ѹзимат и винаричи господства ми ѡт сѹга
да им не бантоват села ѡт винарич, понеже тко их шет бантовати, а то тако-
ваго имат вѣспрїети велико зло и шргїе господство ми, како невѣрник и прѣ-
стѹпник семѡ повелѣнїю господства ми.

Заклинанїе поставлѣет господство ми: по смрѣти господства ми кого избереѣт
господь Богъ бити господинь Блѡшкон Землѹ или ѡт срдѣчнаго плода господ-
ства ми или ѡт срдодникъ господства ми или, по грѣсехъ нашихъ, ѡт инопле-
леник, да аще почѣтет и ѹтврѣдит и поновит сїе више писана, а того господь
Богъ да почѣтет и ѹтврѣдит и сѹхраниѣт его въ господствѣ его; аще ли непочѣ-
тет и не ѹтврѣдит и не поновит сїе више писана, а нѹ разорит и попереѣт, а
того <господь Богъ> да разорит и попереѣт его въ господствѣ и да шкїет его
зде тѣлом, а въ бѹднцимъ вѣцѣ дѹшевно <и да имат> ѹчестїе съ Июдѹ и съ
<Ирїем> и съ инѣми <Июдее> еже кѣзѣпише на <Исѣса Христа Бога и спаса
нашего, крѣвъ его на них> и на чедѣхъ ихъ, еже ест и бѣдетъ въ вѣки, амин.

Сведетелїе: жѹпан Драгомир Манѣк и жѹпан <Нѣгое> Борчѣк, жѹпан Драгич
Стонков, жѹпан Бинѣлѣ Флорескѹл, жѹпан Крѣстїан дворник, жѹпан Станко
логофет, Манѣ Негрѹл вистинар, Блѡдїслав спатарѣ, Хръготѡ пѣхарник, Данчѹл
столик, Ялѣъ комис, Колацѣ страторник.

И азѣ, Преда, иже исписахъ въ Трѣговици, мѣсеца априлѣ кд днѣ, въ
лѣтѣ шѣцѣв, индїкѣтон <в>.

† Io Влад ввекѡда, милостїа Божїа господинь.

† În Hristos Dumnezeu, binecredinciosul și binecinstitorul și de Hristos
iubitorul și singur stăpînitorul, Io Vlad voievod și domn, fiul marelui Vlad
voievod, din mila lui Dumnezeu și cu darul lui Dumnezeu, stăpînind și domnind
peste toată țara Ungrovlahiei, încă și al părților de peste munți, Amlășului și
Făgărașului herțeg. A binevoit domnia mea cu a sa bunăvoință, cu inimă
curată și luminată a domniei mele și am dăruit domnia mea acest atotcinstit
și cu frumoasă față și preacinstit, care este deasupra tuturor cinstitelor daruri,
acest de față hrisov al domniei mele jupanului Bran cu frații săi, Radul și
Pătru și cu fiii lor, ca să le fie satele, anume: Banea și Tîrgul Gilort și Mogoșani
și Polovragi și Ștefănești și Bodoni și Spineani, slobode de vinăriciul care este
domnesc, pentru că a venit jupan Bran cu frații săi, Radul și Pătru, de au
cumpărat vinăriciul cît se cade să fie domnesc, de la domnia mea pe 2 cai
buni turcești.

De aceea și domnia mea i-am slobozit, cît va trăi domnia mea, vinăriciul domnesc de la satele lor să nu se mai ia. Și vinăricerii domniei mele de acum să nu le turbure satele de vinărici, pentru că cine-i va turbura, unul ca acela va primi mare rău și urgie a domniei mele, ca un necredincios și călcător al acestei porunci a domniei mele.

Blestem pune domnia mea: după moartea domniei mele, pe cine va alege domnul Dumnezeu să fie domn al Țării Românești sau din rodul inimii domniei mele sau din rudele domniei mele sau, pentru păcatele noastre, din alt neam, dacă va cinsti și va întări și va înnoi acestea mai sus scrise, pe acela domnul Dumnezeu să-l cinstească și să-l întărească și să-l păzească în domnia lui; dacă însă nu va cinsti și nu va întări și nu va înnoi acestea mai sus scrise, ci va nimici și va călca, pe acela <domnul Dumnezeu> să-l lovească și să-l nimicească în domnie și să-lucidă, aici cu trupul și în veacul viitor cu sufletul <și să aibă> parte cu Iuda și cu <Arie> și cu ceilalți iudei care au strigat asupra lui <Iisus Hristos, Dumnezeul și mîntuitorul nostru, sîngele lui asupra lor> și asupra copiilor lor, ceea ce este și va fi în veci, amin.

Martorii: jupan Dragomir al lui Manea și jupan <Neagoe> al lui Borcea, jupan Drăghici al lui Stoica, jupan Vintilă Florescul, jupan Cîrstian vornic, jupan Staico logofăt, Manea Negrul vistier, Vladislav spătar, Hîrgota paharnic, Danciul stolnic, Alb comis, Colțea stratornic.

Și eu, Preda, care am scris la Tîrgoviște, luna aprilie 24 zile, în anul 6992 <1484>, indiction <2>.

† Io Vlad voievod, din mila lui Dumnezeu, domn.

Arh. St. Buc., S. I., nr. 68 (Clocociov).

Orig., perg. (33×27), deteriorat, pecete atîrnată, căzută.

Cu trad. din 1915.

Fotocopie la Academia Republicii Socialiste România, XX/66.

EDIȚII. Slav și trad. Panaitescu, 346—348. Trad. D.I.R., B., 181—182.

193

1484 (6992) iulie 3, Tîrgoviște.

Vlad Călugărul voievod întărește lui Nenciu vornic și altora satul Cotești.

† Din mila lui Dumnezeu, Io Vlad voievod și domn a toată țara Ungrovlahiei, fiul marelui Vlad voievod. Dă domnia mea această poruncă a domniei mele jupanului Nenciu¹ vornic și cu fiii Stan și Stoica și Neag și cu fiii ca să

¹ S-a încercat contrafacerea numelui.

stăpînescă jumătate din Cotești¹, pentru că au cumpărat de la Vlaicul drept 7300² aspri. Și domniei mele i-au dat cal.

Drept care le-am dat și domnia mea lor și fiilor lor, nepoților și strănepoților, ca să fie lor moșie stătătoare și de către nimeni neclătită, după porunca domniei mele.

Mărturii: jupan Dragomir al lui Manea și jupan Neagoe al lui Borcea, jupan Vintilă Florescul, jupan Drăghici biv vel vornic, jupan Cîrstian velichi vornic, jupan Staico logofăt, Vladislav spătar, Danciul stolnic, Hîrgota paharnic, Stănciulea comis, Colțea și Rodea stratornici.

Scris iulie 3 zile, în Tîrgoviște, la leat 6992 <1484>.

Io Vlad voievod, din mila lui Dumnezeu, domn.

După I. Răuțescu, *Acte și documente muscelene*, în «Bul. Com. ist. a Rom.», XII (1933), p. 103.

194

1485 (6993) aprilie 5, Tîrgoviște.

Vlad Călugărul voievod întărește lui Danciu, lui Marco și lui Lațco satul Iași.

† Милостїѡм Божїѡм, Іѡ Влад воєвода и господинь вѣсен земли Угровлахїнскон, сынъ великаго Влада воєводѣ. Дават господство ми сїе повелѣнїе господства ми славам господства ми, Данчулу съ сыновн мѡ и брат му Марко съ сыновн мѡ и Лацко съ сыновн мѡ, яко да им ест Іашн вѣси, понеже нх покѡпише вт Шшшман вт Кѡрте за ле флоринн угрѣски и за а кафтан вт рѣтнїце. И господство ми прости кон.

Сего радї им дадох и господство ми яко да им ест вѣ шчинѡ и вѣ шхабж. И варе кому се вт нх прилѣчит прежде сѣмрѣти, а шчина да ест встакшнм, а прѣдалнка вѣ нх да нѣст. И ни вт когоже непотѣкновено, по реч господства ми.

Сведетелїе: жупан Драгомир Удрице, жупан Нѣгоє Борчев, жупан Драгич Стонкѡв, жупан Димитър Гиздавец, жупан Крстїан дворник, жупан Станко логофет, Станчул вистїнар, Владїслав спатар, Хъргота пѣхарник, Данчул столник, Яльв комис, Колцѣ постелник.

Ізъ, Прѣда, писах у Трѣгокице, априлїе є, вѣ лѣт хсѣцг.

† Іѡ Влад воєвода, милостїѡ Божїѡм господинь.

† Din mila lui Dumnezeu, Io Vlad voievod și domn a toată țara Ungrovlahiei, fiul marelui Vlad voievod. Dă domnia mea această poruncă a domniei

¹ În original s-a încercat o contrafacere, schimbîndu-se în Gontuești.

² Cifră corectată.

mele slugilor domniei mele lui Danciul cu fii lui și fratelui său Marco cu fiii lui și Lațco cu fiii lui, ca să le fie Iașii toți, pentru că i-au cumpărat de la Șuşman de la Curte pe 35 de florini ungurești și pe un caftan de îmbrăcăminte. Și domnia mea am iertat calul.

De aceea, le-am dat și domnia mea, ca să le fie de ocină și de ohabă. Și oricui dintre dînșii i s-ar întâmpla mai înainte moarte, iar ocina să fie a celor rămași, iar prădalica la ei să nu fie. Și de nimeni neatins, după spusa domniei mele.

Martorii: jupan Dragomir Udriște, jupan Neagoe al lui Borcea, jupan Draghici al lui Stoica, jupan Dimitru Ghizdaveț, jupan Cîrstian vornic, jupan Staico logofăt, Stanciul vistier, Vladislav spătar, Hîrgota paharnic, Danciul stolnic, Alb comis, Colțea postelnic.

Eu, Preda, am scris la Tîrgoviște, aprilie 5, în anul 6993 <1485>.

† Io Vlad voievod, din mila lui Dumnezeu, domn.

Muz. raional Tg. Jiu, nr. 4.

Orig., perg. (20,5×20,5), pecete timbrată.

EDIȚII. Slav și trad. Ghibănescu, *Surete*, I, 288—289; Ștefulescu, *Arhiva Gorj*, 85—87 și în *Doc. sl.-rom.*, 26—27; Panaitescu, 348—349. Trad. D.I.R., B., 182.

195

<1485> septembrie 7, București.

Vlad Călugărul voievod întărește lui Stan Macrea jumătate din satul Mihoveni.

† Милостїѡм Божїѡм, Іѡ Влад коєкода и господинѡ късен земли Оугггрѡ-владїинскон, сынъ великаго Влада коєкоде. Дават господство ми сїе повелєніе господства ми слѣгам господства ми, СтанѢ МакрѢ и със дѣщере мѢ и със анепсеи мѢ, Мъртин и Стан, и Стоѡ и със сынови мѢ и със брат мѢ, НѢкшѢл и със сынови мѢ и със анепсеи мѢ, НѢгѢл и Бѣра и БратѢл¹ и анепсеѡм мѢ ѡт дѣщер, ѢпрѢ и братѢчєдѡм мѢ, Стан и Гѡл, ꙗко да им ест² оу Михѡвєни половинна, колико ест дрѣжал Драгомир и Златко, понеже ю ест поклонна Драгомир и Златко жѢпанѡу Драгичю СтонковѢ, ѡт пред РадѡлѢ коєкода, брат господства ми. И жѢпан Драгич продаде СтанѢ МакрѢ и Стоѡу х̄ аспри и єдин кон добръ ѡт т̄ аспрїи, и пол ѡт монастир Михѡвєном.

Потом прїиде Стан МакрѢ пред господства ми, та си зложи дѣщере си, по нме МикѢ и НѢга и еще колико мѢ нѢ даст господь Богъ ѡт плода его, и анепсеи мѢ, МъртинѢ и Станѡл да си сѢ братїѡ на половинѢ ѡт ѡчинѢ що покѢпише, а Стоѡ със братїѡ мѢ, на дрѣгѢ положинѢ. И господствѢ ми дадоше кон.

¹ «и със брат мѢ... БратѢл», șters cu roșu.

² «и братѢчєдѡм... ни ест», asemenea.

Того радї им даде и господство ми въ шчиноу и въ шхабоу, тем и сыновом и висквом их и прѣвнском их, непотѣкнорено по реч господства ми.

И свидетелїе: жѣпан Драгомир Здрише, жѣпан...¹ жѣпан Драгич Стоикѣв, жѣпан Кинтило Флорескѣв, жѣпан Кръстїан велики дворник, жѣпан Стаїко велики логофет, Данчюл столник, Хръгота пѣхарник, Станчю вистїар, Блаждї-слак спатар,.....¹ и Родѣ страторници.

Изъ Іанжш граматик, писах мѣсеца септемвриа з̃ и въ лѣто х̃сци̃ къ Бѣскрещи.

† Io Влад вивеода, милост Им Божя господникъ.

† Din mila lui Dumnezeu, Io Vlad voievod și domn a toată țara Ungro-
vlahiei, fiul marelui Vlad voievod. Dă domnia mea această poruncă a domniei
mele slugilor domniei mele, lui Stan Macrea și cu ficele lui și cu nepoții lui,
Mărtin și Stan, și lui Stoia și cu fiii lui și cu fratele lui, Neacșul și cu fiii
lui și cu nepoții lui, Neagul și Bira și Bratul² și nepotului lui de fiică, Oprea
și verilor lui, Stan și Goia, ca să le fie³ jumătate din Mihoveni, cât au ținut
Dragomir și Zlatco, pentru că au închinat-o Dragomir și Zlatco jupanului
Draghici al lui Stoica dinaintea lui Radul voievod, fratele domniei mele. Iar
jupan Drăghici a vîndut lui Stan Macrea și lui Stoia, pentru 600 aspri și un
cal bun de 300 aspri și jumătate din mănăstirea Mihovenilor.

După aceea, a venit Stan Macrea înaintea domniei mele și a așezat pe fetele
lui, anume Mica și Neaga și încă cîte i-ar da domnul Dumnezeu din rodul lui,
și pe nepoții lui, Mărtin și Stanul, ca să-i fie frați pe jumătate din ocina pe care
a cumpărat-o, iar Stoia și cu frații lui, pe cealaltă jumătate. Iar domniei mele
au dat un cal.

De aceea, le-am dat și domnia mea, de ocină și de ohabă, lor și filor lor
și nepoților lor și strănepoților, neatins, după spusa domniei mele.

Și martori: jupan Dragomir Udriște, jupan...¹, jupan Drăghici al lui
Stoica, jupan Vintilo Florescul, jupan Cîrstian mare vornic, jupan Staico
mare logofăt, Danciul stolnic, Hîrgota paharnic, Stanciul vistier, Vladislav
spătar...¹ și Rodea stratornici.

Eu, Іанжш gramatic, am scris în luna septembrie 7 și în anul 6910 <1401>, în București.

† Io Vlad voievod, din mila lui Dumnezeu, domn.

Arh. St. Buc., ms. nr. 1232 f. 2.

Copie după orig., perg.

Altă copie, ibidem, ms. nr. 1232 f. 3 și trad. rom. f. 4.

Data greșită. Datat după sfatul domnesc.

EDIȚII. Slav și trad. Panaitescu 349–350. Trad. D.I.R. 182–183.

¹ Loc deteriorat.

² Pasagiul «și cu fratele... Bratul» șters cu roșu.

³ Pasagiul «verilor... ca să le fie» șters cu roșu.

1485 (6994) septembrie 26, M-rea Govora.

Egumenul Iosif Govoreanul cumpără de la Palco un loc de casă în orașul <Rîmnicul Vîlcea>.

† Întru numele tatălui și al fiului și al sfîntului duhă, eu egumenul Iosif Govoreanul, ca să se știe că am cumpărat acestu locu de casă din orași, de la Palco, drept aspri 2110.

Mărturii: jupan Oancea, jupan Malciul, jupan Ștefani, jupan Hacica, jupan Buda, jupan Proica, jupan Lațco și Stepan, fecioru lui Nichifor, Gherghe și Stoica, feciorii lui Ștefan.

Și eu, Borcea, care am scris în zilele Radului¹ vodă, fiul marelui Vlad vodă, septembrie 26 zile, anul 6994 <1485>.

Pecetea egumenului.

Arh. St. Buc., Condica m-rii Govora, nr. 447 f. 52v.

Traducere.

Alte traduceri ibidem, f. 141v. și ms. 463 f. 106v.

EDIȚII. Trad. Panaitescu, 351, sub 1485 septembrie 27, D.I.R., B., 183, sub 1485 septembrie 27.

1486 (6994) aprilie 23, M-rea Glavacioc.

Vlad Călugărul voievod întărește mai multora satele Ubirșia, jumătate din Groși, Jumătate din Necșești ș.a.

† Милостїѡм Божїѡм, Іѡ Блад коєвода и господинь въсен земли Згро-
влахїтскон, сынъ Блад великаго коє<во>де. Дават господствѡ ми сїе покелѣнїе
господства ми Главѣ и със сыноки мѣ, Стоика, Иванѣ и Богданѣ и непею мѣ,
Мѣнѣ, јакѡ да им ест Збръшїю ѡт Брътнаве четврьти деа, понеже придоше
пред господство ми вї болѣри [пред господство ми], како им ест дединѡ и
вчина прака.

Того радї им даде и господство ми въ вчинѣ и въ вѣабѣ, тем и сыно-
вом их, непотѣкновено, по реч господства ми.

И потом встави господство ми на прѣпочтани болѣри господства ми жпан
Димїтрѡ Гиздавец и жпан Дѣтко бани три стране почьстени ѡт господства
ми: кон ѡт Лѣпше и ѡт сыновех мѣ и ѡт Добрѣа и ѡт сыновех мѣ и ѡт Тръць
и ѡт братїа мѣ и ѡт Рада със братїа мѣ, та не чет хотет да стонт на реч

¹ Greșeală a copistului, pentru: « Vladul ».

господства ми, како нх ест стѣкмиа и дал господство ми, а томѹзи чловѣкъс да сѹ волнѣи бани тон дрѣжави да взмѣтъ томѹи чловѣкѹ за еднѹ реч хаталмъ и ш шчинѹ да си изгѣбѣтъ.

Потом пак Слав и съ сынови мѣс дадоше Стѣитѣс и Фѣитѣс братѹчедѹ им, да им ест четвърти дел, шт пред господство ми на ннх дел. И пак, Марешѣс и със сынови мѹ и със анепѣи мѹ, Радѹл и Рада да им ест ѣ Гроши шт Брѣлѣцъ половина, немѣс ест деднѣна и шчина прака. Того ради им даде и господство ми. И пак Славѣс и със брат мѹ Марешѣс и със сынови нх ѣ Нѣкшици половина и Стримтѹл вес, понеже им ест шчина и Цюбекѹл Пражекъ половина и Стримтишорѹл вес.

И сведетелѣе шо донесет пред господства ми: Бонка шт Бѣцеци и Рад шт Пречна и Вѣлкан шт Костеци и Станчѣл Фѣсѣк и Фрѣциалж шт Мѣрешѣци, Рѣден шт Бѣцеци и Дан шт Шипотѣ и Гѣциалж и Степан Тепеек и Крстѣиан шт Рѣнкѣс.

Исе мѣсеца апрѣлѣе кѣг на дѣнь свѣтаго Гелурѣга и въ лѣто „сщчдъ, и на манастирѹ шт Глѣкѣчѣв. И азѣ Ианжш граматик писахѣ.

† Іw Влад ввекѣда, милостѣа Божѣа господинѣ.

† Din mila lui Dumnezeu, Io Vlad voievod și domn a toată țara Ungrovlahiei, fiul marelui Vlad voievod. Dă domnia mea această poruncă a domniei mele lui Slav și cu fiii lui, Stoica, Ivan și Bogdan și nepotul lui, Mînea, ca să le fie Ubîrșia de la Bratilov, a patra parte, pentru că au venit înaintea domniei mele 12 boieri [înaintea domniei mele], <spunînd> că le este dedină și ocină dreaptă.

De aceea, le-am dat și domnia mea de ocină și de ohabă, lor și filor lor, neatins, după spusa domniei mele.

Și după aceea, a lăsat domnia mea asupra preacinstiților boieri ai domniei mele jupan Dimitru Ghizdavăț și jupan Deatco, banii acelei părți, cinstiți de domnia mea: care dintre Lupșa și din fiii lui și din Dobrul și din fiii lui și din Trîță și din frații lui și din Rada cu frații lui, nu vor voi să stea după spusa domniei mele, cum i-a întocmit și am dat domnia mea, să fie volnici banii acelei stăpîniri să-i ia acelui om pentru un singur cuvînt hatalm și ocina să și-o piardă.

După aceea, iarăși Slav și cu fiii lui au dat lui Stăit și lui Fiiat, vărului lor, dinaintea domniei mele, ca să le fie a patra parte, pe părțile lor. Și iarăși lui Mareș și cu fiii lui și cu nepoții lui, Radul și Rada, să le fie în Groși de la Bîrleață, jumătate, care le este dedină și ocină dreaptă. De aceea, le-am dat și domnia mea. Și iarăși lui Slav și cu fratele lui, Mareș și cu fiii lor, în Necșești jumătate și Strimtul tot, pentru că este ocina lor, și Știubeiul Prajei, jumătate și Strimtișorul tot.

Și martorii pe care i-au adus înaintea domniei mele: Boica din Bățești și Rad din Precina și Vilcan din Costești și Stanciul Fusea și Frățilă din Măreșești, Rădei din Bățești și Dan din Șipot și Guțilă și Stepan al lui Tepei și Cîrstian din Runcu.

S-a scris în luna aprilie 23, în ziua sfântului Gheorghe și în anul 6994 <1486> și la mănăstirea de la Glăvăciou. Și eu, Ianăș gramatic, am scris.
† Io Vlad voievod, din mila lui Dumnezeu, domn.

Arh. St. Buc., S. I., nr. 69.

Orig., perg. (25×22), pecete aplicată, căzută.

Cu trad. din 1915.

Copie slavă la Academia Republicii Socialiste România, ms. 5236 f. 87—88.

Fotocopie la Academia Republicii Socialiste România, XX/67.

EDIȚII. Slav și trad. Hajden, *Vlad Tepeș*, 468—469; *Panaïtescu*, 352—354. Trad. *D.I.R.*, B., 184. Facs. *D.I.R.*, B., 371.

198

1486 (6994) iunie 13, București.

Vlad Călugărul voievod întărește mai multora satul Vîlculeștii de la Coșușița și lui Dobromir un pământ în Gornovi.

† Милостиум Божіум, Їв Влад вонвода и господињъ въсен земли Уггровла-хїтскон, сынъ Влад великаго вонводе. Дават господство ми сїе повеленїе господства ми Владїслакѣ съ синови си и Рошка съ синови си¹ и Радуль съ синови си и Мїта съ синови си² и Драгомиръ съ синови си и Бодѣ съ синови си и Рад съ синови си и Бръткое съ синови си и Добромиръ съ синови си и Манѣ съ братиам си и съ синови си и Радуль съ братїам и съ синови си и Богданѣ съ синови си и Радослав съ братїам си и съ синови си и Пѣтрѣ съ братиам си и съ синови си и Стан съ братиам си и съ синови си и дрѣг Стан съ братѣ емѣ Нанѣ и съ синови си и Симелн съ синови си, іако да им ест Блѣкѣлаци ит Кошѣница, понеже ю покѣпише ит слѣг господства ми ит Казанѣ канатникѣ, анеѣгею Прѣлев, за флорини п. И господство ми им простих кон.

И пак Добромирѣ съ братїем си да им ест а землѣ, понеже покѣпи ит Кьнда ит Горнови за флорини а.

Того радї им дадох и господства ми да им ест въ ичинѣ и въ ухабѣ тем и деца им и вѣнѣчетом и прѣвѣнѣчетом и ни ит когоже непотѣкновено, по реч господства ми.

Скѣдетелїе: жѣпан Драгомиръ Манев, жѣпан Нѣгоє Борчев, жѣпан Винтиль велики дворник, жѣпан Драгнич Стонков, жѣпан Станко логофет, Хрѣгота пѣхарник, Данчол столник, Владїслав спатаръ, Станко вистигар, Ілѣв комис, Колицѣ и Родѣ велици страторници.

И азъ, Хранитѣль граматик, еже исписах въ на столни град Бѣкѣреци, мѣсеца юнїе гї дѣнь, въ лѣт хзцѣд.

† Їв Влад вѣкѣвда, милостїа Божїа господињъ.

¹ «и Рошка съ синови си» încercuit și șters cu chinovar.

² «и Мїта съ синови си», la fel.

† Din mila lui Dumnezeu, Io Vlad voievod și domn a toată țara Ungrovlahiei, fiul marelui Vlad voievod. Dă domnia mea această poruncă a domniei mele lui Vladislav cu fiii săi și Roșca cu fiii săi¹ și Radul cu fiii săi și Miia cu fiii săi² și Dragomir cu fiii săi și Bodea cu fiii săi și Rad cu fiii săi și Brătivoe cu fiii săi și Dobromir cu fii săi și Manea cu frații săi și cu fiii săi și Radul cu frații săi și cu fiii săi și Bogdan cu fiii săi și Radoslav cu frații săi și cu fiii săi și Pătru cu frații săi și cu fiii săi și Stan cu frații săi și cu fiii săi și alt Stan cu fratele lui, Nan și cu fiii săi și Simeon cu fiii săi, ca să le fie Vîlculeștii de la Coșuștița, pentru că au cumpărat de la sluga domniei mele de la Cazan canatnicu, nepotul lui Pîrlea pentru 80 florini. Și domnia mea am iertat calul.

Și iar lui Dobromir cu frații săi, să le fie 1 pămînt, pentru că a cumpărat de la Cînda din Gornovi, pentru 1 florin.

De aceea le-am dat și domnia mea să le fie de ocină și de ohabă acelora și copiilor lor și nepoților și strănepoților și de nimeni neatins, după spusa domniei mele.

Martori: jupan Dragomir al lui Manea, jupan Neagoe al lui Borcea, jupan Vintilă mare vornic, jupan Drăghici al lui Stoica, jupan Staico logofăt, Hîrgota paharnic, Danciul stolnic, Vladislav spătar, Staico vistier, Alb comis, Colțea și Rodea mari stratornici.

Și eu, Hranitul gramatic, care am scris în cetatea de scaun București, luna iunie 13 zile, în anul 6994 <1486>.

†Io Vlad voievod, din mila lui Dumnezeu, domn.

Academia Republicii Socialiste România, MDLIV/1.

Orig., perg. (17,5×23), pecete aplicată, căzută.

199

1486 (6994) iunie 30, București.

Vlad Călugărul voievod întărește mai multora satele Românești, Balomirești, Budeni ș.a.

† Милости ум Божіум, Іу Влад конкода и господнѣ вѣсен земан Ѹггров-
владхїтскон, сынѣ Блада великаго конкоде. Дават господство ми сїе повеленїе господ-
ства ми, жспанѣ Романѣ съ сыновнѣм его, Дан и Дѣтко и Шербан и др҃ги сы-
новнѣ, аще им даст Богъ, и жспанѣ Житнианѣ съ братнїам его, Пѣтрѣ и Бѣл-
кълъ и Бладѣ и Радѣлъ и съ сыновнѣмъ его и братнїедн им, Ялѣсъ и Кръчюк
и Станчюк и съ сыновнѣм его, тако да им ест Ромѣнеци на Жилю вѣси и Бало-
миряци вѣси и Бѣдѣни вѣси и Извореле и Красна сва и Цосани и ѣ Жспѣнеци,

¹ « și Roșca cu fiii săi » încercuit și șters cu chinovar.

² « și Miia cu fiii săi » încercuit și șters cu chinovar.

каре колико ест дел Никѡле Бланде и Пльвѣни на Цнаортѣ вѣси и Прѣнгорна и Ръзлебъ вѣсѣ, понеже им сѣт тон вѣсе дѣдине.

Того радѣ им дадѣ и господства ми, да им ест вѣ учинѣ и вѣ шѣбѣ тем и децам им и шенѣчетом и превенѣчетом. И комѣ се шт нѣх прѣжде сѣмрѣт, а учинѣ да ест шташним, а вѣ нѣх прѣдалника да нѣст. И ни шт когоже непотѣкновено, по реч господства ми.

Исправникъ Бинтиль велики дворникъ.

Писахъ вѣ настолни градъ Бѣкѣрещи, мѣсеца юнѣи ѿ днѣхъ, вѣ лѣтѣ шѣцѣдѣ.
† Io Владъ влѣкѣда, милостѣмъ Божѣмъ господинѣмъ.

† Din mila lui Dumnezeu, Io Vlad voievod și domn a toată țara Ungrovlahiei, fiul marelui Vlad voievod. Dă domnia mea această poruncă a domniei mele boierilor domniei mele, lui jupan Roman cu fiii lui, Dan și Deatco și Șerban și alți fii, dacă îi va da Dumnezeu și lui jupan Jitiian cu frații lui, Pătru și Vîlcul și Vlad și Radul și cu fiii lui și verii lui, Albul și Crăciun și Stanciul și cu fiii lui, ca să le fie Româneștii pe Jiu toți și Balomireștii toți și Budeanii toți și Izvoarele și Crasna toată și Giosani și în Jupînești, oricît este partea lui Nicula al lui Blidea, și Albeanii pe Gilort toți și Prigoriia și Răzleul tot, pentru că le sînt acestea toate ocine, dedine.

De aceea, le-am dat și domnia mea, ca să le fie de ocină și de ohabă, lor și copiilor lor și nepoților și strănepoților. Și căruia dintre dînșii i s-ar întîmpla mai înainte moarte, iar ocina să fie a celor rămași iar la ei prădalica să nu fie. Și de nimeni neatins, după spusa domniei mele.

Ispravnic Vintilă mare vornic.

Am scris în cetatea de scaun București, luna iunie 30 zile, anul 6994 <1486>.

† Io Vlad voievod, din mila lui Dumnezeu, domn.

Arh. St. Craiova, I/2.

Orig., perg. (20×22,5), pecete aplicată, căzută.

EDIȚII. Slav și trad. Ghibănescu, *Surete*, I, 289—290; Ștefulescu, *Arhiva Gorj*, 159—160 și *Doc. sl.-rom.*, 27—28; Panaitescu, 354—355. Trad. D.I.R., B., 184—185.

200

<1486 septembrie 1 — 1487 august 31> 6995.

Vlad Călugărul voievod întărește lui Stîngaciu jumătate din Ogretin și o stîină la Tătarul, iar lui Stan Costișatul și fratelui său Vlaicu, cealaltă jumătate din Ogretin și o stîină la Clăbucet.

Izvodul cărții Vladului vodă, feciorul lui Vlad vodă, ce s-au scos după sîrbie pe rumânie, cursul anilor leat 6995 <1486—1487>.

Dat-am domnia mea această carte a domniei mele slugilor domniei mele, lui Stîngaciu cu feciorii lui și lui Stan Costișatul cu feciorii lui și cu frate-său

Vlaicul, cu feciorii lor și cu fetele lor, ca să le fie Ogretinul tot, pentru că jumătate iaste a lor bătrînă ocină de baștină dreaptă, iar jumătate au cumpărat de la Baico den Blejoi, drept 1450 aspri. Și au dat și domnii mele un cal. Însă Stîngaciu cu feciorii lui și cu fetele lui pre jumătate den Ogretin, însă fetele să n-aibă nici o amestecătură, pînă vor fi vii feciorii lui Stîngaciu și feciorii feciorilor lor. Și de li se va întîmpla și moarte, ocina să nu se vînză, ci să fie celor ce le vor rămînea în urmă. Iar Stan Costișatul cu feciorii lui și cu fetele lui și cu frate-său Vlaicul, cu feciorii lui, să ție altă jumătate den Ogretin. Și să le fie stîna de la Clăbucet, pentru că au cumpărat Stan Costișatul de la Șuban den Topliță și de la frații lui, drept 2 boi. Iar Stîngaciu cu feciorii lui să ție stîna de la Tătarul, pentru că iaste a lor bătrînă ocină.

Drept aceea, am dat și domnia mea această carte a domnii mele, ca să le fie ocină ohabnică, lor și feciorilor și nepoților și strănepoților.

După aceasta și mărturii am pus, boiarii divanului domnii méle.

Acest hrisov protocolisindu-se după două părți ce-au rămas din hrisovul slovenesc cel adevărat, s-au cunoscut a fi întocmai, iar mărturia veștilor boieri ce sînt numiți în cel adevărat lipsește. Az Chiriță dascăl slovenesc ot mănăstirea Colții. 1800 iulie 17.

Arh. St. Buc., ms. nr. 1232 f. 13.

Copie după o trad. din sec. XVIII.

EDIȚII. *Panaitecu*, 361—362; *D.I.R.*, B., 185.

201

1486 (6995) septembrie 10, Tîrgoviște.

Vlad Călugărul voievod întărește m-rii de la Cricov părți de ocină în Plopeni și un vad de moară pe Teleajen.

† Милостіуwm Божіуwm, Їw Влад воєвода и господинъ вѣсен земли Зггровлахінскон, сынъ великаго Влада воєводе. Дават господство ми сие повелѣнне господства ми свѣтомъ монастирѣ wt Крнков, храмъ и шентѣлн архнстратнга Мнхана и егѣменъ кур попъ Самона¹ и вѣсем паже w Христѣ братіе, тако да им ест.² и wt Плопѣни д-ти дел и съ брод wt воденицѣ wt Тележен, понеже и покѣпн жѣпан Драгнич Стонкѣ wt Чорѣ, за хг аспрі и господству ми єдин кон. И потом, варе колнко ест хотаръ.², а жѣпан Драгнич га покѣпн wt господство ми, варе колнко цет втн, за а кон добръ. Тан приложи свѣтомъ монастирѣ, тна вѣскѣ да мѣ ест въ пицѣ и въ памет родітелѣм и вѣсѣм братнѣм его, въ вѣчноє вѣспоmnанне, докле прѣвнѣает свѣти монастир.

¹ Самона¹ este adăugat cu altă cerneală pe locul lăsat alb.

² Loc răzuit.

Ище кто, по грѣсехъ нашихъ, поршнитъ свѣти монастырь, а учини и съ винаричю цю съ внише въписане, прѣдалика да нѣст, нѣ да сжт честитомъ жѣпанъ Драгичю съ синови мѣ, жѣпанъ Стоикѣ и еще шт тѣа, варе колико синови мѣ Богъ припѣтит и апеще емѣ жѣпанъ Радѣлѣ и жѣпанъ Винтилѣ, въ учинж и въ шѣабж, ним и децам ихъ и вѣнчетом и прѣвѣнчетом и ни шт когожде непотѣкновенно, по шризмъ господстеа ми.

Свѣдѣтели: жѣпан Драгомир Манев, жѣпан Нѣгое Борчев, жѣпан Винтилѣ Флорескѣл, жѣпан Прѣвѣл [вѣл] велики дворник, жѣпан Стоико логофет, Данчюл столник, Хрѣгота пахарник, Стоико вистиар, Ялѣвъ комис, Влѣдислав спатар, Колацѣ и Родѣ постелници.

И азъ, граматик Радѣлѣ, еже писахъ въ столни варош Тръговице, септември ѿ дѣни, въ лѣтъ 7099.

† Іо Влад воєвода, милостїа Божїа господинь.

† Din mila lui Dumnezeu, Io Vlad voievod și domn a toată țara Ungrovlahiei, fiul marelui Vlad voievod. Dă domnia mea această poruncă a domniei mele sfintei mănăstiri de la Cricov, hramul și locașul arhistrategului Mihail și egumenului chir popa Samoil¹ și tuturor fraților celor în Hristos, ca să le fie...² și din Plopeni a 4-a parte și cu vadul de moară din Teleajen, pentru că a cumpărat jupan Draghici al lui Stoica de la Ciorea, pentru 3000 aspri și domniei mele un cal. Și după aceea, oricît este hotarul...², iar jupan Drăghici i-a cumpărat de la domnia mea, oricît va fi, pe un cal bun. Acestea le-a dăruit sfintei mănăstiri, toate acestea să-i fie pentru hrană și pentru pomenirea părinților și a tuturor fraților lui, de veșnică pomenire, cît timp va fi sfînta mănăstire.

Iar dacă cineva, pentru păcatele noastre, va strica sfînta mănăstire, iar ocinele și cu vinăriciul care sînt mai sus scrise, prădalica să nu fie, ci să fie ale cinstitului jupan Draghici cu fiul lui, jupan Stoica și încă după aceea, oricîți fii îi va lăsa Dumnezeu și nepoților lui, jupan Radul și jupan Vintilă, de ocină și de ohabă, lor și copiilor lor și nepoților și strănepoților și de nimeni neclintit, după porunca domniei mele.

Martorii: jupan Dragomir al lui Manea, jupan Neagoe al lui Borcea, jupan Vintilă Florescul, jupan Pîrvul mare vornic, jupan Staico logofăt, Danciul stolnic, Hîrgota paharnic, Staico vistier, Alb comis, Vlădislav spătar, Colțea și Rodea postelnici.

Și eu, Radul gramatic, care am scris în orașul de scaun Tîrgoviște, septembrie 10 zile, în anul 6995 <1486>.

† Io Vlad voievod, din mila lui Dumnezeu, domn.

Academia Republicii Socialiste România, CCCXCVII/9.

Orig., perg. (19,5×28,5), pecete timbrată, căzută.

Trad. la Arh. St. Buc., ms. 454 f. 143v.—144.

EDIȚII. Trad. Panaitescu, 360—361, sub 1486—1487; D.I.R., B., 186.

¹ « Samoil » este adăugat cu altă cerneală pe locul lăsat alb.

² Loc răzuit.

<1487—1492>.

Vlad Călugărul voievod întărește m-rii Filoteiu de la Athos un obroc anual de 400 aspri.

† Исѣ Христос ника. Слци дсхwm Божїм водним сѣт, си сѣт синове Божїн, такоже рече божественїи апостоль, емѣже въ слѣд текѣщен, нже правдѣ любнтелїе и блаженнїи ѡн глас радованїа чающн слышати: „Прїидѣте благословеннїи ѡтца моего наследѣннїе зготованное вам царство ѡт сложенїа мира, възалках бо се и дасте ми части възжеждах и напоисте ме, наг и вдѣстѣ ме, болен и въ темннцн и послѣжистѣ ми“. Он збо глас блггы блгаа творецїим слышати ест въкѣпѣже и вънннн въ радость господа своего. Такоже и грѣшнїимъ ѡтснлаемїимъ въ ѡгнь вѣчнїи, слышати ест тако не съхраншїимъ господа и Бога заповѣд и нже алчѣща, нже жеждѣща, нже нага, нже болна, нн въ темннцн сѣща не посетнвшнм нн послѣжнвшїимъ нм. Сїа збо помннающе, не подобает ѡтлагати дннн нли часн, не вѣдѣще въ кын час господъ наш прїидет, и въсако неготовѣх нн вѣдѣщїхъ ѡбещет нн. Нъ збо аще и тешкїимъ врѣменемъ грѣховъ дрѣжннмн есмн, аще и лютою стрѣлою вражїею грѣхъ радї снзвнхwm се въсако потрѣва ест цѣлѣе и врачю прнтещн лѣпо ест, наш бо подвнг мало ест, тѣкмо еже възненавндѣти зла, господаже въсе дѣшно възлюбннн, въкѣпѣ съ блггыннм дѣлнм, господнеже блггѡбтробїе велїе, къ въсем бо рѣще простирает. Сам бо рече въсѣчѣстннм своннм и чкстнїимъ зетїн: „такѡ не хоцїс съмрѣтн грѣшнѡмъ, нъ ѡбратннн се емѣ и живѣ вннн, не прїндохъ бо рече правденїе прнзвати, нъ грѣшнїе на покaanїе и не просто рече грѣшнїе, нъ на покaanїе, понеже мнози ѡбразн сѣтъ покaanїа, такоже и мнози ѡбнтѣлн по мѣре добрїихъ дѣл, дображе дѣла многоѡбразнѣ: любов, млостнннн, постъ, въздрѣжанїе, къ снмъ вѣра, надежда и ннаа многа слышнм ѡт божественнїхъ писанїн. Бъса збо на ползѣ нам, нъ збо аще и слышнм, нъ не творнм, тако жнтенскнмн и сѣтннмн мира, сего ннзѣ влачннм есмн попеченьмн. Обаче на спасово млосрѣдїе възнрающе надѣем се, тако много грѣшнїихъ и ннзѣ влѣкомїихъ млосрѣднѣ възводит и млндет и ещѣже и снноположенїа не лншает, радн тѣчїю ѡбращенїа.

Зрнм збо въ настояща врѣмена въ многнхъ нбждахъ и скрѣбѣхъ свѣтїе Божїе црѣкви и царкїе и свѣщеннїе монастнре ѡт блггочкстнвїнхъ и свѣтопочнвшїнхъ блггочкстнѡ жившїнхъ мѣжїн ѡбснрѣвшїнхъ, многнхъ збо въ коньчное запсѣтѣнїе дошьдшїнхъ радї змаленїа блггочкстїа оубы грѣхъ радї нашнхъ, наппаче въ Свѣтѣн Горѣ Йѡонстѣн живѣщїнхъ ест чкстнїи и царкїн монастнр нарицаемїн Фнлошен, въ под країе Свѣтїе Горы Йѡонстѣн, храмъ пркѣсвѣтїе Бога матерн и прнснодѣвы Марїн чкстное ее Благѡвѣщенїе. Ѻт сего збо монастнра внше реченнога прїндоше посланнн чкстнїи нноцн ѡтець проегѣменъ Германъ и дрѣгїн проегѣменъ Стефан, съ блггословенїемъ и възвестннше нам ѡ многнхъ нбждахъ елнке нмат внше

реченное свѣтое мѣсто и понскаше милованіе свѣтомъ монастырѣ, еанко ни ест възможно, да съ помагаемо и да се хрисовѣлъ учинитъ свѣтомъ монастырѣ, еанко ни ест мощно давати къ свѣтѣи монастырѣ, да им се знаа шрокъ катагодни.

Сего ради, азъ ѣво нже Божіею милостію нарицаемѣи господинь Блашкон земли, Іу Владъ воевода и съ богоданніи ми чедѣи Іу Радѣль воевода и Мирча сѣе шбещахом и сътворихом шрокъ свѣтомъ монастырѣ на въсакѣ годниѣ да доходитъ братѣа шт свѣтааго монастыра да ѣзнимаютъ по хд аспри, да штносетъ къ свѣтѣи монастырѣ, кроме спензе братѣамъ, а спенза по т аспри. Да биваетъ и да доходитъ мѣсеца мана за вншреченніи шрокъ.

Сіе ѣво, сице шбещахом бити, дондеже есми къ живѣиѣхъ и къ богоданнои намъ власти. Ёщеже и по нашемъ еже шт здешніиѣхъ прѣшъствію, егоже благозволонтъ господъ Богъ бити намѣстникъ къ сію богоданнои намъ области или шт сыновъ или шт нашихъ сѣродникъ или комъ Богъ благозволонтъ, семъ господъ Богъ да подарѣетъ благопронзволеніе, нже поновити и штверѣдити настоен хрисовѣлъ и нже къ немъ писанна. Ище сице сътворитъ, да къ дастъ емъ господъ Богъ къ царствѣи своемъ блага, еже шготова любещимъ его и да мѣ ест прѣдстателница и помощница на страшнемъ сѣдѣ прѣсвѣтаа Богомати; аще ли прѣзритъ, а не поновитъ, ни штверѣдитъ, да въздастъ штѣѣтъ на страшномъ сѣдѣ.

Еасже, молимъ ш въсе чѣстїи и свѣтѣи личе чѣстїишїи, шче егѣмене и съ богоносними свѣщенники и въсеми старци, еанко братѣе се шбретае къ свѣтомъ монастырѣ, аще можетъ бити безъ досажденїа, да се къ поменникѣ свѣтонѣ проскомидѣи къпишѣтъ наши родителѣе Іу Владъ воевода и мана ми монахѣа Ёупраѣїа и азъ Іу Владъ воевода и чеда наша Іу Радѣль воевода и Владѣль и Мирча и да ни се поетъ къкъне свѣтаа литѣргїа съ колкомъ и прилежкомъ къ едни день къ недеѣе, конъ ви благопронзволонте, господѣ поспешъствѣющѣ, емѣже слава къ вѣкъ, аминъ.

Тѣїже, ш владичице въсепѣтаа мати, прїими шт насъ, недостоннихъ и грѣшніиѣхъ сѣе мааѣе приношеніе, твоа бо шт твоиѣхъ тебѣ приносимъ милостію бо сина твоего и Бога нашего и твоими прѣчѣстїишми молитвами къса намъ дана сѣтъ, еанка къ насъ. Тѣмъже владичице милостивница и помощница и застѣпница бѣди намъ къ часъ страшнааго шного испитанїа, егда синъ твои и Богъ нашъ прїидетъ сѣдѣти мирѣ, емѣже слава и дрѣжава чѣс и поклонанїе съ безначелнимъ его шцамъ и прѣсвѣтимъ и благомъ и животворещи дѣшумъ, къ вѣкъ, вѣкомъ, аминъ¹.

† Ісѣс Христосъ, Ннка. Іу Владъ воевода, милостїа Божїеа господинь.

† Iisus Hristos învingător. Cîți se poartă cu duhul lui Dumnezeu, aceia sînt fiii lui Dumnezeu, precum spune dumnezeiescul apostol, căruia pe urmă mergîndu-i cei iubitori de dreptate, așteaptă să audă acel glas fericit de bucurie: « Veniți, binecuvîntații părintelui meu, să moșteniți împărăția pregătită vouă de la întemeierea lumii, căci am înfometat și mi-ați dat să mînc, am însetat și mi-ați dat să beau, gol și m-ați îmbrăcat, bolnav și în temniță și mi-ați slujit».

¹ Un rezumat al acestui document a fost publicat sub data 1457 (6965) iunie 12, în *Hurmuzaki*, XIV, 1, p. 40, fiind greșit atribuit domniei lui Vlad Țepeș voievod.

Acesta dar glas bun îl vor auzi făcătorii de bine împreună și cu intrarea în bucuria domnului lor. De asemenea și păcătoșilor trimiși în focul veșnic, le va fi dat a auzi că nu au păzit poruncile date lor de domnul Dumnezeu și nici pe cel înfometat, nici pe cel însetat, nici pe cel gol, nici pe cel bolnav, nici pe cel ce este în temniță nu i-au cercetat, nici nu i-au slujit. Acestea dar amintindu-ne, nu se cuvine a întârzia ziua sau ceasul, neștiind în ce ceas va veni domnul nostru și ne va afla nepregătiți și fără veghere. Ci dacă sîntem împovărați de greaua povară de păcate, dacă cu cumplita săgeată a diavolului sîntem răniți, fiecăruia îi este nevoie să se grăbească la vraci pentru tămăduire, căci nevoița noastră este mică: numai a urî cele rele, a iubi pe domnul din tot sufletul, împreună și cu fapte bune, căci îndurarea domnului este mare, căci către toți își întinde mîinile. Căci singur spune cu atotcinstita și curata lui gură: « Nu vreau moartea păcătosului, ci să se îndrepte și să fie viu, căci n-am venit, spune, să chem pe cei drepti, ci pe cei păcătoși la pocăință », căci sînt multe chipuri ale pocăinței, precum și multe locașuri după măsura faptelor bune, faptele bune sînt cu multe chipuri: dragoste, milostenie, post, înfrînare, către acestea, credința, nădejdea și alte multe le auzim din dumnezeiasca scriptură. Toate sînt deci spre folosul nostru, dar deși le auzim, nu le facem, ci sîntem copleșiți de cele lumești și de deșertăciunile lumii acesteia. Totuși privind, nădăjduim la mila mîntuitoare, că ne va înălța cu milă ca pe niște mult păcătoși și copleșiți căzuți în jos și ne va milui și încă și de jertfa fiului nu ne lipsește numai pentru îndreptarea noastră.

Vedem deci în vremile de acum sfintele, dumnezeieștile biserici și sfintele împărăteștile mănăstiri în multe nevoi și supărări, rămase sărăcite din vremea bărbaților binecinstitori și sfîntrăpoșați care au trăit în bună cinstire, multe ajunse deci chiar la deplină pustiire din pricina micșorării buneicinstiri, vai, pentru păcatele noastre, mai ales este cea aflătoare la sfîntul munte Athos, cinstita și împărăteasca mănăstire numită Filoteiu, la poalele sfîntului munte al Athonului, hramul preasfintei maici a lui Dumnezeu și pururea fecioară Maria, cinstitei ei blagoveștenii. Căci de la această mănăstire mai sus zisă au venit trimiși cinstiții călugări părintele proegumen Gherman și al doilea proegumen Stefan cu binecuvîntare și ne-a încunoștiințat despre multele nevoi pe care le are mai sus-zisul sfînt loc și au cerut miluire pentru sfînta mănăstire ca s-o ajutăm cît ne este în putință și să fac un hrisov sfîntei mănăstiri ca să se dea la sfînta mănăstire cît ne este în putere, ca să li se știe obrocul în fiecare an.

De aceea, eu din mila lui Dumnezeu, care am fost numit domn al Țării Românești, Io Vlad voievod și cu de Dumnezeu dăruirii copii, Io Radul voievod și Mircea, am făgăduit aceasta și am făcut obroc sfîntei mănăstiri ca în fiecare an să vină frații de la sfînta mănăstire să ia cîte 4000 de aspri să-i ducă la sfînta mănăstire, în afară de cheltuiala fraților, iar cheltuiala să fie cîte 300 aspri. Și să vină în luna mai după mai sus-zisul obroc.

Acestea dar am făgăduit să fie așa, cît timp vom fi între cei vii și în stăpînirea dată nouă de Dumnezeu. Încă și după trecerea noastră dintre cele de aici,

pe cine va binevoi domnul Dumnezeu să fie înlocuitor în această stăpînire dată nouă de Dumnezeu sau dintre fiii noștri sau dintre rudele noastre sau pe cine va binevoi Dumnezeu, domnul Dumnezeu să-i dăruiască acestuia bunăvoință ca să înnoiască și să întărească hrisovul de față și cele scrise într-însul. Dacă va face așa, să-i dea domnul Dumnezeu în împărăția sa bunurile ce le-a pregătit celor ce-l iubesc și să-i fie sprijinitoare și ajutătoare la cumplita judecată prea sfînta maică a lui Dumnezeu; dacă însă va trece cu vederea și nu va înnoi, nici nu va întări, să dea răspuns la cumplita judecată.

Iar pe voi vă rugăm, a atotcinstite părinte egumene și cu preoții purtători de Dumnezeu și toți stareții, cîți frați se află în sfînta mănăstire, dacă poate să vă fie fără supărare, să scrieți în pomelnicul sfîntei proscomidii pe părinții noștri: Io Vlad voievod și maica mea monahia Eupraxia și eu Io Vlad voievod și copiii noștri Io Radul voievod și Vladul și Mircea și să ni se cînte împreună sfînta liturghie cu colivă și băutură într-o zi din săptămîină, care o veți binevoi, cu ajutorul domnului, căruia slavă să-i fie în veci, amin.

Tu însă, o stăpînă maică atotcîntată primește de la noi, nevrednicii și păcătoșii acest mic prinos pentru că ale tale dintru ale tale îți aducem, căci cu mila fiului tău și Dumnezeului nostru și a preacinstitelor tale rugî ni s-au dat toate cîte sînt întru noi. De aceea, stăpînă să ne fii rugătoare și ajutătoare și apărătoare în ceasul înfricoșatei judecăți, cînd fiul tău și Dumnezeul nostru va veni să judece lumea, căruia i se cuvine slavă și putere și cîntită închinăciune cu cel fără de început al său părinte și prea sfîntul, bunul și de viață dătătorul duh în vecii vecilor, amin.

† Io Vlad voievod, din mila lui Dumnezeu, domn.

Academia Republicii Socialiste România, Fotografii LXXIV/75.

Fotocopie după orig., perg., pecete atîrnată, la m-reă Filoteiu de la Athos.

Datat din perioada în care Vlad Călugărul a făcut danii și altor m-ri de la Athos.

EDIȚII. Slav și trad. Nicolaescu, *Ajutoare Athos*, 125—130, sub 1488—1492. Facs.

Ibidem, pl. urm. p. 144.

203

1487 (6995) iunie 12, Tîrgoviște.

Vlad Călugărul voievod dăruiește m-rii Ruși de la Athos un obroc anual de 6000 aspri.

† Въ Христа Бога благовернїи и благочестивн и христолюбивїи и самодръ-
жавнини и богумъ помазанїи, Іу Владъ коєкода и господинь, сынъ Влада великаго
коєкода, мнлостивумъ Божїумъ и Божїем дарованїемъ и вєлладающїмн и гос-
подьствєющїмн вьсею землїи Угровладхїнскон, ешеже и западиннскимъ странамъ,
Имлашъ и Фрагашъ херцегъ. Благопронзволи господство мн сконмъ благимъ про-

изволенїемъ, чистимъ и свѣтлымъ сръдцемъ господства ми и даровахъ господство ми съ всѣхъ стни и благообразни и прѣпочтани, иже надъ всѣми чьсти и даровъ¹ настоѣщи хрїсовѣль господства ми свѣтомъ монастырѣ глаголеми Рѣси, храмъ свѣтаго и велико мѣченника Пантелемона, понеже помислихъ господство ми къ вишинимъ прилепѣти сѣ, а земляна вставѣти. Сеже въ поманїхъ и господство ми слово блаженаго Давида реченнымъ: Имъ же вобразомъ желаетъ елень на источники воднїе, сїце желаетъ и дѣше моа написати се въ свѣты монастырѣ, да бѣдетъ ктиторѣ.

И приложихъ господство ми на всѣхъ лѣто свѣтомъ монастырѣ по х̄С̄ аспри, да ест на пицѣ божественнымъ инокомъ и въ вѣчное въспоминанїе рудїтелемъ господства ми и господство ми.

Сего радї да имъ естъ въ шхабѣ до живота господства ми и до живота привѣзлюбленнымъ синомъ господства ми, Радѣлѣ и Владѣлѣ.

Бжеже и благи глаголь поставѣтъ господство ми к сїемъ хрїсовѣлѣмъ господства ми: кого изберетъ господъ Богъ бити господинъ Блашкон Земли, наї шт сръдечнаго плода господства ми наї шт сръдчникъ господства ми наї, по грѣсехъ нашихъ, шт иноплеменикъ, да аще помнабеть и сѣхранитъ и ствердитъ, того господъ Богъ да помнабеть и сѣхранитъ въ господствѣ его и въ вѣчное въспоминанїе, въ вѣки, аминь.

Язь, Драгон, писахъ, Юн вї днь, въ Тръговнице, въ лѣто х̄СЦЦе.

† Іу Влада воевода, милостїа Божїа господинъ.

† În Hristos Dumnezeu, binecredinciosul și binecinstitorul și de Hristos iubitorul și singur stăpînitorul și unsul lui Dumnezeu, Io Vlad voievod și domn, fiul marelui Vlad voievod, din mila lui Dumnezeu și cu darul lui Dumnezeu, stăpînind și domnind peste toată țara Unhrovlahiei, încă și al părților de peste munți, Amlașului și Făgărașului herțeg. A binevoit domnia mea cu a sa bunăvoință, cu inimă curată și luminată a domniei mele și am dăruit domnia mea acest atotcîstit și cu frumoasă față și preacîstit, care este deasupra tuturor cinstelor și darurilor, hrisovul de față al domniei mele, sfintei mănăstiri numite Ruși, hramul sfîntului și marelui mucenic Panteleemon, pentru că m-am gîndit domnia mea să mă alipesc de cele de sus și să las cele pămîntești. Iată, mi-am amintit și domnia mea cuvîntul fericitului David care spune: în ce chip, dorește cerbul către izvoarele de apă, astfel și sufletul meu dorește să se scrie în sfînta mănăstire, să fim ctitori.

Și am dăruit domnia mea în fiecare an sfintei mănăstiri cîte 6000 de aspri, să fie pentru hrana dumnezeieștilor călugări și spre veșnică pomenire a părinților domniei mele și domniei mele.

De aceea, să le fie de ohabă, cît va trăi domnia mea și cît vor trăi preaiubiții fii ai domniei mele, Radul și Vladul.

¹ În text greșit: чьсми дарова. вѣ.

Încă și cuvînt bun pune domnia mea la acest hrisov al domniei mele: pe cine va alege domnul Dumnezeu să fie domn al Țării Românești sau din rodul inimii domniei mele sau din rudele domniei mele sau, pentru păcatele noastre, din alt neam, dacă va milui și va păzi și va întări, pe acela domnul Dumnezeu să-l miluiască și să-l păzească în domnia lui și în veșnică pomenire, în veci, amin.

Eu, Drăgoi, am scris, iunie 12 zile, în Țîrgoviște, în anul 6995 <1487>.
† Io Vlad voievod, din mila lui Dumnezeu, domn.

După *Glasnik srpskog učenog društva*, XXIV (1868), p. 288—289.

Orig., perg., pecete atîrnată, la m-rea Russico de la Athos.

EDIȚII. Slav. *Miklosich*, 174. Slav și trad. Ghibănescu, *Surete*, XVIII, 81—83.

204

1487 (6995) iunie 13, Țîrgoviște.

Vlad Călugărul voievod întărește lui Alăman, lui Stănilă și altora, ocine la Vrabeți, Broșteni și Brativoești.

Милостивум Божіум, Іо Влад воєвода и господинъ въсен земан Ѣггровла-хїискон, синъ Влад великаго воєводе. Дават господство ми сїе повеленїе господства ми Ялъманъ съ братїям си и съ синови его и Стъниль съ братїям си и съ синови его и дъщере Станилое, Тѣша и Драголи и Станка и Нѣга да им ест ѝ место синови си и Дѣпша съ синови си и Стъит съ синови си и Станчул съ синови си и Іув...¹ съ синови си и Станчул Стоикок съ синови си и Стан съ братїям мѝ Цигѣл и съ синови си, тако да мѝ ест ѝ Брабещи четвърти дел, дел Доврѣлоб, синъ Минцикек, понеже ю покѣпнише wt Доврѣл, за Ѣн аспри. И господство ми дадоше кон.

И пак Ялъманъ съ братїям си и Стъниль съ братїям си и съ синови его да им ест Брошѣни въси и Миѣхиле въси, понеже им ест wчинѝ дѣдинѝ.

И пак Ялъманъ и братїям его да им ест ѝ Бративоещи дел Драгоев, понеже им ест wчинѝ дѣдинѝ.

Того радї им дадох и господство ми да им ест въ wчинѝ и въ wхабѝ тем и деца им и wвнѣчетом и прѣмвѣнѝwче>том и ни wt когоже непотѣкно-вено, по реч господства ми.

Сведетелїе: жѣпан Драгомирѝ Манев, жѣпан Нѣгое Борчев, жѣпан Бинтиль Флорекѣл, жѣпан Драгич Стоикок, жѣпан Прѣвѣл велики дворник, жѣпан Станко логофет, Данчул столник, Колцѣ пѣхарник, Станко вистигарѝ, Мнако меченош, Ялѣв комис, Нѣгѝ и Родѣ велици страторници.

И азѝ, Хранитѣл граматик, еже неписах въ настоли варош Тръговище, мѣсеца юнїе гї дѣнь, въ лѣт wсщче.

† Іо Влад воєвода, милостїа Божїа господинъ.

¹ Ilizibil.

† Din mila lui Dumnezeu, Io Vlad voievod și domn a toată țara Ungrovlahiei, fiul lui Vlad mare voievod. Dă domnia mea această poruncă a domniei mele lui Alăman cu frații săi și cu fiii lor și Stănilă cu frații săi și cu fiii lor, și ficele lui Stănilă, Teșa și Dragole și Stanca și Neaga, să le fie în loc de fii și Lupșa cu fiii săi și Stăit cu fiii săi și Stanciul cu fiii săi și Iov...¹ cu fiii săi și Stanciul al lui Stoica cu fiii săi și Stan cu frații lui, Țigul și cu fiii lui, ca să le fie la Vrabeți a patra parte, partea lui Dobrul, fiul lui Mințică, pentru că au cumpărat de la Dobrul pentru 750 aspri. Și domniei mele i-au dat calul.

Și iar lui Alăman cu frații săi și lui Stănilă cu frații săi și cu fiii lor să le fie Broștenii toți și Mihăile<știi> toți pentru că le este ocină dedină.

Și iar lui Alăman și fraților lui să le fie la Brativoești partea lui Dragoe pentru că le este ocină dedină.

De aceea, le-am dat și domnia mea să le fie de ocină și de ohabă lor și filor lor și nepoților și strănepoților și de nimeni neatins, după spusa domniei mele.

Martori: jupan Dragomir al lui Manea, jupan Neagoe al lui Borcea, jupan Vintilă Florescul, jupan Drăghici al lui Stoica, jupan Pîrvul mare vornic, jupan Staico logofăt, Danciul stolnic, Colțea paharnic, Staico vistier, Milco spătar, Alb comis, Neag și Rodea mari stratornici.

Și eu, Hranitul grămătic, am scris în orașul de scaun Țîrgoviște, luna iunie 13 zile, în anul 6995 <1487>.

† Io Vlad voievod, din mila lui Dumnezeu, domn.

Academia Republicii Socialiste România, MDLXXXVII/1.

Orig., perg. (24×20,5), pecete timbrată, ruptă.

205

1487 (6995) iulie 31, București.

Vlad Călugărul voievod dăruiește m-rii Snagov vinărici, găleși ohabnice, dijmă, vămășit din întreg județul Brăilei.

† Милостіум Божіум, Іу Влад воєвода и господинь вѣсен земли Уггровлахійскои, сынъ Блада великаго воєводе. Дават господство ми сїе повелѣнїе господства ми свѣтомъ храмъ и шентѣли прѣсвѣтаго вѣведенїа прѣчкстїж владичицъ Богородици и приснодѣвы Марїж, монастырсъ свѣтомъ Енѣговъ и наставникъ и зчителю словеснаго стада Христова, егъменъ иеромонахъ кѣр Доментїанъ и вѣсен еже ш Христѣ братїи, тако да им ест винарич с Подгорїю що ест десетъкъ господски шт вино у село Чрънѣтеѣци, варе колико ест хотар Чрънѣтеѣциум, да си знимают калѣгери.

¹ Ilizibil.

Acestea toate le-am dat domnia mea și le-am adăogat sfintei mănăstiri pentru sufletul părintelui domniei mele și al fraților domniei mele și pentru al preaiubitului fiu al domniei mele, Io Vlad voievod și pentru al nostru.

De aceea, să fie sfintei mănăstiri de ocină și de ohabă și dumnezeieștilor călugări de hrană și de veșnică pomenire și de nimeni neatins.

Și martorii acesteia sînt: jupan Dragomir Udriște și jupan Neagoe al lui Borcea, jupan Vintilă Florescul, jupan Draghici Vintilescul, jupan Barbul Craiovescul, jupan Cîrstian, jupan Pîrvul mare vornic, jupan Staico logofăt, jupan Badea, Danciul stolnic, Colțea paharnic, Staico vistier, Alb comis, Rodea și Neag postelnici.

S-a scris în cetatea București, iulie 31 zile, în anul 6995 <1487>.

† Io Vlad voievod, din mila lui Dumnezeu, domn.

Academia Republicii Socialiste România, XX/172.

Orig., perg. (25×31,5), pecete aplicată, căzută.

Cu o trad. din sec. XVIII; altă trad. ibidem, XX/277.

Copie slavă, ibid., ms. 5236 f. 89—90.

EDIȚII. Slav și trad. Panaitescu, 355—357. Trad. D.I.R., B., 187—188. Facs. D.I.R., B., 372.

206

1487 (6996) septembrie 5, Rîmnic.

Vlad Călugărul voievod întărește lui Roman și lui Vlad ocine în Huhurezi și în Rîmești.

† Cu mila lui Dumnezeu, Io Vladul voievod și domn. Dat-am domnia mea această poruncă a domniei mele slugelor domniei mele, lui Roman și cumnatului său, Vladului și cu feciorii lor, cîți Dumnezeu le va da, ca să le fie lor la Huhurez, partea lui Roman și în Rîmești, partea Vladului. După aceea, a venit Roman înaintea domniei mele, de a înfrățit pe cumnatu-său Vladul peste partea lui, ori cîtă are Roman în Huhurez; așijderea și Vladul iară a înfrățit pe Roman peste partea lui, ori cîtă are la Rîmești, ca să fie frați nedespărțiți peste aceste moșii. Și domniei mele au dat calul.

Pentru aceia, am dat lor și domnia mea, ca să le fie lor întru moștenire și ohabnice și de nimenea să nu se clătească, după zisa domniei mele. Și ori căruia dintre dînșii i s-ar întîmpla mai înainte moarte, vînzare întru dînsele să nu fie, ci să fie moșiele celor ce vor rămîne.

Mărturii: jupîn Dragomir al Manei, jupîn Neagoe al Borcii, jupîn Drăghici al Stoicăi, jupîn Pîrvu vel vornic, jupîn Staicu logofătul, Danciul comisul¹,

¹ În loc de: stolnic.

Colțea paharnicul, Vladislav spătarul, Albul stolnic¹, Staicu vistierul, Neagul i Rodea postelnicii.

Și eu, Stan, am scris la Rimnic, în luna lui septemvrie 5, anul 6996 <1487>, indiction 6.

După N. Măldărescu, *Despre numirea « Horez » sau « Orez »*, în « Columna lui Traian », VII (1876), p. 38—40.

Copie după o trad. din 1746; alte traduceri la Arh. St. Buc., M-rea Hurez I/1 (S. I., 70) și Arh. St. Craiova LXXXVI/1.

EDIȚII. Trad. Panaitescu, 357—358; D.I.R., B., 189.

207

<1487—1494> noiembrie 21, București.

Vlad Călugărul voievod dăruiește lui Dan pușcarul și fraților săi ocină în Micești.

† Милостѣм Божѣм, Іу Влад воевода и господинъ всен земле Оугровла-хѣнскае, синь Владе великаго воевода. Дават господство ми сие повеление господ-ства ми савгам господства ми Данъ пушкар и съ братиам си, Роман и Радул и Микша и Мушат и Стоика и със синовим им, яко да им ест с Мичеши деа Станчек, понеже извадише със правом савжеш вт господство ми.

Того раде им даде и господство ми, яко да им въ шчинж и шхаб ни вт когоже непотжковено, по реч господство ми.

Пис ноемвриа ка, с град Бксрециї. Исправник Тихша паркалаб.

† Іу Влад воевода, милостѣм Божѣм господинъ.

† Din mila lui Dumnezeu, Io Vlad voievod și domn a toată țara Ungrovlahiei, fiul marelui Vlad voievod. Dă domnia mea această poruncă a domniei mele slugilor domniei mele, lui Dan pușcar și cu frații săi, Roman și Radul și Micul și Mușat și Stoica și cu fiii lor, ca să le fie în Micești partea lui Stance, pentru că au scos-o cu dreaptă slujbă de la domnia mea.

Pentru aceasta, le-am dat și domnia mea, ca să le fie de ocină și de ohabă și de nimeni neatins, după spusa domniei mele.

Scris noiembrie 21, în cetatea București. Ispravnic Tihul pîrcălab.

† Io Vlad voievod, din mila lui Dumnezeu, domn.

Academia Republicii Socialiste România, XI/154.

Orig., hîrtie (15,7×21,5), pecete aplicată, căzută.

Datat din domnia lui Vlad Călugărul, în legătură și cu alte documente în care apare Dan pușcarul, și după locul emiterii actului.

EDIȚII. Trad. D.I.R., B., XVI, vol. I, 67 sub <1510—1511>; Facs. *Ibidem*, 244.

¹ În loc de: comis.

<1487 după noiembrie 21 — 1494>.

Vlad Călugărul voievod poruncește unor boieri să cerceteze pricina dintre Dan pușcarul și mătușa sa, pe care o au pentru o ocină.

† Їw БЛАД воєвода и господинъ. Пишетъ господства ми жьпанъ Драгон граматикъ господства ми и жьпанъ Костиа спатаръ и жьпанъ Етонка комис, братъ Котесков и жьпанъ Бладъ въ Пъркъріани и такози ви говоримъ господство ми за работъ Данъ пшкаръ: и ми и бабъ що се пръ шеа на некои учинъ. Тако господство ми нхъ гледахъ книге. Тако нхъ сьданхъ господство ми по книге въ учинъ, тако гледахъ господство ми танъ деа въ учинъ що сь пръ. Господство ми извадихъ въ танъ деа четвърти деа; тако га дадохъ господство ми бабъ.

Тако за тои вставимъ господство ми на ваше дьшъ, тако да гледате танъ деа въ учинъ що се пръ на неа; тако да извадите четвърти деа, тако да го давате бабъ и да нхъ стькъмните, понеже баба се плака въ Данъ пшкаръ, а пакъ Данъ се плака въ бабъ.

Баре конъ въ нхъ не ке стоати по сьдство господства ми и пакъ по токьм-милъ ваше, како смъ вставимъ господство ми, а ви да ми давате съзнаніе господство ми. Инако да не чините, по речъ господства ми.

† Їw БЛАД вьвєвда, милостѣмъ Божѣмъ господинъ.

† Io Vlad voievod și domn. Scrie domnia mea jupanului Dragoi grămăticul domniei mele și jupanului Costia spătar și jupanului Stoica comis, fratele lui Cotescul și jupanului Vladul din Purcăriani. Și astfel vă vorbește domnia mea pentru treaba lui Dan pușcarul: și el și mătușa care s-au pîrit amîndoi pentru niște ocine. Astfel domnia mea le-am cercetat cărțile. Așa i-am judecat domnia mea după cărțile de ocină, astfel am căutat domnia mea acele părți de ocină care sînt în pîră. Domnia mea am scos din acele părți a patra parte, astfel am dat-o domnia mea mătușei.

Astfel, pentru aceasta, domnia mea lasă pe sufletul vostru, ca să cercetați acele părți de ocină pentru care sînt în pîră, astfel să scoateți a patra parte, așa ca să o dați mătușei și să-i întocmiți, pentru că mătușa se plînge de Dan pușcarul și iarăși Dan se plînge de mătușă.

Oricare dintre dînșii nu va sta pe judecata domniei mele și de asemenea pe întocmirea voastră, precum am lăsat domnia mea, iar voi să-mi dați de știre domniei mele. Și altfel să nu faceți, după spusa domniei mele.

† Io Vlad voievod, din mila lui Dumnezeu, domn.

Academia Republicii Socialiste România, XI/158.

Orig., hîrtie (19×21), pecete aplicată.

Datat din domnia lui Vlad Călugărul, după Drăgoi gramatic și ca posterior actului din 13 iulie 1482.

EDIȚII. Trad. *D.I.R.*, B., XVI, vol. I, 56, sub <1510 aprilie—1512 ianuarie>.

1487 (6996) noiembrie 27, București.

Vlad Călugărul voievod întărește lui Ștefan, lui Ion și fratelui său Neagu parte din satul Lălești și din muntele Coarnele.

† Милостїѡм Божїѡм, Іѡ Влада конвода и господинь въсен земань Шггро-владїтискон, сынъ великаго Влада конводе. Дават господство ми сие повелѣние господства ми Штефанъ съ сынови си и Ивнъ и съ братъ мѡ Нѣгълаъ съ сынови им, яко да им ест ѡт Пълецн 3-ми дел и ѡт планинъ цю се зовет Кврнеле, такожде дере 3-ми дел, понеже покъпише ѡт Прекопие за два конѣ добри ѡт х̄ аспрї. Яли да ест Штефан самъ съ сынови си над половинъ ѡт ѡчинъ цю сѡ къпиан, а Ивн и съ братъ си Нѣгълаъ, да сѡ над дрѡгъ половинъ. И господствѡ ми дадохъ един кон добръ ѡт т̄ аспрї.

Сего ради им дадохъ и господство ми, яко да им ест въ ѡчинъ и въ ѡхабъ, ним и сыновомъ нхъ и внѡчетомъ и прѣвнѡчетомъ. И въ нхъ прѣдалика да нѣст докае се ке нанти ѡт нхъ до еднъ дѣщер, да им ест ни ѡт когоже непотъкнѡвено, по ѡризмѡ господства ми.

Сѡдѣтелне: жѡпан Драгомїр Манек, жѡпан Нѣгое Борчек, жѡпан Драгич Стонкев, жѡпан Прѣвѣл велики дворник, жѡпан Станко логошет, Данцил столник, Колецъ пѣхарник, Влѣдислав спатар, Станко вистнїар, Ялѣкъ комис, Нѣг и Родѣ постелници.

И азъ, граматикъ Радоулаъ, еже писахъ въ столни градъ Бѡксрѡцї, мѣсеца ноеврїа къ дъни, въ лѣт х̄СЦЧС.

† Іѡ Влада кивекѡда, милостїѡм Божїѡм господинь.

† Din mila lui Dumnezeu, Io Vlad voievod și domn a toată țara Ungrovlahiei, fiul marelui Vlad voievod. Dă domnia mea această poruncă a domniei mele lui Ștefan cu fiii săi și lui Ion cu fratele său Neagul, cu fiii lor, ca să le fie din Lălești a 7-a parte și din muntele ce se chiamă Coarnele de asemenea a 7-a parte, pentru că au cumpărat de la Precopie pe doi cai buni, de 600 aspri. Dar să fie Ștefan singur cu fiii lui peste jumătate de ocină din ce au cumpărat, iar Ion cu fratele său Neagul peste cealaltă jumătate. Și domniei mele au dat un cal bun, de 300 aspri.

De aceea, le-am dat și domnia mea, ca să le fie de ocină și de ohabă, lor și fiilor lor și nepoților și strănepoților. Și la dînșii prădalica să nu fie, câtă vreme se va mai afla dintr-înșii măcar o fică. Să le fie neatins de nimeni, după porunca domniei mele.

Martorii: jupan Dragomir al lui Manea, jupan Neagoe al lui Borcea, jupan Draghici al lui Stoica, jupan Pîrvul mare vornic, jupan Staico logofăt, Danciul stolnic, Colțea paharnic, Vlădislav spătar, Staico vistier, Alb comis, Neagu și Rodea postelnici.

Și eu, Radul gramatic, care am scris în cetatea de scaun, București, luna noiembrie 27 zile, în anul 6996 <1487>.

† Io Vlad voievod, din mila lui Dumnezeu, domn.

Muz. raional Tg. Jiu, nr. 4 bis.

Orig., perg. (20,5×25,5), pecete aplicată, căzută.

Fotocopie la Arh. St. Buc., I/14, cu trad. din 1915.

EDIȚII. Slav și trad. Ștefulescu, *Arhiva Gorj*, 209—211 și *Doc. sl.-rom.*, 28—30;

Ghibănescu, *Surete*, I, 291—292; *Panaïtescu*, 358—360. Trad. *D.I.R.*, B., 189—190.

Facs. Nicolaescu-Plopșor, *Doc. olt.*, pl. 5.

210

1488 (6996) februarie 4, București.

Vlad Călugărul voievod dăruiește m-rii Govora satul Hința.

† Милостіѡм Божіѡм, Іѡ Влад воєвода и господинь въсен земан Оуггрово-влахїнскон, сынъ Влад великаго воєвода. Дават господствѡ ми сїе повелѣніе господства ми свѣтомъ храмъ и шентели прѣсквѣтен и чистые и прѣблагословени владїчице нашен Богородице присно дѣвен Марїе и славномъ ен оуспенїю, монастирѡ вт Govora и наставникъ им, втцѡ Ивсїѡс и ероуменъ попъ Доротею и въсемь іаже в Христе братїям шеретающим се въ тѡм свѣтомъ монастирѡ, іако да им ест учина зовома Хинца със вес хотаръ, понеже покоупи господство ми тѡзи учинъ вт Станчул, сынъ Бонинѡ вт Ожнех и вт Дан и Бьлкоул вт Глѡд, за ѡѡ аспрїи та даде господство ми свѣтомъ монастирѡ и божественїм инокѡм въ пицоу въ вѣчное въспомїнанїе свѣтопочївшїих родителѣх господства ми и господствѡ ми и сѡпшомъ сынъ господства ми, Іѡ Владу воєводе, да ест ѡ поменикъ свѣтомъ томъ монастирѡ въ вѣкы вѣкѡм, амин.

И сведетелїе поставлет господство ми: жоупан Драгомирь Одрїшек, жѡпан Нѣгом Борчек, жѡпан Бинтило Флорескоул, жѡпан Драгич Стонкѡв, жѡпан Кръстїан бывшїи дворнїк, жѡпан Прѣвоул велики дворнїк, жѡпан Станко лѡгѡфет, Данчул столнїк, Колцѣ пѣхарнїкъ, Станко вистар, Кладїслав спатар и Яльк комис, Рѡдѣ и Нѣг сраторнїци.

И азъ, Іанжш граматик, писах мѣсеца феврсарїа д и въ лѣто хсццс, ѡ градоу Божкоурещї.

† Іѡ Влад воєвода, милостїа Божїа господинь.

† Din mila lui Dumnezeu, Io Vlad voievod și domn a toată țara Ungrovlahiei, fiul marelui Vlad voievod. Dă domnia mea această poruncă a domniei mele sfintului hram și locașului preasfintei și curatei și prea binecuvîntatei stăpînei noastre, născătoare de Dumnezeu, pururea fecioarei Maria și slăvitei ei uspenii mănăstirii de la Govora și nastavnicului lor, părintele Iosif și egumenului, popa Dorotei și tuturor celor în Hristos frați ce se află în acea sfîntă

mănăstire, ca să le fie ocina numită Hința cu tot hotarul, pentru că a cumpărat domnia mea acea ocină de la Stanciul, fiul lui Voinea de la Ocne și de la Dan și Vilcul din Glod, pentru 1500 aspri și a dat-o domnia mea sfintei mănăstiri și dumnezeieștilor călugări de hrană, pentru veșnica pomenire a sfintrăposaiților părinți ai domniei mele și domniei mele și adormitului fiu al domniei mele, Io Vlad voievod, ca să fie în pomelnicul acelei sfinte mănăstiri în vecii vecilor, amin.

Și martori pune domnia mea : jupan Dragomir al lui Udriște, jupan Neagoe al lui Borcea, jupan Vintilo Florescul, jupan Drăghici al lui Stoica, jupan Cîrstian fost vornic, jupan Pîrvul mare vornic, jupan Staico logofăt, Danciul stolnic, Colțea paharnic, Staico vistier, Vlădislav spătar și Alb comis, Rodea și Neag stratornici.

Și eu, Ianăș gramatic, am scris în luna februarie 4 și în anul 6996 <1488>, în cetatea București.

† Io Vlad voievod, din mila lui Dumnezeu, domn.

Arh. St. Buc., S. I., nr. 71 (Govora I/1).

Orig., perg. (25×33), pecete aplicată, căzută.

Cu o trad. din 1842; alte traduceri ibidem, mss. 233 f. 2, 234 f. 3, 447 f. 52 și 463 f. 120.

Fotocopie la Academia Republicii Socialiste România, XX/68.

EDIȚII. Slav și trad. Stahl-Bogdan 100—102; Panaitescu, 367—369. Trad. D.I.R., B., 190. Facs. Stahl-Bogdan 99; D.I.R., B., 373.

211

1488 (6996) aprilie 10, București.

Vlad Călugărul voievod întărește lui Neagu și lui Vlad ocinele lor din Neagra și din Urlăndești, peste care ei s-au înfrățit.

† Милостѣѡм Божѣѡм, Іѡ Влад конвода и господинь въсен земан Уггровлаѡхннско, сынъ Блада великаго конвода. Дават господство ми сѣе повелѣнне господства ми слѣгам господства ми Нѣгра и брат мѣ Бладѣла и съ сынови си, ѡко да им ест пол шт Нѣгра и трети дел Урлѣндеши, понеже приде Нѣгра пред господство ми, та си сложн брат си Бладѣла над пол шт Нѣгра, а Бладѣла сложн Нѣгра над трети дел шт Урлѣндеши, да си сѣ братниа нераздѣлени над шчинне и над добнток, колнко имат, или мрѣтво, или ест живо и варе комѣ шт ннѣ се слѣчит прѣждѣ съмрѣт, прѣдалнка въ ннѣ да нѣст, нѣ да сѣ шчинне и добнток комѣ шет штати шт ннѣ. И господство ми им простнѣ кон.

Сего радѣ им даде и господство ми да мѣ ест шчиннѣ и шѡба и ни шт когоже непотѣкновено, по реч господство ми.

Сведетелн: жѣпан Драгомнр Манев, жѣпан Нѣгroe Борчек, жѣпан Бентнл Флорескѣла, жѣпан Драгнч Штонков, жѣпан Прѣвѣла велики дворннѣ, жѣпан Штанко

ЛОГОФѢТЪ, ЖЪПАН ДАНЧЪЛЪ СТОЛНИКЪ, КОЛОЦЪ ПЕХЪРНИКЪ, БЛАДЪСЛАВЪ СПЪТАРЪ, СЪТАНКО
ВЪСТНИАРЪ, ЯЛЪВЪ КОМЪНСЪ, НЪГЪ И РОДЪКЪ ПОСТЕЛНИЦЪ.

И азъ, СЪТАНЪ ГРАМАТИКЪСЪ, ПИСЪ СЪ ГРАДЪ БЪСКЪСРЕЦЪИ, АПРИЛЪ 10, КЪ ЛѢТЪ 6996.

† Io Владъ вивекъ вѣда, милостѣа бжжѣа господинь.

† Din mila lui Dumnezeu, Io Vlad voievod și domn a toată țara Ungrovlahiei, fiul marelui Vlad voievod. Dă domnia mea această poruncă a domniei mele slugilor domniei mele Neag și fratele său Vladul și cu fiii lor, ca să le fie jumătate din Neagra și a treia parte din Urlăndești, pentru că a venit Neag înaintea domniei mele de și-a așezat pe fratele său Vladul peste jumătate din Neagra, iar Vladul a așezat pe Neag peste a treia parte din Urlăndești, ca să fie frați nedespărțiți peste ocine și peste avere oricît au, sau moartă sau vie. Și oricăruia dintre dînșii i s-ar întîmpla mai înainte moarte, prădalica la ei să nu fie, ci să fie moștile și averea celui care va rămîne dintre dînșii. Și domnia mea le-am iertat totul.

De aceea, le-am dat și domnia mea, ca să le fie ocină și ohabă și de nimeni neatins, după spusa domniei mele.

Martorii: jupan Dragomir al lui Manea, jupan Neagoe al lui Borcea, jupan Ventilă Florescul, jupan Draghici al lui Stoica, jupan Pîrvul mare vornic, jupan Staico logofăt, jupan Danciul stolnic, Colțea paharnic, Vladislav spătar, Staico vistier, Albu comis, Neag și Rodea postelnici.

Și eu, Stan grămătic, am scris în cetatea București, aprilie 10, în anul 6996 <1488>.

† Io Vlad voievod, din mila lui Dumnezeu, domn.

Arh. St. Buc., S. I., nr. 72 (Glavacioc IV/1).

Orig., perg. (23×27,5), pecete aplicată, stricată.

Cu o trad. din 1752; altă trad. ibidem, ms. 223 f. 9v.—10.

Fotocopie la Academia Republicii Socialiste România, XX/69.

EDIȚII. Slav și trad. Panaitescu, 369—370. Trad. D.I.R., B., 191. Facs. D.I.R., B., 374.

212

1488 (6996) aprilie 17, București.

Vlad Călugărul voievod întărește m-rii Cozia toate privilegiile ei anterioare.

† Иже елици дсхѣомъ божіимъ родетъ сѣ, сѣи сѣтъ сынове божіи, рече божественныи апостолъ, емже въ слѣдъ текуще, иже правдеакувентелѣ и подвигомъ добрымъ подвижавшимъ сѣ въспріеше жизньъ земельныхъ земли вставише и къ небесныи прилѣпншѣ сѣ, блаженъ ѡнъ гласъ радванїа слышавше, егоже присно и слышѣтъ:

„Прѣидѣте благословеніи шѣца моего, наследственнѣ, шго<с>тованное ест вам царствєнє шт сложеніе мира“. Иже и аз, благовѣрнїи и благочестивїи и Христолюбивїи и самодръжавнѣ, <Иъ Влад коевода и господинѣ, сынѣ великаго Влада коеводѣ, милостїа Божїа и Божїемъ благы дарованїемъ>, шбладающїми и господствєщїми <въ вѣсен землїи Шггровлахїнскон, ащеже и запалиннскимъ странамъ, Ямлашѣ и Фаграшѣ хер>щег. Благопронзводи господство ми, <своимъ благымъ пронзволєнїемъ и светлымъ и чистымъ срѣдцемъ господства ми, прославити прославляшаго> ма Бога и на прѣстолаѣ свѣтопочинєшїхъ родитєлєи господства ми съ славою вѣзнесїша ма, и даровахъ сы все чѣстнїи и благошбразнїи и прѣпочтани, иже на дъ <вѣсѣми чѣстити и даршѣ, настошїи хрїсовѣла господства ми, свѣтомъ монастырѣ и свѣтонъ шбїгєлїи свѣтѣи и живоначѣлїи <тронци шт Козїа и наставнїкѣ томъ шбнтєла Хрїстова стада, іеромонахѣ Бисарїонїи и вѣсѣмъ, еинка се <шбврѣтаєтъ въ свѣтѣи монастырѣ, іако да имъ сѣла зовома Живєлѣ и Шѣрѣвнєщїи и Брждѣцѣи и Ёѣка и Кѣлимѣнєщїи <и Лѣнчѣи и Богдѣнєщїи и Химатїи и Бѣкѣрєщїи и Трєнєщїи и Жѣр>жани, шю покѣпнїше шт Драгога <за ѣ флорєнїи и єдинї конїи и Ёѣвѣстрѣи вѣсен, понеже сѣт покѣпнїи шт Шолда пол за <ахъ аспри и дрѣга пол покѣпнїше шт Ётонке <и шт Крѣстѣ за <ахъ аспри, и Ёѣлѣтрѣкѣла по Конска, понеже покѣпнїла Магдаалїна >половнїшѣ шт Коман Фагарашанѣла за <и флорєнїи, тако га предаде Магдаалїна свѣтомъ монастырѣ, а дрѣго >половнїшѣ покѣпнїше шт Нѣга и шт Пипрѣ сина <и за ѣ флорєнїи и Оулица шт Ривнїк и съ кїнарїч шю ест господскѣ, да сїи ѣзиматъ калѣгерїи шт сїонїи вєчиннїи шю иматъ ѣ Улицѣ <и ѣ чєлѣдъ цїганїи и Бодострїца и Чокѣнєщїи и Ёѣнчєщїи и Кѣл>ѣгѣрѣи и Кѣрѣрѣи и Лѣмнїѣи и Пѣпнєи, шю нѣ покѣпнїше шт Ганѣ Таѣрѣла за хїи аспри и кѣбєларєство въ сѣждєство Бєлчє, да сїи ѣзиматъ калѣгерїи кѣбєловє <шт жїто колїко се нахѣдетъ въ тѣи сѣждєство. И кѣбєларїи да се не поставєтъ шт господарїи, а нѣ самїи калѣгерїи <да сїи сѣберєтъ та како може. И вама на Цєнѣнє и> блато Мамїно шт Ёрлє гїрє съ вѣсемъ блатомъ колїко дрѣжитъ <и блато Кѣбєл, шт Ёѣпатѣла долѣ, до ѣстїа Іа>ловнїцє, еинка се шбрєта, тако и съ вѣсемъ хотарємъ тѣмъ сєлїумъ <и блатовъ.

Та вѣсѣ да имъ сѣтъ въ шчинїи и въ шхѣбѣ свѣтомъ монастырѣ и божєственнїмъ инокшмъ въ слѣжєжѣ <и въ пїрїи и въ вѣкїи вѣчноє вѣспомнїанїє свѣто>починєшїхъ дєд и родїтєлєи господства ми, потомъ и господствѣ ми, и сїновомъ господства ми. <Почєшїмъ сѣмъ шт шєчїєго вама, шт сїннїєго вама>, шт пчєл, шт кѣбєларєства, шт дїжнїи, шт кїнарїчїи, шт подѣвоз и шт подѣва, шт дрѣвѣ, шт сѣнокосїє и шт кѣбєловїи, шт поклон, рєкшїхъ шт вѣсѣхъ слѣжєбѣхъ и даждахъ еинка> се нахѣдѣтъ въ самодрѣжавнїонъ <землїи и шблєстїи господства ми, шт вѣсєхъ да имъ естъ въ шхѣ>бѣ. И да имъ не смѣєтъ забавнїи нї сѣдїцїи, нї глєбнїцїи, нї армаш, <нї вїрчїи, нї нї нѣкто шт болѣр и шт слѣгъ господства ми> послїаємѣхъ по милостєтѣхъ и по работѣхъ господства ми, понеже вєрє <кто се вїи покѣпнїла да нѣ забавнїи нїи бантокатїи>, аще и влєстѣ єдинномъ, тѣхъ сєла и тѣхъ цїганєи и тѣхъ блатѣхъ, <такокомъ да ма сѣтъ сѣпостатнїкъ свѣтама и живоначѣлама тронїцѣ на страшнїемъ

и неѡсмитном сѡднице и иматъ <въспрѣмѣти великѣи зло и шрѣе шт господства ми, тако неѡвѣрникъ> и прѣстѣпникъ и посрамителъ сѣмѡ повелѣнїю господства ми.

<Щеже и по смертѣ господства ми, кого избереѣтъ господъ Богъ быти господинъ въ Блѣшкон Землю или шт сръдечнаго плода господства ми, сирѣчи <шт сынѣвъ господства ми или шт сръродникъ господства ми или, по грѣхѡмъ нашимъ>, шт иноплѣмненникъ, та аще почететъ и поновитъ и оутвердитъ <съи хрѣсовѣла господства ми, того господъ Богъ да га почететъ и оукрѣпитъ> въ господствѣ его; аще ли не оутвердитъ и не поновитъ, <а нѡ разоритъ и посрамитъ, того господъ Богъ творении нѣбо и землю да> оубѣетъ его за тѣлѡмъ, а въ бѣдѣжцемъ вѣцѣ дѡше его <и да иматъ вѣчестїе със Ѹсдою и със трѣклетомъ Ѹрѣемъ и съ инѣми Ѹсденъ> иже рекше на господа Бога и спаса нашего Исуса Христа, кровь его на нѣхъ <и на чадахъ нѣхъ, еже естъ и бѣдетъ въ вѣцѣхъ, аминъ.

Свѣдѣтелиѣ сѣе сѣтъ> повелѣнїю господства ми: жѡпан Драгомир Манев, жѡпан Нѣгоевъ <Борчевъ, жѡпан Бинтиль Флорескѡвѣ, жѡпан Радѡвѣ Бинтилескѡвѣ, жѡпан> Барѡвѣ шт Кралева, жѡпан Кръстїанъ, жѡпан Прѣвѣла великѣи <дворникъ, жѡпан Станко логофетъ, Данчюлъ столникъ, Колцѣ пѣхарникъ>, Станко вѣстїаръ, Владиславъ спатаръ, Ялькъ комисъ, <Нѣгъ и Родѣ велици страторници.

Яльѡвѣ писахъ въ градѣ Бѣкѡвѣрци, апрѣлѣнѣ мѣстѣца зї днь въ лѣто хсѣчѣс.

<† Іу Владъ вѣвѣвѣда, милостїа Божїеа господинъ.

<† Acei cîți se poartă cu duhul lui Dumnezeu, aceia sînt fiii lui Dumnezeu, spune dumnezeiescul apostol, căruia pe urmă mergîndu-i cei iubitori de dreptate și cei ce se străduiesc spre cele bune au dobîndit viața dorită, cele pămîntești pămîntului lăsîndu-le și alipindu-se către ceruri, acel glas fericit de bucurie auzindu-l, pe care veșnic îl și aud: « Veniți binecuvîntații părintelui meu » să moșteneți împărăția care este gătită vouă de la întemeierea lumii». Care și eu, binecredinciosul și binecinstitorul și de Hristos iubitorul > și singur stăpînitorul, <Io Vlad voievod și domn, fiul marelui Vlad voievod, din mila lui Dumnezeu și cu bună dăruire a lui Dumnezeu >, stăpînind și domnind <în toată țara Ungrovlahiei, încă și al părților de peste munți, Amlașului și Făgărașului her >șeg. A binevoit domnia mea, cu a sa bunăvoință, cu inimă curată și luminată a domniei mele, ca să proslăvesc pe Dumnezeu care m-a proslăvit și m-a ridicat cu slavă în scaunul sfînt <răposașilor părinți ai domniei mele, și am dăruit acest atotcîstit și cu frumoasă > față și preacîstit, care este <deasupra tuturor cînstelor și darurilor hrисовul de față al domniei mele, sfintei mănăstiri și sfîntului > locaș al sfintei de viață începătoarei <troițe de la Cozia și nastavnicului turmei lui Hristos al aceluia locaș, ieromonahului Visar >ion și tuturor fraților cîți se <află în sfînta mănăstire, ca să le fie satele numite: Jiblea și Șerbănești > și Brădățeani și Seaca și Călimănești <și Lunceani și Bogdănești și Hinatești și București și Troenești și Jurj >ani, pe care l-au cumpărat de la Drăgoi <pe 50 de florini și un cal și Săvăstreanii toți, pentru că i-au cumpărat de la Șolda jumătate pe > 1600 aspri și cealaltă jumătate au cumpărat de la

Stoica < și de la Cîrstea pe 1600 aspri, și Sălătrucul pe Coisca, pentru că a cumpărat Magdalina > jumătate de la Coman Făgărășanul, pe <50 de florini; astfel l-a dat Magdalina sfintei mănăstiri. Iar cealaltă > jumătate au cumpărat de la Neaga și de la Piprea, <fiul ei, pe 50 de florini, și Ulița din Rîmnic și cu vinăriciul ce este domnesc, să și-l ia > călugării de la vecinii lor, pe care-i au în Ulița <și 300 sălaşe de țigani și Vodostrița și Ciocănești și Stăncești și Căl>ugăreani și Cărăreani și Lumineani și Păpenei, <pe care l-au cumpărat de la Ganea Taurul, pe 650 aspri, și găletăritul în > județul Vîlcea, să-și ia călugării gălețile <de grîu, cîte se află în acel județ>. <Și găletari> să nu se pună de către domni, ci singuri călugării <să-și adune aceasta cum vor putea. Și vama la Genune și > balta Mamino de la Orle în sus cu toate bălțile, cîte se țin <și balta Căbel de la Săpatul în jos pînă la gura Ia >lovniței, cîte se află, de asemenea și cu toate hotarele acelor sate <și bălți.

Acestea toate să le fie de ocină și de > ohabă sfintei mănăstiri și dumnezeieștilor călugări pentru slujbă <și pentru hrană și spre veșnică pomenire în veci a sfînt >răposașilor bunici și părinți ai domniei mele, după aceea și a domniei mele și fiilor domniei mele. <Începînd de la vama oilor, de vama porcilor>, de stupi, de găletărit, de dijme, de vinărici, de cărături și de podvoade, <de copaci, de cositul finului, și de găleți, de poclon, adică > de toate slujbele și dăjdiile cîte se află în țara de sine stătătoare <și stăpînirea domniei mele, de toate să le fie de oha >bă. Și să nu cuteze să-i turbure nici sudet, nici globnici, nici armaș, <nici birari, nici nimeni altul dintre boierii și dintre slugile domniei mele>, trimiși după milostenii și după muncile domniei mele, pentru că oricine <s-ar încumeta să împiedice sau să turbure > chiar și cu un fir de păr acele sate și acei țigani și acele bălți, <unuia ca aceluia să-i fie potrivnică sfînta și de viață începătoare > troiță la cumplita și neîndurata judecată și va <primi mare rău și urgie de la domnia mea, ca un necredincios > și călcător și batjocoritor al acestei porunci a domniei mele.

<Încă și după moartea domniei mele, pe cine va alege domnul Dumnezeu să fie domn în > Țara Românească sau din rodul inimii domniei mele, adică <dintre fiii domniei mele sau din rudele domniei mele sau, pentru păcatele noastre>, din alt neam, dacă va cinsti și va înnoi și va întări <acest hrisov al domniei mele, pe acela domnul Dumnezeu să-l cinstească și să-l întărească în > domnia lui; dacă însă nu va întări și nu va înnoi, <ci va strica și va batjocori, pe acela domnul Dumnezeu, făcătorul cerului și al pămîntului să-l >ucidă aici cu trupul, iar în veacul viitor sufletul lui <și să aibă parte cu Iuda și cu cel de trei ori blestemat Arie și cu ceilalți iudei>, care au strigat asupra domnului Dumnezeu și mîntuitorului nostru Iisus Hristos, sîngele lui asupra lor <și asupra copiilor lor, ceea ce este și va fi în veci, amin.

Aceștia sînt martorii > poruncii domniei mele: jupan Dragomir al lui Manea, jupan Neagoe <al lui Borcea, jupan Vintilă Florescul, jupan Radul Vintilescul, jupan Bar >bul de la Craiova, jupan Cîrstian, jupan Pîrvul mare

<vornic, jupan Staico logofăt, Danciul stolnic, Colțea paharnic>, Staico vistier, Vladislav spătar, Albul comis, <Neag și Rodea mari stratornici.

Albul a scris în cetatea București, luna aprilie 17 zile, în anul 6996 <1488>.

† Io Vlad voievod, din mila lui Dumnezeu, domn.

Arh. St. Buc., S. I., nr. 73 (Cozia).

Orig., perg., fragment.

Cu o trad. din sec. XVIII; alte traduceri ibidem, mss. 209 f. 129—130 și 215 f. 39—40.

Copie slavă, după care s-au făcut completări, în ms. 712 f. 384v.—385.

Fotocopie la Academia Republicii Socialiste România, XX/70.

EDIȚII. Slav și trad. *Panaitecu*, 363—367, sub 1487—1488 . . . 7. Trad. *D.I.R., B.*, 191—193. Facs. *D.I.R., B.*, 375.

213

1489 (6997) ianuarie 8, Tîrgoviște.

Vlad Călugărul voievod întărește m-rii Codmeana o moară pe Vîlsanu

† Cîți cu duhul lui Dumnezeu să povățuesc, aceștea fiii lui Dumnezeu să numesc, după cuvîntul fericitului apostol, căruia următori făcîndu-să cei iubitori de dreptate și cu nevoință bună s-au nevoit, glasul cel dorit au auzit, cari apururea îl aud: « Veniți blagosloviții părintelui meu de moșteniți împărăția carea este gătită voao de la întemeerea lumii » i prociia. Pentru aceia și eu, binecredinciosul și de Hristos iubitoriul și însuși stăpînitoriul, Io Vladu voevod și domn, fiul marelui Vlad voevod, cu mila lui Dumnezeu și cu darul lui Dumnezeu, stăpînind și domnind toată țara Ungrovlahiei, încă și părțile celor du peste munte, Almașului și Făgărașului herțeg. Bine am voit domniia mea, cu a mea bunăvoință și cu luminată inimă, ca să proslăvesc pre Dumnezeu, cel ce m-au proslăvit și pre scaonul celora ce în sfînta odihnă au răposat, părinților domnii mele, cu slavă m-au înălțat. Pentru aceia, m-am nevoit, de vreme ce întru cele pămîntești petrecem, de cele cerești și de cele viitoare lucruri să ne nevoim și carele sînt de suflet folositoare, din cele ce ne-au dat noaă Dumnezeu, pentru aceia am rîvnit cătră lăcașul și mănăstirea preasfîntei stăpînei noastre, născătoarii de Dumnezeu și pururea fecioarei Mariei și slăvitei ei bune vestiri, mănăstirea Codmeana și am dăruit și cest cinstit și bine închipuit hrisovul domniei mele și călugărilor celora ce lăcuesc întru acel sfînt lăcaș, pentru ca să le fie lor supt podgorie o moară a jupînului Stoica¹ logofăt, pre apa carele să numește Vîlsanu și cu hotarul ei, cît îl are din moșia jupînului Staico logofăt, dintru acea moșie, aceia să fie iarăși la a lui moară, pentru că au venit înaintea domniei mele jupanul Staico logofăt și cu jupîneasa lui, Caplea și cu feciorii lor și au dăruit a lor moară și cu al ei hotar, ca să fie sfîntei mănăstiri

¹ În loc de: « Staico ».

Codmeana, moșie ohabnică și dumnezeștilor călugări spre hrană și spre îmbrăcăminte, iar lui jupan Stoico¹ logofăt și jupînesii lui, Caplea și părinților lor, vecinică pomenire.

Pentru aceia, am dat domnia mea, ca să fie sfintei mănăstiri moșie ohabnică și de nimeni nici o supărare să nu aibă, după porunca domniei mele.

Și iată și blestem punem domniia mea: dupre moartea mea, pre carele domnul Dumnezeu va alege a fi domnu Țării Rumânești, de va înnoi și va întări, pre acela domnul Dumnezeu să-l întărească și să-l păzească întru domniia lui și să-i fie preasfînta născătoare de Dumnezeu spre ajutor; iar de va strica și de va călca, pre acela domnul Dumnezeu să-l strice aicea și în veacul cel viitoriu, trupul și sufletul și să aibă parte cu Iuda și cu afurisitul Arie și cu ceialalți necredincioși jidovi carii au strigat asupra lui Hristos, Dumnezeului nostru, sîngele lui asupra lor și asupra feciorilor lor, carele este și va fi în veci, amin.

Mărturiile: jupan Dragomir al Manii i jupan Neagoie i jupan Vintilă Florescul i prociia.

Și s-au scris în cetatea Țîrgoviștii, luna lui ghenarie 8, vă leat 6997 <1489>.

Arh. St. Buc., Condica m-rîi Cotmeana, nr. 357 f. 66—67.

Trad. din sec. XVIII; altă trad. ibidem, ms. 359 f. 74.

EDIȚII. Trad. Panaitescu, 374—375; D.I.R., B., 194—195.

214

<1489 aprilie 21 — august> 6997.

Vlad Călugărul voievod întărește m-rîi Cutlumuz de la Athos mai multe sate și munți, scutindu-le de dăjzii și slujbe.

† Бѣ законѣ повелѣ <Богъ>, сице и доуша <моа порекнова>, къ храмѣ и свѣтлон шентели прелюбра<жениа> господа Бога и спаса нашего Ёсуса Христа и монастыроу господства ми вт свѣтне и великне Гора зовомоу Котломѣс и втцѣ егвуменуу кнр Ромнаѣ и въсем <еже> в Христѣ брати, е<лици> живѣщим въ свѣтѣ <шентѣли> тон, яко да им сѣт въ подрѣчїе села по именуу: Гешергова и влата, почекши вт Гвишова по въсемоу Калмацѣю и Команка и Лакю>рѣла Строек и Чирѣшорѣла на Ёлат и Гречи калѣгерски на деа и Хрѣтеши на Фришеа и Бѣквурова вчина и планина вт Стрѣнгъ Хрѣтецом и Маричино село.

Бего радї <тїа> въск да сѣт <свѣтомѣ> монастырѣ и божественим иноком, елико се шбрет<ают> въ свѣтом мѣстѣ том, въ вчинѣ и въ шхѣбѣ и въ пиць и <въ> вѣчное въспоминанне свѣтопочивших родителне господства ми и господствѣ ми, почекши вт швчнего вама, вт свинного вама, вт чепларства, вт

¹ În loc de « Stoico ».

<кѣ>бларства, вт днжмоу, вт сенокоса, вт винарич, вт глоби, вт повоз, вт подвода, рекше вт въсехъ сльжбахъ и даждахъ великихъ и малихъ, елико се находятъ въ самодръжавнои земли и власти господства ми. И да ихъ не смѣетъ бантовати тыхъ села ни сядци, ни бирчи ^{ни} ни въ никто вт сльгъ и правителе господства ми, ^и послаемихъ по милостехъ и по работахъ господства ми, понеже кто се былъ поквѣсилъ бантовати или позабавити ихъ, аще и <в> власъ единъ, таковыхъ иматъ въспрѣти велико зло и шрѣю вт господство ми, яко неверникъ и прѣстѣпникъ и посрамитель сѣмѣ повелѣний господства ми.

Заклучанне поставлѣетъ господство ми снемѣ повелѣниемъ господства ми, по смръти господства ми, кого изберетъ господь Богъ бити господникъ Влашконъ Земли или вт сръдечнаго плода господства ми или вт съродникъ господства ми или, по грѣсехъ нашихъ. вт иноплеменикъ, <аще> почететъ и поновитъ и оутвердитъ <сѣа више> писанна, и того господь Богъ да почететъ и <сѣ>хранитъ въ господствѣ его; аще ли разоритъ и посрамитъ и не шутвердитъ, того господь Богъ <да> разоритъ его, зде теломъ и въ шнъ е; дшежъ и да иматъ частие съ Юудомъ и съ Яриѣмъ и съ инѣми Юудене, еже възъпишутъ на господа Бога и спаса нашего Исуса Христа, крѣвъ его <на> нихъ и на члдохъ ихъ, еже ест и еждетъ <въ> вѣкы, амин.

Свѣдѣтели <поставлѣетъ> господство ми: жмупанъ Драгомиръ Маневъ и жмупанъ Нѣгоевъ Боцрчевъ и жмупанъ Прѣвѣлъ велики дворникъ, жмупанъ логофетъ, Данчюла комисъ вистниаръ

<Писъ> Радѣла, въ лѣтъ хщчз.

† Іѡ Владъ вквевѣда, милостѣа Божѣа господникъ.

† În lege a poruncit <Dumnezeu>... Astfel și sufletul <meu a rîvnit> către hramul și sfîntul locaș al preobrerjeniei domnului Dumnezeu și mîntuitorul nostru Iisus Hristos și mănăstirea domniei mele de la sfîntul și marele munte numită Cotlomus și părintele egumen chir Romil și toți <cei> în Hristos frați, <ciți> trăiesc în acest sfînt <locaș>, ca să le fie în stăpînire satele anume: Gheorgova și bălțile, începînd de la Sviștov pe tot Călmățuiul și Comanca și Laiovul lui Stroe și Cireașovul pe Olt și Grecii Călugărești pe deal și Hîrtești pe Arghișel și ocina lui Bucur și muntele de la Strunga Hîrteștilor și satul Maricino.

De aceea, <aceste> toate să fie <sfintei> mănăstiri și dumnezeieștilor călugări, ciți se află în acel sfînt locaș, de ocină și de ohabă și de hrană și de veșnică pomenire sfintrăposaiilor părinți ai domniei mele și domniei mele, începînd de la vama oilor, de vama porcilor, de albinărit, de găletărit, de dijmă, de cositul finului, de vinăriciu, de gloabe, de cărături, de podvoade, adică de oatet slujbele și dăjdiile mari și mici, cîte <se află> în țara singur stăpînitoare și stăpînirea domniei mele. Și să nu cuteze să turbure aceste sate nici sudet, nici birari, <nici nimeni dintre slugile> și dregătorii domniei mele, <trimiși> după milosteniile și după muncile domniei mele, pentru că cine s-ar încumeta să-i turbure sau să-i împiedice, chiar și <cu> un fir de păr, unul ca acela va primi

mare rău și urgie de la domnia mea, ca un necredincios și călcător și batjocoritor al acestei porunci a domniei mele.

Blestem pune domnia mea acestei porunci a domniei mele: după moartea domniei mele, pe cine va alege domnul Dumnezeu să fie domn al Țării Românești sau din rodul inimii domnii mele sau din rudele domniei mele sau, pentru păcatele noastre, din alt neam, <dacă> va cinsti și va înnoi și va întări <aceste mai sus> scrise și pe acela domnul Dumnezeu să-l cinstească și să-l păzească în domnia lui; dacă însă va nimici și va batjocori și nu va întări, pe acela domnul Dumnezeu <să-l nimicească>, aici cu trupul și în cel veac cu sufletul și să aibă parte cu Iuda <și cu Arie> și cu acei iudei care au strigat <asupra> domnului Dumnezeu și mântuitorului nostru Iisus Hristos, sîngele lui <asupra lor și asupra copiilor lor>, ceea ce este și va fi <în veci>, amin.

Martori <pune domnia mea>: jupan Dragomir al lui Manea <și jupan> Neagoe al lui Borcea, <jupan> Pîrvul mare vornic, jupan... logofăt, Danciui comis... vistier...

<A scris> Radul, în anul 6997 <1489>.

† Io Vlad voievod, din mila lui Dumnezeu, domn.

După Gr. Nandriș, *Doc. slavo-române de la muntele Athos*, p. 33—34 (sub 1489).

Orig., perg., deteriorat, pecete atîrnată, la m-reă Cutlumuz de la Athos.

Datat după sfatul domnesc.

EDIȚII. Trad. *D.I.R., B.*, 193—194, sub <1488 septembrie 1—1489 august 31>.

215

<1489 (6997) aprilie 21>, București.

Vlad Călugărul voievod întărește jupanului Drăghici al lui Stoica și rudelor sale satul Corneni.

Hrisovul răposatului Io Vlad voievod, de la leat 6997 <1489>.

Cu mila lui Dumnezeu, Io Vlad voievod și domnu a toată Țara Rumânească, fecioru lui marelui Vladului voievod. Dat-am domniia mea această carte a domnii mele cinstului boiariului domnii mele jupan Drăghici, feciorul Stoicăi și fii-său, jupînului Stoican și fétilor lui, Marii și Neacșii i Chirei și nepoților lui, jupan Vintilă și jupan Radului, ca să le fie lor moșie la Corni, oricît au ținut Danciul, pentru că au schimbat Danciul înaintea domnii mele, de au dat jupînului Drăghici partea Danciului din Corneni, iar Drăghici au <dat> Danciului la Blagodești partea Lușănésii și partea Stroiassii, pentru că au închinat aceste părți Lușineasa și Stroiassa cu feciorul lor jupan Drăghici, dănnaintea domniei mele. Și iar au dat jupan Drăghici Danciului partea lui Ivan peharnicul și partea Pardosului, pentru că au schimbat cu feciorii Pardosului și cu frate-său, de au dat feciorilor Pardosului și fratelui Pardosului

jumătate dăn Rădulestii dă la Cîlnău. Aceasta au dat păntru Corneni. Și domnia mea le-am ertat calul cel obicinuit a să da domnii.

Pentru aceasta și domnia mea le-am dat, ca să le fie lor acēste mai sus zise moșia stătătoare și ohabnice, lor și feciorilor lor, nepoților și strănepoților și dă niminea să nu fie clătită, după zisa domnii mele.

Iată și mărturii am pus domnia mea pe: jupan Dragomir . . . ¹ și jupan Negre al Torcii ² i jupan Pîrvul vel vornic i jupan Staico vel logofăt i jupan Dan-ciul vel comis i jupan Vădislav vel spatat și jupan Stoica vel vistier. Ispravnic. . . ¹.

Și s-au scris în scaunul Bucureștilor.

Arh. St. Buc., Conдика m-rii Mărgineni, nr. 454 f. 224v.—225.

Traducere.

Cu o copie după trad. ibidem, Mărgineni XI/1 (nr. 1).

Datat după rezumat, ibidem, Mărgineni XIII/14.

EDIȚII. Trad. *Panaïtescu*, 362—363, sub 1487—1488; *D.I.R., B.*, 188—189, sub <1487 septembrie 1—1488 august 31>.

216

1489 (6997) aprilie 25, București.

Vlad Călugărul voievod întărește lui Bîrul și altora satele Maroțin, Dvorsca și Polovinele.

† Милостіѡм Божіѡм, Їѡ Блад конкода и господинь вѣсен земан Угро-влахіинскон, синь Блад великаго конкоде. Дават господство ми сие повелѣние господства ми слѣге господства ми Бърѡл със синове си, по име Бѣкше питарюл и Бонко и Мънѣ и Блад и Стант и Бонна и анепсе мѡ Бадѣ и пръвн братѣчед Бърѡлов по име Бѣкѡр, іако да им ест ѡ Маротин, цю им ест стара и права учина и Дворска сва и Половинеле, понеже покѡпише ѡт жѡпанница Бладае за ѱ аспри. И пак Стантѡ със синове си да им ест ѡ Маротин цю им ест стара и права учина. И господство ми им простнѣ кон.

Его радї им даде господство ми іако да им ест вѣ учинѡ и ѡхаб тем и синовом нѣх и вѡскол и прѣвѡчетом нѣх. И комѡ ѡт нѣх прилѡчит се прѣжде смрътѣ, а прѣдалика вѣ нѣх да нѣст, нѡ да ест учина ѡставшим, а прѣдалика вѣ нѣх да нѣст.

Свѣдѣтелине: жѡпан Драгомир Манев, жѡпан Нѣгое Борчев, жѡпан Драгич Стонков, жѡпан Винтилѣ Флорескѡл, жѡпан Прѣвѡл велики дворник, жѡпан Станко логофет, Данчѡл комис, Владислав спатар, Дѡмитрѡл пѣхарник, Ялѣѣ столник, Станко вистриар, Нѣг и Родѣ страторници.

Язѣ Стан граматик писах ѡ град Бѣкѡраци, мѣсеца април кѣ, вѣ лѣт хѡцѣз.

† Їѡ Блад вѡвѡда, милостіѡ Божіѡ господинь.

¹ Loc alb.

² În loc de: «Neagoe al Borcii».

† Din mila lui Dumnezeu, Io Vlad voievod și domn a toată țara Ungrovlahiei, fiul marelui Vlad voievod. Dă domnia mea această poruncă a domniei mele slugilor domniei mele Bîrul cu fiii săi, anume Bucșe pitarul și Voico și Mînea și Vlad și Stait și Voina și nepotului său Badea și vărului primar al lui Bîrul, anume Bucur, ca să le fie la Marotin ce le este veche și dreaptă ocină și Dvorsca toată și Polovinele, pentru că au cumpărat de la jupanița Vladaia, pentru 400 aspri. Și iarăși, lui Stait cu fiii săi să le fie la Marotin ce le este veche și dreaptă ocină. Și domnia mea le-am iertat calul.

De aceea, le-am dat domnia mea, ca să le fie de ocină și ohabă, lor și fiilor lor și nepoților și strănepoților lor. Și căruia dintre dînșii i se va întîmpla mai înainte moarte, iar prădalica la dînșii să nu fie, ci să fie ocina a celor rămași, iar prădalica la dînșii să nu fie.

Martorii: jupan Dragomir al lui Manea, jupan Neagoe al lui Borcea, jupan Drăghici al lui Stoica, jupan Vintilă Florescul, jupan Pîrvul mare vornic, jupan Staico logofăt, Danciul comis, Vladislav spătar, Dumitru paharnic, Alb stolnic, Staico vistier, Neag și Rodea stratornici.

Eu, Stan gramatic, am scris în cetatea București, luna aprilie 25, în anul 6997 <1489>.

† Io Vlad voievod, din mila lui Dumnezeu, domn.

Academia Republicii Socialiste România, CCCXCIX/1.
Orig., perg. (16,5×36), pecete timbrată, căzută.
EDIȚII. Trad. *D.I.R.*, B., 195—196.

217

1489 (6997) iunie 20, București.

Vlad Călugărul voievod întărește lui Milco stolnic și rudelor sale mai multe sate și părți de sate.

† Întru Hristos Dumnezeu, binecredinciosul și blagocestivul și iubitorii de Hristos însumi stăpînitor, Io Vladul voievod și domn, feciorul marelui Vladu voievod, cu mila lui Dumnezeu și cu dumnezăesc dar, stăpînind și domnind toată Țara Rumânească, încă și laturilor plaiurilor Almașului și Făgărașului herțeg. Bine am voit domnia mea dintru a mea bunăvoință, cu curată și luminată inimă a domniei mele și am dăruit acest întru tot cinstit și bine închipuit și prea cinstit, care iaste preste toate cinstitele daruri, acest hrisov al domniei mele, boeriului și dregătoriului domniei mele, jupan Milco stolnicul și jupaniței lui, Ancăi, și fiului lor, Danciul, și altor fii, cîți Dumnezeu le va dăruia sau feciori

sau fete și frățini-său, jupan Stanciului canatnicul și feciorilor lui, câți Dumnezeu îi va dărui și fratelui jupaniței Ancăi, Stanislav și cu feciorii lui, ca să le fie lor moșie a șasă parte din Curtișoara și a șasă parte din...¹ și a șasă parte din Bălteni și a șasă parte din Dobrotin și a șasa parte din Fântina Fagului; pentru că au ajuns jupan Milco stolnicul cu dreapta lui slujbă de la Basarab voievod. Și iar le-au cumpărat de la Basarab voevod drept doi cai buni.

După aceea, le-au cumpărat și de la domniia mea, drept un cal bun, turcescu.

Și iar satele anume: Iașii toți de la Olteți și Morânglavii, pentru că sînt moșii de moștenire lui Stănilav și surori sale, jupaniței Ancăi și Spinișorul Toménilor, pentru că jumătate din Spinișor iaste moșie bătrînă de moștenire lui Stănilav și surorii sale, jupaniței Ancăi, iar altă jumătate au fost a unchiu-său Radul Solcea. Și așa s-au rădicat Radu Solcea, de au vîndut moșia Tatului gramaticu. Iar fratele jupaniței Ancăi, Stănilav și cu alți frați ai lui au cumpărat-o de la Tatul gramaticul, drept aspri 600 și domnii mele au dat un cal.

Și iar să le fie un țigan, anume Mihu cu copiii lui, pentru că au venit înaintea domnii mele jupan Stănilav, de s-au așezat cu gineri-său, jupan Milco stolnicu și cu soru-sa, jupanița Anca, pe toate satele lui și pe toate moșiile ce sînt mai sus-scrite. Și domniea mea le-am ertat calul.

Pentru aceasta, le-am dat domniia mea, ca să le fie întru moștenire și ohabnice lor și feciorilor lor, nepoților și strenepoților lor. Și oricăruia dintr-înșii mai nainte i se va întîmpla moarte, moșiile să fie celor ce au rămas, iar vînzare între ei să nu fie, pînă cînd să va afla un copil din sămînța lor. Și de nimenea să nu să clătească, după porunca domnii mele.

Și să fie în pace de vama oilor și de vama porcilor și de găleată și de albinărit și de tălpi și de cositul fînului și de fumărit și de podvoaze și de vinerici. Și niminea să nu cutéze a-i bîntui: nici judecători, nici birari, nici globnici, nici dregătorii domnii mele, carii sînt din casa domnii mele, nici curténii, nici podvodnicarii, nici altul niminea.

Pentru căci, care să va ispiti a-i învălui sau a-i bîntui sau a-i trage, fiecine din boeri sau din dregători sau din slugile cele trimise după milostenie și după lucrurile domnii mele, măcar cît iaste un păr, unul ca acela va avea a lua mare răutate și urgie de către domniia mea, ca un necredincios și călcătoriu și rușinătoriu aceștii porunci a domnii mele. Și într-alt chip nu va fi, după zisa domnii mele.

Pus-am și blestem domniia mea: după moartea domnii mele, pre cine va alége domnul Dumnezeu a fi domn Țării Rumânești au din rodul inimii domnii mele sau din neamul domnii mele sau, după păcatele noastre, dintr-alt neam,

¹ Loc alb.

de va cinsti și va întări și va înnoi acéste mai sus scrise, pre acela domnul Dumnezeu să-l întărească și să-l cinstească și să-l păzească în domnia lui; iar de nu va cinsti și nu va întări și nu va păzi și nu va înnoi acéste a noastre mai sus scrise, ci le va strica, pre acele domnul Dumnezeu să-l strice pre el și să-l calce și să-l rușineze pre el, în domniia lui și să-l bată pre el, aici trupește, iar în veacul ce va să fie, sufletul lui. Și să-i fie pîrîșe preacurata maica lui Dumnezeu, la înfricoșatul județ, unde nu iaste fățarie și să aibă parte cu Iuda și cu Arie și cu ceilalți jidovi, carii au strigat asupra domnului Dumnezeu și mîntuitorului nostru, Isus Hristos și au zis: singele lui asupra lor și asupra feciorilor lor, care iaste și va fi în veci, amin.

Iată și mărturii am pus domniea mea: jupan Dragomir al Manei și jupan Neagoe al Borcei și jupan Drăghici Stoicovici și jupan Barbul Craiovescul și jupan Pîrvul vel vornic și jupan Staico logofătul și Danciul comisul și Alb stolnicul și Dumitru paharnicul și Vlădislav spatariul și Staico vistierul și Neagul și Rodea postelnicii.

Și gramaticul Mihai, carele am scris în cetatea Bucureștii în scaun, în luna lui iunie 20 zile, la leatu 6997 <1489>, indictionul al 7.

Io Vladul voevod.

Academia Republicii Socialiste România, ms. 5722 f. 5v.—7.

Trad. din 1812.

EDIȚII. Trad. Ionașcu, *Doc. Morunglavu*, 290—292; *Panaiteșcu*, 377—379; *D.I.R.*, B., 196—197.

218

1489 (6997) iulie 4.

Vlad Călugărul voievod întărește mai multora satul Crețești și parte din Rădinești.

† Многостямам Божи ум, Іу Влад конвода и господинъ вѣсен земли Уггровлахииское, сынъ Влада великаго конвода. Дават господство ми сие повелѣние господствѣ ми съвзем господство ми, Бѣкше и брат мѣ Данѣ и съ сынови им и братѣчед им Слъвѣю и Нѣгоє и Радѹль и Стан и съ сынови си и сецѣ им Стан съ сынови си и анепсе им ѡт сестрѣ, Шербан и Стѣнналь и Ёпрѣ и Станчѣл и съ сынови им и Бѣкѣрѣ и брат мѣ Манѣ съ сынови им и Стоѣл и брат мѣ Къзан съ сынови си и братѣчед им, Радѹль, съ сынови си, тако да им ест ѣ Рѣдненици третѣ дел понеже га покѣпнише ѡт Шербѣ за тѣ аспри и господство ми кон един. И Крецѣци вѣсен, понеже им сѣт ѡчинѣ дединѣ. Яли да ест Бѣкше и брат мѣ Дан съ сынови си и братѣчед им Слъвѣю и Нѣгоє и Радѹль и Стан съ сынови им и сецѣ им Стан съ сынови си и анепсе им ѡт сестрѣ, Шербан и Стѣнналь

и Ѡпрѣ и Станчѣл и съ сынови им над трети дел ѡт Рѣдиници. И пакѣ Бѣкше и брат мѣ Дан и съ сынови си и анепсе им ѡт сестрѣ, Шербан и Стѣнилѣ и Ѡпрѣ и Станчѣл и съ сынови им и Бѣкѣр и брат мѣ Манѣ съ сынови си и Стоѣ и брат мѣ Кѣзан съ сынови си и братѣчед им Радулѣ съ сынови си да сѣт над Крецеци.

Бого радѣ им даде и господство ми да им сѣт въ ѡчинѣ и въ ѡхабѣ и ни ѡт когоже непотѣкновено.

Скелетелне: жѣпан Драгомир Манев, жѣпан Нѣгоѣ Борчев, жѣпан Драгич Стоикев, жѣпан Прѣвѣл велики дворник, жѣпан Станко логофет, Данчѣл комис, Владѣслав спатар, Дѣмитрѣ пѣхарник, Ялѣвъ столник, Станко виститар, Нѣг и Родѣ страторници.

И азъ, граматикѣ Стан, писахъ, мѣсеца юлѣн дъ днѣхъ, въ лѣтѣ 6997. СЦЧЗ.

† Io Vlad kievuda, milostia Bozha gospodiny.

† Din mila lui Dumnezeu, Io Vlad voievod și domn a toată țara Ungrovlahiei, fiul marelui Vlad voievod. Dă domnia mea această poruncă a domniei mele slugilor domniei mele lui Bucșa și fratelui său Dan și cu fiii lor și cu verii lor, Slăveiu și Neagoe și Radul și Stan și cu fiii lor și unchiului lor, Stan, cu fiii săi și nepoții lor de soră, Șerban și Stănilă și Oprea și Stanciul și cu fiii lor și lui Bucur și fratelui său Manea cu fiii lor și Stoia și fratele lui, Căzan, cu fiii lor și vărul lor, Radul, cu fiii săi, ca să le fie la Rădinești a treia parte, pentru că au cumpărat-o de la Șerbu, pentru 300 aspri și domniei mele, un cal. Și Crețeștii toți, pentru că le sînt ocină dedină. Însă să fie Bucșa și fratele său Dan cu fiii săi și verii lor, Slăveiu și Neagoe și Radul și Stan cu fiii lor și unchiul lor, Stan, cu fiii săi și nepoții lor de soră, Șerban și Stănilă și Oprea și Stanciul și cu fiii lor peste a treia parte din Rădinești. Și iarăși Bucșa și fratele său Dan și cu fiii săi și nepoții lor de soră Șerban și Stănilă și Oprea și Stanciul și cu fiii lor și Bucur și fratele său Manea cu fiii săi și Stoia și fratele său Căzan cu fiii lor și vărul lor, Radul, cu fiii săi, să fie peste Crețești.

De aceea, le-am dat și domnia mea, ca să le fie de ocină și de ohabă și de nimeni neatins.

Martorii: jupan Dragomir al lui Manea, jupan Neagoe al lui Borcea, jupan Draghici al lui Stoica, jupan Pîrvul mare vornic, jupan Staico logofăt, Danciul comis, Vladislav spătar, Dumitru paharnic, Alb stolnic, Staico vistier, Neag și Rodea stratornici.

Și eu, Stan gramatic, am scris în luna iulie 4 zile, în anul 6997 <1489>.

† Io Vlad voievod, din mila lui Dumnezeu, domn.

După P. P. Panaitescu, *Doc. Țării Românești*, p. 380—381.

Orig., perg., pecete aplicată, căzută. (Acte Pleșoianu).

EDIȚII. Trad. D.I.R., B., 198.

1489 (6997) august 3.

Vlad Călugărul voievod întărește lui Stanislav cu frații săi și lui Cîrstea birarul jumătate din satul Grădiștea și trei pătrimi din satul Runtea.

† **И** Влад воевода и господинъ въсен земанъ Угровлахинскон. Дават господство ми сие покѣленне господства ми Станиславоу съ сынови си и съ братиѣ си, Нѣготѣ и Дан и съ сынови им и Кръсте бирчюуаѣ съ сынови си, тако да им ест Градиѣкъ половина и половина въ Рѣчнѣ и въ дрѣга половина четверти дел. Яли Станиславъ съ сынови си и съ братиѣ си, Нѣготѣ и Дан, да сѣтъ надъ половина въ Градице, понеже им ест стара и права учина, и надъ половина въ Рѣчнѣ, понеже покѣпише въ Данъ въ Плоска за ѱ аспри. Я пакы Кръстѣ бирчюаѣ да ест токмо надъ четверти делъ въ дрѣга половина въ Рѣчнѣ, понеже покѣпи въ Бодѣ за с аспри и въ братиѣ Бодевн. И господствѣ ми дадоше кон.

Того радѣ, им дадохъ господство ми да им ест въ учинѣ и въ ухабѣ, докле се ке нанти едно дете въ нѣхъ семе. И ни въ кожеже потѣкновебно, по шризмѣ господства ми.

СВЕДЕТЕЛНЕ: жоупан Драгомир Манев, жѣпан Нѣгое Борчек, жѣпан Драгич Стонокъ жѣпан Прѣвѣл дворник, жѣпан Станко логофет, Данчѣл сомис, Ялѣъ столник, Дѣмитрѣ пѣхарник, Станко вистигар, Владѣслав спатар, Радѣль и Нѣгъ постеланици.

Язѣ, Чѣскѣцъ, писахъ, въ лѣтъ .ѣццѣ, мѣсеца августъ г, понеделникъ.

† **И** Влад воевода, милостѣмъ Божѣмъ господинъ.

† **Io** Vlad voievod și domn a toată țara Ungrovlahiei. Dă domnia mea această poruncă a domniei mele lui Stanislav cu fiii săi și cu frații săi, Neagotă și Dan și cu fiii lor și lui Cîrstea birarul cu fiii săi, ca să le fie Gradiștea jumătate și jumătate din Runtea și din cealaltă jumătate, a patra parte. Însă Stanislav cu fiii săi și cu frații săi, Neagotă și Dan, să fie peste jumătate din Gradiște, pentru că le este veche și dreaptă ocină și peste jumătate din Runtea, pentru că au cumpărat de la Dan din Plosca, pentru 400 aspri. Și iarăși Cîrstea birarul să fie numai peste a patra parte din cealaltă jumătate din Runtea, pentru că a cumpărat de la Bodea, pentru 200 aspri și de la frații lui Bodea. Și domniei mele au dat un cal.

De aceea, le-am dat și domnia mea, ca să le fie de ocină și de ohabă, pînă cînd se va afla un copil din seminția lor și de nimeni neatins, după porunca domniei mele.

Martori: jupan Dragomir al lui Manca, jupan Neagoe al lui Borcea, jupan Draghici al lui Stoica, jupan Pîrvul vornic, jupan Staico logofăt, Danciul

comis, Alb stolnic, Dimitru paharnic, Staico vistier, Vladislav spătar, Radul și Neag postelnici.

Eu, Ceucuț, am scris în anul 6997 <1489> luna august 3, luni.

† Io Vlad voievod, din mila lui Dumnezeu, domn.

Academia Republicii Socialiste România, CLXX/4.

Orig., perg. (15,5×28,5), pecete aplicată, căzută.

Copie slavă ibidem, ms. 5236 f. 163.

EDIȚII. Slav și trad. *Panaiteșcu*, 381—382. Trad. *D.I.R.*, B., 198—199.

220

1489 (6998) septembrie 11, București.

Vlad Călugărul voievod întărește m-rii Govora părți de ocină la Nănișești, mai multe vii și balta Pirotul.

† Бъ законѣ повелѣ господъ Богъ сыномъ Израелевомъ да на вѣсѣко лѣто десетствовати, елика аще стезет, и съ вѣдеще богоносни штици и апостоли свѣты съвѣщаше на помощи и на благодѣтелство дѣшамъ нашимъ и прѣдаше намъ, послѣднимъ чедомъ нхъ, шви молитвожъ и бдениемъ и постымъ, шви мнлостїнежъ и покаяниемъ, шгрѣбати се шт вѣсѣкнхъ заъ съ вѣсѣкожъ вѣрожъ штверженнемъ да готови бждемъ шсаншати шн гласъ: „Прїидѣте къ мнѣ вѣси трѣждаещихъ се, и шврѣмѣнени и азъ шпокожъ ви, вѣзмѣте нго мое на себе и нашчите се шт мене, іако кротъкъ есмъ и смѣренъ срѣдцемъ и шврещете поконъ дѣшамъ вашимъ, нго бо мое благо ест и врѣме мое легко ест. Прїидѣте благословени штица моего и наслѣдшните се шготованное вамъ царство шт сложена мира, вѣзалакахъ бо се и дасте ми шсти, вѣздажеждахъ се и напоште ме, страненъ бехъ и вѣведосте ме, болънъ бехъ и посѣтиште ме, въ темници бехъ и прїидосте къ мнѣ.

Сеже и азъ, благоверни и благочестиви и Христолюбиви и самодръжавни, Іо Владъ конвода и господинъ, сынъ великаго Влада конводе, мнлостїумъ Божиумъ и Божиумъ дарованнемъ, шбладажшми и господствжшми вѣсежъ землежъ шгровлахиинскожъ, ешеже и запалинскимъ странамъ, Ямлашъ и Фаграшъ херцег. Ревнше последствовати древнимъ царемъ и господамъ еже земна въ благодѣтелствѣ мирнѣ прѣповодише и небесномъ царствыю сподобнше се, вѣмже іако вѣси любещимъ Бога вѣсѣ поспѣще въ благое, мѣдростъ бо пѣтъска смрътъ, а мѣдростъ дѣшувена живот и мир.

Гна вѣспомѣнъ господство ми и слово Давида пророка и царѣ глаголеца: „Блаженни имже штпшстише се безаконне и имже прикрише се грѣшенъ, блаженъ мѣжъ емъ же невѣмѣнитъ господъ грѣха“. И пакн: „Имже швразомъ жаеаетъ еленъ на источники кодни, а шще жаеаетъ дѣша моа къ тебѣ, Боже“.

Шще вѣжделѣ господства ми къ храмъ и свѣтое швнтѣли прѣчнстые владичице наше Богородице и присно дѣвѣи Марїи и славное ея шспенне, монастырш

Говоре и штцѣ егѣменѣ, кѣр Дорочен и въсемъ тѣже ш Христѣ братиѣ живѣщимъ въ свѣтѣмъ мѣсто тон, тѣко да имъ естъ въ подрѣчнѣ село на вѣтнѣ Тополовѣ, ѣ Нѣнѣшици, делъ Билевъ, варѣ колѣко естъ бѣла шчина Билева, понеже ю кѣпн господство ми шт Бѣла за хѣу аспрѣ. Потомъ вѣчиннѣ господство ми двѣ воденици и приложнѣ господство ми шчина Билева сва и съ воденицами да сѣтъ свѣтомѣ монастырѣ, да сѣтъ къ пишѣ братнѣамъ и къ вѣчноѣ въспоминаннѣ родѣтелѣмъ господства ми и господствѣ ми и чѣдамъ господства ми.

И пакн да имъ естъ ѣ Мирѣлици шчина Спринтенова, варѣ колѣ мѣ естъ бѣла дѣдина, понеже ю кѣпн егѣменъ Дорочен и съ братнѣами шт Радѣла шт Бѣещи за Ѩ аспрн.

И пакн да имъ естъ ѣ Нѣнѣшици делъ Страва, колѣко мѣ естъ шчина дѣдина, понеже ю кѣпн егѣменъ Дорочен съ братнѣами шт Страва за хѣу аспрѣ, тѣко х аспрѣ платише, а ѡ аспрѣ нѣ прости Страва свѣтомѣ монастырѣ, за радѣ да има и шн памѣтъ ѣ свѣтнѣ монастырѣ и да се зове чловѣкъкъ свѣтомѣ монастырѣ.

И пакн да имъ естъ виноградъ попѣ Илѣѣннѣ шт Яргнш, цо естъ конъ виноградъ свѣтомѣ монастырѣ, понеже ю кѣпн егѣменъ Дорочен съ братнѣа шт сыновнѣ попѣ Илѣѣннѣ, шт Кирка и шт братнѣа мѣ за Ѩ аспрѣ. И пакн да имъ естъ виноградъ Степановъ, ере ю кѣпн егѣменъ Дорочен съ братнѣа шт Степанъ за ѡ аспрѣ, та нѣ приложише свѣтомѣ монастырѣ.

И пакн да имъ естъ бѣлата зовеми Пиротъ, ере ю естъ далъ жѣпанъ Илѣвъ спатаръ, да естъ въ шчинѣ свѣтомѣ монастырѣ и къ пишѣ братнѣамъ и къ вѣчноѣ въспоминаннѣ емѣ и родѣтелѣмъ емѣ и братнѣамъ.

Сѣго радѣ имъ дадохъ и господство ми тѣко да имъ сѣтъ въ шчинѣ и въ шхабѣжъ и ннѣ шт когоже непотѣкновено, по шрѣзмѣ господства ми, почевши шт вечнѣго вама, шт сквннѣго вама, шт пчеларства, шт кѣбларства, шт днжмѣ, шт сенокосна, шт вода, шт подвода, шт талпи, рекши шт въсѣхъ слѣжбахъ и дажбахъ, малнѣ же и велицѣхъ, елѣко се находитъ въ самодрѣжавнонъ землѣи и швласти господства ми. И никто да не смѣетъ бантовати, ни сѣдци, ни бирчѣи, ни винаричи, ни ни никто шт слѣгахъ и практилѣхъ господства ми, послѣаемнѣ по милостѣхъ и по работахъ господства ми, понеже кто се вн покѣсилъ бантовати или позабакитн, аще и класъ еднн, то тѣковаго чловѣка иматъ въспрѣтн кѣлѣко зло и шргѣю шт господство ми, како невернѣкъ и прѣстѣпнѣкъ и посрамѣтелъ шемѣ повѣлѣннѣю господства ми.

Сѣщеже и закланнѣе постѣвлѣетъ господства ми: по смрѣтнѣ господства ми, кого избѣретъ господѣ Богѣ битнѣ господнѣнѣ Вѣлшконъ Землѣи или шт срѣдѣчнаго плода господства ми или шт сѣроднѣкъ господства ми или, по грѣсѣхъ нашнѣхъ, шт иноплѣменнѣкъ, да аще почетѣтъ и поновѣтъ и штверѣдитъ шне повѣлѣннѣе господства ми, того господѣ Богѣ да почетѣтъ и сѣхранѣтъ, штверѣдитъ въ господствѣ его; аще ли разорѣтъ и попереѣтъ и раснѣетъ, того господѣ Богѣ да попереѣтъ и посрамѣтъ и вѣнетъ его здѣ тѣломъ, а къ бѣдѣжнѣхъ вѣцѣ дѣша его и да иматъ шчестнѣ съ Иѣудѣа и съ Ярѣемъ и съ шнемъ възѣпнѣвшими на господа Бога и спаса

нашего, Исуса Христа, крък его на них и на чедѣх ихъ, еже ест и бѣдетъ въ вѣки, амѣнъ.

Свѣдѣтели: жьпан Драгомир Манев, жьпан Нѣгое Борчев, жьпан Драгич Стоикев, жьпан Прѣвѣа велики дворник, жьпан Станко логофет, Данчул комис, Ялькь столник, Димитрѣс пѣхарник, Блѣдислав спатар, Станко кистинар, Нѣг и Радулъ страторники.

И азъ, граматѣк Радулъ, еже писахъ къ столни градъ Бѣкереши, мѣсеца септемкринъ аѣ днькъ, въ лѣтѣ хщци, индиктѣионъ и.

† Іу Владъ влекѣда, милостѣа Божѣа господинъ.

† În lege a poruncit Dumnezeu fiilor lui Israel, ca pe fiecare an să dea zeciuală din cîte agonisesc și aceasta știind părinții purtători de Dumnezeu și apostoli sfinți, au sfătuit pentru ajutorul și pentru binefacerea sufletelor noastre și ne-au lăsat nouă, ultimilor fii ai lor, ca unii cu rugăciune și priveghere și post, alții cu milostenii și pocăință, să ne curățim de tot răul, cu toată credința și întărirea, să fim gata să auzim acel glas: « Veniți către mine toți cei osteniți și împovărați și eu vă voi odihni, luați asupra voastră jugul meu și învățați-vă de la mine, că sînt blind și smerit cu inima și veți afla pacea sufletelor voastre, căci jugul meu este bun și povara mea este ușoară. Veniți binecuvîntații părintelui meu și moșteniți împărăția gătită vouă de la întemeierea lumii, căci am flămînzit și mi-ați dat să mînc, am însetoșat și mi-ați dat să beau, strein am fost și m-ați primit, bolnav am fost și m-ați îngrijit, în temniță am fost și ați venit la mine».

Iată și eu, binecredinciosul și binecinstitorul și de Hristos iubitorul și singur stăpînitorul, Іо Влад voievod și domn, fiul marelui Влад voievod, din mila lui Dumnezeu și cu darul lui Dumnezeu, stăpînind și domnind peste toată țara Ungrovlahiei, încă și al părților de peste munți, Amlășului și Făgărașului herțeg. Rîvnind să urmez vechilor împărați și domni care au cîrmuit cele pămîntești cu pace în binefaceri și s-au învrednicit de împărăția cerurilor, știm și că tuturor iubitorilor de Dumnezeu toate li se îndreaptă în spre bine, căci înțelepciunea trupească este moarte, iar înțelepciunea duhovnicească este viață și pace. Acestea amintindu-și domnia mea și cuvîntul lui David proorocul și împăratul, care spune: « Fericți cei cărora li s-au iertat fărădelegile și cărora li s-au acoperit păcatele, fericit bărbatul căruia domnul nu-i socotește păcatul». Și iarăși: « În ce chip dorește cerbul izvoarele de apă, astfel dorește sufletul meu către tine, Dumnezeule».

Astfel, a dorit domnia mea către hramul și sfîntul locaș al preacuratei stăpînei noastre, născătoare de Dumnezeu și pururea fecioară Maria și slăvita ei uspenie, mănăstirea Govora și părintelui egumen chir Dorotei și tuturor celor în Hristos frați ce trăiesc în acel sfînt loc, ca să le fie în stăpînire satul de la gura Topolovului în Nănișești, partea lui Bilă, oricît a fost ocina lui Bilă, pentru că a cumpărat-o domnia mea de la Bilă, pentru 1400 aspri. După

aceea am făcut domnia mea două mori și am dăruit domnia mea ocina lui Bilă toată și cu morile, ca să fie a sfintei mănăstiri, să fie de hrană fraților și de veșnică pomenire părinților domniei mele și domniei mele și copiilor domniei mele.

Și iarăși să le fie în Mirilești ocina lui Sprinten, oricît i-a fost dedină, pentru că a cumpărat-o egumenul Dorotei și cu frații de la Radul din Băești, pentru 700 aspri.

Și iarăși să le fie la Nănășești partea lui Straoa, oricît i-a fost ocină, dedină, pentru că a cumpărat-o egumenul Dorotei cu frații de la Straoa, pentru 1400 aspri; astfel 600 aspri au plătit, iar 800 aspri i-au iertat Straoa sfintei mănăstiri, pentru ca să aibă și el pomenire la sfînta mănăstire și să se numească omul sfintei mănăstiri.

Și iarăși să le fie via popii Alexie din Arghiș, care este lîngă via sfintei mănăstiri, pentru că a cumpărat-o egumenul Dorotei cu frații de la fiii popii Alexie, de la Chirca și de la frații lui, pentru 700 aspri. Și iarăși să le fie via lui Stepan, căci a cumpărat-o egumenul Dorotei cu frații de la Stepan, pentru 400 aspri, de au adăogat-o sfintei mănăstiri. Și iarăși să le fie balta numită Piroț, căci a dat-o jupan Alb spătar, să fie de ocină sfintei mănăstiri și de hrană fraților și de veșnica lui pomenire și a părinților și a fraților lui.

De aceea, le-am dat și domnia mea, ca să le fie de ocină și de ohabă și de nimeni neatins, după porunca domniei mele, începînd de la vama oilor, de vama porcilor, de albinărit, de găletărit, de dijmă, de cositul finului, de cărături, de podvoade, de talpe, adică de toate slujbele și dăjdiile mari și mici, cîte se află în țara de sine stătătoare și în stăpînirea domniei mele. Și nimeni să nu cuteze să-i turbure, nici sudeț, nici birari, nici vinăriceri, nici nimeni altul dintre slugile și dregătorii domniei mele, trimiși după milostenii și după muncile domniei mele, pentru că cine s-ar încumeta să-i prigonească sau să-i împiedice măcar și cu un fir de păr, un om ca acela va primi mare rău și urgie de la domnia mea, ca un necredincios și călcător și batjocoritor al acestei porunci a domniei mele.

Încă și blestem pune domnia mea: după moartea domniei mele, pe cine va alege domnul Dumnezeu să fie domn al Țării Românești sau din rodul inimii domniei mele sau din rudele domniei mele sau, pentru păcatele noastre, din alt neam, dacă va cinsti și va înnoi și va întări această poruncă a domniei mele, pe acela domnul Dumnezeu să-l cinstească și să-l păzească și să-l întărească în domnia lui; dacă însă va nimici și va călca și va risipi, pe acela domnul Dumnezeu să-l calce și să-l batjocorească și să-l ucidă aici cu trupul, iar în veacurile viitoare sufletul lui și să aibă parte cu Iuda și cu Arie și cu acei care au strigat asupra domnului Dumnezeu și mîntuitorului nostru Iisus Hristos, sîngele lui asupra lor și asupra copiilor lor, ceea ce este și va fi în veci, amin.

Martorii: jupan Dragomir al lui Manea, jupan Neagoie al lui Borcea, jupan Draghici al lui Stoica, jupan Pîrvul mare vornic, jupan Staico logofăt, Danciul comis, Alb stolnic, Dimitru paharnic, Vlădislav spătar, Staico vistier, Neag și Radul stratornici.

Și eu, Radul gramatic, care am scris în cetatea de scaun București, luna septembrie 11 zile, în anul 6998 <1489>, indiction 8.

† Io Vlad voievod, din mila lui Dumnezeu, domn.

Arh. St. Buc., S. I., nr. 74 (Govora VII/2).

Orig., perg. (49×39), pecete atirnată, căzută.

Cu o trad. din 1854; altă trad. ibidem, ms. 234 f. 127v.—130.

Copie slavă ibidem, ms. 706 f. 8—9v.

Fotocopie la Academia Republicii Socialiste România, XX/71.

EDIȚII. Slav. *Miletić-Agura*, 341—343, sub 1490. Slav și trad. *Panaitescu*, 383—388.

Trad. *D.I.R.*, B., 199—201.

221

1489 (6998) octombrie 2, București.

Vlad Călugărul voievod întărește m-rii Tismana satul Fărcășești și cu moara.

† Милостиум Божіум, Іу Вллад воєвода и господинъ вѣсон земли Зггро-влахїтискон, сынъ Вллада великаго воєводе. Дават господство ми сїе повелѣніе господства ми свѣтомъ монастырѣ вт Тисмена, храмъ и шентели прѣсвѣтѣи владичице нашєи Богородици и присно дѣвѣ Марїи и чьстнаго и славнаго елъспенїе и божественним инукомъ шбреташим се въ свѣтѣи шбитѣли сен, јако да им ест село зовомо Фжркъшєши вѣси и воденица¹, понеже нх кѣпише вт жѣпана Дана ключара за хѣ аспри.

Бєго радї им дадох и господство ми, да им ест въ шчинѣ и къ шхабѣ и ни вт когоже непотжкнокєно, по шризмѣ господства ми.

Свѣдѣтелїе: жѣпан Драгомир Манєв, жѣпан Нѣгоє Борчєв, жѣпан Драгич Стонкок, жѣпан Прѣвѣла велики дворник, жѣпан Станко логофєт, Влладїслав спатаръ, Станко виститар, Ялєв столник, Димитрѣ пѣхарник, Данчюл комис, Нѣг и Радул постєланици.

Драгон писахъ въ лѣт хѣцци, шхтомкрїа вѣ днь, къ настоли град Бѣкк-рєщѣ.

† Іу Вллад ввєвѣда, милостїа Божїа господинь.

¹ Cuvintele: « и воденица » sînt un adaos marginal.

† Din mila lui Dumnezeu, Io Vlad voievod și domn a toată țara Ungrovlahiei, fiul marelui Vlad voievod. Dă domnia mea această poruncă a domniei mele sfintei mănăstiri de la Tismena, hramul și lăcașul preasfintei noastre stăpîne, născătoare de Dumnezeu și pururea fecioară Maria și cinstitei și slăvitei ei uspenii și dumnezeieștilor călugări ce locuiesc în acel sfînt locaș, ca să le fie satul numit Fărcășești toți și moara ¹, pentru că le-au cumpărat de la jupan Dan clucer, pentru 2000 aspri.

De aceea, le-am dat și domnia mea, ca să le fie de ocină și de ohabă și de nimeni neatins, după porunca domniei mele.

Martorii: jupan Dragomir al lui Manea, jupan Neagoe al lui Borcea, jupan Draghici al lui Stoica, jupan Pîrvul mare vornic, jupan Staico logofăt, Vladislav spătar, Staico vistier, Alb stolnic, Dimitru paharnic, Danciul comis, Neag și Radul postelnici.

Drăgoi am scris, în anul 6998 <1489> octombrie 2 zile, în cetatea de scaun București.

† Io Vlad voievod, din mila lui Dumnezeu, domn.

Arh. St. Buc., S. I., nr. 75 (Tismana LXXVIII/153).

Orig., perg. (22×25), pecete aplicată, căzută.

Cu o trad. din 1847; alte traduceri ibidem, mss. 330 f. 426 și 337 f. 453v.—454.

Fotocopie la Academia Republicii Socialiste România, XX/72.

EDIȚII. Slav și trad. *Panaiteșcu*, 388—389. Trad. *D.I.R.*, B., 201. Facs. *D.I.R.*, B., 376.

222

1490 (6998) ianuarie 7.

Vlad Călugărul voievod întărește m-rii Tismana satul Ceaurii, în urma unei judecăți.

† Милостивим Божиим, Іу Влад воєвода, сынъ Влада великаго воєвода. Дават господство ми сие повелѣние господства ми свѣтомъ монастырѣ Тисмене, храмъ прѣчистия владичице наше Богородице и приснодѣвѣи Марии и славнаго ея спеніе и чеснчишомъ щцѣ кир Маѳею и въсемъ также ш Христе братие, тако да им сѣт Чеѳрѣи въси, понеже им сѣт стара и права шчина. Тако се подиже Петръ, тако се закле съ вѣ болѣри, та им съе долни хотар. Потом пакн се подиже старецъ Маѳею, та се закле съ кѣ болѣри, тако им дадоше хотар шт здола, шт гдѣ излѣзе Рѣщина шт Пологъ дори докле ѳдаре ѳ Жѳлю.

Сего радї им даде и господство ми, тако да им ест въ шчина и въ шхаба и ни шт когоже непотъкновено, по ѳризмъ господство ми.

¹ Cuvintele: « și moara » sînt un adaos marginal.

СВЕДЕТЕЛЕН: ЖЪПАН Драгомир Манев, ЖЪПАН НѢГОЕ Борчев, ЖЪПАН Драгич Стонков, ЖЪПАН Прѣвѣл велики дворник, ЖЪПАН Станко логофет, Данчѣл комне, ЯЛЕВЪ столник, Дмитръ пѣхарник, Владѣслав спатар, Станко вистипар, НѢГЪ и Радѣлъ страторници.

И азъ, граматникъ Стан, еже писахъ, мѣсеца генарія 3 днь, въ лѣтѣ ХСЦЧН.
† Іу Влад кривѣда, милостѣа Божѣа господинь.

† Din mila lui Dumnezeu, Io Vlad voievod, fiul marelui Vlad voievod. Dă domnia mea această poruncă a domniei mele sfintei mănăstiri Tismena, hramul preacuratei stăpînei noastre, născătoare de Dumnezeu și pururea fecioară Maria și slăvitei ei uspenii și preacinstului părinte chir Matei și tuturor celor în Hristos frați, ca să le fie Ceurăi toți, pentru că le sînt veche și dreaptă ocină. Astfel s-a sculat Petre, de a jurat cu 12 boieri și le-a luat hotarul de jos. După aceea, iarăși s-a ridicat starețul Matei de a jurat cu 24 de boieri, astfel i-au dat hotarul de jos, de unde se desparte Rugina de Polog, pînă unde dă în Jiu.

De aceea, le-am dat și domnia mea, ca să le fie de ocină și de ohabă și de nimeni neatins, după porunca domniei mele.

Martori: jupan Dragomir al lui Manea, jupan Neagoe al lui Borcea, jupan Draghici al lui Stoica, jupan Pîrvul mare vornic, jupan Staico logofăt, Danciul comis, Albu stolnic, Dimitru paharnic, Vladislav spătar, Staico vistier, Neagu și Radul stratornici.

Și eu, Stan gramatic, care am scris, luna ianuarie 7 zile, în anul 6998 <1490>.

† Io Vlad voievod, din mila lui Dumnezeu, domn.

Arh. St. Buc., S. I., nr. 76 (Tismana XXXVII/1).

Orig., perg. (18 × 29), pecete timbrată.

Cu o trad. din 1846; alte traduceri ibidem, mss. 329 f. 396, 336 f. 79 și 711 f. 135v.—136.

Fotocopie la Academia Republicii Socialiste România, XX/73.

EDIȚII. Slav și trad. Hașdeu, *Arh. ist.*, I, 1, 66; Spicuitor, III (1924), 30—32;

Berechet, *Procedura*, 90—91; Panaitescu, 389—390. Trad. Mag. ist., I (1845), 210;

D.I.R., B., 201—202. Facs. *D.I.R.*, B., 377.

223

1490 (6998) martie 24, București.

Vlad Călugărul voievod dăruiește m-rii Dohiar de la Athos un obroc anual de 3000 aspri.

† Иже еанци дѣхом Божѣим водими сѣт, си сѣт синоке Божѣи, пакже рече божестѣвнии апостолъ. Емѣже въ слѣд текѣще иже правделювителине блаженни ѡн глас радованна саншавше, егоже приснон саншет : „Прѣндѣте благословенни ѡтца

моего наследѣдите зготованное вам царство въ сложенна мира“ и прочаа. Иже и азъ, благоверни и благочестивни и Христолюбивни и самодръжавни, Ыв Влад воевода и господинъ, синъ великаго Влад воеводе, милостїум Божїум и Божїум дарованїем, обладажшїми и господствжшїми въсеж землеж згровлахїискож, ешеже и заплањнским странам Имлашѣ и Фугарашѣ херцег. Благопроизволи господство ми своим благым произволением и чистїм и свѣтлїм сердцем господства ми, тако прославити прославлшлаго ме Бога, на прѣстолѣ свѣто почившїх родїтелине господства ми съ славож възнесешаго ме. Се бо въспомѣнїхом божествена писанна саншїще глаголеца: „Сншїте збо царїе и развѣнтѣ, навикнѣте сждна концем земли, вѣншїте, дръжжїи множества и гръдїици въ народѣх азик, тако дана бист въ господа дръжава вам и сила въ вишнѣго. Сего радї потъщахом се донелїже земна прѣпровождаем да и въ бждѣцих потреба бждет нам исправити, еинко по силѣ бждет, еже въ дшїевнїх вещь съматрѣти, тако въ Бога въсем данним нам.

Сего радї, въсе сръдо въжделѣх къ чьстномѣ храмѣ свѣтїм безплѣтним архїстратїга Мїханла и Гаврїла¹, монастырѣ Дохїтарѣ, понеже прїиде штецъ егѣмен кѣр Давидъ и старѣцъ Сѣтїмїне и ермонах Макарие и понскаше да прїимїмо свѣтїи монастыр да се назовемо хїтїори и да помагамо свѣтїи монастыр, еинко ест възможно. Сего радї ми га прїимїхом съ въсем зсръдїем и шбещажом се да доходет братїе въ свѣтаго монастыра катагодїне з велики пост, да се дават шброк свѣтомѣ монастырѣ по г хїлѣди аспри на въсакѣ годїнѣ. Тон се шбещажом дръжжати непотъкновено, да ест шброк свѣтомѣ монастырѣ и божественїм инком на потребѣ, еинко ест нѣжда свѣтомѣ местѣ, да се покреплѣт, намже да ест въ вѣчное въспоминанїе. Снѣ се шбещажом, докле смо живїи, з господствѣ, давати.

И по нас, кого изберет господъ Богъ бнїти господинъ Влашкон Земли или въ нашего сръдечнаго плода или въ нашїх сръдник или кто нѣкто, комѣ даст Богъ въ благочестивнїх, кто поновит и штервдїт снї хрїсовѣл и штервдїт шброк свѣтомѣ монастырѣ, такоже ест зде вѣчинено, или аще наставит его дшх свѣтїи и архїстратїга Мїханла и еше и въ више приложити, таковаго да помїлшет господъ Богъ и шкрѣпит въ господствѣ его и въ бждїцим вѣще да даст емѣ господъ Богъ ползчїти блага иже зготова любещїм его и еже въ деснжж прѣдстоїанна господїна да сподобит се, амин.

Съ писасе сн хрїсовѣл рѣкож многогрѣшнаго Радѣла граматїка, мѣсеца мартїа кд днѣ, въ лѣт зсщци, въ градѣ Бѣкѣрїи².

† Ыв Влад воевода, милостїе Божїа господинъ.

† Acei cîți se poartă cu duhul lui Dumnezeu, aceia sînt fiii lui Dumnezeu, cum spune dumnezeiescul apostol, cãruia pe urmã mergîndu-i cei iubitori de adevãr au auzit acel fericit glas de bucurie, pe care veșnic îl aud: « Veniți binecuvîntații pãrintelui meu, sã moșteniți împãrãția gãtitã vouã de la înteme-

¹ Cuvintele: « и Гаврїла » sînt scrise între rînduri.

² Pasajul « въ лѣт . . . Бѣкѣрїи » este scris pe marginea din dreapta a pergamentului, perpendicular pe restul textului.

ierea lumii» și celelalte. Care și eu, binecredinciosul și binecinstitorul și de Hristos iubitorul și singur stăpînitorul, Io Vlad voievod și domn, fiul marelui Vlad voievod, din mila lui Dumnezeu și cu darul lui Dumnezeu, stăpînind și domnind peste toată țara Ungrovlahiei, încă și al părților de peste munți, Amlășului și Făgărașului herțeg. A binevoit domnia mea cu a sa bunăvoință și cu inimă curată și luminată a domniei mele, ca să proslăvesc pe Dumnezeu care m-a proslăvit, ridicîndu-mă cu slavă în scaunul sfîntrăposașilor părinților domniei mele. Acestea dar amintindu-mi, ascultînd dumnezeiasca scriptură, care spune: «Ascultați dar împărați și înțelegeți, cuprindeți-vă judecători ai capetelor pămîntului, auziți stăpînitori ai mulțimii și cei ce vă făliți cu noroadele limbilor, că stăpînirea voastră v-a fost dată de la domnul și puterea de la cel de sus». De aceea, străduindu-mă cît timp cîrmuim cele pămîntești să ne orînduim nevoile cele viitoare, după cît ne va fi în putere, a socoti despre lucrurile sufletești, căci toate ne-au fost date de Dumnezeu.

De aceea, cu toată inima am dorit către cinstitul hram al sfinților fără trup arhistrategi Mihail și Gavril, mănăstirea Dohîiaru, pentru că a venit părintele egumen chir David și starețul Evtimie și ieromonahul Macarie și au cerut ca să primim sfînta mănăstire, ca să ne numim ctitori și să ajutăm sfînta mănăstire, cît este cu putință. De aceea, am primit cu toată osîrdia și am făgăduit să vie frații de la sfînta mănăstire în fiecare an, în postul mare, să se dea obroc sfintei mănăstiri, cîte 3 mii aspri de fiecare an. Aceasta am făgăduit să ținem neatins, să fie obroc sfintei mănăstiri și dumnezeieștilor călugări pentru folosință, cît este nevoie sfîntului loc, ca să se întărească iar nouă să ne fie de veșnică pomenire. Aceasta făgăduim să se dea cît vom fi viu, în domnie.

Iar după noi, pe cine va alege domnul Dumnezeu să fie domn al Țării Românești sau din rodul inimii noastre sau din rudele noastre sau și oricine căruia i-ar da Dumnezeu, dintre dreptcredincioși, cine va înnoi și va întări acest hrisov și va întări obrocul sfintei mănăstiri, precum s-a făcut aici, sau dacă îl va îndemna sfîntul duh și arhistrategul Mihail, ca încă și mai mult să adauge, pe unul ca acela să-l miluiască domnul Dumnezeu și să-l întărească în domnia lui și în veacurile viitoare să-i dea domnul Dumnezeu să dobîndească bunurile pe care le-a pregătit celor ce-l iubesc și care se învrednicesc să stea la dreapta domnului, amin.

S-a scris acest hrisov cu mîna prea păcătosului Radul gramatic, luna martie 24 zile, anul 6998 <1490>, în cetatea București.

† Io Vlad voievod, din mila lui Dumnezeu, domn.

Arh. St. Buc., S. I., nr. 77 (Slobozia lui Ianache I/1).

Orig., perg. (27×41), pecete atîrnată, căzută.

Cu trad. din 1915.

Fotocopie la Academia Republicii Socialiste România, XX/74.

EDIȚII. Trad. D.I.R., B., 202—203. Facs. D.I.R., B., 378.

1490 (6998) aprilie 12, București.

Vlad Călugărul voievod întărește lui Dragomir satul Pîrșani.

† Милостивѣмъ Божіѣмъ, Іѡ Владъ воєвода и господинѣ въсонъ земли Ѣгровла-хїсконъ, сынѣ Владѣ великаго воєвода. Даватъ господство ми снѣ повелѣніе господа-ства ми Драгомирѣ и съ сыновѣ мѣ, ꙗко да имъ естъ Пѣршани въси, понеже кѣспѣи ѡтъ Мнѣ, сына Нѣмишева, за ѡ аспри. И господство ми дадохѣ конъ.

Его радѣ мѣ дадохъ и господство ми да мѣ естъ въ вчинѣ и въ вѣдѣсѣ и ни ѡтъ когоже непотѣжковено, по речъ господства ми.

Гдѣдѣтелѣе: жѣпанъ Драгомиръ Маневъ, жѣпанъ Нѣгоевъ Борчевъ, жѣпанъ Драгичъ Стонковъ, жѣпанъ Прѣвѣлъ великии дворникъ, жѣпанъ Станко логошетъ, Владѣславъ спатаръ, Станко вистіаръ, Димитрѣ пѣхарникъ, Ялевъ столникъ, Данчѣлъ комисъ, Нѣгъ и Родѣ страторници.

Писа ѣ градъ Бѣксрѣци, въ лѣтѣ хѣщчи, мѣсеца апрѣліе вѣ днѣ.

† Іѡ Владъ воєвода, милостѣмъ Божіѣмъ господинѣ.

† Din mila lui Dumnezeu, Io Vlad voievod și domn a toată țara Ungrovlahiei, fiul marelui Vlad voievod. Dă domnia mea această poruncă a domniei mele lui Dragomir și cu fiii lui, ca să le fie Pîrșanii toți, pentru că i-au cumpărat de la Milea, fiul lui Neamiș, pentru 800 aspri. Și domniei mele i-au dat un cal.

De aceea, le-am dat și domnia mea, ca să le fie de ocină și de ohabă și de nimeni neatins, după spusa domniei mele.

Martorii: jupan Dragomir al lui Manea, jupan Neagoe al lui Borcea, jupan Draghici al lui Stoica, jupan Pîrvul mare vornic, jupan Staico logofăt, Vladislav spătar, Staico vistier, Dimitru paharnic, Alb stolnic, Danciul comis, Neag și Rodea stratornici.

S-a scris în cetatea București, în anul 6998 <1490>, luna aprilie 12 zile.

† Io Vlad voievod, din mila lui Dumnezeu, domn.

Arh. St. Buc., S. I., nr. 78 (Brîncoveni V/1).

Orig., perg. (26,5×22), pecete timbrată.

Cu trad. din 1860.

Copie slavă ibidem, ms. 718 f. 26v.

Fotocopie la Academia Republicii Socialiste România, XX/75.

EDIȚII. Slav. *Mileiic-Agura*, 341. Slav și trad. *Panaitescu*, 394—395. Trad. *D.I.R.*, B., 203, Facs. *D.I.R.*, B., 379.

1490 (6998) aprilie 12, București.

Vlad Călugărul voievod întărește m-rii Govora bălțile Pirot și Lișteava și o gîrlă.

† Милостіѡм Божіѡм, Іѡ Блад конвода, сынъ Блада великаго конводе и господинъ въсен земан Оугровлахінскон. Дават господство ми сѣ повелѣніе господства ми црѣкви и свѣтїе шбитѣли монастырѣ зовомомѣ Говора, храмъ сепенїе прѣсвѣтїе, чистен владичицѣ наше Богородици, присно дѣви Марїе, ѿгѣменѣ Доротею и въсемъ іже ѡ Христе братїямъ иже живетъ въ свѣтѣмъ монастырѣ, іако да имъ естъ блато зовоми Пиротѣ и Лицѣва и грѣла ѡтъ Ѣрлова Гнездо даже до Пиротъ.

Сего радїи имъ дадохъ и господство ми, іако да мѣ естъ вчинѣ и въ хѡабѣ и въ пицѣ свѣтїмъ инокомъ и ни ѡтъ когоже непотѣжковено, по речъ господства ми.

И ни хѣто да нѣ не смѣетъ бантѣвати, понеже тѣко се би покѣсна бантѣвати нѣ нан забавити нѣ, а тоганъ чловека иматъ въспрїати велико зло и шрїю ѡтъ господства ми. Ино нестъ.

Писъ въ настолинъ градъ Бѣскрещи, мѣсеца апрїлїа гї, въ лѣтѣ хсцичн.

† Іѡ Бладъ виеввода, милостїѡмъ Божїѡмъ господинь.

† Din mila lui Dumnezeu, Io Vlad voievod, fiul marelui Vlad voievod și domn a toată țara Ungrovlahiei. Dă domnia mea această poruncă a domniei mele bisericii și sfântului locaș, mănăstirii numită Govora, hramul uspenia preasfintei, curatei stăpînei noastre, născătoare de Dumnezeu, pururea fecioară Maria, egumenului Dorotei și tuturor celor în Hristos frați, care trăiesc în sfînta mănăstire, ca să le fie balta numită Pirotu și Lișteava și gîrla de la Cuibul Orlei pînă la Pirot.

De aceea, le-am dat și domnia mea, ca să le fie ocină și ohabă și de hrană sfinților călugări și de nimeni neatins, după spusa domniei mele.

Și nimeni să nu cuteze să-i turbure, pentru că cine s-ar încumeta să-i turbure sau să-i împiedice, iar acel om va primi mare rău și urgie de la domnia mea. Altfel nu este.

S-a scris în cetatea de scaun București, luna aprilie 12, în anul 6998 <1490>.

† Io Vlad voievod, din mila lui Dumnezeu, domn.

Arh. St. Buc., S. I., nr. 79 (Govora XXIII/1).

Orig., perg. (22×21), pecete aplicată, stricată.

Cu o trad. din 1848; alte traduceri ibidem, mss. 234 f. 331v., 447 f. 301 și 463 f. 28v. Fotocopie la Academia Republicii Socialiste România, XX/76.

EDIȚII. Slav. *Miletić-Agura*, 341. Slav și trad. *Panaiteșcu*, 395—396. Trad. *D.I.R.*, B., 204. Facs. *D.I.R.*, B., 380.

1490 (6998) iulie 26, București.

Vlad Călugărul voievod întărește dregătorului său Lațco, cu verii lui, Andreian și Lupul, jumătate din Ohaba, jumătate din Pietreni și Topeștii, peste care ei s-au înfrățit.

† Въ Христа Бога благовѣрни и благочестѣви и Христолюбиви и самодръжавни, Іу Влад воивода и господинъ, сынъ великаго Влада воиводе, милостѣм Божѣм и Божѣм дарованѣм шладажшѣми и господствѣшѣми въсеж землеж Ѹгрвелахѣскож, ешеже и запланинским странам, Ямлашѣ и Фагашѣ херцет. Благопроизволи господство ми своим благим произволением, чистим и свѣтлим сръдцем господства ми и даровах сини въсечьстни и благообразни и прѣпочитанини, иже над въсѣми чьстѣми дарув, настожи сию хрисѣвѣла господства ми прѣпочитанномѣ правителю господства ми, иже въ къщѣ господства ми, жѣпанѣ Лацко съ сынови мѣ и съ братичеди им, жѣпанѣ Яндреян и жѣпанѣ Лѣпѣла съ сынови им, іако да им сѣт села зовоми Ѡхаба половина, кон Тисмана, и Пиетрѣни половина, понеже им сѣт старе и праве шчинне, дедине.

И пакы да им ест Тоpeci въси, понеже заменише жѣпан Станислав ключарѣла съ жѣпан Стан столник, та даде жѣпан Станислав ключар Станѣ столникѣ Михѣлащени ѣ место Тоpeciм, ешеже въ дни Радѣла воиводе. И пакы потом их и покѣпи жѣпан Лацко шт Манѣ, сынъ Барѣшлв, за хѣт аспри.

Потом прѣиде жѣпан Лацко пред господства ми, та си шложи братичеди им, жѣпан Яндреян и жѣпан Лѣпѣла, над пол шт Ѡхаба, шт кон Тисмана и над пѣла шт Пиетрѣни и над въси Тоpeci, како да си сѣ братиѣ неразделени. И варе комѣ се пришчит прѣжде смъртъ, а въ них прѣдалика да нѣст, нѣ да ест штавшиним. И господствѣ ми кон добръ.

Того радѣ им дадох и господство ми, іако да им сѣт въ шчинѣ и въ шхабѣ, тем и сыновом им и внѣчетом им и прѣвнѣчетом им и ни шт когоже непотѣжковено, по шризмо господства ми, почевши шт швчи вам и шт свиннего вам и шт пчеларства и шт кѣларства, шт джжми, шт винарич, шт глоби, шт повоз, шт подвод, рекши шт въсѣх слѣжбах и дажбах великихѣже и малихѣ, еанко се нахѣдит въ самодръжавни земли и шласти господства ми. И нитко да их не смѣет бантовати тѣх селах, ни сѣдци, ни бирчини, ни глобници, ни ни нитко шт болѣри и шт правителе господства ми, послаемих по милостих и по работах господства ми, понеже тко се би покѣси бантовати их или позабавити их, аще и влас един, то такови имат въсприати велико зло и шргне шт господства ми, како невѣрни и прѣстѣпник сие повелѣнѣ господства ми.

Ѣщеже и заклананіе поставѣ господство ми: по смърти господства ми кого произволит господѣ Богъ бити господинъ Влашкон Земли или шт сръде-

чнаго плода господства ми или шт съродникъ господства ми или, по грѣхомъ нашемъ, шт инсплеменикъ, да аще почтетъ и поновитъ и ствердѣнитъ снѣ повелѣнїе господства ми, того господь Богъ да почтетъ и да ствердѣнитъ и съхранитъ къ господствѣ его; аще ли не почтетъ и не поновитъ и не ствердѣнитъ, нжъ поперетъ и расшлетъ снѣ повелѣнїе господства ми, тѣмъ господь Богъ да поразитъ и да сшетъ зде тѣломъ, а къ бѣдѣишѣхъ вѣцѣхъ душа его и да иматъ счестїемъ съ Юда и съ Яриемъ и съ шнеми Юдене еже възъпише на Христа Бога, спаса нашего, кръвъ его на нѣхъ и на чедоу нѣхъ, еже естъ и бѣдетъ вѣки, аминъ.

Свѣдѣтели: жѣпанъ Драгомиръ Зарице, жѣпанъ Нѣгое Борчекъ, жѣпанъ Драгичъ Стонокъ, жѣпанъ Прѣвса дворникъ, жѣпанъ Станко логошетъ, Данчюлъ комисъ, Пабсъ столникъ, Димитръ пѣхарникъ, Бѣвдѣславъ спатаръ, Станко вистинаръ, Нѣгъ и Драгомиръ страторници.

И азъ, Корлатъ еже писахъ къ столни граду Бѣкереци, мѣсеца Юлїа ксѣ днѣхъ, къ лѣтѣ хсѣци.

† Іу Владъ бжевуда, милостиа Божїа господнѣхъ.

† În Hristos Dumnezeu, binecredinciosul și binecinstitorul și de Hristos iubitorul și singur stăpînitorul, Io Vlad voievod și domn, fiul marelui Vlad voievod, din mila lui Dumnezeu și cu darul lui Dumnezeu, stăpînind și domnind toată țara Ungrovlahiei, încă și al părților de peste munți, Amlășului și Făgărașului herțeg. A binevoit domnia mea cu a sa bunăvoință, cu inimă curată și luminată a domniei mele și am dăruit acest atotcinstit și cu frumoasă față și preacinstit, care este deasupra tuturor cinstelor și darurilor, acest de față hrisov al domniei mele, preacinstitului dregător al domniei mele, care este din casa domniei mele, jupanului Lațco, cu fiii lui și cu verii lui, jupanului Andreian și jupanului Lupul cu fiii lor, ca să le fie satele numite Ohaba jumătate, lângă Tismana și Pietreani jumătate, pentru că le sînt vechi și drepte ocine, dedine.

Și iarăși să le fie Topeștii toți, pentru că a schimbat jupan Stanislav clucer cu jupan Stan stolnic, de a dat jupan Stanislav clucer lui Stan stolnic Mihăileștii în locul Topeștilor, încă din zilele lui Radul voievod. Și iarăși, după aceea, i-a cumpărat jupan Lațco de la Manea, fiul lui Barbul, pentru 1300 aspri.

După aceea, a venit jupan Lațco înaintea domniei mele, de a așezat pe verii lui, jupan Andreian și jupan Lupul, peste jumătate din Ohaba, de lângă Tismana și peste jumătate din Pietreani și peste toți Topeștii, ca să-i fie frați nedespărțiți. Și oricui i s-ar întîmpla mai înainte moarte, iar la ei prădalica să nu fie, ci să fie celor rămași. Și domniei mele, un cal bun.

De aceea, le-am dat și domnia mea, ca să le fie de ocină și de ohabă, lor și fiilor lor și nepoților lor și strănepoților lor și de nimeni neatins, după porunca domniei mele, începînd de la vama oilor și de vama porcilor și de albinărit și de găletărit, de dijme, de vinărici, de gloabe, de cărături, de podvoade, adică de toate slujbele și dăjiile mari și mici, cîte se află în țara de sine stătătoare și stăpînirea domniei mele. Și nimeni să nu cuteze să turbure acele sate, nici

județi, nici birari, nici globnici, nici nimeni dintre boierii și dintre dregătorii domniei mele, trimiși după milostenii și muncile domniei mele, pentru că cine s-ar încumeta să-i turbure sau să-i împiedice, chiar și cu un fir de păr, unul ca acela va primi mare rău și urgie de la domnia mea, ca un necredincios și călcător al acestei porunci a domniei mele.

Încă și blestem pune domnia mea: după moartea domniei mele, pe cine va voi domnul Dumnezeu să fie domn al Țării Românești sau din rodul inimii domniei mele sau din rudele domniei mele sau, pentru păcatele noastre, din alt neam, dacă va cinsti și va înnoi și va întări această poruncă a domniei mele, pe acela domnul Dumnezeu să-l cinstească și să-l întărească și să-l păzească în domnia lui; dacă nu va cinsti și nu va înnoi și nu va întări, ci va călca și va risipi această poruncă a domniei mele, pe acela domnul Dumnezeu să-l nimicească și să-l ucidă aici cu trupul, iar în veacurile viitoare sufletul lui și să aibă parte cu Iuda și cu Arie și cu acei iudei care au strigat asupra lui Hristos Dumnezeu, mîntuitorul nostru, sîngele lui asupra lor și asupra copiilor lor, ceea ce este și va fi în veci, amin.

Martorii: jupan Dragomir Udriște, jupan Neagoe al lui Borcea, jupan Draghici al lui Stoica, jupan Pîrvul vornic, jupan Staico logofăt, Danciul comis, Albu stolnic, Dimitru paharnic, Vlădislav spătar, Staico vistier, Neag și Dragomir stratornici.

Și eu, Corlat, care am scris în cetatea de scaun București, luna iulie 26 zile în anul 6998 <1490>.

† Io Vlad voievod, din mila lui Dumnezeu, domn.

Arh. St. Buc., S. I., nr. 80 (Tismana II/2).

Orig., perg. (40×38,5), pecete atîrnată, căzută.

Cu o trad. din 1844; alte traduceri ibidem, mss. 329 f. 180—181, 335 f. 35—36v. și la Academia Republicii Socialiste România, MCCXXXI/20.

Fotocopie la Academia Republicii Socialiste România, XX/77.

EDIȚII. Slav și trad. Hașdeu, *Arh. ist.*, I, 1, 5—6; Ghibănescu, *Surete*, I, 292—296; Ștefulescu, *Doc. sl-rom.* 30—34; *Panaïtescu*, 390—394. Trad. *D.I.R.*, B., 204—205.

Facs. *D.I.R.*, B., 381.

227

1491 (6999) februarie 23, M-rea Glavacioc.

Vlad Călugărul voievod întărește lui Stanciul comis și fratelui său Dumitru satul Branexii, peste care ei îl înfrățesc pe Danciul comis.

† Cu mila lui Dumnezeu, Io Vladul voievod și domn a toată Țara Rumânească, feciorul marelui Vlad voievod. Dat-am domnia mea această poruncă a domniei mele cinstului boiariului domniei mele jupan Stanciul comisul

și frăține-său, jupan Dumitru și cu feciorii lor, ca să le fie lor Braneții toți, pentrucă i-au cumpărat jupan Stanciul comisul de la Virban, drept 2000 de aspri. Iar după acéia, au venit jupan Stanciul comisul și cu frate-său, jupan Dumitru, înaintea domniei méle, de au înfrățit pre jupan Danciul comisul preste toți Braneții, ca să fie frați. Însă pînă cînd va fi jupan Stanciul comisul viu și cu feciorii lui, să stăpînească ei singuri toți Braneții, cu frate-său, jupan Dumitru; iar după moartea jupan Stanciului comisului și după moartea feciorilor lui, să fie jupan Danciul comisul și cu fratele jupan Stanciului comisului, anume jupan Dumitru și cu feciorii lor, împreună preste toți Braneții, să fie frați nedăspărțiți. Și oricui dintru dînșii mai nainte i s-ar întîmpla moarte, ceartă întru dînșii să nu fie, ci să fie celor ce vor rămânea dintr-înșii. Și domniei méle au dat un cal.

Pentru acéia, am dat lor și domnia mea, ca să fie lor moșia stătătoare, de moștenire și obabnică și de nimenea să nu să clătească, după zisa domniei méle.

Mărturii: jupan Dragomir al Manei, jupan Neagoe al Borcei, jupan Drăghici al Stoicăi i jupan Pîrvul dvornic i jupan Staico logofătul. Danciul comisul, Albul stolnic, Vladislav spatar, Dumitru paharnic, Staico vistier, Neagul și Radul postelnicii.

Și am scris eu, Stanciul logofătul, la mănăstirea Glavaciogul, februarie 23 dni leat 6999 <1491>.

<Pe verso>: † Acest izvod s-au scris pe limba rumânească de pe hrisovul cel slovenesc, de Lupp dascalul slovenesc, la Școala Domnească în București, la leat 7250 <1741—1742>.

Az Lupp dascal slovenesc pis.

Academia Republicii Socialiste România, CCCCXIV/96.

Trad. din 1742; altă trad. din 1827 ibidem, CCCCXIV/97.

EDIȚII. Trad. *D.I.R.*, B., 205—206.

228

1491 (7000) septembrie 3, București.

Vlad Călugărul voievod întărește m-rii Tismana satele: Bahna, Petrovița, Ploștina, parte din Fărcășești și Brătiești.

† Милостивум Божиум, Іу Влад коевода и господинъ въсен Земли Ёггро-владѣинскон, сынъ великаго Влада конвода. Дават господство ми сие повелѣніе господства ми царскне и свѣщеніе шентѣли монастырѣ зовомом Тисмена, храмѣ прѣчистиѣ владичицѣ наше Богородици и присно дѣвнѣ Марїа и штцѣ наставник свѣтаго монастыра и посѣтител и къ благим желати, штцѣ ѿгшменѣ кър Іла-

никѣ и въсѣ таже ѡ Христе братие иже живѣющимъ въ свѣтѣмъ мѣсто тои, тако да имъ сѣятъ села на име зокоми: Бахна съ дрѣжавомъ си и Петровица съ дрѣжавомъ си и Площина по стари хотар и Фъркъшици съ дрѣжавомъ си, варе колико ест дрѣжалъ жупан Винтилъ, и Брътнеци съ дрѣжавомъ си ѡтъ дъни Радъла вонвода, ѡни да си дрѣже и съга калѣгери тисмински.

И що съ тѣрци взели или згри, а господство ми немамо що зчинити, а що се ке нанти подъ власти господства ми въ Влашкои Землю, а господство ми съ тѣи комате съ въси даровахъ паки свѣтаго монастыра, да си владаѣтъ калѣгери и рекши въсѣкомъ чловѣкъ конъ дрѣжетъ ѡчине ѡтъ свѣтомъ монастырѣ, ѡни да се съберетъ въ варошъ въ Тисмена, предъ честитимъ бановемъ господства ми, предъ жупанъ Дѣатко и жупанъ Дѣдюа и жупанъ Динкъа и жупанъ Драгомирѣ, како да поведаѣтъ въсемъ людемъ, да се варѣтъ ѡтъ ѡчине монастырски, ѡтъ воденице и ѡтъ ливаде и ѡтъ планине и ѡтъ бродъ воденицеѣхъ и ѡтъ въси що съ калѣгери дрѣжали, ѡтъ дъни брата господства ми Іѡ Радъла вонвода и докле даде Богъ господства ми Влашкои Земли, а ѡнъ да си дрѣже слободни до въ вѣки.

По томъ тоганъ чловѣка що се неке варѣвати ѡтъ ѡчине свѣтомъ монастырѣ и неке савшати речъ господства ми що хтѣтъ изречетъ банове нимъ, а тѣи чловѣкъъ зло ѡцѣтъ патити и въсприати велико зло и ѡргѣю ѡтъ господства ми. Сега радѣмъ дадохъ и господство ми свѣтомъ монастырѣ, такоже да мѣ сѣятъ тѣи въси въ ѡчине и въ ѡхабѣ и ни ѡтъ когоже непотѣжковено, по речъ господства ми.

Свѣдѣтелѣе: жупанъ Драгомиръ Здрице и жупанъ Нѣгое Борчекъ и жупанъ Драгичъ Винтилескъа и жупанъ Прѣвѣа велики дворникъ и жупанъ Станко логофетъ и жупанъ Тѣдоръ вистигаръ и Данчюа комисъ и Димитрѣ пѣхарникъ и Ябъ столникъ и Строе спатаръ, Нѣгъ и Радълъ страторници.

И азъ, еже писахъ, Ѣнча граматикъ, въ столни градѣ Бѣкѣрци, мѣсеца септемвриа 7 дънѣ, в лѣтѣ 73, индиктиѡни 1.

† Іѡ Владъ влѣкѣда, милостивъ Божїа господинъ.

† Din mila lui Dumnezeu, Io Vlad voievod și domn a toată țara Ungrovlahiei, fiul marelui Vlad voievod. Dă domnia mea această poruncă a domniei mele locașului împărătesc și sfințit, mănăstirii numită Tismana, hramul preacuratei stăpînei noastre, născătoare de Dumnezeu și pururea fecioară Maria și părintelui nastavnic al sfintei mănăstiri și țiitor de seamă și doritor de bine, părintelui egumen chir Ioanichie și tuturor celor în Hristos frați care trăiesc în acel sfînt loc, ca să fie satele anume numite: Bahna cu ținutul său și Petrovița cu ținutul său și Ploștina pe vechiul hotar și Fărcășeștii cu ținutul său, oricît a stăpînit jupan Vintilă și Brătieștii cu ținutul său, din zilele lui Radul voievod, acestea să le ție călugării Tismenii și acum.

Iar ce au luat turcii sau ungurii, iar domnia mea nu avem ce face, iar ce se va găsi sub stăpînirea domniei mele în Țara Românească, iar domnia mea cu acele averi, cu toate, am dăruit iarăși sfînta mănăstire, ca să și le stăpînească

călugării și am spus fiecărui om care ține ocine de la sfânta mănăstire ca aceștia să se adune în oraș în Tismana înaintea cinștiilor bani ai domniei mele, înaintea jupanului Deatco și a jupanului Deadiul și a jupanului Diicul și a jupanului Dragomir, ca să poruncească tuturor oamenilor să se ferească de ocinile mănăstirești, de mori și de livezi și de munți și de vaduri de moară și de toate câte au ținut călugării din zilele fratelui domniei mele, Io Radul voievod, și pînă ce a dat Dumnezeu domniei mele Țara Românească, iar ei să și le ție slobozi pînă în veci.

După aceea, acel om care nu se va feri de ocinele sfintei mănăstiri și nu va asculta cuvîntul domniei mele, pe care-l vor spune lor banii, iar acel om va păți rău și va primi mare rău și urgie de la domnia mea. De aceea, i-am dat și domnia mea sfintei mănăstiri, ca să-i fie toate acelea de ocină și de ohabă și de nimeni neatins, după spusa domniei mele.

Martori: jupan Dragomir Udriște și jupan Neagoie al lui Borcea și jupan Draghici Vintilescul și jupan Pîrvul mare vornic și jupan Staico logofăt și jupan Tudor vistier și Danciul comis și Dumitru paharnic și Alb stolnic și Stroe spătar, Neag și Radul stratornici.

Și eu, Oncia gramatic, care am scris în cetatea de scaun București, luna septembrie 3 zile, în anul 7000 <1491>, indiction 10.

† Io Vlad voievod, din mila lui Dumnezeu, domn.

Arh. St. Buc., S. I., nr. 82 (Tismana).

Orig., perg. (32×27,5), pecete timbrată, căzută.

Cu o trad. din 1845; alte traduceri ibidem, mss. 329 f. 76v.—77, 337 f. 268v.—269 și 1218 f. 3.

Fotocopie la Academia Republicii Socialiste România, XX/78.

EDIȚII. Slav. *Venelin*, 129—130. Slav și trad. Ștefulescu, *Gorjul ist.*, 208—209, sub 1491 septembrie 10. Trad. *D.I.R.*, B., 208—209.

1492 (7000) mai 6, București.

Vlad Călugărul voievod întărește vlastelinilor săi Bran, Radu spătar și Pătru stratornic părți de ocină la Bălești.

† Многостѣмъ Божѣмъ, Іоу Владъ воєвода и господинъ въсенъ Земанъ Зггровъ-владхѣйскон, сынъ Влада велчкаго воєводе. Даватъ господства ми сѣе повелѣнне господства ми чѣстнѣимъ властѣемъ господства ми жѣпансѣ Брансѣ и жѣпансѣ Радѣ спатарѣ и жѣпансѣ Пѣтрѣ стратѣорникѣ и съ сынѣимъ имъ, яко да имъ естъ ѣ Бѣлѣци деа Тѣлановѣ, понеже ю естъ добна Данъ Ѡтешанѣ еце при дѣни Владѣславѣ воєводе, ѡтъ Косова. По томъ свидѣтелствѣваше предъ господства ми вѣ болѣри како

ест добра Дан Отешанъа въ Владислава воевода, а дрѣзи метѣхъ не иматъ. Я потомъ се диже жѣпанъ Бранъ съ братиѣмъ си та ю покѣпише въ Данъ Отешанъа за мѣщци съ ягни. И паки да имъ естъ въ Бѣлѣщи дѣлъ Добрева, понеже имъ ю приклони Добре нимъ при [при] дѣни Басарабе воеводе. И господство ми дадоше конъ.

Тѣмъ радѣ и господство ми имъ дадохъ, како да имъ естъ въ шчинѣ и въ вѣдѣхъ и ни въ тогоже непотѣкновено, по речъ господства ми.

И свидѣтели: жѣпанъ Драгомиръ Маневъ, жѣпанъ Драгичъ Стоикевъ, жѣпанъ Кръстиѣнъ бивши дворникъ, жѣпанъ Прѣвѣла дворникъ, жѣпанъ Станко лѣгофѣтъ, жѣпанъ Тѣдѣоръ вистипаръ, Данчюла комисъ, Дмитръ пѣхарникъ, Ялѣ стѣваникъ, Стрѣе спатаръ, Нѣгъ и Радѣла страторници.

И азъ, Пѣтрѣ, писахъ въ настѣвани градъ Бѣкѣраци, мѣсеца майа ѣ, въ лѣтъ ѣз.

† Іѣ Владъ воевода, милостѣмъ Божѣе господинь.

† Din mila lui Dumnezeu, Io Vlad voievod și domn a toată țara Ungrovlahiei, fiul marelui Vlad voievod. Dă domnia mea această poruncă a domniei mele cinstiților vlasteli ai domniei mele, jupanului Bran și jupanului Radul spătar și jupanului Pătru stratornic și cu fiii lor, ca să le fie în Bălești partea lui Tolan, pentru că a dobândit-o Dan Oteșanul încă din zilele lui Vladislav voievod, de la Cosovo. După aceea, au mărturisit înaintea domniei mele 12 boieri, că a dobândit-o Dan Oteșanul de la Vladislav voievod, iar alții să nu aibă amestec. Iar apoi s-au ridicat jupan Bran cu frații săi și au cumpărat-o de la Dan Oteșanul, pe 40 de oi cu miei. Și iarăși să le fie la Bălești partea lui Dobre pentru că le-a închinat-o lor Dobre, în zilele lui Basarab voievod. Și domniei mele i-au dat un cal.

De aceea și domnia mea le-am dat, ea să le fie de ocină și de ohabă și de nimeni neatins, după spusa domniei mele.

Și martorii: jupan Dragomir al lui Manea, jupan Draghici al lui Stoica, jupan Cîrstian fost vornic, jupan Pîrvul vornic, jupan Staico logofăt, jupan Tudor vistier, Danciul comis, Dumitru paharnic, Alb stolnic, Stroe spătar, Neag și Radul stratornici.

Și eu, Pătru, am scris în cetatea de scaun București, luna mai 6, în anul 7000 <1492>.

† Io Vlad voievod, din mila lui Dumnezeu, domn.

Academia Republicii Socialiste România, XL/10.

Orig., perg. (20×30), pecete timbrată, căzută.

Copie ibidem, ms. 5236 f. 92.

EDIȚII. Trad. D.I.R., B., 209. Facs. ibidem 382.

1492 (7000) iulie 9.

Vlad Călugărul voievod întărește lui Chirtop și nepotului său Dobrița satele Ruși, Racovița, Buiacul ș.a., peste care ei s-au înfrățit.

† Милостѣмъ Божіѣмъ, Іу Влладъ коєвода и господинъ вѣсенъ землѣ Оугро-влахинскон, синъ великога Влада коєвода. Даватъ господство ми снѣ повелѣніе жѣпанѣ Киртопѣ съ синови си и съ дѣщере си, іако да мѣ естъ Рѣши и Ракоѣца и Бѣякѣла и Стѣрзѣни и Мѣшетѣщї и Жилциѣ въ поле и Тѣтѣлащї въ Чернѣтещи и вчина Шинтештомъ и ацигани имъ, по имѣ: Кога съ синови си и Никѣла съ синови си и Станъ съ синови си и Дѣдѣюла съ синови си и Команъ съ синови си.

И пакъ жѣпанѣ Добрица съ синови си и съ дѣщере си да мѣ естъ полъ въ Рѣнкѣ и единъ ациганъ по имѣ Мошъ съ синови си, понеже имъ сѣятъ стари вчини и дѣдинѣ.

Потомъ приидѣ предъ господство ми жѣпанъ Киртопъ и съ зѣнкъ си, жѣпанъ Добрица, та се съединише и зложиси сѣмъ надъ вѣсѣхъ вчини и надъ ацигани си, що сѣтъ внише писани и надъ вѣсѣхъ иманїе, или живо или мрѣтво, али докле четъ бїтї живъ жѣпанъ Киртопъ и въ синови его или въ дѣщере его, а зѣнкъ его Добрица да не иматъ работѣ ница съ вчини и съ ацигани жѣпана Киртопѣ. И кѣда не сѣ четъ вбретати ни едно сына въ синови или въ дѣщере жѣпана Киртопѣ, а вчини и ацигани жѣпана Киртопѣ що сѣ внише писани, да нѣстъ прѣдаанке, а нѣ да сѣ зѣнкѣ емѣ жѣпанѣ Добрице и синовемъ его и дѣщеремъ его. И потомъ, пакъ кѣда не сѣ четъ вбретати ништо отъ синови или въ дѣщере жѣпана Добрице или въ синови синовомъ жѣпана Добрице, а вчини мѣ да нѣстъ прѣдаанке и ацигани имъ, а нѣ да сѣ жѣпанѣ Киртопѣ и синови мѣ и дѣщере мѣ. И господство ми дадоше конъ.

Сего радїи имъ дадохъ и господство ми да имъ естъ вчинѣ и хѣба тѣи и синовомъ его и вничетомъ и прѣвничетомъ и ни въ когоже непотѣкновено, по речъ господства ми.

Сведетелїе: жѣпанъ Драгомиръ Маневъ, жѣпанъ Драгичъ Стонковъ, жѣпанъ Крѣстнианъ бивши дворникъ, жѣпанъ Прѣвѣла велики дворникъ, жѣпанъ Станко велики логофетъ, Тѣдѣоръ внистѣаръ, Данѣюла колѣнсѣ, Строе спатаръ, Ялѣвъ столѣникъ, Дѣмитрѣ пѣхарникъ, Нѣгъ и Радѣла страторници.

И азъ, Крѣстнианъ, писахъ, мѣсеца юлїа ѿ, въ лѣтъ хѣз.

† Іу Влладъ в вѣвѣда, милостѣмъ Божіѣмъ господинъ.

† Din mila lui Dumnezeu, Io Vlad voievod și domn a toată țara Ungro-vlahiei, fiul marelui Vlad voievod. Dă domnia mea această poruncă jupanului Chirtop cu fiii săi și cu fiicele sale, ca să-i fie Rușii și Racovița și Buiacul și Sturzeani și Mușetești și Jiliștea de la cîmp și Tătulești de la Cernătești și ocina

Șințeștilor și ațiganii lor, anume: Coia cu fiii săi și Nicula cu fiii săi și Stan cu fiii și Deadiul cu fiii săi și Coman cu fiii săi.

Și iarăși jupanului Dobrița cu fiii săi și cu ficele sale, să-i fie jumătate din Runc și un ațigan, anume Moș cu fiii săi, pentru că le sînt vechi ocine și dedine.

După aceea, a venit înaintea domniei mele jupan Chirtop și cu nepotul său, jupan Dobrița, de s-au unit și s-au așezat peste toate ocinele și peste ațiganii lor, care sînt mai sus scriși și peste toată averea, sau vie sau moartă. Însă, pînă va fi viu jupan Chirtop și din fiii lui sau din ficele lui, iar nepotul său Dobrița să nu aibă nicio treabă cu ocinele și cu ațiganii jupanului Chirtop. Iar cînd nu se va afla niciun fiu din fiii sau din ficele jupanului Chirtop, iar ocinele și țiganii jupanului Chirtop, care sînt mai sus scriși, să nu fie prădalice, ci să fie ale nepotului său, jupan Dobrița și fiilor lui și ficelor lui. Iar apoi iarăși, cînd nu se va afla nimeni dintre fiii sau dintre ficele jupanului Dobrița sau dintre fiii fiilor jupanului Dobrița, iar ocinele lui și țiganii lor să nu fie prădalice, ci să fie ale jupanului Chirtop și ale fiilor lui și ficelor lui. Și domniei mele i-au dat un cal.

De aceea, le-am dat și domnia mea, ca să le fie ocină și ohabă, lor și fiilor lui și nepoților și strănepoților și de nimeni neatins, după spusa domniei mele.

Martori: jupan Dragomir al lui Manea, jupan Draghici al lui Stoica, jupan Cîrstian fost vornic, jupan Pîrvul mare vornic, jupan Staico mare logofăt, Tudor vistier, Danciul comis, Stroe spătar, Alb stolnic, Dumitru paharnic, Neag și Radul stratornici.

Și eu, Cîrstian, am scris, luna iulie 9, în anul 7000 <1492>.

† Io Vlad voievod, din mila lui Dumnezeu, domn.

Acte Cantacuzino.

Orig., perg., pecete aplicată, căzută.

Cu două traduceri.

EDIȚII. Trad. D.I.R., B., 209—210.

231

1492 (7000) august 29.

Vlad Călugărul voievod dăruiește m-rii Cutlumuz de la Athos un obroc anual de 1000 aspri.

† Милостіѡм Божіѡм, Їв Влад воєвода и господинь въсен земан Ѣггровлахїнскон. Дакат господство ми сїе повелєніє господства ми свєтѡмѡс храмѡс и шентєли свєтєаго пророка Нлїє, гдє єст кєлїа родїтєлю нашємѡс проипротѡс кур Козмє ҃еромонахѡс, ерє мѡс счиннїхмо шєрок, да нмат шт наше хнжє, доклє смо

ми живи и наши синови и докле ми господь Богъ въ нашон боговѣрѣченнои дрѣжавѣ съдрѣжит, да си послаат свое писаніе по братїахъ конте доходити въ нашегъ свѣтаго монастыра въ Кѣтломѣса, да мѣ посламо по хъ аспри и спенза р¹, да си съ тем на вѣсакѣ годинѣ свое потребѣе въ свѣтомъ мѣстѣ исплѣнит и понаправлат.

И ѡни да молет Бога за дѣше родїтели ми Влада коекоде и манке ми, монахїе Еупраѣїе и за нас и за наша чѣда, еже ми ест дароваа Богъ, Радуль коекода и Мирча и Влада. Се вѣсе еанко писахмо, да им ест непотворенно въ темъ свѣтїе мѣстѣ.

Къда се ке дават свѣтомъ монастырѣ Котломѣсѣмъ вѣрокъ, тѣда и да се и ѡкон више речено дават. И пакъ, родїтели наш, проипрот да намедеет и наш свѣти монастыр Котломѣс.

Пис аугѣст кѣ, въ лѣто хъз.

† Іу Влада вѣвекѣда, милостїа Божїа господинь.

† Din mila lui Dumnezeu, Io Vlad voievod și domn a toată țara Ungrovlahiei. Dă domnia mea această poruncă a domniei mele sfântului hram și locaș al sfântului prooroc Ilie, unde este chilia părintelui nostru, fostul preot chir Cozma ieromonah, căci i-am făcut obroc, să aibă din casa noastră, pînă ce vom fi în viață noi și fiii noștri și pînă ce domnul Dumnezeu ne va ține în stăpînirea noastră încredințată de Dumnezeu, ca să trimită cartea noastră prin frații care vor veni de la sfînta noastră mănăstire de la Cutlomos, să-i trimitem cîte 1000 de aspri și cheltuiala 100², ca să împlinească și să dreagă cu ei în fiecare an nevoile lor din sfîntul loc.

Iar ei să roage pe Dumnezeu pentru sufletele părinților mei, Vlad voievod și maica mea, monahia Eupraxia și pentru noi și pentru copiii noștri pe care mi i-a dăruit Dumnezeu, Rađul voievod și Mircea și Vladul. Acestea toate, cîte le-am scris, să le fie neschimbate în acel sfînt loc.

Cînd se va da obrocul sfîntei mănăstiri Cotlomos, atunci să se dea și acesta mai sus spus. Și iarăși, părintele nostru, fostul prot, să îngrijească și de sfînta noastră mănăstire Cotlomos.

S-a scris în august 29, în anul 7000 <1492>.

† Io Vlad voievod, din mila lui Dumnezeu, domn.

După Gr. Nandriș, *Doc. slavo-române de la Athos*, p. 36—37, sub 1492 iunie 29.

Orig., perg., la m-rea Cutlumuz de la Athos.

EDIȚII. Trad. D.I.R., B., 210—211.

¹ Cuvintele «и спенза р» sînt scrise deasupra rîndului.

² Cuvintele: «și cheltuiala 100» sînt scrise deasupra rîndului.

<1492 septembrie 1 — 1493 august 31> 7001.

Însemnare despre locurile cumpărate de m-rea Tismana în Groșani.

† Въ дѣни Іѡнъ Владъ воивода, синь великаго Владѣ воивода, кѣни Никола великы въ Трошени вчинѣ въ Нагоѣ и въ Юбанѣ за хѣтн аспри и не да ѡ свѣта манастир Тисмана, за поменѣ родителъ его и за него и за нини. И пакъ кѣни попъ Ягатовъ въ Мѣне за нѣ аспри единѣ мѣстѣ. И пакъ покѣни попъ Ягатовъ въ Добролъ за сн аспри. И пакъ кѣни Ягатовъ въ Михѣна сн аспри за единѣ мѣстѣ. И пакъ кѣни Мърдаріѣ за хѣ аспри въ инокомѣ Николи немѣ единѣ мѣстѣ. И пакъ кѣни егѣменъ Матею съ кѣлѣгѣри въ Михѣна въ вчинѣ, синь Ѣнѣчевѣ, за Ѡ аспри. И пакъ кѣни въ Добролъ, синь Грозевѣ въ Трошени, за хѣ аспри вчинѣ. И пакъ продаде Нагоѣ и Юбанѣ дѣла свонѣхъ, хѣт аспри и Доброла продаде дѣла свонѣхъ попѣ Ягатовѣ, за хѣ аспри.

Въ лѣтѣ хѣа.

Богъ да и прости и никто да и смееѣ вантовати свѣта манастире, ере того чловѣка да ѣстъ проклетѣ въ Бога и въ прѣчиета Богоматере и въ вѣсе свѣти, аминѣ.

† În zilele lui Ion Vlad voievod, fiul marelui Vlad voievod. A cumpărat Nicola cel Mare de la Groșeni ocină de la Neagoe și de la Iuban, pentru 1350 aspri și o dau sfintei mănăstiri Tismana pentru pomana părinților lui și pentru a lui și a altora. Și iarăși a cumpărat popa Agaton de la Minea un loc, pentru 50 aspri. Și iarăși a cumpărat popa Agaton de la Dobrul, pentru 250 aspri. Și iarăși a cumpărat Agaton de la Mihăilă un loc, pentru 250 aspri. Și iarăși a cumpărat Mărdarie de la călugărul Nicolae un loc al lui, pentru 1000 de aspri. Și iarăși a cumpărat egumenul Matei cu călugării ocina de la Mihăilă, fiul lui Oancea, pentru 700 aspri. Și iarăși a cumpărat o ocină de la Dobrul, fiul lui Grozea din Groșeni, pentru 1000 aspri. Și iarăși au vîndut Neagoe și Iuban partea lor, pentru 1300 aspri și Dobrul a vîndut partea lui popii Agaton, pentru 1800 aspri.

În anul 7001 <1492—1493>.

Dumnezeu să ierte și nimeni să nu cuteze să turbure sfînta mănăstire, căci acel om să fie blestemat de Dumnezeu și de preacurata născătoare de Dumnezeu și de toți sfinții, amin.

Arh. St. Buc., S. I., nr. 90 (Tismana).

Copie din sec. XVI, hîrtie (19×14).

Cu două traduceri de la sfîrșitul sec. XVIII și din 1859; alte traduceri ibidem, mss. 329 f. 188 și 335 f. 156.

Fotocopie la Academia Republicii Socialiste România, XX/86.

EDIȚII. Trad. D.I.R., B., 211.

1492 (7001) septembrie 8, Tîrgoviște.

Radu cel Mare voievod dăruiește m-rii Govora satul Hința.

† Милостѣѡм Божѣѡм, Іѡ Радѡл воивода и господинь вѣсен земли Уггров-вслах¹нскои, синь великаго Влад воиводе. Дават господство ми снѣ повелѣнне господства ми свѣтомъ монастырѣ Говкорѣ¹, храмъ прѣчистѣе владичице нашеи Богородице и приснодѣвѣѡи Марїи и славное еѡ впенне и честьѣишомъ ѡцѣ егѣменѣ кѡр Макарие и вѣсем паже ѡ Христѣ братие живѣщимъ вѣ свѣтомъ место тон, јако да имъ естъ Хинцѣ сва, понеже половинѣ кѣпи господство ми ѡт Станчул, синь Коинов, за Ѩ аспрї, а дрѣга половина кѣпи жѣпан Станко логофет ѡт Дан и ѡт Кръстѣ ѡт Глод, за Ѩ аспрї. Такою приложихмо свѣтомъ монастырѣ да естъ вѣ пищѣ братиѡмъ и вѣ вѣчное вѣспоминанне намъ и родѣтелемъ нашимъ и нашимъ чедамъ и ни ѡт когоже непотѣкновено, вѣ учинѣ и вѣ ѡхавѣ, по ѡризмѣ господства ми.

Свѣдѣтели: жѣпан Драгомир Манев, жѣпан Драгич Ст¹оикев, жѣпан Прѣвѣл велики дворник, жѣпан Кръстѣиан бивши дворник, жѣпан Тѣдор вистѣиар, Ілѣбъ столник, Данчул комис, Димитрѣ пѣхарник, Строе и Милко спатарѣ, Нѣг и Радѡлъ страторници.

И азъ, Радѣлъ ключар, еже писахъ вѣ столни варош Тръговище, мѣсеца септемвриѣ и днѣ, вѣ лѣтѣ х³а.

† Іѡ Радѡл младѣ вивекѡда, милостѣѡмъ Божѣѡмъ господинь.

† Din mila lui Dumnezeu, Io Radul voievod și domn a toată țara Ungrovlahiei, fiul marelui Vlad voievod. Dă domnia mea această poruncă a domniei mele sfintei mănăstiri Govora, hramul preacuratei stăpînei noastre, născătoare de Dumnezeu și pururea fecioară Maria și slăvitei ei uspenii și preacinstului părinte egumen chir Macarie și tuturor celor în Hristos frați, care trăiesc în acel sfînt loc, ca să le fie Hința toată, pentru că jumătate a cumpărat-o domnia mea de la Stanciul, fiul lui Voinea, pentru 700 aspri, iar cealaltă jumătate a cumpărat-o jupan Staico logofăt de la Dan și de la Cîrstea din Glod, pentru 700 aspri. Astfel am dăruit-o sfintei mănăstiri, ca să fie de hrană fraților și spre veșnică pomenire nouă și părinților noștri și copiilor noștri și de nimeni neatins, de ocină și de ohabă, după porunca domniei mele.

Martorii: jupan Dragomir al lui Manea, jupan Drăgh<ici al lui St¹oica, jupan Pîrvul mare vornic, jupan Cîrstian fost vornic, jupan Tudor vistier, Alb stolnic, Danciul comis, Dimitru paharnic, Stroe și Milco spătari, Neag și Radul stratornici.

¹ Loc rupt.

Și eu, Radul clucer, care am scris în orașul de scaun Tîrgoviște, luna septembrie 8 zile, în anul 7001 <1492>.

† Io Radul cel Tînăr voievod, din mila lui Dumnezeu, domn.

Arh. St. Buc., S. I., nr. 83 (Govora I/2).

Orig., perg. (22 × 31,5), pecete aplicată, căzută.

Cu o trad. din 1842; alte traduceri ibidem, mss. 233 f. 3, 234 f. 3v.—4, 447 f. 52v. și 463 f. 110.

Fotocopie la Academia Republicii Socialiste România, XX/79.

EDIȚII. Slav și trad. Nicolaescu, *Doc. sl.-rom.*, 240—241. Trad. D.I.R., B., 211—212.

Facs. D.I.R., B., 383.

234

1492 (7001) octombrie 9, București.

Vlad Călugărul voievod întărește primului său sfetnic, Staico logofăt, satele Cornățelul, Descuperești, trei pătrimi din Crătunești pe Moștiștea și Bîrzestii, scutindu-le de slujbe și dăjdii.

† Къ Христа Бога благовѣрни и благочестивѣи и Христолюбивѣи и самодръжавнѣи, Іу Влада воєвода и господинь, синь великаго Влада воєводе, милостѣум Божѣум и Божѣум дарованнем, владѣащѣум и господствѣущѣуми въсеж землѣж Згровлахинскож, ешеже и запаиннским странам, Ямлашѣ и Фагарашоу херцег. Благопронзвоки господство ми, своим благим пронзволенѣем и чистиним и свѣтанним сръдцем господства ми и даровахъ сын въсежктынн и благообразни и прѣпочътеннини, иже надъ въсѣли чьстлѣи даров, настожи хрисовоуа господства ми, прѣпочетенномѣ правителю господства ми и прѣвосвѣтннкѣ жѣпанѣ Станкѣ логошетѣ съ деца мѣ, жѣпан Прѣвѣл и жѣпан Житиан и жѣпан Барѣл и еше колнко деца мѣ Богъ приидѣтит, варе синовн, варе джщери, тако да им ест Корнжцѣл въс и Дескѣперѣци въси, понеже покѣпн жѣпан Станко логошет вт жѣпаннѣ Прѣвѣл, вт Станка и вт джщери Прѣвѣл, вт Кераца и вт Янка и вт Прѣвана и вт Фима и вт Тѣдора и вт Станка и вт зѣти Прѣвѣл и вт братѣчѣд Прѣвѣл, вт Станчюл Чапж вт Грозъвѣци, третн дел вт Корнжцѣл и третн дел вт Дескѣперѣци, дел Прѣвѣл. Та даде жѣпаннѣ Прѣвѣл, Станкѣ, хъ аспри, а дъщерѣм Прѣвѣлѣм и зѣтам Прѣвѣлѣм и братѣчѣдѣ Прѣвѣлѣ, Станчюлѣ Чапж вт Грозъвѣци даде им жѣпан Станко логошет Рѣси вт Моштице. И пакн дрѣгн третн дел вт Корнжцѣл и третн дел вт Дескѣперѣци покѣпн жѣпан Станко логошет вт тѣца Здрнцова, вт жѣпаннѣ Боба и вт жѣпаннѣ Здрнцова, вт жѣпаннѣ Марина и вт сам Здрнцѣ, за хъ аспри. И пакн дрѣгн третн дел вт Корнжцѣл и дрѣгн третн дел вт Дескѣперѣци, дел Тржмънданов и дел Къзанѣ логошетѣ, покѣпн жѣпан Станко логошет вт джщери Тржмъндановн, вт Стана, жѣпаннѣ

Мѣстека и ѡт Мѣстѣ и ѡт сына мѣ Дѣтко и ѡт Нѣкша, жѣпаница Стопанова и ѡт Стопан и ѡт синови мѣ и ѡт Добре Рѣнчанѣла и ѡт синови мѣ и ѡт Мариа, жѣпаница Лѣздатова и ѡт Лѣздат, за хѣї аспри. Та ест покѣпенє Корнѣцѣла и Дескѣпераци вѣси ѡт жѣпан Станко логоует.

И паки да мѣ сѣт ѡ Кржтѣнци три делове на Мостице и ѡт вечини и ѡт учинѣ, а четвѣрти дел Кржтѣнци и ѡт вечини ѡт учинѣ да ест Пѣюлѣ ѡт Рѣси и синовом его. И паки жѣпанѣ Станко логоуетѣ и синовом емѣ да мѣ сѣт Брѣзацин Мирче Бѣзє, понеже их покѣпи жѣпан Станко логоует ѡт брат Мирче Бѣзєк, ѡт Стонка армаш и ѡт синѣ Мирче Бѣзєк, ѡт Стонка, за ка флорини. И господетѣв ми им простих кон.

Его радї мѣ <даде и господетво ми, да им>¹ ест вѣ учинѣ и вѣ шѣбѣж Станко логоуетѣ и децал емѣ и внѣчетом и прѣвнѣчетом. Яли по сѣмрѣтї жѣпанѣ Станко логоуетѣ вѣси села и вѣсе комате да сѣт децам жѣпанѣ Станко логоуетѣ, а дрѣги никто сѣ ними да не метѣхат, докле се ке нанти едно дете ѡт синове жѣпанѣ Станко логоуетѣ, бѣди сини, бѣди дѣщере. Я по сѣмрѣти синовом жѣпанѣ Станко логоуетѣ, кѣда не ке се нанти ѡт них синове ни една семна, а ни синов, а ни дѣщере, а села и комати вѣси прѣдалика да нѣст, анѣ да сѣт анеѣе емѣ Станке и синовом ен и кто се ке нанти ѡт семниа синовом Станке, варе сини, варе дѣщере и ни ѡт когоже непотжковено, по шризмѣ господетва ми, почевши ѡт шечнего вама и ѡт свѣннего вама, ѡт пчеларетва, ѡт кѣбларетва, ѡт джмах, ѡт винарич, ѡт сенокосиа, ѡт покова, ѡт подвода, ѡт талпи, ѡт глобах и ѡт вѣсєх инїих слѣжбах и даждах. И да их не бантѣет ни сѣдец, ни глобник, ни бирчиа, ни ин никто ѡт слѣг господєких, послалємих по работах господетва ми, понеже кто се бїе покѣсила бантоватї их, имат вѣспрати зло и ѣргию, како прѣстѣпник и посрамитєл заповєдї господетва ми.

Ещеже и заклинанїе: по сѣмрѣтї господетва ми, кого избєрет господѣ Богѣ господєватї Влашкѣ Землю или ѡт срѣдца господетва ми или ѡт моих сѣродник или, по нашех грѣсєх, ѡт иноплєменик, аще поновит и стѣрѣдит и почетєт, и того Богѣ да зкрѣпят вѣ господеткѣ его; аще ли не стѣрѣдит, нѣ разорит и посрамит и поперет, и него господѣ Богѣ да ѣбиег, зде тѣлом, а вѣ бѣдѣцих вѣце дѣшеж и да имат шчєстїє сѣ Иѣдою и сѣ трѣклєтнєм Яриєм и сѣ распєншими господєа и рекшїими, крѣв его на них и на чєдѣх их, еже ест и бѣдет вѣ вѣки, амин.

Сѣдєтелїе: жѣпан Драгомир ѣдрице, жѣпан Драгич Стонков, жѣпан Прѣвѣла велики дворник, Тѣдор вєстияр, Данчул комис, Ялєк столникѣла, Дмитрѣ пѣхарник, Строе спатар, Радѣла Фѣрскович>¹ ключар, Нѣг и Радѣлѣ страторници.

Чѣзкѣц граматик писєх ѡ град Бѣкѣрашом, шѣтоверїи ѣ днь, вѣ лѣт хѣа.

† Ял Влєд влєкєлєда, милєстїѣм Божїѣм господинь.

¹ Loc rupt.

† În Hristos Dumnezeu, binecredinciosul și binecinstitorul și de Hristos iubitorul și singur stăpînitorul, Io Vlad voievod și domn, fiul marelui Vlad voievod, din mila lui Dumnezeu și cu darul lui Dumnezeu, stăpînind și domnind peste toată țara Ungrovlahiei, încă și al părților de peste munți, Amlașului și Făgărașului herțeg. A binevoit domnia mea, cu a sa bunăvoință și cu inimă curată și luminată a domniei mele și am dăruit acest cinstit și cu frumoasă față și preacinstit, care este deasupra tuturor cinstitelor daruri, hrisovul de față al domniei mele, preacinstitului dregător al domniei mele și întiul sfetnic, jupan Staico logofăt cu copiii lui, jupan Pîrvul și jupan Jitiian și jupan Barbul și încă cîți copii îi va lăsa Dumnezeu, sau fii, sa fiice, ca să le fie Cornățelul tot și Descupereștii toți, pentru că a cumpărat jupan Staico logofăt de la jupanița lui Pîrvu, de la Stanca și de la fiicele lui Pîrvu, de la Cherața și de la Anca și de la Pîrvana și de la Fima și de la Tudora și de la Stanca și de la ginerii lui Pîrvu și de la vărul lui Pîrvu, de la Stanciul Ceapă din Grozăvești, a treia parte din Cornățel și a treia parte din Descuperești, partea lui Pîrvu. Și a dat jupaniței lui Pîrvu, Stancăi, 2000 de aspri, iar ficelor lui Pîrvu și ginerilor lui Pîrvu și vărului lui Pîrvu, Stanciul Ceapă din Grozăvești, le-a dat Staico logofăt Rușii de la Mostiște. Și iarăși o altă a treia parte din Cornățel și a treia parte din Descuperești le-a cumpărat jupan Staico logofăt de la soacra lui Udriște, de la jupanița Boba și de la jupanița lui Udriște, de la jupanița Marina și de la însuși Udriște, pentru 11000 aspri. Și iarăși o altă a treia parte din Cornățel și o altă a treia parte din Descuperești, partea lui Trămîndan și partea lui Cazan logofăt, le-a cumpărat jupan Staico logofăt de la fiicele lui Trămîndan, de la Stana, jupanița lui Mustea și de la Mustea și de la fiul său Deatco și de la Neacșa, jupanița lui Stoian și de la Stoian și de la fiii lui și de la Dobre Runceanul și de la fiii lui și de la Maria, jupanița lui Lăudat și de la Lăudat, pentru 12000 aspri. Astfel au fost cumpărate Cornățelul și Descupereștii toți de jupan Staico logofăt.

Și iarăși să-i fie la Crătunești trei părți, pe Mostiște și din vecini și din ocină, iar a patra parte din Crătunești și din vecini și din ocină să fie a lui Puiul din Ruși și a fiilor lui. Și iarăși lui jupan Staico logofăt și fiilor lui să-i fie Bîrzeștii lui Mircea Buze, pentru că i-a cumpărat jupan Staico logofăt de la fratele lui Mircea Buze, de la Stoica armaș și de la fiul lui Mircea Buze, de la Stoica, pe 24 florini. Și domnia mea le-am iertat calul.

De aceea, i-<am dat și domnia mea, ca să-i>¹ fie de ocină și de ohabă, lui Staico logofăt și copiilor lui și nepoților și strănepoților. Însă după moartea lui jupan Staico logofăt, toate satele și toate bucatele să fie ale copiilor lui jupan Staico logofăt, iar altul nimeni să nu se amestece la ele, cît timp se va afla un copil din fiii lui jupan Staico logofăt, fie fiii, fie fiice. Iar după moartea fiilor lui jupan Staico logofăt, cînd nu se mai va afla din fiii lui nici o seminție,

¹ Loc rupt.

nici fi, nici fice, iar satele și averile toate prădalica să nu fie, ci să fie nepoatei sale, Stanca și fiilor ei și cui se va afla din seminția fiilor Stancăi, sau fi sau fice și de nimeni neatins, după porunca domniei mele, începînd de la vama oilor și de vama porcilor, de albinărit, de găletărit de dijme, de vinărici, de cositul finului, de cărături, de podvoade, de talpe, de gloabe și de toate celelalte slujbe și dăjdii. Și să nu-i turbure nici sudeț, nici globnic, nici birari, nici nimeni altul dintre slugile domnești, trimise după muncile domniei mele, pentru că cine s-ar încumeta să-i turbure, va primi rău și urgie, ca un călcător și batjocoritor al poruncii domniei mele.

Încă și blestem: după moartea domniei mele, pe cine va alege domnul Dumnezeu să domnească în Țara Românească sau din inima domniei mele sau din rudele mele sau, pentru păcatele noastre, din alt neam, dacă va înnoi și va întări și va cinsti, și pe acela domnul Dumnezeu să-l întărească în domnia lui; dacă nu va întări, ci va nimici și va batjocori și va călca, și pe el domnul Dumnezeu să-l ucidă, aici cu trupul, iar în veacurile viitoare cu sufletul și să aibă parte cu Iuda și cu cel de trei ori blestemat Arie și cu cei care au răstignit pe domnul și au spus, sîngele lui aspra lor și asupra copiilor lor, ceea ce este și va fi în veci, amin.

Martorii: jupan Dragomir Udriște, jupan Draghici al lui Stoica, jupan Pîrvul mare vornic, Tudor vistier, Danciul comis, Alb stolnicul, Dimitru paharnic, Stroe spătar, Radul al lui Fur<covici>¹ clucer, Neag și Radul stratornici.

Ciouceu gramatic am scris în cetatea Bucureștilor, octombrie 9 zile, în anul 7001 <1492>.

† Io Vlad voievod, din mila lui Dumnezeu, domn.

Academia Republicii Socialiste România, Pечеți, nr. 206.

Orig., perg. (52×38,5), pecete atîrnată, stricată.

EDIȚII. Slav. *Miletić-Agura*, 344—345, sub 1493. Trad. *D.I.R., B.*, 212—214.

235

1492 (7001) noiembrie, București.

Vlad Călugărul voievod dăruiește m-rii Hilandar de la Athos un obroc anual de 5000 aspri.

† Бѣсе свѣтомѣ божественомѣ послѣдѣще писанію рекшомѣ: милости хоушѣ, а не жрътвѣ. И пакы іако милостинжми шѣцѣцлѣют се грѣси. И пакы блаженны милостивѣи іако ти помилваны бѣдет, іакоже и пророческаа дѣхо наснищеннаа вѣта глаголют: блаженъ мѣж мнѣшенъ вѣс дѣнь наслаждает се господови.

¹ Loc rupt.

Сѣа збо шт божественнаго писанїа звѣдѣше пакы слышахом пророка глаго-
лица дѣхѣм свѣтимъ: „іако збо слышите царїе и разсмѣните навикнѣте сѣдїе
конецѣмъ землю, вѣншните дръжещи множества и грѣдещи се ш народѣхъ языкъ,
іако дана быст шт господа дръжава вамъ и сила шт вышнїаго“. Разсмѣвши збо
іако въса въ рѣкахъ Божю сѣт и еяко хощет збо комѣждо шт насъ подаваетъ;
нѣ збо блаженъ и трѣблаженъ иже богоданное богатство добрѣ растачаетъ и дѣлаетъ
въ тиннѣ боготворченнѣнъ емѣ талантъ, іако збо слышитъ благы збо и сладкии
шн гласъ радванїа: „благыи рабе и вѣрнїи вѣнши въ радость господа своего“.
Сѣа збо слышавше подобаѣтъ намъ вѣншати шт здѣшнїхъ іако маловѣрѣнна и
прѣходна сѣт, іакоже и глаголетъ, іако „въсака слава доврѣмена естъ“ подобашеже
намъ поревновати прѣжднимъ благочистїивїимъ и свѣтопочившїимъ господамъ иже
земнаа, добрѣ вѣтроншежежъ добрѣ прѣпроводивше сими земнїимъ небеснаа при-
вѣрѣтше блага и сиѣхъ наследоваше а земнаа земнїимъ вѣтавшѣ.

Сеже збо и азъ иже въ Христа Бога благовѣрнїи и благочестивїи Іѡвѣ Влад
воевода, Божїею милостїею господинъ въсенъ Зггровлахїи и съ богодарованїи ми
чедїи Іѡвѣ Радѣль воевода и Мирча, желанїемъ въждедѣхѣмъ къ въсечестнїимъ Божїимъ
црѣквѣамъ по пророческомѣ словѣ и мже шобразомъ желаетъ еленъ на источники воднїе,
видѣвши збо іако радїи нашнхъ грѣхѣвъ змалнше се благочестиваа господа иже божѣ-
ственнѣ и свѣщеннѣ црѣкви възставаахѣс и зкрашаахѣс и миловаахѣс наипаче иже въ
Свѣтѣмъ Горѣ Іѡанстѣнїи сѣщїнхъ свѣтаагоже и царскаго храма и шентѣлн прѣ-
скетѣн и прѣчистѣн и прѣблагословеннѣн владичице нашн Бѣгородици и присно-
дѣвн Марїи, чистнааго и славнааго еѣ въведенїа въ свѣтаа свѣтыѣхъ монастыра
зовомааго Хиандаръ, здрѣхѣмъ шесирѣвша шт благочестивїнхъ господахъ сръбскїнхъ
и блаженнїнхъ хїтитори на послѣдокже изъ вѣтавшон благочестивон госпожди и
царици Марѣ къ старости збо достигшон и блаженнїи конецъ шжидающон насъ въ
мѣсто своихъ чедїи възлюбивши и ш свѣтомъ симъ више реченнїимъ монастырѣмъ извѣ-
стивши и благими словесн іако своя чѣда помолншїи, іако сїи свѣти монастыр
шт благочестивїнхъ господахъ шесирѣвшїи не вѣтавити назирати и миловати и
послѣднїи хїтитори нарицати се.

Сего радїи ми въсе сръдо въсприехомъ свѣтїи монастыр по блаженнѣмъ прѣ-
ставленїи въсечестнон и блаженнон вишереченнон госпожди и царици и манце нашон
Марѣ и сестре еи госпожде Катакѣзине, въсприехомъ називати се хїтитори свѣтомѣ
монастырѣмъ и миловати еяко есмо мощни.

Сего радїи шѣщахомъ и си нашъ хрсѣвѣл сътворнхѣмъ, іако да естъ непотво-
ренно свѣтомѣ монастырѣмъ еяко рѣши възмогохѣмъ да бѣдетъ шѣрокъ на въсако лѣто
свѣтомѣ монастырѣмъ аспри хѣ целехъ и спенза братїамъ конте дохѣдитъ да знимаютъ
шѣрокъ, аспри ф, снѣ еяко рекохѣмъ, іако по силѣ възмогохѣмъ да се даватъ шѣта-
внхѣмъ и нашнмъ снновомъ више реченнїимъ Іѡвѣ Радѣль воеводе и Мирче, дондеже и
ми живн есмо и Богъ згодно бѣдетъ имѣти намъ боготворченнаа намъ такожде и
нашн сннове, по нашон съмрѣти да творетъ дондеже нхъ здрѣжитъ господъ Богъ
живехъ и богодарованнон нхъ власти своихъ родїтели и прѣродїтели.

Да аще уни сице сътворет, такоже им рекохом и испълнет и почтѣт и стерждет съи хрисовѣа и уни и вѣса кого Богъ изволит бити намѣстник сим вишереченнѣим, того господь Богъ да почетет и съхранит и зкрепит иже сѣа испълнит, да му даст господь Богъ зде земнаа добръ и мирно прѣпроводивши небеснаа блага полѣчити и да сподобит его, еже шт деснѣю своего прѣдстоанѣа егоже бѣди и нам грѣшнѣим полѣчити и съ прѣжднѣими и благочистѣивими хитторѣи молитвами прѣчкстѣе владичице наше Богородици и приснодѣви Маріе и свѣтих и богоносних штыцъ и вѣсех свѣтих иже шт вѣка Богъ згодивших и чьстнѣих инок иже въ свѣтомѣ монастырѣ шт на чела и д) снх потрѣдивших се и посаживших и съ миром прѣшедших и настоѣщих и бити по снх хотещих, дондеже стоит свѣта монастыр, амин.

Пис новѣрѣа, въ лѣт 734, въ град Бѣскѣрѣи.

† Ыв Влад евревода, милостѣа Божѣа господинѣ.

† Urmînd întru totul sfintei, dumnezeieştii scripturi, care spune: « milă voiesi şi nu jertfă » şi iarăşi: « cu milostenii se curăţă păcatele » şi iarăşi « fericiţi cei milostivi că aceia se vor milui », precum şi gura proorocului cea plină de duh spune: « fericit bărbatul care miluieşte, în fiecare zi se îndulceşte de domnul ».

Acestea dar cunoscîndu-le din dumnezeiasca scriptură, iar am înţeles din <gura> proorocului care spune în duhul sfînt: « auziţi împăraţi şi înţelegeţi, învăţaţi-vă judecători ai marginilor pămîntului, pricepeţi stăpînitori ai mulţimilor şi cei ce vă mîndriţi cu popoarele şi limbile că stăpînirea vă este dată de la domnul şi puterea de la cel de sus ». Înţelegînd dar că toate lucrurile în mîna lui Dumnezeu sînt şi fiecăruia din noi îi dă cît voieşte fericit însă şi de trei ori fericit este acela care cheltuieşte bine bogăţia dată de Dumnezeu şi foloseşte în taină talantul încredinţat de Dumnezeu, încît să audă acel bun şi dulce glas de bucurie: « slugă bună şi credincioasă, intră în bucuria domnului tău. » Acestea dar auzînd, se cuvine să înţelegem despre lucrurile de aici că sînt scurte şi trecătoare, precum se şi zice: « orice mărire este vremelnică » şi se cade să rîvnim domnilor binecinstitori şi sfintrăposaţi dinaintea noastră, care bine şi-au orînduit cele pămînteşti, bine le-au petrecut, dobîndind cu acestea pămînteşti bunurile cereşti şi moştenindu-le pe acestea, iar pe cele pămînteşti le-au lăsat pămîntului.

Iată dar şi eu, cel în Hristos Dumnezeu, binecredinciosul şi binecinstitorul Io Vlad voievod, din mila lui Dumnezeu, domn a toată Ungrovlahia şi cu copiii dăruiaţi mie de Dumnezeu, Io Radul voievod şi Mircea, cu dorire am rîvnit către atotcinstitele biserici ale lui Dumnezeu, după cuvîntul proorocului: « în ce chip doreşte cerbul izvoarele apelor », văzînd dar că pentru păcatele noastre s-au împutînat binecinstitorii domni care au ridicat şi au înfrumuseţat şi au miluit dumnezeieştile şi sfinţitele biserici, mai cu deosebire cele aflate la sfîntul munte al Athosului, iar hramul cel sfînt şi împărătesc şi lăcaşul preas-

fintei și preacuratei și preabinecuvîntatei stăpînei noastre de Dumnezeu născătoare și pururea fecioarei Maria, cinstitei și slăvitei ei văvidenii în sfînta sfîntelor, mănăstirea numită Hilandar, am văzut-o sărmană de domnii binecinstitori și fericii ctitori sîrbi, iar în ultima vreme lăsată și de binecinstitoarea doamnă și împărăteasă Mara ajunsă la bătrînețe și așteptîndu-și fericitul sfîrșit, care în locul fiilor ei iubindu-ne și înștiințîndu-ne despre această sfîntă mănăstire mai sus zisă și rugîndu-ne cu bune cuvinte, ca pe copiii ei, ca pe această sfîntă mănăstire, lipsită <de sprijinul> binecinstitorilor domni, să nu o lăsăm, ci să o căutăm și să o miluim și să ne numim ctitori ai ei, din urmă.

De aceea și noi am primit cu toată inima sfînta mănăstire, după fericita răposare a cinstitei și fericitei doamne și împărătese mai sus spuse și maică a noastră, Mara, și a surorii ei, doamna Catacuzino, am primit să ne numim ctitori ai sfîntei mănăstiri și să o miluim cît vom putea.

De aceea, am făgăduit și am făcut acest hrisov al nostru ca să fie neschimbat sfîntei mănăstiri, cît am putut spune, să fie obroc sfîntei mănăstiri în fiecare an 5.000 aspri deplin și fraților care vor veni să ia obrocul cheltuială 500 aspri. Acestea, cum am spus, cît ne-a stat în putere, să se dea; și am lăsat și fiilor noștri mai sus spuși, Io Radul voievod și Mircea, cît timp vom fi și noi în viață și cît va fi plăcut lui Dumnezeu să avem cele ce ne-a încredințat, de asemeni și fiii noștri după moartea noastră să facă <același lucru> cît îi va ține domnul Dumnezeu în viață și în stăpînirea dăruită de Dumnezeu părinților și moșilor lor.

Dacă ei vor face așa, cum le-am spus, și vor împlini și vor cinsti și vor întări acest hrisov, pe ei și pe cel care va voi Dumnezeu să-l lase urmaș al acestora mai sus spuși, pe aceia care vor împlini acestea domnul Dumnezeu să-i cinstească și să-i păzească și să-i întărească, să le dea domnul Dumnezeu să se treacă aici cele pămîntești bine și cu pace, să dobîndească bunurile cele cerești și să se învrednicească de șederea la dreapta lui, pe care să o dobîndim și noi păcătoșii. cu binecinstitorii ctitori cei dinaintea noastră, cu rugăciunile preacuratei stăpînei noastre de Dumnezeu născătoare și pururea fecioară Maria și cu ale sfîntilor și purtătorilor de Dumnezeu părinți și ale tuturor sfîntilor care din veac bine au plăcut lui Dumnezeu și cu ale cinstiților călugări, care dintr-un început și pînă acum s-au ostenit și au ascultat și cu pace au trecut și cele de acum și care vor fi după aceștia, cît va fiînța sfînta mănăstire, amin.

S-a scris noiembrie, în anul 7001 <1492>, în cetatea București.

† Io Vlad voievod, din mila lui Dumnezeu, domn.

Academia Republicii Socialiste România, Fotografii LXXIII/2.

Fotocopie după orig., perg., pecete atîrnată, căzută, la m-rea Hilandar de la Athos.
EDIȚII. Facs. *Radojičić*, 9.

1493 (7001) aprilie 10, București.

Vlad Călugărul voievod întărește m-rii Tismana seliștea Bahna și Virful Vladului.

† Милостіѡм Божіѡм, Іѡ Влад конкода и господинь вѣсен земли Оуггров-влахійскои, синь Влада великаго конкоде. Дават господство ми сѣе повелѣніе господства ми свѣтомѡ монастырѡ вт Тисмана, храмѡ и шентелн прѣчистен владичице нашеш Богородице и приснодѣвѣки Маріа и славное еѣа успение и наставникѡ кѣр Іѡвникне и вѣсе іаже в Христѣ вратне живѣщіѡм вѣ свѣтомѡ мѣстѣ сем, іако да им ест¹ селище зокома Бахна и сѣ вѣсем хотарѡм вт шее стране Бахном селищом и Врѣх Влadow до хотар Бреконек, понеже шеврести господство ми в книге дѣдѡ господства ми Мирче конкоде и в книге родітелю господства ми, іако ест бил шчинн свѣтомѡ монастырѡ права и дѣднн.

Потом, прѣндоше четирн волѣри цо сѡ постарн вт Мехединци, та мартѡрписаше и шни іако ест шчинн свѣтомѡ монастырѡ и егѣменѡ вт Кошшцие, нин вѣ волѣри мартѡрписаше іако ест шчинн свѣтомѡ монастырѡ.

Того раді им дадох и господство ми, іако да им ест вѣ шчиннѡ и вѣ шхабѣ и не вт когоже непотѣжковено, по реч господства ми. И варе тко че сзети вт свѣти монастыр Бахна сѣ коліко ест писан в сѣю книгѡ, да ест проклет вт тнї богоносни шци никенски и да ест шчестію сѣ Ивда и сѣ Яриа и сѣ шнѣмн <іюдєн>², іаже вѣзѣпнше на господа Бога и спаса нашего Ісѣса Христа, крѣв его на нх и на чедѣх нх, іаже ест и вѣдет вѣ вѣки, аминнѡ.

Сведетелїе: жѡпан Драгич Стонков, жѡпан Крѣстниан бивши дворник, жѡпан Станко логофет, жѡпан Тѣдор вистнгар, Данчѣл комис, Дѣмитрѡ пѣхарник, Строе спатар, Ілѣѡ столник, Нѣг и Радѡл страторници.

Ізъ Ѧпрѣ писах вѣ град Бѡкѡрцин, мѣсеца апріліа І днн, вѣ лѣт хѡа.

† Іѡ Влад конкода, милостіѡм Божіѡм господинь.

† Din mila lui Dumnezeu, Io Vlad voievod și domn a toată țara Ungrovlahiei, fiul marelui Vlad voievod. Dă domnia mea această poruncă a domniei mele sfintei mănăstiri de la Tismana, hramului și locașului preacuratei stăpînei noastre, născătoare de Dumnezeu și pururea fecioară Maria și slăvitei ei uspenii și nastavnicului chir Ioanichie și tuturor celor în Hristos frați ce trăiesc în acel sfînt loc, ca să le <fie>¹ seliștea numită Bahna și cu tot hotarul din amîndouă părțile seliștei Bahnei și Virful lui Vlad pînă la hotarul Brebonei, pentru că a aflat domnia mea în cartea bunicului domniei mele Mircea voievod

¹ Cuvînt omis.

² Text ilizibil.

și în cartea părintelui domniei mele, că a fost ocină dreaptă sfintei mănăstiri și dedină.

După aceea, au venit patru boieri care sînt mai bătrîni din Mehedinți, de au mărturisit și ei că este ocină sfintei mănăstiri și egumenul din Coșuște și alți 12 boieri au mărturisit că este ocina sfintei mănăstiri.

De aceea, le-am dat și domnia mea, ca să le fie ocină și de ohabă și de nimeni neatins, după spusa domniei mele. Și oricine va lua Bahna de la sfînta mănăstire cu cît este scris în această carte, să fie blestemat de 318 părinți purtători de Dumnezeu de la Nicheia și să aibă parte cu Iuda și cu Arie și cu acei <iudei>¹ care au strigat asupra domnului Dumnezeu și mîntuitorului nostru Iisus Hristos, sîngele lui asupra lor și asupra copiilor lor, ceea ce este și va fi în veci, amin.

Martorii: jupan Draghici al lui Stoica, jupan Cîrstiian fost vornic, jupan Staico logofăt, jupan Tudor vistier, Danciul comis, Dumitru paharnic, Stroe spătar, Albu stolnic, Neag și Radul stratornici.

Eu, Oprea, am scris în cetatea București, luna aprilie 10 zile, în anul 7001 <1493>.

† Io Vlad voievod, din mila lui Dumnezeu, domn.

Arh. St. Buc., S. I., nr. 84 (Tismana).

Orig., perg. (25×31), pecete timbrată, stricată.

Cu o trad. din 1845; alte traduceri ibidem, mss. 330 f. 116 și 337 f. 151.

Fotocopie la Academia Republicii Socialiste România, XX/81.

EDIȚII. Slav și trad. Ștefulescu, *Tismana*, 198–200. Trad. D.I.R., B., 214–215

237

1493 (7001) aprilie 10, București.

Vlad Călugărul voievod întărește m-rii Tismana ocină în Groșani.

† Милостіум Божіум, Іу Влад конвода и господинъ въсен земли Оугрум-влахїискои, синъ Блада великаго конвода. Дават господство ми сїе повелѣніе господства ми свѣтомъ монастырѣ шт Тисмѣна, храмѣ прѣчистне владичице наше и Богородице и присно дѣвѣи Маріе и славное зспеніе и наставникѣ кѣр Ілваникне и въсем іаже ш Христѣ братїе живѣщим въ свѣтом мѣстѣ сем, іако да им ест шт Грошани варе колико ест биа дел Марешов и Стѣнтюв, понеже сї ест поклонна Мареш и Стѣнтѣ, на свою сѣмрѣтъ, шчина варе колико ест имал шт Грошани свѣтомъ монастырѣ шт Тисмѣна, да им ест въ вѣчное въспоминаніе.

Того радї им дадох и господство ми, іако да им ест въ шчинѣ и въ шхабѣ и не шт когоже непотжковено, по реч господства ми.

¹ Text ilizibil.

СВЕДЕТЕЛІЕ: жъпан Драгич Стонков, жъпан Кръстѣан бивши дворник, жъпан Пръвѣл дворник, жъпан Станко логофет, жъпан Тѣдор вистѣар, Данчѣл комис, Дѣмитръ пѣхарник, Строе спатар, Илѣс столник, Нѣг и Радѣлъ страторници.

И азъ, Ѡпрѣ граматик, писахъ въ градѣ Бѣкѣрѣци, мѣсеца апрѣлѣа 7 дѣнь, въ лѣтѣ „Са.

† Io Влад воєвода, милостѣа Божѣа господинь.

† Din mila lui Dumnezeu, Io Vlad voievod și domn a toată țara Ungrovlahiei, fiul marelui Vlad voievod. Dă domnia mea această poruncă a domniei mele sfintei mănăstiri de la Tismana, hramului preacuratei stăpînei noastre, născătoare de Dumnezeu și pururea fecioară Maria și slăvitei uspenii și nastavnicului chir Ioanichie și tuturor celor în Hristos frați ce trăiesc în acel sfînt loc, ca să le fie din Groșani, oricît a fost partea lui Mareș și a lui Stăit, pentru că și-au închinat Mareș și Stăit, la moartea lor, ocina oricît au avut din Groșani, sfintei mănăstiri de la Tismana, să le fie de veșnică pomenire.

De aceea, le-am dat și domnia mea, ca să le fie de ocină și de ohabă și de nimeni neatins, după spusa domniei mele.

Martori: jupan Draghici al lui Stoica, jupan Cîrstian fost vornic, jupan Pîrvul vornic, jupan Staico logofăt, jupan Tudor vistier, Danciul comis, Dumitru paharnic, Stroe spătar, Albu stolnic, Neag și Radul stratornici.

Și eu, Oprea gramatic, am scris în cetatea București, luna aprilie 10 zile, în anul 7001 <1493>.

† Io Vlad voievod, din mila lui Dumnezeu, domn.

Arh. St. Buc., S. I., nr. 85 (Tismana IX/1).

Orig., perg. (23×33,5), pecete aplicată, căzută.

Cu o trad. din 1844; alte traduceri ibidem, mss. 329 f. 188, 335 f. 156v.—157] și la Academia Republicii Socialiste România, MCCXXXI/203.

Fotocopie la Academia Republicii Socialiste România, XX/80.

EDIȚII. Trad. D.I.R., B., 215.

1493 (7001) mai 30.

Vlad Călugărul voievod întărește lui Dan și altora jumătate din satul Cincul și un munte.

† Cu mila lui Dumnezeu, Io Vlad voevod și domn a toată Țara Rumânească, feciorul marelui Vlad voevod. Dat-am domnia mea această poruncă a domniei mele lui Dan și lui Drăgoiu și lui Neagoe și lui Dobromir și feciorilor lor, ca să

le fie lor jumătate din Cincul, ce iaste moșie cumpărată încă din zilele fratelui domniei mele, Radu voevod, de la Stanciul Frăluț, drept 420 aspri și drept un cal și Andreianu, muntele ce l-au cumpărat de la Jitian, dreptu 330 aspri și un cal.

Drept aceia, am dat și domnia mea, ca să le fie moșie ohabnică și de nimenea să clătească de pe zisa domniei mele.

Iată și mărturii am pus domnia mea pe: jupan Drăghici al Stoicăi, jupan Cîrstian biv dvornic, jupan Pîrvul vel dvornic, jupan Staico logofăt i Danciul comis i Albul stolnic i Dumitru paharnic i Stroe spătar i Tudor vistier i Radul postelnic.

Și am scris eu, Drăgoiu, mai 30, leat 7001 <1493>.

Muz. raional Tg. Jiu, nr. 5.

Traducere.

EDIȚII. Trad. Ștefulescu, *Vlad Călugărul*, 377 și *Doc. sl.-rom.*, 34—35; Ghibănescu, *Surete*, I, 297; *D.I.R.*, B., 215—216.

239

1493 (7001) iunie 3, București.

Vlad Călugărul voievod întărește m-rii Tismana satul Vodița Mare cu seliștea Bahnei și Virful Vladului, în urma unei judecăți.

† Мнѡстїѡм Божїѡм, Іѡ Влад коевода и господинь въсем землн Ѥггро-влахїнскон, синь велїкаго Блада коеводѣ. Дават господство мї снѣ повѣленїе господства мн свѣтѡмоу монастїрѣ Тїсмене, храмѣ прѣсвѣтїе владнїца Богородице и присно дѣви Марїи, славною ею вспенїе и егѣменѣ попѣ Иваникне и въскл іаже ѡ Христѣ братїе шерѣтаюцим се въ свѣтѣм монастїрн, іако да им ест Гвалѣма Бодница със Бахнїном селїшом и съ въсем хотаром по шѡга страна Бодїце до хотар Рѣчице и Брѣх Бладок до хотар Цїббею, гдѣ се станет ѡ шнон барѣ сирѣч влатѣ нѣкѡю, понеже се преше и егѣмен и братїа еже се шѡрѣтаѣ тогда въ свѣтѡм монастїрѣ със Рошкѡм и съ синомѣ Рѣсиповом пред господства мн. Тако и егѣмен Иваникїе и братнїа извадїше кнїге старим господам, ѡт Бладїслав коевода, ѡо ест вна прежде Мирча коевода и кнїгѣ дѣдѣ господства мн Мирче коеводѣ и потом и кнїге въскл господам по редѣ до живота господства мн и родїтелю мн Бладу коеводѣ и братїам господства мн и глѣдаѣ господство мї тїе кнїге съ чѣстнн болѣри господства мн и добрѣ нандѡх господство мн како Келанка Бодница със въсем Бахнїном селншом и съ въсем хотаром, како ест внше писанно шчинѣ правѣ свѣтѡмѣ монастїрѣ. Потом се днже еше и егѣмен та донесе пред господство мн и мартѣрїю болѣрї кд и тнѣ мартѣрїсаше тако ере ест права тнѣ шчина свѣтѡмѣ монастїрѣ.

Сего радї дадох и господство ми да ест въ учинѣ и въ шхабѣ свѣтомѣ монастїрѣ и ни шт когоже непотѣкновенно пив шрїзмѣ господства ми. И варе кто се ке покѣсїтї да разорит сїю книгѣ господства ми и повелѣнїя старим господам, того господъ Богъ да га разорит и шенет зде тѣлом [а въ бѣдѣшним вѣцѣ дѣшею и да ест проклет шт тнї свѣтнх штыцѣ никенскнх и да нмат шчестїе съ Исаом и съ трѣклетим Ирнем, амін.

Сведетелїе: жѣпан Драгїч Штонков, жѣпан Барбѣл Кралевски, жѣпан Крѣстїан бивши дворник, жѣпан Прѣвѣл дворник, жѣпан Штанко логошет, Данѣл кумис, Тѣдвр протовнстїар, Илѣ столник, Штрое спатар, Радѣлѣ страторник. ...

Изъ грешнї Човѣкѣ Штан, писах юнїи мѣсеца г, въ понеделник, въ настоанѣм града Бѣкѣрѣши, в лѣт хза.

† И в Блад ввекѣда, мнлоштїа Божїа господннѣ.

† Din mila lui Dumnezeu, Io Vlad voievod și domn a toată țara Ungrovlahiei, fiul marelui Vlad voievod. Dă domnia mea această poruncă a domniei mele sfintei mănăstiri Tismenii, hramul preasfintei stăpîne, născătoare de Dumnezeu și pururea fecioară Maria și slăvitei ei uspenii și egumenului popa Ioanichie și tuturor celor în Hristos frați, se se află în sfînta mănăstire, ca să le fie Vodița Mare cu seliștea Bahnei și cu tot hotarul pe amîndouă părțile Vodiței pînă în hotarul Răciței și Virful lui Vlad pînă la hotarul Știubeiului, unde se oprește într-o mlaștină adică într-o oarecare baltă, pentru că s-au pîrit egumenul și frații care se aflau atunci în sfînta mănăstire cu Roșca și cu fiii lui Răsipă înaintea domniei mele. Astfel și egumenul Ioanichie și frații au școs cărțile vechilor domni, de la Vladislav voievod, care a fost înainte de Mircea voievod și cartea bunicului domniei mele, Mircea voievod, și după aceea și cărțile tuturor domnilor pe rînd, pînă la viața domniei mele și a părintelui meu, Vlad voievod și ale fraților domniei mele și am cercetat domnia mea acele cărți cu cinstiții boieri ai domniei mele și bine am aflat domnia mea că Vodița Mare cu toată seliștea Bahnei și cu tot hotarul, cum este scris mai sus, este ocină dreaptă a sfintei mănăstiri. După aceea, s-a ridicat încă și egumenul de a adus înaintea domniei mele și mărturie, 24 de boieri și aceea au mărturisit astfel că este dreaptă acea ocină a sfintei mănăstiri.

De aceea, am dat și domnia mea, ca să fie ocină și de ohabă sfintei mănăstiri și de nimeni neatins, după porunca domniei mele. Și oricine se va încumeta să strice această carte a domniei mele și poruncile bătrînilor domni, pe acela domnul Dumnezeu să-l nimicească și să-l ucidă aici cu trupul, iar în veacul viitor cu sufletul și să fie blestemat de 318 sfinți părinți de la Nicheia și să aibă parte cu Iuda și cu cel de trei ori blestemat Arie, amin.

Martorii: jupan Draghici al lui Stoica, jupan Barbul Craiovescul, jupan Cîrstian fost vornic, jupan Pirvul vornic, jupan Staico logofăt, Danciul comis, Tudor prim vistier, Alb stolnic, Stroe spătar, Radul stratornic.

Eu, păcătosul Ceucuș Stan, am scris, luna iunie 3, luna, în cetatea de scaun București, în anul 7001 <1493>.

† Io Vlad voievod, din mila lui Dumnezeu, domn.

Arh. St. Buc., S. I., nr. 86 (Tismana IV/152).

Orig., perg. (37×32), pecete timbrată.

Cu o trad. din 1845; alte traduceri ibidem, mss. 330 f. 166 v. și 337 f. 152—153.

Fotocopie la Academia Republicii Socialiste România, XX/82.

EDIȚII. Slav și trad. Ștefulescu, *Tismana*, 200—202. Trad. D.I.R., B., 216—217.

Facs. D.I.R., B., 385.

240

1493 (7001) iunie 15, București.

Vlad Călugărul voievod întărește lui Hrănitul spătar și rudelor sale satele Băleștii și Budenii.

† Многостиним Божиим, Ыв Влад конкода и господинъ въсен земли Ѹггро-
влахинскон, сынъ Влада великаго конкоде. Дават господство ми сие побелѣние
господства ми правителю, пачеже изъ кѣще господства ми, жьпанъ Хранитѣла спа-
таръ и жителнице мѣ, Марга и съ сыновн его и аписемн его, сыновн Станилъ,
Стан съ братниам си и съ сыновн его, тако да им ест Бѣлещи на Жилю въси, съ
въсем хотаром, колико ест дрѣжал Ялѣшл и Бѣдѣни въси съ въсем хотаром,
колико ест дрѣжал сыновн Ялѣшлов. Понеже им ест сзел брата господства ми,
Радѣл конкода, Покрѣта и Годиначи шт тѣстъ Хранитѣловѣ, шт жьпан Крѣстѣ
и шт Станилъ, та их постави подъ свѣтомѣ монастыр Тисменѣ и под градъ;
тако, за тѣи селе, шн им ест дал Бѣлещи и Бѣдѣни въси, колико ест дрѣжал
Ялѣшл и сыновн Ялѣшлов.

И Татомир Зрѣк и Богдан метех да не имат над хотар Бѣлещом, понеже
сданъ господствѣ ми съ въсем болѣри господства ми и гледахъ книге брата
господства ми, Радѣла конкода, тако нандохъ господствѣ ми със болѣри
господства ми, ере [ест] им ест мени Покрѣта и Годиначи, та им ест дал
Бѣлещи и Бѣдѣни въси съ въсем хотаром, колико ест дрѣжал Ялѣшл и
сыновн Ялѣшлов. И Бѣдѣни ест виа прѣжде кѣпни тѣстъ Хранитѣловѣ, Крѣстѣ,
шт Ывн Капотж шт Фжнтжнеле, за Ѹ кѣлове жито. И книге що ест счинна
шт господство ми Татомир Зрѣк и Богдан над хотар Бѣлещом, та им ест
постави имѣ Зрѣщи, шни ни не сѣ Зрѣщи, нж сѣ сви Бѣлещи; та им сжт
книге невероване.

Сего ради им даде и господство да им ест въ шчинѣ и въ шхѣбѣ, ним и
сыновом им и вничетом им и прѣвничетом им и ни шт когоже непотѣкновено,
по реч господства ми.

СВЕДЕТЕЛИЕ: ЖЪПАН Драгич Стошков, ЖЪПАН Кръстиян Бивши Дворник, ЖЪПАН Прѣвѣа Велики Дворник, ЖЪПАН Станко Логофет, ЖЪПАН Тѣдор Вистигар, Данчюа Комис, Димитръ Пехарник, Строе спатар, Ялѣъ Столник, Нѣг и Радѣлъ страторници.

Пис въ град Бѣскрѣци, юнѣи еѣ дѣнѣ, в лѣт х3а.

† Io Клад Квеквада, мнлостѣа Пожѣа господник.

† Din mila lui Dumnezeu, Io Vlad voievod și domn a toată țara Ungrovlahiei, fiul marelui Vlad voievod. Dă domnia mea această poruncă a domniei mele dregătorului, încă din casa domniei mele, jupanului Hranitul spătar și soției lui, Marga și cu fiii lui și nepoților lui, fiii lui Stănilă, Stan cu frații săi și fiii lui, ca să le fie Băleștii pe Jiu toți, cu tot hotarul, cât a ținut Albul și Budenii toți, cu tot hotarul, cât au ținut fiii lui Albul. Pentru că le-a luat fratele domniei mele, Radul voievod, Pocruia și Godinești de la socrul lui Hranitul, de la jupan Cîrstea și de la Stănilă, de le-a așezat sub stăpînirea sfintei mănăstiri Tismenii și sub cetate; astfel, pentru acele sate, el le-a dat Băleștii și Budenii toți, cât au ținut Albul și fiii lui Albul.

Iar Tatomir Ursea și Bogdan să nu aibă amestec asupra hotarului Băleștilor, pentru că a judecat domnia mea cu toți boierii domniei mele și am cercetat cărțile fratelui domniei mele, Radul voievod, astfel am aflat domnia mea cu boierii domniei mele că le-a schimbat Pocruia și Godinești, de le-a dat Băleștii și Budenii toți, cu tot hotarul, cât au ținut Albul și fiii lui Albul. Și Budenii mai înainte i-au cumpărat socrul lui Hranitul, Cîrstea, de la Ion Capotă din Fîntînele, pe 9 găleți de grâu. Iar cărțile ce le-au făcut de la domnia mea Tatomir Ursea și Bogdan [asupra hotarului Băleștilor, de i-au pus {nume Ursești, {ei nici nu sînt Ursești, ci sînt toți Bălești; acestea le sînt cărți care nu sînt de credință.

De aceea, le-am dat și domnia mea, ca să le fie de ocină și de ohabă, lor și filor lor și nepoților lor și strănepoților lor și de nimeni neatins, după spusa domniei mele.

Martori: jupan Draghici al lui Stoica, jupan Cîrstian fost vornic, jupan Pîrvul mare vornic, jupan Staico logofăt, jupan Tudor vistier, Danciul comis, Dimitru paharnic, Stroe spătar, Alb stolnic, Neag și Radul stratornici.

Scris în cetatea București, iunie 15 zile, în anul 7001 <1493>.

† Io Vlad voievod, din mila lui Dumnezeu, domn.

Arh. St. Buc., S. I., nr. 87 (Tismana LXXXI/1).

Orig., perg. (27×22,5), pecete aplicată, stricată.

Cu o trad. din 1847; altă trad. ibidem, 337 f. 457—458.

Fotocopie la Academia Republicii Socialiste România, XX/83.

EDIȚII. Slav. *Miletić-Agura*, 343—344. Slav și trad. Ștefulescu, *Doc. sl.-rom.* 35—37.

Trad. Ghibănescu, *Vlad Vodă*, 136—137; *D.I.R.*, B., 217. Facs. *D.I.R.*, B., 386.

1493 (7001) iunie 16, București.

Vlad Călugărul voievod dăruiește m-rii Glavacioc jumătate din satul Izvorani și două sălașe de țigani.

† Бѣ законѣ повелѣ господь Богъ синоумь Израелевом да на вѣсѣко лѣто десетствоватї, еанка аще стезет и се вѣдеще апостоли свѣтї и богоносїи шци свѣщаше на помощь и на благодѣтелство дшам нашїм и прѣдаше нам пуслѣдним чедом нх, шви молитвож и бдѣнїем и постом, швї мнлостїнею и покаанїем шгрѣватї сѣ шт вѣсѣкїих законъ съ вѣсѣкомъ вѣромъ и штвержденїем да готови бѣдемъ шсаншати шн гласъ: „Прїидѣте къ мнѣ вѣси тршждащен се и шврѣменени и азъ оупокое вї. Бѣзмѣте нго мое на себе и нащчте се шт мене, тако кротѣкъ есмъ и смѣренъ срѣдцемъ и швершете поконъ дшамъ вашнм, нго бо мое благо ест и врѣме мое легко ест. Прїидѣте благословенї штца шлогъ и наслѣдшнте ошготованое вамъ царство шт сложенїа мнрш, вѣзакъхъ бо се и дасте ми пастї и вѣждедъ се и напоиште ме, страненъ бѣхъ и вѣведоште ме, нагъ и шдѣкаште ме, боленъ и посѣтиште ме, вѣ темнїцї и прїидоште къ мнѣ.“

Геже и азъ, благовѣрнї и благочѣстнїкї и Христолубенїи и самодрѣжавнїи Іу Владъ коевода и господннъ, сынъ великаго Влада конгоде, мнлостннмъ Божиумъ и Божиумъ дарованїемъ швладещїмъ и господствещїмъ вѣсенъ земли Оуггровлахїнскон, ешеже и запалиннскимъ прѣделомъ, Імлашоу и Фагарашѣ херцег. Рекнѣ послѣдствоватї древннмъ царемъ и господамъ нже земля вѣ благодѣтелство мнрнѣ прѣпроводнше и небесномъ царственю сподовїше се, вѣмъ тако вѣсемъ любещнмъ Бога вѣсѣкъ поспѣетъ се къ благое, мѣдростъ плѣтѣска съмрѣтъ, а мѣдростъ дшхоена животъ и мнр. Шнаже вѣспомѣнѣа господство мнъ слока Давнда пророка и царѣ, глаголеща: „Блаженнїи мже штпѣстїше се безаконнїа и нмже прїкрїше се грѣсї, блаженъ мжжъ емѣже не вѣмѣннїтъ господь грѣха“. И пакн: „Нмже жаелетъ еленъ на источникн воднне, шце жаелетъ дшша моя, къ тебе, Боже!“.

Шце вѣжделѣа господство мнъ къ монастырѣ Главачовѣ, храмѣ свѣтлон шентѣли прѣчнстнне владнчнще нашенъ Богороднще и прнсно дѣвѣнъ Марїи и честное ея благовѣщенїе и честнѣншомоу штцѣ и егшменѣ куръ Саке и вѣсѣмъ яже ш Христѣ братїе живѣщнмъ вѣ свѣто место тоно, тако да нмъ сжтъ полъ шт Изворани, два жшпанѣ дѣтко пѣхарннкѣ и жшпанѣ Радулашъ пѣхарннкѣ, понеже меннхъ господство мнъ съ жшпанъ дѣтко и съ жшпанъ Радулашъ, та да дшхъ ннхъ блѣта ска и съ вннарнчъ господскн, алн токло шт ннхъ вѣчннн да шзиматъ, а шт хорѣ да не метѣхатъ, и два челѣдн ацнганн, по нме¹, а жшпанъ дѣтко и жшпанъ

¹ Loc alb.

Радѹль дадоше господствѸ ми пол ѡт Изворани, ннѹ дел. И господство ми приложнѹ свѣтѡмѹ монастырѸ, да ест въ пишѸ братнѡм и въ вѣчное вѣспо-
минанне господствѸ ми и родѣтелем господства ми и чедѡм господства ми и
ни ѡт когоже непѡтъкновено, по ѡрнзмѸ господства ми. И ннѹто да нѹ не
смѣет бантоватѣ ѡт сѡбг нан ѡт правитеѡ господства ми, послѡемнм по мнло-
стѣх и по работѡх господства ми, понеже кто се би покѸсна позабавати нѹ аще
и влас еднн, то такового нмат вѣспрѣти велнко зло и зргнѹ ѡт господство ми,
ѡко неверннк и прѣстѡпннк смелѸ повеленнѹ господства ми.

Щеже нже поставѣет господство ми заклинанне: кого избереѡ господѸ
БогѸ бити господннѸ Блашкон Земѡн нан ѡт срдечнаго плода господства ми
нан ѡт сѡродннк господства ми нан, по грѣсѣх нашнѹх, ѡт нноплеменнк, да аще
почетет и зтвердѣт и поновит и сѹхранит, того господѸ БогѸ да почетет и
зтвердѣт и сѹхранит въ господствѣ его; аще ли попереѡт и разорнт, того
господѸ БогѸ да збнет его зде тѣлом, а въ вѣдѹщи век дѡша его и да ест
проклет ѡт тнѣ свѣтнѹх ѡтцѹ ннкенскнѹх и да нмат зчестне сѹ Ивдоѹ и сѹ
трѣклетнм Ирнем и сѹ ѡнѣмн Исдане нже вѣзѹпише на господа Бога и спаса
нашего Исѹса Христа и рекоше кръв его на ннѹх и на чедѣх нѹх, нже ест и вѣдет
въ вѣки, амнн.

Свѣдетелне: жѡпан Драгнч Стонков, жѡпан Барвѡл Кралевскн, жѡпан Крѹ-
стнѡн внешн дворннк, жѡпан Прѣвѡл велнкн дворннк, жѡпан Станко логовет,
ТѸдор прѡтовнстѣар, Строе спатар, Данчюѡ комне, ЯлвѸ столннк, ДнмнтрѸ
пѣхарннк, Радѹль страторннк.

Чѡскѡц писѡх з град Бѣкѡрнцѡм, юнѣн мѣсеца сѣ, въ лѣт хза.

† Іѡ Влад вкѡевѡда, мнлостѣѡ Божѣѡ господннѸ.

† În lege a poruncit domnul Dumnezeu fiilor lui Israel, ca pe fiecare an
să dea zeciuială din cîte agonisesc și aceasta știînd sfinții apostoli și părinții
purtători de Dumnezeu, ne-ău sfătuit pentru ajutor și binefacerea sufletelor
noastre și ne-au lăsat nouă, ultimilor copii ai lor, ca unii cu rugăciune și prive-
ghere și cu post, alții cu milostenii și cu pocăință, să ne ferim de orice rău cu
toată credința și întărirea, să fim gata să auzim acel glas: «Veniți către mine
toți cei osteniți și împovărați și eu vă voi odihni. Luați jugul meu asupra
voastră și învățați de la mine, că sînt blînd și cu inimă smerită și veți afla pacea
sufletelor voastre, căci jugul meu este bun și povara mea ușoară. Veniți binecu-
vîntații părintelui meu și moșteniți împărăția gătită vouă de la facerea lumii,
căci am flămînzit și mi-ați dat de mîncare și am însetat și mi-ați dat să beau,
am fost strein și m-ați primit, gol și m-ați îmbrăcat, bolnav și m-ați îngrijit,
în temniță și ați venit către mine.»

Iată dar și eu, binecredinciosul și binecinstitorul și de Hristos iubitorul
și singur stăpînitorul, Io Vlad voievod și domn, fiul marelui Vlad voievod, din

mila lui Dumnezeu și cu darul lui Dumnezeu, stăpînind și domnind peste toată țara Ungrovlahiei, încă și al marginilor de peste munți, Amlașului și Făgărașului herțeg. Rîvnind să urmez vechilor împărați și domni care au cîrmuit cele pămîntești în binefacere cu pace și s-au învrednicit de împărăția cerurilor, știm că tuturor celor ce iubesc pe Dumnezeu toate li se îndreaptă în spre bine, căci înțelepciunea trupească este moarte, iar înțelepciunea sufletească viață și pace». Acestea amintindu-și domnia mea de cuvintele lui David prorocul și împăratul, care spune: «Feriți aceia cărora li s-au iertat fărădelegile și cărora li s-au acoperit păcatele, fericit bărbatul căruia nu-i socotește Dumnezeu păcatele». Și iarăși: «Precum dorește cerbul izvoarele apelor, astfel dorește sufletul meu către tine, Dumnezeule».

Astfel am dorit domnia mea către mănăstirea Glavaciiov, hramul sfîntului locaș al preacuratei stăpînei noastre, născătoare de Dumnezeu și pururea fecioară Maria și cinstitei ei blagoveștenii și preacinstului părinte și egumen chir Sava și tuturor celor în Hristos frați care trăiesc în acel sfînt loc, ca să le fie jumătate din Izvorani, partea jupanului Deatco paharnic și a jupanului Radul paharnic, pentru că am schimbat domnia mea cu jupan Deatco și cu jupan Radul, de le-am dat balta toată și cu vinăriciul domnesc, dar să ia numai de la vecinii lor, iar la țărani să nu se amestece, și două sălașe de ațigani, anume. . . ¹ iar jupan Deatco și jupan Radul au dat domniei mele jumătate din Izvorani, partea lor. Iar domnia mea am dăruit sfintei mănăstiri, ca să fie de hrană fraților și spre veșnică pomenire domniei mele și părinților domniei mele și copiilor domniei mele și de nimeni neatins, după porunca domniei mele. Și nimeni să nu cuteze să-i turbure dintre slugile sau dintre dregătorii domniei mele, trimiși după milostenii și după muncile domniei mele, pentru că cine s-ar încumeta să-i împiedice chiar cu un fir de păr, unul ca acela va primi mare rău și urgie de la domnia mea, ca un necredincios și călcător al acestei porunci a domniei mele.

Încă și blestem pune domnia mea: pe cine va alege domnul Dumnezeu să fie domn al Țării Românești sau din rodul inimii domniei mele sau din rudele domniei mele sau, pentru păcatele noastre, din alt neam, dacă va cinsti și va întări și va înnoi și va păzi, pe acela domnul Dumnezeu să-l cinstească și să-l întărească și să-l păzească în domnia lui; dacă va călca și va nimici, aceluia domnul Dumnezeu să-iucidă aici trupul, iar în veacul viitor sufletul lui și să fie blestemat de 318 sfinți părinți de la Nicheia și să aibă parte cu Iuda și cu cel de trei ori blestemat Arie și cu acei iudei care au strigat asupra domnului Dumnezeu și mîntuitorului nostru Iisus Hristos și au spus, sîngele lui asupra lor și asupra copiilor lor, care este și va fi în veci, amin.

Martori: jupan Draghici al lui Stoica, jupan Barbul Craiovescul, jupan Cîrstiian fost vornic, jupan Pîrvul mare vornic, jupan Staico logofăt, Tudor primul vistier, Stroe spătar, Danciul comis, Alb stolnic, Dimitru paharnic, Radul stratornic.

¹ Loc alb.

Ciouceuț am scris, în cetatea Bucureștilor, luna iunie 16, în anul 7001 <1493>.

† Io Vlad voievod, din mila lui Dumnezeu, domn.

Arh. St. Buc., S. I., nr. 88 (Glavacioc XXI/1).

Orig., perg. (46,5×37), pecete atirnată, căzută.

Cu o trad. din 1848; alte traduceri ibidem, ms. 223 f. 106—107, la Academia Republicii Socialiste România, ms. 1449, f. 219 și LXXVI/6.

Fotocopie ibidem, XX/84.

EDIȚII. Slav. *Miletic-Agura*, 345. Trad. Mușțeșanu, *Glavacioc*, 44—46; *D.I.R.*, B., 218—219.

242

1493 (7001) iunie 19.

Vlad Călugărul voievod dă lui Pîrvu mare vornic și lui Danciu mare comis dreptul de a aduce rumâni în satul lor, Potelul, pe care-i scutește pe timp de 4 ani, de toate slujbele și dăjdiile, în afară de bir și de oastea cea mare.

† Milostiiu Bojiu, Io Vladu voievod și domnu a toată Țara Rumânească, feciorul marelui Vladu voievod. Dat-am domnia mea această poruncă a domnii mele preacinstului boerului și întiului sfêtnic al domniei mele, jupan Pîrvului vel dvornic și jupan Danciului vel comis, ca ori cîți rumâni va vrea să adune pe a lor moșie, ce să numește Potel, ei să fie slobozi și de toate slujbele și dăjdiile cîte se află întru însuș stăpînirea și oblăduirea țării domnii mele: nici podvoaze să nu facă, nici olacuri, nici la lucrul domnii mele să nu lucreze, nici caii să nu li să ia, nici găleata domnească să nu plătească, drept patru ani, fără numai birul să-l plătească și oastea cea mare să o facă, iar alt nimic. Și niminea să nu îndrăznească a-i supăra, nici judecătorii, nici vâtași, nici birari, nici podvodnicarii, nici vornicii, nici niminea din slugile domnii mele, nici dintr-ale boerilor, carii vor fi trimiși în slujbele și în trebile domnii mele. Pentru căci, care să va ispiti a-i bîntui sau a-i supăra întru cevaș, măcar de ar fi și din stăpînitori, sau veri cine, unul ca acela va lua mare certare și urgie de către domnia mea, ca un necredincios și călcătoriul poruncii aceștia a domnii mele. Și într-alt chip să nu fie, după porunca domnii mele.

Și s-au scris în luna iunie 19 dni, la leatul 7001 <1493>.

† Io Vladu voievod.

Arh. St. Buc., Condica m-rii Bistrița, nr. 194 f. 42v.

Trad. din sec. XVIII; altă trad. ibidem, ms. 713 f. 572v.—573.

EDIȚII. Trad. *D.I.R.*, B., 219—220.

1493 (7002) septembrie 2, Tîrgoviște.

Vlad Călugărul voievod întărește lui Stanciu logofăt și fililor săi, Pîrvu și Barbu, satul Bucov și jumătate din satul Suharna, scutite de slujbe și dăjdii.

† Бъ Христа Бога благовѣрни и благочестиви и Христолюбиви и самодръжавни, Юв Клад воевода и господинъ, сынъ великаго Блада воеводе, милостѣмъ Божиѣмъ и Божиѣмъ дарованіемъ обладающѣмъ и господствешѣмъ въ сѣа земляа Ѣггровлахѣнскаа, ешеже и западинскимъ странамъ Ямлашѣ и Фагарашѣ херцег. Благопронзволи господство ми, своимъ благымъ произволениемъ, чѣстымъ и свѣтлымъ срѣдцемъ господства ми, іако прославити прославляшаго ме Бога, на прѣстола свѣтопочившихъ родителеи господства ми съ славожъ възнесешаго ме. Сеже въспомѣнжъ господство ми, мнози царіе въ царствіа си въселише се, нжъ мали небесномъ царствію наследоваше, тжъкъ бо се и азъ, нетъчнѣ се царство исправити, нжъ Юв приснѣихъ своихъ съматрѣти, еже сжт приснѣ, истинни и правоберни и много послуживши и ни въ чтоже неизвернше се, ниже врагомъ моимъ даше павши, нжъ кръвъ свожъ непощѣдише ради господства ми излнати, іакоже благаго корене чѣстнѣиши садовнѣи плодъ принесе.

Телъ радї, дарова господство ми сжи въсечестнѣи и благообразни и прѣпочтанинн, іже надъ въсѣми чѣстїи даровъ, настожши сии хрисовѣа господства ми препочетенномъ правителю и прѣвомъ съветникъ, пачеже изъ кжши господства ми, жѣпанъ Станко логофетъ съ сынови мѣ, жѣпанъ Прѣвѣа и жѣпанъ Барвѣа и еше колнко сынови мѣ Богъ припѣстит, варѣ сынови, варѣ дѣщери, іако да мѣ ест Бѣковѣа въсъ воденицами и съ виногради и съ въсомъ хотаромъ и съ планине и съ жилище, що сѣ биле старе очинѣ Бѣковѣа, понеже половина ѡт Бѣковъ, делъ Пиперю столникъ, ѡнъ ю достнже жѣпанъ Станко логофетъ, ере естъ зложенъ ѡт жѣпанъ Пиперъ столникъ надъ въсѣ комати Пиперови. Потомъ, ѡнъ и кѣпн жѣпанъ Станко логофетъ ѡтъ анеѣенъ Пиперови, ѡтъ Бѣка и ѡтъ Милѣ и ѡтъ Строе и ѡтъ Станчула, нхъ делъ що сѣ имали надъ тою половиною ѡтъ Бѣковъ. Та имъ даде жѣпанъ Станко логофетъ свои делъ ѡтъ Бжкани, що е дрѣжалъ Пиперъ и хѣ аспрї, а Бжка и Милѣ и Строе п Станчула дадоше жѣпанъ Станко логофетъ нхъ делъ, що сѣ имали, надъ тою половиною ѡтъ Бѣковъ. Я дрѣга половина ѡтъ Бѣковъ, делъ Миклевъ, ѡнъ ю кѣпн жѣпанъ Станко логофетъ ѡтъ сецъ Миклевъ, ѡтъ жѣпанъ Бланкѣа ѡтъ Козаѣчи и ѡтъ сынъ Миклевъ, ѡтъ Ѥдрище. Та даде жѣпанъ Станко логофетъ Бланкѣа и Ѥдрищѣа Топлицеле въсѣ и хѣ аспрї, а Бланкѣа и Ѥдрище дадоше жѣпанъ Станко логофетъ половиною ѡтъ Бѣковъ, нхъ делъ. Сега радї Топлицеле въсѣ да сжт жѣпанъ Бланкѣа и Ѥдрищѣа, а Бѣковѣа въсѣ да вѣде жѣпанъ Станкѣа логофетъ, съ воденицами и съ виногради и съ планине и съ жилище и съ въсѣми хотаре Бѣковѣа.

И пакѣ кѣни жѣпан Станко логофѣт Бръзѣци въси шт Стонка Корман и шт сынѣ Бръзѣк, шт Стонка, за кѣ флорѣни згрѣскихѣ. Тако замени съ жѣпан Нѣг граматик, та даде жѣпан Станко логофѣт жѣпанѣ Нѣгѣ граматикѣ Бръзѣци въси, а жѣпан Нѣг граматик даде жѣпанѣ Станкѣ логофѣтѣ половинѣ шт Бръзарна, що ест права шчина жѣпанѣ Нѣгѣ граматикѣ. Секо радѣи дадоу и господство ми жѣпанѣ Нѣгѣ граматикѣ да мѣ ест Бръзѣци въси, непотѣкновено ни шт когоже, а жѣпанѣ Станкѣ логофѣтѣ, да <мѣ>¹ ест половина шт Бръзарна.

Секо радѣи дадоу и господство ми жѣпанѣ Станкѣ логофѣтѣ тѣмѣ въсѣ да мѣ сѣт въ шчинѣ и въ шхабѣ, немѣ и децам емѣ и вѣсчетом п прѣвѣсчетом и ни шт когоже непотѣкновено по шрѣзмѣ господства ми, почевши шт швѣшего вама, шт свиннего вама, шт пчеларства, шт кѣларства, шт днжмѣ, сѣнокосѣи¹, шт воз, шт подвоз, шт подвод, шт талпи, рекшихѣ шт въсѣхѣ слѣжбахѣ и дажбахѣ малихѣже и велицѣхѣ, елико се находит въ самодрѣжавнои Земли¹ и области господства ми. И никто да нѣ не смѣет бантовати, ни сѣдци, ни бѣрѣи, ни ни никто шт слѣгахѣ и правителѣхѣ господства ми, послаемѣхѣ по милостѣхѣ и по работахѣ господства ми, понеже кто се би покѣсил бантовати нѣ, нан позабавити нѣ аще и влас един, тѣ таковаго чловека имат въспрѣети велико зло ї оргѣю шт господство ми, како неверник и прѣстѣпник и посрамител снемѣ повелѣнѣю господства ми.

Щеже и закланнѣе поставлѣет господство ми: по смрѣтѣи господства ми, кого изберет господѣ Богѣ бити господинѣ Блашкон Земли или шт сръдечнаго плода господства ми или шт сръдник господства ми или, по грѣсѣхѣ нашихѣ, шт иноплеменик, да аще почетет и поновит и штерѣдит сѣ повелѣнѣе господства ми, того господѣ Богѣ да почетет и штерѣдит и сѣхранит его въ господствѣ его; аще ли разорит и поперет и расипет, тѣго господѣ Богѣ да поперет и поразит и посрамит и швет его зде тѣлом, въ бѣдѣшихѣ вѣцѣ дѣша его и да ест проклет шт тѣи свѣтихѣ богоноснихѣ штѣцѣ никенскихѣ и да мѣ ест сѣпостатница прѣчнѣстаа Богородица на страшнои сѣдище и да имат шчестие съ Іоудои и съ Ірѣем и съ възѣпнѣшими на господа Бога и спаса нашего, Ісуса Христа, кръвѣ его на нѣхѣ и на чѣдахѣ нѣ, іакоже ест и бѣдет въ вѣки, амин.

Свѣдѣтелѣне: жѣпан Драгич велики дворник, жѣпан Барѣла Кралевски, жѣпан Кръстѣян бѣвши дворник, жѣпан Прѣвѣла бѣвши дворник, жѣпан Бадѣ бѣвши дворник, Тѣдор вѣстѣнар, Данчюл ко ис, Ялевѣ столник, Димитрѣ пѣхарник, Строе спатар, Радѣла страторник.

И азѣ, Радѣла ключар, еже писахѣ въ столни варош Тръговице, мѣсеца септемврѣиа вѣ дѣнь, вѣ лѣто хѣзѣ.

† Іw Влад кѣвѣлда, милостѣе Божѣа господинѣ.

† În Hristos Dumnezeu, binecredinciosul și bineinstitorul și de Hristos iubitorul și singur stăpînitorul, Io Vlad voievod și domn, fiul marelui Vlad voievod, din mila lui Dumnezeu și cu darul lui Dumnezeu, stăpînind și domnind

¹ Loc rupt.

peste toată țara Ungrovlahiei, încă și al părților de peste munți, Amlășului și Făgărașului herțeg. A binevoit domnia mea cu a sa bunăvoință, cu inimă curată și luminată a domniei mele, ca să proslăvesc pe Dumnezeu care m-a proslăvit și m-a ridicat cu slavă în scaunul sfîntrăposaiilor părinți ai domniei mele. Aceasta amintindu-mi domnia mea că mulți împărați s-au veselit în împărăția lor, dar puțini au moștenit împărăția cerurilor, străduindu-mă și eu nu numai să cîrmuiesc această împărăție, ci să socotesc despre cele veșnice ale mele, adică spre cei care sînt deapururi adevărații și dreptcredincioșii și care au slujit mult și în nimic nu s-au dat în lături, nici dușmanilor n-au dat dosul, ci sîngele lor nu l-au cruțat să curgă pentru domnia mea, precum sămînța bună aduce rod mai cîstit.

De aceea, a dăruit domnia mea acest atotcîstit și cu frumoasă față și preacîstit, care este deasupra tuturor cîstitelor daruri, acest de față hrisov al domniei mele preacîstitului dregător și întîiului sfetnic, încă și din casa domniei mele, jupanului Staico logofăt cu fiii săi, jupan Pîrvul și jupan Barbul și încă cîți fii le va lăsa Dumnezeu, ori fii ori fiice, ca să-i fie Bucovul tot, cu morile și cu viile și cu tot hotarul și cu munții și cu jiliștele, care au fost vechi ocine ale Bucovului, pentru că jumătate din Bucov, partea lui Piper stolnic, a dobîndit-o Staico logofăt, căci a fost așezat de jupan Piper stolnic peste toate averile lui Piper. După aceea, le-a și cumpărat jupan Staico logofăt de la nepoții lui Piper, de la Bica și de la Milea și de la Stroe și de la Stanciul, părțile lor pe care le-au avut pe acea jumătate din Bucov. Deci le-a dat jupan Staico logofăt partea sa din Băcani, pe care a ținut-o Piper și 1000 de aspri, iar Bica și Milea și Stroe și Stanciul au dat jupanului Staico logofăt părțile lor, pe care le-au avut pe acea jumătate din Bucov. Iar cealaltă jumătate din Bucov, partea lui Miclea, a cumpărat-o jupan Staico logofăt de la unchiul lui Miclea, de la jupan Vlaicul din Cozleaci și de la fiul lui Miclea, de la Udriște, Astfel a dat jupan Staico logofăt lui Vlaicul și lui Udriște Toplițele toate și 5000 de aspri, iar Vlaicul și Udriște au dat jupanului Staico logofăt jumătate din Bucov, partea lor. De aceea Toplițele toate să fie ale jupanului Vlaicul și ale lui Udriște, iar Bucovul tot să fie al jupanului Staico logofăt, cu morile și cu viile și cu munții și cu jiliștele și cu toate hotarele Bucovului.

Și iarăși a cumpărat jupan Staico logofăt Bîrzeștii toți de la Stoica Corman și de la fiul lui Buzea, de la Stoica, pentru 24 de florini ungurești. Astfel a schimbat cu jupan Neag gramatic, de a dat jupan Staico logofăt jupanului Neag gramatic Bîrzești toți, iar jupan Neag gramatic a dat jupanului Staico logofăt jumătate din Suharna, care este dreaptă ocină a jupanului Neag gramatic. De aceea, am dat și domnia mea jupanului Neag gramatic, ca să-i fie Bîrzeștii toți, neatins de nimeni, iar jupanului Staico logofăt să-i fie jumătate din Suharna.

De aceea, am dat și domnia mea jupanului Staico logofăt acestea toate, să-i fie de ocină și de ohabă, lui și copiilor lui și nepoților și strănepoților și de nimeni neatins, după porunca domniei mele, începînd de la vama oilor, de vama

porcilor, de albinărit, de găletărit, de dijme, de cositul finului, de care, de cărături, de podvoade, de talpe, adică de toate slujbele și dăjdiile mici și mari, câte se află în țara de sine stătătoare și în stăpînirea domniei mele. Și nimeni să nu cuteze să-i turbure nici sudeț, nici birari, nici nimeni altul dintre slugile și dregătorii domniei mele, trimiși după milostenii și după trebile domniei mele, pentrucă cine s-ar încumeta să-i turbure, sau să-i împiedice chiar și cu un fir de păr, un om ca acela va primi mare rău și urgie de la domnia mea, ca un necredincios și călcător și batjocoritor al acestei porunci a domniei mele.

Încă și blestem pune domnia mea: după moartea domniei mele, pe cine va alege domnul Dumnezeu să fie domn al Țării Românești sau din rodul inimii domniei mele sau din rudele domniei mele sau, pentru păcatele noastre, din alt neam, dacă va cinsti și va înnoi și va întări această poruncă a domniei mele, pe acela domnul Dumnezeu să-l cinstească și să-l întărească și să-l păzească în domnia lui; dacă însă va nimici și va călca și va risipi, pe acela domnul Dumnezeu să-l nimicească și să-l lovească și să-l batjocorească și să-i ucidă aici trupul, iar în veacurile viitoare sufletul său și să fie blestemat de 318 sfinți părinți purtători de Dumnezeu de la Nicheia și să-i fie potrivnică preacurata născătoare de Dumnezeu la cumplita judecată și să aibă parte cu Iuda și cu Arie și cu cei ce au strigat asupra domnului Dumnezeu și mîntuitorului nostru Iisus Hristos, sîngele lui asupra lor și asupra copiilor lor, cum este și va fi în veci, amin.

Martorii: jupan Draghici mare vornic, jupan Barbul Craiovescu, jupan Cîrstiian fost vornic, jupan Pîrvul fost vornic, jupan Badea fost vornic, Tudor vistier, Danciul comis, Alb stolnic, Dimitru paharnic, Stroe spătar, Radul stratornic.

Și eu, Radul clucer, care am scris în orașul de scaun Țirgoviște, luna septembrie 2 zile, în anul 7002 <1493>.

† Io Vlad voievod, din mila lui Dumnezeu, domn.

Arh. St. Buc., A. N., CXIX/1.

Orig., perg. (37×47), pecete atîrnată, căzută.

Cu o trad. din 1847.

EDIȚII. Trad. *D.I.R.*, B., 220—222.

244

1493 (7002) septembrie 10, București.

Vlad Călugărul voievod întărește lui Neagu gramatic și ficelor sale Stana și Maria, satul Bîrzești, vie și un loc la Țirgoviște.

† Бѣ Христа Бога благовѣрнѣи, благочестивѣи и Христолюбивѣи, самодръжавнѣи Іу Влад воивода и господинь, синь великаго Клада воиводе, милостѣиwm Божѣиwm и Божѣем дарованіем, обладаищѣиwm и господствѣищѣиwm въсеж землиа

Ѕгроволахтинскои, ешеже и запланинским странам, Ямлаш и Фугараш херцег. Благопроизволи господство ми своим благим произволеніем, чистим и свѣтліим сръдцем господства ми, даровахъ сѣи въсечестни и благообразни и прѣпочитани, иже надъ въсѣми чисти даровъ настоещи сѣи хрисовѣла господства ми прѣпочитенномъ болѣринѣ, иже ест изъ кѣши господства ми, жѣпанѣ Нѣгѣ граматикѣ и дѣщеремъ его, Стане съ синове си и Маріѣа съ синове си, іако да имъ сѣтъ Бръзѣици въси. Понеже нѣхъ покѣши жѣпанъ Станко логофетъ въ Стонка Корман и въ синь Бѣзевъ, въ Стонка; тако мени съе жѣпанъ Нѣгъ граматикъ, тако даде жѣпанъ Нѣгъ свои дѣла, що мѣ естъ стара и права шчина, дѣдина, половина въ Гѣхарна, жѣпанѣ Станкѣ логофетѣ, а жѣпанъ Станко логофетъ, шн даде жѣпанѣ Нѣгѣ и дѣщеремъ его Бръзѣици въси. И пакѣ да имъ естъ въ Бръзѣици въ Мостице три делове, понеже сѣтъ жѣпанѣ Нѣгѣ стара и права шчина, дѣдина. И по семъ да имъ естъ место изъ Тръговице що имъ естъ дѣдина и дрѣзи место поредъ неѣа, що естъ покѣши жѣпанъ Нѣгъ въ Стефа, за 5 флорини ѳгръски и виноградъ въ Тръговице, въ погона, що естъ кѣши жѣпанъ Нѣгъ въ дѣщере поѣдъ Кѣкъѣла, за шемъ флорини ѳгръски, 8 хотаръ Кѣлъѣгръѣномъ, іако тѣа сѣхъ да сѣ Стане и Маріѣе въсе.

Потомъ прѣиде жѣпанъ Нѣгъ предъ господство ми та си шчини дѣщере си Стана и Маріѣа іако да мѣ сѣтъ въ место синове. И варѣ кому сѣ прилѣчитъ въ нѣхъ преже сѣмрътъ, въ нѣхъ прѣдалѣка да нѣетъ, нѣ да естъ штакшиимъ имъ. И господствѣ ми даде единъ конъ белѣи добръ.

Сего радѣ имъ дадохъ и господство ми, іако да имъ сѣтъ въ шчинѣ и въ шхабѣ, тѣмъ и дѣцамъ нѣхъ и внѣкомъ и прѣвнѣкомъ нѣхъ и ни въ когоже непотѣжковено, по шризмѣ господство ми, почевши въ швчнѣго вама и въ швиннѣго вама, въ пчеларства, въ кѣбларства, въ винаричъ, въ дѣжмѣ, въ сенокосѣа, въ возъ, въ подводъ, въ поковъ, въ талпи, рекши въ въсѣхъ сѣлѣжахъ и дѣжахъ, елика сѣ находитъ въ самодръжавнои землѣи господства ми. И никто да нѣхъ не смѣетъ вантѣвати, ни шждѣ, ни вѣрѣиѣа, ни ни никто въ сѣлѣгахъ и правителѣхъ господства ми, послаемѣи нѣхъ по милостѣхъ и по работахъ господства ми, понеже кто сѣ вѣ покѣши вантовати или позабавити нѣхъ, аще и власъ единъ, то такоѣаго чловѣка имѣтъ въспрѣти велико зло и шргѣю въ господство ми, іако неверникъ и прѣстѣпникъ и посрамителъ сѣемѣ покѣлѣнѣю господства ми.

Сѣеже и закѣнаніѣе поставѣетъ господство ми: по сѣмръти господства ми, кого избѣретъ господѣ Богъ вѣти господѣнѣ Бѣлашконъ Земли или въ сръдѣчнаго плода господства ми или въ сѣродникъ господства ми или, по грѣсѣхъ нашихъ, въ иноплеменикъ, да аще почѣтетъ, поновитъ и штвердѣитъ и сѣхранитъ сѣи хрисовѣла господства ми, того господѣ Богъ да почѣтетъ и штвердѣитъ и сѣхранитъ въ господствѣ его; а аще ли разоритъ и поперетъ и расшпетъ, посрамитъ, того господѣ Богъ да поперетъ и порази́тъ и посрамитъ и швѣнетъ его зде тѣломъ, а въ вѣдѣщихъ вѣцѣ дѣша его и да естъ проклетъ въ тѣи свѣтихъ бошонѣснихъ штѣи іѣе въ Никѣи и да мѣ естъ сѣпостатница прѣчѣстѣа Богородница на страшномъ и нешмитномъ сѣдище, идеже лицемѣрѣе нѣетъ и да имѣтъ шчестіѣ съ Іоудѣа и съ Яриѣмъ и съ

вѣзъпишемъ на господа Бога и спаса нашего Ісуса Христа, кръвъ его на нихъ и на чедѣхъ ихъ, якоже ест и бждетъ въ вѣки, аминъ.

Свѣдѣтели: жѣпан Драгич велики дворник, жѣпан Барѣл Кралевски, жѣпан Кръстиан бивши дворник, жѣпан Бадѣ бивши дворник, жѣпан Станко логофет, Тѣдор вистигар, Данчюл комис, Димитръ пѣхарник, Ялѣвъ столник, Строе спатар, Раддѣл и Драгомир страторници.

И азъ, Сѣнча, писахъ въ настоли градъ Бѣскреци, мѣсеца септемврии 1 днь, въ лѣтѣ хзв.

† Іw Бладъ крѣкѣда, милостѣа Божѣа господинь.

† În Hristos, Dumnezeu, binecredinciosul, binecinstitorul și de Hristos iubitorul, singur stăpînitorul Io Vlad voievod și domn, fiul marelui Vlad voievod, din mila lui Dumnezeu și cu darul lui Dumnezeu, stăpînind și domnind peste toată țara Ungrovlahiei, încă și al părților de peste munți. Amlășului și Făgărașului herțeg. A binevoit domnia mea cu a sa bunăvoință, cu inima curată și luminată a domniei mele și am dăruit acest atotcinstit și cu frumoasă față și preacinstit, care este deasupra tuturor cinstitelor daruri, acest de față hrisov al domniei mele preacinstitului boier, care este din casa domniei mele, jupanului Neag gramatic și fiicelor lui, Stana cu fiii ei și Maria cu fiii ei, ca să le fie Birzeștii toți. Pentru că i-a cumpărat jupan Staico logofăt de la Stoica Corman și de la fiul lui Buzea, de la Stoica; astfel a schimbat cu jupan Neag gramatic, de a dat jupan Neag partea sa care-i este veche și dreaptă ocină, dedină, jumătate din Suharna jupanului Staico logofăt, iar jupan Staico logofăt, el a dat jupanului Neag și fiicelor lui Birzeștii toți. Și iarăși să le fie din Birsești de la Mostiștea trei părți, pentru că sînt ale jupanului Neag veche și dreaptă ocină, dedină. Și după aceea, să le fie un loc din Tîrgoviște, care le este dedină și alt loc în rînd cu acesta, pe care l-a cumpărat jupan Neag de la Stefu, pe 6 florini ungurești, și o vie din Tîrgoviște, 2 pogoane, pe care a cumpărat-o jupan Neag de la flica popii Vîlcul pe opt florini ungurești, în hotarul Călugăreanilor, ca acelea toate ale sale să fie ale Stanei și ale Mariei.

După aceea, a venit jupan Neag înaintea domniei mele, de și-a făcut pe ficele lui, Stana și Maria, ca să-i fie în loc de fii. Și oricui i s-ar întîmpla dintre dinșii mai înainte moarte, la ei prădalica să nu fie, ci să fie celor rămași. Și domniei mele i-au dat un cal foarte bun.

De aceea, le-am dat și domnia mea, ca să fie de ocină și de ohabă, lor și copiilor lor și nepoților și strănepoților lor și de nimeni neatins, după porunca domniei mele, începînd de vama oilor și de vama porcilor, de albinărit, de găletărit, de vinărici, de dijmă, de cositul finului, de care, de cărături, de podvoade, de talpe, adică de toate slujbele și dăjdiile, cîte se află în țara de sine stătătoare și stăpînirea domniei mele. Și nimeni să nu cuteze să-i turbure, nici sudeț, nici birar, nici nimeni altul dintre slugile și dregătorii domniei mele, trimiși după milostenii și după muncile domniei mele, pentru că cine s-ar încu-

meta să-i turbure sau să-i împiedice, chiar și cu un fir de păr, un om ca acela va primi mare rău și urgie de la domnia mea, ca un necredincios și batjocoritor al aceste porunci a domnei mele.

Încă și blestem pune domnia mea: după moartea domniei mele, pe cine va alege domnul Dumnezeu să fie domn a Țării Românești sau din rodul inimii domniei mele sau din rudele domniei mele sau, pentru păcatele noastre, din alt neam, dacă va cinsti, va înnoi și va întări și va păzi acest hrisov al domniei mele, pe acela domnul Dumnezeu să-l cinstească și să-l întărească și să-l păzească în domnia lui; iar daca va nimici și va călca și va risipi și va batjocori, pe acela domnul Dumnezeu să-l lovească și să-l nimicească și să-l batjocorească și să-iucidă aici trupul, iar în veacul viitor sufletul său și să fie blestemat de 318 sfinți părinți purtători de Dumnezeu cei de la Nicheia și să-i fie potrivnică preacurata nsăcătoare de Dumnezeu la cumplita și neîndurata judecată, unde nu este fățarnicie și să aibă parte cu Iuda și cu Arie și cu cei ce au strigat asupra domnului Dumnezeu și mîntuitorului nostru Iisus Hristos, sîngele lui asupra lor și asupra copiilor lor, ceea ce este și va fi în veci, amin.

Martori: jupan Draghici mare vornic, jupan Barbul Craiovescul, jupan Cîrstiian fost vornic, jupan Badea fost vornic, jupan Staico logofăt, Tudor vistier, Danciul comis, Dimitru paharnic, Alb stolnic, Stroe spătar, Radul și Dragomir stratornici.

Și eu, Oncea, am scris în cetatea de scaun București, luna septembrie 10 zile, în anul 7002 <1493>.

† Io Vlad voievod, din mila lui Dumnezeu, domn.

Arh. St. Buc., S. I., nr. 89 (Ep. Argeș XIX/1).

Orig., perg. (49,5×38,5), pecete atîrnată, căzută.

Cu trad. din 1915.

Fotocopie la Academia Republicii Socialiste România, XX/85.

EDIȚII. Trad. D.I.R., B., 222—223.

245

1494 (7002) februarie 10, București.

Vlad Călugărul voievod întărește hotărîrea lui Gorga de a lăsa, după moartea lui, nepoșilor săi Vlad spătar și Fîrcea jumătate din Bădeni, iar ficei sale Stana cealaltă jumătate.

† Милостїѡм Божїѡм, Їѡ Влад воєвода и господинъ всєи земли Уггровлахїнскон, сынъ Блада великаго воєводе. Дават господство ми снє повелєнїе господства ми правителю из кѡцѡс господства ми жєпанѡс Бладѡсѡс спатарѡс и брат мѡ его жєпанѡс Фрѣчкѡ съ сынови си и зницомѡс Горга съ дѣщєре си Стана съ сынови си, тако да им ест ѡ Бѣдѣни вєре колико ест дєл Горговѡс, понеже

прѣиде Горга предъ господство ми, та си сложи ашеца си, жспанъ Бладъ спатаръ и жспанъ Фръча и дъщере Горгоу, Стана надъ свое учинъ, надъ коланко има с Бѣдѣни, тако да си съ братниа нераздѣленѣ, до нѣхъ живота. Или докле бѣде Горга живъ, да си самъ владѣетъ тѣи учинъ, а по смърти Горгоу, да естъ жспанъ Бладъ спатаръ и братъ мѣ, жспанъ Фръча надъ половинъ отъ тѣи учинъ що естъ више писана, а дъщере Горгоу, Стана, да си сама надъ друга половина. И господство ми имъ дадоше конъ.

Сега радѣ имъ дадохъ и господство ми, тако да имъ естъ въ учинъ и въ хубѣс, нимъ и синовомъ нѣхъ и вѣсчѣтвомъ и прѣвѣсчѣтвомъ. И варе комъ отъ нѣхъ се сачитъ прѣжде смъртъ, а въ нѣхъ прѣдалка да нѣст, а нѣ да естъ учинъ вѣсташѣмъ. И ни отъ когоже непотѣкновенно, по речѣ господства мѣ.

Свѣдѣтели: жспанъ Драгичъ велѣкии дворникъ, жспанъ Кръстѣанъ бивши дворникъ, жспанъ Станко логофетъ, жспанъ Сеодоръ вѣстѣаръ, Даниуа комисъ, Строе спатаръ, Димитръ пѣхарникъ, Пабъ столникъ, Радъ страторникъ.

Писанъ въ градъ Бѣкереци, мѣсеца февруарѣа 1 днѣ, въ лѣтѣ хв.

† Io Vlad voievod, milostiv Bogim gospodinim.

† Din mila lui Dumnezeu, Io Vlad voievod și domn a toată țara Ungrovlahiei, fiul marelui Vlad voievod. Dă domnia mea această poruncă a domniei mele dregătorului din casa domniei mele, jupanului Vladul spătar și fratelui său, jupanului Fîrcea cu fiii săi și unchiului lor Gorga cu fiica sa, Stana cu fiii ei, ca să le fie în Bădeani, oricît este partea lui Gorga, pentru că a venit Gorga înaintea domniei mele, de a așezat pe nepoții săi, jupan Vladul spătar și jupan Fîrcea și pe fiica lui Gorga, Stana, peste ocina sa, peste cît are în Bădeani, ca să fie frați nedespărțiți, cît vor trăi. Dar cît va fi Gorga viu, singur să-și stăpînească acea ocină, iar după moartea lui Gorga, să fie jupan Vladul spătar și fratele său, jupan Fîrcea peste jumătate din acea ocină, care este mai sus scrisă, iar fiica lui Gorga, Stana, să fie singură peste cealaltă jumătate. Și domniei mele i-au dat un cal.

De aceea, l-am dat și domnia mea, ca să le fie de ocină și de ohabă, lor și fiilor lor și nepoților și strănepoților. Și oricui dintre dînșii i s-ar întîmpla mai înainte moarte, iar la dînșii prădalica să nu fie, ci să fie ocina celor rămași. Și de nimeni neatins, după spusa domniei mele.

Martorii: jupan Draghici mare vornic, jupan Cîrstian fost vornic, jupan Staico logofăt, jupan Teodor vistier, Danciul comis, Stroe spătar, Dimitru paharnic, Alb stolnic, Radul stratornic.

Scris în cetatea București, luna februarie 10 zile, în anul 7002 <1494>.

† Io Vlad voievod, din mila lui Dumnezeu, domn.

Muz. de Ist. Buc., nr. 27.211.

Orig., perg. (25×33), pecete aplicată, căzută.

Trad. ibidem, nr. 27.287 și ms. 27.654 f. 2—3.

EDIȚII. Trad. D.I.R., B., 223—224. Facs. *Ibidem*, 387.

<Înainte de 1494 martie 16>.

Barbu banul Craiovei arată satele și sălașele de țigani pe care le-a dăruit m-rii Bistrița.

Cartea dumnealui banului Barbul, care au zidit și din temelie au ridicat sfânta mănăstire Bistrița și o au înzestrat cu moșii, vii și țigani, pe cum |va arăta în [în] cartea dumnealui de danie și de întărire, del<a> leatul 7000 <1491—1492>.

† Însă să să știe cu ce am adaos și am întărit și am miluit sfânta mănăstire Bistrița, eu, robul lui Dumnezeu, Barbul banul Craiovescul, cu sate, cu țigani, sfânta mănăstire ce se chiamă Bistrița, hramul uspenii al preacinstitei născătoare de Dumnezeu, cum am dat să fie vecinică pomenire, mie și părinților mici, să dobîndim împărăția ceriului întru Hristos, amin.

Însă satele anume: Plăvicénii de la Șuaș cu tot hotarul și cu viile și cu zeciuala din vii, pe cum să cade otaștina, oricîtă s-ar afla peste acéle hotară, moșia Ghindénii și Vădastra, ce le-am cumpărat de la Vladul, drept 15.000 de aspri gata; moșia Potelul și Balta Albă și Păriul tot, Bodgăneștii de Cotmeana toți și Mălurénii.

După acéia și țiganii, anume: Curchi cu țiganca lui și Mela cu țiganca lui, Iovan cu țiganca lui și frate-său Dode și Dija cu țiganca lui și Bran cu țiganca lui și Tudor cu țiganca lui și Novac cu țiganca lui și cu feciorii lor, Șain cu țiganca lui, Curchi cu țiganca lui și Chita cu țiganca lui, Iane cu țiganca lui, Bria cu țiganca lui și iar alt Brie cu țiganca lui. Aceștea toți i-au dat jupan Barbul vel ban și cu frații lui jupan Pîrvul și jupan Danciul, ca să fie sfinteii mănăstiri Bistriții, ce e mai sus numită.

Iar după acéia, veri cine s-ar scula, după moartea dumnealui jupan Barbului banul, dintr-ai dumnealui nepoți, strenepoți ori toate cîte au adaos și au dat sfinteii mănăstiri Bistriții, ori sate, ori țigani, să fie nemișcate; că ori cine s-ar ispiti ca să le facă supărare satelor au țiganilor, ce sînt date sfinteii mănăstiri, unul ca acela să fie supt mare blestem și supt groaznică afurisanie și să-l bată preacurata maica lui Dumnezeu, parte și lăcaș să aibă la un loc cu Iuda și cu afuritul Aria, cela ce nu va întări sfânta mănăstire, precum scrie mai sus.

Și iar am adaos sfinteii mănăstiri satul Băbénii pe jumătate, Tismana pe jumătate și vama di vad pe jumătate. Și Tismana iar pe jumătate, ce să vă afla pînă ce va fi banul viu, să o stăpînească, iar după moartea dumnealui, să rămîie sfinteii mănăstiri. Iar ai lui nepoți nicidecum să nu să atingă cu ce au

întărit sfînta mănăstire și pe sfîntul Grigorie Decapolitul; ruga maicăi precistei și a sfîntului Grigorie să-i fie de ajutoriu.

Văleat 7000 <1491—1492>.

Arh. St. Buc., S. I., nr. 81 (Bistrița LXII/135).

Trad. din sec. XVIII; altă trad. ibidem, ms. 713 f. 560v.—561v.

Văleatul greșit, lipsește cifra zecilor.

EDIȚII. Trad. D.I.R., B., 207—208, sub <1491 septembrie 1—1492 august 31>

247

1494 (7002) martie 16, București.

Vlad Călugărul voievod întărește m-rii Bistrița sate, vămi și țigani.

† Въсе свѣтаа Писаніа слышахѡм глаголющаа іако блажен свѣтѣн прѣмѣдрост, нѣ нѣст лѣчшій боящаго се Бога, іакоже въ Притчах глаголет: начело прѣмѣдрости страх господнѣ, да надеже ест страх господнѣ, тѣ въса благаа бои бо се Бога, ненавидит зла, нѣ въсако ш благахѣдѣлѣх спражняет се. Кааже. блага, подобает нам рещи? Еже въсечистаа и чьстнаа изрекоше уста господнѣа, еже любити господа Бога своего шт въсе дѣше и шт въсе крѣлости своее, такожде и искрѣннаго своего и прочаа. И іакоже въсе свѣтѣн дѣхъ сѣтѣн Давидѣмн изрече, еже ест: „Наслади се господови и дасть ти прошеніе сръдца твоего“. Коже ест болше наслажденіе ее божественіе сладости? Сіако збо божественаа сладост, еже сълюбовію сръдчною притцати къ божественіим свѣщеніим храмом и шт тѣдѣ поцрѣпати божественое наслажденіе, іако шт спасааго источника, еже ест дѣшевное въкѣже и тѣлесное здравіе. Ище збо сіа благаа сѣт, колми паче еже въсечестнѣе и свѣщеніе храми въздвизати и шкрасати пользно ест.

Еже збо и азъ, въ Христа Бога благовѣрній и Христолюбивій, Іѡ Влад ковода и господнѣ, Божіею милостію шбладающѣми землею Шггровлахїнскою и запланиским странам, Ямлашѣ и Фагарашѣ херцег, благопроизволихѡм благіим произволеніем и чистим сръдцем, еже прославити, прославѣшааго нас господа Бога и спаса нашего Іесуса Христа и того въсечестѣю и прѣнпороочною мать Богородицѣ и приснодѣвѣ Марію, видѣхѡм бо, велико зсръдїе къ въсечестномѣ храмѣ, еже ест въ име въсечестнааго зспенїа прѣсвѣтїе Богородици и приснодѣви Марїи. Сіако тѣдѣлюбне потѣшаше се наши добрїи и вѣрїи и прѣпочтѣннїи властеле, жѣпан Барѣл Кралевскїи съ братїами си, жѣпан Прѣвѣл и Данчѣл и Радѣл и въздвигоше шт шснованїа въсе честнїи вишеченнїи храм на рѣцѣ глаголемон Бнстрїце и шкрасише іакоже достонт и приложише села на име: Плавничани на Шѣлшѣ съ въсем хотаром и виногради и съ десетком шт вина цю

се достонѣт ѡт тѣхъ ѡчинѣ, вѣре колико естъ нѣхъ хотаръ, Брънковѣни вѣси и Гъндѣни и Бадастра, цю сѣ ю кѣпани ѡтъ Бладѣла за хѣ.ї¹ аспри и Потѣла и съ Бело Плато и Пърѣла вѣс и Мълаѣрѣни приложи жѣпанъ Хамза. Я пакѣ ещѣ приложише тѣзи вѣластѣле Богдѣнеци ѡдъ Кодменѣ вѣси и цигани на нѣме, Кѣрки съ децами си и Мѣла съ децами си и Іуванъ съ децами си и братѣа Іуванова, Дѣде и Дѣжа съ децами си и Бранъ съ децами си и Тѣдоръ съ децами си и Нѣвакъ съ децами си и синъ Мѣшани съ децами си и Кѣрки съ децами си и Кита съ децами си и Яна съ децами си и Брѣга съ децами си и дрѣги Брѣга съ децами си. Тѣга вѣса приложише тѣзи вѣластѣле. И ещѣ многовѣрнѣи и прѣпочѣтенѣи вѣластѣани господства ми, жѣпанъ Станко логоѣетъ, приложи едни виногради ѡтъ Кѣзѣнеци, да бѣдетъ свѣтомѣ монастырѣ.

Сѣго радѣи и господство ми и прѣвѣзлюбленнѣими синови господства ми, Радѣль вѣвоѣда и Мирча, дароваѣомъ тѣмъ више писанное вѣсе свѣтомѣ монастырѣ.

И ещѣ приложи господство ми кашарство ѡтъ сѣдство Бѣлѣче, вѣре колико естъ хотаръ сѣдства Бѣлѣче и ещѣ приложнѣомъ и вѣмѣ ѡтъ Сѣкѣи на Жѣлю вѣсѣ.

Сѣга вѣса ежѣ више приложнѣомъ свѣтомѣ монастырѣ, да бѣдѣтъ вѣ ѡчинѣ и вѣ ѡхабѣ до живота господства ми и до живота прѣвѣзлюбленнѣихъ сынѣвѣ господства ми вишереченнѣихъ Радѣле вѣвоѣда и Мирча, да сѣетъ вѣ² покрѣплѣнѣе свѣтомѣ монастырѣ и божѣственнѣимъ инокомъ и молѣбнѣикомъ, ѡтѣѣ егѣменѣ Геромонахѣ, кѣръ Макарѣю и по снѣ хотѣцимъ бити наставнѣикомъ и вѣсенѣ ежѣ ѡ Христѣ братѣи да имъ сѣ вѣ пицѣ, намѣже и нашнѣмъ родитѣлемъ вѣ вѣчноѣ вѣспоминанѣе и по снѣ хотѣцимъ бити чѣдомъ нашнѣмъ и сѣроднѣикомъ.

Сѣго радѣи съ тѣми више реченнѣми сѣли никтѣо да не мѣтѣхѣетъ, понеже нѣхъ ѡтъ вѣсѣхъ слѣжбаѣхъ и даждаѣхъ ѡслобѣднѣхъ господство ми, кромѣ данка и вѣнске, а иногѣо цю годѣ сѣ достонѣтъ ѡтъ тѣхъ сѣлѣхъ, сѣе да бѣдетъ свѣтомѣ монастырѣ, или житѣо, или вино, или пчѣли, или ино бѣди цю, или глобѣе, никтѣо нинѣ ѡтъ слѣгаѣхъ и правитѣлѣхъ господства ми и посланнѣицѣхъ послаѣемнѣхъ по слѣжбаѣхъ господства ми, да не смѣетъ нещѣо вѣзѣти ѡтъ тѣхъ више реченнѣхъ сѣлѣхъ монастырѣскиѣхъ, нѣ да си мѣтѣхѣатъ егѣменѣи и съ неговѣми посланнѣици съ тѣми сѣли и цю имъ потреба бѣдетъ, по законѣ да си ѡтъ нѣхъ ѡзнимаютъ а нинѣ никтѣо, ни ѡтъ еднѣи вѣщи да нѣхъ нещѣо не бантѣютъ, понеже ктѣо би сѣ покѣсна ѡтъ нашнѣхъ слѣгаѣхъ и правитѣлѣхъ да имъ нещѣо досадитъ, такоѣи нѣматъ вѣзпрѣнѣти велико зло и ѡргѣю ѡтъ господства ми, како невѣрнѣикъ и прѣстѣпнѣикъ и посрамитѣлъ сѣемѣ вѣсечнѣистномѣ нами дарованномѣ хрисѣовѣла, ежѣ дахѣомъ вѣ стѣврѣжденѣе вѣсѣхъ вишереченнѣихъ.

Сѣщеже и по сѣмрѣти нашѣи, когѣо изѣберетъ господѣ Бѣгѣ ѡбладати землѣю ѡггровѣлахинѣскою или ѡтъ нашѣго сѣрдѣчнагѣо плода, ѡтъ синѣвѣ господства ми или ѡтъ нашнѣхъ сѣроднѣикъ или, по нашѣхъ грѣхѣвѣхъ, ѡтъ иноплѣменнѣикъ, ащѣ почѣтетъ и поновитъ и стѣврѣдитъ настоѣщѣи нашъ хрисѣовѣла ежѣ даровахѣомъ свѣтомѣ храмѣ

¹ «и Бадастра... хѣ.ї» scos din pergament prin tăiere, completat după copia slavă.

² Loc rupt.

прѣсвѣтѣн и прѣблагословеннѣн владичици нашон и Богородици, присно дѣвы Маріи, того господь Богъ да зкрѣпит и съхранит шт въсехъ зль въ господствѣ его и да мѣ ест прѣдстателница прѣсвѣтаа Богородица, мати господнѣ на страшном и велицѣ¹ мѣрномъ сѣдѣ; аще ли не поновит, ни ствердѣит, нѣ разорит или нечто шт више писаннѣхъ штимет, таково мѣ да въздасть емѣ господь праведнимъ своимъ сѣдомъ, зде тѣломъ да збѣет и поразит, таможе въ гредѣшимъ сѣде дѣшею, и да мѣ бѣдетъ съпостатница прѣсвѣтаа Богородица на страшнемъ сѣдѣ, яко съпостатникѣ свѣтомъ ее храмѣ и да иматъ зчестіе съ Юдою и Ирѣемъ и съ распешимъи господа и Бога, спаса нашего Исуса Христа и рекшимъи, крѣвь его на нѣхъ и на чедѣхъ нѣхъ, еже ест и бѣдетъ, аминь.

Сижѣ сѣт свѣдѣтели сѣемъ нашѣмъ хрисовѣдъ: късе свѣщенинѣи митрополитъ куръ Іларіонъ и жѣпанъ Драгичъ велики дворникъ, жѣпанъ Кръстѣанъ, жѣпанъ Бадѣзетъ Здрѣцкѣ, жѣпанъ Станко логочетъ, жѣпанъ Дѣтко банъ, жѣпанъ Дѣдюлъ¹ Данчюлъ комисъ, Строе спатаръ, Димитръ пѣхарникъ, Радулъ и Драгомѣр страторници, Колецъ и Станъ и Кокора мали дворници.

И азъ начрѣтахъ¹ въ настоленѣмъ градѣ Бѣкѣрѣци, мѣсеца мартѣа сѣ днѣ, въ лѣтѣ хѣв.

Царствующѣмъ господѣмъ нашѣмъ Исусѣмъ Христѣмъ, емѣше слава, дрѣжава, честнѣ и поклонаніе съ безъ начелнимъ его шѣцемъ и благымъ и животворѣщимъ дѣхомъ, въ вѣкы, вѣкомъ, аминь.

† Іw Владъ вѣвѣгда, милостѣа Божѣа господинь.

† Am auzit spunînd în atotsfînta scriptură că fericit este cel ce a aflat înţelepciunea, însă nu este mai bun decât cel ce se teme de Dumnezeu, precum glăsuieşte în Pilde: «începutul înţelepciunii este teama de domnul, căci unde este teama de domnul, acolo sînt toate cele bune, căci cel ce se teme de Dumnezeu, urăşte relele, ci se îndeletniceşte întotdeauna de fapte bune». Care bunătaţi, se cuvine nouă a zice? Acelea pe care preacurata şi cinstita gură a domnului le-a spus, adică a iubi pe domnul Dumnezeuul tău din tot sufletul şi din toată puterea ta, de asemenea şi pe aproapele tău şi celelalte. Şi precum preasfîntul duh, prin gura lui David a spus, care este: «Îndulceşte-te întru domnul şi-ţi va da rugămintea inimii tale». Care este cea mai bună îndulcire a acestei dumnezeieşti îndulciri? Aceea însă este dumnezeiasca îndulcire, care cu dragoste din inimă aleargă către dumnezeieştile, sfîntitele hramuri şi de acolo culege dumnezeiasca îndulcire, ca de la izvorul mîntuirii, care este sănătate sufletească, în acelaşi timp şi trupească. Dacă deci acestea sînt bune, cu atît mai mult este de folos a ridica şi a înfrumuseţa atotcinstitele şi sfîntitele hramuri.

Care deci şi eu, în Hristos Dumnezeu, binecredinciosul şi de Hristos iubitorul, Io Vlad voievod şi domn, din mila lui Dumnezeu, stăpînînd ţara Ungrovlahiei

¹ Text ilizibil.

și al părților de peste munți, Amlașului și Făgărașului herțeg. Am binevoit cu bunăvoință și cu inimă curată ca să proslăvesc pe domnul Dumnezeu care ne-a proslăvit și pe mîntuitorul nostru Iisus Hristos și pe atotcinstifa și prea neprihănită lui mamă, născătoare de Dumnezeu și pururea fecioară Maria. Căci am văzut marea silință către atotcinstitul hram, care este în numele atotcinstitei uspenii a preasfintei născătoare de Dumnezeu și pururea fecioară Maria, cu cîtă silință de trudă iubitoare s-au sîrguit bunii și credincioșii și preacinstiții noștri vlasteli, jupan Barbul Craiovescul cu frații săi, jupan Pîrvul și Danciul și Radul și au ridicat din temelie atotcinstitul mai sus zisul hram per fiul numit Bistrița și l-au înfrumusețat cum se cuvine și au dăruit satele anume: Plaviceani pe Șaoaș cu tot hotarul și viile și cu zeciuală din vin, cît se cuvine de la acea ocină, oricît este hotarul lor și Brîncovenii toți și Gîndeani și Vădastra, pe care au cumpărat-o de la Vladul, pentru 15 000¹ aspri și Potelul și cu Balta Albă și Pîrîul tot și Mălureanii, i-a dăruit jupan Hamza. Și iarăși încă au dăruit acei vlasteli Bogdăneștii de la Codmeana toți și țigani anume: Curchi cu copiii săi și Mela cu copiii săi și Iovan cu copiii săi și frații lui Iovan, Dode și Dija, cu copiii săi și Bran cu copiii săi și Tudor cu copiii săi și Novac cu copiii săi și fiul lui Mușain cu copiii săi și Curchi cu copiii săi și Chita cu copiii săi și Iana cu copiii săi și Briia cu copiii săi și alt Briia cu copiii săi. Acestea toate le-au dăruit acei vlasteli. Și încă mult credinciosul și preacinstitul vlastelin al domniei mele, jupan Staico logofăt, a dăruit o vie de la Căzănești, ca să fie sfintei mănăstiri.

De aceea și domnia mea și preaiubiții fii ai domniei mele, Radul voievod și Mircea, am dăruit acelei mai sus scrise atotsfintei mănăstiri.

Și încă a dăruit domnia mea cășăritul din județul Vilcea, oricît este hotarul județului Vilcea; și încă am dăruit și vama de la Secui pe Jiu, toată.

Acestea toate, pe care le-am dăruit mai sus sfintei mănăstiri, să fie de ocină și de ohabă, cît va trăi domnia mea și cît vor trăi preaiubiții fii ai domniei mele, mai sus zișii Radul voievod și Mircea, să fie pentru întărirea sfintei mănăstiri și dumnezeieștilor călugări și rugători, părintelui egumen ieromonah chir Macarie și după aceea celor ce vor fi nastavnici și tuturor celor în Hristos frați, să le fie de hrană, nouă și părinților noștri de veșnică pomenire și după aceea celor ce vor fi, copiii noștri și rudelor.

De aceea, cu aceste mai sus zise sate nimeni să nu se amestece pentru că le-a slobozit domnia mea de toate slujbele și dăjdiile, afară de dare și de oaste, iar orice alta ce se cuvine de la acele sate, toate să fie ale sfintei mănăstiri sau grîu sau vin sau stupi sau alta orice sau gloabe, nimeni altul dintre slugile și dregătorii domniei mele și cei trimiși pentru slujbele domniei mele, să nu cuteze să ia ceva de la acele mai sus zise sate mănăstirești, ci să se amestece

¹ Pasajul: « Vădastra . . . 15 000 » este scos din pergament prin tăiere, dar a fost completat după copia slavă.

egumenul și cu trimișii lui la acele sate și ce vor avea nevoie, după lege să-și ia de la ele, iar alții nimeni, pentru niciun lucru să nu-i tulbure, pentru că cine s-ar încumeta dintre slugile și dregătorii noștri să-i supere cu ceva, unul ca acela va primi mare rău și urgie de la domnia mea, ca un necredincios și călcător și batjocoritor al acestui atotcinstit și de noi dăruit hrisov, pe care l-am dat pentru întărirea tuturor acestora mai sus zise.

Încă și după moartea noastră, pe cine va alege domnul Dumnezeu să stăpânească țara Ungrovlahiei sau din rodul inimii noastre, dintre fiii domniei mele sau dintre rudele noastre sau, pentru păcatele noastre, din alt neam, dacă va cinsti și va înnoi și va întări hrisovul nostru de față pe care l-am dăruit sfântului hram al preasfintei și prea binecuvântatei stăpînei noastre și născătoare de Dumnezeu, pururea fecioara Maria, pe acela domnul Dumnezeu să-l întărească și să-l păzească de toate relele în domnia lui și să-i fie sprijinitoare preasfînta născătoare de Dumnezeu maica domnului, la cumplita judecată cea fără de fățarnicie. Dacă însă nu va înnoi nici va întări, ci va nimici sau va lua ceva din cele mai sus scrise pe unul ca acela să-l răsplătească domnul cu dreapta lui judecată, aici să-lucidă și să-l nimicească cu trupul, acolo însă, la judecata viitoare, cu sufletul și să-i fie potrivnică preasfînta născătoare de Dumnezeu la cumplita judecată, ca un potrivnic al sfântului ei hram și să aibă parte cu Iuda și cu Arie și cu cei ce au răstignit pe domnul, Dumnezeu și mîntuitorul nostru Iisus Hristos, și au spus, sîngele lui asupra lor și asupra copiilor lor, ceea ce este și va fi, amin.

Aceștia sînt martorii acestui hrisov al nostru: preasfințitul mitropolit chir Ilarion și jupan Draghici mare vornic, jupan Cîrstian, jupan Badea, ginerele lui Udriște, jupan Staico logofăt, jupan Deateo ban, jupan Dediul...¹, Danciul comis, Stroe spătar, Dimitru paharnic, Radul și Dragomir stratornici, Colțea și Stan și Cocora vornici mici.

Și am scris eu...¹ tier, în cetatea de scaun București, luna martie 16 zile, anul 7002 <1494>. Domnului, împăratului nostru Iisus Hristos, slavă, stăpînire, cinste și închinăciune cu tatăl său cel fără de început și cu duhul bun și făcător de viață, în vecii vecilor, amin.

† Io Vlad voievod, din mila lui Dumnezeu, domn.

Arh. St. Buc., S. I., nr. 91 (Bistrița XXIII/1).

Orig., perg. (45×39), pecete atîrnată, căzută.

Cu o copie slavă din sec. XVII și o trad. din 1844; alte traduceri ibidem, mss. 192 f. 8—9v. și f. 263—264, 202 f. 159v.—162 și 713 f. 855—856.

Fotocopie la Academia Republicii Socialiste România, XX/87.

EDIȚII. Trad. Tocilescu, *Doc. ist.* I, 156—157; *D.I.R., B.*, 224—226.

¹ Text ilizibil.

1494 (7002) aprilie 1, București.

Vlad Călugărul voievod dăruiește m-rii Govora satul Ioneștii și seliștea Corbeni.

† Милостѣм Божиимъ, Ыв Влад воевода и господинъ, сынъ Влада великаго воеводе. Дават господство ми сие повелѣнїе господства ми свѣтомъ монастирѹ вт Говора, храмѹ иже въ шентѣли прѣсвѣтїи владичицѹ нашон Богородице и приснодѣвѣи Марии и славное еѣ успенїе и молебникѹ господства ми шцѹ егѹменѹ кѹр попѹ Ивана и въскѣм таже в Христѣ братїе живѣющимъ въ свѣтѣмъ мѣсто тон, понеже покѹпи господство ми тоган село що се зовет Иванци въси и съ селищомъ що се зовет Корбѣни за хъс аспри, вт дѣщере Житїанѣа и вт сыновемъ его.

Сего радї имъ дадохъ и господство ми, тако да имъ сѣтъ бѣ шчинѹ и шхабѹ и ни вт когоже непотѣкновено, по шризмѹ господства ми.

Свѣдѣтелїе: жѹпан¹ Драгичъ велики дворникъ, жѹпанъ Барбѣа Кралевски, жѹпанъ <Кръстїанъ>¹ бивши дворникѹ, жѹпанъ Станко логофетъ, Тѹдоръ вистїаръ, Данчюа комисъ, Ялбѣа столникъ, Димитрѹ пѣхарникъ, Строе спатаръ, Радѣа и Драгомїръ страторници.

И азъ, Банъ, еже писахъ, въ столни градъ Бѣкѣрци, мѣсеца апрїа а дѣнь, въ лѣто хъв.

† Ыв Влад воевода, милостїа Божїа господинъ.

† Din mila lui Dumnezeu, Io Vlad voievod și domn, fiul marelui Vlad voievod. Dă domnia mea această poruncă a domniei mele sfintei mănăstiri de la Govora hramul care este locașul preasfintei stăpînei noastre, născătoare de Dumnezeu și pururea fecioară Maria și slăvitei ei uspeni și rugătorului domniei mele, părintelui egumen chir popa Ioil și tuturor celor în Hristos frați, care trăiesc în acel sfînt loc, pentru că a cumpărat domnia mea acest sat care se chiamă Ioneștii toți și cu seliștea care se chiamă Corbeni, pentru 7 000 aspri, de la fiicele lui Jitianul și de la fiii lui.

De aceea le-am dat și domnia mea, ca să le fie de ocină și de ohabă și de nimeni neatins, după porunca domniei mele.

Martorii: <jupan>¹ Draghici mare vornic, jupan Barbul Craiovescul, jupan <Cîrstiian>¹ fost vornic, jupan Staico logofăt, Tudor vistier, Danciu comis, Alb stolnic, Dimitru paharnic, Stroe spătar, Radul și Dragomir stratornici.

¹ Loc rupt.

Și eu, Ban, care am scris în cetatea de scaun București, luna aprilie 1 zi, în anul 7002 <1494>.

† Io Vlad voievod, din mila lui Dumnezeu, domn.

Arh. St. Buc., S. I., nr. 92 (Govora V/1).

Orig., perg. (21,5×21), pecete aplicată, căzută.

Cu două traduceri, una din 1842, cealaltă tot din prima jumătate a sec. XIX. Alte traduceri ibidem, mss. 234 f. 93, 447 f. 113 și 463 f. 60.

Fotocopie la Academia Republicii Socialiste România, XX/88.

EDIȚII. Trad. D.I.R., B., 226—227.

249

1494 (7002) iunie 5, Rușii logofătului.

Vlad Călugărul voievod întărește lui Cîrjeu și altora seliștea Recica lui Dabul.

† Милостѣмъ Божіѣмъ, Іѡ Владъ воевода и господинъ въсен земли Уггровладѣискон, синь великаго Владъ воеводе. Даватъ господство ми сие повелѣние господства ми слагамъ господства ми Кръжеѡ съ синовѣ си, Дръгичю и Бонча и Станчюк и Радѣлъ и еще колѣко синовѣ мѡ Богъ припѣтит и Радѣмирѡ съ синовѣ си, Дабѣл и Житиан и Станка и еще колѣко синовѣ мѡ Богъ припѣтит и Ганго съ дѣцями си, Радѣлъ и Лепа и еще колѣко синовѣ мѡ Богъ припѣтит и Дабѣл съ братиѣ си и съ синовѣ имъ, колѣко имъ Богъ припѣтит, тако да имъ естъ селѣнѣ зовомѣ Рѣчка Дабѣловъ съ вѣстами и съ вѣсомъ хотаромъ Дабѣловъ, понеже юмъ извадѣше ѡтъ предъ господство ми съ вѣ болѣри, та се заклеше како имъ естъ ѡчина дѣдина.

И пакѣ Кръжеѡ и Радѣмиръ и Ганго съ синовѣ имъ да имъ естъ ѡчина зовомѣ Гѣлане съ вѣсомъ хотаромъ, понеже извадѣше предъ господство ми къ болѣри, та мартѣрѣсаше како имъ естъ ѡчина дѣдина.

Сего радѣ имъ дадохъ и господство ми тако да имъ сѣтъ въ ѡчинѣ и въ ѡхабѣ нѣмъ и синовѣмъ нѣхъ и вѣнѣчетомъ и прѣвѣнѣчетомъ и нѣ ѡтъ когоже непотѣкновено, по ѡризмѡ господства ми.

Сѣвѣдѣтели: жѣпанъ Драгичъ велики дворникъ, жѣпанъ Станко логофѣтъ, Тѣдоръ вѣстѣнаръ, Данчюкъ комѣсѣ, Яльѣ столѣникъ, Димитръ пѣхарникъ, Строе спатаръ, Димитръ портаръ, Злате малѣ логофѣтъ, Радѣлъ и Драгомиръ страторѣнѣци.

И азъ, Радѣлъ Фѣркевъ бѣвшѣи ключаръ, еже писахъ ѡ Рѣсѣнъ логофѣтовѣ, конъ Трѣговѣнѣце, юнѣе е дѣнѣ, въ лѣтѣ хъзѣ.

† Іѡ Владъ вѣвѣжда, милостѣмъ Божіѣмъ господинъ.

† Din mila lui Dumnezeu, Io Vlad voievod și domn a toată țara Ungrovlahiei, fiul marelui Vlad voievod. Dă domnia mea această poruncă a domniei mele slugilor domniei mele Cîrjeu cu fiii săi, Drăghici și Voicea și Stanciul și Radul și încă cîți fii îi va lăsa Dumnezeu și lui Radumir cu fiii săi, Dabul și Jitiian și Staica și încă cîți fii îi va lăsa Dumnezeu și lui Gliga cu copiii lui, Radul și Leia și încă cîți fii îi va lăsa Dumnezeu și lui Dabul cu frații lui și cu fiii lor, cîți le va lăsa Dumnezeu, ca să le fie seliștea numită Recica lui Dabul cu bălțile și cu tot hotarul lui Dabul, pentru că au scos-o înaintea domniei mele cu 12 boieri, de au jurat că le este ocină, dedină.

Și iarăși lui Cîrjeu și lui Radomir și lui Gliga cu fiii lor, să le fie ocină numită Gulie cu tot hotarul, pentru că au scos-o înaintea domniei mele 24 de boieri, care au mărturisit că le este ocină, dedină.

De aceea, le-am dat și domnia mea, ca să le fie ocină și de ohabă lor și fiilor lor și nepoților și strănepoților și de nimeni neatins, după porunca domniei mele.

Martorii: jupan Drăghici mare vornic, jupan Staico logofăt, Tudor vistier, Danciul comis, Alb stolnic, Dimitru paharnic, Stroe spătar, Dimitru portar, Zlate logofăt mic, Radul și Dragomir stratornici.

Și eu, Radul al lui Furcă fost clucer, care am scris în Rușii logofătului, lângă Tîrgoviște, iunie 5 zile, în anul 7002 <1494>.

† Io Vlad voievod, din mila lui Dumnezeu, domn.

Muz. de ist. Buc., nr. 30.387.

Orig., perg. (20×28,5), pecete aplicată, căzută.

Cu o trad. din sec. XIX și o copie a ei; altă copie ibid., ms. 31.277 f. 47.

EDIȚII. Trad. D.I.R., B., 227. Facs. *Ibidem*, 388.

250

1494 (7002) iulie 15, Tîrgoviște.

Vlad Călugărul întărește mai multora o parte de moșie la Precenude-Sus.

† Милостїѡм Божїѡм, Їѡ Влад конвода <и господинь>¹ въсен земли Уггровладхїнскон, синь велик<ааго> Блада конводе. Дават господство ми сие повелѣнїе господства ми сазгам <господства>¹ ми по име Рад съ анепсен мѡ и съ синови нх и Драгѡл съ анепсен си и съ синови нх и Рошка съ анепзен мѡ и съ синови нх.....¹ алога съ анепсен мѡ и съ синови нх и Радѡлъ съ братїа си и съ

¹ Loc rupt.

анѣѣн мѣ н съ синови нѣх и Драгислав съ анеѣн мѣ н синови нѣх и Драган съ анеѣн мѣ н съ синови нѣх, яко да им ест учина ꙗ Преченꙗ Горнꙗ ѡт трети деа половинꙗ, понеже им ест права и стара учина дѣдина.

Потом мартѣрнса и жѣпан Крѣстїан дворник пред господство ми како съ пред неѣа мартѣрнсаан кї болѣри како жвнпа внше писани чловеѣци дрѣже ѡт нѣх предедов ꙗ Преченꙗ ѡт трети деа половинꙗ. Тако нѣх вставнѣх и господство ми по речн жѣпанꙗ Крѣстїанꙗ да дрѣже ѡт трети деа половинꙗ, како съ дрѣжани и до съга.

Гего радї им дадох и господство ми да им ест въ учинꙗ и въ хѣабꙗ тем и синовом им и вѣнꙗчетом и прѣвѣнꙗчетом им. И прѣдалика да нѣст въ нѣх и ни ѡт когоже непотѣкновено, по речн господства ми.

Писах Мнѣхана въ настоани град Трѣговище, мѣсеца июліа еї дѣнь, в лѣт х.зв.

† Іw Влад вивекѡда, милостїа Божїа господинѣ.

† Din mila lui Dumnezeu, Io Vlad voievod <și domn>¹ a toată țara Ungro-
vlahiei, fiul marelui Vlad voievod. Dă domnia mea această poruncă a domniei
mele slugilor <domniei>¹ mele anume: Radu cu nepoții săi și cu fiii lor și Dragul
cu nepoții săi și cu fiii lor și Roșca cu nepoții săi și cu fiii lor și . . .¹ aloia cu nepoții
săi și cu fii lor și Radul cu frații săi și cu nepoții lui și cu fiii lor și Draghislav
cu nepoții lui și cu fiii lor și Drăgan cu nepoții lui și cu fiii lor, ca să le fie moșie
la Precenu de Sus, din a treia parte jumătate, pentru că le este dreaptă și
veche ocină, dedină.

După aceea, a mărturisit și jupan Cîrstiian vornic înaintea domniei mele,
cum că au mărturisit înaintea sa 12 boieri că acei mai sus scriși oameni au ținut
de la strămoșii lor la Precenu, din a treia parte, jumătate. Astfel i-am lăsat
și domnia mea, după spusa lui jupan Cîrstiian, să ție din a treia parte jumă-
tate, cum au ținut și pînă acum.

De aceea, le-am dat și domnia mea, ca să le fie de ocină și de ohabă,
lor și fiilor lor și nepoților lor. Și prădalica la ei să nu fie și de nimeni neatins,
după spusa domniei mele.

A scris Mihail în cetatea de scaun Tîrgoviște, luna iulie 15 zile, în anul
7002 <1494>.

† Io Vlad voievod, din mila lui Dumnezeu, domn.

Academia Republicii Socialiste România, CVIII/34.

Orig., perg. (19×29), pecete aplicată, căzută.

EDIȚII. Trad. D.I.R., B., 227—228. Facs. *Ibidem*, 389.

¹ Loc rupt.

1494 (7002) iulie 22, Tîrgoviște.

Vlad Călugărul voievod întărește m-rii Govora ocina Pirotu, cu iezerul Pirotului.

† Милостію Божію, Іу Блада коєвода и господинъ вѣсен земли Угровла-хінскон, синъ Блада великаго коєвода. Дават господство мѣ сѣ повелѣніе господства ми храмъ и шентелї прѣчистиѣ владѣчнице наше Богородице и приснодѣкви Марїи и чесное еѣ успенїе и монастыра зовомааго Говора, чеснѣшомъ вцѣ ерѣменъ ермонахъ Доротеи и вѣсем еже ш Христѣ братіям шербѣацнм се вѣ сѣктомъ монастырѣ, іако да им ест шчина цю се зове Пиротъ сва и сѣ езеръ Пиротокъ вѣс и пол шт грѣлъ, понеже прїложн жѣпан Ілѣъ спатаръ сѣктомъ монастырѣ.

Его радї им дадох и господство ми, іако да им ест вѣ шчинъ и вѣ шхабъ и вѣ пицѣ сѣктомъ монастырѣ и ни шт когоже непотѣкновенно, по реч господства ми.

Сѣдѣтелїе: жѣпан Драгич великїи дворник, жѣпан Барбѣл Кралевски, жѣпан Кръстїан бнѣши дворник, жѣпан Станко логофет, жѣпан Тѣдор внстїар, Данчюл комис, Строе спатар, Дмитрѣ пѣхарнїк, Ілѣъ столник, Радѣлъ страторник.

Писан вѣ град Тръговище, месѣца юліѣ кѣ днѣъ, в лѣт хзв.

† Іу Блада коєвода, милостїа Божїа господинъ.

† Din mila lui Dumnezeu, Io Vlad voievod și domn a toată țara Ungrovlahiei, fiul marelui Vlad voievod. Dă domnia mea această poruncă a domniei mele hramului și lăcașului preacuratei stăpînei noastre, născătoare de Dumnezeu și pururea fecioară Maria și cinstitei ei uspenii și mănăstirii numită Govora și preacinstitului părinte egumen ieromonah Dorotei și tuturor celor în Hristos frați care se află în sfînta mănăstire, ca să le fie ocina care se chiamă Pirotu toată și cu iezerul Pirotului tot și jumătate din gîrlă, pentru că a dăruit jupan Albu spătar sfintei mănăstiri.

De aceea, le-am dat și domnia mea, ca să le fie de ocină și de ohabă și de hrană sfintei mănăstiri și de nimeni neatins, după spusa domniei mele.

Martorii: jupan Draghici mare vornic, jupan Barbul Craiovescul, jupan Cîrstian fost vornic, jupan Staico logofăt, jupan Tudor vistier, Danciul comis, Stroe spătar, Dimitru paharnic, Alb stolnic, Radul stratornic.

Scris în cetatea Tîrgoviște, luna iulie 22 zile, în anul 7002 <1494>.

† Io Vlad voievod, din mila lui Dumnezeu, domn.

Arh. St. Buc., S. I., nr. 93 (Govora XXIII/2).

Orig., perg. (27×21), pecete aplicată, stricată.

Cu o trad. din 1848; alte traduceri ibidem, mss. 234 f. 314, 447 f. 301 și 463 f. 29.

Fotocopie la Academia Republicii Socialiste România, XX/89.

EDIȚII. Trad. D.I.R., B., 228. Facs. *Ibidem*, 390.

1495 (7003) martie 24.

Ieromonahul Macarie dăruiește m-rii Govora o vie la Ocne.

† Изволеніем ѡца и съвършеніем сина и поспѣшеніем свѣтаго дѡха, азъ Іермонахъ Макаріе. Да се знаетъ како приложихъ виноградъ ѡт Ѡкнахъ, да естъ свѣтомъ монастиръ Говора, храмъ прѣчистыѡ владичицѡ нашѡ Богородицѡ оуспеніе, да естъ инокомъ въ пицѡ и вчинѡ и въ ѡхабѡ и непотѣкновено ни ѡт когоже. Пакъ по моеи съмръти и по съмръти ѡтѣци и братіа цо се тѣкнимъ съшъ нимн, да ми поспаметъ на вѣсѣко лѣто дньъ а̃. И пакъ да се знаетъ какѡ половина ѡт винограда съмъ кѡпна ѡт Ранкѡла, а дрѡга половина естъ била параснта.....¹ да не иматъ сътворити.....¹ Ранкѡла.....¹ родникомъ.

Потомъ, аще кто се покѡснтъ прѣти или разорити сѣю книгѡ, цо се тѣкнимъ съ братіа, макарь и азъ, попъ Макаріе, или ѡт братіа ѡт монастиръ, не иматъ дрѣжати и стврѣдити и поновити, того господѡ Богъ да ѡбнетъ его, на ѡвѡмъ вѣцѣ тѣломъ, а въ бѣдѡщемъ дѡшемъ.

Пакъ по съмръти Іереміа ѡт Ѡзеръ, да не имамъ мѣсто ѡставиити да стонтъ пѡсто, нѡ имамъ тамо прѣбенвати и да имамъ мертикъ на вѣсѣко лѣто а̃ кѡблѡ и полъ ѡт жито и по моеи съмръти, да сѡт и ѡт тои ѡ миръ.

Свѣдѣтелѡе поставлѡемъ: жѡпанъ Ялѡла вистриарю, Іегѡменъ попъ Доробенъ ѡт Козна и попъ Никодимъ проеегѡменъ ѡт Ѡнѣговъ и попъ Данила дѡместигъ и попъ Моушенъ дѡховникъ, иродіѡаконъ Диѡнисіе и Бранко и Некифоръ ѡт Ѡкнахъ и жѡпанъ Ѡпрѣкъ спатаръ ѡт Рибеникъ и Лацко, Ѡнчѣ Цѡефина, Бѡда, Конко, Иванъ, братъ Хачковъ, Ѡтонка Галиановъ, Ѡпрѣкъ, синъ Гергевъ, Ѡтонка, синъ Стефановъ.

И азъ, попъ Драгомиръ писахъ, в лѣтъ х̃зг, мѣсеца марта кд̃ дньъ.

† Cu voia tatălui și cu săvîrșirea fiului și cu ajutorul sfîntului duh, eu ieromonahul Macarie. Să se știe că am dăruit o vie de la Ocne, ca să fie sfîntei mănăstiri Govora, hramul uspenia preacuratei stăpînei noastre, născătoare de Dumnezeu, să fie călugărilor de hrană și ocină și de ohabă și neatins de nimeni. Iar după moartea mea și după moartea părinților și fraților ceea ce m-am tocmit cu ei, să mă pomenească în fiecare an o zi. Și iarăși să se știe că jumătate din vie am cumpărat de la Raicul și cealaltă jumătate a fost părăsită...¹ să aibă a face...¹ Raicul...¹ rudelor.

După aceea, dacă cineva se va încumeta să pîrască sau să strice această carte, pe care am întocmit-o cu frații, măcar și eu, popa Macarie,

¹ Loc rupt.

sau dintre frații din mănăstire, nu va ține și nu va întări și nu va înnoi, pe acela domnul Dumnezeu să-l ucidă în acest veac cu trupul, iar în cel viitor cu sufletul.

Iarăși după moartea lui Ieremia de la Ezer, să nu las locul să stea pustiu, ci să locuiesc acolo și să am mertic pe fiecare an o găleată și jumătate de grâu și după moartea mea, să fie în pace și de aceasta.

Martori punem: jupan Albul vistier, egumenul popa Dorotei de la Cozia și popa Nicodim proegumen de la Sneagov și popa Danil demestig și popa Moisi duhovnic, ierodiaconul Dionisie și Branco și Nechifor de la Ocne și jupan Oprea spătar de la Rîmnic și Lațco, Oncea al lui Ștef, Buda, Voico, Ivan, fratele lui Hacico, Stoica al lui Galian, Oprea, fiul lui Gherghe, Stoica, fiul lui Stefan.

Și eu, popa Dragomir, am scris în anul 7003 <1495> luna martie 24 zile.

Arh. St. Buc., S. I., nr. 94 (Govora XVI/1).

Orig., hîrtie (28×22), pecete aplicată, căzută.

Cu o trad. din sec. XVII; alte traduceri ibidem, mss. 234 f. 291v.—292, 447 f. 369 și 463 f. 129.

Fotocopie la Academia Republicii Socialiste România, XX/90.

EDIȚII. Trad. Odobescu, *Bistrița*, 825; *D.I.R., B.*, 230. Facs. *D.I.R., B.*, 391.

253

1495 (7003) aprilie 19, Tîrgoviște.

Vlad Călugărul voievod întărește lui Stoica moșie în Lumaș și Păr.

Cu mila lui Dumnezeu, Io Vlad voevod și domn a toată țara Rumânească, feciorul marelui Vlad voevod. Dat-am domnia mea această poruncă a domniei mele slugilor domniei mele, Stoicăi cu feciorii lui și cu fata lui, anume Vlădae și cu feciorii ei, ca să le fie lor moșia de la Lumaș toată și iar de la Păr, toată, pentru că aceste moșii sînt bătrîne și drepte moșteniri de baștină ale Stoicăi. Iar după aceea, au venit Stoica înaintea domniei mele, de au înfrățit pe fie-sa, Vlădaia, preste moșiile lui ce s-au scris mai sus, preste toate, ca să-i fie lui în loc de fecior. Și domniei mele au dat un cal.

Drept aceea, am dat lor și domnia mea, ca să le fie lor moșiile stătătoare și ohamnice, lor și feciorilor lor, nepoților și strănepoților lor. Și oricăruia dintru dînșii i s-ar întîmpla mai nainte moarte, iar întru dînșii prigonire să nu fie, ci să fie moșiile și bucatele lui, feciorilor și fetei lui, Vlădaiei. Iar alții nimenea amestec să nu aibă și de nimenea să nu să clătească, după zisa domniei mele.

Iată dar și mărturii am pus domnia mea pe: jupan Drăghici vel vornic și jupan Cîrstian biv dvornic și jupan Pîrvul și jupan Staico logofătul i jupan

Teodor vistier i Danciul comisu i Stroe spătar i Dumitru păharnicu i Albul stolnic i Radul și Dragomir postelnicii.

Și s-au scris în orașul Tîrgoviștei, aprilie 19, leat 7003 <1495>.

Arh. St. Buc., S. I., nr. 95 (Sadova III/1).

Traducere din sec. XIX.

Alte traduceri ibidem, mss. 295 f. 137, 355 f. 190—191, 715 f. 1077 și la Academia Republicii Socialiste România CMLXX/104.

EDIȚII. Trad. Donat, *Banul Mărăcine*, 33—34; Nicolăescu-Plopșor, *Mon. j. Dolj*, 34—35; *D.I.R.*, B., 230—231.

254

1495 (7003) iunie, Tîrgoviște.

Vlad Călugărul voievod întărește lui Stanciu două vie și un pomet.

† Милостѣм Божѣм, Іу Вллад конекода и господинѣ въсен земан Оуггровлахѣнскою, синѣ Вллада великаго конекода. Дават господство ми сѣе повелѣніе господства ми Станчѣла съ синове си, тако да мѣ ест виноград синове Младѣнов и wt синове Гѣтѣк, понеже ю покѣпи wt синове Младин и wt синове Чѣте¹ wt вси за вѣ флорини. И потом пак кѣпи вокне wt Блѣкѣла и wt Борчѣ и wt Радѣль за д флорини и еѣ аспри. И паки Станчѣла съ синове си да мѣ ест дрѣго виноград Данок и Рѣдиницев, понеже ю кѣпи wt Дан и wt синове Рѣдиниц, wt Дни и wt Станислав, за д флорини. И господство ми дадоше кон.

Сего радѣ им дадох господство ми тако да им сѣт въ учинѣ и въ шѣбѣ и да нѣст волен ни єдин вратити ни виноград, ни вокне нѣ да им сѣт непотѣкновени по рече господства ми.

Сведетели: жѣпан Драгич велики дворник, жѣпан Крѣстиган бивши дворник, жѣпан Станко логошет, Тѣдор вистигар, Данчул комис, Димитрѣ пѣхарник, Ялевъ столник, Строе спатар, Радѣль постелник. Исправник, Злате логошет.

Яз, Крѣлинг, пис въ настоани град Трѣговище, мѣсеца юнѣ въ лѣт хѣг.

† Іу Вллад конекода, милостѣм Божѣм господинѣ.

† Din mila lui Dumnezeu, Io Vlad voievod și domn a toată țara Ungrovlahiei, fiul marelui Vlad voievod. Dă domnia mea această poruncă a domniei mele lui Stanciul cu fiii săi, ca să-i fie via filor lui Mladin și a filor lui Seate, pentru că a cumpărat de la fiii lui Mladin și de la fiii lui Ceate¹, de la toți pentru 12 florini. Și după aceea, iarăși a cumpărat un pomet de la Vîcul și de la Borcea și de la Radul, pentru 4 florini și 15 aspri. Și iarăși lui Stanciul cu fiii lui să-i fie altă vie a lui Dan și a lui Rădiniță, pentru că a cumpărat-o

¹ Așa în text.

de la Dan și de la fiii lui Rădiniță, de la Diia și de la Stanislav, pentru 4 florini. Și domniei mele au dat un cal.

De aceea, le-am dat și domnia mea, ca să le fie de ocină și de ohabă și să nu fie volnic niciunul să le ia înapoi, nici viile, nici pometul, ci să le fie neatînse, după spusa domniei mele.

Martori: jupan Draghici mare vornic, jupan Cîrstiian fost vornic, jupan Staico logofăt, Tudor vistier, Danciul comis, Dimitru paharnic, Alb stolnic, Stroe spătar, Radul postelnic. Ispravnic Zlate logofăt.

Eu, Cîrlig, am scris în cetatea de scaun Tîrgoviște, luna iunie, în anul 7003 <1495>.

† Io Vlad voievod, din mila lui Dumnezeu, domn.

Academia Republicii Socialiste România, MCCXXXIII/1.

Orig., perg. (25×27,5), pecete aplicată, căzută.

EDIȚII. Slav și trad. Ghibănescu, *Surete*, I, 298–299; Ștefulescu, *Doc. sl.-rom.*, 37–38. Trad. D.I.R., B., 231.

255

1495 (7003) iunie 4.

Radu cel Mare voievod împuternicește m-rea Snagov ca să-și aducă vecini pe moșia Popeși, pe care îi scutește timp de 4 ani de orice fel de dări și slujbe, în afară de oastea cea mare.

† Милостию Божию, Ыу Радѣла воєвода и господинь вѣсен земле Уггрово-влахтинскон, синѣ добраго Блада великаго воєвода. Дават господство ми сѣе повелѣнїе господства ми свѣтомѣ монастырѣ нарицаемни Гнѣгов, храмѣже и шен-тѣли чеснаѣмъ въведенїе прѣсвѣтѣи владичице нашон Богородице и присно девѣи Марїи, тако да сѣт свободни какалѣгерн шт свѣтаго монастыра да си съберет вечїни над нѣхъ учинѣ Попецн. Тако, вара колнцн сѣт и колнцн се четет <находѣт>, а шнн да сѣт свободни през ѣ години шт вѣсехъ слѣжбехъ и дажбехъ великихъже и малихъ, елико се шбрѣтаютъ ѣ землю господства <ми, ни кон господскѣ да не хранет, ни кон да им се не ѣзмет, ни да не пазет, ни дѣшегѣбинѣ да не терат, ни на градѣ, ни на воденицахъ> да не работит, ни кжалѣ да им се не <ѣзметъ тѣчю великѣ> вонскѣ да чинет, а дрѣго нищо. Никто да нѣ <не смѣетъ бантовати>, ни сѣдци, ни бирчїи, ни армашн, ни поводники, ни глобннцн и ни инн ништо шт слѣгѣхъ или шт <правителехъ господства ми <посилаемъ> нѣхъ по милостиннїахъ и по работехъ господства <ми, понеже кон> се би покѣсна бантовати аще и ш власть едннѣ>, то таковинн иматъ <прїати велико зло и шрїѣжъ шт господства> ми, тако невѣрннк и посрамчнтелъ сѣемѣ повелѣнїе господства ми.

Пис., мѣсеца юнїа ѣ днѣ, <въ лѣтѣ> хѣг.

† Ыу Радѣла воєвода, милостию Божию господинь.

† Din mila lui Dumnezeu, Io Radul voievod și domn a toată țara Ungrovlahiei, fiul bunului Vlad marele voievod. Dă domnia mea această poruncă a domniei mele sfintei mănăstiri numite Sneagov, hramul și lăcașul cinstitei văvidenii a preasfintei noastre stăpîne, născătoare de Dumnezeu și pururea fecioară Maria, ca să fie slobozi călugării din sfinta mănăstire să-și adune vecini pe ocina lor, Popeți. Astfel, oricîți sînt și cîți se vor mai <aduna>, iar ei să fie slobozi timp de 4 ani de toate slujbele și dăjdiile mari și mici, cîte se află în țara domniei <mele, nici> cal domnesc să nu hrănească, nici cal să nu li se ia . . . nici . . . să nu păzească, nici dușegubine să nu tragă, nici la cetate, <nici la mori> să nu lucreze, nici găleată să nu li se <ia, numai> oastea <cea mare> să o facă, iar alta nimic. Nimeni să <nu> cuteze să-i turbure, nici sudeț, nici birari, nici armași, nici povodnici, nici globnici și nici nimeni altul dintre slugile sau dintre dregătorii domniei mele, <trimiși> după milostenii și după muncile domniei <mele, pentru că cine> s-ar încumeta să-i turbure <chiar și cu un fir de păr>, unul ca acela va <primi mare rău și urgie de la domnia> mea, ca un necredincios și batjocoritor al acestei porunci a domniei mele.

S-a scris la . . . luna iunie 4 zile, în anul 7003 <1495>.

† Io Radul voievod, din mila lui Dumnezeu, domn.

Academia Republicii Socialiste România, XX/94.

Orig., perg. (29,5×28), deteriorat, pecete timbrată cu legenda: *Їу Радѡа воievoдa <милостію Б(о)жіюм> и господ<ин>.*

Cu o trad. din sec. XVIII, după care s-au făcut completările; altă trad. la Arh. St. Buc., ms. 458 f. 6v.

EDIȚII. Trad. D.I.R., B., 231–232. Facs. *Ibidem*, 392.

256

1495 (7004) septembrie 4, M-rea Glavacioc.

Vlad Călugărul voievod dăruiește m-rii Glavacioc o braniște la Slatina.

† Милостіюм, Божіюм, Їу Влад воievoдa и господинъ въсен земли Оугро-влахїнскон, синъ великаго Влад воievoдe. Дават господство ми сїе повелїніе господства ми свѣтомъ монастырѣмъ въ Глѣвъчовѣ и честнїишомъ ѡцѣ ѿг҃сменѣ кур Бисарїиши и въск҃ іаже ѡ Христе братїе иже живѣщимъ въ свѣтомъ место тои, іако да им ест браница господства ми въ Слатинѣ, варѣ колїко ест забележино, понеже ю дадохъ господство ми свѣтомъ монастырѣмъ въ Глѣвъчов. Сего радї тко че слестнїи въ земли господства ми или въ варашѣ господства ми или въ дрѣгѣ странѣ, а они да прашат ѿг҃сменѣмъ въ Глѣвъчов; докле не ихъ че они

вслободѣти ѿ тои бранищѣ, да слезѣшт ѡни, да не бѣдѣт волицѣ без ѡнихъ знанїа и без ѡнихъ припитанїа да слезѣшт. ꙗко тко че слезѣти, ѡн да платитъ свѣтомѣ монастырѣ ѡу мѣ че бити законъ. ꙗко тко че се нанѣти слезли ѿ бранищѣ без ѡнихъ знанїа, а калѣгерѣ да бѣдѣт волицѣ зло да мѣ чинитъ.

И ти, Татѣле, ѡт Хинцеци, ево те постави господство ми катахъ, да ми пазѣши тои бранищѣ и да ми пазѣши теи пчели, како знаш по добре да се неволнѣсаи. И със сѣю кнѣгѣ господства ми да кликаш ѿ трѣгъ, да слышатъ свакога чловека, ере ю съм даа господство ми свѣтомѣ монастырѣ, ере съм ѡставилъ ѡвон бранищѣ и ѡвон пчели на твои главо, да ѡхъ пазѣши. Инако да нѣст, по речъ господства ми.

Иис септемврїи 4 днѣхъ, ѿ Глѣвѣчовъ, въ лѣтѣ 7004.

† Io Vlad voievodă, milaostiv Bожїа господинь.

† Din mila lui Dumnezeu, Io Vlad voievod și domn a toată țara Ungrovlahiei, fiul marelui Vlad voievod. Dă domnia mea această poruncă a domniei mele sfintei mănăstiri de la Glăvăciov și preacinstului părinte egumen, chir Visarion și tuturor celor în Hristos frați care trăiesc în acel sfânt loc, ca să le fie braniștea domniei mele de la Slatina, oricât este hotărnicită cu semne, pentru că am dat-o domnia mea sfintei mănăstiri de la Glăvăciov. De aceea, cine va intra din țara domniei mele sau din orașele domniei mele sau din altă parte, iar ei să întrebe pe egumenul de la Glăvăciov; pînă ce el nu-i va lăsa să intre în acea braniște, ei să nu fie volnici să intre, fără știrea lui și fără a-l întreba. Iar cine va intra, el să plătească sfintei mănăstiri ce-i va fi legea. Iar cine va fi găsit că a intrat în braniște, fără știrea lor, iar călugării să fie volnici să-i facă rău.

Și tu, Tatule de la Hințești, iată te-am pus domnia mea vătaf, ca să-mi păzești acea braniște și să-mi păzești acei stupi, să te silești cum știi mai bine. Și cu această carte a domniei mele să strigi în târg, să audă orice om, că am dat-o domnia mea sfintei mănăstiri, căci am lăsat acea braniște și acei stupi pe capul tău, să-i păzești. Altfel să nu fie, după spusa domniei mele.

Scris septembrie 4 zile, în Glăvăciov, în anul 7004 <1495>.

† Io Vlad voievod, din mila lui Dumnezeu, domn.

Arh. St. Buc., S. I., nr. 96 (Glavacioc XXII/1).

Orig., perg. (28×21), pecete aplicată, stricată.

Cu o trad. din 1848; alte traduceri ibidem, ms. 223 f. 107 și la Academia Republicii Socialiste România, ms. 1449 f. 272.

Fotocopie la Academia Republicii Socialiste România, XX/91.

EDIȚII. Trad. Mușeteanu, *Glavacioc*, 46–47; *D.I.R.*, B., 232–233. Facs. *D.I.R.*, B., 393.

1495 (7004) septembrie 8, Tîrgoviște.

Vlad Călugărul voievod întărește lui Stanciu Dohoreț părți de ocină la Cîrbești.

† Милоствѣмъ Божіѣмъ, Іу Влад конвода и господинъ въсей земли Угровлахінскои, синъ Влад великаго конводе. Даватъ господство ми сѣе повеленіе болѣринѣ господства ми жѣпанѣ Станчула Дохорецъ и съ синови мѣ, іако да мѣ естъ въ Кръбещи, варе колико естъ делъ попъ Тодерѣ и делъ анеѣтенъ мѣ Стоекъ и делъ Строевъ, понеже ю покѣпнише за сѣѣ флорини. И пакѣ да мѣ естъ въ Кръбещи делъ Къзанова и делъ Дмитрова и делъ Радѣловъ и делъ Ионовъ, понеже ю покѣпнише за лѣ флорини. И господство ми дадоше конъ добѣръ.

Того радѣ мѣ дадохъ и господство ми да мѣ естъ въ вчинѣ и въ вѣхѣхъ и ни вѣтъ когоже непотѣкновено, по речъ господства ми.

Свѣдетелѣе: жѣпанъ Барбѣла бан, жѣпанъ Кръстниан, жѣпанъ Прѣвѣла велики дворникъ, жѣпанъ Станко логофѣтъ, Данчула комисъ, Манѣ вистниар, Яльвѣс спатар, Дмитръ пѣхарникъ, Яльвѣс столникъ, Нѣгъ постелникъ.

И азъ, Храма, писъ въ Тръговище мѣсеца септемврѣи и днѣнь, въ лѣтъ хСД.
† Іу Влад вѣвѣвѣда, милостѣмъ Божіѣмъ господинъ.

† Din mila lui Dumnezeu Io Vlad voievod și domn a toată țara Ungrovlahiei, fiul lui Vlad marele voievod. Dă domnia mea această poruncă boierului domniei mele jupanului Stanciul Dohoreț și cu fiii lui, ca să-i fie la Cîrbești, oricît este partea popii Toader și partea nepotului său Stoe și partea lui Stroe, deoarece le-a cumpărat pentru 16 florini. Și iarăși să-i fie la Cîrbești partea lui Căzan și partea lui Dimitru și partea lui Radul și partea lui Ion, fiindcă le-a cumpărat pentru 30 florini. Și domniei mele a dat un cal bun.

De aceea, i-am dat și domnia mea, ca să-i fie de ocină și de ohabă și de nimeni neatins, după pusă domniei mele.

Martorii: jupan Barbul ban, jupan Cîrstian, jupan Pîrvu mare vornic, jupan Staico logofăt, Danciul comis, Manea vistier, Albu spătar, Dimitru paharnic, Albu stolnic, Neag postelnic.

Și eu, Hrană, am scris la Tîrgoviște, luna septembrie 8 zile, în anul 7004 <1495>.

† Io Vlad voievod, din mila lui Dumnezeu, domn.

Arh. St. Buc., S. I., nr. 97 (Tismania XXXVIII/6).

Orig., perg. (15×27,5), pecete timbrată, căzută.

Cu două traduceri din sec. XIX: una nedată și una din 1845; alte traduceri ibidem, mss. 329 f. 504, 336 f. 138v.—139 și la Academia Republicii Socialiste România, DCCXXXIV/31.

Fotocopie la Academia Republicii Socialiste România, XX/92.

EDIȚII. Trad. D.I.R., B., 233. Facs. *Ibidem*, 394.

<1495 septembrie 15 — 1496 iulie 31>.

Radu cel Mare voievod poruncește lui |Vlaicu să părăsească satul Stoicești, care este al mamei domnului.

† Милостивым Божіѹм, Іу Радѹа конкода и господинѹ. Пишет господство ми тебе Блѹаіко и тако>зи ти говорим господство ми, како ѱ кон час ѱзриши сию книгу <господства ми, а ти> ѱ том час да си натовариши вѹс товар иманіе сва, да <выходиши>¹ вт село гдѹе знаши, ере тон село Стончеци¹ господство ми <дадохъ съм> калѹгернице манке господствѹ ми, ере мѹ сѹ дадени прѹкѹіе>. Тако мѹ ест дидинѹ, шчинѹ.

Сеѹо радї мѹ нѹ повратї <господство ми, тако да им> сѹ шчинѹ и шѹабѹ и ни вт когоже непотѹжковено, по <реч господства ми>.

И ниѹто тон село Стончеци¹ да нѹ не смеет бант<ковати, ни сѹдци>, ни бирчїи, ни поводникари, ни слѹге дворникѹ, <ни слѹге> пѹркѹлабѹ Гергине, ни ни ни ниѹто вт слѹгахъ ни <лт болѹри> господства ми, послаемнѹ по милостехъ и по работахъ господства ми, <понеже> кто се би покѹснл нѹ бант<ковати, а то <такови иматъ>спрїети велико зло и шргню вт господство ми. <Ино не шет> бити, по реч господствѹ ми.

† Іу Радѹа вѹекѹда, милостїѹ <Божїѹ господинѹ>.

† Din mila lui Dumnezeu, Io Radul voievod și domn. Scrie domnia mea ție Vlaicule <și> astfel îți vorbesc domnia mea, ca în ceasul cînd vei vedea această carte <a domniei mele, iar tu> în acel ceas să-ți încarci toată marfa și averea toată, să <pleci> din sat unde știi, căci acel sat, Stoiceștii¹, domnia mea <l-am dat> călugăriței, maicii domniei mele, căci i-a fost dat de zestre. Astfel îi este dedină, ocină.

De aceea i l-am înapoiat domnia mea, ca să-i fie de ocină și de ohabă și de nimeni neclintit, după spusa <domniei mele>.

Și nimeni să nu cuteze să turbure acel sat Stoiceștii <nici județi>, nici birari, nici povodnicari, nici slugile vornicului, <nici slugile> pîrcălabului Gherghina, nici nimeni altul dintre slugile sau <dintre boierii> domniei mele, trimiși după milostenii și după muncile domniei mele, <pentru că> cine s-ar încumeta

¹ S-a încercat o corectare din Стончцин în Стончанн.

să-i turbure, iar unul <ca acela va > primi mare rău și urgie de la domnia mea.
<Altfel să > nu fie, după spusa domniei mele.

† Io Radul voievod, din mila <lui Dumnezeu, domn>.

Arh. St. Buc., S. I., nr. 104 (Govora VI/1).

Orig., perg., fragment, pecete aplicată stricată.

Cu trei traduceri, din 1750, 1843 și 1912; alte traduceri ibidem, mss. 234 f. 123, 447 f. 152v.—153 și 463 f. 18.

Datat de la urcarea în scaun a lui Radu cel Mare și pînă la 1 aug. 1496 (cf. doc. cu această dată).

EDIȚII. Trad. D.I.R., B., 233—234. Facs. Ibidem, 395.

259

<1495 septembrie 15 — 1500>.

Radu cel Mare voievod poruncește lui Detco paharnic să cerceteze cine a cotropit satele m-rii Tismana și să pună hotarele pe unde a fost hotarul vechi.

† Іw Радѣа конвода и господинѣ. Пишет господство ми чиститомѣ жѣпанѣ Дѣтко пѣхарник¹ и такози ти говорим господство ми за радѣ села свѣтомѣ монастырѣ како да нѣ глѣдаши тко нѣ притиснѣши и досадни. Я ти да говориш свакомѣ чловека да се варѣнтѣ ѡд тен села и ѡд вчинѣ свѣтомѣ монастырѣ, да нѣ не бантовати и да мѣ не досадити ни тко ница, понеже нѣ вставнѣ на тебе да нѣ глѣдаш тѣх села и вчинѣ свѣтомѣ монастырѣ Тесменѣ. Кто че бантовати или досадити колико ест единомѣ влас глѣвѣ, а ти да схватиши тоган чловека, да мѣ педѣсаши како знаш по зло.

И да бѣдет хотар покѣде ест бнл старн хотар и покѣде ест хотарисали старн хотарници. Бѣсем чловеком да се варѣет ѡд тѣх села и ѡд тѣх вчинѣ, колико имат свѣтомѣ монастыр Тисмена, ере га съм вставни господство ми на тебе, Дѣтко, да пазниши и да глѣдаши тѣх села и тѣх вчинѣ, да мѣ се не распат и да мѣ не досадити нитко, како да не прѣидет дрѣги рѣд да ми се жаловат калѣгерн прѣд господство ми.

Я ино да нѣст, по реч господства ми.

† Іw Радѣа конвода, милостѣм Божѣм господинѣ.

(Pe verso contemporan): Гловодна.

† Io Radul voievod și domn. Scrie domnia mea cinstitului jupan Deatco paharnic¹ și astfel îți vorbește domnia mea pentru satele sfintei mănăstiri, ca să cercetezi cine le-a cotropit și le-a supărat. Iar tu să spui oricărui om să se ferească de acele sate și de ocina sfintei mănăstiri, să nu le turbure și să nu le

¹ După пѣхарник s-a adăugat: « Радѣа » de altă mină.

supere nimeni cu nimic, pentru că le-am lăsat pe seama ta, să cauți de acele sate și de ocina sfintei mănăstiri Tismenii. Cine le va turbura și le va supăra, cât este un fir de păr din cap, iar tu să apuci pe acel om, să-l pedepsești cum știi mai rău.

Și să fie hotarul pe unde a fost hotarul cel vechiu și pe unde au hotărnicit vechii hotarnici. Toți oamenii să se ferească de acele sate și de acele ocine, cât are sfânta mănăstire Tismena, căci am lăsat domnia mea pe seama ta, Deatco, ca să păzești și să cauți de acele sate și de acele ocine, să nu li se risipească și să nu le supere nimeni, ca să nu mai vină înaintea domniei mele călugării a doua oară, să mi se jeluiască.

Iar altfel nu este, după spusa domniei mele.

† Io Radul voievod, din mila lui Dumnezeu, domn.

Arh. St. Buc., S. I., nr. 124 (Tismana XCII/1).

Orig., hîrtie (28,5×22), pecete timbrată, stricată.

Cu o trad. de la sfîrșitul sec. XVIII; altă trad. ibidem, ms. 329 f. 78.

Datat după domn, pecete și Detco paharnic.

EDIȚII. Trad. D.I.R., B., 235. Facs. *Ibidem*, 397.

260

<1495 septembrie 15 — 1505>.

Radu cel Mare voievod întărește m-rii Tismana satele :Tîrgoviștea, Varovnicul, Petrovița, Jidovștița, Prilepețul și Cecanii Barei.

† Милостивым Божиим, Іу Радѣ воивода и господинѣ въсон землѣ Ѹггровладинской, синѣ предобраго Клада великаго конвода. Дават господство ми сѣе повелѣние господства ми, понеже еше приложихъ скѣтомѣ монастырѣ господства ми Тисменѣ и храмѣже свентели скѣтѣи и прѣчыстѣи и прѣблагословенѣи владичице нашон Богородице и присно дѣви Маріи и чеснаго и славнаго еѣ ѡспение и наставникѣ и ѡчителю славнаго стада Христова нермонахъ кур Ианикии и въскѣм братиамъ елико сѣт въ скѣти монастырѣ, тако да им сѣт села по именѣ: Тръговица къса и Варовникѣл къс и Петровица със поле и със шѣма съ скѣм и Жидовщина по водѣ ѡт ѡбен стране дори до Дѣнарѣ и по Дѣнарѣ и ѡ згоре и ѡ здоле дори до Тръговица и дори до хотар Рѣшавѣ и Прилепецѣл къс и Чеканѣ Барев със поле и със шѣма съ скѣм, понеже приложи господство ми за радѣ почившихъ дѣшѣ родителю господства ми въ вѣчное въспоминание скѣтомѣ монастырѣ, такоже ѡчинихъ заповѣда господство ми, да им ест николиже ѡтречена, до живота господства ми.

Сего радѣ и по живота господства ми, аще тко изволитъ хоте наипаче приложити чин годѣ къ скѣтомѣ монастырѣ, того господѣ Богѣ да помянетъ зде и въ бѣдѣшимъ векѣ. Ѣщеиже ни, да дастъ ѡтветъ на страшномъ и неѡмнѣномъ сѣдѣ и

Да ест проклетъ въ тѣхъ и да ест съ Исда и съ Яригамъ и съ инѣми
Ѹсдене иже възъшлише на господа Бога и кръвъ его на нѣхъ и на чедѣхъ нѣхъ такоже и
всѣдетъ въ вѣки вѣка, аминъ.

† Io Raduа kvevada, milostija Bozija gospodinja.

† Din mila lui Dumnezeu, Io Radul voievod și domn a toată țara Ungro-
vlahiei, fiul preabunului Vlad marele voievod. Dă domnia mea această poruncă
a domniei mele, pentru că încă am adăugat sfintei mănăstiri a domniei mele,
Tismenii și hramului lăcașului sfintei și preacuratei și prea binecuvântatei stă-
pînei noastre, născătoare de Dumnezeu și pururea fecioară Maria și cinstitei și
slăvitei ei uspenii și ieromonahului chir Ianichie și tuturor fraților cîți sînt în
sfînta mănăstire, ca să le fie satele anume: Tîrgoviștea toată și Varovnicul tot
și Petrovița cu cîmpul și cu pădurea, cu tot și Jidovștița pe apă, de amîndouă
părțile, pînă la Dunăre și pe Dunăre în sus, și în jos, pînă la Tîrgoviște și pînă
la hotarul Rîșavei și Prilepețul tot și Cecanii Barei cu cîmpul și cu pădurea,
cu tot, pentru că a dăruit domnia mea sfintei mănăstiri pentru sufletul răposa-
tului părinte al domniei mele, de veșnică pomenire, precum am poruncit domnia
mea, ca să nu le fie niciodată luate înapoi, cît va trăi domnia mea.

De aceea și după viața domniei mele, dacă cineva va voi să dăruiască
ceva mai mult la sfînta mănăstire, pe acela domnul Dumnezeu să-l miluiască
aici și în veacul viitor. Dacă însă nu, să dea răspuns la cumplita și neîndurata
judecată și să fie blestemat de 318 părinți și să fie cu Iuda și cu Arie și cu
alți iudei, care au strigat asupra domnului Dumnezeu, și sîngele lui asupra lor
și asupra copiilor lor, precum și va fi în vecii vecilor, amin.

† Io Radul voievod, din mila lui Dumnezeu, domn.

Arh. St. Buc., S. I., nr. 103 (Tismana III).

Orig., hîrtie (28,5×21), pecete timbrată.

Cu două traduceri din 1846 și 1912; alte traduceri ibidem, A. N., MMDCCLVI/3
și în mss. 330 f. 154 și 335 f. 45.

Datat după egumenul Ioanichie, în vremea lui Radu cel Mare.

EDIȚII. Trad. D.I.R., B., 234. Facs. Ibidem, 396.

261

<1495 septembrie 15 — 1508 aprilie>.

*Radu cel Mare voievod întărește mai multora ocină la Micești, peste
care aceștia s-au înfrățit.*

† Милостію Божію, Їо Радуа вонвода и господинъ въсен земли Угровла-
хинскои, синъ Влада великого вонводе. Дават господство ми сие повеленіе гос-
подства ми слагам господства ми Томе и МиханаѸ и СтанаѸ и КръстианаѸ и
братъчедом нѣхъ, РоманаѸ и ДанаѸ и РадулаѸ и МиклаѸ и МшатаѸ тако да им ест

8 Мичеци, понеже прѣнде баба шемзи чловѣком и синъ бабин, Тома, пред господство ми, та съ съединише съ Миханлом и съ Станом и съ Кръстѣяним и съ Романом и съ Даном и съ Радулум и съ Микшлум над Мичеци, тако да си съ братѣа неразделена въ вѣки.

И Роман, шны да пазит Нѣг, швр. и сина е Тома и да их почестет и съхранит до жиквота их.

† Din mila lui Dumnezeu, Io Radul voievod și domn a toată țara Ungrovlahiei, fiul lui Vlad marele voievod. Dă domnia mea această poruncă a domniei mele slugilor domniei mele lui Toma și lui Mihail și lui Stan și lui Cirstiian și verilor lor, lui Roman și lui Dan și lui Radul și lui Micul și lui Mușat, ca să le fie în Micești, pentru că a venit mătușa acelor oameni și fiul mătușei, Toma, înaintea domniei mele și s-au unit cu Mihail și cu Stan și cu Cirstiian și cu Roman și cu Dan și cu Radul și cu Micul și cu Mușat peste Micești, ca să fie frați nedespărțiți în veci.

Și Roman să țină pe Neag, cumnatul <mătușei> și pe fiul ei, Toma și să-i cinstească . . . și să-i hrănească, cât vor trăi . . .

Academia Republicii Socialiste România, XI/157.

Orig., hîrtie, fragment.

Datat după conținut, în legătură și cu alte documente pentru Micești, precum și după aspectul paleografic.

EDIȚII. Trad. D.I.R., B., 235. Facs. *Ibidem*, 398.

262

<1495 septembrie 15 — 1508 aprilie>.

Radu cel Mare voievod întărește jupanului Iarciul ocină în Osica.

† <Милостѣумъ Божѣин, Іоан Радулъ конвода, сынъ великаго и добраго Блада конвода, владажцими и господствоу<жшми въсеи земли Оуггровлахѣинскон и западанинскимъ странамъ, Ямлашъ и Фогарашъ херцег. Благопроизволи господство ми, своимъ <благымъ произволеніемъ, чистымъ и свѣтлымъ сръ>дцемъ господства ми, и даровахъ господства ми съ въсе честнын, благоверазнын и прѣпочѣтанын, иже надъ въсѣми чѣсти и даровѣ, надстожци хрисовоуа господства ми, сазгамъ, жшпаноу Іарчѣа съ синови мѣ и съ дъщере си, по имѣ. <санци Богъ мѣ припоу<стит, или синови, или дъщери, тако да им ест ѡт Ѡсика трети деаъ, варе <коликко се изберетъ, пшнеже им ест стара и> права шчина, дѣдина. И потѣм прѣнде жшпан Іарчѣа предъ господства ми, та сложн <синовомъ и дъщеремъ си> и еше колико имъ Богъ припоу<стит, или синови, или дъщере, та оуложн <дъщере си <надъ свою шчиноу, да сжт дъ>щери на место синови. Ище рѣднт синови, сами да владаоу<ет шчина, а дъщере.

ДОКЛЕ ЧЕ БИТИ ЖЪПАН Іарчоул жие, самъ да шладдоуѣт ѡчинѣ си, а по смрѣти его..... <И господство ми> дадоше кон добрѣ.

Бего радї имѣ и господство ми дадох, ѡко да им ест въ ѡчинѣ <и въ ѡхвѣѣ, ним и сыновомѣ нхѣ, вноуѣ>тому и прѣвноуѣтому нхѣ, въ вѣкы. И варе комѣ се ѡт нхѣ прилоуѣит <смрѣти прѣжде, а въ нхѣ прѣдалка да> нѣст, ноу да ест вставшїим и ни ѡт когоже непотѣкновенно по шрїзмо <господства ми.

Почлеше ѡт шкѣего кама> и ѡт пчеларства и ѡт скнїего кама и ѡт кжеларства и ѡт сенокоснїа <и ѡт днжмы и ѡт повозѣ и ѡт подводѣ, рекше ѡт вѣсѣх слѣжбах и даждахѣ>, елика се шврѣтает въ самодрѣжавнїх земан господства ми, нхѣто да нх не смеѣт бантовати.

<Щеже и заклннїе поставлѣет> господства ми, кого избереѣт господѣ Богъ по смрѣты господства ми бити господинѣ Блашкон <Земан>.....

† <Din mila > lui Dumnezeu, Ion Radul voievod, fiul marelui și bunului Vlad voievod, stăpînind și domnind <peste toată țara Ungrovlahiei și > al părților de peste munți, Amlașului și Făgărașului herțeg. A binevoit domnia mea cu a sa <bunăvoință, cu inimă curată și luminată > a domniei mele și am dăruit domnia mea acest atotcinstit, cu frumoasă față și preacinstit, <care este de-a-supra tuturor cinstelor și darurilor > hrisovul de față al domniei mele, slugilor <domniei mele > jupanului Iarciul cu fiii lui și cu fiicele lui, anume... <cîți Dumnezeu > îi va lăsa, sau fii sau fiice, ca să le fie din Osica a treia parte, ori <cît s-ar alege, pentru că le este veche și > dreaptă ocină și dedină. Și după aceea, a venit jupan Iarciul în fața domniei mele, astfel a așezat <pe fiii și pe fiicele sale > și încă cîți Dumnezeu îi va lăsa sau fii sau fiice, astfel a așezat pe fiicele sale <asupra ocinei sale, ca să fie > fiicele în loc de fii. Dacă se nasc fii, înșiși să stăpînească ocina, iar fiicele... Iar cît va fi viu jupan Iarciul, singur să-și stăpînească ocina sa, iar după moartea lui... <Și domniei mele > i-au dat un cal bun.

De aceea, le-am dat și domnia mea, ca să le fie de ocină <și de ohabă, lor și fiilor lor >, nepoților și strănepoților lor, în veci. Și oricăruia dintre dînșii i s-ar întîmpla <moarte mîi înainte, iar la ei prădalica să > nu fie, ci să fie celor rămași și de nimeni neatins, după porunca <domniei mele >.

<Începînd de la vama oilor > și de albinărit și de vama porcilor și de găletărit și de cositul finului <și de dijme și de cărături și de podvoade, adică de toate slujbele și dăjdiile > cite se află în țara singur stăpînitoare a domniei mele, nimeni să nu cuteze să-i turbure.

<Încă și blestem pune > domnia mea, pe cine va alege domnul Dumnezeu după moartea domniei mele să fie domnul <Țării > Românești...

Academia Republicii Socialiste România, CCIX/2.

Orig., perg., rupt, lipsindu-i o treime din stînga și sfîrșitul.

Datat din domnia lui Radu cel Mare, după formularul diplomatic (intitulatio).

EDIȚII. Slav și trad. *Panaïtescu*, 283–285, sub <1462–1474>. Trad. *D.I.R.*, B., 132–133, sub <1462–1474>. Facs. *D.I.R.*, B., 349.

<1495 septembrie — 1496 august> 30, 7004, București.

Radu cel Mare voievod întărește m-rii Rusicon, de la Athos, un obroc anual de 3000 aspri.

† Исусе Христосе ника. Сѣнци дѣхумъ Божїимъ водими сѣт, си сѣт синове Божїи, такоже рече божественїи апостоль, емѣже въ слѣд текѣши, ниже правдѣ любителїе и блаженнїи ѡи глас радованїе чаюшии слышати: „Прїидѣте благословеннїи ѡца моего наследѣшите зготованное вамъ царство ѡт сложеннїа мира, възлакаѣ бо се и дасте ми части, възжеждаѣ и напоисте ме, нагъ и ѡдѣаста ме, боленъ и въ темници и послѣжисте ми“. Си жебо гласъ благыя благаа творещїимъ слышати естъ въ кѣпѣже и въ нити въ радость господа своего. Такоже и грѣшнїимъ ѡтсїлаемїимъ въ ѡгнь вѣчнїи, слышати естъ тако не съхранїимъ господа и Бога заповѣдъ и ниже алыща, ниже жеждаща, ниже нага, ниже болна, ни въ темници сѣща не посетившимъ, ни послѣжившимъ имъ. Сїа жебо поминающе, не подобаетъ ѡтлагати дѣни или часи, не вѣдающе въ кѣи часъ господь нашъ прїидетъ и въсако неготовїихъ небѣдещїихъ ѡбрешетъ ихъ. Нѣ жебо аще и тѣшкїимъ времемъ грѣхѡмъ ѡ дрѣжимїи есми аще и лютою стрѣлою вражною грѣхъ радїи зязвихумъ се въсѣко потреба естъ цѣлѣвїи и къ врачю прїтещи лѣпо естъ, нашъ бо подвигѡ мало естъ тѣкмо еже възнавидѣти зла, господа въсе дѣшевно възлюбити въкѣпѣ съ благыими дѣлыи, господнеже благоштробїе велїе естъ, къ въсемъ бо рѣце простираетъ. Самъ бо рече въсѣкѣстнїими своими и чїстїими зѣсти: тако не хощѣ съмрѣти грѣшномѡ, нѣ ѡбратити се емѡ и живѣ бити, не прїидохъ бо, рече, праведнїе призвати, нѣ грѣшнїе на покаанїе и не просто рече грѣшнїе, нѣ на покаанїе, понеже мнози ѡбрази сѣтъ покаанїа, такоже и мнози ѡбїтѣли по мѣре добрїихъ дѣл, дображе дѣла многообразнѣ: любовь, милостїїнїа, постъ, въздръжанїе, къ симъ вѣра, надежда и инаа многа слышимъ ѡт божественїихъ писанїи. Въса жебо на ползѣ намъ, нѣ жебо аще и слышимъ, нѣ не творимъ, яко житенскїими и сѣтнїими мира сего владїими есми попеченїами. Обаче намъ спасово милосрѣдїе възирающе надѣемъ се, яко много грѣшнїихъ и низзвѣкомїихъ милосрѣднѣ възводитъ и милѡетъ и ешеже и синоположенїе не мишае радїи тѣчию ѡбращенїа.

Зримъ жебо въ настоѣщаа времена въ многїихъ нѣждахъ и скрѣбѣхъ свѣтїе божїе црѣкве и царскїе и свѣщеннїе монастыре ѡт благочѣстїивїихъ свѣтопочїившїихъ благочѣстнїожившїихъ мѡжїи ѡсїрѣкшїихъ, многїихъ жебо въ коньчнѡе запѣстѣнїе дошедшїихъ радїи змаленїа благочѣстїа зѣи грѣхѡ радїи нашихъ, наипаче въ свѣтѣи Горѣ Йѡнѣстѣи живѣщїихъ естъ чѣстнїи и царекїи монастырь нарицаемїи Рѡшкїи, храмъ свѣтааго велико мѡченика Хрїстова и цѣлѣбнїика Пантелеїмона, егоже видевши ѡсїрѣкшїа ѡт свѣтїихъ прѣжднїихъ хїтїторѣхъ, пачеже ѡт посланнїихъ брѣтїїахъ извѣстнѡ свѣдекъ родїтеа нашъ Іѡвъ Кладъ коньвода, елїко мощно при своемъ живѡтѡ, ѡи ихъ естъ мчлѡвалъ и ѡброкъ свѣтѡмѡ монастырѡ зчїнїилъ и хрїсовѣдъ написалъ.

Сѣми видевши и азъ, Ъу Радѹль вонвода, Божію милостію господинь Блашки, видекъ шбещаніе и хрисовѣла моего родителя, зчиннѹхъ тако да доходетъ братна шт свѣтаго монастыра катагодине да знимаютъ шброкъ, мѣсеца апрѣла или маѣа, по хг аспри, кроме спенза, а братнамъ спенза по ѱ аспри.

Сѣе збо сице шбещаніемъ бити, дондеже есми въ живнѹхъ и въ богоданномъ намъ власти. Шцеже и по нашемъ еже шт здешнѹхъ прѣшшѣствію егоже благоволилъ господь Богъ бити намѣстникъ въ сѣмѹ богоданномъ намъ власти или шт синовъ нашихъ или шт нашихъ сѣродникъ или комѣ Богъ благоволилъ, семѣ господь Богъ да подарѣетъ благо произволеніе еже поновити и штвердѣити настоенъ хрисовѣла и иже въ немъ писанна, аще сице сѣтворитъ, да въздастъ емѣ господь Богъ въ царствіи своемъ блага еже зготова любещіимъ его и да мѣ естъ прѣдстателница и помощница на страшнемъ сѣдѣ прѣсвѣтца Богомати и свѣтѣи велико мѣченикъ и целевникъ Пантелеимонъ. Шцели прѣзритъ и не поновитъ, ни штвердѣитъ, да въздастъ штвѣтъ на страшномъ сѣдѣ.

Басже молимъ ш въсѣкъстнѣи и свѣтѣиличѣ чѣстнѣишнѣи штцѣ, югѣмене, и сѣ богоносними свѣщенныкы и въсѣми старци елико братне се шбретае въ свѣтомъ монастырѣ, аще можетъ бити безъ досажденна, да се въ поменикъ свѣтонъ проскомидинъ въ пишете наши дѣдове: Ъу Владъ вонвода и монахѣа Бѹпразѣна и родѣтель, монахѣа Пахомна и манка монахѣа Самонида и азъ Ъу Радѹль вонвода и подрѣжѣ ми господжа Каталина и братна Владѣла и Мирча и да ни се поетъ въкѣпѣ свѣтаа литѣргѣа сѣ коливкомъ и прилѣккомъ въ единъ дѣнь въ недеѣ конъ ви благопроизволилъ, господѣ поспѣшествѣющѣ емѣже слава въ вѣки, аминъ.

Тыже, свѣти згодниче, въсе свѣтѣи, велико мѣчениче и целевниче Пантелеимоне, прѣими шд насъ малое сѣе приношеніе, іакоже господь нашъ и Богъ приетъ едовѣе шнонъ две цѣти и молитвѣникъ есди ш насъ къ Христѣ Богу, іако да твоими молитвами сподобитъ ни шрѣдствовати въсѣдшнѣо къ въсѣкъстномѣ твоемѣ храмѣ и милость шт Христа Бога сими шбрази злѣчнѣи на страшномъ сѣдѣ въсенарѣднаго позорища и многоаго испитаніа. Тогда сѣ въсе царицею и въсемъ застѣпницею припадше змоли праведнаго сѣдѣи шставленіе многнѹхъ сѣгрешеннѣи нашихъ даровати намъ и своѹхъ благъ да не лишитъ ни нѣ да помнѣетъ ни, іако милостивъ и чѣловѣколюбивъ Богъ, емѣже слава сѣ штцемъ кѣпно и синомъ и свѣтѣимъ дѣхомъ въ вѣки, аминъ.

Писъ мѣсеца¹ лъ дѣнь, въ градъ Бѣкѣрѣцѣ, въ лѣто хѣд.

† Іѣсе Христосъ, ника. Ъу Радѣла вивѣла, милостѣа Божѣа господинь.

† Iesus Hristos invingător. Ciți se poartă cu duhul lui Dumnezeu, aceia sînt fiii lui Dumnezeu, precum spune dumnezeiescul apostol, căruia pe urmă mergîndu-i cei iubitori de dreptate, așteaptă să audă acel glas fericit de bucurie: « Veniți, binecuvîntații părintelui meu, să moșteniți împărăția pregătită vouă de la întemeierea lumii, căci am înfometat și mi-ați dat să mîncînc, am însetat și mi-ați dat să beau, gol și m-ați îmbrăcat, bolnav și în temniță și mi-ați slujit».

¹ Ilizibil.

Acesta dar glas bun îl vor auzi făcătorii de bine împreună și cu intrarea în bucuria domnului lor. De asemenea, și păcătoșilor trimiși în focul veșnic le va fi dat a auzi că nu au păzit poruncile date lor de domnul Dumnezeu și nici pe cel înfometat, nici pe cel însetat, nici pe cel gol, nici pe cel bolnav, nici pe cel ce este în temniță nu i-au cercetat, nici nu i-au slujit. Acestea dar amintindu-ne, nu se cuvine a întîrzia ziua sau ceasul, neștiind în ce ceas va veni Domnul nostru și ne va afla nepregătiți și fără veghere. Ci dacă sîntem împovărați de greaua povară de păcate, dacă cu cumplita săgeată a diavolului sîntem răniți, fiecăruia îi este nevoie să se grăbească la vraci pentru tămăduire, căci nevoița noastră este mică: numai a urî cele rele, a iubi pe domnul din tot sufletul, împreună și cu fapte bune, căci îndurarea domnului este mare, căci către toți își întinde mîinile. Căci singur spune cu atotcinstita și curata lui gură: «Nu vreau moartea păcătosului, ci să se îndrepte și să fie viu, căci n-am venit, spune, să chem pe cei dreπți, ci pe cei păcătoși la pocăință», căci sînt multe chipuri ale pocăinței, precum și multe locașuri după măsura faptelor bune, faptele bune sînt cu multe chipuri: dragoste, milostenie, post, înfrînare, către acestea, credința, nădejdea și alte multe le auzim din dumnezeiasca scriptură. Toate sînt deci spre folosul nostru, dar deși le auzim, nu le facem, ci sîntem copleșiți de cele lumești și de deșertăciunile lumii acesteia. Totuși privind, nădăjduim la mila mîntuitoare, că ne va înălța cu milă ca pe niște mult păcătoși și copleșiți căzuți în jos și ne va milui și încă și de jertfa fiului nu ne lipsește numai pentru îndreptarea noastră.

Vedem deci în vremile de acum sfințele, dumnezeieștile biserici și sfințele, împărăteștile mănăstiri în multe nevoi și supărări, rămase sărăcite din vremea bărbaților binecinstitori și sfîntrăpoșați care au trăit în bună cinstire, multe ajunse deci chiar la deplină pustiire din pricina micșorării buneicinstiri, vai pentru păcatele noastre, mai ales este cea aflătoare la sfîntul munte Athos, cinstita și împărăteasca mănăstire numită Rusească, hramul sfîntului marelui mucenic al lui Hristos și tămăduitor Panteleimon, pe care văzînd-o sărăcită din vremea sfinților ctitori de mai înainte, mai ales făcîndu-se cunoscut de către frații trimiși la dînsul, părintele nostru Io Vlad voievod, pe cît a putut în timpul vieții sale, i-a miluit și a făcut un obroc sfîntei mănăstiri și a scris un hrisov.

Aceasta văzînd și eu, Io Radul voievod, din mila lui Dumnezeu, domn al Țării Românești, văzînd făgăduința și hrisovul părintelui meu, am așezat ca să vie frații de la sfînta mănăstire în fiecare an, să ia obrocul în luna aprilie sau mai, cîte 3000 aspri, afară de cheltuială, iar cheltuiala fraților cîte 400 aspri.

Acestea dar am făgăduit să fie așa, cît timp vom fi între cei vii și în stăpînirea dată nouă de Dumnezeu. Încă și după trecerea noastră dintre cele de aici, pe cine va binevoi domnul Dumnezeu să fie înlocuitor în această stăpînire dată nouă de Dumnezeu sau dintre fiii noștri sau dintre rudele noastre sau pe cine va binevoi domnul Dumnezeu să-i dăruiască acestuia bunăvoință ca să înnoiască și să întărească hrisovul de față și cele scrise într-însul. Dacă va face

aşa, să-i dea domnul Dumnezeu în împărăția sa bunurile ce le-a pregătit celor ce-l iubesc și să-i fie sprijinitoare și ajutătoare la cumplita judecată preasfânta maică a lui Dumnezeu și sfântul mare mucenic și tămăduitor Pantelimon. Dacă însă va trece cu vederea și nu va înnoi, nici nu va întări, să dea răspuns la cumplita judecată.

Pe voi vă rugăm, o atotcinstite părinte egumene și cu preoții purtători de Dumnezeu și toți stareții, cîți frați se află în sfînta mănăstire, dacă poate să vă fie fără supărare, să scrieți în pomelnicul sfîntei proscomidii pe bunicii noștri: Io Vlad voievod și monahia Eupraxia și pe părinții: monahul Pahomie și maica monahia Samonida și eu, Io Radul voievod și soția mea, doamna Catalina și frații: Vladul și Mircea și să ni se cînte împreună sfînta liturghie cu colivă și băutura într-o zi din săptămîină, care o veți binevoi, cu ajutorul domnului, căruia slavă să-i fie în veci, amin.

Tu, însă sfînte cel plăcut lui Dumnezeu, atot sfîntul, mare mucenice și tămăduitorule, Panteleimoane, primește de la noi acest mic dar, precum și domnul și Dumnezeu nostru a primit cei doi bani ai văduvei și fii rugător pentru noi către Hristos Dumnezeu, ca, cu rugăciunile tale, să ne învrednicească să ne sîrguim din tot sufletul către atotcinstitul tău hram și să dobîndim în acest chip milă de la Hristos Dumnezeu la cumplita judecată: privescerea tuturor popoarelor, cu multă cercetare. Atunci împreună cu împărăteasa tuturor și mijlocitoarea tuturor căzînd să rogi pe judecătorul cel drept să ne dăruiască nouă iertarea păcatelor noastre cele multe și să nu ne lipsească de bună-tățile sale, ci să ne miluiască, ca un Dumnezeu milostiv și iubitor de oameni, căruia să-i fie slavă cu tatăl și cu fiul și sfîntul duh, în veci, amin.

Scriș în luna . . . ¹ 30 zile, în cetatea București, în anul 7004 <1495—1496>.

† Isus Hristos învingător. Io Radul voievod, din mila lui Dumnezeu, domn.

Academia Republicii Socialiste România, Fotografii, XXVII/16.

Fotocopie după orig., perg. la m-rea Russico de la Athos.

EDIȚII. Slav. *Glasnik*, 1868, 292—295; *Акты Русскаго*, 438—442. Trad. D.I.R., B., 236—237.

264

1496 (7004) ianuarie 31, Craiova.

Radu cel Mare voievod întărește jupanului Hamza satele Călugăreștii și Cîmpul Mare.

† Многостиимъ Божіѡмъ, Ыо Радѡла воєвода и господинъ въ сєи землѡи Уггровъ-владхѡнскон, синъ предобраго Влада воєвода. Даватъ господство ми сѣе повелѣніе господства ми болѣринѡ господства ми жєпанѡ Хамза и съ синовѡи мѡи и анеѡце емѡ Хамза, іако да имъ естъ Кълаѡгъреци въ сѡи и Голємо Поле, понеже имъ естъ

¹ Ilizibil.

БЛА СТАРА УЧИНА, ДОСТИЖЕНА СЪС СЛЪЖЕУМ ПРИ ШИЦѢ ГОСПОДСТВА МИ РАДУЛА
ВОЕВОДА И УТ РОДІТЕЛѢ ГОСПОДСТВА МИ БЛАД ВОЕВОДА.

Его радї им дадох и господство ми да им ест въ учинѣ и въ ухабѣ и
ни ут когоже непотѣжковено, по реч господства ми.

Исѣ ꙗ Кралува, мѣсца генарїа ла, въ лѣтѣ хЗД.

† Іу Радул в вевлада, милостїа Божїа господинь.

† Din mila lui Dumnezeu, Io Radul voievod și domn a toată țara Ungro-
vlahiei, fiul preabunului Vlad voievod. Dă domnia mea această poruncă a dom-
niei mele boierului domniei mele jupanului Hamza și cu fiii lui și cu nepotul
lui, Hamza, ca să-i fie Călugăreștii toți și Cîmpul Mare, pentru că le-a fost
veche ocină, dobîndită cu slujba în vremea unchiului domniei mele, Radul
voievod și de la părintele domniei mele, Vlad voievod.

De aceea, le-am dat și domnia mea, ca să le fie de ocină și de ohabă și
de nimeni neatins, după pusă domniei mele.

S-a scris la Craiova, luna ianuarie 31, în anul 7004 <1496>.

† Io Radul voievod, din mila lui Dumnezeu, domn.

Arh. St. Buc., S. I., nr. 98 (Cozia).

Orig., hîrtie (28,5×21), pecete aplicată, stricată.

Cu trad. din 1847.

Copie slavă cu trad. la Academia Republicii Socialiste România, XI/256.

Fotocopie ibidem, XX/93.

EDFIII. Slav. *Miletić-Agura*, 347. Trad. Ghibănescu, *Vlad Vodă*, 138; *D.I.R.*,
B., 238. Facs. *D.I.R.*, B., 250.

265

<1496—1508> aprilie 6, Cornățel.

*Radu cel Mare voievod scutește de orice fel de dări satele m-rii Tis-
mana, anume: Tismana, Ceauri, Corbi, Podeni, Ploștina și Clecevăț.*

† Божїею милостїею, Іу Радул воевода и господинь въсем земан Уггровлахї-
искон, синь Блада добраго воеводе. Дават господство ми сие повеление господ-
ства ми въсем села цю сѣ подрѣчни свѣтомѣ монастырѣ нарицаемо Тисмана,
храмѣ спенїе прѣсвѣтен, чистен и прѣблагословенен владичице нашон Богородице
и присно дѣвен Марїи, тако тая села, нарицаема Тисмана и Чаурн и Корби и
Подѣни и Площина и Клечевци, тако да сѣт свободни ут въсехъ слѣжбахъ и
дажбахъ, елико се находитъ въ самодръжавнон земан господства ми, како сѣ били
свободни въ прѣвопочинишѣхъ господахъ и въ дѣни родїтелеа господства ми Блада
воеводе, тако да сѣ свободни и при наше господство, до гдѣ ни Богъ ѕздръжитъ
въ нашон власти, они да сѣ свободни, ни работѣ господства ми да не рабо-
таютъ, ни дшгѣвѣнна ут село монастырско да се не ѕзиматъ ни глоба, то ни кон
да им се не ѕзиматъ, ни днжма, ница да се не ѕзиматъ ут села монастырска и

НИКТО ДА ИХ НЕ СМѢТ БАНТОВАТИ, <НИ> БАНИ, ТО НИ СЛЪГЕ БАНОВЕ, НИ БИРЧНИ, НИ СЖДЦИ, ТО НИ СЛЪГИ ГОСПОДСТВА МИ, НИ БОЛѢРИ, НИ ПРАВИТЕЛѢ ГОСПОДСТВА МИ, ПОСЛАЕМИ ПО МИЛОСТИ И ПО РАБОТАХЪ ГОСПОДСТВА МИ, ЕРЕ КТО БИ СЕ ПОКЪСНА БАНТОВАТИ ИХЪ, МАКАР И ВЛАС ЕДИН, ТО ТАКОВИ ИМАТЪ ВЪСПРИЕТИ БЕЛИКО ЗЛО И ШРГНУ ШТ ГОСПОДСТВО МИ. ИНО ДА НѢСТ.

И ПАКИ ДАДОХЪ ГОСПОДСТВО МИ СѢКТОМЪ МОНАСТИРЪ КЖЕЛИ ЖИТО КЪ ПО ВОДЕ МОТРСЪ, РАЗВЕ СЕЛА МОНАСТИРСКА. И НИКТО ДА ИМ НЕ СМЕТ ЗАДРЪЖАТИ НИ ЕДНО ЗРЪНО ШТ ТИИ КЖЕЛОВЕ, ЕРЕ КЕ ЗЛО ПАТИТЪ ШТ ГОСПОДСТВО МИ.

ПИСЪ КОРНЕЦЕЛ, АПРИЛІА МѢСЦА, 5 ДАКЪ.

И ДИЖМАРИ И ВАМЕШИНИ ДА НЕ ШЗИМАТЪ ПЕРПЕРИ ШТ ПОПИ И ШТ СЖНДІИ МОНАСТИРСКИ, ЕРЕ ГЕ ЗЛО ПАТИТЪ.

† Іо Радѹл воіевѹда, милостїа Божїа господинѹ.

† Din mila lui Dumnezeu, Io Radul voievod și domn a toată țara Ungrovlahiei, fiul bunului Vlad voievod. Dă domnia mea această poruncă a domniei mele tuturor satelor care sînt în stăpînirea sfintei mănăstiri numite Tismena, hramul uspenia preasfintei, curatei și prea binecuvîntatei stăpînei noastre, născătoare de Dumnezeu și pururea fecioară Maria, aceste sate numite: Tismana și Ceauri și Corbi și Podeani și Ploștina și Clecești, să fie slobode de toate slujbele și dăjdiile, cîte se află în țara de sine stătătoare a domniei mele, cum au fost slobode sub domnii mai înainte răposați și în zilele părintelui domniei mele Vlad voievod, așa să fie slobode și în domnia noastră; pînă cînd Dumnezeu ne va ține în stăpînirea noastră, ei să fie slobozi, nici să nu lucreze munca domniei mele, nici să nu se ia dușegubină din sat mănăstiresc, nici gloabă, apoi nici cal să nu le ia, nici dijmă, nimic să nu se ia din satele mănăstirii. Și nimeni să nu cuteze să-i turbure, <nici> banii, nici slugile banilor, nici birari, nici sudeți, nici slugile domniei mele, nici boieri, nici dregătorii domniei mele, trimiși după milosteniile și după muncile domniei mele, că cine s-ar încumeta să-i turbure, măcar cu un fir de păr, unul ca acela va primi mare rău și urgie de la domnia mea. Altfel să nu fie.

Și iarăși am dat domnia mea sfintei mănăstiri 12 găleți de grîu pe apa Motrului, în afară de satele mănăstirii. Și nimeni să nu cuteze să le oprească nici un grăunte din acele găleți, căci va păți rău de la domnia mea.

Scris la Cornețel, luna aprilie 6 zile.

Și dijmarii și vameșii să nu ia perperii de la popii și de la județii mănăstirești, căci vor păți rău.

† Io Radul voievod, din mila lui Dumnezeu, domn.

Arh. St. Buc., S. I., nr. 99 (Tismana).

Orig., hirtie (30×21,5), pecete timbrată.

Cu o trad. de la sfîrșitul sec. XVIII; altă trad. ibidem, ms. 329 f. 77v.—78.

Datat din domnia lui Radu cel Mare.

EDIȚII. Trad. D.I.R., B., 238—239, sub <1496—1508> aprilie 8. Facs. *Ibidem*, 400.

1496 (7004) aprilie 14.

Radu cel Mare voievod dăruiește m-rii Govora satul Ionești, seliștea Corbenilor și o vie din hotarul Copăcelului cu vinăriciul domnesc și boieresc.

Име господине призвах и вист мнѣ помощник.

† Бъ Христа Бога благоверны и Христолюбивы, Ъу Радѹл воевода и господинь, синь добраго и великаго Влада воеводе, милостію Божію съдръжьщѣми и владающѣми въсѣа землѣа Зггровлахѹнскон, ѡт благаго Бога пришедшѣми въ ѡме, благопронзволихѡм съ въсем истинѹим и честим сръдцем, тако благодѣтъ и похваалъ въздати благомѡ Богѡ, ѹже своим хотѣнїем и благостїа нам ѡт своихъ благъ даровавшомѡ и на прѣстолѣ родїтели нашихъ прежде почившихъ насъ съпосадившомѡ и тѣхъ богоданныѡ властѣ намъ вържичившомѡ.

Сего радї въсем сръдцемъ въжделевше къ свѣтїимъ и богѡбкрашенїимъ Божїимъ цръквамъ, наипачеже къ нареченномѡ свѣтомѡ монастырѡ рекомомѡ Говора, храмѡже свѣтѣи прѣчистѣи владичици нашои Богородици и присно дѣвѹ Марїи, егоже ѡбетшавша видѣхѡм, ѡставша ѡт свѣтопочившихъ дѣдовъ нашихъ. Сего радї потрѣдивши се въздвнгохѡм, елико мощно ѡсновнхѡм. По снхѡше и приложнхѡм село къ подрѣчїе свѣтомѡ монастырѡ, Ивнациїи въси и селищѣ Корвѣномъ, понеже нѹ кѡпи господство ми ѡт Бордѣ и ѡт жѡпаницѣ мѡ Ънка, дѣщера Житїанова и ѡт синови Микѡлови, за рѣкѣ флорини згрѣски и виноградъ ѡт хотаръ Копъчѣаѡ и съ винаричемъ ѡт тонзчъ винограда, господскомъ и болѣрскомъ, понеже га кѡпи господство ми и ѡт синови ежнѣсеви, ѡт Ѣпрѣ и ѡт Иванко и ѡт Радѹл, за хг аспри.....¹

Сего радї мѡ дадохъ и господство ми, тако да мѡ сѡт въ ѡчинѡ и въ ѡхаѡѡ, въ пищѣ свѣтимъ, божественнѡ инокомъ, намже вѣчноѡ въспомнанїе, ни ѡт когоже непотѣкновенно, по речъ господства ми.

Ѣщеже и заклинанїе поставлѣетъ господство ми: по сѡмрътнѡ господства ми, кого избѣретъ господѣ Богѣ вѣтнѡ господинь Влашконъ Земли или ѡт сръдичнаго плода господства ми или ѡт сръродникъ господства ми или, по грѣсѣхъ нашихъ, ѡт инноплеменникъ, да аще почитѣтъ и поновитъ и ѡтвердѣитъ и сѡхранитъ, того господѣ Богѣ да почитѣтъ и ѡтвердѣитъ и сѡхранитъ въ господствѣ егѡ; аще ли поперѣтъ и поразитъ и неѡтвердѣитъ сѣе повелѣнїе господства ми, того господѣ Богѣ да поразитъ и поперѣтъ и посрамитъ и ѡбѣтѣ егѡ зде тѣломъ, а въ вѣдѣщихъ кѣщѣ дѡша егѡ и да иматъ ѡчестїе съ Исѡа и съ Ърїамъ и съ инѣми ѹдѣне, еже къзѡпише на господа Бога и спаса нашего и крѣкѣ егѡ на нихъ и на чѣдохъ нѹ, такоже естъ и бѡдетъ въ вѣки, аминъ.

¹ Loc alb de aproximativ 7—8 cuvinte.

Еже сѣтскѣ дѣтелѣ: жѣпан Драгич Бинтилескѣ, жѣпан Барбѣл Кралекски, жѣпан Прѣвѣл дѣорник, жѣпан Станко логофет, жѣпан Тѣдор вѣстияр, Данчюл колнис, Димитрѣ пѣхарник, Стрѣе спатар, Изкоранѣл столник, Радул и Драгемир страторници.

И азъ, Корлат, еже писахъ, мѣсеца априліа дѣ, въ лѣтѣ хзд.

† Іw Радул вѣвекѣдѣ, милостѣа Божѣа господинѣ.

Numele domnului am chemat și mi-a fost mie ajutor.

† În Hristos Dumnezeu, binecredinciosul și de Hristos iubitorul, Io Radul voievod și domn, fiul bunului și marelui Vlad voievod, din mila lui Dumnezeu, ținând și stăpânind toată țara Ungrovlahiei, de la bunul Dumnezeu mi-a venit în minte, de am binevoit cu toată inima adevărată și cinstită, ca să aduc binefacere și să ridic laudă bunului Dumnezeu, care cu voia lui și cu bunătatea lui ne-a dăruit pe noi din bunurile sale și ne-a așezat pe scaunul mai dinainte al răposaților noștri părinți și ne-a încredințat nouă stăpânirea lor, dată de Dumnezeu.

De aceea, din toată inima am dorit către sfințele și de Dumnezeu împodobite biserici dumnezeiești, mai ales către numita sfință mănăstire care se chiamă Govora, hramul sfintei, preacuratei stăpînei noastre, născătoare de Dumnezeu și pururea fecioară Maria, pe care am văzut-o părăsită, lipsită de sfintrăposații străbunii noștri. De aceea, ne-am trudit s-o ridicăm, s-o întemeiem, pe cît ne-a fost cu putință. După aceasta, am mai dăruit un sat în stăpînirea sfintei mănăstiri, Ioneștiu toți și seliștea Corbeanilor, pentru că le-a cumpărat domnia mea de la Bordea și de la jupanita lui, Anca, fiica lui Jitiian și de la fiii lui Micul, pentru 120 de florini ungurești și via din hotarul Copăcelului și cu vinăriciul de la acea vie, domnesc și boieresc, pentru că a cumpărat-o domnia mea de la fiii băneasei, de la Oprea și de la Ivanco și de la Radul, pentru 3000 aspri.

De aceea, i-am dat și domnia mea, ca să-i fie de ocină și de ohabă, de hrana sfinților, dumnezeieștilor călugări, nouă de veșnică pomenire, de nimeni neatins, după spusa domniei mele.

Încă și blestem pune domnia mea: după moartea domniei mele, pe cine va alege domnul Dumnezeu să fie domn al Țării Românești sau din rodul inimii domniei mele sau din rudele domniei mele sau, pentru păcatele noastre, din alt neam, dacă va cinsti și va înnoi și va întări și va păzi, pe acela domnul Dumnezeu să-l cinstească și să-l întărească și să-l păzească în domnia lui; dacă însă va călca și va nimici și nu va întări această poruncă a domniei mele, pe acela domnul Dumnezeu să-l lovească și să-l nimicească, să-l batjocorească și să-l ucidă aici cu trupul, iar în veacurile viitoare sufletul său și să aibă parte cu Iuda și cu Arie și cu ceilalți iudei care au strigat asupra domnului Dumnezeu, mîntuitorul nostru și sîngele lui asupra lor și asupra copiilor lor, cum este și va fi în veci, amin.

Aceștia sînt martorii: jupan Draghici Vintilescul, jupan Barbul Craiovescul, jupan Pîrvul vornic, jupan Staico logofăt, jupan Tudor vistier, Danciul comis, Dimitru paharnic, Stroe spătar, Izvoranul stolnic, Radul și Dragomir stratornici. Și eu, Corlat, care am scris în luna aprilie 14 zile, în anul 7004 <1496>.

† Io Radul voievod, din mila lui Dumnezeu, domn.

Arh. St. Buc., S. I., nr. 100 (Govora V/2).

Orig., perg. (42×42), pecete atîrnată, căzută.

Cu o trad. din 1842 și o copie a ei; alte traduceri ibidem, mss. 234 f. 93v.—94, 447 f. 113v.—114 și 463 f. 61.

Fotocopie la Academia Republicii Socialiste România, XX/94.

EDIȚII. Trad. D.I.R., B., 239—240. Facs. *Ibidem*, 401.

267

1496 (7004) iunie 18, M-rea Glavacioc.

Radu cel Mare voievod întărește m-rii Govora un sălaș de țigani.

† Милостїѡм Божїѡм, Ыѡ Радѡл конкода и господинь късен земли Зггроклахїнскон, синьѡ Влада великаго конкода. Дават господство ми сїе повелѣнїе господства ми свѣтомѡс монастырѡс шт Govora, яко да мѡс ест един циганин по имѣ Никѡла със децями си, понеже га ест дла Шѣфан на съмрътъѡ, къда се ест зчинна класгер, како да мѡс ест за дѡшѡс. И пак потом га ест и кѡпна господство ми шт синови Шѣфанѡс, за хѡф аспри.

Сего радї га даде и господство ми свѣтомѡс монастырѡс да мѡс ест къ шчинѡс и къ шхабѡс и ни шт когоже непотъкновенно, по реч господства ми.

И азѡ писах, Станчюл граматикѡс, къ свѣтомѡс монастырѡс Главачок, мѣсеца июнїа нїї, къ лѣт хѡд.

† Ыѡ Радѡл кивекѡда, милостїѡм Божїѡм господинь.

† Din mila lui Dumnezeu, Io Radul voievod și domn a toată țara Ungrovlahiei, fiul marelui Vlad voievod. Dă domnia mea această poruncă a domniei mele sfintei mănăstiri de la Govora, ca să-i fie un țigan, anume Nicula cu copiii lui, pentru că l-a dat Ștefan la moarte, cînd s-a făcut călugăr, ca să-i fie pentru suflet. Și iarăși după aceea l-a și cumpărat domnia mea de la fiii lui Ștefan, pentru 1500 aspri.

De aceea, l-a dat și domnia mea sfintei mănăstiri, ca să-i fie de ocină și de ohabă și de nimeni neatins, după spusa domniei mele.

Și am scris eu, Stanciul gramatic, în sfînta mănăstire Glavacioc, luna iunie 18, în anul 7004 <1496>.

† Io Radul voievod, din mila lui Dumnezeu, domn.

Arh. St. Buc., S. I., nr. 101 (Govora XXVII/1).

Orig., hîrtie (21×21), pecete aplicată, căzută.

Cu trad. din 1797; altă trad. ibidem, ms. 447 f. 400.

Copie slavă cu trad. la Academia Republicii Socialiste România, XI/257.

Fotocopie ibidem, XX/95.

EDIȚII. Trad. D.I.R., B., 240. Facs. Ibidem, 402.

268

1496 (7004) august 1, Tîrgoviște.

Radu cel Mare voievod întărește m-rii Govora sate, vii, țigani și un obroc anual în bani și hrană.

† Бъ Христа Бога благоверни и благочестивни и Христолюбиви Ыв Ра-
дѹл вонвода, синъ двбрааго Блад вонводе, мнлостію Божію съдръжеишми и
вбладаетишми въсви земли Уггровлахтинскон шт благаго Бога пришедшми въ
шме, благопронзколюхом съ въсем истиним и честим сръдцем іако благодѣтъ
и похваѡ въздати благомъ Богъ иже сконл хотѣнїем и благостіа нам шт
своихъ благодаровавшомъ и на прѣстоѡ родїтеѡи нашихъ преждепочившихъ нас
съпосадчвшомъ и тѣхъ богоданнѡи властѣ нам вършчвшомъ.

Сего радї въсем сръдцемъ къжделезше къ свѣтним и богошкращенїемъ Бо-
жїимъ цръквам, наипачеже къ нареченномъ свѣтломъ монастырѡ, место зовомы
Говора, храмъ спенїе владичице нашон Богородице, приснодѣвѣи Марїи и на-
стазникъ свѣтомъ монастырѡ кѹр ермонахъ Дворшюю и въсемъ еже ш Христѣ
братїамъ верѣглетимъ се въ свѣти мочастир, егоже шбетшавша видѣхумъ
вставша шт свѣтопочкшихъ дедомъ нашихъ, сего радї потршдивше се въздви-
гохомъ еанко мощно шбнозїхомъ. По сиже приложїхомъ села свѣтомъ монастырѡ
на име: Нжнжшѣцин и съ воденїце на шстїа Тополовѡ, понеже имъ сѣт кшени
шт родїгелѣ господарствѡи ми за хѣ аспре. И потомъ наки да имъ естъ ш Тополов
едѣи бродъ шт воденїцѡ, ере имъ га естъ покшпиа родїтелъ господарствѡи ми шт
Вонко и шт Шточка шт Шрни, за хѣ аспрї. И наки да имъ сѣтъ Ылицин къси,
понеже ихъ покшпиа господарство ми шт Ынки, дѣци Житїанова и шт нинон
синокн, за хѡ аспрї.

Хотарѡ да се знаетъ: Балта Черна и шт тшн Биезшнне и шт тшн Мирн-
лещи и Пискѡ Гѣрницен и Лакѡ Шеркѡшн и шт тшн Кѡкѡла и Тиол и пакъ ш
шчина Ылицинар¹.

¹ Pasajul: «Хотарѡ . . . Ылицинар» este adăugat pe margine, cu altă cerneală, cu indicația locului unde se intercalează.

И пакы да им ест Хинцѣ ска, понеже покъсни господство ми половинѣ шт Дан и шт Кръстѣ и шт синови Блѣкъблови за ѿ аспре, а дрѣга половина ю покъсни жѣпан Етанко логофет шт синови Коинѣски, за ѿ аспре, да мѣ ест въспомѣнаніе господѣ нашемѣ Ісусу Христѣ.

И пакы да им ест ѣ Рибник єднѣ воденицѣ, понеже им ест дедина [шт] шт деда господства ми, Блада конкода.

И пакы да им сѣт Етончанинъ вси, понеже сѣ били дадені прѣкъю манкѣ господствѣ ми шт родітелі еи; ꙗтомъ ю покъсни господство ми шт Бланкѣа, братъ Ялѣбловъ за хѣ аспрѣ, те нѣ прѣложихъ свѣтомѣ монастырѣ¹.

И пакы да им ест ѣ Копѣчел єдинъ виноградъ, понеже ю им късни господство ми шт Епрѣ шт Рибникъ, за хѣ аспре. И пакы да им ест ѣ Копѣчѣл єднѣ виноградъ стара, цю им ест къспена шт деда господства ми, Бладъ конкода; и пакы єднѣ виноградъ, цю га сѣ къспили шт синови попѣ Ялѣксѣ, цю ест ѣ Копѣчелъ, за хѣ аспрѣ. И да им ест єднѣ виноградъ шт Екне, цю ю им ест далъ попа Макарѣе, да мѣ ест помен.

И пакы ещѣ им прѣложихъ шебокъ свѣтомѣ монастырѣ катагоднѣ шт сѣдство Ромонацемъ шт ѣ сила кѣ кѣбелокѣ господскѣ и по ѣ мажѣ морѣна и по ѣ мажѣ шт крапъ и на Белики Днѣ по ѣ аспрѣ непотворно.

И пакы им приложихъ господство ми въсе винаричю шт Титиричѣщи, єлико ест хотарѣ Титиричѣшомъ. И потомъ им приложихъ господство ми шт винаричъ Рибникѣ, цю ест господскѣ, два возилицѣ, по ѣ кедрѣ.

И пакы да им сѣт челедѣ ацигани, по именѣ Никола сѣ синови на имѣ Кръстѣ и Данчюлъ и Крачѣнъ и Неда и Димитрѣ и Етанъ и сѣ дедалъ имъ, понеже сѣ били дадени свѣтомѣ монастырѣ шт Шефанъ шт Рибникъ на сѣмрѣтъ мѣ сѣ своимъ ѣзыкомъ. И потомъ нѣ покъсни господство ми шт синови Шефанови, за хѣ аспре.

Ико да им бѣдѣтъ тѣа късѣ прѣложили на пицѣ инокомъ еже живѣщихъ къ свѣтою монастырѣ и намъ и родітелемъ господства ми къ кѣчное въспомѣнаніе и ни шт когоже непѣтѣжковенно, по шризмѣ господствѣ ми, почевши шт швѣного вама и шт свинного вама и шт пчеларства и шт кѣбеларства и шт сѣнокосниѣ и шт возъ и шт подводъ и шт талпи, рекши шт късеѣ слѣжбаѣ и дажбаѣ, єлико сѣ находитъ къ самодрѣжавнои земли и шласти господствѣ ми. И ништо да нѣ не смѣетъ бантовати, ни сѣдци, ни бирѣи, ни поводицари, ни слѣгахъ или шт правителѣхъ господства ми, послѣаемихъ по мнѣостѣхъ и по работахъ господствѣ ми, понеже тко сѣ би покъспѣна бантовати нѣ аще и ш класъ єдинъ, а то такови имѣтъ въспрѣети велико зло и шргѣю шт господство ми, такоже невѣрникъ и прѣстѣпникъ сѣ повелѣнѣе господства ми.

Ещеже и закѣнаніе поставѣемъ господствѣ ми: по сѣмрѣти господства ми, кого избѣретъ господѣ Богъ бити господинѣ Блѣшконъ Земли или шт сѣродникъ господства ми или шт сѣрѣдѣчнаго плода господства ми или, по грѣсѣхъ

¹ Pasajul: «И пакы да им сѣт Етончанинъ... монастырѣ» este şters cu cerneală roşie.

наших, ѡт иноплеменик, да аще почътет и понокит и стврѣдит и съхранит сню хрисоволѣ господства ми, того господь Богъ да почътет и стврѣдит въ господствѣ его; аще ли непочътет и не стврѣдит и не понокит и не съхранит съ хрисоволѣ господства ми, нѣ разврит и поперет и посрамит, того господь Богъ да га поразит и посрамит въ господствѣ его и да га ѡбнет за дѣлом, а въ бѣдѣщихъ вѣце дѣшѣ его и да иматъ ѡчѣстїе съ Исдоу и съ Ирїа и съ ижеми Юдеѣ еже бѣзъпише на господа Бога и спаса нашего Исуса Христа, кръв его на нихъ и на чедѣхъ ихъ, еже ест и бѣдетъ въ кѣки, амин.

Свѣдетелїе господства ми поставлѣем: жѣпан Драгич Стонокъ, жѣпан Барбѣа Кралевски, жѣпан Кръстїан бивши дворник, жѣпан Прѣвѣа дворник, жѣпан Станко логофет, Тодор протокнетїар, Данчѣа колнис, Драгомир столник, Дѣмитрѣ пѣхарник, Строе мечоноша, Радѣа и Драгомир страторници.

И азъ, Гинъ, еже писахъ ѡ столни градъ Тръговице, мѣсеца аугѣстъ а днь, въ лѣтѣ хъдъ¹.

† Іу Радѣа кивѣда, милостїа Божїа господинь.

† În Hristos Dumnezeu, binecredinciosul și binecinstitorul și de Hristos iubitorul, Io Radul voievod, fiul bunului Vlad voievod, din mila lui Dumnezeu, cîrmuind și stăpînind toată țara Ungrovlahiei, venindu-mi în minte de la bunul Dumnezeu, am binevoit cu toată inima adevărată și curată, ca să aduc binefacere și laudă bunului Dumnezeu care cu voința și cu bunătatea sa ne-a dăruit pe noi din bunurile sale și așezîndu-ne în scaunul părinților noștri înainte răposați și dîndu-ne nouă aceste stăpîniri de Dumnezeu dăruite.

De aceea, cu toată inima am dorit către sfințele și de Dumnezeu înfrumusețatele dumnezeieștile biserici, mai ales către numita sfință mănăstire, locul numit Govora, hramul uspeniei stăpînei noastre, născătoare de Dumnezeu, pururea fecioară Maria și nastavnicului sfintei mănăstiri, chir ieromonah Dorotei și tuturor celor în Hristos frați care se află în sfînta mănăstire, pe care am văzut-o lipsită de sfintrăposații strămoșii noștri, de aceea trudindu-ne am ridicat-o după puteri și am înnoit-o. După acestea, am dăruit sate sfintei mănăstiri, anume: Nănășăștii și cu morile la gura Topolovului, pentru că le sînt cumpărate de părintele domniei mele, pentru 5000 aspri. Și după aceea, iarăși să le fie la Topolov un vad de moară, căci l-a cumpărat părintele domniei mele de la Voico și de la Stoica din Urși, pentru 600 aspri. Și iarăși să le fie Ioneștii toți, pentru că i-a cumpărat domnia mea de la Anca, fiica lui Jitian și de la fiii ei, pentru 6000 aspri.

Hotarul să se știe; Balta Neagră și de acolo, Viezunie și de acolo, Mirilești și Piscul Gîrniței și Lacul Porcului și de acolo Cucuiul și Teiul și iarăși ocina Ioneștilor².

¹ Pasajul: « Свѣдетїа ѿ . . . хъдъ » este scris pe marginea hrisovului.

² Pasajul: « Hotarul . . . Ioneștilor » este adăugat posterior pe margine, cu altă cerneală cu indicația locului unde se intercalează.

Și iarăși să le fie Hințea toată, pentru că a cumpărat domnia mea jumătate de la Dan și de la Cîrstea și de la fiii lui Vîlcu, pentru 700 de aspri, iar cealaltă jumătate a cumpărat-o jupan Staico logofăt de la fiii Voineasei, pentru 800 de aspri, ca să-i fie pomenire domnului nostru Iisus Hristos.

Și iarăși să le fie în Rîmnic o moară, pentru că le este dedină de la bunicul domniei mele Vlad voievod.

Și iarăși să le fie Stoicianii toți, pentru că au fost dați de zestre maicii domniei mele de părinții ei; după aceea i-a cumpărat domnia mea de la Vlaicu, fratele lui Albul, pentru 6000 aspri, de i-am dăruit sfintei mănăstiri ¹.

Și iarăși să le fie în Copăcel o vie, pentru că a cumpărat-o domnia mea de la Oprea din Rîmnic, pentru 3 000 aspri. Și iarăși să le fie la Copăcel o vie bătrînă, care le-a fost cumpărată de bunicul domniei mele, Vlad voievod; și iarăși o vie pe care și-au cumpărat-o de la fiii popii Alexa, care este la Copăcel, pentru 600 aspri. Și să le fie o vie de la Ocne, pe care le-a dat-o popa Macarie, ca să-i fie pomană.

Și iarăși am dăruit obroc sfintei mănăstiri pe fiecare an, din județul Romanaiilor, din 6 sate, 12 găleți domnești și cîte o majă de morun și cîte o majă de crap și la Paști, cîte 1000 de aspri, statornic.

Și iarăși le-am dăruit domnia mea tot vinăriciul din Titiricești, cît este hotarul Titiriceștilor. Și după aceea, le-am dăruit domnia mea din vinăriciul Rîmnicului, cît este domnesc, două butoaie de cîte 100 de vedre.

Și iarăși să le fie sălașele de țigani, anume: Nicola cu fiii, anume Cîrstea și Danciul și Crăciun și Neda și Dimitru și Stan și cu copiii lor, pentru că au fost dați sfintei mănăstiri de Ștefan din Rîmnic, la moartea lui, cu limba lui. Și după aceea, i-a cumpărat domnia mea de la fiii lui Ștefan, pentru 1500 aspri.

Să le fie acestea toate dăruite pentru hrana călugărilor care trăiesc în sfînta mănăstire și nouă și părinților domniei mele spre veșnică pomenire și de nimeni neatins, după porunca domniei mele, începînd de la vama oilor și de vama porcilor și de albinărit și de găletărit și de cositul fînului și de care și de podvoade și de talpe, adică de toate slujbele și dăjdiile, cîte se află în țara și în stăpînirea singur stătătoare a domniei mele. Și nimeni să nu cuteze să-i turbure, nici sudeți, nici birari, nici povodnicari, nici din slugile sau dregătorii domniei mele, trimiși după milostenii și după muncile domniei mele, pentru că oricine s-ar încumeta să-i turbure chiar și cu un fir de păr, unul ca acela va primi mare rău și urgie de la domnia mea, ca un necredincios și călcător al acestei porunci a domniei mele.

Încă și blestem pune domnia mea: după moartea domniei mele, pe cine va alege domnul Dumnezeu să fie domn al Țării Românești sau din rudele

¹ Pasajul: «Și iarăși să le fie Stoicianii . . . mănăstiri» este șters cu cerneală roșie.

domniei mele sau din rodul inimii domniei mele sau, pentru păcatele noastre, din alt neam, dacă va cinsti și va înnoi și va întări și va păzi acest hrisov al domniei mele, pe acela domnul Dumnezeu să-l cinstească și să-l întărească în domnia lui; dacă însă nu va cinsti și nu va întări și nu va înnoi și nu va păzi acest hrisov al domniei mele, ci va nimici și va călca și va batjocori, pe acela domnul Dumnezeu să-l nimicească și să-l batjocorească în domnia lui și să-iucidă, aici trupul, iar în veacurile viitoare sufletul lui, să aibă parte cu Iuda și cu Arie și cu acei iudei care au strigat asupra domnului Dumnezeu și mîntuitorului nostru Iisus Hristos, sîngele lui asupra lor și asupra copiilor lor, ceea ce este și va fi în veci, amin.

Martori punem domnia mea: jupan Draghici al lui Stoica, jupan Barbul Craiovescul, jupan Cîrstiian fost vornic, jupan Pîrvul vornic, jupan Staico logofăt, Todor primul vistier, Danciul comis, Dragomir stolnic, Dumitru paharnic Stroe purtătorul de sabie, Radul și Dragomir stratornici.

Și eu, Sin, care am scris în cetatea de scaun Tîrgoviște, luna august 1 zi, anul 7004¹ <1496>.

† Io Radul voievod, din mila lui Dumnezeu, domn.

Arh. St. Buc., S. I., nr. 102 (Govora VII/1).

Orig., perg. (48×35), pecete atîrnată, căzută.

Cu două traduceri de la sfîrșitul sec. XVIII și din 1843; alte traduceri ibidem, mss, 234 f. 130—132, 447 f. 8—9v., 463 f. 143—144v. și la Mitrcp. Ț. Rcm., CCCXIX/2. Fotocopie la Academia Republicii Socialiste România, XX/96.

EDIȚII. Slav. *Miletic-Agura*, 345—347. Trad. *D.I.R.*, B., 240—242. Facs. *D.I.R.*, B., 403.

269

<1496 septembrie 1 — 1497 august 31> 7005.

Radu cel Mare voievod dăruiește m-rii Tismana moșia Dodăneștii și Fălcăneștii.

«7005 <1496—1497> — Radul voievod, ful lui Vlad voievod, sîntei mănăstiri Tismeanii au închinat moșia Dodăneștii și Fălcăneștii».

După *Cronologia tabelară*, p. 27 (nr. 43).

Rezumat rom.

EDIȚII. *D.I.R.*, B., 242.

¹ Pasajul: «Martori... 7004» este scris pe marginile hrisovului.

1497 (7005) ianuarie 9, Tîrgoviște.

Radu cel Mare voievod întărește m-rii Tismana părți în Cîrbești.

† Милостіѡм Божіѡм, Іѡ Радѡла конвода и господинѣ въсен земан Ѣггровлахїнскон, синѣ Блад добраго конводе. Дават господство ми сие повелѣніе господства ми скѣтомѡ монастырѡ шт Тисмана, храмѡже и шентеан скѣтѣн и прѣблагословеннѣн и присно дѣви Марїи и чесна еѡ успенїе, іако да им ест ѡ Кръбещи дел Къзанок и Дохорецов, понеже мени скѣти монастыр съ Ътонке Дохорецом и съ братїам его, тере дадоше калѡгери Ътонке и братїам его ѡ Корби дел скѣтомѡ монастырѡ и шт господство ми приложнѣ ѡ флорини ѡгрѣски, а шни дадоше скѣтомѡ монастырѡ ннѣ делове шт Кръбещи.

Ъего радї им дадох и господство ми, іако да естѣ скѣтомѡ монастырѡ и скѣтим и божестѣвним иноком къ пищѣ и нам къ вѣчное въспоминанїе и ни шт когоже непотѣкновенно, по шризмѡ господства ми.

Ъедеатели: жѡпан Драгич Ътонков, жѡпан Барбѡл Кралевски, жѡпан Кръстїан бивши дворник, жѡпан Прѣбѡл велики дворник, жѡпан Ътанко логофѣтѡ, Тѡдѡр вистїар, Данчѡл комис, Ътрое спатар, Димитрѡ пѣхарник, Изворанѡ столник, Радѡла и Драгомїр страторници.

И азѣ, Блан, еже писахъ къ столни град Тръговище, мѣсеца генарїа къ Ѡ днѣ, къ лѣт ѡзе.

† Іѡ Радѡла кивекѡда, милостїѡ Божїѡ господинѣ.

† Din mila lui Dumnezeu, Io Radul voievod și domn a toată țara Ungrovlahiei, fiul lui Vlad bunul voievod. Dă domnia mea această poruncă a domniei mele sfintei mănăstiri de la Tismana, hramul și lăcașul sfintei și prea binecuvîntatei și pururea fecioarei Maria și cinstitei ei uspenii, ca să-i fie la Cîrbești partea lui Cazan și a lui Dohoreț, pentru că a schimbat sfînta mănăstire cu Stoica Dohoreț și cu frații lui, de au dat călugării lui Stoica și fraților lui la Corbi partea sfintei mănăstiri și de la domnia mea au adăogat 30 de florini ungurești, iar ei au dat sfintei mănăstiri părțile lor din Cîrbești.

De aceea, le-am dat și domnia mea, ca să le fie sfintei mănăstiri și sfinților și dumnezeieștilor călugări de hrană și nouă de veșnică pomenire și de nimeni neatins, după porunca domniei mele.

Martorii: jupan Draghici al lui Stoica, jupan Barbul Craiovescul, jupan Cîrstiian fost vornic, jupan Pîrvul mare vornic, jupan Staico logofăt, Tudor vistier, Danciul comis, Stroe spătar, Dimitru paharnic, Izvoranul stolnic, Radul și Dragomir stratornici.

Și eu, Ban, care am scris în cetatea de scaun Țirgoviște, luna ianuarie în 9 zile, în anul 7005 <1497>.

† Io Radul voievod, din mila lui Dumnezeu, domn.

Arh. St. Buc., S. I., nr. 105 (Tismana XXXVIII/6).

Orig., perg. (33,5×29), pecete aplicată.

Cu două traduceri de la începutul sec. XIX și din 1845; alte traduceri ibidem, mss. 329 f. 504, 336 f. 139 și la Academia, Republicii Socialiste România, DCCXXXIV/32. Fotocopie la Academia, Republicii Socialiste România, XX/97.

EDIȚII. Slav. *Miletic-Agura*, 347. Slav și trad. Ștefulescu, *Doc. sl.-rom.*, 39—41. Trad. *D.I.R.*, B., 242—243. Facs. *D.I.R.*, B., 404.

271

1497 (7005) martie, Țirgoviște.

Radu cel Mare voievod întărește m-rii Hilandar de la Athos un obroc anual de 5000 aspri.

† Бъ Христа Бога благовѣрнїи, благочестивы и Христолюбивы Ыу Радѹль коевода, синъ великаго Влад коеводе, милостїѹм Божїѹм и Божїем благїим произволенїемъ, владаѹщїѹми и господствѹющїѹми въсея земля Ѣггровлахїинскои и запаинским странам, Ямлашѹ и Фагарашѹ херцег, благопроизволихѹм ѡт господа даннїим ни благим произволенїем честїим срдцем, іако прославити прославлѹшаго ни господа. Се оубо въспомѣнѹше іако мнози земнїими небеснаа прихвѣртошж, іакоже божественаа писанїе свидѣтелствѹет: „Кѹплю творитє, дондеже трѣг ест“. Сего радї поревновахѹм иже преже нас вившїим, иже земнаа мирно прѣпроводише и пакн земнаа земли вставише и къ небесним благїими прилѣпишж се.

Сеже и ми зрѣше и слышеше въждехѹм къ честномѹ монастырѹ зовамаго Хиландар, храмѹ свѣтѣи прѣчистѣи и прѣблагословенѣи владнїици нашои Богороднїи и присно дѣви Марїа и честное ѡ введенїа свѣтаа въ свѣтих, понеже прїидоше братїа ѡт свѣтаго монастыра и принесоше писанїе и шѣщанїе моего родїтелѣ Владѹ коеводе. Сего радї, ѡтци свѣти, ми видехѹмо и примихѹмо свѣти монастыр съ въсем срдцїем и шѣщахѹмо се да се назовемо хиттори свѣтомѹ монастырѹ съ прежднїми свѣтопочевшїх господа и зчинихѹмо шѣрок свѣтомѹ монастырѹ, да приходит братїа ѡт свѣтаго монастыра ката годїне на въскрѣсенїю Христова, да знимают шѣрок свѣтомѹ монастырѹ по хѣ аспри и братїям, кроме шѣрока, спензѹ по ф̃ аспри. Тон се шѣщахѹмо дрѣжати непотжковенно, да ест шѣрок свѣтомѹ монастырѹ и божественим инноком на потребѹ, елико ест нѣжда свѣтомѹ монастырѹ, да се покреплѣт, намже да ест въ вѣчное въспомнанїе. Се же се шѣщахѹмо, докле смо жив и ѹ господствѹ давати.

И по нас, кого избереѣтъ господь Богъ бити господинь Кашкон земли, или шѣ нашего сръдичнаго плода или шѣ нашихъ сръдникъ или шѣ иноплеменикъ, комѣ дастъ Богъ благочестивы, кто понокитъ и ствердѣитъ сѣи хрисовѣла и ствердѣитъ шѣрокъ скѣтомѣ монастырѣ, якоже естъ здѣ вѣчинено или аще наставитъ его дѣхъ скѣтѣи ѿ еще и шѣ више приложити, то таковаго да помнаѣетъ господь Богъ и шкрѣпитъ въ господствѣ его и въ бѣдѣшимъ вѣще да дастъ емѣ господь Богъ полѣчити блага еже шготова любешѣимъ его, еже ш деснѣжѣ прѣдстоанѣа господинѣ да сподобитъ его, амѣн.

Писъ мѣсеца марта, въ настоани градъ Тръговицѣ, въ лѣтъ 738.

† Іу Радѣла виводѣ, милостѣмъ Божѣмъ господинь.

† În Hristos Dumnezeu, binecredinciosul și binecinstitorul și de Hristos iubitorul Io Radul voievod, fiul marelui Vlad voievod, din mila lui Dumnezeu și cu bunăvoința lui Dumnezeu, stăpînind și domnind peste toată țara Ungrovlahiei și al părților de peste munți, Amlașului și Făgărașului herțeg, am binevoit din bunăvoința dată nouă de domnul, cu inimă curată, ca să proslăvim pe domnul, care ne-a proslăvit pe noi. De aceea, amintindu-ne că mulți prin cele pămîntești au dobîndit cele cerești, cum mărturisește dumnezeiasca scriptură: «Faceți cumpărături, cît mai este tîrg». De aceea, am rîvnit către cei care au fost înaintea noastră, care cîrmuind cu pace cele pămîntești și iarăși cele pămîntești pămîntului lăsîndu-le, s-au alipit către bunurile cerești.

Aceasta și noi vîzînd și auzînd, am rîvnit către cinstita mănăstire numită Hilandar, hramul sfîntei, preacuratei și preabinecuvîntatei stăpînei noastre născătoare de Dumnezeu și pururea fecioară Maria și cinstitei ei văvidenii în sfînta sfîntelor, pentru că au venit frații de la sfînta mănăstire și au adus scrisoarea și făgăduiala părintelui meu, Vlad voievod. De aceea, părinți sfinți, noi am văzut și am primit sfînta mănăstire cu toată osîrdia și am făgăduit să ne numim ctitori ai sfîntei mănăstiri împreună cu sfîntrăposații domni de mai înainte și am făcut obroc sfîntei mănăstiri, ca să vie frații de la sfînta mănăstire în fiecare an la Învierea lui Hristos, să ia obrocul sfîntei mănăstiri, cîte 5000 de aspri și fraților, în afară de obroc, cheltuială cîte 500 aspri. Aceasta făgăduim să ținem neclintit, ca să fie obroc sfîntei mănăstiri și dumnezeieștilor călugări de folosință, cît este nevoia sfîntei mănăstiri, să se întărească, iar nouă să ne fie de veșnică pomenire. Aceasta făgăduim a da cît vom fi viu și în domnie.

Iar după noi, pe cine va alege domnul Dumnezeu să fie domn al țării Românești, sau din rodul de inimă al domniei mele sau din rudele noastre sau din alt neam, cui îi va da Dumnezeu dintre binecredincioși, cine va înnoi și va întări acest hrisov și va întări obrocul sfîntei mănăstiri, precum s-a făcut aici, sau îl va îndemna duhul sfînt să adaoge încă mai mult, pe unul ca acela să-l miluiască domnul Dumnezeu și să-l întărească în domnia lui și în veacurile

viitoare să-i dea domnul Dumnezeu să dobîndească bunătățile pe care le-a pregătit celor ce-l iubesc, care s-au învrednicit să stea la dreapta domnului, amin.

Scris în luna martie, în cetatea de scaun Țirgoviște, în anul 7005 <1497>.

† Io Radul voievod, din mila lui Dumnezeu, domn.

Academia Republicii Socialiste România, Fotografii LXXIII/4.

Fotocopie după orig., perg., pecete atîrnată, la m-rea Hilandar de la Athos.

272

1497 (7005) martie <20>, Țirgoviște.

Radu cel Mare voievod dăruiește m-rii Dohiar de la Athos un obroc anual de 3000 aspri.

† Бъ Христа Бога благовѣрнѣи, благочестивы и Христолюбивы, Їв Радѹл воевода, синъ великаго Блад воеводе, милостїѡм Божїѡм и Божїем благїим произволенїем, владажшѣми и господствѣшшѣми въсеж землеж Оуггровлахїнском, ешеже и западинским странам, Ямлаш и Фагараш херцег. Благопроизволихом ѡт господа данїим ни благим произволенїем, честим срѣдцем, тако прославити прославлѣшаго ни господа. Се же въспомѣнѣше тако мнози земнїими небеснаа привѣрѣтошж, такоже божественаа Писанїе свидѣтелствѣет: „Ксплю творите, дондеже трѣг ест“. Се же радї поревновахом, иже прежде нас бившїим, иже земнаа мирно прѣпроводнше и пакн земнаа земан оставнше и къ небеснїим благїими прилѣпнше се.

Се же и ми зрѣше и слышеше, въждедохом къ честномѣ монастырѣ рекомааго Дохїар, храмѣже и шитѣли свѣтих бесплѣтних архїстратига Мїханаа, понеже прїидоше братїа ѡт свѣтого монастыра и принесоше писанїе и шѣщанїе моего родїтелеѣ Бладѹ воеводе. Се же радї, ѡтци свѣти, ми видѣхом и примїхом свѣтїи монастыр съ въсемъ срѣдїем и шѣщахом се да се назовемо хїтиторн свѣтомѣ монастырѣ съ прежднимн свѣтопочевшнх господа и шчиннїхом шѣрок свѣтомѣ монастырѣ, да прїходнт братїа ѡт свѣтого монастыра катагодїне на Бъскресенїе Христоко, да шзнимают шѣрок свѣтомѣ монастырѣ по хг аспри и братїам спенш, кроме шѣрока, по ѱ аспри. Тон се шѣщахом дрѣжати непотѣкновено, да ест шѣрок свѣтомѣ монастырѣ и божественнм иноком на потребѣ, елико ест нѣжда свѣтомѣ монастырѣ, да се покреплѣт, намже да ест въ вѣчное въспомннанїе.

Сїе се шѣщахом докле смо жив и с господствѣ давати. И по нас, кого изберет господь Богъ бити господнѣмъ Блашкомъ Земан или ѡт нашега срѣдечнаго плода или ѡт нашихъ сѣродник или ѡт инноплеменнк, комѣ даст Богъ благочестивнх кто поновит и штерѣдит сїн хрисовѣл и штерѣдит шѣрок свѣтомѣ монастырѣ, такоже ест здѣ въчинено или аще наставит его дѣхъ свѣти еще ш

внше приложити, то таковаго да помилуетъ господь Богъ и укрепитъ въ господствѣ его и въ вѣдѣніимъ вѣце да дастъ емѹ господь Богъ полѣжити блага еже зготова любезнымъ нго и еже въ деснѣхъ прѣдстоиши господни д>¹а сподобитъ се, амин.

Пис мѣсеца мартѣа¹ днь, въ велики пост, въ Понеделникъ велики, въ настоани градъ Тръговице, въ лѣтъ хѣ.

† Іу Радѹа ввекѹа, милостѣа Божѣа господниѣ.

† În Hristos Dumnezeu, binecredinciosul, binecinstitorul și de Hristos iubitorul, Io Radul voievod, fiul marelui Vlad voievod, din mila lui Dumnezeu și cu bunăvoința lui Dumnezeu, stăpînind și domnind peste toată țara Ungrovlahiei, încă și al părților de peste munți, Amlaşului și Făgăraşului herțeg. Am binevoit din bunăvoința dată nouă de domnul, cu inimă curată, ca să proslăvim pe domnul, care ne-a proslăvit pe noi. De aceea, amintindu-ne că mulți prin cele pămîntești au dobîndit cele cerești, cum mărturisește dumnezeiasca scriptură: «Faceți cumpărături, cît mai este tîrg». De aceea, am rîvnit la cei cari au fost înaintea noastră, care au cîrmuit cu pace cele pămîntești și iarăși cele pămîntești pămîntului lăsîndu-le s-au alipit către bunurile cerești.

Aceasta și noi văzînd și auzînd, am rîvnit către cinstita mănăstire numită Dohiar, hramul și lăcașul sfîntului fără trup arhistrateg Mihail, pentru că au venit frații de la sfînta mănăstire și au adus scrisoarea și făgăduiala părintelui meu, Vlad voievod. De aceea, părinți sfinți, noi am văzut și am primit sfînta mănăstire cu toată osîrdia și făgăduim să ne numim ctitori ai sfîntei mănăstiri împreună cu sfîntrăposații domni de mai înainte și am făcut obroc sfîntei mănăstiri ca să vie frații din sfînta mănăstire în fiecare an la Învierea lui Hristos, să ia obrocul sfîntei mănăstiri, cîte 3000 de aspri și fraților de cheltuială, în afară de obroc, cîte 400 de aspri. Aceasta făgăduim să ținem neclintit, ca să fie obrocul sfîntei mănăstiri și dumnezeieștilor călugări de folosință, cît este nevoia sfîntei mănăstiri, să se întărească, nouă să ne fie spre veșnică pomenire.

Aceasta făgăduim a da cît vom fi viu și în domnie. Și după noi, pe cine va alege domnul Dumnezeu să fie domn al Țării Românești sau din rodul inimii noastre sau din rudele noastre sau din alt neam, cui îi va da Dumnezeu dintre cei binecredincioși, cine va înnoi și va întări acest hrisov și va întări obrocul sfîntei mănăstiri, precum s-a făcut aici, sau îl va îndemna duhul sfînt să adauge încă mai mult, pe unul ca acela să-l miluiască domnul Dumnezeu și să-l întărească în domnia lui și în veacurile viitoare să-i dea domnul Dumnezeu să dobîndească bunătățile pe care le-a pregătit celor ce-l <iubesc>¹ care s-au învrednicit <să stea la dreapta domnului>¹, amin.

¹ Text șters, ilizibil.

Scris în luna martie <20> zile, în postul mare, în Lunea Mare, în cetatea de scaun Tîrgoviște, în anul 7005 <1497>.

† Io Radul voievod, din mila lui Dumnezeu, domn.

Arh. St. Buc., S. I., nr. 106 (Slobozia lui Ianache I/2).

Orig., perg. (32×50), pecete atirnată, căzută.

Cu o trad. din 1915.

Fotocopie la Academia, Republicii Socialiste România, XX/98.

Data zilei completată după Lunea Mare în anul 1497.

EDIȚII. Trad. D.I.R., B., 243–244.

273

1497 (7005) martie <22>, Tîrgoviște.

Radu cel Mare voievod dăruiește m-rii Govora un obroc anual de 3000 aspri, satul Stoiciani, jumătate din Stolniceani și parte din Curtișoara.

† Късе свѣтомѣ божественномѣ послѣдѣюще Писаніе рекшомѣ: „Милости хоушѣ, а не жрътвѣ. И пакѣ: „іако милостинѣми оуцѣщаюут се грѣси“. И пакѣ: „Блаженїи милостивїи, іако ти помиловани бѣдет“. Икоже и пророчѣскаа дѣхо насиченнаа ѡста глаголют: „Блажен мѡж милшен въсе дѣнь наслаждают се господовы“. Сїа оубо ѡт божественаго Писанїа ѡбѣдѣше, пакѣ слышахом пророчѣскаа глаголюща дѣхом свѣтим: „Ико оубо слышите царїе и разѡмѣните, навыкнѣте сѣдїе концем земаи, външните дръжации множества и грѣдещи се ѡ народѣхъ език, іако дана бнст ѡт господа дръжаваа кам и сила ѡт вишнѣго“. Разѡмѣше ѡбо іако въса въ рѣкахъ Божїихъ сѣт Ѹ елико хоует оубо комѡждо ѡт нас подавает, нѡ ѡбо блажен и трѣблажен, иже богоданное богатство добрѣ растачает и дѣлает въ танинѣ боговѣрченїи мѡ талант, іако ѡбо ѡслышит бланїи оубо и сладки ѡн глаас радованїа: „Бланїи рабе и вѣрнїи въниде въ радость господа своего“. Сїа слышавше нам вънимати подовает ѡ здешнихъ, іако мало врѣменна и прѣходна сѣт, іакоже и глаголет: „іако въсѣка слава до врѣменна ест, подобашеже нам поревновати прежднимъ благочѣстивїимъ и свѣтопочевшїимъ господамъ иже земаа добрѣ ѡстроивше и сїа добрѣ прѣпроводивше, сими земнїимъ небеснаа приwerbѣтошѡ блангаа и сїхъ наслѣдоваше, а земаа земнїимъ вставшше.

Се ѡбо и азъ, иже въ Христа Бога благовѣрнїи, благочѣстивїи и Христолюбивїи, самодръжавнїи, Ѹ ѡ Радѣла коевода, синъ великаго Бладъ коеводае, иже по милости Божїи и нашими молитвами швертаемимъ господинъ въсен земаи Хггровлаахїискон и съ богодарованїимъ ми чедїи и госпожда ми Каталина и братїа ми, Мирча и Бладѣла и Бладъ и ѡт блангааго Бога пришедшми въ ѡме и желанїемъ въждевѣхомъ къ въсечѣстнїимъ Божїимъ цръквамъ, по пророчѣскомѣ словѣ: „Имже шверазомъ жалает елен на источники воднїе, сице жалает дѣша моа к тебѣ Боже“. Бидѣше ѡбо іако радїи нашихъ грѣховъ ѡмалнше се бланчестиваа господа, иже божественїе и свѣщенїе цръкви възставлѣхъ и ѡкрашаахъ и миловаахъ, нан-

паче иже въ свѣтом мѣстѣ и свѣиѣхъ свѣтагоже и царскаго храма и шентѣли прѣсвѣтѣи прѣчистѣи и прѣблагословенѣи владичици нашои Богородици и присно дѣви Марїи и честнаго и славнаго ее ѡспенїе, монастыра зовомаго Говора, ѡзрѣхомъ ѡбсирѣвша ѡт благочѣстиии господа и прѣблагенїхъ хтитори, дѣдъ и прѣдѣдъ нашихъ, на послѣдокже изѡсташимъ вишереченимъ, Іѡ Радѡлѡ воеводе и госпожде его Каталине и благодарованимъ имъ чедомъ и братїями Мирча и Владъ, яко си свѣти монастыръ ми въжделѣхомъ не вставити, нѣ назирати и миловати и ѡкра- сити и послѣднїи хтитори нарицати се.

Его радї ми съжеланїемъ въсприехомъ си свѣти монастыръ по блаженѣмъ прѣ- ставленїи късечестнїи и блаженїи више реченїи дѣдъ и прѣдѣдъ наши.

Его радї се ѡбещахомъ елико есмо мощни и си нашъ хрисовѣлъ сътворихомъ, яко да естъ непотворенно, елико рещи къзмогохомъ, да вѣдетъ шрокъ свѣтомъ монастырѡмъ на късѣкѡ лѣто по х҃҃ аспри. Ы ещеже приложихомъ села къ подрѣчїе свѣтомъ монастырѡмъ по име: Стончани по Ѡлтъ вѣси и съ късомъ хотаромъ, понеже ихъ кѡпїхъ ѡтъ Бланкѡла, братъ Ялава, за х҃҃ аспри; а дрѡга села кѡпїхъ полокинѡмъ ѡтъ Столничани по Ѡлтъ, ѡтъ Брата, синъ Лалокъ, за х҃҃ аспри¹ и ѡ Квртишорѡмъ по Ѡлтъ, кише Слатине, дѣла Станислава къса, понеже ю кѡпїхомъ ѡтъ Корлатъ граматикъ, за х҃҃ аспри; и сїе приложихомъ да естъ свѣтомъ мона- стирѡмъ на потребѡ и божественимъ инокомъ въ пищѡ и намъже да естъ въ къчное къспоминанїе и родителѡхъ и чедѡхъ и братїямъ нашихъ.

Его радї сїе елико рекохомъ яко по силѣ къзмогохомъ, кроме техъ села, да се даватъ шрокъ свѣтомъ монастырѡмъ, якоже естъ више речено и вставихомъ и нашимъ синовомъ и нашимъ братїямъ и ми дондеже живи есмо и Богѡмъ ѡгдоно вѣдетъ имѣти намъ Богѡмъ кърѡченнаа намъ. Такожде и наши синове и наши братїа по нашои съмрѣти да ткоретъ дондеже ихъ ѡдрѣжитъ господѡ Богѡмъ живѡхъ и къ богодарованои власти скоиѡхъ родїтелъ и прѣродїтелъ, да аще они сице сътворитъ, якоже имъ рекохомъ и исплѣнетъ и почитѡтъ и ѡтвердїтъ сїи хрисовѣлъ и они и късаки кѡго Богѡмъ изволитъ бити намѣстникъ симъ вишереченїимъ, того господѡ Богѡмъ да почитѡтъ и съхранетъ и ѡкрѣпїтъ иже сїа исплѣнитъ, да мѡ дастъ господѡ Богѡмъ здѣ земна дѡврѣ и мирно прѣпрокодикши, небеснаа блага полѡчити и да сподобитъ его, еже ѡ деснѡю скоего прѣстоанїа, егоже вѣди и намъ грѣшнимъ полѡчити и съ прежднїими и елагочестивїими хтитори моантѡва прѣчѣстїе и прѣблагословенѣи владичици нашои Богородици и прѣснодѣвы Марїи и честнаго ее ѡспенїа и свѣтиѡхъ и богочестнїихъ ѡтцѡ и късѡхъ свѣтиѡхъ иже ѡтъ кѣка Богѡмъ ѡгдикиѡиѡхъ и честнїиѡхъ инокъ иже въ свѣтомъ монастырѡмъ ѡтъ начела и до сиѡхъ и потрѣдившиѡхъ се и послѡжившиѡхъ и съ миромъ пришедшиѡхъ и настоащїиѡхъ и бити по сиѡхъ хотѡщїиѡхъ дондеже стоитъ свѣти монастыръ.

Писахомъ мѣсеца мартїа к҃҃ днѡмъ, ѡ великии постъ, въ великии ѡрѣда. въ настоаннъ градъ Тръговицѡмъ, къ лѣтъ х҃҃зе.

† Іѡ Радѡлѡ воевода, милостїамъ Божїамъ господинѡмъ.

¹ Pasajul: « а дрѡга . . . аспри » este şters cu roşu şi scris deasupra: изкради?».

† Urmînd atotsfintei, dumnezeieştii scripturi, care spune: «Milostenie vreau, iar nu jertfă». Şi iarăşi: «Prin milostenii se curăţă păcatele». Şi iarăşi: «Fericiti cei milostivi, că aceia vor fi miluiţi». Precum şi gura inspirată de duh proorocesc spune: «Fericit bărbatul care miluieşte şi în toată ziua se îndulceşte întru domnul». Acestea dar ştiind din dumnezeiasca scriptură, iarăşi am auzit cele prooroceşti spunînd prin duhul sfînt: «Ascultaţi dar împăraţi şi înţelegeţi şi pătrundeţi-vă sudeţi ai capetelor lumii, pricepeţi stăpînitori ai mulţimilor şi cei ce vă făliţi cu gloatele limbilor, că stăpînirea voastră este de la domnul şi puterea de la cel de sus». Înţelegînd deci toate că sînt în mîinile lui Dumnezeu care, precît vrea, dă fiecăruia dintre noi, dar, fericit şi de trei ori fericit acel care foloseşte bine bogăţia dată de Dumnezeu şi care înmulţeşte în taină talantul dat lui de Dumnezeu, ca să audă acel glas bun şi dulce de fericire: «Bunule şi credinciosule rob, intră în bucuria domnului tău». Aceasta auzînd, ni se cuvine nouă să pătrundem cele de acum, că sînt de scurtă vreme şi trecătoare, precum şi spune: «că orice slavă este vremelnică, ni se cuvine să rîvnim către cei mai dinainte binecinstitori şi sfîntrăpoşaţi domni care au cîrmuit bine cele pămînteşti şi acestea întocmindu-le bine, prin acestea pămînteşti au dobîndit bunurile cereşti şi acestea le-au moştenit, iar cele pămînteşti pămîntului le-au lăsat».

Iată dar şi eu, cel în Hristos Dumnezeu, binecredinciosul, binecinstitorul şi de Hristos iubitorul, singur stăpînitorul, Io Radul voievod, fiul marelui Vlad voievod, care din mila lui Dumnezeu şi cu rugăciunile noastre ne aflăm domn a toată ţara Ungrovlahiei şi cu cei de Dumnezeu dăruïţi copiii mei şi doamna mea, Catalina şi fraşii mei, Mircea şi Vladula şi Vlad, de la bunul Dumnezeu venindu-mi în minte, am ridicat dorinţa către atotcinstitele, dumnezeieştile biserici, după cuvîntul proorocesc: «În ce chip doreşte cerbul către izvoarele de apă, astfel doreşte sufletul meu către tine, Dumnezeule». Văzînd deci că pentru păcatele noastre s-au împuţinat domnii bine cinstitori, care ridicau şi înfrumuseţau şi miluiau dumnezeieştile şi sfintele biserici, mai ales cele în acel sfînt loc fiind, sfîntul şi împărătescul hram şi locaşul preasfintei, preacuratei şi prea binecuvîntatei stăpînei noastre născătoare de Dumnezeu şi pururea fecioară Maria şi cinstitei şi slăvitei ei uspenii, mănăstirea numită Govora, am văzut-o părăsită de bine cinstitorii domni şi preafericii ctitori, bunicii şi străbunicii noştri, pînă ce în cele din urmă a rămas <pe seama> celor mai sus zişi, Io Radul voievod şi doamnei sale Catalina şi de Dumnezeu dăruïţii copii şi fraşi, Mircea şi Vlad, această sfîntă mănăstire noi am dorit să nu o lăsăm, ci s-o îngrijim, s-o miluim şi să o înfrumuseţăm şi să ne numim ultimii ei ctitori.

De aceea, am ridicat dorinţa către sfînta mănăstire, după fericita răposare a atotcinstişilor şi fericişilor mai sus zişilor bunicii şi străbunicii noştri.

Pentru aceasta, făgăduim după cât ne stă în putere și am făcut acest hrisov al nostru ca să fie neclintit, cât am putut să fie obroc sfintei mănăstiri pe fiecare an câte 3000 de aspri. Și încă am dăruit satele în stăpînirea sfintei mănăstiri, anume: Stoicianii pe Olt toți și cu tot hotarul, pentru că l-am cumpărat de la Vlaicul, fratele lui Albul, pentru 10 000 aspri; iar și alte sate am cumpărat, jumătate din Stolniceani pe Olt, de la Brat, fiul lui Lal, pentru 5000 aspri¹ și în Curtișoru pe Olt, mai sus de Slatina, partea lui Stanislav toată, pentru că am cumpărat-o de la Corlat gramatic, pentru 5000 aspri; și acestea le-am dăruit, ca să fie sfintei mănăstiri de trebuință și dumnezeieștilor călugări de hrană și nouă să ne fie de veșnică pomenire și părinților și copiilor și fraților noștri.

De aceea, acestea cîte am spus, cât am putut după putere, pe lîngă aceste sate, să se dea obrocul sfintei mănăstiri cum este mai sus scris și am lăsat filor noștri și fraților noștri și noi cât vom fi vii și cât va fi plăcut lui Dumnezeu să avem cele încredințate nouă de Dumnezeu. De asemenea, după moartea noastră și fiii noștri și frații noștri să facă cât îi va ține domnul Dumnezeu vii și în stăpînirea de Dumnezeu dăruită a părinților și străbunilor lor, astfel să facă cum am spus și să împlinească și să cinstească și să întărească acest hrisov și ei și oricine va voi Dumnezeu să fie cîrmuitor al acestor mai sus zise, pe acela domnul Dumnezeu să-l cinstească și să-l păzească și să-l întărească; care va împlini acestea, să-i dea domnul Dumnezeu aici să cîrmuiască cele pămîntești cu bine și cu pace, să dobîndească bunurile cerești și să-l învrednicească să stea la dreapta lui, care ne va fi dat și nouă păcătoșilor să dobîndim împreună cu mai dinainte binecinstitorii ctitori, prin rugăciunile preacuratei și binecuvîntatei stăpînei noastre, născătoare de Dumnezeu și pururea fecioară Maria și cinstitei ei uspenii și a sfinților părinți purtători de Dumnezeu și a tuturor sfinților care din veac au plăcut lui Dumnezeu și a cinstiților călugări care de la început și pînă acum s-au trudit și au slujit în sfînta mănăstire și au răposat cu pace și celor de acum și celor ce vor fi după aceștia, cât va sta sfînta mănăstire.

Am scris în luna martie 23 de zile, în Postul Mare, în Miercurea Mare, în cetatea de scaun Tîrgoviște, în anul 7005 <1497>.

† Io Radul voievod, din mila lui Dumnezeu, domn.

Arh. St. Buc., Peceți, nr. 3 (Govora VI/2).

Orig., perg. (52×38,5), pecete atîrnată, cu legenda: † ІѠ РАДЪАХЪ ВОИВОДА И ГНЪ ВЪСОНЪ ЗІМАНЪ ГГРРО<ВЛАХЪ НСРОНЪ> СІНЪ БЛАДА РЕАНЧДО ВОИВОДА.

Cu o trad. din 1851; alte traduceri ibidem, mss. 234 f. 119—121, 447 f. 10—11 și 463 f. 11—12v.

În 1497, Miercurea Mare, dinaintea Paștilor, cădea la 22 martie, nu la 23.

EDIȚII. Trad. *D.I.R.*, B., 244—246.

¹ Pasajul: «și alte . . . aspri» este șters cu roșu și scris deasupra: «am scos».

1497 (7005) aprilie 1, Tîrgoviște.

Radu cel Mare voievod întărește lui Lumotă și lui Cernat ocină la Micești și Tîrseni.

† Милостїѡм Божїѡм, Ыѡ Радѹл конвода и господинѣ въ сн землн Зѡггровлахїнскѡи, синѣ добраго Влад конводе. Дават господство ми сїе покарїнїе господства ми салгим господства ми Лѡмота и сѣс синовн си и Чернат сѣс синовн нѣх, іако да им ест ѡ Мичеши дел калѡгером ѡт Тѡстана, що имат ѡ Мичеши и дел Могошелов сѣс ширинеле и сѣс іазом воденицом, понеже менїше Лѡмота и брат мѡ Чернат сѣс калѡгерн ѡт Тѡстана, та даде Лѡмота и Чернат калѡгером ѡт Ялботїнн четврїти дел и ѡт Хѡхѡрез два деле, а калѡгерн ѡт Тѡстана дадоше Ломотѡ и Чернатѡ дел калѡгером ѡт Мичеши, варе колико сѣт имали и дел Могошелов сѣс ширинеле и сѣс іазом ѡт воденицѡ, ере сѡ били менели при дїни Младї Басарабом конводе и сѣда нѣх ѡтѣкмише вї болїри пред господство ми, како да си дрѣжит Лѡмота и Чернат, како сѡ били менили ѡчине при дїни Басарабом конводе.

И пак ѡ Трѣсїнн трети дел, понеже покѡпише Лѡмота и Чернат ѡт синн Драгославок, за тї аспри, а два дел ѡт Трѣсїнн, пак сѣт старе и прале ѡчнен Лѡмотѡ и Чернатѡ. И господство ми дадоше кон.

Сего радї им дадох и господство ми, іако да им сѣт въ ѡчинѡ и въ ѡхабѣ ним и синовом им и вночетом и прѣвночетом и ни ѡт когѡже непотѣкновено, по реч господства ми.

Сведѣтели: жѡпан Барбѡл Кралевски, жѡпан Крѣстиан бивши дворник, жѡпан Прѣвѡл дворник, жѡпан Станко логофет, Тѡдор вистниар, Данчол комис, Адмитрѡ пѣхарник, Изворанѡл столник, Строе спатар, Радѹл и Драгомир велици страторници.

Ізъ Блѣкѡл, еже писах, въ настолни град Трѣговище, мѣсеца априлїа а днѣѣ, ѡт Ядама въ лѣт хѡе.

† Ыѡ Радѹла влевѡда, милостїѡм Божїѡм господинѣ.

† Din mila lui Dumnezeu, Io Radul voievod și domn a toată țara Ungrovlahiei, fiul bunului Vlad voievod. Dă domnia mea această poruncă a domniei mele slugilor domniei mele Lumota și cu fiii săi și Cernat cu fiii săi, ca să le fie în Micești partea călugărilor de la Tutana, pe care o au în Micești și partea lui Mogoșel cu cîmpiile și cu iazul de moară, pentru că au schimbat Lumota și fratele său Cernat cu călugării de la Tutana, de au dat Lumota și Cernat călugărilor a patra parte din Alboteani și două părți din Huhurez, iar călugării de la Tutana au dat lui Lumota și lui Cernat partea călugărilor din Micești, oricît au avut și partea lui Mogoșel cu cîmpiile și cu iazul de moară, căci au

schimbat în zilele lui Basarab cel Tânăr voievod și acum i-au întocmit 12 boieri înaintea domniei mele, ca să-și ție Lumota și Cernat, cum au schimbat ocinele în zilele lui Basarab voievod.

Și iarăși la Tîrseni a treia parte, pentru că au cumpărat Lumota și Cernat de la fiii lui Dragoslav, pentru 300 aspri, iar două părți din Tîrseni, iarăși sînt vechi și drepte ocine ale lui Lumota și ale lui Cernat. Și domniei mele i-au dat un cal.

De aceea, le-am dat și domnia mea, ca să le fie de ocină și de ohabă, lor și filor lor și nepoților și strănepoților și de nimeni neatins, după spusa domniei mele.

Martorii: jupan Barbul Craiovescul, jupan Cîrstiian fost vornic, jupan Pirvul vornic, jupan Staico logofăt, Tudor vistier, Danciul comis, Dimitru paharnic, Izvoranul stolnic, Stroe spătar, Radul și Dragomir mari stratornici.

Eu, Vilcul, care am scris în cetatea de scaun Tîrgoviște, luna aprilie l-a zi, de la Adam, în anul 7005 <1497>.

† Io Radul voievod, din mila lui Dumnezeu, domn.

Arh. St. Buc., S. I., nr. 107 (Radu Vodă XIX bis/1).

Orig., perg. (29×23,5), pecete aplicată, căzută.

Cu trad. din 1900.

Copie slavă la Academia Republicii Socialiste România, ms. 5236 f. 95—96.

EDIȚII. Trad. D.I.R., B., 246—247. Facs. *Ibidem*, 405.

275

1497 (7005) iunie 4, Tîrgoviște.

Radu cel Mare voievod scutește m-rea sf. Nicolae din Tîrșor de dăjdiu vlădicești, de orice fel de vamă și de perperi. De asemenea îi întărește un loc de casă și un vad de moară.

Hrisovul Radului vodă, feciorul răposatului Vlad vodă, pîntru multe mili ale sfintei mănăstiri, dă la leat 7005 <1497> iunie 4 dni.

Cu mila lui Dumnezeu, Io Radul voievod și domn a tot pămîntul Ungrovlahiei, fiul lui Vlad celui Bun și mare voievod. Dat-am domnia mea această poruncă a domniei mele, sfîntului hram și mănăstirii sfîntului arhierarhu și făcător de minuni Necolae dă la Mira Licheii, bisericii den Tîrșor și năstavnicului, popii. . .¹ și a celorlalți, ce vor fi după moartea lui, cine va fi năstavnici acei sfinte bisericii den Tîrșor, ca cu dinșii să n-aibă treabă nici un mitropolit în țara domniei mele, nici să cuteze a-l bîntui pă năstavnicul bisericii domniei mele, popa. . .¹ dă dăjdile vlădicești. Și după acéia, i-am slobozit domnia

¹ Loc alb.

mea în țara domnii mele, orice vor cumpăra sau ce vor vinde, nicăiri vamă ca să nu plătească, nici la un loc: nici la cîmpu vamă, nici la vaduri, nici la plaiuri vame, nici la tîrguri, nici la un lac, și de la Severin pînă la Brăila. Și după acéia, ori cîte buți vor cumpăra, ori dă podgorie, ori dă la Tîrgoviște sau dă păste Dunăre, nimeni, nici la un loc, nimic să cutéze a-i bîntui, nici dă pîrpăr, pentru că i-am ertat domniia mea, ca pă niște rugători ai domnii mele și ai părinților domnii mele, fiind la biserica domnii mele.

Dreptu aceasta, nimeni ca să nu-i bîntuiască pă dînșii, nici dă vamă cîmpească, nici dă la vaduri, nici de la plaiuri, nici de la tîrguri, vameșii și pîntru pîrpăr și pîntru vinărici dă la ale lor vii, să nu ia. Și de vamă dă stupi dă la ale lor să nu ia și să nu cutéze a lua vameșii, nimic pîntru dînsele să nu plătească. Pentru acestea, nimeni să nu cuteze a-i bîntui, din slugile domnii mele sau den diregătorii domnii mele, cei trimiși pîn slujbe și pentru lucrurile domnii mele. Pentru că cine să va ispiti a-i bîntui pă dînșii sau a-i învălu, măcar de un păr den cap, acela om mare rău va lua și rea urgie, dă cătră domniia mea, ca un necredincios și rușinător aceștii porunci ai domnii mele. Și într-alt chip să nu fie.

Și după acestea, am adaos domniia mea hramului și mănăstirii un vad dă moară și un loc dă casă, bisericii den Tîrșor, pîntru că au fost dîntii adaos dă părinții domnii mele, dă Vlad voivod; după aceasta, iată am adaos și domniia mea, ca să aibă și năstavnicul popa. . . ¹ întru hrană, iară noao ca să ne fie vécinică pomenire și părinților noștri și dă nimeni neclătite, peste zisa domnii mele și cu acei dă aproape boiarii domnii mele.

Aceasta dennaintea tuturor s-au tocmît; iar cine să va ispiti a sparge sau a călca acest hrisov al domnii mele, unu ca acela să fie proclét, afurisit înaintea lui Dumnezeu, dupre aceia și dă preacurata Bogomati și dă 4 evangheliști și dă 12, verhovnici, sveti Petru și Pavel și dă 318 purtători dă Dumnezeu părinți, care au fost la Nicheiia și de sfîntul părintele nostru, Necolae.

Marturi: jupan Barbul ban Cralevschi i Cîrstian vel vornic, pan Pîrvul iar vornic, jupan Stoica ² vel logofăt i Tudor vel vistier i Danciul comis i Dumitru păharnic, Stroe iar păharnic ³ i Izvoran vel stolnic și Radul și Dragomir stratornici și ispravnici și eclisiarhu popa Dumitru.

Șarban gramaticul, am scris în cetate, în Tîrgoviște.

Arh. St. Buc., Condica m-rîi Brîncoveni și Tîrșor, nr. 718 f. 771—772.

Traducere.

EDIȚII. Trad. *D.I.R.*, B., 247—248.

¹ Loc alb.

² Greșit, în loc de Staico.

³ În loc de: spătar.

1497 (7005) iulie 29.

Radu cel Mare voievod dăruiește m-rii Tismana un obroc anual de 300 vedre de vin din județele Gorj și Mehedinți, 2 care de sare din Ocnele de la Rîmnic și 15 găleți de grâu.

† Милостивым Божиѣмъ, Іу Радѣу вѣнкода и господинѣ въсен землы Ѣггров-влахѣискѣмъ, синѣ добраго и велїкаго Влада конвоеде. Дават господство ми снѣ повелѣннѣ господства ми шѣытѣли свѣтомѣ монастырѣ зовомѣ Тисманѣна и храмѣже прѣсвѣтѣи, чистѣи и прѣблагословенѣи владничѣе нашомъ, Богородице и прїсно дѣвѣи Марїе и славномъ еи Успенїе, чьстнѣишомѣ штцѣ егѣменѣ кѣр Іоаннѣкѣе, и въсемъ пажѣ ш Христѣ братїе нже живѣщнхѣ въ свѣтомѣ монастырѣ, пажо да имъ естъ на въсакѣ годннѣ, докле стонтъ свѣти монастырѣ, шдъ сѣдство Мехединци или шдъ сѣдство Горнемѣ Жилѣю, по \tilde{m}^1 ведра вино шт доходѣкъ господства ми и по два кола шт сол шдъ Ѣкнахъ шт Рибникъ, еднн кола шт дробна сол, колнко чѣ моки ѣзети, а дрѣгъ кола шт крѣщецѣу и шдъ сѣдство Мехединцемъ \tilde{e} кѣблове шт жита шт доходѣкъ господства ми, кромѣ села свѣтомѣ монастыре.

Сыѣ се шѣщахѣмо дрѣжати непотѣжковннѣ, да естъ свѣтомѣ монастырѣ на потребѣ и божественнѣмъ ннѣкомъ въ пищѣ, намъ же въ кѣчноѣ въспомїнанїе и родїтелемъ нашнмъ и чедомъ нашнмъ да естъ. Сыѣ прїложнхѣмо докле чѣмо бнтн и въ господство давати, а по насъ кого наставнтъ дѣхѣ свѣти да шѣе сїце штавитъ пажоже и ми прїложнхѣмо свѣтомѣ монастырѣ, того господѣ Богъ да га помнѣшетъ въ господствѣ егѣ.

И ми много грѣшннѣ и непотребннѣ Богѣ, азѣ Корлатъ и Сннъ еже бнхѣмо къ томъ времена. Писъ мѣсѣца юлїи $\tilde{K}\tilde{O}$ днѣ, в лѣтѣ $\tilde{x}\tilde{z}\tilde{e}$.

† Іу Радѣу вѣнкода, милостїмъ Божиѣмъ господинѣ.

† Din mila lui Dumnezeu, Io Radul voievod și domn a toată țara Ungrovlahiei, fiul bunului și marelui Vlad voievod. Dă domnia mea această poruncă a domniei mele lăcașului sfinteii mănăstiri numite Tismana și hramului preasfinteii, curatei și prea binecuvîntatei stăpînei noastre, născătoare de Dumnezeu și pururea fecioară Maria și slăvitei ei uspenii, preacinstului părinte egumen chir Ionichie și tuturor celor în Hristos frați, care trăiesc în sfînta mănăstire, ca să le fie pe fiecare an, cît va sta sfînta mănăstire, din județul Mehedinți sau din județul Jiului de Sus, cîte 300¹ de vedre de vin din venitul domniei mele și cîte două care de sare din Ocnele de la Rîmnic, un car

¹ Cifra este scrisă ulterior pe loc ras.

de sare mărunță, cît va putea lua și al doilea car de 400 bolovani și din județul Mehedinților 15 găleți de grîu din venitul domniei mele, afara satelor sfinteii mănăstiri.

Aceasta făgăduin să ținem neatins, să fie sfintei mănăstiri pentru nevoie și dumnezeieștilor călugări de hrană, nouă și părinților noștri și copiilor noștri să ne fie de veșnică pomenire. Acestea le-am adăugat ca să le dăm, cît timp vom fi în domnie, iar după noi, pe cine-l va învăța sfîntul duh să lase acestea după cum și noi am dăruit sfintei mănăstiri, pe acela domnul Dumnezeu să-l miluiască în domnia lui.

Și noi mult păcătoșii și netrebnicii lui Dumnezeu, eu Corlat și Sin, care am fost în acea vreme, am scris în luna iulie 29 de zile, în anul 7005 <1497>.

† Io Radul voievod, din mila lui Dumnezeu, domn.

Arh. St. Buc., S. I., nr. 108 (Tismana).

Orig., perg. (25×44,5), pecete aplicată, căzută.

Cu o trad. din 1915; alte traduceri ibidem, mss. 329 f. 128 și 711 f. 209v.—209 bis.

Copie slavă cu trad. la Academia Republicii Socialiste România, XI/259.

Fotocopie ibidem, XX/99.

EDIȚII. Slav și trad. Ștefulescu, *Tismana*, 204—205. Trad. *D.I.R., B.*, 248—249.

Facs. *D.I.R., B.*, 406.

277

<1497 septembrie 1 — 1498 august 31> 7006.

Radu cel Mare voievod fixează hotarele moșiei Șoașu a m-rii Bistrița.

Leat 7006 <1497—1498>.

Din hrisovul Radului voievod, sémne alése pentru moșia Șoașu a sfintei mănăstiri Bistrița, alése despre alte moșii, însă sémnele numite: din Lacul Doamnei drept peste Valea Adîncă, pe coasta Murgeștilor și pin Scoruș la vale în Bravița, drept în mărul popei, în Piatra Porcului și la valc în piatra cea de Olt și drept în măgură și în sus pe drumul ulmului răsădit, pînă în capul piscului și apucă valea în sus, pînă în obîrșia văii, apoi drept peste deal în Valea Cărpenișului, apoi valea în jos, pînă unde să împreună valea cu rîul, la piatra din capul piscului, apoi drept valea în sus, și pe deal pînă în Lacul Doamnei.

Hrisovul să găsește ia sfînta mănăstire Argeș, ce să numește acum episcopie, cu episcop.

Arh. St. Buc., S. I., nr. 115 (Bistrița).

Extras dintr-un hrisev; alt extras și în ms. 192 f. 264 v.

EDIȚII. Trad. *D.I.R., B.*, 249.

1497 (7006) septembrie 15, București.

Radu cel Mare voievod întărește lui Cîrstian și rudelor sale satele Runcu, Luponița, Cotoruia ș.a.

† Милостивум Божиум, Ыу Радул конвода и господинь вѣсен земан ѿггро-
владхѣтискон, синь добраго и великаго Блад конводе. Дават господство ми сѣе
повеленіе господства ми болѣринѣ господства ми жѣпанѣ Кръстнианѣ и съ синови
мѣ и пасторѣк мѣ, Степан и Тепша и съ синовиум єго, тако да им єст половинѣ
вт Хѣрѣѣ, понеже єст изваділѣ при дѣни <родн>телю господства ми кѣ болѣри
и пак пред господства ми изваділѣ вѣ-ти болѣри, како єст кѣпна вт братѣ
Добротѣ вт Храборацин, за флорини гї, вѣ дѣни родітелю господства ми . . .
.¹ сѣе правом слѣжеѣ.

И пак Рѣнкѣл вѣс, понеже им єст стара и права вчинѣ.

И пак Лѣпоница сѣа и Которѣа сѣа и Сѣлница Бодєв и пол вт Блѣдѣшицин
по Мотрѣ, понеже тїа вѣсє єст стигнѣл вт ѣнка господства ми Радул
конводе.

И ѣ Несгрица четѣрѣти дѣл, понеже им єст кѣпена.

Или вт тѣх вчинє цю сѣе више писанє, да єст жѣпан Кръстниан над поло-
винѣ, а на дрѣгѣ половинѣ да єст пасторѣк мѣ Степан и Тепша и съ синови сн.
И господство ми им простнѣ кон.

Того радї им дадох и господство ми тїа вѣсн да им єст вѣ вчинѣ <н
вѣ вѣдѣѣ, ним и синовом им и вѣнком и прѣвѣнѣчетом им. И варє комѣ сє вт
ниѣ слѣчит прѣжде сѣмрѣтѣ>², а вчинє да сѣт вѣставшим, а вѣ ниѣ прѣдалника
да нѣст. И ни вт когоже непотѣкновєно, по рєч господства ми.

Сѣдєтелїє: жѣпан Барѣл вт Кракєва, жѣпан Кръстниан бѣвѣши дворник,
жѣпан Прѣвѣл велики дворник, жѣпан Станко логофєт, Данчюл комис, Тѣдор
вѣстниар, Стрєє спатарѣ, Дѣмитрѣ пѣхарник, Изворанѣл столник, Радул и Дра-
гомир стрѣторницн.

И азѣ, Хранѣ, писѣх вѣ настолни град Бѣкѣрєцин, мѣсєца сѣптемврїа вѣ дѣни,
вѣ лѣтѣ ѣЗѣ.

† Ыу Радул кѣвєвѣда, милостїа Божиа господинь.

† Din mila lui Dumnezeu, Io Radul voievod și domn a toată țara Ungro-
vlahiei, fiul bunului și marelui Vlad voievod. Dă domnia mea această poruncă
a domniei mele boierului domniei mele jupanului Cîrstian și cu fiii lui și cu fiii
lui vitregi, Stepan și Tepșa și cu fiii lui, ca să le fie jumătate din Hercea, pentru
că au scos-o în zilele părintelui domniei mele 24 de boieri și iarăși înaintea

¹ Text șters cu cerneală, circa 4—5 cuvinte.

² Loc șters, ilizibil.

domniei mele au scos 12 boieri că a cumpărat de la fratele lui Dobrotă din Hra-borești, pentru 13 florini, în zilele părintelui domniei mele. . . .¹ cu slujbă dreaptă.

Și iarăși Runcul tot, pentru că le este veche și dreaptă ocină.

Și iar Luponița toată și Cotoruia toată și Seliștea Bodei și jumătate din Vlădișești pe Motru, pentru că toate acestea le-au ajuns de la unchiul domniei mele Radul voievod.

Și în Pestița a patra parte, pentru că le este cumpărătură.

Însă din acele ocine ce sînt mai sus scrise, să fie jupan Cîrstian peste jumă-tate, iar pe cealaltă jumătate să fie fiii săi vitregi, Stepan și Tepșa și cu fiii săi. Și domnia mea le-am iertat calul.

De aceea, le-am dat și domnia mea toate acestea, ca să le fie de ocină <și de ohabă, lor și fiilor lor și nepoților și strănepoților lor. Și oricui dintre dînșii i se va întîmpla mai înainte moarte>², iar ocinele să fie celor rămași, iar la ei prădalică să nu fie. Și de nimeni neatins, după spusa domniei mele.

·Martori: jupan Barbul de la Craiova, jupan Cîrstian fost vornic, jupan Pîrvul mare vornic, jupan Staico logofăt, Danciul comis, Tudor vistier, Stroe spătar, Dumitru paharnic, Izvoranul stolnic, Radul și Dragomir stratornici.

Și eu, Hrana, am scris în cetatea de scaun București, luna septembrie 15 zile, în anul 7006 <1497>.

† Io Radul voievod, din mila lui Dumnezeu, domn.

Academia Republicii Socialiste România, Fotografii LXXIII/5.
Fotocopie după orig., perg., pecete timbrată.

279

1497 (7006) septembrie 15.

Radu cel Mare voievod dăruiește m-rii de la Muntele Sinai un obroc anual de 5000 aspri.

† Бѣсе свѣтомъ божественномъ послѣдующе Писаніе, рекшомъ: Милости хоцѣ, а не жръткѣ“. И пакы „Ико милостинѣми щѣщают се грѣен“. И пакы: „Блажены милостивы, яко ты помилуванн есдет“. Икоже и пророчьска дѣхона-сицина вета глаголют: „Блаженъ мѣж мѣше и вѣс дѣнь наслаждают се госпо-довы“. Гіа же вѣ вт божественаго написанія свѣдѣвше, пакы слышахум проро-чьска глаголюща дѣхум свѣтымъ, яко же вѣ: „Слышите царіе и развѣните, навѣкните сѣдіе концемъ земли, вѣншите дръжѣщи множества и грѣдѣщи се в народѣхъ языкъ, яко дана быст вт господа дръжава вам и сила вт вѣшнѣго“.

¹ Text șters cu cerneală, circa 4—5 cuvinte.

² Loc șters, ilizibil.

Разслушавши же тако вса въ рскахъ Божиихъ сѣт и елико хощет оубо кождо
 шт нас подавает. Нж же блаженъ и тръблаженъ иже богоданомъ богатство добрѣ
 растачает и дѣлает въ танинѣ боговършченіи емѣ талант, тако же слыши
 благии же и сладкии шн гласъ радованіа: „благии рабе и вѣрнии, вѣниди въ радост
 господа своего“. Она слышавши, намъ вѣнимати подобает, шт здешнихъ такъ мало
 вѣременна и прѣходна сѣт, такоже и глаголетъ тако: „Бѣсака слава до вѣремена
 ест“, подобаше же намъ поревновати прежде нилъ благочѣстникимъ и свѣтопочевшимъ
 господамъ, иже земнаа добре вѣстронивше и сѣа добрѣ прѣпроводивше, сими
 земніими небеснаа пріверѣтоше благаа и снхъ наследоваши, а земнаа земніимъ
 оставише.

Се же и азъ, иже въ Христа Бога благоверни и благочѣстники, и Христо-
 любивии, самодръжавнии, Іу Радѣла воевода, синъ великаго Влада конкоде, иже
 по милости Божиимъ и вашимъ молитвами шеретаемимъ господинъ въсенъ землы
 Угровладинскон и сѣа богодарованіимъ чедіи и госпожда ми Каталина и братіа
 ми Мирча и Владѣла и Влад и шт благаго Бога пришедшъ ми въ шме и
 желаніемъ въжделѣхомъ къ всѣмъ чѣстнымъ и божиимъ цркъвамъ, по пророчѣскимъ
 словѣмъ: „Иже шобразомъ желаетъ еленъ на источныкы водниѣ шще жълетъ дѣше моа къ
 тебѣ, Боже“. Видѣвши же тако, радіи нашихъ грѣховъ шмалише се благочѣстива
 господа иже божественны и свѣщеніе цркви въставлѣхъ и шкрасахъ и миро-
 вахъ наипаче иже въ свѣтомъ мѣстѣ и свѣицхъ свѣтагожине и царскаго храма и
 швытѣки прѣсвѣтѣи, прѣчистѣи и прѣблагословеннѣи кладници нашонъ Бого-
 родици и присно дѣки Маріи и чѣстнаго и славнаго еи храма, иже въ Сѣнаи,
 монастыра зовомаго Горжъ Синанске, наже лежитъ мощи мироточившени свѣтне
 великонъ мшченіце Катерине, ми въжделѣхомъ неоставити, нжъ назирати и миро-
 вати и шкрасити и послѣднии хтитори нарицати се.

Сего радіи, ми, съжъланіемъ въсприехомъ си свѣтн монастыр, назвати се Горжъ
 Синана, по блажественѣмъ прѣставленіи въсечѣстни и блаженіи више речении
 дѣди и прѣдѣди нашихъ. Сего радіи се швещахомъ, елико есмо мощни и сню нашъ
 хрисокомъ сѣтворихомъ, тако да естъ непотворенно, елико рещи възмогохомъ, да
 вѣдетъ шброкъ свѣтомъ монастырѣ на всакъ лѣто хѣ аспре, кроме спенза и фѣ аспри
 братіамъ конъ хтетъ доходити да шзимаютъ шброкъ свѣтомъ монастырѣ. Елико
 рекохомъ, тако по силѣ възмогохомъ, да се даватъ шставихомъ и нашимъ сыновомъ
 и нашимъ братіамъ, Іу Мирча конкоде и Владѣла, дондеже ми живи есмо и Бого
 шгодно вѣдетъ имѣти намъ боготвршченна намъ. Такоже и наши братіа и наши
 сынови, по нашонъ сѣмрѣти, да творетъ, дондеже ихъ шдръжитъ господъ Богъ
 живехъ и въ богодарованномъ ихъ власти своихъ родітелъ, да аще шни сице сѣтворетъ,
 такоже нилъ рекохомъ и сплънетъ и почѣтѣтъ и штвердетъ сжи хрисовѣла и шни и
 всакъ Богъ изволитъ бити намѣстникъ симъ више реченимъ, того господъ Богъ
 да почѣтетъ и съхранитъ и шкрѣпитъ. Иже сна исплънитъ да мѣ дастъ господъ
 Богъ зде земнаа добрѣ прѣпроводивша мирно, небеснаа благаа полѣчити и да
 сподобитъ его еже ш деснѣю своего прѣдстоаніа. Шгоже вѣдѣи и намъ грѣшнимъ
 полѣчити и сѣа прѣжнимъ и благочѣстивимъ хтитори, молитвами прѣчистіе

владичице нашон Богородице и присно дѣви Маріи и свѣтлн и богоносныхъ
отца и въсехъ свѣтыхъ еже отъ вѣка Бога згодившихъ и чыстныхъ никакъ иже въ
свѣтомъ монастырѣ отъ начала и до снхъ тврдншихъ се и посажившихъ и съ
миромъ прѣшедшихъ, настоашнихъ и бити по снхъ хотещихъ, дондеже стонтъ свѣтлн
монастыр, амин.

И азъ много грѣшнн и нѣтревннн Гинъ граматикъ писахъ, мѣсеца септем-
врѣа еѣ днь, къ лѣтъ хЗS.

† Io Radul влєкѣда, мнлостѣа Божіа господинь.

† Urmînd atotsfintei dumnezeieştii Scripturi care spune: «Milă vreau, iar nu jertfă» şi iarăşi: «cu milostenii se curăţă păcatele» şi iarăşi: «fericiţi cei milostivi, că aceia vor fi miluiţi», precum şi gura de prooroc însuflată de duh sfînt spune: «Fericit bărbatul care miluieşte şi în fiecă zi se îndulceşte întru domnul». Aceasta dar ştiînd din dumnezeiasca scriptură, iarăşi am auzit glasul proorocesc, grăind cu duh sfînt, cum că: «Ascultaţi împăraţi şi înţelegeţi, pătrundeţi-vă sudeţi ai capetelor pămîntului pricepeţi stăpînitori ai mulţimilor şi cei ce vă mîndriţi cu limbile noroadelor, că stăpînirea voastră vă este dată de la domnul şi puterea de la cel de sus». Înţelegînd deci că toate sînt în mîinile lui Dumnezeu şi cît vrea dă fiecăruia dintre noi. «Căci fericit şi de trei ori fericit cel ce cheltuieşte bine bogăţia dată de Dumnezeu şi foloseşte în taină talantul încredinţat lui de Dumnezeu», ca să asculte acel glas bun şi dulce de bucurie: «Bunule şi credinciosule rob, intră în bucuria domnului tău». Acestea auzind, ni se cuvine a înţelege despre cele de aci că sînt de vreme scurtă şi trecătoare, precum spune că: «Orice slavă este vremelnică»; ni se cuvine să rîvnim către domnii binecinstitori şi sfîntrăposaţi dinaintea noastră care cele pămînteşti bine întocmindu-le, prin acestea pămînteşti au dobîndit bunurile cereşti şi acestea le-au moştenit, iar cele pămînteşti le-au lăsat pămîntului.

Iată dar şi eu, cel în Hristos Dumnezeu, binecredinciosul şi binecinstitorul şi de Hristos iubitorul, singur stăpînitorul, Io Radul voievod, fiul marelui Vlad voievod, care din mila lui Dumnezeu şi cu rugăciunile voastre ne aflăm domn a toată ţara Ungrovlahiei şi cu cei de Dumnezeu dăruiţi copiii şi doamna mea Catalina şi fraţii mei, Mircea şi Vladula şi Vlad, de la bunul Dumnezeu mi-a venit în minte şi am ridicat dorinţa către atotcinstitele şi dumnezeieştile biserici, după cuvîntul proorocesc: În ce chip doreşte cerbul către izvoarele apelor, astfel doreşte sufletul meu către tine, dumnezeule». Văzînd însă că pentru păcatele noastre s-au micşorat domnii binecinstitori care au ridicat şi au înfrumuseţat şi au miluit dumnezeieştile şi sfinţitele biserici, mai ales cele ce sînt în sfîntul loc, hramul sfînt şi împărătesc şi locaşul preasfintei, preacuratei şi prea binecuvîntatei stăpînei noastre, născătoare de Dumnezeu şi pururea fecioarei Maria şi cinstului şi slăvitului ei hram, care este la Sinai, mănăstirea numită Muntele Sinaiului unde zac moaştele izvoritoare de mir ale sfintei marei muce-

nițe Caterina, noi am rîvnit să nu o lăsăm, ci s-o îngrijim și s-o miluim și s-o înfrumusețăm și să ne numim ultim ctitor.

De aceea, noi am ridicat dorința către această sfîntă mănăstire care se numește muntele Sinai, după fericita răposare a atotcinstiților și fericitilor mai sus zișilor moși și strămoși ai noștri. De aceea, am făgăduit, după cît ne stă în putere și am făcut acest hrisov al nostru, ca să fie neschimbat, cît am putut spune, să fie obrocul sfintei mănăstiri în fiecare an 5000 de aspri, în afară de cheltuială și 500 de aspri fraților care vor veni să ia obrocul sfintei mănăstiri. După cum am spus, cum am putut, după putere, am lăsat să se dea și de fiii noștri și de frații noștri, Io Mircea voievod și Vladul, cît vom fi noi vii și după plăcerea lui Dumnezeu vom avea cele încredințate nouă de Dumnezeu. De asemenea și frații noștri și fiii noștri, după moartea noastră să facă la fel, pînă ce îi va ține domnul Dumnezeu vii și în stăpînirea de Dumnezeu dăruită a părinților lor. Dacă ei vor face precum le-am spus și vor împlini și vor cinsti și vor întări acest hrisov și ei și oricare pe care Dumnezeu va voi să fie urmaș al acestor mai sus zise, pe acela domnul Dumnezeu să-l cinstească și să-l păzească și să-l întărească. Celui care va împlini acestea, să-i dea domnul Dumnezeu ca aci cele pămîntești să le cîrmuiască bine în pace, să dobîndească bunurile cerești și să-l învrednicească de șederea la dreapta lui. Ceea ce să ne fie dat și nouă păcătoșilor să dobîndim împreună cu cei de mai înainte și binecinstitori ctitori, cu rugăciunile preacuratei stăpînei noastre, născătoare de Dumnezeu și pururea fecioarei Maria și sfinților care din veac au plăcut lui Dumnezeu și a cinstiților călugări care în sfînta mănăstire de la început și pînă acum s-au trudit și au slujit și cu pace au răposat, celor de acum și celor ce vor fi după aceștia, pînă cînd va sta sfînta mănăstire, amin.

Și eu prea păcătosul și netrebnicul Sin gramatic am scris în luna septembrie 15 zile, în anul 7006 <1497>.

† Io Radul voievod, din mila lui Dumnezeu, domn.

Academia Republicii Socialiste România, CCCXCVII/10.

Orig., perg. (44,5×41), pecete atîrnată, căzută.

EDIȚII. Trad. *D.I.R.*, B., 249—251.

280

1497 (7006) noiembrie 10, București.

Radu cel Mare voievod dăruiește m-rii Govora un mertic anual de 200 vedre de vin din vinăriciul domnesc de la Rîmnic.

† Иже въ Христа Бога благовѣрнии и Христолюбивни и самодръжакнии, Ъу Радула конвода, милостию Божію господинъ въсон земли Ъгравлахѣискон, синъ добраго и великаго Блад конвода. Дават господство ми сие повелѣніе

господства ми прѣсвѣтѣи монастыре и шестелю нарицаеми Говора, храм прѣчи-
стие и прѣблагословенѣи кладчице нашои Богородице, присно дѣвѣи Маріе и
славной еи Успеніе, начелникъ и наставникъ свѣто ю монастырѣ кур Доротею.
Сего радї вїдѣх господство ми трѣднѣшии се свѣтопочешнихъ хиттори шт
прѣвнихъ дѣни до селѣ еже украсише свѣтин и божественни црѣкве, на том и ми
пророческомъ глаголюще счїнити хоцемо, еже речет пророк: „Имже вобразом
желает елен на источники воднїе, сице жьлает душа моа къ божественои мона-
стире Говоре, тако да се назовемо послѣднии хиттори.

Сего радї подавахмо свѣтомъ монастырѣ елико рещи възмогахом мертик за
вина шд над винарич Ривникъ на Олт ведра вино по с приложихъ господство ми,
тако да ест неотворенно свѣтим шцем и божественним иноком, еже живещихъ къ
свѣтою шентѣли въ пищѣ, а нам въ вѣчнои възспоминанїе да ест дв вѣка.

Сего радї варє кого избѣрет господъ Богъ бити господинъ Блашкон земли
или шт срдѣчнаго плода господства ми или, по грѣсехъ нашихъ, шд иноплеменик,
да шце тожде сѣтворит и приложит свѣтомъ монастырѣ и штавит такоже ми
рекохом и приложихом свѣтомъ монастырѣ и украсит божествна црѣква, того
господъ Богъ да почѣтет и штвердѣит въ [въ] господствѣ его; а шце не
штавит такоже ми рекохом и приложихом свѣтомъ монастырѣ, того господъ
Богъ въ чѣсти Юдою и Ирїю да прїложит его и сѣ шнѣми їудеи, еже възъ-
пише на Христа: крѣк его на нихъ и на чѣдахъ ихъ и да ест проклѣт шт тиї штци
еже въ Никей, амин.

Пис в град Бѣскрѣном, мѣсеца ноябрьїа ї дѣни, въ лѣт 435.

† Іу Радѣа ввекѣа, милостїа Божїа господнїа.

† Cel în Hristos Dumnezeu, binecredinciosul și de Hristos iubitorul și singur
stăpînitorul, Io Radul voievod, din mila lui Dumnezeu, domn a toată țara Ungro-
vlahiei, fiul bunului și marelui Vlad voievod. Dă domnia mea această poruncă
a domniei mele preasfintei mănăstiri și lăcașului numit Govora, hramul preacu-
ratei și prea binecuvîntatei stăpînei noastre, născătoare de Dumnezeu, pururca
fecioară Maria și slăvitei ei uspenii, fruntașului și nastavnicului acelei sfinte
mănăstiri, chir Dorotei. Pentru că am văzut domnia mea pe sfintrăposații ctitori
trudindu-se din cele dintii zile pînă acum, ca să înfrumusețeze sfințele și dumneze-
ieștile biserici, la aceasta și noi vrem să facem după cuvintele proorocului care
spune: « În ce chip dorește cerbul către izvoarele apelor», așa dorește sufletul
meu către dumnezeiasca mănăstire Govora, ca să ne numim ultimii ctitori.

De aceea, am dăruit sfintei mănăstiri, cît am putut spune, mertic de vin
din vinăriciul Rîmnicului pe Olt, am dăruit domnia mea cîte 200 de vedre de
vin, ca să fie neclintit sfinților părinți și dumnezeieștilor călugări care trăiesc
în sfîntul lăcaș pentru hrană, iar nouă să ne fie de veșnică pomenire în veci.

De aceea, pe oricine va alege domnul Dumnezeu să fie domn al Țării Româ-
nești, sau din rodul inimii domniei mele, sau pentru păcatele noastre, din alt
neam, dacă va face la fel și va dărui sfintei mănăstiri și va lăsa cum am spus

și am dăruit noi sfintei mănăstiri și va înfrumuseța dumnezeiasca biserică, pe acela domnul Dumnezeu să-l cinstească și să-l întărească în domnia lui, iar dacă nu va lăsa cum am spus și am dăruit noi sfintei mănăstiri, pe acela domnul Dumnezeu să-l așeze în partea lui Iuda și a lui Arie și cu acei iudei cari au strigat asupra lui Hristos, sîngele lui asupra lor și asupra copiilor lor și să fie blestemat de 318 părinți de la Nicheia, amin.

S-a scris în cetatea Bucureștilor, luna noiembrie 10 zile, în anul 7006 <1497>.

† Io Radul voievod, din mila lui Dumnezeu, domn.

Arh. St. Buc., S. I., nr. 109 (Govora XXV/1).

Orig., perg. (28,5×42), pecete aplicată, căzută.

Cu o trad. din 1792; alte traduceri ibidem, mss. 447 f. 24 și 463 f. 159.

Copie slavă cu trad. la Academia Republicii Socialiste România, XI/258.

Fotocopie ibidem, XX/100.

EDIȚII. Trad. D.I.R., B., 251. Facs. *Ibidem*, 407.

281

1498 (7006) ianuarie 9, Tîrgoviște.

Radu cel Mare scutește satele m-rii Tismana, anume Bahna, Vîrful Vladului și Cleveăț de toate slujbele și dăjdiile, înafară de bir și de oastea cea mare.

† Милостіѡм Божіѡм, Іѡ Радул воєвода и господинъ въсон земли Угровлахи́нскон, сынъ Влада добраго воєводе. Дават господство ми сїе повелѣніе господства ми селам свѣтомѣ монастырѣ¹ зовомн Бахна и Владо Бръх и Клечевец, тако да сѣт слободници вт всехъ слѣжсбахъ² и дажбахъ велицимже и малим, вт елика се находитъ въ самодръжавнон земли и властехъ господства ми, како ни кон да не хранит, ни кон да им се не взмет, ни посады, ни потечїе да не чинит, ни на работѣ господства ми да не работают, ни на град, ни на воденицахъ, ни на мостове да не работают, ни глобе, ни дѣшдѣбине да не пазит, рекши токмо бир и велико вонскѣ да чинет, а вт дрѣгехъ слѣжбахъ и дажбахъ никто да ихъ не смет бантовати, ни сѣдци, ни бирчїи, ни поводникарн ни армашн, ни бани, ни слѣге баншвом, ни слѣге дворницел, рекши ни ни нитко вт слѣгахъ и вт правителехъ посланемнхъ по милостехъ и по работахъ. Понеже тко се хтет покѣсенти бантовати ихъ, или позабавити ихъ, аще и влас един, то такови чловекъкъ иматъ въспрїати велико зло и шргїѡ вт господства ми, такоже не вѣрник и прѣстѣпник сїе повелѣніе господства ми. Ино не ке бити, по речн господства ми.

¹ Omis numele mănăstirii.

² Omis.

И ПОТОМ КАРЕ КОЛНИЦИ ВЕЧНИИ ХУТЕТ ИТИ С СЕЛЕ СВѢТОМЪ МОНАСТРОСЪ, А КНЕЗИ
ДА ИХ НЕ СМЕТ ЗАДРЪЖАТИ, НЪ ТОКМО ДА СИ ВЪЗМЕТ КЖЕЛЪ, ПОНЕЖЕ ТКО ИХ ХУТЕТ
ЗАДРЪЖАТИ, ЗАО ЦЕТ ПАТИ. ИНО НЕСТ.

Иис мѣсеца генарїа ̃ ѿ дьнѣ, с Тръговцише, въ лѣт ̃зз̃.

† Iu Radul voievoda, milostivъ Boжїа господинъ.

† Din mila lui Dumnezeu, Io Radul voievod și domn a toată țara Ungro-
vlahiei, fiul bunului Vlad voievod. Dă domnia mea această poruncă a domniei
mele satelor sfintei mănăstiri¹ numite Bahna și Vîrful Vladului și Cleceveț,
ca să fie slobode de toate slujbele și dăjdiile mari și mici, de cîte se află în țara
de sine stătătoare și stăpînirea domniei mele, ca nici cal să nu hrănească, nici
cal să nu li se ia, nici posadă, nici poteci să nu facă, nici la muncile domniei
mele să nu lucreze, nici la cetate, nici la mori, nici la poduri să nu lucreze,
nici gloabe, nici dușegubine să nu păzească, adică numai birul și să facă oastea
cea mare, iar de alte slujbe și dăjdii nimeni să nu cuteze să-i turbure, nici sudeți,
nici birari, nici povodnicari, nici armași, nici bani, nici slugile banilor, nici
slugile vornicilor, adică nici nimeni altul dintre slugile și dintre dregătorii,
trimiși pentru milostenii și pentru munci. Pentrucă cine s-ar încumeta să-i
turbure sau să-i împiedice chiar și cu un fir de păr, un om ca acela va primi
mare rău și urgie de la domnia mea, ca un necredincios și călcător al acestei
porunci a domniei mele. Altfel nu va fi, după spusa domniei mele.

Și după aceea, oricîți vecini vor merge în satele sfintei mănăstiri, iar cnezii
să nu cuteze să-i oprească, ci să le ia numai găleata, pentrucă cine îi va opri,
rău va păți. Altfel nu este.

S-a scris în luna ianuarie 9 zile, la Tîrgoviște, în anul 7006 <1498>.

† Io Radul voievod, din mila lui Dumnezeu, domn.

Arh. St. Buc., S. I., nr. 110 (Tismana).

Orig., hîrtie (28,5×22), pecete timbrată.

Cu o trad. de la sfîrșitul sec. XVIII; alte trad. ibidem, ms. 330 f. 167.

EDIȚII. Trad. D.I.R., B., 252. Facs. Ibidem, 408.

282

1498 (7006) februarie 16, Tîrgoviște.

*Radu cel Mare voievod întărește urmașilor lui Drăghici vornic moșie
în Negovani în urma unei judecăți.*

Hrisovul răposatului Io Radul voievod pentru moșiia Negovanii, de leat
7006 <1498>.

Cu mila lui Dumnezeu, Io Radul voievod și domnu a toată Țara Rumâ-
nească, feciorul marelui și preabunului Vladul voievod. Dat-am domniia mea

¹ Omis numele mănăstirii.

această poruncă a domnii mele feciorii jupanului Drăghici vornic, anume Stoica și Neagoe și Drăghici și nepoților lui jupan Drăghici vornic i jupan Vintilă paharnec i jupan Radul postelnic și [cu] feciorilor lor, ca să ție în Negovani 2 părți, care au ținut jupan Drăghici, partea Stoicăi toată și partea Negovanului toată, pentrucă au venit Stoica și Negovan, de s-au pîrit înaintea domnii mele cu feciorii jupînului Drăghici și cu nepoții lui, Vintilă și Radul. Și am căutat domniia mea pă lége dreaptă, precum au mărturisit înaintea domnii mele cinstiții boiarii domnii mele, jupan Pîrvul vel vornic și jupan Stroe vel spătar, precum au fost dat ei, Stoica și Negovan, moșiia dăn Negovani, care mai sus s-au zis, de a lor bună voe, jupînului Drăghici vornicului [Drăghici], încă dăn zilile bătrînului Basarab voevod.

Așijderea și domniia mea așa i-am tocmit: ca să ție feciorii lui Drăghici vornec și nepoții lui, ohavnică și stătătoare, de nimini neclătită, după zisa domnii mele.

Și eu, Ban, feciorul lui Ban vornic, carele am și scris în scaonul orașului Tîrgoviștii.

Arh. St. Buc., Condica m-rii Mărgineni, nr. 454 f. 110.

Traducere.

Luna și ziua după dosarul 17/842, ibidem.

EDIȚII. Trad. D.I.R., B., 252—253.

283

1498 (7006) aprilie 15.

Radu cel Mare voievod întăește m-rii Govora livezi și pădure.

† Милостіум Божіум, Іу Радѹл вонвода и господинь въсон земли Ѡггровлахїтскон, синь добраго Блада вонводе. Дават господство ми сїе повелѣнїе господства ми свѣтомѣ монастырѣ господства ми зовомѣ Гокоре, іако да им ест ливадѣ що ест кон хотар владикини, варе колико ест дрѣжала поп Бѣнчи, понеже ю покѣпише вгшмен Дорोधею wt поп Бѣнчи за хѣф аспри. И пак да им ест wt брод Слатинѣ wt Трестинврѣ и из долне и из горе със ливезим и със шшмѣ и колико ест wчистити ѣ шшме.

Сеґо радї им и господства ми дадох, іако да им ест свѣтомѣ монастырѣ въ пицѣ, въ wчинѣ и въ wхабѣ, въ вѣки и ни wt коґоже непотжковѣно, по wризмѣ господства ми.

Сеґе свѣдѣтелї: жѣпан Прѣвѣл дворник велики, жѣпан Крѣстїпан бивши дворник, жѣпан Станко велики логофетѣ, Ѡвдор протовнстирник, Строе велики

спатар, Димитръ велики пехарник и Драгомир велики столник и Данциол велики комис и Радѣлѣ и Драгомир велики страторници.

И азъ, Станчѣл граматник, писах мѣсеца априа еі, в лѣт 7006.

† Іу Радѣлѣ воевода, милостїѣ Божїѣ господинь.

† Din mila lui Dumnezeu, Io Radul voievod și domn a toată țara Ungrovlahiei, fiul bunului Vlad voievod. Dă domnia mea această poruncă a domniei mele sfintei mănăstiri a domniei mele numită Govora, ca să-i fie livada care este lângă hotarul vlădesc, oricît a ținut popa Buncea, pentru că a cumpărat-o egumenul Dorotei de la popa Buncea, pentru 1500 aspri. Și iarăși să le fie din vadul Slatinei, de la Trestioară și din jos și din sus, cu livezile și cu pădurea și cît este curățat în pădure.

De aceea, le-am dat și domnia mea, ca să fie sfintei mănăstiri de hrană, de ocină și de ohabă în veci și de nimeni neatins, după porunca domniei mele.

Și aceștia sînt martorii: jupan Pîrvul mare vornic, jupan Cîrstiian fost vornic, jupan Staico mare logofăt, Tudor primul vistier, Stroe mare spătar, Dimitru mare paharnic și Dragomir mare stolnic și Danciul mare comis și Radul și Dragomir mari stratornici.

Și eu, Stanciul grămătic, am scris în luna aprilie 15, în anul 7006 <1498>.

† Io Radul voievod, din mila lui Dumnezeu, domn.

Arh. St. Buc., S. I., nr. 111 (Govora XXI/1).

Orig., perg. (30 × 27,5), pecete aplicată, căzută.

Cu o trad. din 1848; alte traduceri ibidem, mss. 234 f. 309, 447 f. 341 și 463 f. 28.

EDIȚII. Slav. *Miletić-Agura*, 348. Trad. *D.I.R.*, B., 253. Facs. *D.I.R.*, B., 409.

284

1498 (7006) aprilie 19, București.

Radu cel Mare voievod întărește m-rii Hilandor de la Athos un obroc anual de 5000 aspri.

† Иже къ свѣтѣн горѣ Фѳонстѣн царскїе свѣщениїе шентѣлн монастырѣ зокомааго Хиландара, храмаже свѣтѣн прѣчистѣн и прѣблагословенѣн владичице нашон Богородици и присно дѣкы Марїа и чьстна на къведенїа свѣтаа къ свѣтнх и чьстнѣншомѣ штѣцѣ егѣменѣ намже по дѣхѣ свѣтомѣ штѣцѣ и посѣтителѣ їже къ благим желати кѣр Бѣтнмїю и проегѣменом и свѣщеником и старцем и късем яже ш Христе братїе, иже живѣщи къ свѣтом место тен, смѣрено приносят поклоненїе вашон свѣтостн, иже по милости Божїѣн и вашнм молиткамн шбретаемнм къ Блашкон земли господинь Іу Радѣлѣ конкода.

И по сих, штици свѣти, давамъ ѡзнаніе вашии свѣтни, понеже прїиде дїа-
конъ Висаріонъ и принесеъ шбичноеъ благословенїе шт свѣтаго монастира, такоже
естъ шбичанъ свѣтомъ монастирѡмъ ѡлико би ш потребне вѣщехъ монастирске кѣзкѣ-
сти намъ. Ми вѣсе по редомъ развѣхмо.

Бого радї, штици свѣти, ми съ вѣсемъ ѡсрѣдїемъ примїхмо свѣтїи мона-
стир да се назокеломъ нокїи хїтитори съ преждани и благочестивїи свѣтопо-
чекшїхъ господа и шбещаломъ се ѡлико би по силѣ бѣделомъ мощни и по запокѣда
нашѡмъ родїтелю и ѡчинїхмо и ми шброкъ свѣтомъ монастирѡмъ на вѣсѣко лѣто
ѡ велики пост по хѣ аспри и спенза братїамъ конте доходит да ѡзнимаютъ шброкъ
свѣтомъ монастирѡмъ по ф аспри.

Бого радї, штици свѣти, прїимѣте и благодарите и молитѣ Бога ш на-
шихъ родїтелѣхъ и ш насъ грѣшнихъ. И аще бѣде мощно вашемъ свѣтни ѡпишете ни
съ прежданими хїтитори ѡ свѣти полѣникъ; такоже и наши родїтели ми що се
смо шбещали свѣтомъ монастирѡмъ непотворено чемо дрѣжати ако ни дастъ господь
Богъ животъ кѣ нашии швласт. И пакъ ѡ сїю крѣме да приходитъ братїа послана
шт свѣтаго монастира, да ѡзниматъ шброкъ свѣтомъ монастирѡмъ и да донесѣтъ и
сїю книгѡмъ да видимо що смо шбещали свѣтомъ монастирѡмъ. И Христосъ иже
вѣсѣко благости и мїрѡдавецъ, да не ѡчшитъ насъ грѣшнихъ и свѣтнихъ ки мо-
литѣжъ кѡпнже и нами, аминъ.

Писъ въ настоли градѣ Бѣкѡрицомъ, мѣсеца апрїла Ѡї днь, к лѣт ѡзс.

† Іу Радѣл вѣкѡда, милостїа Божїа господнїа.

† Celui de la sfântul munte Athos, lăcaşului împărătesc şi sfinţit, mănăstirii
numită Hilandar şi hramului sfintei, preacuratei şi preabinecuvîntatei stăpînei
noastre, de Dumnezeu născătoare şi pururea fecioară Maria şi cinstitei ei Vovidenii
în sfînta sfintelor şi cinstitului părinte egumen, iar nouă părinte şi ajutor
în duhul sfînt, care năzuieşte spre cele bune, chir Eftimie şi proegumenului
şi preoţilor şi stareţilor şi tuturor fraţilor celor întru Hristos, care vieţuiesc în
acest sfînt loc aduc smerită închinare sfinţilor voastre, cel care din mila lui
Dumnezeu şi rugăciunile voastre, mă aflu domn în Ţara Românească, Io Radul
voievod.

Şi după acestea, părinţi sfinţi, dau ştire sfinţilor voastre că a venit diaconul
Visarion şi a adus obişnuita binecuvîntare de la sfînta mănăstire, cum este
obiceiul sfintei mănăstiri, şi ne-a dat de veste despre cite lucruri sînt necesare
mănăstirii. Noi toate, pe rînd le-am înţeles.

De aceea, sfinţi părinţi, noi am primit sfînta mănăstire cu toată osîrdia,
ca să ne numim ctitori noi, cu cei dinainte binecinstitori şi sfintrăposaţi domni
şi am făgăduit ca oricît vom fi în stare, după putere şi după porunca părintelui
nostru şi am făcut şi noi obroc sfintei mănăstiri în fiecare an, în postul cel mare,
cite 5000 de aspri şi cheltuiala fraţilor care vor veni să ia obrocul sfintei
mănăstiri, cite 500 aspri.

De aceea, sfinți părinți, primiți și mulțumiți și rugați pe Dumnezeu pentru părinții voștri și pentru noi, păcătoșii. Și, dacă este în puterea sfințiilor voastre, înscrieți-ne în sfântul pomelnic, împreună cu ctitorii dinainte; ca și părinți noștri, noi vom ține neclintit ceea ce am făgăduit sfintei mănăstiri, dacă ne va da domnul Dumnezeu viață în stăpînirea noastră. Și iar, în această vreme să vie frații trimiși de la sfînta mănăstire, să ia obrocul sfintei mănăstiri și să aducă și această carte, ca să vedem ce-am făgăduit sfintei mănăstiri. Și Hristos, care este în toate cele bune și dătător de pace, să nu ne lipsească pe noi păcătoșii de sfințele voastre rugăciuni, împreună și noi, amin.

Scris în cetatea de scaun București, luna aprilie 19 zile, în anul 7006 <1498>.
† Io Radul voievod, din mila lui Dumnezeu, domn.

Academia Republicii Socialiste România, Fotografii LXXIII/6.
Fotocopie după orig., perg., la m-rea Hilandar de la Athos.

285

1498 (7006) iulie 19, Tîrgoviște.

Radu cel Mare voievod întărește m-rii Rîncăcirov ocină în Cîrstiani.

† Бъ законѣ повелѣ господь Богъ синовомъ Израилевымъ да на вѣсѣко лѣто десетсвокати къ прічестіе Божіе, Іеремъ и левытумъ мы оубо порекнокахум по законѣ господю, такоже речи божественны апостоль, елиже къ слѣд текжци, подкигом добримъ подвижащимъ сѧ, желаимъжъ къспрѣжшѧ жизнѣ, а земная земли встакнише, и на небеси прилѣпнишѧ сѧ, блажени они иже гласъ радоканіа слышавши, егоже присно слышѧ: „Прїидѣте благословениища моего и наследствєннѣ, яко зготовано естъ вамъ царствїе во сложенїа мира“.

Ѕже и азъ, благочестникъ и Христолюбникъ, Іо Радулъ воєвода и господинь, синь великаго Блѧдъ конкоде, милостїумъ Божїумъ и Божїемъ дароканїемъ, обладающїмъ и господствєщїмъ къ вѣси земли Оуггровладїинскон, ащеже и западиннскимъ странамъ, Имлашѣ и Фагарашѣ херцег. Благопроизволи господство ми своимъ благїимъ произволенїемъ, чистимъ и свѣтлимъ срдцемъ и дарока господство ми сѧи вѣсечестни и благомєразни и прѣпочитани, иже надъ вѣсѣми чєсти и дарукъ настожъ сїи хрїсовѣа господства ми свѣтомъ монастырѣ зоколомъ Ржн-кжчов, храмъже свѣтоє къзнесенїе господа Бога и спаса нашего Ісуса Христа, тако да мѣ естъ зъ Крѣстїани делъ Крѣстїанѣ и делъ Ялєзлов. Понеже естъ зєна Ялєзла брата си Крѣстїана, тако естъ змерѣ Крѣстїан, а сєла свѣтомъ монастырѣ, они платинишъ дшєгєвнєне. Сєго радї родитєа господства ми, Блѧда воєвода, они даде свѣтомъ монастырѣ делъ Крѣстїанѣ и делъ Ялєзлов.

И пакы мѣ даде вїнарничъ Давидокъ во Крѣстїани, що чє сє падатъ господско и кжєли вхѧвни во доходжкъ господско во жито и во ечлєнъ во сжд-

463

și cu frumoasă față și preacinstit, care este deasupra tuturor cinstelor și darurilor, acest de față hrisov al domniei mele sfintei mănăstiri numite Rîncăcirov, hramul sfintei înălțări a domnului Dumnezeu și mîntuitorului nostru Iisus Hristos, ca să-i fie în Cîrstiani partea lui Cîrstian și partea lui Albul. Pentru că Albul a ucis pe fratele său Cîrstian, astfel Cîrstian a murit, iar satele sfintei mănăstiri, ele au plătit trei dușegubine. De aceea, părintele domniei mele, Vlad voievod, el a dat sfintei mănăstiri partea lui Cîrstian și partea lui Albul.

Și iarăși le-a dat vinăriciul lui David din Cîrstiani, cît se va cădea domnesc și gâlțile ohabnice din venitul domnesc din grîu și din orz din județul Pădureților, satele anume Iacoveștii și Dobroeștii și din județul Vlașca iarăși din venitul domnesc din grîu și din orz, satele anume Băneștii și Dobriineștii și Vaideeștii și Găeștii și Străoști. Și din munții județului Pădureților cășăria domnească și iarăși de la acele sate, care sînt mai sus scrise, anume, să le fie vămășitul domnesc. Și iarăși după aceea le-am dat și domnia mea și încă le-am dăruit domnia mea...¹ ca să fie pentru treaba sfintei mănăstiri și dumnezeieștilor călugări de hrană, iar nouă și părinților noștri să fie de veșnică pomenire.

De aceea, le-am dat și domnia mea, ca să le fie acestea toate de ocină și de ohabă, de nimeni neatins, după spusa domnicii mele.

Blestem pune domnia mea: după moartea domniei mele, pe cine va alege domnul Dumnezeu să fie domn al Țării Românești sau din rodul inimii domniei mele sau din rudele domniei mele sau, pentru păcatele noastre din alt neam, dacă va cinsti și va păzi și va întări această poruncă a domniei mele, pe acela domnul Dumnezeu să-l cinstească și să-l întărească și să-l păzească în domnia lui, dacă însă va batjocori și va călca și va risipi, pe acela domnul Dumnezeu să-l batjocorească și să-l nimicească și să-iucidă aici trupul, iar în veacurile viitoare suflatul său să aibă parte cu Iuda și cu Arie și cu ceilalți iudei care au strigat asupra domnului Dumnezeu și mîntuitorului nostru Iisus Hristos și singele lui asupra lor și asupra copiilor, ceca ce și va fi în veci, amin.

Martorii acestei porunci a domnicii mele: jupan Barbul Craiovescul, jupan Cîrstian și jupan Badea foști vornici și jupan Pîrvul mare vornic, jupan Staico logofăt, Tudor vistier, Danciul comis, Stroe spătar, Radul al lui Vintilă paharnic, Dragomir stolnic, Radul și Dragomir stratornici.

Eu, Oancea gramatic, care am scris, luna iulie 19 zile, în cetatea de scaun Tîrgoviște, în anul 7006 <1498>.

† Io Radul voievod, din mila lui Dumnezeu, domn.

Arh. St. Buc., S. I., nr. 113 (Nămăești II/1).

Orig., perg. (43×39,5), pecete atîrnată, căzută.

Cu trei traduceri: din sec. XVIII, din 1845 și 1915; alte traduceri ibidem, ms. 292. f. 9—10 și Rîncăcirov IV/1 și la Academia Republicii Socialiste România, CMLXIX/8. EDIȚII. Trad. *D.I.R., B.*, 254—255.

¹ Loc răzuit de circa zece cuvinte, peste care s-a scris cu roșu: «S-a scos în fața domniei mele».

Stănilă cu frații săi și cu fiii >¹ lor și Minea cu fratele său Stoian și cu fiii lor, ca să le fie Tr<estioa>ra de la Brădet toată, pentrucă au jurat înaintea domniei mele cu 12 boieri că le este veche și dreaptă ocină; și Gura Jițului de la Cîmpul Turcilor toată, pentrucă le este veche și dreaptă ocină, dedină. Însă Vilcul cu fiii lui, în Trestioara peste o parte, iar Dadul și Ion și Dan, în Trestioara peste o parte. Și iarăși Vilcul și Dadul și Ion și Dan, în Gura Jițului peste o parte și Slav cu frații săi, în Trestioara peste o parte, iar în Gura Jițului peste două părți. Și Minea cu fratele său Stoian, în Trestioara peste o parte, iar în Gura Jițului peste o parte. Și Stănilă și cu frații săi, în Trestioara peste o parte, iar în Gura Jițului peste două părți. Și iarăși Vilcul cu frații săi și cu fiii lor și Stănilă cu frații săi și cu fiii lor și Minea cu fiii lui, să le fie Pitrarii toți și Stîrcii de la Ceplea toți, pentrucă le este veche ocină.

De aceea, le-am dat și domnia mea, ca să le fie de ocină și de ohabă, lor și fiilor lor și nepoților și strănepoților lor. Și ori căruia dintre dînșii i s-ar întâmpla mai înainte moarte, iar la dînșii prădalica să nu fie, ci să fie celor rămași și de nimeni neclintit, după porunca domniei mele.

Martorii: jupan Barbul Craiovescul, jupan Cîrstiian fost vornic, jupan Pirvul mare vornic, jupan Staico logofăt, Da<nciul comis>...¹ Dragomir stolnic.

Și eu, Stanciul gramatic, am scris la Tîrgoviște, luna...¹ zile, în anul 7007 <1498—1499>.

† Io Radul voievod, din mila lui Dumnezeu, domn.

Arh. St. Buc., S. I., nr. 120 (Tismana XL/1).

Orig., perg. (28×37,5), pecete aplicată, căzută.

Cu o trad. din 1845; alte traduceri ibidem, mss. 329 f. 536v.—537 și 336 f. 168. EDIȚII. Slav. *Miletić-Agura*, 348—349, sub 1499. Slav și trad. Ghibănescu, *Surete*, I, 299—301, sub 1499; Ștefulescu, *Doc. sl.-rom.*, 41—42, sub 1499; *Spicuitor*, III (1924), 32—34, sub 1499. Trad. *D.I.R.*, B., 256—257. Facs. *D.I.R.*, B., 410.

287

1498 (7007) septembrie 25, Tîrgoviște.

Radu cel Mare voievod întărește lui Manea stratornic și fratelui său Stan ocina Perșanii.

† Мнѡстѣиѡмъ Божѣиѡмъ, Ыѡ Радѡла воѣвода и господинѣ късенъ земанъ ѡггровѡладѣинскѡнъ, синѣѣ Ёлада добраго и великаго воѣвода. Даватъ господствѡмнѣ сѣѣ пове-лѣнѣѣ господства мнѣ сѡдѣмъ господства мнѣ Манѣ страторникъ и братъ мѡѣ Станъ, тако да имъ естъ учинѣжъ Першанѣи късѣѣ, понеже имъ естъ стара и права учинѣжъ дѣдинѣжъ.

¹ Loc rupt.

Съго радї им даад¹ох и господство ми, яко да им ест въ шчинж и въ шхабж ним и синовом им и внском и прѣвншчетвом им и ни шт когоже непо- тжкновено, по шризмъ господства ми.

Свѣдѣтели: жшпан Барбел Кралезски, жшпан Кръстїан вншш дворник, жшпан Прѣвел велики дворник, жшпан Станко поговѣт, Оевдорс вистїарс, Дан- чюл комис, Строе спатар, Радулс пехарник, Драгомчр столник, Радул и Драго- мир страторници.

И азъ, Владдел граматик, еже писахъ въ столни градъ Тръговїще, мѣсеца септемврїа кѣ, въ лѣтѣ х³³. Исправникъ Калотъ.

† Io Radul voievoda, milaştii Boşimş gospodimş.

† Din mila lui Dumnezeu, Io Radul voievod şi domn a toată ţara Ungro- vlahiei, fiul bunului şi marelui Vlad voievod. Dă domnia mea această poruncă a domniei mele slugilor domniei mele, lui Manea stratornic şi fratelui său Stan, ca să le fie ocină Perşanii toţi, pentrucă le este veche şi dreaptă ocină, dedină.

De aceea, le-am dat şi domnia mea, ca să le fie de ocină şi de ohabă, lor şi filor lor şi nepoţilor şi strănepoţilor lor şi de nimeni neatins, după porunca domnici mele.

Martorii: jupan Barbul Craiovescul, jupan Cirstiian fost vornic, jupan Pirvul mare vornic, jupan Staico logofăt, Teodor vistier, Danciul comis, Stroe spătar, Radul paharnic, Dragomir stolnic, Radul şi Dragomir stratornici.

Şi eu, Vladul gramatic, care am scris în cetatea de scaun Tîrgovişte, luna septembrie 25, în anul 7007 <1498>. Ispravnic Calotă.

† Io Radul voievod, din mila lui Dumnezeu, domn.

Arh. St. Buc., S. I., nr. 114 (Brincoveni V/3).
Orig., perg. (18×27,5), pecete timbrată.
Cu trad. din 1860.
Copie slavă ibidem, ms. 718 f. 26v.
EDIŢII. Trad. D.I.R., B., 257. Facs. Ibidem, 411.

1498 (7007) decembrie 7, Tîrgovişte.

Radu cel Mare voievod întăreşte mai multora ocină în Ueşti, peste care s-au înfrăjit.

† Милостївмъ Божївм, Io Радла воєвода и господинь въсен Земли Уггро- влахїнскон, синь Влада добрааго воєвода. Даватъ господство ми сие повелѣнїе господства ми Грозав съ синовн мш и Стонка съ синовн мш и Владдел съ си-

¹ Omis.

нови мѣ и съ братїѣм си, Марко и Ѡнна и Роман и Тѣдор съ брата си, Ѣтанчюл и съ синовѣ им, тако да им ест ѡ Ѣциѣи ѡт Тѣдоровѣ и ѡт Ѣтанчюлѣ дел пол, понеже покѣпи Грозав ѡт Тѣдор и ѡт Ѣтанчюл за ѡ аспири-
И Ѣтонке и синовѣ мѣ да мѣ ест пакѣ ѡ Ѣциѣи ѡт дел Бладѣславѣ третѣ дел. И пакѣ Бладѣл съ братїѣм си да мѣ ест ѡ Ѣциѣи ѡд негѣвѣ дел пол. И пакѣ Тѣдор съ брата си и съ синовѣ им, тако да мѣ ест пакѣ ѡ Ѣциѣи ѡт дел Бладѣславѣ пол, понеже мѣ сѣт старѣ и правѣ ѡчине дѣдинѣ.

Потом принде Бладѣл и Марко пред господства ми, та си сложѣше братїѣ си, Ѡнна и Роман над третѣ дел ѡт негѣвѣ дел ѡт Ѣциѣи да си братїѣ. Потом пакѣ принде Грозав и Ѣтонка и Бладѣл и Марко и Тѣдор и брата си Ѣтанчюл, та се съединѣше над тѣхзи ѡчине ѡт Ѣциѣи, тако да си сѣ братїѣ неразделени до нѣх жѣзота.

И варѣ комѣ се ѡт нѣх слѣчит прѣжде смрѣтъ, въ нѣх прѣдалѣка да нест, нѣ да сѣт ѡставѣши им, дорѣ се хѣтет нанѣи послѣдѣнѣи корѣн ѡд нѣх сѣмѣ. И господство, кон.

Ѣго радї, им дадох и господство ми, тако да им ест въ ѡчине и въ ѡхѣбѣ и ни ѡд когоже непотѣкновѣно, по ѡризмѣ господства ми.

Ѣредегелїѣ: жѣпан Барбѣл Кралѣвскомѣ, жѣпан Крѣтїѣн ѡвѣнѣи дворѣник, жѣпан Ирѣвѣл дворѣник, жѣпан Ѣтанко логофѣт, Ѣвдѣдор ѡвѣнѣиар, Данчюл комѣс, Радѣл пѣхарѣник, Ѣтроѣ спатар, Изворѣнѣл столѣник, Радѣл и Драгомѣр страторѣнѣицѣи.

Исѣ еже въ столѣни градѣ Трѣговѣнѣицѣе, мѣсеца деѣкаврїѣ 3 дѣнѣ, въ лѣт 333.
† Io Radul voievoda, milostiv Bожїѣм господїнѣ.

† Din mila lui Dumnezeu, Io Radul voievod și domn a toată țara Ungrovlahiei, fiul bunului Vlad voievod. Dă domnia mea această poruncă a domnicei mele lui Grozav cu fiii lui și Stoica cu fiii lui și Vladul cu fiii lui și frații săi, Marco și Oană și Roman și Tudor cu fratele său Stanciul și cu fiii lor, ca să le fie în Uești din partea lui Tudor și a lui Stanciul jumătate, pentru că a cumpărat Grozav de la Tudor și de la Stanciul, pentru 200 aspri.

Iar lui Stoica cu fiii lui să-i fie tot în Uești, din partea lui Vladul a treia parte. Și iarăși lui Vladul cu frații săi să-i fie în Uești din partea lor jumătate. Și iar lui Tudor cu fratele său și cu fiii lor, să le fie tot în Uești, din partea lui Vladul jumătate, pentru că le sînt vechi și drepte ocine, dedine.

După aceea, a venit Vladul și Marco înaintea domniei mele, de și-au așezat pe frații lor, Oană și Roman, pe a treia parte din partea lor din Uești, ca să fie frați. După aceea, iar au venit Grozav și Stoica și Vladul și Marco și Tudor și fratele său Stanciul, de s-au unit pe aceste ocine din Uești, ca să fie frați nedespărțiți cît vor trăi.

Și oricui dintre dînșii i se va întîmpla mai înainte moarte, la dînșii prădalica să nu fie, ci să fie celor rămași ai lor, pînă se va afla ultima rădăcină din seminția lor. Și domniei, calul.

De aceea, le-am dat și domnia mea, ca să le fie de ocină și de ohabă și de nimeni neclintit, după porunca domniei mele.

Martorii: jupan Barbul al Craiovei, jupan Cîrstian fost vornic, jupan Pîrvul vornic, jupan Staico logofăt, Theodor vistier, Danciul comis, Radul paharnic, Stroe spătar, Izvoranul stolnic, Radul și Dragomir stratornici.

Scris în cetatea de scaun Tîrgoviște, luna decembrie 7 zile, în anul 7007 <1498>.

† Io Radul voievod, din mila lui Dumnezeu, domn.

Arh. St. Buc., A. N., XXX/1.

Orig., perg. (27×43,5), pecete aplicată.

EDIȚII. Trad. D.I.R., B., 257—258, sub 1499.

289

1499 (7007) ianuarie 9, București.

Radu cel Mare voievod întărește m-rii Govora poiana Nevoia.

† Милостіѡм Божіѡм, Іо Радѡл воєвода и господинь вѣсон земли Уггровлахінскон, синь добраго Блада воєводе. Дават господство ми сїе повелєніе господства ми свѣтомъ монастырѣ господства ми зовомъ Говоре, храмъ прѣчистїе Успенїе мж владичице наше Богородица, іако да им ест Невоіа, колико ест дрѣжала Тѣдор вистїар и съ хотаром си. И потом прїнде жєпан Тѣдор вистїар пред господства ми, тере даде тон поимъ зовомъ Невоіа свѣтомъ монастырѣ господства ми Говоре, тере даде за негоѡв дшш, вечна им памет.

҃его радї им и господство ми дадох, іако да им [да им] ест вѣ шчинъ и вѣ шхаѡв свѣтомъ монастырѣ <на потерѣжде>¹нїе и вѣ пищѣ братїам.

И потом да ест егѣмен и наставник кѣр Доротею варе по кѣде щет кити шчинъ господска а егѣмен да бѣдѣ волен да поставит хотаръ и ништо да не смѣет задрѣжати и бранити, колико им ест шчинъ господска. И ни шт когоже непотѣкновѣно, по шривмъ господства ми.

Исправник Прѣвѣла велики дворник.

Писах вѣ настоани град Бѣкєрещи, мѣсеца генарїа ̃, в лѣт ̃зз.

† Іо Радѡл воєвода, милостїа Божїа господинь.

† Din mila lui Dumnezeu, Io Radul voievod și domn a toată țara Ungrovlahiei, fiul bunului Vlad voievod. Dă domnia mea această poruncă a domniei mele sfintei mănăstiri a domniei mele numită Govora, hramul preacuratei uspenii a stăpînei noastre, născătoare de Dumnezeu, ca să le fie Nevoia și cu hotarul său, cît a ținut Tudor vistier. Și după aceea, a venit jupan Tudor vistier

¹ Loc rupt.

înaintea domniei mele, de a dat acea poiană numită Nevoia sfintei mănăstiri a domniei mele Govora, căci a dat pentru sufletul său, să-i fie veșnică pomenire.

De aceea, le-am dat și domnia mea, ca să le fie de ocină și de ohabă, sfintei mănăstiri pentru întărire și de hrană fraților.

Iar după aceea, egumenul și cirmuitorul chir Dorotei, ori pe unde va fi ocina domnească, iar egumenul să fie volnic să așeze hotar și nimeni să nu cuteze să-l împiedice și să-l oprească, cât este ocina domnească. Și de nimeni neatins, după porunca domniei mele.

Ispravnic Pîrvul mare vornic.

S-a scris în cetatea de scaun București, luna ianuarie 9, în anul 7007 <1499>.

† Io Radul voievod, din mila lui Dumnezeu, domn.

Arh. St. Buc., S. I., nr. 116 (Govora VIII/1).

Orig., hîrtie (30×21), pecete aplicată, stricată.

Cu două traduceri, din 1797 și din sec. XIX; alte traduceri ibidem, mss. 234 f. 190, 447 f. 187, 463 f. 111 și la Mitrop. Ț. Rom., CCCXIX/3.

EDIȚII. Trad. Io nașcu, *Biserici*, 200; *D.I.R.*, B., 258–259. Facs. *D.I.R. B.*, 412

290

1499 (7007) ianuarie 25, Tîrgoviște.

Radu cel Mare voievod dăruiește m-rii Govora satul Glodul, scutindu-l de dăjzii și slujbe.

Боже помози

† Въ законѣ повелѣ господь Богъ синовомъ Израеловомъ да на въсько лѣто десетствувати, елика аще стезетъ и съ вѣдеще апостола свѣтлыи и богоносныи шци, съвѣщаше на помощи и на благодѣтелствѣ дѣшамъ нашимъ и прѣдаше намъ послѣднимъ чедомъ ихъ, шви молитвожъ и бѣжннемъ и постомъ, шви милостинейи и поканіемъ шгрѣбати се шт въськыхъ закъ съ въськожъ верѣжъ, штвержденіемъ, да готови бѣдемъ слышати шн гласъ: „Прїидѣте къ мнѣ въси трѣждающимъ се и смѣрени срѣдцемъ и шврѣцете поконъ дѣшамъ вашимъ, нго бо мое благо естъ и врѣме мое леко естъ. Прїидѣте благословени шца моего и наследуйте се ш готованое вамъ царство шт сложенїа мира, възлакашъ бо се и дасте ми части, въжждашъ и напоите ме, страненъ бѣхъ и въведосте ме, нагъ бѣхъ и шдѣсте ме, боленъ бѣхъ и посѣтитесте ме, въ темници бѣхъ и прїидосте къ мнѣ“.

Сеже и азъ, благовернии и благочестивни и Христолюбивыи и самодръжавнии, Ъвъ Радулъ конвода и господинь, синь великааго Влада конводе, милостивомъ Божиимъ и Божїимъ дарованїемъ, швладажшїи и господствжшїи въсон

землы Уггровладхѣнскон ешеже и запланинскимъ странамъ, Иллашѣ и Фагарашѣ ѿрещегъ. Ревнѣе послѣдствовати дрекнымъ царемъ и господамъ, еже земна въ благодѣтелствѣ мирнѣ прѣпровоодише и небесномъ царствыю сподобыше се, вѣлже якоже любецимъ Бога въсѣ поспѣет-сѣмъ въ благое, мѣдрост бо плѣтжска смръть, а мѣдрост дѣховна жикотъ. И ми сыа же въспомѣнжъ господство ми и слово Давида пророка и царѣ, глаголюща: „Блаженнѣ имже ѿт пѣстише се безаконїа и имже прикрише се грѣсы, блаженъ мѣжъ емѣже не вѣмѣнитъ господъ грѣха“. И пакн: „Имже въобразомъ жѣлаетъ еленъ на источникы воднїа, сице жѣлаетъ душа моя къ тебѣ, Боже!“

Сыце въждемъ господство ми къ храмѣ и скѣтонъ шбытѣли ѿспенїе владичице и чудотворце нашонъ Богородице, присно дѣвѣи Марїи и монастырѣ господства ми ѿдъ скѣтне подкриліе горнъ зовомъ Говора, ѿщѣ егѣменѣ кѣръ Дѣрѣѣи и въсѣмъ ѿ Христѣ вратїе живѣщїихъ, тако да имъ естъ въ подрѣчїе село по имени Глодѣа къ сѣ въсомъ хотаромъ како естъ било и по прѣжде ѿчинѣ свѣтѣи монастыре внише речена по сѣга. И покѣпчѣ господство ми Глодѣа къ сѣ аспри ѿдъ Кръстѣи и ѿдъ анеѿенъ емѣ, тако га приложнѣ господство ми пакнъ скѣтѣи монастыре, тако е било и ѿдъ прегѣ стара ѿчина свѣтѣи монастыре, такожде и сѣда да естъ скѣтомъ монастырѣ и божественымъ инокомъ, елико шбрѣтаютъ се въ свѣтомъ мѣсто тонъ, къ ѿчинѣ и къ ѿхабѣи и ни ѿтъ когоже непотѣжкованно до века, почешнѣ ѿдъ вѣчнего кама и ѿдъ свиннего кама и ѿдъ пчеларстка и ѿдъ кѣларстка и ѿдъ дажми и ѿдъ талпи и ѿдъ сенокосїа и ѿдъ козъ и ѿдъ подеодъ и да сѣтъ слободни ѿтъ въсѣхъ слѣжбахъ и дажбахъ елико се находитъ въ самодѣрѣжакномъ власти господства ми, како ни конъ да не хранитъ, ни конъ да имъ се ѿзѣмѣтъ, ни глобе да не пазитъ, ни да возетъ, ни дѣшѣгѣвннѣ, ни едно работѣ господства ми да не работаютъ, ни на градъ, ни на коденїце и ни хто да ихъ не смѣютъ бантовати, ни сѣдци, ни бирѣа, ни покодникари, ни ни ни хто ѿдъ слѣгахъ или ѿдъ правителехъ господства ми посладемихъ по мнлостехъ и по работахъ господства ми, понеже карѣ тко се бы покѣсна бантовати ихъ, аще власъ главѣи единъ, а то такови и чюдѣкъкъ иматъ въспрѣти великое зло и шрѣю ѿдъ господство ми, якоже невѣрникъ и посрамителъ сїю хрисокѣла господства ми. Ино не че бити, по речнъ господства ми.

Сыцеже и заклинанїе поставѣетъ господство ми: кого избѣретъ господъ Богъ быти господнѣмъ Влашконъ Земле или ѿтъ сѣрдечнаго плода господства ми или, по грѣсѣхъ нашихъ, ѿдъ инопаеменикъ, да аще почѣтетъ и штврѣдѣтъ и поновитъ и приложитъ снѣ внише речени коматѣ, того господъ Богъ да почѣтетъ и шкрѣпитъ въ господствѣ его; а аще ли не почѣтетъ и не поновитъ и не шкрѣпитъ и не приложитъ, нѣ разоритъ и поперетъ, того господъ Богъ да поперетъ и разоритъ и не приложитъ мѣ се лѣта къ господство его и да иматъ шчестнѣ сѣ Юдою и сѣ Ирїа и сѣ шнѣми Юденѣ, еже възѣпнѣ на господа Бога и спаса нашего Ісуса Христа, кровь его на нихъ и на чѣдахъ ихъ, еже естъ и бѣдетъ къ кѣкы, аминъ.

Скѣдѣтелїе: жѣпанъ Барѣва банъ, жѣпанъ Кръстинанъ и Бадѣ вѣчши дѣорници, жѣпанъ Ирѣкѣа велики дѣорникъ, жѣпанъ Штанко велики логофѣтъ, жѣпанъ Тодоръ

вистигар, жспан Данчюл колмс, Радүл Бинтилол пехарник, Строе мечоноша, Извора:18А столник, Радүл и Драгомир велици страторници.

И.¹ ψ080WKECK0ΠHJKW08² <таха Гин днак еже писах> въ столни град Тръговице, мѣсица генарїи кѣ дньк, въ лѣт 733.

† Іу Радүл кивекүда, мнлостїа Божїа господник.

† Doamne ajută !

În lege a poruncit Dumnezeu fiilor lui Israel, ca pe fiecare an să dea zeciuală din cîte adună și aceasta știind apostolii sfinți și părinții purtători de Dumnezeu, au sfătuit pentru ajutorarea și pentru binefacerea sufletelor noastre și ne-au lăsat nouă ultimilor fi ai lor, ca unii cu rugăciuni și priveghere și post, alții cu milostenie și pocăință, să ne ferim de orice rău cu toată credința, întărirea, ca să fim gata să auzim acel glas: « Veniți către mine toți cei ce vă trudiți și cu inimă smerită și veți afla odihna sufletelor voastre, căci jugul meu este bun și povara mea este ușoară. Veniți binecuvîntații părintelui meu și moșteniți împărăția gătită vouă de la întemeierea lumii, căci am înfometat și mi-ați dat să mănînc, am însetat și mi-ați dat să beau, străin am fost și m-ați cercețat, gol am fost și m-ați îmbrăcat, bolnav am fost și m-ați îngrijit, în temniță am fost și ați venit la mine».

Iată și eu, hinccredinciosul și binecinstitorul și de Hristos iubitorul și singur stăpînitorul, Io Radul voievod și domn, fiul marelui Vlad voievod, din mila lui Dumnezeu și cu darul lui Dumnezeu, stăpînind și domnind peste toată țara Ungrovlahiei, încă și al părților de peste munți, Amlașului și Făgărașului herțeg. Rîvnind să urmez vechilor împărați și domni, care au cîrmuit cele pămîntești cu pace în binefaceri și s-au învrednicit de împărăția cerurilor, știm și că celor care iubesc pe Dumnezeu, toate li se izbîndesc în bine, căci înțelepciunea trupească este moartă, iar înțelepciunea sufletească viață. Și aceasta amintindu-mi domnia mea, cuvintele lui David prorocul și împăratul, care spune: « Fericiți aceia cărora li s-au iertat fărădelegile și cărora li s-au acoperit păcatele, fericit bărbatul căruia domnul nu-i socotește păcatul». Și iarăși « În ce chip dorește cerbul către izvoarele de apă, astfel dorește sufletul meu către tine, doamne».

Astfel a dorit domnia mea către hramul și sfîntul lăcaș al uspenici stăpînei noastre făcătoare de minuni, născătoare de Dumnezeu, pururea fecioară Maria și mănăstirea domniei mele de la sfintele poale ale muntelui, numită Govora, părintelui egumen, chir Dorotei și tuturor celor în Hristos frați care trăiesc acolo, ca să le fie în stăpînire satul numit Glodul tot, cu tot hotarul, cum a fost și mai înainte ocina sfintei mănăstiri mai sus zise pînă acum. Și am cumpărat domnia mea Glodul tot, pentru 5000 aspri de la Cîrstea și de la nepoții lui.

¹ Ilizibil.

² Criptogramă.

Astfel, l-am dăruit domnia mea iarăși sfintei mănăstiri, cum a fost și mai dinainte ocină veche a sfintei mănăstiri, astfel și acum să fie sfintei mănăstiri și dumnezeieștilor călugări, cîți trăiesc în acel sfînt loc, de ocină și de ohabă și de nimeni neclintit, în veci, altfel să nu fie, începînd de la vama oilor și de vama porcilor și de albinărit și de găletărit și de dăjdii și de talpe și de cositul fînului și de care și de podvoade și să fie slobozi de toate slujbele și dăjdiile cîte se află în stăpînirea de sine stătătoare a domniei mele, ca nici cal să nu hrănească, nici cal să nu li se ia, nici gloabe să nu păzească, nici să nu care, nici dușegubine, nicio muncă a domniei mele să nu lucreze, nici la cetate, nici la mori. Și nimeni să nu cuteze să-i turbure, nici sudeți, nici birari, nici povodnicari, nici nimeni altul dintre slugile sau dintre dregătorii domniei mele trimiși după milostenii și după muncile domniei mele, pentrucă oricine s-ar încumeta să-i turbure chiar și cu un fir de păr din cap, iar un om ca acela va primi mare rău și urgie de la domnia mea, ca un necredincios și batjocoritor al acestui hrisov al domniei mele. Altfel nu va fi, după spusa domniei mele.

Încă și blestem pune domnia mea: pe cine va alege domnul Dumnezeu să fie domn al Țării Românești sau din rodul inimii domniei mele sau, pentru păcatele noastre, din alt neam, dacă va cinsti și va întări și va înnoi și va dărui aceste mai sus zise averi, pe acela domnul Dumnezeu să-l cinstească și să-l întărească în domnia lui; iar dacă nu va cinsti și nu va înnoi și nu va întări și nu va dărui, ci va nimici și va călca, pe acela domnul Dumnezeu să-l nimicească și să-l lovească și să nu-i dăruiască ani în domnia lui și să aibă parte cu Iuda și cu Arie și cu acei iudei care au strigat asupra domnului Dumnezeu și mîntuitorul nostru Iisus Hristos, sîngele lui asupra lor și asupra copiilor lor, ceea ce este și va fi în veci, amin.

Martorii: jupan Barbul ban, jupan Cîrstian și Badea foști vornici, jupan Pîrvul mare vornic, jupan Staico mare logofăt, jupan Todor vistier, jupan Danciul comis, Radul al lui Vintilă paharnic, Stroe purtătorul de spadă, Izvoranul stolnic, Radul și Dragomir mari stratornici.

Și... ¹ < smeritul Sin diac, care am scris > ² în cetatea de scaun Tîrgoviște, luna ianuarie 25 zile, în anul 7007 < 1499 >.

† Io Radul voievod, din mila lui Dumnezeu, domn.

Arh. St. Buc., Peceti, nr. 4 (Govora III/1).

Orig., perg. (52×42), pecete atîrnată cu legenda: † Іу Радѣль воивода и гнѣ вѣсон зѣман Тѣгровѣдическоу снѣ Блада вѣанкаго воивода.

Cu o trad. din sec. XIX; alte traduceri ibidem, mss. 234 f. 59—61, 447 f. 11v.—12v. și 463 f. 107—108.

EDIȚII. Trad. *D.I.R., B.*, 259—260.

¹ Ilizibil.

² Criptogramă.

1499 (7007) ianuarie 27, Tîrgoviște.

Radu cel Mare voievod întărește lui Stanciu comis satele Sîrbii și Negulești.

† Мнѡстїю Божїю, Ыв Радѹл воевода н господинъ вѣсон земан Ѣггровлахнискон, синъ Влад великаго воеводе. Дават господство ми сїе повелѣнїе господства ми честитомѣ практиею господства ми, из къщѣ господства ми, жѣпанѣ Станчул комис, тако да на ест Балта Кръжеѣ сва н да на ест грѣла Бахова н вѣе Кръпѣтореле, понеже га кѣпи Станчул комис вт Радомир н вт Кръжеѣ н вт сини Гангорѣ, за к̃ флорини.

И пак да на ест Срѣбїн н Негѣлацини, понеже га кѣпи Станчул комис вт Драгою н вт синоки Драгонов, за х̃ан аспри.

Сего радї на дадох н господство ми, тако да на ест къ щинѣ н къ вхѣбѣ на н синоком на н вночетом н прѣвночетом н на вт кожеже непотѣжннвенно, по реч господства ми.

Сведѣтелїи: жѣпан Барѣла Кралевски, жѣпан Кръстїан, жѣпан Бадѣ вкши дворници, жѣпан Прѣкѣла велики дворник, жѣпан Станко логофет, Феодор вкстїар, Данчул комис, Строе спѣтарѣ, Радѹл пѣхарник, Изворанѣла столник, Радѹл н Драгомир страторници.

Из Балѣла пис къ настоани град Тръговциѣ, мѣсеца генарїе к̃з днѣнъ, къ лѣт х̃зз.

† Ів Радѹл воевода, мнѡстїѡ Божїѡ господинѣ.

† Din mila lui Dumnezeu, Io Radul voievod și domn a toată țara Ungrovlahiei, fiul marelui Vlad voievod. Dă domnia mea această poruncă a domniei mele cinstului dregător al domniei mele, din casa domniei mele, jupanului Stanciul comis, ca să-i fie Balta Cîrjeu toată și să-i fie gîrla Bahova și amîndouă Crăpătoarele, pentru că le-a cumpărat Stanciul comis de la Radomir și de la Cîrjeu și de la fiii lui Gligor, pentru 20 de florini.

Și iarăși să-i fie Sîrbii și Neguleștii, pentru că le-a cumpărat Stanciul comis de la Drăgoi și de la fiii lui Drăgoi, pentru 1050 aspri.

De aceea, i-am dat și domnia mea, ca să-i fie de ocină și de ohabă, lui și fiilor lui și nepoților și strănepoților și de nimeni neatins, după spusa domniei mele.

Martorii: jupan Barbul Craiovescul, jupan Cîrstiian, jupan Badea foști vornici, jupan Pîrvul mare vornic, jupan Staico logofăt, Teodor vistier, Danciul comis, Stroe spătar, Radul paharnic, Izvoranul stolnic, Radul și Dragomir stratornici.

Eu, Vilcul, am scris în cetatea de scaun Tîrgoviște, luna ianuarie 27 zile, în anul 7007 <1499>.

† Io Radul voievod, din mila lui Dumnezeu, domn.

Muz. de ist. Buc., nr. 30.388.

Orig., perg. (20×34), pecete aplicată, căzută.

Cu o trad. din 1831 și o copie a ei; altă trad. ibidem, ms. 31.277 f. 48.

EDIȚII. Trad. D.I.R., B., 261. Facs. Ibidem, 413.

292

1499 (7007) iunie 15, Tîrgoviște.

Radu cel Mare voievod întărește lui Chicoș satele Fîntînele, Vernești, Plăcicoi ș.a., precum și țigani.

† Милостїѡм Божїѡм, Іѡ Радѹль конкода и господинь вѣсен земаи ѿггро-клахїнскон, сынъ великаго Блада воюкоде. Дават господство ми сїе повелѣнїе господства ми болѣринѡ господства ми, жѡпанѡ Кикошѡ съ сынови мѡ и съ дѡщере мѡ, на име Станка и Биша и Рада и съ сынови им Ѹ еще каре колико сынови или дѡщери мѡ приишетит Богъ жѡпанѡ Кикошѡ, тако да мѡ ест ѡ Фжнтѣнѣле и ѡ Бернеци и ѡ Плъчкон и ѡ Гѡцеци и и Корнѡ и ѡ Чернѡ и ѡ Милеци, каре колико сѡ делове жѡпанѡ Кикошѡ и ацигани по именѡ Мѡндрѣ съ децями си и Далѡца съ децями си¹, понеже сѡт тинази села вѣскѡ и ацигани стара и права вчина дедина жѡпанѡ Кикошѡ.

Потом прїиде пред господства ми жѡпан Кикош, та вложи дѡщери си, Станка и Биша и Рада над сїи кише реченїи села и ацигани, тако да мѡ сѡ вѣ место сына. Я аще ли приишетит Богъ жѡпанѡ Кикошѡ сынови, уни да сѡт съ дѡщере емѡ сви вколо над села и над ацигани. Ян докле хтет бити жик жѡпан Кикош, да си сам владѡет села и ацигани. Я по сѡмрѣти жѡпанѡ Кикошѡ, да сѡт сыноком емѡ и дѡщерїѡм емѡ. Вѣ них прѡдалника да нѣст ни единци вѣ вѣкы, нѡ да сѡт вставшим им. И господство ми прости кон.

Сего радї им дадох и господство ми, тако да им сѡт вѣ вчинѡ и вѣ вѡбѡж, немѡ и сыноком емѡ и кнѡком и прѣкнѡчетом емѡ, ни вт когоже непотѡжковенно, пѡ вризма господство ми.

Скѡдетелїе: жѡпан Барѡла Кралевски и жѡпан Крѡстїѡн и жѡпан Бадѣ бивши дѡрници, жѡпан Прѡвѡла велики дѡрник, жѡпан Станко логофѡет, жѡпан Ѣвѡдѡр вистнїар, жѡпан Строе спатар, жѡпан Данѡюл комис, жѡпан Радѹль пѡхарник, Драгомир Изворанѡ столник, Радѹль и Драгомир велики страторници.

И азъ, Ѣнча граматик, еже писах ѡ мѡсеца Ѹнїа еї дѡнь, вѣ настолни град Трѡговицѡс Ѹ вт Ядама, лѣт хѡз.

† Іѡ Радѹл кивекѡда, милостїѡ Божїѡ господинь.

¹ Pasajul «Мѡндрѣ... Далѡца съ децями си» este șters cu роșу.

† Din mila lui Dumnezeu, Io Radul voievod și domn a toată țară Ungrovlahiei, fiul marelui Vlad voievod. Dă domnia mea această poruncă a domniei mele boierului domniei melc, jupanului Chicoș cu fiii lui și cu ficele lui, anume Stanca și Vișa și Rada cu fiii lor și oricâți fii sau fice i-ar lăsa Dumnezeu jupanului Chicoș, ca să-i fie în Fintînle și în Vernești și în Plăcicoi și în Gugęști și în Cornu și în Cerih și în Milești, oricâte sînt părțile jupanului Chicoș și țiganii, anume Mîndrea cu copiii săi și Daluța cu copiii săi ¹, pentrucă sînt acele sate toate și țiganii veche și dreaptă ocină, dedină a jupanului Chicoș.

După aceea, a venit înaintea domniei mele jupan Chicoș, de a așezat pe ficele sale Stanca și Vișa și Rada peste aceste mai sus zise sate și țigani, ca ele să-i fie în loc de fii. Iar dacă i-ar lăsa Dumnezeu jupanului Chicoș fii, ei să fie cu ficele lui toți împreună asupra satelor și țiganilor. Dar pînă cînd va fi viu jupan Chicoș, singur să-și stăpînească satele și țiganii, iar după moartea jupanului Chicoș, să fie ale fiilor lui și ale ficelor lui. La dinșii prădalica să nu fie niciodată, în veci, ci să fie celor rămași. Și domnia mea am iertat calul.

De aceea, le-am dat și domnia mea, ca să le fie de ocină și de ohabă, lui și fiilor lui și nepoților și strănepoților, de nimeni neclintit, după porunca domniei mele.

Martorii: jupan Barbul Craiovescul și jupan Cîrstian și jupan Badea fost vornici, jupan Pîrvul mare vornic, jupan Staico logofăt, jupan Teodor vistier, jupan Stroe spătar, jupan Danciu comis, jupan Radul paharnic, Dragomir Izvoranul stolnic, Radul și Dragomir mari stratornici.

Și eu, Oancea gramatic, care am scris în luna iunie 15 zile în cetatea de scaun Tirgoviște și de la Adam anul 7007 <1499>.

† Io Radul voievod, din mila lui Dumnezeu, domn.

Arh. St. Buc., S. I., nr. 117 (Mitrop. T. Rom. LXIII/1).

Orig., perg. (28,5 × 38), pecete timbrată.

Cu două traduceri, din 1854 și 1915.

EDIȚII. Slav. *Venelin*, 133–134. Trad. *D.I.R.*, B., 261–262. Facs. *D.I.R.*, B., 414

293

1499 (7007) iulie 13, M-reă Glavacioc.

Radu cel Mare voievod întărește m-rii Govora poiana Nevoia și o parte de ocină lîngă poiană, fixîndu-i hotarele.

† Многостинном Божиум, Ио Радул воивода и господинъ въсен земли Угровлахійскон, сынъ прѣдобрааго Влада воиводе. Дават господство ми сѣе покелѣнїе господства ми свѣтомъ монастырѣ Говоре и шцѣ ерѣмїнѣ Доробюю и братїям живѣщихъ къ свѣтѣмъ мѣстѣ тон, яко да им ест поiana сва със хотаром що се зове Невоia, понеже ю поклонн жьпан Тодор вистнар свѣтѣн

¹ «Mîndrea . . . Daluța cu copiii săi» este șters cu roșu.

монастире и свѣтомъ храмъ прѣчисте кладичице нашон Богородице, присно дѣвѣи Марїи и славнои еи успенїе, за своихъ дѣшъ и родїтелїе емъ, инокомъ въ пицѣ, емъ въ вѣчное въспомїнанїе.

И пакн потомъ прїложнхъ и господство ми въ шчина господства ми к тои поганъ, да ест свѣтѣи монастире шт главо погане, доле по ѱи долини Чоржчек до хотаръ Бицелъ, въ тѣи пакн мимо хотаръ Бицелъ, до с воде Бѣде и въ тѣи пакн по водѣ Бѣде горе до пѣтъ Топане цю ходит на Питещи, въ тѣи по пѣтъ Топане назад, дори до водѣ Чоржчек, понеже ю имъ прїложнхъ господство ми свѣтомъ монастирѣ, да ест на потребѣ божественнмъ инокомъ, а намъ въ вѣчное въспомїнанїе и ни шт коже да имъ не бѣдетъ досадно, по рѣчи господства ми.

Свѣдѣтелїе: жѣпанъ Прѣвѣа дворникъ, жѣпанъ Станко логофетъ, жѣпанъ Тодоръ вистїаръ, Данчѣа комисъ, Радѣа пѣхарникъ, Стрѣе спѣтаръ, Драгомиръ столникъ, Радѣа и Драгомиръ страторнїци.

Писъ с монастиръ с Глѣвѣчокъ, мѣсеца Юлїа гѣ дѣнь, въ лѣтѣ 733.

† Іу Радѣа влѣкѣда, милостїа Божїа господнїнъ.

† Din mila lui Dumnezeu, Io Radul voievod și domn a toată țara Ungrovlahiei, fiul preabunului Vlad voievod. Dă domnia mea această poruncă a domniei mele sfintei mănăstiri Govora și părintelui egumen Dorotei și fraților care trăiesc în acest sfânt loc, ca să le fie toată poiana cu hotarul care se cheamă Nevoia, pentru că a închinat-o jupan Todor vistier sfintei mănăstiri și sfântului hram al preacuratei stăpînei noastre, născătoare de Dumnezeu, pururea fecioară Maria și slăvitei ei uspenii, pentru sufletul său și al părinților lui, călugărilor de hrană, lui de veșnică pomenire.

Și iarăși, după aceea, am dăruit și domnia mea pe lângă acea poiană, din ocina domniei mele, ca să fie sfintei mănăstiri din capul poienei în jos, prin valea Cioriceii, pînă la hotarul Vițelului, de aici iarăși pe lângă hotarul Vițelului pînă în apa Vedei și de aici iarăși pe apa Vedei în sus pînă la drumul Topanei, care merge la Pitești, de aci pe drumul Topanei, înapoi pînă la apa Cioriceii, pentru că am dăruit-o domnia mea sfintei mănăstiri, să fie pentru nevoia dumnezeieștilor călugări, iar nouă de veșnică pomenire și de nimeni să nu fie supărați, după spusa domniei mele.

Martorii: jupan Pîrvul vornic, jupan Staico logofăt, jupan Todor vistier, Danciul comis, Radul paharnic, Stroe spătar, Dragomir stolnic, Radul și Dragomir stratornici.

Scris la mănăstire la Glăvăciuv, luna iulie 13 zile, în anul 7007 <1499>.

† Io Radul voievod, din mila lui Dumnezeu, domn.

Arh. St. Buc., S. I., nr. 118 (Govora VIII/2).

Orig., hîrtie (30×20,5), pecete timbrată, cu legenda: «Іу <Радѣ>а воївода, милостїю Бжїю и господнїнъ».

Cu o trad. din 1792; alte traduceri ibidem, mss. 234 f. 190v.—191, 447 f. 187v. și 463 f. 99.

EDIȚII. Trad. Ionașcu, *Biserici*, 209; *D.I.R.*, B., 262—263. Facs. *D.I.R.*, B., 415.

1499 (7008) octombrie 6, Tîrgoviște.

Radu cel Mare voievod întărește jupaniței Stana și fililor ei ocină în Valea Tătarii, Răzvad, vie la Tîrgoviște și țigani.

† Бъ Христа Бога благовернии и Христолюбивни и благочестивни и самодръжавнии Іу Радул конвода и господинъ, сннь великаго Блада конводе, милостивм Божиим и Божиим дарованіемъ шбладлшшми и господствшшми въсон Земли Уггровлахѹнскон, ещєже и запаиннскимъ странамъ, Ямлаш и Фагараш хѹрцег. Благопроизколи господство ми, своимъ благымъ произколеніемъ, чѹстым и свѣтлымъ срдцемъ господства ми. Іако прославити прослакашаго ме Бога на прѣстола свѣтопочинкихъ родітеіе господства ми съе славож кѹзнєсаго ме. Сеже въспомѣнж господства ми мнозы царєе въ царствєна си въсєлише се, нж мали нѣбєснаго царствєна наследоваше, тжше бо се и азъ нетѹчіє царство исправиті, нж шт прєсныхъ и сконхъ сѣматрѣти. еже сжт истинни чисны и право послаживши, тѣло свое велими потрѣдивше слѣд господства ми и ни въ единомъ естѣства своего неискѣрише-се, іакоже благъ корєне чѹстнѣншїи садохнїи плодъ принєсе.

Тѣмъ радї дарова господства ми сжи въсе чѹстныи и благошєбразныи и прѣпочитаннии, иже надъ въсѣми чѹсти даровъ настоєи, сынъ хрисєкѣлъ господства ми жѹпанїце Станє съ синоки си, понеже прїнде жѹпанїца Станє прєдъ господство ми, та си зложи по¹ сєстра єю жѹпанїца Марїа съє синоки си или дѹщєрєє надъ Бъи Тѣтари и надъ делєи шт Рѣзвад, иже кѹпила шт Стан и шт Иван, за хъ аспри и виноградъ шт Трѣгокиши сєа и два челѣди ацигани на имє Чѣпа съ дѣцями си и Коцѣ съ дѣцями си, понеже ю зложи іако да мѣ естъ въ мѣсто братїа. Или дондеже бѹде жѹпанїца Станє жива, да си сама шбладѹє коматє и ацигани, а по неини смрѣти, да сжт коматє сєстрєєи, жѹпанїце Марїє въсе. И ацє се слѣчитъ и жѹпанїце Марїє смрѣть, а потомъ коматє и ацигани шо сѣтъ више зписани да сжт тыжъ въсѣ син:комѣ жѹпанїце Станє, жѹпанѣ Дѣткѣ столникѣ и съ свои синоки. И ацє нѣкаа смрѣть слѣчитъ се прѣжде жѹпанѣ Дѣткѣ и синовомъ емѣ и не чє се наити сємє шт своего срдца, коматє сїє да нѣстъ прѣдаличє, нж паки да сжт тїа въсѣ коматє и ацигани, шо сѣтъ зде з сїю хрисєкѣлъ господства ми, сєстрєвомъ жѹпанїце Станє, жѹпанїце Нѣкшє и жѹпанїце Бонкє и синовомъ и дѹщєрєємъ нишє карє сєла, барє ацигани или виногради кише рєчєнни комати сєкѣ. И господство ми имъ прєстїихъ конѣ.

Сєго радї имъ дадохъ и господство ми тїа кѹсѣ, іако да имъ сжтъ въ шчинѣ и въ шхѣбѣ, тѣмъ и дѣцямъ ихъ и кнѣчетомъ и прѣкнѣчетомъ ихъ и въ нишъ прѣдалика

¹ Loc rupt.

да нѣст, нж да сѣт ѡстакшим им и ни ѡт когоже непотжкноенно по шрнзмо господства ми, почехши ѡд ѡкчнего кама и ѡт скиннего вама и ѡт пчеларства и ѡт кѣбларства и ѡт сенокоснїа и ѡт воз и ѡт подкод и да сѣт свободни ѡт вѣсех слѣжбаѡх и дажбаѡх, еанко се находитъ къ самон дръжакнон ѡбластїю господства ми, и нихто да их не смѣютъ <бантокати>, ни сждец ни бирчнпа, ни поводникари, ни армашн, ни глобник, рекши ни слѣгаѡх или практиели господства ми послаемих по мчлостех и по работахъ господства ми, понеже аще тко се би покѣсил их бантокати их, аще каас едни, а то таковаагок члоука иматъ къспрїети кеанко зло и шрїтю ѡт господства ми и ино нѣст, по речъ господства ми.

Закашнанїе поставакѣтъ господство ми: кого избереѣтъ господь Богъ бити господинь Блашкон землы или ѡт срѣдечнаго плода господства ми или, по грѣсехъ нашихъ, ѡт иноплеменник, да аще почѣтетъ и понокитъ и стврѣдитъ съ хрисокѣа господства-ми, того господь Богъ да почѣтетъ и стврѣдитъ къ господствѣ его; а аще непочѣтетъ и не стврѣдитъ, нж разоритъ и попержтъ и посрамитъ, того господь Богъ да поразитъ его къ господствѣ его и да снетъ его зде тѣлоу, а къ бжджнїихъ кѣцѣ душа его и да иматъ честъ съ Исуса и съ Йрїїа, квнном и съ Киноном и съ ѡнѣми Юдене еже къзѣннше на господа Бога и спаса нашего Исуса Христа, крѣк его над нихъ, и на чедахъ ихъ, еже ест и бѣдетъ къ кѣкы, амнн.

Ещеже и скѣдѣтеаїе поставакѣтъ господство ми: жѣпан Барѣса Кралечскн, жѣпан Крѣстїпан и жѣпан Бадѣ бывши дкорнїци и жѣпан Прѣвѣа кеанки дкорник и жѣпан Станко кеанки логофет, жѣпан Оѡдор кнстїнар, Данчѣа комис, Радѣа Бннтїаок пѣхарник, Строе спѣтар, Драгомир стѡлник, Радѣа и Драгомир кеанци стратѡрнїци.

И азъ, Снїгъ съ писатеа, и еже и начертахъ въ настѡлни градъ Трѣгокнще, мѣсеца ѡхтокрїїа 5 дьни, къ лѣтѣ хлїи.

† Іѡ Радѣа кверѡда, милостїа Божїа господинь.

† În Hristos Dumnezeu, binecredinciosul și de Hristos iubitorul și binecredinciosul și singur stăpînitorul, Io Radul voievod și domn, fiul marelui Vlad voievod, din mila lui Dumnezeu și cu darul lui Dumnezeu, stăpînind și domnind peste toată țara Ungrovlahiei, încă și al părinților de peste munți, Amlașului și Făgărașului herțeg. A binevoit domnia mea cu a sa bunăvoință, cu inimă curată și luminată a domniei mele, să proslăvesc pe Dumnezeu care m-a proslăvit și m-a ridicat cu slavă în scaunul sfîntrăpoșaiilor părinților domniei mele. Aceasta amintindu-și domnia mea că mulți împărați s-au veselit în împărăția lor, dar puțini au moștenit împărăția cerurilor, de aceea nevoindu-mă și eu nu numai să cîrmuiesc împărăția, ci să socotesc și despre cele veșnice ale mele, despre acei care sînt cu adevărat cinstiți și slujind cu dreptate și trudindu-și mult trupul pe urma domniei mele și nici într-o împrejurare nu s-au dat înapoi, pentru că sămînța cea bună aduce rodul cel mai mănos și mai cinstit.

De aceea, a dăruit domnia mea acest atotcinstit și cu frumoasă față și preacinstit, care este deasupra tuturor cinstitelor daruri, acest de față hrisov al domniei mele, jupaniței Stana cu fiii ei, pentrucă a venit jupanița Stana înaintea domniei mele, de a așezat pe sora ei jupanița Maria cu fiii ei sau fiicele, peste Valea Tătarii și peste partea ei din Răzvad, pe care a cumpărat-o de la Stan și de la Ivan, pentru 2000 aspri și via de la Tirgoviște toată și două sălaşe de țigani, anume Ciopa cu copiii săi și Colțea cu copiii săi, pentrucă a așezat-o ca ea să-i fie în loc de frate. Însă pînă ce va fi jupanița Stana vie, singură să-și stăpînească averile și țiganii, iar după moartea ei să fie averile ale surorii ei, jupanița Maria, toate. Iar dacă se va întîmpla și jupaniței Maria moarte, iar după aceia averile și țiganii care sînt mai sus scriși să fie toate acestea fiului jupaniței Stana, jupanul Deatco, fiul lui Deatco stolnic și cu fiii săi. Iar dacă vreo moarte se va întîmpla mai înainte jupanului Deatco și fiilor săi și nu se va mai afla seminție din inima lui, aceste averi să nu fie prădalice, ci iarăși să fie toate acele averi și țigani, care sînt aici în acest hrisov al domniei mele, surorilor jupaniței Stana, jupaniței Neacșa și jupaniței Voica și fiilor și ficelilor lor, fie sate, fie țigani sau vii, toate mai sus zisele averi. Și domnia mea le-am iertat calul.

De aceea, le-am dat și domnia mea acestea toate, ca să le fie de ocină și de ohabă, lor și copiilor lor și nepoților și strănepoților lor. Și la ei prădalica să nu fie, ci să fie celor rămași și de nimeni neatins, după porunca domniei mele, începînd de la vama oilor și de vama porcilor și de albinărit și de găletărit și de cositul fînului și de care și de podvoade și să fie slobozi de toate slujbele și dăjdiile cîte se află în stăpînirea singur stăpînitoare a domniei mele și nimeni să nu cuteze să-i <turbure>, nici sudeț, nici birari, nici povodnicari, nici armași, nici globnic, adică nici slugile sau dregătorii domniei mele trimiși după milostenii și după muncile domniei mele, pentrucă dacă cineva s-ar încumeta să-i turbure chiar cu un fir de păr, un om ca acela va primi mare rău și urgie de la domnia mea și altfel nu este, după spusa domniei mele.

Blestem pune domnia mea: pe cine va alege domnul Dumnezeu să fie domn al Țării Românești sau din rodul inimii domniei mele sau, pentru păcatele noastre, din alt neam, dacă va cinsti și va înnoi și va întări acest hrisov al domniei mele, pe acela domnul Dumnezeu să-l cinstească și să-l întărească în domnia lui; iar dacă nu va cinsti și nu va întări, ci va nimici și va călea și va batjocori, pe acela domnul Dumnezeu să-l nimicească în domnia lui și să-iucidă aici trupul, iar în veacurile viitoare sufletul său și să aibă parte cu Iuda și cu Arie împreună și cu Kinop și cu acei iudei care au strigat asupra domnului Dumnezeu și mîntuitorului nostru Iisus Hristos, sîngele lui asupra lor și asupra copiilor lor, ceea ce este și va fi în veci, amin.

Încă și martori pune domnia mea: jupan Barbul Craiovescul, jupan Cîrstiian și jupan Badea foști vornici și jupan Pîrvul mare vornic și jupan Staico

mare logofăt, jupan Todor vistier, Danciul comis, Radul al lui Vintilă paharnic, Stroe spătar, Dragomir stolnic, Radul și Dragomir mari stratornici.

Și eu, Sin scriitor, care am și însemnat în cetatea de scaun Tîrgoviște, luna octombrie 6 zile, în anul 7008 <1499>.

† Io Radul voievod, din mila lui Dumnezeu, domn.

Academia Republicii Socialiste România, CI/3.

Orig., perg. (34,2×45,2), pecete atîrnată, căzută.

Trad. ibidem, MLXXXVII/117.

EDIȚII. Trad. D.I.R., B., 263—264.

295

1499 (7008) octombrie 31, București.

Radu cel Mare voievod întărește m-rii Tismana ocina Vîrful Vladului, în urma unei judecăți.

† Милостіѡм Божіѡм, Іѡ Радѡл коєкода и господинѣ късон земли Ѡггровлахїтскон, сынѣ кеанкааго и добрааго Блада коєкода. Дакат господство ми сїе покєаѣнїе господства ми скѣтомѣ монастырѣ господства ми зокомѣ Тисменѣ, ꙗко да им ест Бладок Брѣхъ късє, карє колико ест учинѣ скѣтомѣ монастырѣ, понеже прїндоше калѣгерїи господства ми и Никѣла пред господства ми, та се преше лицєм пред господства ми. Тако глєдахъ господство ми книгє дѣдоу господства ми, Мїрча конкода и книгє рєдїтєѡу господства ми, Блада конкода, тако нандоухъ господство ми ѣ тем книгє, како им ест стара учина и дѣдина скѣтомѣ монастырѣ.

Ѕєго ради им и господство ми дадохъ, ꙗко да им ест къ учинѣ и къ ухабѣ скѣтомѣ монастырѣ вѣ кѣки и да ест колоници калѣгерїи господствє ми да и дрѣжит ѡнои чловѣкъ Никѣла ѡт тѣѣ, да не имат метєхѣ Никѣла ница над тан учинѣ и ни ѡт когоже непотѣкновєно, по ѡризмѣ господства ми.

Ѕкєдєтєлїє: жѣпан Барѣѣ Краєєски, жѣпан Крѣстїан бєкин дєорник, жѣпан Прѣкѣла кеанки дєорник, жѣпан Ѕтанкє логофєт, ѳєѡдѡрѣ кїстїар, Данчєла комїс, Радѣла пєхарник.

И азѣ, Ѕтанчєла граматик, писєахъ ѣ град Ієвѣєрїи, месѣца ухѣтолкрїѣ лѣ¹, в лѣт ѡи.

† Іѡ Радѡл кѡєкода, милостїѡм Божїѡм господинѣ.

† Din mila lui Dumnezeu, Io Radul voievod și domn a toată țara Ungrovlahiei, fiul marelui și bunului Vlad voievod. Dă domnia mea această poruncă a domniei mele sfintei mănăstiri a domniei mele numite Tismana, ca să-i fie

¹ La început s-a scris $\tilde{\text{кѡ}}$, apoi s-a șters și scris alături $\tilde{\text{лѣ}}$.

Virful Vladului tot, oricît este ocina sfintei mănăstiri, pentrucă au venit călugării domniei mele și Nicula înaintea domniei mele, de s-au pîrit de față înaintea domniei mele. Astfel am cercetat domnia mea cărțile moșului domniei mele, Mircea voievod și cărțile părintelui domniei mele, Vlad voievod, astfel am aflat domnia mea în acele cărți că este veche ocină și dedină sfintei mănăstiri.

De aceea, le-am dat și domnia mea, ca să fie de ocină și de ohabă sfintei mănăstiri în veci și să fie volnici călugării domniei mele să alunge pe acel om, Nicula, de acolo, să nu aibă niciun amestec Nicula asupra acelei ocine și de nimeni neatins, după porunca domniei mele.

Martorii: jupan Barbul Craiovescul, jupan Cîrstiian fost vornic, jupan Pirvul mare vornic, jupan Staico logofăt, Teodor vistier, Danciul comis, Radul paharnic.

Și eu, Stanciul gramatic, am scris în cetatea București, luna octombrie 31¹, în anul 7008 <1499>.

† Io Radul voievod, din mila lui Dumnezeu, domn.

Arh. St. Buc., S. I., nr. 119 (Tismana).

Orig., hîrtie (30×21,5), pecete aplicată, stricată.

Cu o trad. din 1845; alte traduceri ibidem, mss. 330 f. 170v. și 337 f. 153.

EDIȚII. Trad. D.I.R., B., 264–265. Facs. *Ibidem*, 416.

296

1500 (7008) ianuarie 11, Tîrgoviște.

Radu cel Mare voievod întărește lui Cîrstea cu fiii săi și lui Cîrstian cu ficele sale ocine în Bunești și Cacova, munții Govora, Căprăreața și Piatra, precum și înfrățirea pe care o fac ei între fiii și ficele lor.

† Милостіѡм Божіѡм, Іѡ Радѡ конкода и господинь кѡсон земаи Шгрор-
клатінескон, синь велнкааго и добрааго Блад конкода. Дават господетко ми
сѣе покелкнїе господетка ми саѡгам господетка ми жшпанѡ Крѡстѣ съ синови
мѡ, Стѡннаѡ и Вланка и Стѡан и Стѡнка и Стѡнка и Крѡстїан и коанко
мѡ Богъ пришецит. И пак врат Крѡстѡв, Крѡстїан съ дѡщере си, Мика и
Стѡна и съ синови нм ѡт Кѡѡ², іако да нм ест с Бшнїри над дел Стѡанѡ
Некшнїка коанко ест и над дел Бшкѡрок коанко ест. И да нм ест с Какока
над дел Крѡстѡка и над дел Нанок коанко ест. И да нм ест паланнѡ зокѡмѡ
Гѡвѡра над дел Крѡстѡв. И пак да нм ест паланнѡ зокѡмѡ Кѡпрѡрѡцѡ над

¹ La început s-a scris «29», apoi s-a șters și s-a scris alături «31».

² «ѡт Кѡѡ» este adăugat posterior, în locul a două cuvinte răzuite.

дѣл Кръстїановъ и да имъ естъ палиннѣ зокомѣ Каменъ, надъ дѣл Кръстевъ, понеже имъ естъ стара и права учина и дѣ<дина>¹.

И потомъ прїиде Кръстїанъ предъ господство мнѣ, та сложи дѣцера си Мика и Стана, али надъ свои дѣл, тако да естъ на мѣсто синовни.

И потомъ пакъ Кръстѣ и братъ мѣ Кръстїанъ прїиде предъ господство мнѣ, та се съединише, такоже да си сѣ синовни Кръстевки съ дѣцере Кръстїановки, цю сѣ книше писани братїа неразделена къ вѣки, надъ ѡвни учине цю сѣ книше писани. И господство мнѣ дадохе конъ добръ.

Сего радї имъ и господство мнѣ дадохъ тако да имъ естъ въ учинѣ и въ ухабѣ, нимъ и сыновкомъ имъ и внѣчетомъ и прѣкнѣчетомъ ихъ. Конъ ѡтъ нихъ садѣитъ прежеде съмрътъ а въ нихъ прѣдалника да нѣстъ, нѣ да естъ ѡстакшимъ и ни ѡтъ когоже непотѣкновено, по ѡризмѣ господства мнѣ.

Сведетелїе: жѣпанъ Барбѣла Краевски, жѣпанъ Кръстїанъ вѣкшїи дворникъ, жѣпанъ Прѣкѣла велики дворникъ, жѣпанъ Станко логофетъ, Тѣдоръ вѣстїаръ.

Писъ Станчѣла граматикъ ѡ градъ Тръговице, мѣсеца генарїа ѡ, къ лѣтѣ хлїи.
† Іу Радѣла вѣвѣда, милостїа Божїа господникъ.

† Din mila lui Dumnezeu, Io Radul voievod și domn a toată țara Ungrovlahiei, fiul marelui și bunului Vlad voievod. Dă domnia mea această poruncă a domniei mele slugilor domniei mele, jupanului Cîrstea cu fiii lui, Stănilă și Vlaicul și Stoian și Stan și Stoica și Cîrstiian și cîți îi va lăsa Dumnezeu și iarăși fratelui lui Cîrstea, Cîrstiian, cu ficele sale, Mica și Stana și cu fiii lor din Cheia², ca să le fie în Bunești pe partea lui Stan Nebuneica, cît este și pe partea lui Bucur, cît este. Și să le fie în Cacova peste partea lui Cîrstea și peste partea lui Nan, cît este. Și să le fie muntele numit Govora, peste partea lui Cîrstea. Și iarăși să le fie muntele Căprăreață, peste partea lui Cîrstiian și să le fie muntele numit Piatra, peste partea lui Cîrstea, pentrucă le este veche și dreaptă ocină și dedină.

Și după aceea, a venit Cîrstiian înaintea domniei mele, de a așezat pe ficele sale Mica și Stana, însă peste partea lui, ca să-i fie în loc de fii.

Și după aceea, iarăși Cîrstea și fratele său Cîrstiian au venit înaintea domniei mele, de s-au unit, ca să fie fiii lui Cîrstea și ficele lui Cîrstiian, cari sînt mai sus scriși, frați nedespărțiți în veci peste aceste ocine, care sînt mai sus scrise. Și domniei mele au dat un cal bun.

De aceea și domnia mea le-am dat, ca să le fie de ocină și de ohabă, lor și fiilor lor și nepoților și strănepoților lor. Căruia dintre dînșii i s-ar întîmpla mai înainte moarte, iar la ei prădalica să nu fie, ci să fie celor rămași și de nimeni neclintit, după porunca domniei mele.

Martorii: jupan Barbul Craiovescul, jupan Cîrstiian fost vornic, jupan Pîrvul mare vornic, jupan Staico logofăt, Tudor vistier.

¹ Loc rupt.

² «din Cheia» este adăugat posterior în locul a două cuvinte răzuite.

Am scris, Stanciul grămătic, în cetatea Tîrgoviște, luna ianuarie 11, în anul 7008 <1500>.

† Io Radul voievod, din mila lui Dumnezeu, domn.

Arh. St. Buc., S. I., nr. 121 (Ep. Rimnic XIV/1).

Orig., hîrtie (33,5×30), pecete aplicată, căzută.

Cu o trad. din sec. XVIII; altă trad. ibidem, ms. 707, f. 306v.—307.

EDIȚII. Trad. Bulat, *Contribuțiuni*, 12, sub 1500 ianuarie; *D.I.R.*, B., 265—266.

Facs. *D.I.R.*, B., 417.

297

1500 (7008) ianuarie 29, Tîrgoviște.

Radu cel Mare voievod întărește m-rii Cutlumuz de la Sf. Munte satul Dăneștii și dijma de la Uibărești.

Милости Божї Іу Радѹл воєвода и господинъ въсон зємлы Ѣгровлахинскон, синъ предобраго Блада воєводе. Дават господство ми съе повелєніє господства ми свѣтомѢ манастирѢ господства ми КотломѢсѢ иже въ свѣтѣи Горѣ, храм свѣтаго прѣвѣраженїа господа Бога спаса нашего Ісѹса Христа, іако да им єст въ подѣрчїє село Дънештинъ къси, съ въсемъ хетаромъ. Оутъ Ѣнебъреши, калѣгерѣи да ѕнимаютъ дѣжмѢ, како им єс даи прѣродїтелїє и родїтелє господства ми, тако приложитъ и господство ми, ижеже га искѣннѹхъ господство ми ѡдъ КиркѢ за хѣ аспри.

Тєго радї им дадохъ и господство ми свѣтомѢ манастирѢ, іако да им єст въ ѡчинѢ и въ ѡхабѢ, намже въ вѣчнєє въспоминанїє и ни ѡтъ когоже да им єст непотъкнѡвенно по ѡризмѡ господства ми.

Тщеже и свѣдетелїє поставлєетъ господство ми: жѢпанъ БарѢса Кралєскїи жѢпанъ Кръстїанъ и БадѢ бывшии дворницїи, жѢпанъ ПрѣвѢса великїи дворникъ, жѢпанъ Ѓтанко великїи логофетъ, жѢпанъ Ѣвдоръ вистїнаръ, ДанчѢла комисъ, РадѢса Тнитїловъ пѣхарникъ, Ѓтрѡє спатаръ, ДрагомѢчъ стѢпанникъ, РадѢса и ДрагомѢчъ стратѡрницїи.

И рѣкописавшаго Тни еже писахъ въ столни градъ ТръговищѢ, мѣсеца генарїа кѢ, въ лѣтѣ ѡ.Ѣн.

† Іу Радѹл воєвода, милостїа Божїа господинъ.

Din mila lui Dumnezeu, Io Radul voievod și domn a toată țara Ungrovlahiei, fiul preabunului Vlad voievod. Dă domnia mea această poruncă a domniei mele sfintei mănăstiri a domniei mele Cotlumuz, cea de la Sfintul Munte, hramul sfintei preobrajării a domnului Dumnezeu, mîntuitorului nostru Iisus Hristos, ca să-i fie în stăpînire satul Dăneștii toți, cu tot hotarul. De la

Uibărești călugării să ia dijma ; precum le-au dat strămoșii și părintele domniei mele, astfel am dăruit și domnia mea, pentrucă am răscumpărat-o domnia mea de la Chircă, pentru 5000 aspri.

De aceea, am dat și domnia mea sfintei mănăstiri, ca să le fie de ocină și de ohabă, nouă de veșnică pomenire și de nimeni neatins, după porunca domniei mele.

Iată și martori pune domnia mea : jupan Barbul Craiovescul, jupan Cîrstiian și Badea foști vornici, jupan Pîrvul mare vornic, jupan Staico mare logofăt, jupan Todor vistier, Danciul comis, Radul al lui Vintilă paharnic, Stroe spătar, Dragomir stolnic, Radul și Dragomir stratornici.

Și scriitorul cu mîna, Sin, care am scris în cetatea de scaun Tîrgoviște, luna ianuarie 29, în anul 7008 <1500>.

† Io Radul voievod, din mila lui Dumnezeu, domn.

După Gr. Nandriș, *Athos*, p. 301.

Fotocopie după un orig. slav, perg., la m-rea Cutlumuz de la Athos.

Cu trad. la Arh. St. Buc., ms. 205 f. 51.

EDIȚII. Slav și trad. Nandriș, *op. cit.*, 38—39, sub 1500 ianuarie 25. Trad. *D.I.R.*, B., 266—267.

298

1500 (7008) ianuarie 31, Tîrgoviște.

Radu cel Mare voievod dăruiește m-rii Capriuleu de la Athos un mertic anual de 3000 aspri.

† Еъ Законѣ повелѣ господь Богъ сыномъ Исраоловом на вѣсако лѣто ѡтдесетъствовати вѣса елика аще кто стажит и сиѡ дѣсеток приносити господомъ Богъ своемъ вѣ щѣщеніе своихъ грѣхопаданій. Се оубо видеше свѣти апостоли и богоносни ѡтци прѣдаше нам послѣднимъ на помощь и благодѣтелство душамъ нашимъ ѡвн молитвою и бдѣніемъ и постомъ ѡвн милостинъ ю и поканіемъ ѡгрѣбати се ѡт вѣсакнѡхъ грѣхопаданій. И еже ѡготовити се слышати гласъ ѡвн благи глаголющи : «Прїидѣте къ мнѣ трѣждащїице и ѡбръменїи и азъ спокою васъ научите бо се ѡт мене тако благъ есмь и кротокъ и смѣренъ срдцемъ. Бръзмете же мое на себе игомъ бо мое благо и време мое легко ест и симъ ѡбращете поконъ душамъ вашимъ и достонни есдете слышати благи гласъ еже прїидѣте благословени ѡтца моего наследѡвнїи ѡготованое вамъ царство ѡт сложенїа миръ възлакахъ бо се и възжеждахъ, нагъ и боленъ и вѣ темници и посѣтнїи и послажнїи сими ѡбрази сподобит се вѣсакнъ богобознїи христїаннѡхъ вѣнннїи вѣ радостъ господа своего».

Сего радї ѡведѡмъ тако и прѣжде насъ внѡшнїи владателїе рекшеже и царн и кнєшн сїа слышаше землнна добрѣ оустронкше и сими нѣбесна ѡбрѣтоше по

гласъ блаженнаго пророка въ царехъ и Бого штица Давида: «блаженѣ моужъ мнлшен въс днь наслажден господови». И паки: «яко милостинѣм и шѣщаюте се грѣши».

Сне видѣвше и ми Божією милостію Іу Раддѣл коевод и господинъ Блшски видѣхом свѣтїа црѣкви шесиревше шт благочѣстивыхъ господахъ и хтиторехъ. Сего радї елико мощно съ подвигохѣм напokrѣплениѣ и помощь дондеже ни господь милостїа своѣа въздешнихъ подрѣжитъ възревновашѣмъ шбо къ свѣтнимъ монастыром и божественимъ црѣква наипачеже къ свѣтѣи горѣ Иѡнстѣи въ шон оубѣ свѣтѣи горѣ ест шбителъ рекома Капрѣлева храмъ свѣтаго архїереа и чудотворца Николае въ мѣсте глаголемѣмъ Кареа близъ Протато шт тоѣ свѣщаниїа шбителн прїиде къ намъ дѣховникъ Гакрїил іермонахъ съ посѣщенїемъ и благословенїемъ.

Сего радї и мы потѣшахом се елико възмогохѣмъ Божїеа милостїа и помощїа свѣтаго штица Николае шт богодарованнаго намъ стежанїа шбещахом се и сице въчинихѣмъ да дохѣдетъ братїа шт томъ шбителн да шзимають мертк ката године мѣсѣца генарїе или декемерїе по хг аспри и спенза по т аспри. Сїе сице шбещахом дондеже есмо въ настоѣще сѣмъ жити и къ богоданаго намъ швласти ешеже и по насъ емѣже господь Богъ вършчитъ сїа швласт или шт нашихъ братїахъ или чедехъ или шт сѣродницехъ или шт инородныхъ аше штверднит и исплѣнитъ сие наше шбещаниѣ и послѣдшете сице да иматъ милость шт господа Бога сѣтворшнаго небо и землю и шт прѣчистое Бого матере и шт свѣтаго архїереа и чудотворца Христова Николае да мѣ штверднит и шкрѣпитъ господь Богъ егѣшъ швласть и да мѣ даршетъ побѣдѣ на видимнѣ и не видимнѣ враги и да иматъ прѣдстателѣ на страшномъ сѣдѣ прѣчистшю Богоматере и свѣтаго чудотворца Николае ащели не поновитъ ни штверднитъ никомъ послѣдшетъ да въздѣстъ штветъ на страшномъ сѣдѣ шт сїахъ.

Тѣже шче и чудотворца Христова архїереа Николае прїими сие малѣе приношнїе шт насъ недѣстѣнихъ яакоже принетъ господь Богъ нашъ шт вдѣвнѣ шне принесшонъ въсе въдо шт неи дѣе лепте Божїеа милостїа и твоимъ прѣдстателствомъ въса сѣтъ въ насъ.

Тѣмъже припади къ владичице яако да въкѣпѣ хѣдатн бѣдетѣ къ Христѣ владиче ш насъ грѣшнихъ яако да сподобитъ ни шлшчннѣи вѣчннхъ егѣо благъ въ царствн небѣснѣмъ емѣже съ штцѣмъ слава и дрѣжава въ вѣки вѣкомъ амїнь.

Покеленїемъ господина Іу Раддѣл коевод съ стави сие многѣгрѣшннѣи Шевдоръ на речени шсписаже и направи и печатъ привеси многѣгрѣшннѣи диакъ Бан наречени.

Сего ради се и ми молимо вашонъ свѣтѣости Богонзврани личе не штавлѣкнте и насъ грѣшннхъ помннанїемъ въ свѣтнхъ вашихъ молитвѣхъ камъ бо малѣе трдѣ намъже многа мѣзда вашнмъ помннанїемъ а васъ господь Богъ да поменетъ въ царствн сн амнн.

Писъ мѣсѣца генарїе лѣ днь въ настѣлнн градъ Трѣговице в лѣтѣ хш.† Іу Раддѣл ввекѣда, милостїа Божїа господинъ.

† În lege a poruncit domnul Dumnezeu fiilor lui Izrael ca în fiecare an să dea zeciuială din tot ceea ce agonisesc; și această zeciuială să aducă domnului Dumnezeu lor pentru curățirea păcatelor lor. Aceasta dar știindu-le sfinții

apostoli și purtătorii de Dumnezeu părinți ne-au lăsat nouă celor mai din urmă, spre ajutorul și binefacerea sufletelor noastre, unii prin rugăciune și priveghere și post, alții prin milostenii și pocăință, să ne curățim de toate păcatele. Și așa să fim gata să auzim acel bun glas spunînd: « Veniți la mine cei osteniți și asupriți, și eu vă voi odihni. Învățați de la mine că sînt bun și blînd și smerit cu inima. Luați jugul meu asupra voastră că e bun și sarcina mea ușoară și cu aceasta veți găsi odihna sufletelor voastre și să fiți vrednici să auziți bunul glas: Veniți binecuvîntați ai tatălui meu, moșteniți împărăția gătită vouă de la facerea lumii, căci am flămînzit și am însetat, gol și bolnav și în temniță am fost și m-ați cercetat și m-ați îngrijit, și în acest chip v-ați învrednicit toți creștinii temători de Dumnezeu să intrați în bucuria domnului vostru ».

Pentru aceea, am aflat că și stăpînitorii dinaintea noastră, adică împărații și domnii acestea auzindu-le, cele pămîntești bine și le-au tocmit și cu ele cele cerești au aflat, după glasul proorocului David, fericit între împărați și părinte al lui Dumnezeu: « Fericit bărbatul care miluiește în fiecare zi se îndulcește de domnul ». Și iarăși: « cu milostenii se curăță păcatele ».

Acestea știindu-le și noi, Io Radul voievod și domn, din mila lui Dumnezeu domn al Țării Românești, am văzut sfințele bisericii sărăcind de danii și de ctitorii binecinstitori. De aceea pe cît ne-a fost în putere ne-am nevoit pentru întărirea și ajutorul lor, cît domnul în mila sa ne va ține aici, ne-am străduit dar către sfințele și dumnezeieștile biserici mai ales către cele de la sfîntul munte Athos. Căci la Sfîntul Munte este lăcașul numit Capriuleu hramul sfîntul arhierarh și făcător de minuni Nicolae în locul numit Carea, aproape de Protato. Din acest sfînt lăcaș a venit la noi duhovnicul Gavriil ieromonah cu cerere și cu binecuvîntare.

Pentru aceasta și noi ne-am îndemnat <și> cît ne-a fost în putință, din mila lui Dumnezeu și cu ajutorul sfîntului părinte Nicolae, am făgăduit din agoniseala ce ne-a fost dăruită de Dumnezeu și așa am făcut ca să vină frații de la acel lăcaș să ia mertic în fiecare an, în luna ianuarie sau decembrie cîte 3000 aspri și de cheltuială cîte 300 aspri. Aceasta așa am făgăduit cît vom fi în această viață și în domnia dăruită nouă de Dumnezeu.

Încă și după noi, căruia domnul Dumnezeu îi va încredința această țară sau dintre frații sau copiii noștri sau dintre rudele noastre sau din alt neam, dacă va întări și va împlini această făgăduință a noastră și va urma așa să aibă milă de la domnul Dumnezeu, care a făcut cerul și pămîntul și de la preacurata maică a lui Dumnezeu și de la sfîntul arhieru și făcătorul de minuni al lui Hristos, Nicolae, să-l întărească și să-l împuternicească domnul Dumnezeu în domnia lui și să-i dăruiască biruința asupra dușmanilor văzuți și nevăzuți și să aibă ajutoare la înfricoșata judecată pe preacurata maică a lui Dumnezeu și pe sfîntul Nicolae, făcătorul de minuni, <iar> dacă nu va înnoi și nu va întări nici nu va împlini, să dea răspuns la înfricoșata judecată.

De aceea, părinte și făcătorule de minuni Nicolae, arhierarh al lui Hristos, primește de la noi nevrednicii această mică danie, cum a primit domnul Dumnezeu nostru de la acea văduvă care a adus tot de la ea, doi oboli, și cu mila lui Dumnezeu și cu ajutorul tău, toate le avem.

De aceea, cădeți la stăpîna <noastră> ca împreună să fiți mijlocitori la Hristos stăpînul pentru noi păcătoșii ca să ne învrednicească de veșnica fericire în împărăția cerească a căruia este slava și împărăția cu totul, în vecii vecilor, amin.

Din porunca domnului Io Radul voievod a întocmit aceasta mult păcătosul Teodor a scris și a îndreptat și i-a pus pecetea mult păcătosul diac Ban.

De aceea și noi ne rugăm sfinților voastre, cete alese ale lui Dumnezeu, să ne pomeniți pe noi păcătoșii în rugăciunile voastre, căci puțina noastră muncă ne este nouă mare răsplată prin pomenirea voastră. Și pe voi domnul Dumnezeu să vă pomenească în împărăția sa, amin.

S-a scris luna ianuarie 31 zilc în cetatea de scaun Tîrgoviște, în anul 7008 <1500>.

† Io Radul voievod, din mila lui Dumnezeu, domn.

Muz. de Ist. Buc., nr. 39.371.

Fotocopie după orig. la m-rea Sf. Nicolae (Protatia) de la Athos.

Altă fotocopie la Academia Republicii Socialiste România, LXXIII/7.

299

1500 (7008) aprilie 23, Tîrgoviște.

Radu cel Mare voievod întărește lui Roman, fraților și surorilor lui ocina Corcolați.

† Милостїѡм Кожиѡм, Їѡ Радѡлъ конкода и господинь късон земли Сїгровлахиїнскои, синъ великаго Влад воєвода. Дават господство ми сїе покелїнїе господства ми са҃ггам господства ми ж҃панѢ РоманѢ съ синови мѢ и съ сестра си, по имени Марїа и Марга и съ синови им, тако да им ест Ѣ Корколаци над дел Романов колико ест и над въс джебитк или жико или мрътко и над въса иманїю колико ест, понеже им ест стара учина дѢдинѢ.

И потом прїиде Роман пред господства ми, та зложи сестра си Марїа и Марга над свои дел и над виноград и над въс добитжк и над въса иманїю, варе колико имат Роман. Или докле щет бити Роман жив, сам да владѢет комати, а по съмръть Романов, тѣдан да владѢет сестре си, що съ више писани Ѣ сїю книгѢ господства ми. И господство ми дадоше кон добръ.

Бого ради ми и господство ми дадох, тако да ми ест въ шчинѣ и въ
ухабѣ, ни ми и синовом ми и вѣнчетомъ ихъ и превѣнчетомъ ихъ, въ кѣки. И
варе комъ се шт нхъ приащитъ съмрътъ, а къ нхъ прѣдалка да нѣст, нѣ
да ми ест штавшинимъ къ кѣк. И ни шт когоже непотѣкновѣнно, по шризмъ
господства ми.

Сеже свѣдѣтели: жупан Барбѣл Кралекски, жупан [жупан] Кръстѣан вѣн-
шѣи дворник, жупан Прѣкѣл велики дворник, жупан Станко логофет, Тѣдор
кистниар, Данчѣл комис, Строе спатар, Радѣл келики пѣхарник, Драгомир стол-
ник, Радѣл и Драгомир келици страторници.

И азъ, Станчѣл граматик, писахъ въ настоани граду Тръговище, април
кѣ, къ лѣтѣ хзи.

† Io Radul vnekwda, milaštija Boštija gospodnik.

† Din mila lui Dumnezeu, Io Radul voievod și domn a toată țara Ungro-
vlahiei, fiul marelui Vlad voievod. Dă domnia mea această poruncă a domniei
mele slugilor domniei mele, jupanului Roman cu fiii lui și cu surorile lui,
anume Maria și Marga și cu fiii lor, ca să le fie în Corcolăți peste partea lui
Roman cât este și peste toată marfa, sau vie sau moartă și peste toată averea,
cât este, pentru că le este veche și dreaptă ocină, dedină.

Și după aceea, a venit Roman înaintea domniei mele, de a așezat pe
surorile lui, Maria și Marga, peste partea lui și peste vie și peste toată marfa
și peste toată averea, oricât are Roman. Dar cât va fi Roman viu, singur să-și
stăpânească averile, iar după moartea lui Roman, atunci să le stăpânească
surorile sale, care sînt mai sus-scrise în această carte a domniei mele. Și dom-
niei mele au dat un cal bun.

De aceea, le-am dat și domnia mea, ca să le fie de ocină și de ohabă, lor
și fiilor lor și nepoților lor și strănepoților lor, în veci. Și oricăruia dintre
dînșii i s-ar întîmpla mai înainte moarte, iar la ei prădalica să nu fie, ci
să fie celor rămași, în veac și de nimeni neatins, după porunca domniei
mele.

Iată martorii: jupan Barbul Craiovescul, jupan [jupan] Cîrstian fost vornic,
jupan Pîrvul mare vornic, jupan Staico logofăt, Tudor vistier, Danciul comis,
Stroe spătar, Radul mare paharnic, Dragomir stolnic, Radul și Dragomir mari
stratornici.

Și eu, Stanciul gramatic, am scris în cetatea de scaun Tîrgoviște, aprilie
23, în anul 7008 <1500>.

† Io Radul voievod, din mila lui Dumnezeu, domn.

Muz. raional Tg. Jiu, nr. 6.

Orig., perg. (30×35,5), pecete aplicată, căzută.

EDIȚII. Slav și trad. Ghibănescu, *Surete*, I, 301–303; Ștefulescu, *Doc. sl.-rom.*,
42–44. Trad. D.I.R., B., 267–268.

1500 (7008) aprilie 26, Tîrgoviște.

Radu cel Mare voievod dăruiește m-rii Ostrov un obroc anual în bani, vin, grîu și orz.

† Милостівам Божівам, Іу Радулъ коєкода и господинь вѣсен земли Зггроклахіинскои, синь предобраго и великаго Влада коєкодѣ, желаніе вѣсприехвам къ вѣсе чѣстніим Божіим црѣквам по пророческомъ словѣ: „Имже вѣобразом желаетъ идеи на сточники водніе, сице желаетъ и душа моя къ тебѣ Боже“. И пакы „Блаженъ мѣжъ мнѣше и весъ днь наслаждаютъ съ господовы“. Сего радї, тжше босе и азъ къ вѣсемъ свѣтїимъ и божественїимъ црѣквамъ наипаче къ семъ чѣстнїомъ свѣтомъ местѣ, монастыра рекъмаго Остров, храма же свѣтѣи и прѣчистѣи и прѣблагословеннѣи владїчице ншон Богородици и присно дѣвѣ Марїа и чѣстнаго и славнаго ея рождество. Сеже видѣхомъ весирѣвша въ благочѣстивыхъ свѣтопочкншихъ господахъ, дѣди и прѣдѣдїи нашихъ, и помислыхъ и господство ми нововыти и ствердїти и милости и назидати, еинко есмо мощны, по нашон силѣ въ Бого даннаа намъ власт, тако да естъ вѣрокъ свѣтомъ монастырѣ, ката годїне по хъ аспри, тако да приходитъ сестре въ свѣтаго монастыра на вѣскресенїе, да сзнають вѣрокъ свѣтомъ монастырѣ и въ сждество Олтѣ кѣбли хъабскы е въ жита и въ ечмене кѣбли е и въ винаричъ господско въ Ривникъ, ката годїне по с кедре выно.

Тїа късѣ приложнхъ господства ми, да сѣтъ къ покрїенїе свѣтомъ божественномъ монастырѣ и чистїишимъ инокомъ къ пицїс, наамже въ кѣчно къспоминанїе и родїтелемъ нашимъ и молитва прѣчистїе владнчице нашон Богородице да сподобитъ ни въ дѣснаго стоанїа, идеже вѣси хощемъ полбчїти, да ни бѣде помощница и прѣдсѣтателница¹ топа и съ вашими молитвами, амин.

И азъ Гичѣ² <Гича> граматикъ, еже писахъ къ настоини <градъ>¹ Тръгкнцѣ, мѣсеца апрїаїа кѣ днь, къ Неделѣ Оомїна, идднктїи ѣ, темелїа кѣ и въ Ядама лѣтъ хъи.

† Іу Радѣ коєкода, милостїа Божїа господинь.

† Din mila lui Dumnezeu, Io Radul voievod și domn a toată țara Ungrovlahiei, fiul preabunului și marelui Vlad voievod. Am ridicat dorința către a tot cinstitele, dumnezeieștile biserici, după cuvîntul prorocului: « În care chip dorește cerbul către izvoarele apelor, tot așa dorește și sufletul meu către tine, doamne ». Și iarăși: « Fericit bărbatul care miluiește și în toată ziua se îndulcește întru domnul ». De aceea, nevoindu-mă și eu către atotsfintele și dumne-

¹ Пизибил.

² Криптограмă.

zeieștile biserici, mai ales către acest cinstit sfânt loc, mănăstirea numită Ostrov, hramul sfintei și prea curatei și prea binecuvântatei stăpînei noastre, născătoare de Dumnezeu și pururea fecioară Maria și cinstitei și slăvitei ei nașteri. Iată am văzut-o sărăcită de binecinstitorii, sfintrăposații domni, moșii și strămoși noștri și m-am gîndit și domnia mea să înnoiesc și să întăresc și să miluiesc și să zidesc, cît ne este cu putință, după puterea noastră, din stăpînirea dată nouă de Dumnezeu, ca să fie obroc sfintei mănăstiri, pe fiecare an cîte 2000 aspri, ca să vie surorile de la sfînta mănăstire la înviere, să ia obrocul sfintei mănăstiri. Și din județul Oltului 5 găleți ohabnice de grîu și de orz 5 găleți și din vinăriciul domnesc de la Rîmnic pe fiecare an, cîte 200 de vedre de vin.

Acestea le-am dăruit domnia mea, ca să fie spre întărirea sfintei dumnezeieștii mănăstiri și preacinstiților călugări de hrană, iar nouă spre veșnică pomenire și părinților noștri și rugăciunile preacuratei stăpînei noastre, născătoare de Dumnezeu să ne învrednicească de șederea la dreapta, ceea ce toți dorim să dobîndim, să ne fie ajutoare și <sprijinitoare >¹ caldă și cu rugăciunile voastre, amin.

Și eu, <Oncea >² gramatic, care am scris în <cetatea >¹ de scaun Tîrgoviște, luna aprilie 26 zile, în Duminea Tomii, indiction 3, temelia 29 și de la Adam anul 7008 <1500 >.

† Io Radul voievod, din mila lui Dumnezeu, domn.

Arh. St. Buc., S. I., nr. 123 (Ep. Argeș, LXX bis II/1).

Orig., perg. (45×37), pecete atîrnată, căzută.

Cu o trad. din sec. XVIII.

EDIȚII. Trad. D.I.R., B., 268. Facs. *Ibidem*, 419.

301

1500 (7008) iunie 17.

Radu cel Mare voievod întărește m-rii Snagov moșia Răspopii.

7008 <1500 > iunie 17. Radul voievod, sin Vlad voievod, cu a doua domnie, mănăstirii Sneagovului, pentru moșia Răspopii.

După *Cronologia tabelară*, p. 28 (nr. 45).

Rezumat.

EDIȚII. D.I.R., B., 270.

¹ Loc șters.

² Criptogramă.

1500 (7008) iulie 14, Tirgoviște.

Radu cel Mare voievod întărește lui Neagoe și urmașilor săi ocină în Bumboești și satul Clocoticiul, în urma unei judecăți.

† Милостивом Божиум, Іо Радѹа конвода и господинь късен земли Бггро галахинском, сынъ великаго Блад конводе. Дакат господство ми сѣе покеленїе господства ми Нѣгоє съ синови си и със дѣщере си, Нѣкша и Кръстиана и Калѣ и анепсе имѹ Ман съ синоки си и братѹ Ман съ синоки мѹ, тако да им ест ѹ Бомбоєщи четкрѣти дѣл понеже ю покѹпише ѡд Боркан за 1800 аспри и село Клокотича къс, понеже га кѹпише ѡт Кладѹа за 2500 аспри.

Потом прише Нѣгоє съ брата си Ман пред господство ми. Таже господство ми дадох Нѣгою кѹ болѣри да клѣне како им ест шчина кѹпена. Тако Нѣгоє донесе кѹ болѣри та мартѹрнеше пред господства ми како им ест шчина кѹпена шбела.

Потом прїиде Нѣгоє пред господства ми та си сложи дѣщере си Нѣкша и Кръстиана и Калѣ и анепсе имѹ Ман и съ синоки нѹ над свои дѣл ѡт шчинѹ тако да мѹ сѹ къ место синоки. И господствѹ ми дадохе кон.

Бого радї им дадох и господство ми тако да им ест къ шчинѹ и къ шхаб им и сыноком и внѹком и превнѹчетом нѹ ни ѡт коже непотѣкновенно, по реч господства ми.

Скелетелїе: жѹпан Барбѹа Кралекски, жѹпан Кръстиан дкорник, жѹпан Прѣвѹа велики дкорник <жѹпан>¹ Станко логофет, Тѹдор вистнар, Данчюл комис, Строе спатар, Драгич пѣхарник Драгомир столник.¹ и Драгомир страторници.

Пис къ настолни град Тръговищѹ, мѣсеца юлїе дї днь к лѣт шн.

† Іо Радѹа кшевѹа милостїѹ Божиѹа господинь.

† Din mila lui Dumnezeu, Io Radul voievod și domn a toată țara Ungrovlahiei, fiul marelui Vlad voievod. Dă domnia mea această poruncă a domniei mele lui Neagoe cu fiii săi și cu ficele sale, Neacșa și Cirstiana și Calea și cu nepoții lui, Man cu fiii săi și fratele lui Man cu fiii lui, ca să le fie la Bumboești a patra parte, pentru că au cumpărat-o de la Borcan, pentru 1800 aspri și satul Clocoticiul tot, pentru că le-au cumpărat de la Vladul, pentru 2500 aspri.

După aceea, Neagoe s-a pîrit cu fratele său Man înaintea domniei mele. Astfel domnia mea am dat lui Neagoe 12 boieri, să jure că le este ocina cumpărată. Astfel Neagoe a adus pe cei 12 boieri, de au mărturisit înaintea domniei mele că le sînt ocine cumpărate, amîndouă.

După aceea, a venit Neagoe înaintea domniei mele și și-a așezat pe ficele sale, Neacșa și Cirstiana și Calea și pe nepotul său Man și cu fiii lor peste

¹ Loc rupt.

părțile sale de ocină, ca să-i fie în loc de fi. Și domniei mele au dat un cal.

Pentru aceea, le-am dat și domnia mea, ca să le fie de ocină și de ohabă, lor și fiilor și nepoților și strănepoților lor și de nimeni neclintit, după spusa domniei mele.

Martorii: jupan Barbul Craiovescul, jupan Cîrstiian vornic, jupan Pîrvul mare vornic, <jupan>¹ Staico logofăt, Tudor vistier, Danciul comis, Stroe spătar, Draghici paharnic, Dragomir stolnic . . . ¹ și Dragomir stratornici.

Scris în cetatea de scaun Tîrgoviște, luna iulic 14 zile, în anul 7008 <1500>.

† Io Radul voievod, din mila lui Dumnezeu, domn.

Arh. St. Rimnicul-Vilcea, LXIV/3.

Orig., perg. (23,5×39), pecete timbrată, căzută.

EDIȚII. Trad. D.I.R., B., 270.

303

1500 (7009) decembrie 13, Tîrgoviște.

Radu cel Mare voievod dăruiește m-rii Govora satul Bîrseștii, jumătate din ocina Pleșoilor și a șasea parte din vama Runcului.

† Въ Христа Бога благовернаго и благочестикаго и Христолюбиваго и самодръжавнаго, Іу Радул конкода и господинъ, синъ великаго и добраго Влада конкоде, милостивум Божіѡм и Божиєм дароканієм, владаиномъ и господствѣиномъ късен земли Ъггровлахинскон, ецеже и западинским странаам, Ямлаиш и Фаграиш и херцег. Благопронзволи господство ми, своим благим произколѣніємъ и честним скетлим сръдцемъ господства ми тако прославити прославлѣнаго ме Бога и на престоле скѣтопочинишѡх родителѣе господства ми съ слакое къзнеснаго ме. Сего радї потышах се и господство ми и иже по богоданном нам власти и дароках господство ми съи късечестни и благо украсни и препочитанни, иже надъ късеми честни дарок и настоен сини хрисокѡл господства ми късе свѣтомъ и божесткномъ храмъ зспенїе прѣскѣтен владичице нашон Богородице и присно дѣкен Марїи, царскон и скѣщенїе шентели, монастырѡ господства ми нарицаемн Гокора, іако да им ест Бръсици сви, понеже сѣт монастырѡ стара и прака учина, дедїна. Потом нѡ еце и покѡспнѡх господство ми ѡт Нѣгоє за хг аспри. И паки да им ест ѡт учиниш Пашонем, пол, понеже ю покѡспнѡх господство ми ѡт Станчка синъ Кръпитѡок, за ѣ аспри И паки да им ест скѣтомъ монастырѡ ѡт Кама Рѣнкѡлш шести дел.

Сего радї нѡ приложнѡх господство ми скѣтомъ монастырѡ, іако да мѡ сѣт въ учиниш и въ шхабѡ, дондеже стоит скѣти монастыр и ни ѡд когоже непотжннокѣнно, по речн господства ми почевше ѡт шкчинего кама и ѡт

¹ Loc rupt.

скинїего, въ пчеларство и въ джмарство, въ вжмшїнство, въ сенокосїа, въ коз, въ подкоз, рекше въ кѣсехъ слѣжбахъ и дажбахъ, елика се находитъ въ самодръжавнои властї господства ми и нихто да ихъ не смеетъ бантовати, ни сждци, ни бирчин, ни ин нихто и ни един болѣрин или въ слѣгохъ и правителехъ господства ми, послаеми по милостехъ и по работехъ господства-ми, понеже кто се би покѣсилъ бантовати ихъ, техъзи села или позабавити имъ аще и класъ един, то такови иматъ въспрїети велико зло и шр҃гю въ господства ми, такоже неверникъ и престоупникъ и посрамитель сїемъ поколѣнїю господства ми.

Заклинанїе поставлѣеть господство ми: по сѣмрѣти господства ми, кого изберетъ господь Богъ бити господинъ Влашкои Земли или въ срдечнаго [плода господства ми или въ сродникъ господства ми или, по гресехъ нашихъ, въ иноплеменникъ, да аще понокитъ и стврѣдитъ и укрепитъ скї хрисовѣа господства ми а того господь Богъ да почететъ и стврѣдитъ къ господствѣ его; аще ли непонокитъ и неукрепитъ и не стврѣдитъ и не почететъ, нѣ разоритъ и посрамитъ и поперетъ сие повелѣнїе господства ми, а того господь Богъ, сътворивши нѣбо и земли, да га сѣнетъ и поразитъ зде съ теломъ, а къ всѣдши къкъ дшшъ его, да естъ проклетъ въ тїи вътцѣ иже въ Никей и да мѣ естъ съпостатнїца прѣчиста на страшнимъ и неумитнимъ сждицѣ и да иматъ вчестїе съ Идожъ и Ириемъ и съ инеми їсудей иже къзыпише на господа Бога и спаса нашего Исуса Христа къ Понтинскомъ Пилатѣ и рекоше: крѣкъ его на нихъ и на чедехъ ихъ, иже естъ и бждетъ къ веки, аминъ.

Щеже и сведетелѣе сѣт: жбанъ Барбѣа Кралекски, жбанъ Кръстианъ бивши дворникъ, жбанъ Бадѣ въ Кожици, жбанъ Прѣвѣа велики дворникъ, жбанъ Станко логофетъ, жбанъ Олмдуръ вистигар, Данчуа комисъ, Изкоранѣа столникъ, Строе спатар, Радулъ и Драгомиръ велици страторнїци.

И азъ, рѣкописатель Станъ, еже писахъ въ настолни градъ Тръговицѣ, мѣсеца декемкрїа гї днь въ лѣтъ 730, индиктїонъ д, темелїи кѣ.

† Іу Радулъ ввекъмда, милостїа Божїа господинъ.

† În Hristos Dumnezeu, binecredinciosul și binecinstitorul și de Hristos iubitorul și singur stăpînitorul, Io Radul voievod și domn, fiul marelui și bunului Vlad voievod, din mila lui Dumnezeu și cu darul lui Dumnezeu, stăpînind și domnind peste toată țara Ungrovlahiei, încă și al părților de peste munți, Amlașului și Făgărașului herțeg. A binevoit domnia mea, cu a sa bunăvoință și cu inimă curată și luminată a domniei mele, ca să proslăvesc pe Dumnezeu care m-a proslăvit și m-a ridicat cu slavă în scaunul sfîntrăposăților părinți ai domniei mele. De aceea, nevoindu-se și domnia mea și din stăpînirea dată nouă de Dumnezeu și am dăruit domnia mea acest atotcinstit și cu frumoasă față și preacinstit, care este deasupra tuturor cinstitelor daruri, acest de față hrisov al domniei mele atotsfîntului și dumnezeiescului hram al uspeniei preasfîntei stăpînei noastre, născătoare de Dumnezeu și pururea fecioară Maria, împărătescului și sfințitului lăcaș, mănăstirii domniei mele numită Govora, ca să-i fie

Bîrseştii toţi pentrucă sînt veche şi dreaptă ocină, dedină a mănăstirii. După aceea, încă i-am şi cumpărat şi domnia mea de la Neagoe, pentru 3000 aspri. Şi iarăşi să le fie din ocina Pleşonilor jumătate, pentrucă am cumpărat-o domnia mea de la Stanciul, fiul lui Cîrpitul, pentru 5000 aspri. Şi iarăşi să-i fie sfintei mănăstiri din vama Runcului a şasea parte.

De aceea, le-am dăruit domnia mea sfintei mănăstiri, ca să-i fie de ocină şi de ohabă, cît va sta sfînta mănăstire şi de nimeni neatins, după spusa domniei mele, începînd de la vama oilor şi de vama porcilor, de albinărit şi de dijmărit, de vămăşit, de cositul finului, de care, de podvoade, adică de toate slujbele şi dăjdiile, cîte se află în stăpînirea singur stăpînitoare a domniei mele. Şi nimeni să nu cuteze să-i turbure, nici sudeţ, nici birari, nici nimeni altul şi niciun boier sau dintre slugile şi dregătorii domniei mele, trimişi după milostenii şi după muncile domniei mele, pentrucă cine s-ar încumeta să turbure aclele sate sau să le împiedice chiar şi cu un fir de păr, unul ca acela va primi mare rău şi urgie de la domniia mea, ca un necredincios şi călcător şi batjocoritor al acestei porunci a domniei mele.

Blestem pune domnia mea: după moartea domniei mele, pe cine va alege domnul Dumnezeu să fie domn al Ţării Româneşti sau din rodul inimii domniei mele sau din rudele domniei mele sau, pentru păcatele noastre, din alt neam, dacă va înnoi şi va întări şi va împuternici acest hrisov al domniei mele, iar pe acela domnul Dumnezeu să-l cinstească şi să-l întărească în domnia lui; dacă nu va înnoi şi nu va întări şi nu va împuternici şi nu va cinsti, ci va nimici, şi va batjocori şi va călca această poruncă a domniei mele, iar pe acela domnul Dumnezeu, făcătorul cerului şi al pămîntului, să-l ucidă şi să-i nimicească aici trupul, iar în veacul viitor sufletul său, să fie blestemat de 318 părinţi cei de la Nicheia şi să-i fie potrivnică precurata, la cumplita şi neîndurata judecată şi să aibă parte cu Iuda şi cu Arie şi cu ceilalţi iudei care au strigat asupra domnului Dumnezeu şi mîntuitorului nostru Iisus Hristos către Pilat din Pont şi au spus, sînglele lui asupra lor şi asupra copiilor lor, ceea ce este şi va fi în veci, amin.

Încă şi martorii sînt: jupan Barbul Craiovescul, jupan Cîrstiian fost vornic, jupan Badea din Cojeşti, jupan Pîrvul mare vornic, jupan Staico logofăt, jupan Teodor vistier, Danciul comis, Izvoranul stolnic, Stroe spătar, Radul şi Dragomir mari stratornici.

Şi eu, Stan scriitorul cu mîna, care am scris în cetatea de scaun Tîrgovişte, luna decembrie 13 zile, în anul 7009 <1500>, indiction 4, temelia 29.

† Io Radul voievod, din mila lui Dumnezeu, domn.

Arh. St. Buc., Peceţi, nr. 5 (Govora IV/4).

Orig., perg. (44×56) pecete atîrnată.

Cu o trad. din 1842; alte traduceri ibidem, mss. 234 f. 84—85, 447 f. 12v.—13v. şi 463 f. 19—20.

EDIȚII. Trad. D.I.R., B., 270—272.

DOCUMENTE ÎNDOIELNICE

A

1369 (6878) septembrie.

Vladislav voievod întărește m-rii Cutlumuz de la Athos mai multe danii și fixează raporturile dintre călugării români și călugării greci.

† Ἐπεὶ ὁ πανοσιώτ(α)τος ἐν ἱερομονάχοις π(ατ)ήρ τῆς αὐθεντείας μου ὁ καθηγούμενος τῆς σεβασμίας ἀγιορειτικῆς μονῆς τῆς ἐπ' ὀνόματι τιμωμένης τοῦ κ(υρίο)υ καὶ Θ(εο)ῦ καὶ σ(ωτη)ρ(ο)ς ἡμῶν Ἰ(ησο)ῦ Χ(ριστο)ῦ καὶ ἐπικεκλημένης τοῦ Κουτλουμούση, κῦρ Χαρίτων, κόπῳ πολλῷ καὶ φόβῳ διελθὼν τοπαρχίας πολλὰς προσῆλθε τῇ αὐθεντεία μου καὶ ἠτήσατω πλεῖστα ἴν ἐν τῷ θεμελίῳ τοῦ αὐθ(έν)τ(ου) καὶ π(ατ)ρ(ός) τῆς αὐθεντείας μου τῷ ἐν τῇ δηλωθείσῃ τοῦ Κουτλουμούση μονῇ ἐποικοδομήσω καὶ ἐπαυξήσας ἀναστήσω μοναστήριον φραγμῶ τε περιτειχίσω κάστρου καὶ ὀχυρώτω πυργωμάτων ὑψώμασιν ἀνεγείρω τε ναὸν τράπεζαν καὶ κελλία, καὶ ἐξωνήσωμαι κτήματα καὶ προσενέγκω ζῶα εἰς ζωάρκειαν καὶ εὐπορίαν τῶν χρειδῶν τῶν οἰκούντων καὶ οἰκησόντων ἐν αὐτῇ ἀδελφῶν <μνημόσυνον ἐντεῦθεν περιποιούμενος τοῖς τε γονεῦσι τῆς αὐθεντείας μου καὶ ἐμοί νῦν τε καὶ εἰς τὸν μετέπειτα χρόνον δόξαν τε τῇ < . . ἐν> τῇ παρούσῃ ζωῇ καὶ τὴν ἐν τῇ μελλούσῃ τῶν ἡμαρτημένων ἡμῖν ἀπολύτρωσιν λέγων ὅτι πρέπει καὶ τὴν αὐθεντείαν μου ποιῆσαι ὡσπερ δὴ καὶ ἕτεροι αὐθένται πεποιήκασιν σέρβοι καὶ βούλγαροι δηλαδὴ Ἰβῆρες, μνημόσυνόν τε καὶ τιμὴν ἑαυτοῖς περιποιησάμενοι ἐν τῷ θαυμαστῷ τῷδε καὶ ἀγίῳ ὄρει τῷ ὀφθαλμῷ ὡς εἰπεῖν ἀπάσης τῆς οἰκουμένης καὶ ἀνάπαυσιν ψυχῆς καὶ σώματος τοῖς ἐκ τοῦ γένους αὐτῶν ἀποτασσομένοις τὴν αἵτησιν αὐτοῦ θαυμαστήν τε καὶ θεάρεστον κρίνασα ἡ αὐθεντεία μου πεποιήκεν οὕτως ἐζήτησε δὲ καὶ αὐτὴ αὐτῷ ὡς ἵνα μὲν καταβάλλῃ ἕξοδον ἐν τῷ τοιούτῳ ἔργῳ ἡ αὐθεντεία μου δηλαδὴ, κοπιᾶσθαι δὲ οὕτως καὶ μοχθήσας ἀναστήσῃ καὶ τέλειον ἀπεργάσθῃται καὶ ἐσμέν οἱ δύο κατ' ἴσον κτήτορες, ἐγὼ μὲν ὡς τὴν ἕξοδον καταβαλὼν, ὃδ' ὡς κοπιᾶσας καὶ ἀναστήσας καὶ νῦν καὶ πρότερον ἐν τε κτήμασι ἀμπελῶσι, μετοχίοις, ἐντὸς τοῦ Ἁγίου Ὄρους καὶ ἐκτός.

Προσεδέξατο τοίνυν και ὁ τοιοῦτος ὀσιώτατός μου π(ατ)ήρ τὴν τῆς αὐθεντείας μου αἵτησιν και ἀνήγειρεν ἐκ βάθρων και ἀνωκοδόμησε τὸ ἐν τῇ ῥηθεισῇ σεβασμῖα μονῇ κάστρον, μέλλει δὲ Θ(εο)ῦ χάριτι [Θ(εο)ῦ] ἀπαρτῆσαι και τὴν ἐκκλησίαν και τράπεζαν και κελλία, ἐξωνήσασθαι τε και κτήματα εἰς ζωάρκειαν τῶν ἀδελφῶν, ἐκ τῆς εὐεργεσίας τῆς αὐθεντείας μου, μετ' ἐπιμελείας και συνδρομῆς και κόπου αὐτοῦ ἔτι τε πρόβατα μοχθηρὰ και ἕτερα ζῶα, ὡς και τὰ ἕτερα τοῦ Ἁγίου Ὁρους μοναστήρια.

Ἐπει δὲ ἐν τῇ τοιαύτῃ σεβασμῖα τοῦ Κουτλουμούση μονῇ ἐπεκράτησε συνήθεια ἀρξαμένη προ πολλῶν ἤδη τῶν χρόνων παρὰ θεσπεσίων και Θεοφόρων π(ατέ)ρων και καταντήσασα μέχρι τοῦ νῦν ἡ λεγομένη κατάστασις κοινοβιακῆ, ἦτ(οι) τοῖς πᾶσιν εἶναι ῥάσον ἐν εἷς ἄρτος, κρασίον ἐν και τ' ἄλλα πάντα κοινὰ και μὴ κεκτῆσθαι τινὰ ἴδιον τι μέχρι και δουκάτου ἑνός, ἀπῆλθον δε τινες ἐκ τῶν ἡμετέρων Οὐγκροβλάχων και ἐδέχθησαν ἐν τῷ τοιοῦτῳ μοναστηρίῳ και οὐκ ἠδυνήθησαν ὑπομεῖναι τὴν τοιοαύτην διαγωγὴν, ἀλλ' ἔφερον βαρέως. Ἦλθε δὲ ὁ τιμιώτατος και ὀσιώτατός μοι π(ατ)ήρ ὁ καθηγούμενος ἐνταῦθα, και ὡς μαθοῦσα ἡ αὐθεντεία μου τὰ περὶ τούτου ἠξίωσεν αὐτὸν πλεῖστα, ἵνα ἑάσῃ τὴν πολιτευομένην κοινοβιακὴν κατάστασιν ἐν τῶν μοναστηρίῳ, και ἀποκλινῆ πρὸς τὴν τῶν ἐτέρων Ἁγιορειτικῶν μοναστηρίων διαγωγὴν ὃ δὲ οὐκ εἰσήκουσεν ἀλλ' εδυσχέρανε πλεῖστα. Διὰ τοῦτο και προσεκαλέσατο και ἠξίωσεν ἡ αὐθεντεία μου τὸν πανιερώτατον μ(ητ)ροπολίτην πάσης Οὐγγροβλαχίας ὑπέρτιμον και π(ατέ)ρα τῆς αὐθεντείας μου κῦρ Ἰάκινθον, τὸν πν(ευματ)ικὸν μου π(ατέ)ρα τὸν ἐντιμώτατον δικαιοφύλακα τοῦ εὐαγοῦς βασιλικοῦ κλήρου και τῆς τοῦ Θ(εο)ῦ ἁγίας ἐκκλησίας κῦρ Δανιήλ τὸν Κριτόπουλον, τὸν καθηγούμενον και πν(ευματ)ικὸν τῆς αὐθεντείας μου κῦρ Δωρόθεον, και τὸν λογοθέτην κῦρ Σάβαν, και ἐτέρους, ἵν' ἀπέλθωσι και ἀξιώσωσιν αὐτὸν και πληρώσῃ τὴν τῆς αὐθεντείας μου αἵτησιν. Οἱ και ἀπελθόντες και πολλὰ βιάσαντες αὐτὸν οὐ κατέπεισαν, καίπερ και χρέους κατεπειγοντος αὐτὸν πλείστου ὡσει χιλίων διακοσίων οὐγγιῶν. Ἐλυπήθη δὲ ἡ αὐθεντεία μου και ἐπὶ τούτῳ ὅπως και τοιοῦτους προβαλλόμενος μέσους οὐκ ἠδυνήθη καταπεῖσαι τοῦτον. Ὁ δὲ μηδὲν εἰπὼν ἡ ποιήσας πλεόν, ἀπῆλθεν ἐν τῷ Ἁγίῳ Ὁρει ἑάσας τὴν αὐθεντείαν μου λυπουμένην.

Ἐν τῷ θαυμαστῷ γοῦν και περιωνύμῳ ὄρει γενόμενος τὰ τῆς ὑποθέσεώς τε καλῶς σκεψάμενος και συμβουλίας ἀνδρῶν πρακτικῶν, χρησάμενος, πείσας τε και τοὺς ἐν τῇ τοιαύτῃ σεβασμῖα μονῇ ἀσκουμένους π(ατέ)ρας και ἀδελφούς ὡς οὐ δεῖ ἐπιπλέον λυπεῖν ἐμὲ τὸν ἔφ[ορον ? και] κτήτορα τῆς αὐτῶν μονῆς ὑπέκλινε τῆς κοινοβιακῆς ὁδοῦ και ἐβαδισε τὴν τῶν ἐτέρων Ἁγιορειτικῶν μονῶν.

Ἐπεὶ οὖν Θ(εο)ῦ βοήθεια ἤρξαντο ἐκ τῶν ἡμετέρων οὐγγροβλάχων ἀπερχεσθαι ἐν τῇ τοιαύτῃ μονῇ και δὴ και ἀπῆλθον πλεῖστοι δειλιᾶσαι συνέβη τοὺς κοπιαστάς και αὐτουργοὺς τῶν τε ἀμπελώνων και μετοχιῶν και ἐτέρων κτημάτων τῆς τοιαύτης μονῆς ῥωμαίους, και γογγύσαι κατὰ τοῦ ὀσιωτάτου μοι π(ατ)ρ(ὸ)ς και καθηγούμενου αὐτῶν λέγοντας: «Ὅτι τοσοῦτους χρόνους μετὰ σου κοπιασάντας πλεῖστα, και μήτε ἄρτον καλὸν φαγόντας, μήτε οἶνον καλὸν πίνοντας μήτε ἐνδυθέντας ῥάσον καλόν, νῦν ὅτε ἕμελλες ἡμᾶς ἀναπαύσειν παραδίδως ἡμᾶς

τοῖς οὐγγροβλάχοις, ἵνα ἔχωσιν ὑποδεστέρους αὐτῶν, καὶ μετὰ τὴν ἀποβίωσιν ἐξώσωσιν ἡμᾶς ἐκ τοῦ πολυμόχθου καὶ πολυχρονίου κόπου ἡμῶν, τί ἡμῖν καλὸν ἐποίησας.» Ταῦτ' ἐβόων μετὰ δακρῶν.

Μετὰ δὲ λόγους πολλοὺς κατέστη ἵνα δέξωνται ὀρκομωτικὸν τῆς αὐθεντείας μου οἱ π(ατέ)ρες, ἀδελφοὶ καὶ εὐχέται αὐτῆς οἱ ῥωμαῖοι ἀνακτώμενον αὐτοὺς τῆς δειλίας καὶ φόβου ὃ δὴ καὶ ποιῶ ἀσμένως πάνυ καὶ μετὰ πολλῆς ὡς εἰπεῖν τῆς περιχαρείας. Καὶ ὁμνῶ εἰς τὰ ἅγια τοῦ Θεοῦ εὐαγγέλια, εἰς τὸν τίμιον καὶ ζωοποιὸν σ(αυ)ρὸν καὶ εἰς τὸν μέγαν Νικόλαον καὶ εἰς τὸν σ(ωτῆ)ρα μου Χ(ριστὸν) δι' ὃν κατέβαλλον καὶ ἐτι καταβαλλῶ τὰ παρ' αὐτοῦ εὐεργετηθέντα μοι πράγματα εἰς δόξαν καὶ τιμὴν αὐτοῦ καὶ εἰς ἄφεισιν τῶν ἐμῶν ἁμαρτιῶν καὶ τῶν αὐθέντων καὶ γονέων μου, ὡς οὐ μήποτε πειραθῆῃ τις τῶν οὐγγροβλάχων διασεῖσαι τὸ οἰονοῦν τινὰ τῶν κοπιαστῶν τῶν ῥωμαίων τῶν τε νῦν καὶ μετέπειτα, ἀλλ' ἔχωσι τιμὴν καὶ εὐπείθειαν παρ' αὐτῶν οἱ ῥωμαῖοι δηλαδὴ ὡσπερ δῆτα καὶ ὁ πανοσιώτατος μοι π(ατ)ήρ καὶ καθηγούμενος αὐτῶν ὁ ἱερομόναχος κῦρ Χαρίτων εἰ μὴ βουληθῆῃ ὁ πειρασόμενος οὐγγροβλάχος εἰς ὄχλησιν ἀθέτησιν καὶ ἀνατροπὴν χωρῆσαι τῆς παρουσίας παραδόσεως καὶ ἐνορκου ἀποκαταστάσεως τῆς αὐθεντείας μου, διώκεσθαι ἐκ τοῦ μοναστηρίου ὡς ἀθετητῆς τῆς πράξεως τῆς αὐθεντείας μου καὶ τῆς τῶν ἱερῶν κανόνων παραδόσεως.

Ἐσαύτως διορίζομαι ἵνα ὁπότεν ἐπέλθῃ τὸ βιοῦν ἐκμετρηῆσαι τὸν ῥηθέντα ὀσιώτατον καθηγούμενον, ὃν ἄν ἐκλεξῆται οὗτος καὶ οἱ ἄλλοι μοναχοὶ τῶν ἄλλων διαφέροντα ἔν τε συνέσει εὐταξία γινώσκει τε καὶ καταστάσει, ποιμένα ὄντα καὶ οὐχὶ λύκον τοῦτον ἀποκαταστῶσι ποιμένα καὶ καθηγούμενον τῆς τοιαύτης μονῆς κατὰ τὴν συνήθειαν τὴν ἐν τῷ Ἀγίῳ Ὁρει ἐπικρατοῦσαν, εἶτα καταλαμβάνη ὁ τοιοῦτος ἐνταῦθα ἐν τῇ Οὐγγροβλαχία δηλαδὴ, καὶ λαμβάνη καὶ παρὰ τῆς αὐθεντείας μου ὡς κτήτορος προτροπὴν, ἐπανήκη τε πάλιν εἰς τὴν μονὴν καὶ συνόδου γενομένης λαμβάνη τὸ δεκανίκιον παρὰ τοῦ πρώτου κατὰ τὴν ἐπικρατοῦσαν συνήθειαν, καὶ οὕτω Θεοῦ βοήθεια ποιμαίνει τε καὶ διεξάγῃ τὰ τῆς τοιαύτης μονῆς.

Ταῦτα οὕτω παρὰ τῆς αὐθεντείας μου γραφέντα καὶ ὑπογραφέντα καὶ σφραγισθέντα παρὰ τῶν ταύτης σημειῶν, ὡς οἰκοκυρίου καὶ κτήτορος τῆς τοιαύτης μονῆς καὶ τοῦ κάστρου ὀφειλοῦσιν ἔχειν τὸ ἰσχυρὸν τε καὶ ἀμεταποίητον, καὶ μὴ πειραθῆναι τινὰ τῶν οὐγγροβλάχων κατεξαναστῆναι τῶν ῥωμαίων λέγοντα ὡς τὰ τε κτίσματα τοῦ κάστρου ἢ τραπεζᾶ τε καὶ ἡ ἐκκλησία καὶ τὰ κελλία ἀλλὰ δὴ καὶ τὰ κτήματα ἅτινα μέλλει ἐξωντήσασθαι ἡ αὐθεντεία μου, διὰ τοῦς οὐγγροβλάχους πεποίηκα ταῦτα οὐ χάριν καὶ κατεπεμβαίνουσι καὶ [καὶ] κατεξάρχειν ἐπιχειροῦσι ῥωμαίων ἀλλ' ἔχειν αὐτοὺς ὡσπερ δὴ καὶ τὸν <βοηθὸν> καὶ κοινωνόν τοῦ θεαρέστου ἐλπίζω ἔργου τῆς αὐθεντείας <μου> τὸν πανοσιώτατον καθηγούμενον αὐτ(ὸν) τὸν ἱερομόναχον κῦρ Χαρίτωνα. Ὁ δὲ γε πειρασόμενος ὡς ἔφην εἰς ἀνατροπὴν καὶ ἀθέτ(ησιν) χωρῆσαι τὰ ἐνόρκως μοι διαταχθέντα, κἂν οἷος ἄρα καὶ εἴη ἐκδιωκεται μὲν τῆς μονῆς ὡσπερ δὴ ἀπεφάνθη καὶ πρότερου, ἐπισπᾶται δὲ εἰς ἑαυτὸν καὶ τὰς τῶν ἀπ' αἰῶνος ἀγίων ἄρας, αὐτός τε καὶ οἱ τούτω τῆς πράξεως κοινωνήσοντες ἢ βοηθήσοντες.

᾽Ωσαύτως διακελεύεται ὁ πολλάκις ῥηθεὶς π(ατ)ήρ τῆς αὐθεντείας μου πανοσίωτατος καθηγούμενος ἵνα, εἰ καὶ τὶς τῶν ῥωμαίων πάλιν τὰ ὅμοια πειραθεῖη διαπράξασθαι κατὰ οὐγγροβλάχου ἤτοι ἐνοχλεῖν καὶ ταράττειν αὐτόν, τοῖς ὁμοίοις ὑποκεῖσθαι ἐπιτιμίοις καὶ αὐτὸν ὡς ὀχλοποιὸν καὶ σκανδάλων αἴτιον. ᾽Οφείλουσι τοιγαροῦν ἀμφοτέρωθεν τὰ μέρη ἔχειν εἰρήνην, ὁμόνοιάν τε καὶ ἀγάπην ὡς ὁ κ(ύριος) ἐν τοῖς εὐαγγελίοις τοῖς ἑαυτοῦ μαθηταῖς διακελεύεται καὶ τὸ τῆς φύσεως κοινόν ἀπαιτεῖ μνημονεύειν τε καθ' ἑκάστην τῆς αὐθεντείας μου.

᾽Ασφαλείας δὲ ἐνεκα καὶ τὸ παρὸν κτητορικὸν ἐνόρκως διατυπωθὲν γράμμα ἐπεδόθη τῇ διαληφθείσῃ σεβασμῖα [μονῆ] ἁγιορειτικῆ μονῆ τοῦ κ(υρίου) καὶ Θ(εο)ῦ καὶ σ(ωτῆ)ρ(ο)ς ἡμῶν ᾽Ι(ησο)ῦ Χ(ριστο)ῦ τῇ ἐπικεκλημένῃ τοῦ Κουτλουμούση εἰς ἀσφάλειαν καὶ Θαρσοποίησιν τῶν δειλιώντων ἐν αὐτῇ ἀδ(ελ)φῶν.

Γεγονὸς κατὰ μῆνα σεπτέβ(ριον) τῆς ἡ^πς ἰνδ(ικτιῶνος) τοῦ xζωοῆ ἔτους.

† Deoarece prea cuviosul între ieromonahi, părintele domniei mele, chir Hariton, catigumenul cinstitei mănăstiri de la Muntele Athos, cinstită cu numele domnului și Dumnezeului și mîntuitorului nostru, Iisus Hristos, care se cheamă și Cutlumuz, după ce cu multă trudă și frică a cutreierat multe țări, a venit la domnia mea și a cerut cu stăruință, ca pe temelia pusă de domnul și tatăl domniei mele la numita mănăstire a Cutlumuzului, să mai clădesc și adăogînd la aceasta, să ridic o mănăstire, să înconjur cetatea cu o împrejmuire de zid și s-o întăresc cu turnuri, să clădesc o biserică, o trapezărie și niște chilii, să cumpăr moșii și să dăruiesc vite pentru traiul și ușurarea nevoilor fraților care locuiesc și vor locui într-însa, făcînd astfel pomană părinților domniei mele și mie, acum și în vremea ce va urma precum și slavă. . . ¹ pentru viața de acum, iar pentru ceea ce va să fie, iertarea păcatelor noastre, spunînd că se cuvine ca și domnia mea să facă, cum au făcut și alți domni, anume sîrbii, bulgarii, rușii și ivirenii, făcîndu-mi mie pomană și cinstire acestui minunat și sfînt munte, ca să zic așa, ochiul întregii lumi și odihnă sufletească și trupului celor ce se trag din neamul lor. Deci judecînd domnia mea că cererea lui este minunată și plăcută lui Dumnezeu, am făcut așa și i-am cerut ca și domnia mea, adică să plătească cheltuiala pentru această lucrare iar el să se trudească și ostenindu-se să clădească și să dreagă pînă la capăt. Și sîntem amîndoi deopotrivă ctitori, eu pe de o parte, ca cel care a plătit cheltuiala, iar el pe de alta, ca cel ce s-a trudit și a clădit și acum și mai înainte pentru moșiile, vile și metoașele în cuprinsul Sfîntului Munte și în afară.

¹ Lacună în text.

Deci acest prea cuvios părinte al meu a primit cererea domniei mele și a ridicat din temelii și a clădit cetatea zisei cinstitei mănăstiri și urmează, cu ajutorul lui Dumnezeu, să sfințească și biserica și trapezăria și chiliile, să cumpere și moșii pentru traiul fraților, din darurile domniei mele, cu sîrguința, sprijinul și truda sa, precum și oi, măgari și alte.dobitoace, după cum au și celelalte mănăstiri de la Sfîntul Munte.

Iar deoarece în această cinstită mănăstire a Cutlumzului a stărui un obicei, care s-a început de mulți ani de către dumnezeieștii părinți purtători de Dumnezeu și care a rămas pînă acum, așa numita întocmire chinovnicească, adică să aibă fiecare o singură rasă, o singură pîine, un singur vin, iar toate celelalte să le aibă îndeobște și să nu capate vreunul ceva deosebit, chiar în prețul unui ducat, au venit unii dintre românii noștri și au fost primiți în această mănăstire, și nu au putut să se supună acestui fel de viață, ci îl răbdau cu greu. Și a venit aici preacinstitul și preacuviosul meu părinte catigumenul și cum am aflat domnia mea de aceasta, m-am rugat tare de dînsul, ca să părăsească întocmirea chinovnicească ce se urmează la mănăstire și să se îndrepte după traiul celorlalte mănăstiri de la Sfîntul Munte. Dar el nu a ascultat, ci s-a supărat foarte tare. De aceea domnia mea a poftit și rugat pe preasfințitul mitropolit a toată Ungrovlahia, preacinstitul și părinte al domniei mele, chir Iachint, pe părintele meu duhovnicesc cinstitul dicheofilax al cuviosului cler împărătesc și al sfintei biserici a lui Dumnezeu, chir Daniil Critopulos pe catigumenul și duhovnic al domniei mele, chir Dorotei, și pe chir Sava logofăt și pe alții, ca să se ducă să-l roage să îplinească cererea domniei mele. Iar ei, după ce s-au dus la el și s-au nevoit tare, nu l-au înduplecat, cu toate că îl strîmtoara o datorie foarte mare de vreo mie două sute de uncii. Și s-a întristat domnia mea și pentru aceasta că, folosind asemenea mijloace, nu l-am putut îndupleca. Iar el, nespunînd și nefăcînd nimic mai mult, s-a dus la Sfîntul Munte, lăsînd pe domnia mea mîhnită.

Așadar, cînd a ajuns la minunatul și vestitul munte, după ce s-a gîndit bine la treaba aceasta și a primit și sfaturile unor bărbați pricepuți, a ascultat pe părinții și frații care duc viață de călugări în această cinstită mănăstire, care <au zis> că nu trebuia să mă mîhnească mai mult pe mine, sprijinitorul și ctitorul mănăstirii lor și s-au îndepărtat de la {calea chinovnicească } au apucat calea celorlalte mănăstiri de la Sfîntul Munte.

Deci, deoarece, cu ajutorul lui Dumnezeu, au început să se ducă dintre românii noștri la această sfîntă mănăstire, ba chiar s-au dus foarte mulți, s-a întîmplat că s-au speriat grecii care munceau și lucrau la vile, la metoașele și la celelalte moșii ale acestei mănăstiri și murmurau împotriva preacuviosului meu părinte și catigumenul lor, zicînd: « Pe noi, care atîția ani mult ne-am trudit cu tine, pe noi care nici nu am mîncat o pîine bună, nici un vin bun nu am băut, și nici nu am îmbrăcat o rasă bună, acum, cînd trebuia să ne odihnești, ne dai în mîinile românilor, ca să ne aibă supuși ai lor, iar după moartea ta,

ne vor goni din truda noastră, care ne-a costat multe suferințe și ani mulți, deci nouă ce bine ne-ai făcut?» Aceasta strigau ei cu lacrimi.

Iar după multe vorbe, s-a hotărît ca părinții, frații și rugătorii domniei mele, grecii, să primească un jurământ scris de la domnia mea, care să-i scape de teamă și de frică, ceea ce și fac în chip prea plăcut și, ca să spun așa, cu multă bucurie. Și jur pe sfintele evanghelii ale lui Dumnezeu, pe cinstita și de viață făcătoare cruce și pe marele Nicolae și pe mîntuitorul meu Hristos, pentru care am împărțit și încă impart binefacerile lui date mie, pentru slava și cinstea lui și pentru iertarea păcatelor mele și ale domnilor și ale părinților mei, că niciodată nu va încerca cineva dintre români să turbure pe vreunul dintre grecii cei truditori, cei de acum și <cei> din viitor, ci grecii vor avea cinste și ascultare de la ei, ca și precuviosul meu părinte și egumenul lor, ieromonahul chir Hariton. Dacă un român nu s-ar supune și s-ar apuca să turbure, să calce și să răstoarne datina de față și așezămîntul întemeiat pe jurământul domniei mele să fie izgonit din mănăstire ca un călcător al așezămîntului domniei mele și al datinei sfintelor canoane.

De asemenea, hotărâsc ca atunci cînd zisul precuvios catigumen va fi ajuns la capătul vieții, cel pe care-l va alege el și ceilalți călugări, ca pe unul ce se deosebește de ceilalți prin înțelegere, cumîntenie, judecată și firea lui, fiind păstor, iar nu lup, pe acela să-l așeze păstor și catigumen al acestei mănăstiri, potrivit obiceiului ce se urmează la Sfîntul Munte. După aceea, să vină acela aici, anume în Ungrovlahia și să ia întărire și de la domnia mea ca ctitor și să se întoarcă înapoi la mănăstire și, făcîndu-se sobor, să ia cîrja de la protul <Sfîntului Munte>, după datina ce urmează și astfel cu ajutorul lui Dumnezeu să păstorească și să cîrmuiască trebile acestei mănăstiri.

Aceste astfel scrise și iscălite de domnia mea și pecetluite cu semnul meu, ca stăpîn și ctitor al acestei mănăstiri și al cetății, urmează să aibă tărie și neschimbare. Și să nu încerce cineva dintre români să se scoale împotriva grecilor, spunînd că clădirile cetății, trapezăria, biserica, chiliile, precum și moșiile pe care urmează să le cumpere domnia mea, le-am făcut pentru români, pentru care lucru ei să calce și să caute a cîrmui pe greci, ci ei trebuie să privească pe precuviosul catigumen, pe însuși ieromonahul chir Hariton ca ajutorul și părtașul la fapta domniei mele, pe care o nădăjduiesc plăcută lui Dumnezeu. Iar cel ce va căuta, cum am spus, să se apuce să răstoarne și să calce cele orînduite de către mine, cu jurământ, oricine ar fi el, să fie alungat din mănăstire, precum s-a hotărît mai înainte și să atragă asupra sa și blestemele sfînților din veci, ei și cu cei ce vor fi părtași cu el la fapta lui sau îl vor ajuta.

De asemenea, poruncește cel adesea amintit, părintele domniei mele, precuviosul catigumen, ca oricare dintre greci ar încerca să facă același lucru împotriva unui român sau să-l turbure și să-l sperie, să fie și el supus aclo-rași pedepse, ca un ațîțător la zarvă și pricinuitor de turburări. Trebuie dar ca

amîndouă părțile să aibă pace, înțelegere și dragoste una față de cealaltă, precum poruncește domnul în evanghelie ucenicilor săi și precum cere viața obștească a firii și să pomenească în fiecare zi pe domnia mea.

Iar pentru asigurare, s-a dat scrisoarea ctitoricească întărită de față cu jurămint cinstitei mănăstiri de la Muntele Athos, a domnului și Dumnezeului și mîntuitorului nostru Iisus Hristos, care se mai numește a Cutlumuzului, pentru siguranța și îmbărbătarea fraților speriați dintr-însa.

Făcută în luna septembrie a indictionului al 8-lea al anului 6878 <1369>.

După P. Lemerle, *Actes de Kutlumus*, Paris, 1945, p. 103—105. Textul grecesc la Muntele Athos, m-rea Cutlumuz, fără pecete. Editorul observă că actul nefiind pecetluit, el nu este decît o ciornă propusă spre aprobare domnului Țării Românești. EDIȚII. Trad. *D.I.R.*, B., 16—19.

B

<1447 septembrie 1 — 1448 august 31> 69<5>6.

Vladislav al II-lea voievod dăruiește m-rii Meteore capul «făcător de minuni» al sfîntului Haralambie și un deget de la mîna dreaptă a lui Ioan Botezătorul.

Χρυσόβουλλον Ἰωάννου Βλαδισλάβου βοεβόδα, αὐθέντου καὶ ἡγεμόνος πάσης Οὐγροβλαχίας, ἀφιεροῦντος μετὰ τοῦ ἀνεψιοῦ μεγάλου βορνίκου κυρίου Δραγομάρη τῆ ἐν Μετεώροις ἱερᾷ μονῆ τοῦ Ἁγίου Στεφάνου ὀλόκληρον τὴν χαριτόβρυτον καὶ θαυματουργὸν κέραν τοῦ ἁγίου χαραλάμπους μεθ' ἐνὸς δακτύλου τῆς δεξιᾶς χειρὸς τοῦ τιμίου καὶ βαπτιστοῦ Ἰωάννου τοῦ Προδρόμου; ἐν ἔτει $\times S \lambda \varsigma^1$.

Hrisovul lui Ioan Vladislav voievod, domn și ighemon a toată Ungrovlahia, dăruind împreună cu nepotul său, jupan Dragomir mare vornic, sfintei mănăstiri de la Meteore a sfîntului Ștefan, craniul întreg izvoritor de har și făcător de minuni al sfîntului Haralambie, împreună și cu un deget de la mîna dreaptă a cinstului și botezătorului Ioan, înainte mergătorul: în anul 6906¹.

Academia Republicii Socialiste România, DXCV/2.

Rezumat grec. din fondul Aristarhi.

EDIȚII. Grec și trad. *Hurmuzaki*, XIV, 1, 41, sub: după 1482. Trad. Nicolaescu, *Vladislav Voievod*, 4, sub; după 1482; *D.I.R.*, B., 116.

¹ Greșit, în loc de $\times S \lambda \varsigma$ 6956.

C

1491 (7000) octombrie 1, București.

Radu cel Mare voievod întărește lui Stan paharnic satul Odobeni.

Cu mila lui Dumnezeu, Io Radul voevod și domn a toată Țara Românească, feciorul marelui și preabunului Vladul voevod. Dat-am domnia mea această poruncă a domniei mele boiariului domniei mele lui Stan peharnic și cu feciorii lui, ciți Dumnezeu îi va dăruî, ca să-i fie lui moște satul Odobénii du preste tot hotarul, din apă și din păduré și din cîmp și du preste toate hotarăle, dupretutindenea și cu venitul, însă silișteea satului. Însă hotarăle să să știe: însă hotarul de sus pînă în hotarul Mierăii și iarăși în sus, pă hotarul Ojăștilor, de acolo pă hotarul Cîndeștilor în jos ¹ și de acolo pînă în hotarul Plășcoii. Pântru că iaste a lui bătrînă și dreaptă moșie de la bătrînii domni.

Pentru aceasta și domnia mea m-am milostivit și i-am dat ca să-i fie lui moșie ohabnică și feciorilor lor și nepoților și strănepoților și de nimenea să nu să clătească, după zisa domniei mele.

Iată și mărturii am pus domnia mea pe: jupan Cîrstian vel dvornic i jupan Pîrvul biv vel dvornic i jupan Staico vel logofet i jupan Pătru vel vistiiar și Izvoran vel spatâr și Danciul vel stolnic și Radul vel comis și Dragomir peharnic i jupan Radul vel postelnic.

Și am scris eu, Vladul Grama, în cetatea Bucureștii, luna octomvrie 1 dni, de la Adam pînă acum leat 7000.

Acest izvod s-au tălmăcit după uric sîrbesc de Costandin dascal slovenesc la Școala Domnească cea slovenească la sveti Gheorghie Vechiu, u București.

Az Costandin dascal slovenesc izpisah 1786.

<Pe verso cu litere latine din sec. XIX>: Odoba.

Academia Republicii Socialiste România, MDLXXXV/1.

Traducere.

Data nu corespunde cu domnia lui Radu cel Mare. Divanul nu corespunde cu nici un alt divan.

D

1500 (7008) iulie 17, Tîrgoviște.

Vlad voievod întărește lui Toader și altora ocină în Răspopi.

† Милостію Божію Іу Владу конвода и господинь въсое земле шт Уггровлацнское, синь великаго и прѣдобра<го> Владу конвода. Дават господства ми сѣю повеленію господства ми савзи господства ми, Тодер и Блѣкѣа и Станчюа

¹ Cuvintele « în jos » sînt scrise între rînduri.

съ синови, елице Богъ даст, такоже да имъ ест шчинъ шт Ръспипи. Покъпи Тодер и Влѣкъла и Станчъла шт дел Шлев, дел Нартев; покъпи Тодер и със братѣам си више-писани, Влѣкъла и Станчъла, за хатл аспри, такоже да ест шчинъ въ шчавѣ.

И пак покъпи Тодер и Влѣкъла и Станчюл шчинъ ѡ Ръспопи шт шчина Рас-попѣска половина, шт дел Шлев и Нартев за хатм аспри.

Покъпи Тодер и със братѣам си више писани Влѣкъла и Станчюл, такоже да им ест шчинъ въ шчавѣ, ним и синово<м> имъ и вноком, и прѣвъвочитом <ним и ни> шт когождо непотѣкновенно, поризмъ господства ми,

Геже и свѣдѣтелю поставѣемъ господства ми: жъпан Кръстѣан бикеше велики дворник, жъпан Станко велики лопофет и жъпан Пѣдъре вистѣар и Данчюл комис и Строе спатар, Изворанъла столник, Радъла и Драгомѣр страторници.

Пис аз, граматик Радул. мѣсеца Юлин зѣ днь въ град Тръговище, въ лѣт хзч.

† Іу Радул влевѣда, милостѣм Божѣм господинь.

† Din mila lui Dumnezeu, Io Vlad voievod și domn a toată țara din Ungrovlahia, fiul marelui și preabunului Vlad voievod. Dă domnia mea această poruncă a domniei mele slugilor domniei mele, Toader și Vilcul și Stanciul cu fiii, ciți le va da Dumnezeu, ca să le fie ocina din Răspipi. A cumpărat Toader și Vilcul și Stanciul din partea lui Ulea, partea lui Narte; a cumpărat Toader și cu frații săi mai sus scriși, Vilcul și Stanciul, pentru 1330 aspri, ca să le fie ocină de ohabă. Și iarăși a cumpărat Toader și Vilcul și Stanciul ocină la Răspopi din ocina Răspopească jumătate, din partea lui Ulea și a lui Narte, pentru 1540 aspri.

A cumpărat Toader și cu frații săi mai sus-scriși, Vilcul și Stanciul, ca să le fie ocină de ohabă, lor și fiilor lor și nepoților și strănepoților <lor și> de nimeni neatins, după porunca domniei mele.

Iată și martori punem domnia mea: jupan Cirstiian fost mare vornic și jupan Staico mare logofăt și jupan Pădure vistier și Danciul comis și Stroe spătar, Izvoranul stolnic, Radul și Dragomir stratornici.

Am scris eu, Radul gramatic, luna iulie 17 zile, în cetatea Tîrgoviște, în anul 7008 <1500>.

† Io Radul voievod, din mila lui Dumnezeu, domn.

Academia Republicii Socialiste România, XX/173.

Orig. slav, perg. (27×23) pecete aplicată, căzută.

Cu o trad. din 1847.

Data nu corespunde cu domnia lui Vlad voievod, din titlatură. În monogramă: «Radul voievod». Divanul corespunde cu al lui Vlad Călugărul, dar Pădure vistier nu apare în acest divan. Ortografia și formulele neobișnuite. Actul este îndoelnic. EDIȚII. Trad. D.I.R., B., 280–281.

DOCUMENTE FALSE

I

1383 (6981) ianuarie 7.

Radu Negru voievod întărește bisericii Sf. Paraschiva din Rășinari moșia din jurul ei.

Hram svéta țărcva preapodobna Parascheva, pentru moșiile bisericii, cele date bisericii de marele herțeg, domnu Radu vodă Negru: în cîmpu de jos, din calia Coșteului, în sus pînă în Srâmtu, jumătate despre pădurea bisericii, jumătate popilor, alta, din jos de calia Coșteului, alta peste rîu, din gura văii cu piatră rătundă, precum merge vărșătura pin rîu, pe lîngă merii popa Oprea Pătrășu, pe lîngă stupină, prin calia Coșteului. [Dară cea din jos de calia Coșteului e dată de Mircea vodă Basarab].

Leat 6891 <1383 > measeța ghenarie 7, za pominanié dușa ih.

După N. Iorga, *Studii și documente*, XII, p. 231.

Copie rom., pe dosul hrisovului lui Matias Corvin din 1488, dat bisericii din Rășinari (fals). Fals evident (pomenirea lui Radu Negru).

EDIȚII. Trad. D.I.R., B., 275.

II

1386 septembrie 23 — 1418 ianuarie 31 >.

Mențiunea unui act de la Mircea cel Bătrîn voievod păstrat la m-rea Brîncoveni de peste Olt.

Tiutiulușul de pă un hrisov al Mircii voievod cel Bătrîn, ctitorul sfîntei mănăstiri Coziei și a Codmenii, ce s-au scos după un hrisov al mănăstirii Brîncovenii de peste Olt, de dumnealui Radul Bălăceanul, sin Costandin Bălăceanul biv vel stolnic, la leat 1776, noembrie 10.

Eu cel întru Hristos Dumnezeu, binecredinciosul și bun creștinul și iubitorul de Hristos, Io Mircea marele voevod și domnu, cu mila lui Dumnezeu și cu dumnezeiască dăruire, oblăduitor și domnu și stăpînitor a tot pămîntul Ungrovlahiei și peste munții plaiurilor și încă și pînă la Țara Tătărăscă și Almașului și Făgărașului herțeg și domnu Banatului despre apus și stăpînitor de amîndoao părțile Dunării, pînă la Marea cea Mare și al cetății Dîrstorului stăpînitor și pînă în hotarale Odriului și tuturor Săcuilor șpan.

6850 <1342—1343 >.

Și s-au scris de Sofronie arhimandrit, la leat 1781 ghenarie 18.

Arh. St. Buc., Condica m-rii Cozia, nr. 209, f. 6.

Copie.

Desigur un fals din cauza pomenirii Adrianopolului (Udriu) și a secuilor între stăpînirile lui Mircea. Data nu corespunde cu domnia lui Mircea.

Datat din domnia lui Mircea cel Bătrîn.

EDIȚII. Trad. D.I.R., B., 275—276.

III

1452 (6960) aprilie 23, Tîrgoviște.

Vladislav al II-lea voievod întărește lui Stanciu Mailat și filor lui Oprea și Dragomir a treia parte din satul Dejanî și munții Preseaca, Izvoru și Zîrna.

Eu în domn credincios, bun creștin și de Hristos iubitoriu, Ion Vlad voievoda și din mila lui Dumnezeu, domn și stăpînitorul a toată Valahia cu Dachia Ardealului, a părților de către munte, anume de la Almaș, Făgăraș. Am găsit cu cele din bună voe și din curată și luminată inimă, fără de toată sila, pă boieru Stanciu Mailat de Dejanul, cu a treia parte hotarul Dejanului, fînață și sămănatură de obște parte moșie, milostiv am dăruit eu la tot neamul lui acest dar al meu să-l aibă în veci, adecă și munții aceștia să fie ai lui, Preseaca, Zîrna și cu rîurile și izvoarele care curg din munții aceștia trei și cu toate ce să arată aicea pomenite să dăruiesc boierului meu Stanciu Mailat de Dejanu, fraților lui, Oprea și Dragomir și nepoților lui, cu toată familia lor, oricine să aibă dintr-înșii moșia aceasta fără sminteală, cu tot venitul ei, totdeauna.

Pentru aceea și supușii moșiilor mele celor domnești, pre dînșii din stăpînirea lor nice într-un chip să nu-i zmintescă și de la boi, caii, oile, rîmători și stupii lor, nice dijmă, nice dajde, care o au alții de la dînșii să nu se ia poemnitelor părți a moșiilor méle, aceasta din lăuntru dăruite să fie slobode de toate dările domnești.

Pentru care, fiește care boieriu, judecătoriu, dijmașu sau provizorii mei, oricine va fi, dacă acest dar nu va respectălui, tare să se pedepsească aicea în lumea aceasta trupește și la Dumnezeu sufletește.

Și deci și după moartea mea, să fie orice fiu al meu, ori cine va fi din familia mea, pre carele Dumnezeu stăpînitoriu domniei méle, îl va alege pe acestea locuri, îndatorat să fie această carte de dar a o întări și cinsti și de mare preț a-l ținea, ca Dumnezeu și pe ei să-i învrednicească și cu puterea lui să-i întărească. Și cine acest dar de către pomenitul domnesc boier Stanciu Mailat de Dejan va sfărăma și va strica, să fie oricine va fi, să fie pedepsit de Dumnezeu în lumea aceasta trupește și în cealaltă duhovnicește și unul ca acela să aibă parte asemenea Iuda, Arie și cu acei ovrei cari împotriva lui Hristos Dumnezeu și mîntuitorului nostru au mărturisit, sîngele lui să fie pe ei și pe copiii lor, după cum unul ca acela din creștinătate lepădat este și va fi în veci lepădat va rămînea de cei 318 părinți sfinți ai sinodului de la Nichia și de toți sfinții lui Dumnezeu, de la început pînă în ziua de astăzi slujitori au fost și sînt.

Și știut să fie moșia locului numitului Stanciu Mailat de Dejani și a fraților și fiilor lui, Oprea, Dragomir, nepoților lui, este în satul Dejani de către răsărit, ulița cea mică toată cu moară și iazul morii, cu grădinile toate de 300 de cară de fin și în jos de la fîntinele și în sus, toată partea aceea și peste vale pînă la pîriul hotarului Recea, 100 gălete și de semănătură latu din vale pînă în pîriul hotarului acela și lungu, din sus, din fînațuri, de către amiazăzi, tot în jos pînă iară în hotaru lui Telichi, Recea, ce să numește La Groape, tot știut este numai al lui Stanciu Mailat Dejani și cu fiii lui.

Muntele întiiu este Preseaca; în sus de pădure se începe de către răsărit din rîul Dejeanul, pre pîriul Cuciului, preste plaiu și spre Pîriul Calului, pînă în rîul Brezenilor, și lat, de către răsărit, din acel pîriu al Cuciului, cel din jos, pînă în pîriul Hermeneselor și drept în sus, pre amîndouă părțile, trece preste plaiul din sus, sub Scărișoara, la sdeabul cel mare, pre pîriul acela al sdeabului, drept iară pînă în valea Brezei, adecă de o parte se hotărăște cu Hermenesele, de cealaltă cu Scărișoara, dincolo de Runcul, care acest munte de către răsărit are pădurea lui multă, fag și brad iar mult.

Muntele al doilea, al Izvorului, este sus la vîrf și se începe capul din jos, despre amiază-noapte se ascute în sdeabul cel înalt și se începe spre amiază-zi spre vecinul, Scărișoara; hotar despre apus cu muntele Padina, de aci se lasă plaiul Virtejelor și apucă în dreapta, pre unde este hăițașul, care e pre deasupra Padinei și merge drept deasupra jnepfenilor, la un sdeab mare curmat, preste pîriul acela și merge drept la Zîrna, și pe dreapta către prăpastie, merge pînă în surpătura, unde se ascute valea Izvorului în regegiune și trece preste văile și colțurile celea mari de către Larga; despre amiază-zi merge drept în sdeabul cel mare ce se numește Piatra Izvorului și trece preste plai pînă în vîrf; despre răsărit către amiază-noapte merge tot pînă la zarea vîrfului, pînă unde se a

scunde sdeabul cel înalt, precum înainte s-a zis, la care tot ținutul acela gol care spre apus, este Izvorul.

Muntele al treilea, Zîrna, mai sus, drept preste vîrf, la amiază-zi munte mare, vale mare, cu mare ținut pre amîndouă părțile, vecin despre miază-noapte Ludișorul, pînă la sdeabul cel lapoșit, vecini despre amiază-zi, colțul strîmtoarei, în valea Domneștilor, cît merge pîriul Netotului, pînă deasupra golului vecin, despre asfințit hotărăște cu piscul Leotei, pînă în vîrful Muchiu.

La donația aceasta o adeverează ocolu, hotaru moșiei boierului meu Stanciu Mailat Dejani și cu următoarele mărturii, față fiind: eu Mani Udriște, de 80 de ani, eu Don Todor Stănescul, 87 ani, Eu Pahulea Stan vistiariul, 89 ani, eu Neagoe Stan stolnicul 86 ani, eu Luca Marnicul, 97 ani, eu Ion Manea comeșul, 101 ani, eu Ivan Bucur spătarul, 110 ani, eu Don Luca Supil, 88 ani, eu Stanciul Vlad vornicu, 79 ani, eu Mihai Don secretar, 100 ani, eu Dumitru Bucur spătar, 89 ani, eu Stoian Negreș stolnic, 99 ani, eu Cosan Sahalod vornic, 103 ani, eu Oprea Oprischi vistiariul, 109 ani.

Ioan Vlad voievod, Pahulea Stupici vistiariul.

S-au scris în Tîrgoviște, la sfîntul Gheorghe, la anul facerii 6960 <1452>.

După I. Pușcariu, *Fragmente istorice*, IV, p. 59—62, sub 1452. Trad. rom.

Falsul este evident. La 1452 nu domnea un Vlad, ci Vladislav. Documentul conține elemente din viața nouă a ținutului Făgărașului: «hotarul lui Telechi» (familia Telechi nu era așezată în Transilvania în sec. XV), «Dachia Ardealului» din titlul domnului muntean, exagerată descriere amănunțită a hotarelor munților, care nu se obișnuia pe atunci, și mai ales indicarea vîrstei boierilor din sfat, sînt elemente doveditoare ale falsului.

EDIȚII. Trad. Cipariu, *Archivu*, 423—424; *D.I.R.*, B., 277—279.

IV

1477 (6986) noiembrie, Tîrgoviște.

Vlad Țepeș voievod întărește lui Teodor și Ioan Balș o moșie pe malul Oltului.

Întru Hristose Dumnedzeu, precredinciosul și pre supusul și de Hristose iubitoru și pre puternicu Ion Vlad voevodu și domn, fiul marclui voevodu, Vladu, cu mila lui Dumnedzeu și cu dumnedzeiasca putere, stăpînind și domnind tota țara Ungro-Vlahie, încă și alle părților de peste munți Amlasu și al Fagarasului duce. Am binevoit și cu a mea buna voința, din curata și luminata inima a domniei mele și dat-am acest de față pre cinstit și pre frumosu și pre respectatu hrisovu al domniei mele. Ca, iată, viînd înainte noastra knezii Teodor și Ioan Balșu în țara noastră, de piste Dunărea din pamuntul serbescu și vadzand ca ei a fost așadzați acolo și avînd obleduire piste mai multe țări, dorind acesti

knezi a dobandi pamant în țara noastră, noi am miluit aciasta stăpînire, dupe cum ne arate acest knezi, pe lîngă Oltu și întărim ca ocina ce ai dobîndit cu banii de la însăși ei, se strîngă oameni pașnici și să facă tîrgu ca să fie puse numile loru ca de cinste și fiind oameni cinstiți și buni în pamentul nostru și fiindcă ne este scrise despre acești knezi și pre înalta carte a marelui împerat Friderik III, imparat sfîntului și puternicului Imperiul Roman și de catre marele doge de Veneție. Deci domnia mea prin aceasta carte a domniei mele întărim acestoru knezi cumparare pămîntului ce-l ceru. Și domnie mea întarim acestoru knezi și ramaind driapte ocine a loru, dăruim și domnie mea de la noi, din locul domnescu, o bucate de locu, pe care o voru hotarnici, să fie driapte moșie.

Mai punem blestem domnie mea, ca pe oricine > il va alege Dumnedzeu de a fi domn Țării Romanești, fie din rodul domniei mele, fie chiar din pacatele nostre unui altu niam, acela se socotiască și se reînnoiască și se interească aceasta porunca cea a domnie mele, pentruca astu feliu și Dumnedzeu să-lu socotească și să-lu întariasca și să-l pastradzi în domnie lui; iar de nu voru socoti și nu va reînnoi și nu va întări, ce va lovi și va respici aceasta porunca a domniei mele, atunce și Dumnedzeu să-l piardă și se-l ucide cu trupul seu și în vecul viitoru cu sufletul, și se aibe tot o parte cu Iuda și cu Arie și cei evrei ce strigau în contra lui Hristos Dumnedzeiul și mantuitorul al nostru, singele lui asupra loru și asupra copiiloru, ca ce și este și va fi în veci, amin.

Martori: jupanul Draghici Udrițu, jupanul Negoe Borcev, jupanul Dregheici Stankof, jupanul Pârful dvornik, jupanul Stancu logofet, Danciul comise, Albu stolnik, jupanul Ventilă Florescu, Gramatogu stolnik, Dimitri paharnik.

Pentru voința noastră și întăritură, am ordonat credinciosului nostru pisaru Ceukuț a scrie aceasta carte și a pune pecete noastră.

Date în Tîrgoviște în luna noemvrii, în anul 6986 <1477>.

Arh. St. Buc., Fișele I. Tanoviceanu.

Traducere.

Fals după dată și divan, care nu corespunde cu domnul nici cu data.

E un falsificat modern de la sfîrșitul sec. XIX, pentru a arăta vechimea și noblețea familiei Balș.

EDIȚII. Trad. Ghibănescu, *Codrescu*, II (1934), 161–162; *D.I.R.*, B., 279–280.

**LISTA DOCUMENTELOR
CU DATE RECTIFICATE**

LISTA DOCUMENTELOR CU DATE RECTIFICATE

EDIȚII ANTERIOARE

- 1247 iunie 5 (Cipariu, *Arhivă*, p. 332—337)
 1251 (Hurmuzaki, I, 1, p. 249—253)
 <cca. 1342> (Enăceanu, *M-reă Apele*, p. 626—627;
Venelin, p. 5—6)
 <1364—1373> (Ștefulescu, *Tismana*, p. 46—49)
 <cca. 1369—1376> (Panaitescu, p. 35—38; *Sacerdoteanu-Bogdan*, pl. 1)
 1372 (Hurmuzaki, I, 2, p. 198—200; *Katona*, X, p. 540—543; Pușcariu, *Fragmente*, p. 32—35)
 1372 iulie (Panaitescu, p. 33—35)
 1372 iulie 15 (Zimmermann, II, p. 386—387)
 1379 martie (Hașdeu, *Negru Vodă*, facs. 1)
 <cca. 1382> (Enăceanu, *M-reă Apele*, p. 629—630; *Venelin*, p. 9—12)
- <1386—1418> (Giurescu, *Org. fin.*, p. 57)
 cca. 1386—1418 (Nicolaescu, *Mircea*, p. 324—326)
 1386—1418 (Nicolaescu, *Mircea*, p. 327—328)
 cca. 1386—1418 (Nicolaescu, *Mircea*, p. 328—330)
 cca. 1386—1418 (Nicolaescu, *Mircea*, p. 334—336)
 cca. 1386—1418 (Nicolaescu, *Mircea*, p. 337—341)
 <1386—1418> (Panaitescu, p. 112—113)
 <1386—1418> (Panaitescu, p. 113)
 1386 aprilie 27 (Nicolaescu, *Hris. Cozia*, p. 7—9)
 <1386 septembrie 23—1406> (D.I.R., B., p. 33—34)
 <1386—1392> octombrie (Panaitescu, p. 63—65)
 1387 (Cipariu, *Arhivă*, p. 77—78)
 cca. 1387 (Venelin, p. 26—27)
 1388 mai 20 (D.I.R., B., p. 43; Panaitescu, p. 45—47; *Tocilescu, Doc. ist.*, II, p. 28—29)
 1392 (Nicolaescu, *Mircea*, p. 305—309; Nicolăescu-Ploșor, *Mon. j. Dolj*, p. 12—15; Panaitescu, p. 59—63)
- 1392 (Pușcariu, *Fragmente*, p. 38—41)
 cca. 1392—1394 (Nicolaescu, *Mircea*, p. 314—317)
 <1392—1408> (Panaitescu, p. 74—78)

EDIȚIA NOASTRĂ

- v. 1247 iunie 2, doc. 1.
 v. 1247 iunie 2, doc. 1.
- v. <1374>, doc. 6.
 v. <1374>, doc. 6.
- v. <1374>, doc. 6.
- v. 1372 iulie 16, doc. 5.
 v. 1372 iulie 16, doc. 5.
 v. 1372 iulie 16, doc. 5.
 v. 1419 martie 18, doc. 45.
- v. <1391 septembrie 1—1392 august 31>, doc. 14.
 v. <1404—1418 ianuarie>, doc. 29.
 v. <1400—1403>, doc. 21.
 v. <1402—1418 ianuarie>, doc. 27.
 v. <1402—1418 ianuarie>, doc. 26.
 v. <1400—1418>, doc. 22.
 v. <cca. 1392>, doc. 16.
 v. <1390—1406>, doc. 13.
 v. <1404—1418 ianuarie>, doc. 29.
 v. <cca. 1400>, doc. 20.
 v. <1390—1406>, doc. 13.
 v. <1389—1400> octombrie, doc. 11.
 v. <1404—1406>, doc. 28.
 v. <1407>, doc. 33.
- v. <1402—1403>, doc. 25.
- v. <1391 septembrie 1—1392 august 31>, doc. 14.
 v. 1391 decembrie 27, doc. 15.
 v. <1404—1406>, doc. 28.
 v. <cca. 1392>, doc. 16.

- 1392 decembrie 27 (Transilvania, 1872 p. 151—152)
 <1399 mai 11> (D.I.R., B., p. 46—48)
 1399 mai 11 (Haşdeu, Arh. Ist., I—1, p. 97—98;
 Venelin, p. 18—19)
 14... (Arion, Mircea, p. 20—21)
- <1400—1408> (Panaitescu, p. 78—80)
 <1402—1408> (Panaitescu, p. 81—83; Sacerdoţeanu-
 Bogdan, pl. 5)
 <1406> (D.I.R., B., p. 50—51)
 după 1406 decembrie 26 (Ştefulescu, Doc. sl.-rom.,
 p. 13—14)
 1407 (Miletic-Agura, p. 329)
 <1407—1418> (D.I.R., B., p. 52—53)
 <1407> ianuarie (8 D.I.R., B., p. 53—55)
 1407 noiembrie 23 (Arion, Mircea, p. 26)
 <1408—1418> (Panaitescu, p. 87—90)
 <1408—1418> (Panaitescu, p. 91—93)
 <1408—1418> (Panaitescu, p. 93—95)
 <1408—1418> (Panaitescu, p. 95—96)
 <1408—1418> (Panaitescu, p. 97—98)
 <1408—1418> (Panaitescu, p. 98—101)
 <1408—1418> (Panaitescu, p. 101—104)
 <1408—1418> (Sacerdoţeanu-Bogdan, pl. 10)
 <1408—1418> (Sacerdoţeanu-Bogdan, pl. 11)
 <1408—1417> decembrie 27 (D.I.R., B., p. 276—277)
 <1409—1413> (D.I.R., B., p. 63—64)
 <1409—1413> octombrie (D.I.R., B., p. 318)
 <1409—1418> (D.I.R., B., p. 55—56)
 <1409—1418> (D.I.R., B., p. 56—57)
 <1409—1418> (D.I.R., B., p. 57—58)
 <1409—1418> (D.I.R., B., p. 58)
 <1409—1418> (D.I.R., B., p. 58—59)
 <1409—1418> (D.I.R., B., p. 59—60)
 <1409—1418> (D.I.R., B., p. 60—62)
 <1409—1418> (D.I.R., B., p. 62—63)
 1412 (Νέος Ἐλληνοµνηµων, IV (1907), p. 380—381)
 1413 noiembrie 21 (D.I.R., B., p. 66—67)
 <1414> (D.I.R., B., p. 67—68)
 cca. 1414—1415 (Nicolăescu, Snagov, p. 109—111)
 <1414> noiembrie 21 (Nandriş, Athos, p. 244—245)
 1415 iunie 1 (Arion, Mircea, p. 35—36)
 1417 (Puşcariu, Fragmente, p. 45—47)
 1418 (Panaitescu, p. 119)
 1419 mai 18 (Sacerdoţeanu-Bogdan, pl. 15)
 <1419 iulie> (Nicolăescu-Plopşor, Mon. j. Dolj, p. 22;
 Panaitescu, p. 119—121)
 1419 septembrie 28 (Panaitescu, p. 121—122)
 <1420—1424> (Bogdan, Relaţiile, I₂, p. 28—29; Nico-
 lăescu-Plopşor, Mon. j. Dolj, p. 25—26; Panai-
 tescu, p. 131—132)
- 1420—1431 (Ştefulescu, Tg. Jiu, p. 333—335)
- 1420 septembrie 29 (Sacerdoţeanu-Bogdan, pl. 16)
 1422 (Bogdan, Relaţiile, I₂, p. 19—21)
 1424 (Bogdan, Relaţiile I, p. 18 şi Relaţiile I₂,
 p. 27—28)
- <1424 noiembrie> (D.I.R., B., p. 80)
- <1425> (Panaitescu, p. 143—144)
 <1425> decembrie 1 (Panaitescu, p. 146—147)
- v. 1391 decembrie 27, doc. 15.
 v. <cca. 1392>, doc. 16.
- v. 1409 mai 11, doc. 35.
 v. <1391 septembrie 1—1392 august
 31>, doc. 14.
 v. <1400—1403>, doc. 21.
- v. <1404—1406>, doc. 28.
 v. <1404—1406>, doc. 28.
- v. <1407>, doc. 30.
 v. 1406 noiembrie 23, doc. 32.
 v. <1404—1418 ianuarie>, doc. 29.
 v. 1392 ianuarie 8, doc. 17.
 v. 1406 noiembrie 23, doc. 32.
 v. <1400—1418>, doc. 22.
 v. <1407—1418>, doc. 34.
 v. <1402—1418 ianuarie>, doc. 26.
 v. <cca. 1406>, doc. 30.
 v. <1402—1418 ianuarie>, doc. 27.
 v. <cca. 1400>, doc. 20.
 v. <1417—1418>, doc. 39.
 v. <cca. 1406>, doc. 30.
 v. <1402—1418 ianuarie>, doc. 27.
 v. 1391 decembrie 27, doc. 15.
 v. <1400—1403>, doc. 21.
 v. <1389—1400> octombrie, doc. 11.
 v. <1417—1418>, doc. 39.
 v. <1407—1418>, doc. 34.
 v. <1402—1418 ianuarie>, doc. 26.
 v. <cca. 1406>, doc. 30.
 v. <1402—1418 ianuarie>, doc. 27.
 v. <cca. 1400>, doc. 20.
 v. <1400—1418>, doc. 22.
 v. <1401—1406>, doc. 24.
 v. 1412 martie 28, doc. 36.
 v. <1398> noiembrie 21, doc. 19.
 v. <1390—1400>, doc. 12.
 v. <1407—1418>, doc. 34.
 v. <1398> noiembrie 21, doc. 19.
 v. 1415 iunie 10, doc. 38.
 v. <1390—1400>, doc. 12.
 v. 1418 <februarie—august>, doc. 41.
 v. 1419 martie 18, doc. 45.
- v. 1419 martie 18, doc. 45.
 v. <1419> septembrie 29, doc. 46.
- v. <1424 după noiembrie 10—1431>,
 doc. 55.
 v. <1429 martie 20; 1430 aprilie 9>,
 doc. 64.
 v. <1419> septembrie 29, doc. 46.
 v. <1422 după octombrie 23>, doc. 50.
- v. <1424 după noiembrie 10—1431>,
 doc. 54.
 v. <1424 după noiembrie 10—1431>,
 doc. 55.
 v. <1429>, doc. 63.
 v. <1429> decembrie 1, doc. 66.

- <1426 martie 24> (D.I.R., B., p. 82—83; Panaitescu, p. 147—149)
- <1427> (D.I.R., B., p. 83—84)
- <1427> decembrie 1 (D.I.R., B., p. 84—85)
- <1428> mai 25 (Panaitescu, p. 149—150)
- <1428 iunie—august> (D.I.R., B., p. 85—86)
- 1429 octombrie 28 (Venelin, p. 55—59)
- 1430—1431 (Panaitescu, p. 163)
- <1431—1433> (Bogdan, Relațiile, I₂, p. 49)
- <1431—1436> (D.I.R., B., p. 92—93; Panaitescu, p. 172)
- <1431—1436> (D.I.R., B., p. 93; Panaitescu, p. 172—173)
- 1432 (Hurmuzaki, I, 2, p. 573—574; Transilvania, 1873, p. 5—6)
- 1432 iunie 25 (Bălășel, Hris. Bogdănești, p. 113—114)
- 1433 (Nicolaescu, Aldea, p. 40—41)
- cca. 1433—1446 (Bogdan, Relațiile I, p. 58 și Relațiile I₂, p. 83—84)
- 1433 martie 5 (D.I.R., B., p. 95)
- 1434 iunie 25 (Nicolaescu, Aldea, p. 42—46)
- 1437 iulie 15 (Panaitescu, p. 176—177)
- <1439 septembrie 1—1440 august 31> (D.I.R., B., p. 106—107)
- 1444 octombrie 20 (Miatovici, Reflexuri sîrbești, p. 947—950; Panaitescu, p. 203—207; Ștefulescu Tizmana, p. 184—189)
- 1447 august 8 (Ghibănescu, Codrescu, II, p. 129; Iorga, St. și doc., V, p. 169; Panaitescu, p. 210—211)
- 1450 ianuarie 5 (Panaitescu, p. 211—214)
- 1451 (Miletić-Agura, p. 333—334)
- 1451 septembrie 30 (D.I.R., B., p. 123—124; Panaitescu, p. 227—228)
- 1452 (Pușcariu, Fragmente, p. 59—62)
- 1456—1462 (Bogdan, Relațiile, I₂, p. 94—95)
- <1459—1460> (Panaitescu, p. 242—244)
- 1462 <6970> (Urechia, Memoriu, p. 1084—1085)
- <1462—1474> (D.I.R., B., p. 132—133; Panaitescu, p. 283—285)
- 1466 (Miletić-Agura, p. 334—335)
- 1469 august 12 (D.I.R., B., p. 136—137)
- 1472 aprilie 3 (Venelin, p. 111—112)
- 1476 (Nandriș, Athos, p. 23—26)
- <1478—1482> (D.I.R., B., p. 159—160; Panaitescu, p. 327—328)
- 1479 septembrie 12 (Panaitescu, p. 308)
- 1480 (Miletić-Agura p. 338—339)
- 1480 ianuarie 8 (Panaitescu, p. 310—314)
- 1480 noiembrie 17 (Miletić-Agura, p. 337)
- după 1482 (Hurmuzaki, XIV, 1, p. 41; Nicolaescu, Vladislav voevod, p. 4)
- 1485 septembrie 27 (D.I.R., B., p. 183; Panaitescu, p. 351)
- 1486—1487 (Panaitescu, p. 360—361)
- v. <1429 martie 20; 1430 aprilie 9>, doc. 64.
- v. <1429>, doc. 63.
- v. <1429> decembrie 1, doc. 66.
- v. <1429> mai 25, doc. 65.
- v. <1428>, doc. 58.
- v. <1428> octombrie 28, doc. 62.
- v. <1430 septembrie 1—1431 februarie>, doc. 67.
- v. <1431 martie—1436>, doc. 71.
- v. <1431 martie—1436>, doc. 70.
- v. <1431 martie—1436>, doc. 71.
- v. 1437 ianuarie 20, doc. 80.
- v. 1436 iunie 25, doc. 77.
- v. <1431 martie—1436>, doc. 71.
- v. <1437—1446>, doc. 78.
- v. 1433 martie 15, doc. 75.
- v. 1436 iunie 25, doc. 77.
- v. 1437 iulie 18, doc. 81.
- v. <1445>, doc. 98.
- v. 1444 <septembrie> 20, doc. 97.
- v. <1437—1438> august 8, doc. 84.
- v. 1450 ianuarie 2, doc. 101.
- v. 1451 august 5, doc. 105.
- v. <1454—1455> septembrie 30, doc. 112.
- v. 1452 aprilie 23, false III.
- v. <1457—1461>, doc. 114.
- v. <1445>, doc. 98.
- v. 1470 iulie 28, doc. 137.
- v. <1495 septembrie 15—1508 aprilie>, doc. 261.
- v. 1465 octombrie 14, doc. 128.
- v. 1464 august 12, doc. 125.
- v. 1478 aprilie 3, doc. 158.
- v. <1475 septembrie 1—1476 august 31>, doc. 151.
- v. <1477 noiembrie—1482>, doc. 155.
- v. <1479 septembrie 1—1480 august 31>, doc. 162.
- v. 1482 martie 23, doc. 179.
- v. 1480 ianuarie 18, doc. 170.
- v. 1479 noiembrie 17, doc. 165.
- v. <1447 septembrie 1—1448 august 31>, îndoielnice A.
- v. 1485 septembrie 26, doc. 196.
- v. 1486 septembrie 10, doc. 200.

- 1487—1488 (Panaitescu, p. 362—363)
 1487—1488 . . . 7 (Panaitescu, p. 363—367)
 <1487 septembrie 1—1488 august 31> (D.I.R., B., p. 188—189)
 1488—1492 (Nicolaescu, Ajutoare bănești, p. 125—130)
 <1488 septembrie 1—1489 august 31> (D.I.R., B., p. 193—194)
 1489 (Nandriș, Athos, p. 33—34)
 1490 septembrie 11 (Miletić-Agura, p. 341—343)
 <1491 septembrie 1—1492 august 31> 7000 (D.I.R., B., p. 206—207)
 <1491 septembrie 1—1492 august 31> (D.I.R., B., p. 207—208)
 1491 septembrie 10 (Ștefulescu, Gorjul ist., p. 208—209)
 1492 iunie 29 (Nandriș, Athos, p. 36—37)
 1492 octombrie 29 (D.I.R., B., p. 214)
 1493 octombrie 9 (Miletić-Agura, p. 344—345)
 1494 septembrie 13 (D.I.R., B., p. 229)
 <1496—1508> aprilie 8 (D.I.R., B., p. 238—239)
 1498 iunie 26 (D.I.R., B., p. 253—254)
 <1498 septembrie 1—1499 august 31> (D.I.R., B., p. 255—256)
 1499 (Ghibănescu, Surete, I, p. 299—301; Miletić-Agura, p. 348—349; Spicucitor, III (1924), p. 32—34; Ștefulescu, Doc. sl.-rom., p. 41—42)
 1499 decembrie 7 (D.I.R., B., p. 257—258)
 1500 ianuarie (Bulat, Contribuțiuni, p. 12)
 1500 ianuarie 21 (D.I.R., B., p. 266)
 1500 mai 30 (D.I.R., B., p. 269)
 1500 ianuarie 25 (Nandriș, Athos, p. 38—39)
 <1510—1511> noiembrie 21 (D.I.R., B., XVI, vol. I, p. 67)
 <1510 aprilie—1512 ianuarie> (D.I.R., B., XVI, vol. I, p. 56)
 fără dată (Arion, Mircea, p. 10—11)
 fără dată (Arion, Mircea, p. 37)
 fără dată (Arion, Mircea, p. 39)
 fără dată (Bogdan, Relațiile, p. 14—15)
 fără dată (Bogdan, Relațiile, p. 6 și Relațiile, I₂, p. 6—7)
 fără dată (Bogdan, Relațiile, I₂, p. 54)
 fără dată (Cotoșman, Vechimea . . . , p. 95 notă)
 fără dată (Hașdeu, Negru Vodă, facs. 1)
 fără dată (Miletić, p. 48)
 fără dată (Miletić, p. 55)
 fără dată (Miletić, p. 56)
 fără dată (Miletić, p. 56—57)
 fără dată (Miletić, p. 57)
 fără dată (Miletić, p. 66)
 v. <1489 aprilie 21>, doc. 214.
 v. 1488 aprilie 17, doc. 212.
 v. <1489 aprilie 21>, doc. 215.
 v. <1487—1492>, doc. 202.
 v. <1489 aprilie 21—august>, doc. 214.
 v. <1489 aprilie 21—august>, doc. 214.
 v. 1489 septembrie 11, doc. 220.
 Fragment din documentul cu data 1494(7002) martie 16, nr. 247.
 v. <înainte de 1494 martie 16>, doc. 246.
 v. 1491 septembrie 3, doc. 228.
 v. 1492 august 29, doc. 231.
 Eliminat, fiind din <1530—1531> octombrie 29.
 v. 1492 octombrie 9, doc. 234.
 Eliminat, fiind din 1504 septembrie 13.
 v. <1496—1508> aprilie 6, doc. 265.
 Eliminat, fiind din 1528 iunie 26.
 Eliminat, fiind extras din documentul cu data 1500 (7008) ianuarie 21 care, la rîndul lui, este din cca. 1506.
 v. <1498 septembrie 1—1499 august 31>, doc. 286.
 v. 1498 decembrie 7, doc. 288.
 v. 1500 ianuarie 11, doc. 296.
 Eliminat, fiind din cca 1506, ianuarie 21.
 Eliminat, fiind din <1528> mai 30.
 v. 1500 ianuarie 29, doc. 296.
 v. <1487—1494> noiembrie 21, doc. 206.
 v. <1487 după noiembrie 21—1494>, doc. 207.
 v. <1404—1406>, doc. 28.
 v. <1407>, doc. 33.
 v. <cca. 1406>, doc. 30.
 v. <1422 după octombrie 23>, doc. 50.
 v. <1418—1420>, doc. 40.
 v. <1431 martie—1436>, doc. 70.
 v. <1374>, doc. 6.
 v. <1374>, doc. 6.
 v. <1418—1420>, doc. 40.
 v. <1424 după noiembrie 10—1431>, doc. 55.
 v. <1424 după noiembrie 10—1431>, doc. 54.
 v. <1431 după ianuarie 30>, doc. 69.
 v. <1422 după octombrie 23>, doc. 50.
 v. <1437—1446>, doc. 78.

- fără dată (Miletić, p. 82)
fără dată (Miletić-Agura, p. 327—328)
fără dată (Miletić-Agura, p. 328)
fără dată (Nicolăescu, Aldea, p. 41)
fără dată (Nicolăescu-Plopșor, Mon. j. Dolj, p. 3—4)
fără dată (Nicolăescu-Plopșor, Mon. j. Dolj, p. 15—17)
fără dată (Nicolăescu-Plopșor, Mon. j. Dolj, p. 17—20)
fără dată (Nicolăescu-Plopșor, Mon. j. Dolj, p. 21)
fără dată (Sacerdoțeanu, Cozia, p. 69—70)
fără dată (Stahl-Bogdan, p. 129)
fără dată (Sturdza, Doc. Wiesbaden, p. 245)
fără dată (Ștefulescu, Vlad Călugărul, p. 377)
- fără dată (Tocilescu, 534 doc., p. 4)
- fără dată (Tocilescu, 534 doc., p. 7—8)
fără dată (Tocilescu, 534 doc., p. 16—17)
fără dată (Tocilescu, 534 doc., p. 21—22)
- fără dată (Tocilescu, 534 doc., p. 27—28)
fără dată (Tocilescu, 534 doc., p. 29)
fără dată (Tocilescu, 534 doc., p. 38—39)
fără dată (Tocilescu, 534 doc., p. 59)
fără dată (Tocilescu, 534 doc., p. 69—70)
fără dată (Tocilescu, 534 doc., p. 122—123)
fără dată (Tocilescu, 534 doc., p. 123)
fără dată (Tocilescu, 534 doc., p. 124)
fără dată (Tocilescu, 534 doc., p. 124)
fără dată (Tocilescu, 534 doc., p. 174)
- fără dată (Tocilescu, 534 doc., p. 392)
fără dată (Tocilescu, 534 doc., p. 397—8)
fără dată (Tocilescu, 534 doc., p. 398—9)
fără dată (Tocilescu, 534 doc., p. 401—402)
fără an, octombrie (Arion, Mircea, p. 38)
fără an, noiembrie 15 (Tocilescu, 534 doc., p. 152)
fără an, decembrie 1 (Stahl-Bogdan, p. 123—125)
- v. <1480 iulie—noiembrie>, doc. 174.
v. <1404—1406>, doc. 28.
v. <cca. 1406>, doc. 30.
v. <1431 martie—1436>, doc. 70.
v. <1374>, doc. 6.
- v. <1400—1418>, doc. 22.
- v. <cca. 1392>, doc. 16
v. <cca. 1406>, doc. 30.
v. <1404—1418 ianuarie>, doc. 29.
v. <1477 noiembrie—1482>, doc. 155.
v. <1431 martie—1436>, doc. 71.
v. <1482 după martie 23—1495 septembrie 15>, doc. 180.
v. <1424 după noiembrie 10—1431>, doc. 55.
v. <1418—1420>, doc. 40.
v. <1422 după octombrie 23>, doc. 50.
v. <1424 după noiembrie 10—1431>, doc. 54.
v. <1431 după ianuarie 30>, doc. 69.
v. <1431 martie—1436>, doc. 71.
v. <1431 martie—1436>, doc. 70.
v. <1437—1446>, doc. 78.
v. <1457—1461>, doc. 114.
v. <1480 iulie—noiembrie>, doc. 174.
v. <1480>, doc. 167.
v. <1480>, doc. 166.
v. <1480>, doc. 168.
v. <1482 după noiembrie 15—1495 septembrie 15>, doc. 183.
v. <1478>, doc. 156.
v. <1480 iulie—noiembrie>, doc. 173.
v. <1480>, doc. 169.
v. <1481 martie—iunie>, doc. 176.
v. <1389—1400>, octombrie, doc. 11.
v. <1482> noiembrie 15, doc. 182.
v. <1429> decembrie 1, doc. 66.

INDICE ONOMASTIC

PRESCURTĂRI, SEMNE SIMBOLICE, LĂMURIRI

c.	= comună
jud. și j.	= județ
menț.	= mențiune
m-re	= mănăstire
or.	= oraș
r.	= raion
ș.a.	= și alții
top.	= toponimic
v.	= vezi

- * asteriscul indică numiri dispărute de așezări omenești.
- () paranteza rotundă cuprinde variantele și anii privind persoanele.
- < > paranteza ascuțită indică intervențiile și identificările.
- (?) semnul de întrebare, pus imediat după nume, exprimă îndoiala relativ la scrierea corectă a numelui — mai ales în traduceri vechi și copii; cuvîntul « probabil » — în cazul numirilor dispărute — a fost folosit atît pentru a exprima lipsa de precizie a localizărilor, cît și a îndoielii în cazurile de omonimie.

Imediat după toponimic s-au dat indicațiile geografice menționate în text. Identificările s-au făcut în funcție de împărțirea administrativă actuală, indicîndu-se și împărțirea istorică pe județe.

Trimiterile sînt făcute la numărul documentului; documentele îndoielnice sînt însemnate cu litere (A, B...), iar cele false cu cifre romane (I, II...).

A

- Ablanița**, top. la Turcinești 170.
- Achile**, prepozit de Alba, vicecancelar al Ungariei (1247) 1.
... acovi ... 104; v. și Bucov sat.
- Afumatul** v. Gherghe Afumatul.
- Aga**, în sfatul domnesc (1390 ... 1418): jupan (1390 ... 1400) 12, 15, 19, 21; ban (1415 ... 1418) 37, 38, 42.
- Agaton** (Agathon), egumen al m-rilor Tismana și Vodița (1407—1429) 33, 47, 53, 62, 64; dobândește scutiri de la regele Sigismund al Ungariei 46.
- Agaton**, egumen al m-rii Tismana (menț. 1492) 232.
- Agăta**, via lui lângă Rîmnic (1440) 91.
- Agria**, episcopie <Eger, R. P. Ungară> 1.
- Alagoz**, stolnic în sfatul domnesc (1482) 181.
- Alaman** (Aliman), jupan în sfatul domnesc (1382, 1392 ...) 11, 17.
- Alăman**, stăpîn în Broșteni, Vrabeți ș.a. (1487) 204.
- Alb** v. **Albul**.
- Alb** ..., în sfatul domnesc (1475) 148.
- Alba**, comitat <Fejér, R. P. Ungară> 1.
- Alba**, oraș <Alba Regală, R. P. Ungară> 1.
- Albeani** pe Gilort, sat <Albeni, r. Gilort, j. Gorj>, întărit jupanului Roman ș.a. 199.
- Alboteani**, sat <Albota, r. Pitești, j. Argeș>, parte schimbată de Lumotă și Cernat cu m-rea Tutana 274.
- Albul** v. **Stancea** al lui **Albul**.
- Albul**, boier din Jiblea, întărit cu imunități în Orlești, după schimb (1389) 10.
- Albul**, boier, stăpîn cu imunități în Lănjești, Aninoasa-de-Sus ș.a. (1437) 86.
- Albul** comis v. **Albu** stolnic.
- Albul**, fratele lui Cîrstian, cu parte în Cîrstiani (menț. 1498) 285.
- Albul** (Albu), fratele lui Vlaicul, stăpîn în Stoiceanii pe Olt (1496—1497) 268, 273.
- Albul** (Alb), gramatic (1478 ... 1488) scrie acte domnești 158, 212; ispravnic 188.
- Albul** jupan v. **Albul** vornic.
- Albu**, slugă domnească, stăpîn în Merișani, Vezurari ș.a., fratele lui Dragomir (1428) 58.
- Albu** spătar (1428) v. **Negrilă**.
- Albu** (Alb), spătar <din Runcu> (1482 ... 1495), dăruiește balta Piroțul m-rii Govora 220, 251; în sfatul domnesc spătar (1482, 1495) 179, 257.
- Albul**, stăpîn în Băleștii pe Jiu (menț. 1493) 240.
- Albu** (Alb, Albul), stolnic și comis (1484 ... 1495), în sfatul domnesc: comis (1484—1488) 190, 192, 194, 198, 201, 204—206, 209—212; stolnic (1489—1495) 216—222, 224, 226—230, 233, 234, 236—241, 243, 245, 248, 249, 251, 253, 254, 254, 257, IV.
- Albul**, vărul jupanului Roman, stăpîn în Româneștii-pe-Jiu, Balomirești ș.a. (1486) 199.
- Albul**, vistier, martor la dania făcută m-rii Govora (1495) 252.
- Albul**, vornic <Toxabă> (1415 ... 1436), în sfatul domnesc: jupan (1415 ... 1436) 37, 52, 56, 63, 64, 66, 72, 73, 77; vornic (1428) 58, 60; martor 57.
- Aldea**, boier din Țara Făgărașului, fratele jupanului Șerban, stăpîn în Șinca, Nemaia ș.a. (1476) 152.
- Aldea**, fiul lui Moian, nepotul jupinului Stanciu Moenescul, stăpîn în Căcicea și Voila (1441) 93.
- Aldea**, (Aldia), jupan (1390 ... 1398), dăruiește satul Cireașov n-rii Cutlumuz 19; în sfatul domnesc: jupan 12, 15, 17; eroare: mare logofăt 12 v. **Baldovin** logofăt.
- Alexa** (Alexie), popă din Argeș, via lui în Copăcel (menț. 1489, 1496) 220, 268.
- Alexandru** voievod v. **Nicolae Alexandru**.
- Alexandru** <Aldea>, domn al Țării Românești <1431—1437>, fiul lui Mircea cel Bătrîn, danii m-rilor Dealu, Cozia și Zografu 72—74; dă acte 70—77.

- Alexani** pe Ialomița, sat <Alexeni, r. Urziceni, j. Ialomița>, dăruit de Alexandru Aldea voievod m-rii Dealu 72.
- Algașa v. Stoian Halgaș.**
- Aliman v. Alaman.**
- Almașul v. Almașul și Făgărașul.**
- Amara** (Amza?), siliște <probabil Amaru r. Mizil>, întărită cu imunități jupanului Mihail din Ruși 104, 135.
- *Amarul**, sat <probabil lângă Dîmbova, r. Gorj>, întărit cu imunități slugii domnești Stoica ș.a. 68.
- Almașul și Făgărașul** (Almașul, Amlagiul), în titulatura domnului Țării Românești 4, 24, 28, 30, 32, 45, 48, 52, 60, 61, 63, 65, 66, 68, 80—83, 85—87, 89, 91, 93—96, 98, 99, 101, 103—108, 110, 111, 118, 120, 124, 125, 127, 129, 135, 139, 143, 148, 150—152, 160, 161, 170, 175, 179, 184, 189, 192, 203, 212, 213, 217, 220, 223, 226, 234, 241, 243, 244, 247, 262, 271, 272, 285, 290, 294, 303, II, III, IV.
- Amza**, fratele lui Neagul Șula, vinde seliște în Cocosari (1473) 145; v. și Amara, siliște.
- Anca**, flica lui Pirvul, stăpînă în Cornățel, Descoperesti și Rușii de la Mostiște (1492) 234.
- Anca**, jupanița lui Bordea, flica lui Jiteanu, vinde Ionești și seliștea Corbenilor (1496) 266, 268.
- Anca**, jupanița lui Milco stolnic, stăpînă în Curtișoara, Morunglavi ș.a. (1489) 217.
- Anca**, sora lui Basarab cel Tânăr, soția lui Stanciul din Glogova, danie m-rii Tismana (1479) 165.
- Andolie**, top., vii întărite m-rii Dealu, dania lui Radul nepotul lui Pascal 102.
- Andrei**, stăpîn în Băleni, fratele lui Tatul (1464) 125.
- Andrei**, stăpîn în Poiana (1459) 118.
- Andreian**, jupan, vărul lui Lațco, stăpîn în Ohaba, Pietreni și Topești (1490) 226; probabil același: **Andrian** (1468) 132.
- Andreianu**, munte <Dîlbanu, r. Gorj>, cumpărat de Dîlban de la Jitian <132>; întărit lui Dan ș.a. 238.
- Andriaș**, martor la dania făcută de Petriman m-rii Cozia (1425) 57.
- Anghel** din Ocna, danie m-rii Cozia (1402 ...) 27.
- *Aniși** pe Jiu, sat, părți întărite cu imunități m-rii Tismana 16.
- Aninoasa-de-Sus**, sat <r. Muscel>, întărit cu imunități boierului Voina ș.a. 86.
- Aninoasa**, sat <probabil or. Tirgoviște, j. Dîmbovița>, vii ale m-rii Bolintin 109, 147.
- Antim**, mitropolit al Țării Românești <1381—1402>, în sfatul domnesc (1392) 17; catigumen al clerului împărătesc (Daniil Critopulos 1369) A.
- Antonie Lungul**, martor la danie făcută m-rii Cozia (1425) 57.
- Apa Morii**, iaz la Voila <r. Făgăraș> 93.
- Apa Tunsului**, pîriu la Scorei <r. Sibiu, j. Făgăraș> 15.
- Apele Calde**, sat <Fintina r. Rupea, j. Tirnava Mare>, dăruit de Vladislav voievod lui Ladislau de Dobca 5.
- Arbanaș v. Vladul Arbanaș**, spătar.
- Arca**, slugă domnească, stăpîn în Ciocadea, Topșa și Poiana, ful lui Arca (1484) 191.
- Arca**, tatăl lui Arca (menț. 1484) 191.
- Arcani** la Jaleș, sat <r. Gorj>, întărit m-rilor Vodița și Tismana de regele Sigismund al Ungariei și de Ioan de Hunedoara 62, 97.
- Ardeal v. Transilvania.**
- Argeș** (Arghiș), județ, sat din ~ 51, 86.
- Argeș**, m-re, devenită episcopie (menț. tirzie) 277.
- Argeș** (Argheș, Arghieș, Arghiș, Arghiși, Argiș), tîrg <orașul Curtea de Argeș>, vamă 69; cetate, scaun domnesc, acte domnești date în ~ 3, 5, 7, 8, 15, 23, 38, 41, 60, 64—66, 68, 89, 96, 160; popă 220.
- Argeș** (Argheș, Arghiș), rîu, sate pe ~ 9, 75, 88, 109, 113, 143, 147, 163.
- Argeșel** (Argheșel), rîu, sate pe ~ 24, 151, 214.
- *Arpanea** (?), sat <probabil r. Făgăraș>, parte întărită cu imunități lui Stanciul Dijanul ș.a. 111.
- Arpașul-de-Jos**, sat <r. Făgăraș>, parte întărită cu drept boieresc de Mircea cel Bătrîn boierului Costea 13.
- Arsurile lui Boe**, între Boile, munte <r. R. Vilcea, j. Argeș>, dăruit cu imunități boierului Dragomir Ruhat 103.
- Artolf**, episcop de Győr (1247) 1.
- Atanasie**, mitropolit al Severinului, în sfatul domnesc (1392) 17.
- Athos** (Sfînta Gora Athona, Sfîntul Munte al Athonului, Sfetagora), munte în Grecia; locuri: Carea, Protato 298; prot 231; mănăstiri:
- Capriuleu** (Sf. Nicolae din Carea), danie de bani 298.
- Cutlumus** (Cotlomus, Cotlomuz), ctitorie a Țării Românești 19, 151, 214, A; sate, siliști, vii și vinăriciuri, braniști, munți, bălți și girle, imunități în Țara Românească 19, 100, 151, 214, 297; danie de bani 231, A; egumeni 214, A; turn 19, A; neînțelegeri între călugării greci și cei români A.
- Dohiar**, danie de bani 223, 272; egumen 223.
- Filoteu**, danie de bani 119, 202.
- Hilandar**, ctitori 235; danie de bani 235, 271, 284; egumen 284.
- Mănăstirea Rusească** (Ruși, Sf. Pantelimon), danie de bani 116, 203, 263.
- Zugraf** <Zografu>, danie de bani, egumen 74.
- Chilia Sf. Ilie**, danie de bani 231.
- Avram**, nume scris peste text ras 170 (notă).

- Babușin din Luciani v. Petec Babușin.
 Badea, armaș în sfatul domnesc (1478) 160.
 Badea boier v. Badea jupan.
 Badea, mare comis în sfatul domnesc (1437 ... 1441) 80—87, 89, 91, 93; probabil același: Badea cel bătrîn, în sfatul domnesc (1469) 135.
 Badea din Cojești v. Badea vornic.
 Badea, fiul lui Badea Ciutin, stăpîn în Zlotești, Malu-de-Sus ș.a. (1445) 99.
 Badea, fiul lui Branislav și nepotul lui Badea Ciutin, stăpîn în Zlotești ș.a. (1445) 99.
 Badea, fratele jupanului Stance, stăpîn în Cerășeni, Făcețel, Mușetești ș.a. (1475) 148.
 Badea, fratele lui Andrei, stăpîn în Băleni (1464) 125.
 Badea, jupan (boier) în sfatul domnesc (1400) 23.
 Badea, jupan în sfatul domnesc (1421) 48.
 Badea jupan în sfatul domnesc 1487—1500 v. Badea vornic.
 Badea, nepotul slugii domnești Bîrul, stăpîn în Marotin, Dvorsca ș.a. (1489) 216.
 Badea, scriitori de acte domnești (1390, 1437) 12, 85.
 Badea, slugă domnească <din Cotești>, stăpîn cu imunități în Cotești, Golești, Ștefănești ș.a. (1452) 108.
 Badea, slugă domnească, stăpîn în Merișani, Vezurari ș.a. (1428) 58.
 Badea, slugă domnească, stăpîn în Nănășești, Mirilești ș.a. (1477) 154.
 Badea, stratornic în sfatul domnesc (1469) 133, 136.
 Badea, țigan boieresc (1469) 135.
 Badea, vinde parte în Negoești (1454) 112.
 Badea, vistier în sfatul domnesc (1475—1476) 150, 152, 153; v. și Badea vornic din Cojești.
 Badea, vornic în sfatul domnesc (1430) 68.
 Badea, vornic din Cojești (1487—1500), ginerele lui Udriște din Mărgineni 247; în sfatul domnesc: jupan 205, 247, 303; fost mare vornic 243, 244, 285, 290—292, 294, 298.
 Badea Ciutin, stăpîn în Zlotești, familie (1445) 99.
 Badea Cotescul v. Badea slugă domnească.
 Baești v. Băești sat.
 Baghin, mare paharnic și comite de Bana (1247) 1.
 Bahna pe Vodița-Mare (Bahuinți), sat și siliște <or. T. Severin, j. Mehedinți> 14; cu nuci și livezi, întărit cu imunități m-rilor Vodița și Tismana, dania lui Vladislav voievod 6—8, 16, 22, 53, 89, 124, 155, 228, 236, 239, 281; întărit de regele Sigismund și Iancu de Hunedoara 62, 97.
 Bahova, gîrlă <lingă Dăbuleni, r. Corabia, j. Romanați>, întărită lui Stanciul comis 291.
 Baia de Fier v. Banea, sat.
 Baico din Blejoi, vinde în Ogretin (menț. 1486 ...) 200.
 Baico, nepotul lui Vilcan, întărit în Dușești (1472) 140.
 Baicul, partea lui în Simbăta-de-Sus (menț. 1437) 80.
 Bala v. Beala, sat.
 Balaban, partea lui în Stroești (menț. 1469) 136.
 Balco v. Stanciul al lui Balco.
 Baldovin, logofăt în sfatul domnesc (1391, 1415) 15, 19, 23, 35, 37, 38; stăpîn 35, 36; probabil același: Aldea velichi <eroarea copistului>, logofăt în sfatul domnesc 12.
 Balea, boier, stăpîn în Măniaciu, Poenile Vărbilăului și Izvorenii de la Dealul-Mare (1429) 66; probabil același: stăpîn în Stănești (1429) 66.
 Balea jupan 1475 v. Balea paharnic.
 Balea, ruda lui Mihai spătar din Ruși v. Balea paharnic (1475).
 Balea, paharnic în sfatul domnesc (1424 ... 1430) 56, 58, 60, 61, 63—66, 68.
 Balea (Bale), paharnic în sfatul domnesc (1450 ... 1456) 101—105, 108, 110, 112, 113.
 Balea, paharnic în sfatul domnesc (1475) 148; jupan 150; probabil același: Balca, stăpîn în Ruși (1484) 190.
 Balea, slugă domnească, înfrățit de vărul său Opriș peste Virloni (1469) 133.
 Balea, țigan boieresc (1480 ...) 170.
 Balești v. Bălești, sat.
 Balin, martor la danie făcută m-rii Cozia (1425) 57.
 *Balomirești, sat <probabil lingă Românești r. Gorj>, parte întărită cu imunități slugii domnești Stoica ș.a. 68; întărit jupanului Roman ș.a. 199.
 Balotești, sat <probabil Baloteasca, r. Găcști, j. Dimbovița>, întărit boierului Voinea ș.a. 86.
 <Balș>, sat <j. Romanați>, părți întărite lui Teodor și Ioan Balșu, cnezi din pămîntul sîrbesc, cu drept de a face tîrg IV.
 Balșu v. Ioan ~ și Teodor Balșu.
 Balta-Albă, baltă la Bistreț <r. Băilești j. Dolj>, vama din pește întărită m-rii Tismana 172.
 Balta-Albă de la satul Potel, baltă cu girle <r. Corabia, j. Romanați>, întărită cu imunități m-rii Bistrița 246, 247.
 Balta Cîrjeu, baltă la *Recica Dabului <lingă Dăbuleni, r. Corabia, j. Romanați> 291.
 Balta Neagră, top. la Ionești <Ionești-Govorei r. Drăgășani, j. Vilcea> 268.
 Ban, fiul lui Ban vornic, scrie acte domnești (1494 ... 1498) 248, 270, 282.
 Ban, vornic, tatăl lui Ban grămatic (menț. 1498) 282.
 Bana, cetate și comitat <R. P. Ungară> 1.
 Banatul Severinului v. Severin, țară și banat.

- Bancea**, țigan boieresc (1430) 170.
Banco v. **Micul** al lui **Banco**.
Banea, sat <Baia-de-Fier, r. Gilort, j. Gorj>, întărit cu imunități jupanului Ticuci și fraților săi 170; scutire de vinărici acordată jupanului Bran 192.
Banul v. **Drăgoi** al **Banului**.
Banți Miclăuș <Bánffy Mikloș>, sol al craiului la Ștefan Báthory (1478) 156.
Barbul, jupan, fiul lui Staico logofăt din Ruși, stăpin în Cornătel, Cărtunești, Bucov ș.a. (1492—1493) 234, 243.
Barbul, jupan în sfatul domnesc (1389 ...) 11; probabil același: tatăl lui Stanciul (menț. 1409) 35.
Barbul, paharnic în sfatul domnesc (1431, 1436) 72, 77.
Barbul, stăpin cu imunități în Ohaba, Peștișani, Mîrșa ș.a. (1451) 105; probabil același: **Barbul**, tatăl lui Manea stolnic (menț. 1483, 1490) 187, 226.
Barbul tatăl lui Stanciul v. **Barbul** jupan.
Barbul Craiovescul (**Barbul**, ~ **Cralevschi**, ~ de la Craiova), mare ban al Craiovei, vlastel, fratele lui Pîrvul ș.a. (1494... 1500), ctitor, dăruiește satele Plăviceni Bogdănești, Șoaș, Brîncoveni ș.a. și țigani m-rii Bistrița 246, 247;
 în sfatul domnesc: jupan (1482 ...) 179, 205, 212, 217, 239, 241, 243, 244, 248, 251, 266, 268, 270, 274, 278, 285—288, 291, 292, 294—297, 299, 302, 303; ban (1495—1499) 257, 275, 290.
Barici, sat <R. S. F. Jugoslavia>, întărit m-rilor Vodița și Tismana de Ștefan, despotul Serbiei 31.
Barnaba, fiii lui stăpini ai târgului Șercaia, Dobca ș.a. (menț. 1372) 5.
Bars, jupan în sfatul domnesc (1389, 1392) 10, 17; probabil același: partea lui în Vezurari (menț. 1428) 58.
Bartolomeu, episcop de Pecs (1247) 1.
Basarab baron de Făgăraș v. **Vladislav I** domn al Țării Românești.
Basarab <I>, domn al Țării Românești, tatăl lui Neculai Alixandru (menț.) 2.
Basarab <II>, domn al Țării Românești <1442—1443>, (menț. 1453 ...) 110; fiul lui Dan voievod 60, 61; tatăl lui Basarab cel Tânăr (1428 ... 1443, menț. 1453 ...) 157, 158, 160—162, 170—172, 177—179; dă act 96.
Basarab Laiotă (**Basaraba**, **Laiot**), domn al Țării Românești <1473—1477>, fiul lui Dan voievod (1474—1476), dă acte 147—154; pribeag (1478) 156; probabil același: **Basarab** bătrînul (menț. 1498) 282.
Basarab cel Mare v. **Vlad Dracul**, domn al Țării Românești.
Basarab cel Tânăr (**Basaraba**), domn al Țării Românești (1477—1482, menț. 1482 ... 1497) 181, 185, 217, 229, 274; familie 157, 158, 160—162, 166—168, 170—174, 177—179; sora sa, **Anca**, jupanița lui Stanciul 165; înzestrează boieri 170; dă acte 155, 157—165, 170—172, 175, 177—179; scrie soției sale, doamnei Maria 166—168, 174; relații cu voievodul Transilvaniei 174.
Bascov v. **Bațcov**, pîriu și sat.
Basea, arhimandrit, moara lui (menț. 1391, 1392) 14, 16.
Basea, stăpin în Vețichești (menț. 1421) 49.
Başait, vinde parte în Străhaeț (1478) 158.
Bat, diac, pune pecetea (1500) 298.
Batăr Ștefan (~ **Iștvan**), voievodul Transilvaniei <Ștefan Báthory I, 1479—1493>, relații cu **Basarab** cel Tânăr 156, 169, <173>, 174.
Batea, slugă domnească, fiul lui Batea, stăpin cu imunități în Mociurițe (1400 ...) 21.
Batea, tatăl lui Batea (menț. 1400 ...) 21.
Báthory v. **Batăr Ștefan**.
Batie, boier, stăpin cu imunități în Cervenita, Lubnic ș.a. (1483) 184.
Bațcov, pîriu <Bascov, r. Pitești, j. Argeș>, sate pe ~ 49, 105.
Bațcov, sat <Bascov, r. Pitești, j. Argeș>, întărit cu imunități slugii domnești **Dragomir** ș.a. 58.
***Băbeani**, sat <lingă Rădila, r. Ploiești, j. Prahova>, întărit cu imunități m-rii **Snagov** 127.
Băbeni, sat <r. R. Vilcea>, parte dăruită de **Barbul** mare ban Craiovescul m-rii Bistrița 246.
***Băcani**, sat <probabil lingă Băleni, r. Tirgoviște, j. Dimbovița>, parte dată de **Stoica** logofăt lui **Bică** ș.a. 243.
Bădeani, sat <Cîmpeni, r. Mizil, j. Buzău>, parte întărită lui **Vladul** spătar ș.a. 245.
Bădești, sat <r. C. de Argeș, j. Muscel>, fost domnesc dăruit m-rii **Cîmpulung** 2.
Băești (**Baești**), sat 220; dat zestre **Dobrei** și jupanului **Ticuci** de **Basarab** cel Tânăr voievod, cu imunități 170.
Băișoara v. **Boișoara** sat.
Bălăceanul Constantin, mare stolnic (1776) II.
Bălăceanul Radul, fiul lui **Constantin Bălăceanul** mare stolnic (1776) II.
Băleani, sat, întărit cu imunități slugii domnești **Andrei** ș.a. 125.
***Bălești**, sat <lingă Baia-de-Fier, r. Gilort, j. Gorj>, părțile lui **Dan Oteșanul** și a lui **Dobre** întărite cu imunități vlastelilor **Bran** ș.a. 229.
Bălești (**Balești**) pe **Jiu**, sat <r. Gorj>, numit **Urșești**, întărit lui **Hrănitul** spătar 240; fost al m-rii **Tismana** 62, 97, 240.
Bălteni, sat <probabil r. Slatina, j. Olt>, întărit cu imunități lui **Milco** stolnic ș.a. 217.
Bălțați, sat <Dumbrava, r. Strehaia>, întărit cu imunități jupanului **Birta Pătru** 189.
Băneștii din jud. **Vlașca**, sat <r. Titu>, gălețile domnești de grîu și orz întărite m-rii **Rîncăcioi** 285.

- Bănie, fiul lui Ganea, vinde parte în Micești (1481—1482) 178, 181.
- Bărbat, fastrul lui Stanciul, stăpîn cu imunități în Spinu din Loviște (1471) 139.
- *Bărbătești, sat <r. Pitești, j. Argeș>, întărit cu imunități m-rii Cotmeana 98.
- Bărbosii de la Jilț, siliște <probabil Bolboși, r. Strehaia, j. Gorj>, întărită lui Dragul ș.a. 134.
- Bărcănești, sat <probabil în or. Ploiești>, parte întărită slugii domnești Ona ș.a. 153.
- Băroni, sat <probabil Băroiu, r. Oltețu, j. Vilcea>, întărit cu imunități jupanului Ticuci ș.a. 170.
- *Bărești, sat <probabil lângă Mărășești, r. T. Severin, j. Mehedinți> 197.
- Beala din jud. Motrului, sat <Bala, r. T. Severin, j. Mehedinți>, întărit cu imunități boiernășului Vlad 38.
- Bealota, jupan în sfatul domnesc (1409) 35.
- *Beci, siliște <probabil lângă Bolboși, r. Strehaia, j. Gorj>, întărită lui Dragul ș.a. 134.
- Beclean v. Bitlani, sat.
- Bela <IV>, rege al Ungariei, acordă privilegii Ospitalierilor (1247) 1.
- Benedict, arhiepiscop de Caloccea, cancelar al Ungariei (1247) 1.
- Benedict comite de Moson (1247) 1.
- Berendei v. Dragomir al lui Berendei.
- Berești, sat <r. T. Severin, j. Mehedinți>, întărit cu imunități jupanului Birta Pătru 189.
- Berilă, ocina lui pe Neajlov (menț. 1441) 94.
- Berindei, stolnic în sfatul domnesc (1389 ...) 11; v. și Dragomir al lui Berendei.
- *Berivoești, sat <probabil lângă Padeș, r. Gorj, j. Mehedinți>, întărit cu imunități slugii domnești Vrabeț 129.
- Berivoești, sat <în or. Vălenii-de-Munte, r. Teleajen, j. Prahova>, parte întărită cu imunități boierului Toader ș.a. 66; probabil același: 21.
- Berivoi, jupan în sfatul domnesc (1451) 102.
- Berta v. Birta Pătru.
- Bibarsa, top. 95.
- Bichini, sat <R. S. F. Jugoslavia>, întărit m-rilor Vodița și Tismana de Ștefan despotul Serbiei 31.
- Bilă v. Brătîlă.
- Bilbaneș v. Cazan Bilbaneș.
- Bisa, dă părțile ei din Strimbătăți, Gănești și Dinov lui Ticuci (menț. 1480) 170.
- Bisa, jupaniță, dăruiește împreună cu soțul său Aldea, satul Cireașov m-rii Cutlumuz (1413) 19.
- Bistret (Bistrăț, Bistreți, Bistrețul, Bistrița?), baltă și gîrlă <r. Băilești, j. Dolj> 14; dăruită cu imunități m-rii Tismana de Radu voievod 7, 8, 14, 16, 22, 53, 89, 117, 124, 172; întărită de regele Ungariei și de Yancu de Hunedoara 62, 97.
- Bistrița, m-re <r. Horezu, j. Vilcea>, ctitori 246, 247; sate, siliști, bălți, vinăriciuri, țigani ș.a. 246, 247, 277; egumen 247.
- Bistrița, rîu, m-re pe ~ 247.
- Bistrița, sat <probabil r. T. Severin, j. Mehedinți>, moară dăruită de doamna Calinichia m-rii Tismana 7, 14, 16, 22; mori, venit și vamă de trecere întărite m-rilor Vodița și Tismana 7, 8, 14, 16, 53, 89 (?), 124; ~ de regele Ungariei și de Iancu de Hunedoara 47, 62, 97; mori și țigani întăriți m-rilor Cozia și Codmeana 49.
- Bica, nepotul lui Piper stolnic, dă partea sa din Bucov pentru Băcani (1493) 243.
- Bira, nepotul slugii domnești Stoia, întărit în Mihoveni (1485) 195.
- Bira, tatăl slugii domnești Radul Stan, stăpîn în Mărgineni (1437) 81.
- Bircă, dregător, cu atribuții la vama Prahovei sau Teleajenului (1481) 176.
- Bire, stăpîn în Godeni, fratele lui Godea (1461) 120.
- Birleață, vinde în Groși (1486) 197.
- Birceanul, scrie act domnesc (1478) 161.
- Birceanul, stăpîn cu imunități în Măniaci, Poenile Vărbilăului și Izvorenii de la Dealul-Mare (1429) 66.
- Birșești, sat <r. R. Vilcea>, întărit cu imunități m-rii Govora, dania lui Neagoe spătar 303.
- *Birșeștii de la Mostiște, sat <lingă Creța, r. Urziceni, j. Ilfov>, părți întărite cu imunități lui Neagu gramatic 244.
- *Birșești, sat <lingă Trestieni r. Ploiești>, întărit cu imunități m-rii Snagov 95, 127, 179.
- Birta Pătru (Berta Petru), stăpîn cu imunități în Clănești, Birtcovești ș.a., fratele lui Păunul (1483) 189.
- *Birtcovești, sat <probabil r. T. Severin, j. Mehedinți>, întărit cu imunități jupanului Birta Pătru 189.
- Bîrul, tatăl lui Buçeș pitar, stăpîn în Marotînul, Dvorsca și Polovinele (1489) 216.
- Bîrșești, sat <în orașul București>, părți cumpărate de la Mircea Buze armaș, întărite cu imunități lui StaiCo logofăt 234; dat în schimb jupanului Neagu grămătic 243, 244.
- Bîrzogîrla, gîrlă la balta Bistreț <r. Băilești, j. Dolj> 7, 8, 14, 16, 22, 53, 89, 124.
- Bitlani, sat <Beclean, r. Făgăraș>, parte întărită jupanului Stoica Naneș 143.
- *Blagodești, sat <Lunca r. Fetești, j. Ialomița>, vamă de pește a m-rii Cozia 131; părțile Stroiesii și Lucșenesii date în schimb de jupan Drăghici lui Danciul din Corneni 215.
- Blatniță (Blatnița), top. <probabil la Măceșul de Jos, r. Băilești, j. Dolj>, sate și bălți la ~ 22, 53, 62, 89, 97, 124.
- Blejoii, sat <r. Ploiești, j. Prahova> 200.
- Blidea v. Nicula al lui Blidea.
- Boba, jupaniță, soacra lui Udriște, stăpînă în Cornăeț și Descoperesti 234.
- Bobe, vinde vie lângă Rimnic (menț. 1440) 91.
- *Bobotnici (Bobotnicul), sat <probabil lângă Jirovu, r. Strehaia, j. Mehedinți>, întărit

- cu imunități m-rii Tismana 155; întărit cu imunități jupanului Birta Pătru 189.
- Bodea v. Selișteea Bodei.**
- Bodea**, cumpără în Vilculeștii de la Coșuștița (1486) 198.
- Bodea**, vinde jumătate din Runtea (1489) 219.
- Bodin**, slugă domnească, întărit în Vlădești (1437) 87.
- Bodoni**, v. **Budoni**, sat.
- Boe v. Arsurile lui Boe.**
- Boe**, partea lui în Jugorul (menț. 1452) 108.
- Boemia**, în titulatura regelui Ungariei 144.
- Bogdan**, cumpără în Vilculeștii de la Coșuștița (1486) 198.
- Bogdan**, fratele slugii domnești Dragul, stăpin în Murtășești, Meianți ș.a. (1469) 134.
- Bogdan**, nepotul lui Minea, partea lui în Ubișia de la Bratilov (1486) 197.
- Bogdan**, în pricină pentru Bălești (1493) 240.
- *Bogdănești** de la Cotmeana, sat <lingă Răchițele, r. Pitești, j. Argeș>, întărit cu imunități m-rii Bistrița, dania boierilor Craiovești 246, 247.
- Bogdănești (Bogdanești)** pe Olt, sat <r. R. Vilcea>, sat mic 17; întărit cu imunități m-riilor Cozia și Codmeana, dania lui Mircea cel Bătrîn 17, 49, 56, 77, 96, 107, 150, 161, 212.
- *Bogdănești**, sat <probabil lingă Corcova, r. Strehaia, j. Mehedinți>, părți întărite slugii domnești Minea ș.a. (1483) 188.
- Boian**, țigan boieresc (1480) 170.
- Boica** din Bățești, martor (1486) 197.
- Boica**, slugă domnească, fratele lui Rădei, întărit în Murtășești, Meianți, Bărboșii-de-la-Jilți ș.a. (1469) 134.
- Boile**, văi <Boia Mică, Boia Mare, r. R. Vilcea, j. Argeș> 103; v. și **Intre Boile**, munte.
- Boișoara** din Loviștea, în jud. Argeș (Băișoara), sat <r. R. Vilcea> 51; întărit cu imunități slugii domnești Dragomir Ruhă ș.a. 103.
- Boișoare**, top. la Boișoara și Găojani <r. R. Vilcea, j. Argeș>, 103.
- Bojoreni (Bojureani)**, sat <Bujoreni, r. R. Vilcea>, întărit cu imunități m-rii Cozia 77, 107.
- Bolboș v. Bărboșii de la Jilț.**
- Bolintin** peste Argeș (Bolintinu, Mănăstirea Bunăvestire, ~ din Pădurea-cea-Mare), m-re <r. Titu, j. Ilfov>, sate, mori, vinărici țigani și scutiri 75, 88, 109, 147, 162, 163.
- Bolintinul**, sat <r. Titu, j. Ilfov>, întărit cu moară și loc de fin m-rii Bolintin 75, 88, 109, 147, 163.
- Bomboești, Bonboești v. Bumbuești** sat.
- Bora**, martor în sfatul domnesc (1418) 42.
- Bora**, slugă domnească, stăpin cu imunități în Gura Deșului și Săseni (1451) 103; v. și **Buriu**.
- Borcan**, vinde în Bumboești (1478, menț. 1500) 159, 302.
- Borcea v. Neagoe al lui ~ și Radul al lui Borcea.**
- Borcea v. și Burcea.**
- Borcea**, scrie zăpisiul egumenului Iosif Govoreanul (1485) 196.
- Borcea**, vinde pomot (1495) 254.
- Borcea**, vornic și jupan <din Slătioare> în sfatul domnesc (1424 ... 1429) 52, 56, 63, 64, 66; v. și **Neagoe al lui Borcea și Radul al lui Borcea**.
- Bordea**, soțul jupanitei Anca, vinde domnului în Ionești și Corbeni (1496) 266.
- Bordușani**, sat <r. Fetești, j. Ialomița>, vama de pește luată de m-rea Cozia la ~ 131.
- Borușani**, rumâni din <Borusul> (1431 ...) 70.
- *<Borusul>**, sat <probabil Independența, r. Ploiești, j. Prahova>, rumâni îndemnați să asculte de stăpinul lor, jupan Voicu 70.
- Bosnia**, episcop de ~ 1.
- Boțea**, martor la danie făcută m-rii Cozia (1425) 57.
- Boul**, munte <în j. Mehedinți și Gorj>, întărit m-rii Tismana 137.
- Brabeți v. Vrabeți**, sat.
- Bradațeani v. Brădățeani**, sat.
- Bran v. Turci**, vamă și Trohii, cetate.
- Bran**, jupan în sfatul domnesc (1390, 1400) 12, 21.
- Bran**, jupan, vlastel, fratele lui Ticuci, stăpin cu imunități în Bălești, Gilort ș.a. (1480 ... 1492) 170, 192, 229.
- Bran**, țigan mănăstiresc (1494) 246, 247.
- Brana (?)** sat, întărit cu imunități jupanului Mihail din Ruși 135.
- Branco**, martor la danie făcută m-rii Govora (1495) 252.
- Branești**, sat <Brănești r. Tirgoviște, j. Dimbovița> 102.
- Braneti (Brăneți)**, sat <Branețu, r. Balș, j. Romanai>, cumpărat de Stanciu comis ș.a. de la Virban 227.
- Branislav**, fiul lui Badea Ciutin, stăpin cu imunități în Zlotești (?) (1445) 99.
- *Branîștea Urășiei (?)** sat <probabil r. Făgăraș>, întărit cu imunități boierilor Ion, Burcea și Callian 12.
- Brașov**, oraș 4; relații cu Țara Românească: comerciale 40, 50, 54, 69, 176; trimite sol 114; doamna Maria captivă la ~ <174>; județ și pîrgari din ~ <174>, 182, 183.
- Brat v. Bratul.**
- Brata** de la Cojoni, în sfatul domnesc (1463) 122.
- Brata**, jupan, sudeț al Jiului, hotarnic la m-rea Tismana (1406) 32.
- Brata Supt Coastă**, în sfatul domnesc (1463) 122; v. și **Bratul**, spătar.
- Bratco**, ruda lui Birta Pătru, stăpin în Jirov și Jirovel (1483) 189.
- Bratea**, slugă domnească, stăpin cu imunități în Valea Su... (1428) 60.
- Brateș**, stolnic în sfatul domnesc (1392) 17.
- Brateiul**, munte al Cereșanilor <r. Tirgoviște, j. Dimbovița>, dăruit m-rii Dealu de Radu, nepotul lui Pascal logofăt 102.

- Bratiești v. Brătiești, sat.
 Bratilov v. Ubîrșia de la Bratilov, sat.
 Bratilov, sat, mină <r. T. Severin, j. Mehedintși>, zeciuiala de aramă de la roțile lui Ciop Hanoș dăruită de Vladislav voievod m-rii Vodița; întărită m-rii Tismana 14, 16, 22, 89, 124.
 Brativoești, sat <r. Strehaia, j. Mehedintși>, parte întărită lui Alăman 204.
 Bratul, Brat v. și Brata.
 Bratul, boier în sfatul domnesc (1400) 23.
 — Brat, boier, stăpîn cu imunități în Drăgotești, Cervența-de-Sus ș.a. (1483) 184.
 Bratul, cumpără în Mănicești (1481) 177.
 Bratul de la Mîlcov, în sfatul domnesc (1459) 118.
 — Brat, fiul lui Lal, vinde domnului Stolnicenii pe Olt (1497) 273.
 Bratul, nepotul slugii domnești Stoia, stăpîn în Mihoveni (1485) 195.
 Bratul, slugă domnească, stăpîn cu imunități în Luciiani (1437) 85.
 Bratul, spătar în sfatul domnesc (1464—1469) 123—125, 127, 129—131, 133, 135—136; v. și Brata Supt Coastă.
 Bratul, vinde partea sa din Topolnița (1466) 130.
 Bratul al lui Sumarin, obligat de domn să restituie un cal (1431 ...) 71.
 Bravița, top. la *Șăoașu <or. Ocnele Mari, r. R. Vilcea> 277.
 *Brădățeani (Bradățeani, Bradățeani, Brădețeni, Brădițenii, Brăduțenii, Brodățeani), sat <lingă Jiblea r. R. Vilcea, j. Argeș>, întărit cu imunități m-rilor Cozia și Cotmeana 25, 49, 56, 77, 96, 107, 150, 161, 212.
 Brădet, top. la Trestioara <r. Strehaia, j. Mehedintși> 286.
 Brăila, județ, găleți de grîu, dijmă, vămășit, zeciuială din stupi, perperi și caii cnezilor care mor, dăruiti m-rii Snagov 205.
 Brăila (Braila), tîrg, vad, vamă <orașul Brăila> 69; scutiri de vamă acordate unor m-ri 55, 106, 128, 162, 275.
 *Brăiști (Brăști), sat <Rusănești, r. Oltețu, j. Vilcea>, întărit cu imunități jupanului Ticuci ș.a. 170.
 Brănești v. Branesti, sat.
 Brătești, sat <r. Ploiești, j. Dîmbovița>, întărit cu imunități jupanului Stroe ș.a. 175.
 *Brătiești (Bratiești), sat <lingă Brădiceni r. Gorj>, întărit cu imunități m-rii Tismana 124, 228.
 Brătîlă (Bilă), vinde domnului parte în Nănașești (1477, 1489) 154, 220.
 Brătivoc, cumpără în Vîlculeștii de la Coșuștița (1486) 198.
 Breaza, pîriu la Dejani <r. Făgărași> III.
 Breaza, sat <r. Făgăraș>, în hotar cu muntele Preseaca III.
 Brebona, top. la *Virful Vladului <lingă Bahna, r. T. Severin, j. Mehedintși> 236.
 Bresnița, sat <Breznița, r. T. Severin, j. Mehedintși> 8.
 Bria (Brie, Briia), țigani m-rești (1494) 246 247.
 Brincovenii de peste Olt, m-re <r. Slatina, j. Romanați> (menț. tîrzie) II.
 Brincoveni, sat <r. Slatina, j. Romanați>, întărit cu imunități m-rii Bistrița, dania boierilor Craiovești 247.
 Broșteni, sat <r. Strehaia, j. Mehedintși>, întărit lui Alăman și Stănilă 204.
 Bucéciul (Bucenul), baltă <probabil r. Fetești>, întărită cu imunități m-rii Cozia 96, 107.
 Bucov (Bucovul), sat <or. Ploiești> cu vii, munți și mori, întărit cu imunități lui Staico logofăt 243; probabil același: Bucovei de lingă Colciac, întărit cu scutire de vinărici jupanului Mihail din Ruși 145; v. ... acovi ...
 Bucșa, slugă domnească, întărit în Crețești și Rădinești (1489) 218.
 Bucșani, la Argeș, sat <r. Videle, j. Vlașca>, hotare 75, 88; parte cu vii întărită m-rii Bolintin 109, 147, 163.
 Bucșe, pitar, fiul lui Bîrul, stăpîn în Marotin, Dvorsca și Polovinele (1489) 216.
 Bucur, partea lui în Bunești (menț. 1500) 296.
 Bueur, ocina lui întărită m-rii Cutlumuz (menț. 1475, 1489) 151, 214.
 Bucur, slugă domnească, întărit în Crețești și Rădinești (1489) 218.
 Bucur, stăpîn în Marotin, Dvorsca și Polovinele, vărul lui Bîrul (1489) 216.
 Bucuru, slugă domnească, stăpîn cu imunități în Luciiani (1437) 85.
 București, oraș, cetate nouă de scaun 161, 170; acte domnești scrise în ~ 118, 120, 122—129, 131—136, 139, 140, 143, 145, 149, 151, 152, 157, 158, 161, 162, 170—172, 175, 195, 198, 199, 205, 207, 209—212, 215—217, 220, 221, 223—226, 228, 229, 234—237, 239—241, 244, 245, 247, 248, 263, 278, 280, 284, 289, 295, C; școală domnească de la Sf. Gheorghe Vechi (menț. tîrzii) 85, 227, C; v. și Colțea m-re.
 *București pe Luncavăț, sat <Marcea, r. Drăgășani, j. Vilcea>, dăruit cu imunități de Mircea cel Bătrîn m-rilor Cozia și Cotmeana 17, 49, 56, 77, 96, 107, 150, 161, 212.
 *București, sat <lingă Balta, r. T. Severin, j. Mehedintși>, întărit cu scutiri boierului Batie 184.
 *Buda, cetate <orașul Budapesta> 144.
 Buda, jupan <pirgar din Rîmnic> (1485, 1495), martor 196, 252.
 Buda, stolnic în sfatul domnesc (1457—1458) 115, 117.
 Budea, vinde muntele Nemaia (menț. 1476) 152.
 Budeni (Budeani), sat <Budieni, r. Gorj>, întărit jupanului Roman ș.a. 199; partea lui Albul întărită lui Hrănitul spătar 240.

- Budești**, sat întărit cu imunități m-rii <Cotmeana> 98.
- ***Budoni (Bodoni)**, sat <lingă Sinești, r. Horezu, j. Vilcea> cu munte, întărit cu imunități jupanului Ticuci și fraților săi 170, 192.
- Budu**, jupan, dăruiește vie în Rîmnic m-rii Cozia (menț. 1388) 9.
- Budușlov**, slugă domnească din Floci, hotarnic (1467) 131.
- Bugheanul**, sluger în sfatul domnesc (1480) 175.
- Buia**, boier, nepotul lui Vlad, stăpîn cu imunități în Bala și Preslop (1415) 38.
- Buiacul (?)**, sat întărit jupanilor Chirtop și Dobrița 230.
- Bujoreni v. și Bojoreni**, sat r. R. Vilcea.
- ***Bujoreni la Cătălui**, sat <probabil r. Oltenița, j. Ilfov>, dăruit m-rii Cozia de Mircea cel Bătrîn 17.
- Bujorești**, sat <Gura Bujorescu, r. Gorj>, parte întărită cu imunități slugii domnești Vrabeț 129.
- Bulgaria**, bulgari (Țara Bulgărească), țară 1, 5, 31, A; sare de la ocnele din Transilvania pentru ~ 1.
- ***Bulgari**, sat, parte întărită cu imunități slugii domnești Tudor ș.a. 125.
- Bumbuești (Bomboești, Bonboești)**, sat <r. R. Vilcea, j. Argeș>, parte întărită cu imunități jupanului Stoica Naneș ș.a. 143; ~ lui Stan Mîndre 159; parte cumpărată de Neagoe de la Borcan 302.
- Buncea**, popă, vinde livadă m-rii Govora (1498) 283.
- Bunești**, sat <r. R. Vilcea>, părți întărite slugii domnești Cirstea ș.a. 296.
- Buorel**, pîriu <Buhorelu r. Strehaia, j. Mehedintzi>, sat pe ~ 188.
- Burcea v. și Borcea**.
- Burcea**, stăpîn cu imunități în Branîștea-Urășii și în muntele Lereștilor (1390 ...) 12.
- Buriu**, spătar în sfatul domnesc (1461) 120; v. și **Bora**.
- Bușaga (Vușag)**, stolnic în sfatul domnesc (1428—1429) 58, 60, 61, 63, 65, 66.
- Butești**, sat <r. Videle, j. Vlașca>, parte cu găleți domnești întărită cu imunități m-rii Glavacioc 94.
- Buțcat v. Mircea Buțcat**.
- Buzău**, rîu, sat pe ~ 34.
- Buzău**, tîrg, vamă 69.
- Buze**, Buzea v. **Mircea și Stoica Buze**.

C

- Cacova**, sat <Piscul Mare r. R. Vilcea>, părți întărite slugii domnești Cirstea ș.a. 296.
- Calafat**, vamă și tîrg <j. Dolj>, dăruite de domni m-rii Tismana 53, 172; vama de vad dăruită de banul Barbul Craiovescul m-rii Bistrița <246>.
- Calcea (Calcio, Calciu)**, gramătic, scrie acte domnești (1431 ... 1457) 72, 77, 95, 98, 106, 107, 111, 115.
- Calea**, flica lui Neagoe <vistiер>, așezată stăpînă în Bumboești și Clocotici (1500) 302.
- Calea Coșteului** (~ Coșteului), top. la Rășinari <or. Sibiu> I.
- Calea Giurgului**, drum, sat pe ~ 121.
- Caliacra** <cetate R. P. Bulgaria> 36.
- Calian v. Călian**.
- Calimanești v. Călimănești**, sat.
- Calinești**, sat <Calinești r. Pitești, j. Argeș>, pînă cu vii, întărite m-rii Cozia, dania lui Stanciu Vranin 9.
- Calinichia**, mama lui Mircea cel Bătrîn, dăruiește satul Pesticevo și o moară pe Bistrița m-rii Tismana (1391 ..., menț. 1464) 14, <16>, 22, 53, 89, 124.
- Caliste**, baltă <j. Dolj>, întărită m-rii Tismana 172.
- Calmațui v. Călmățuiul**, rîu.
- Caloce**, arhiepiscopie <Kolocsa, R. P. Ungară> I.
- Caloian**, cu casa <familia> lui din Târgoviște, întărit m-riilor Cozia și Cotmeana (1417 ..., 1424) 39, 52.
- Caloiana**, scrie acte domnești (1475 ... 1482) 150, 160, 179.
- Calotă**, <gînerile lui Vlad Călugărul>, ispravnic în act domnesc (1498) 287.
- Calotă**, scrie act domnesc (1443) 96.
- Calugareani v. Călugăreani** sat.
- Calugherovți (?)** la baltă Bistreț, două sate <lingă Bistrețu, r. Băilești, j. Dolj>, întărite cu imunități m-rii Tismana de regele Sigismund și de Ioan de Hunedoara 62, 97; v. și **Hirșova și Sălcișor**, sate.
- Camenita**, baltă lingă Săltava <r. Fetești, j. Ialomița>, cu suhaturi, întărită cu imunități m-rii Dealu 146.
- Cancio**, tatăl lui Dragușin Orbul (menț. 1412) 36.
- Cantacuzino <Caterina>**, sora împărătesei Mara, ctitoră la Hilandar (menț. 1492) 235.
- Caplea**, jupineasa lui Staico logofăt <fica lui Vlad Călugărul>, dăruiește o moară pe Vilsan m-rii Cotmeana (1489) 213.
- Capotă v. Ion Capotă**.
- Capriuleu v. Athos**, m-ri.
- Caraja**, comis în sfatul domnesc (1429) 64.
- Carapcin**, vinde parte în Mușetești (1475) 148.
- Carare**, Carareani v. **Cărăreni**, sat.
- Caras**, cetate, pămîntul Woila scos din dependența cetății I.
- Carea v. Athos**.
- Catalina**, doamna lui Radul cel Mare (1495 1497); danie m-rii Govora 273, 279; în pomelnicul m-rii Rusicon 263.

- Catalui, Catolui v. Cătălui, pîriu.
- Cazac, țigan boieresc (1441) 93.
- Cazan, canatnic, nepotul lui Pîrlea, vînde Vilculeștii de la Coșuștii (1486) 198.
- Cazan (Căzan), fratele slugii domnești Stoia, întărit în Crețești și Rădinești (1489) 218.
- Cazan (Căzăn) logofăt, fratele lui Radu Trămîndan (1431 ... 1469, menț. 1492); stăpîn în Descoperești, Cornățel ș.a. 234; dăruiește m-rii Cozia mori în Tîrgoviște 101; în sfatul domnesc logofăt (1431 ... 1469) 72, 77, 98, 99, 102, 117, 120, 124, 131—133, 135, 136; v. și Cazan, vistier și Cazan al lui Sahac.
- Cazan, stăpîn al satului Orlești (menț. 1388) 9.
- Cazan, stăpîn cu imunități pe Argeșel, pe Elovîța și în Frăsinet (1401 ...) 24.
- Cazan (Căzan) <Dohoreț>, vînde partea lui din Cîrbești (menț. 1495, 1497) 257, 270.
- Cazan, vistier, vornic (1478—1482), în sfatul domnesc: vistier (1478, 1480) 158, 160, 170; mare vornic (1480—1481) 175, 177; fost vornic (1482) 181; dă dispoziții vameșilor 176; scrie doamnei lui Basarab cel Tinăr 173; v. și Cazan logofăt.
- Cazan Bilbaneș, în sfatul domnesc (1453) 110.
- Cazan Crețu, în sfatul domnesc (1450 ... 1456) 101, 104, 108, 110, 113.
- Cazan al lui Sahac (Căzan ~, Cosan Sahalod) în sfatul domnesc: jupan (1451 ... 1478), 104, 105, 108, 110—113, 115, 122, 123, 125, 127, 130, 138—140, 142, 143, 145, 148, 150, 153, 160, 161; vornic III; v. și Cazan logofăt.
- Căbălu de la Săpatul la gura Ialomiței (Cîba, Cîbel, Săpatul), baltă și girilă <r. Fetești, j. Ialomița>, hotare 131; întărită cu imunități m-rii Cozia <28>, 96, 107, 131, <150>, 161, 212; păstori, stupi <28>; v. și Săpatul, baltă.
- Căcicea, pîriu <r. Făgăraș>, sat pe ~ 93.
- Căliian (Caliian), stăpîn în Braniștea-Urășiei Vadul Șercaiei, muntele Lereștilor ș.a. (1390 ...) 12.
- Călimănești pe Olt (Calimanești, Calimănești), sat <oraș, r. R. Vilcea>, întărit cu imunități m-rilor Cozia și Cotmeana, dania lui Nan Udobă 9, 17, 25, 49, 56, 77, 96, 107, 150, 161, 212; v. și Cozia, m-re.
- Călin, stăpîn cu imunități al pămîntului Scorei din Țara Făgărașului (1391) 15.
- Călinești v. Calinești sat.
- Călmățuiul (Calmațui), rîu <j. Teleorman>, bălți la ~ 151, 214.
- Călugăreni (Calugareani), sat <Valea Călugărească, r. Ploiești, j. Prahova>, parte întărită m-rii Snagov 127.
- Călugăreni, sat <r. Giurgiu, j. Vlașca>, hotare 121.
- *Călugăreni (Calugăreani, Călugăreani), sat <lingă Cupele, r. Titu, j. Vlașca>, întărit cu imunități m-rii Cozia 150, 161, 212; probabil același: Călugărești, sat întărit jupanului Hamza 264.
- *Călugăreani, sat <Valea Voievozilor, or. Tîrgoviște>, în hotar cu Tîrgoviște 244.
- Călugărul (?) (1400 ...) 60.
- Cănădin, partea lui la Drăgotești (menț. 1483) 184.
- Cănești v. Gănești, sat.
- Căprăreată, munte <Căprărețele lingă Cheia, r. R. Vilcea>, parte întărită slugii domnești Cîrstea ș.a. 296.
- *Cărarea, sat <lingă Cerneți, r. T. Severin, j. Mehedinți>, întărit cu imunități m-rii Cozia 77, 96, 107; probabil același: Carareani, sat, întărit cu imunități m-rilor Cozia și Cotmeana 56.
- *Cărărenii de la gura Ialomiței (Carare, Carareani, Cărăreni, Cărăreani), sat <Hagieni, r. Fetești, j. Ialomița>, în hotar cu Săpatul 17; întărit cu vie, grădini, mori, prisăci, vinărici, dușegubină, gloabă, imunități m-rilor Cozia și Cotmeana 76, 77, 96, 107, 150, 161, 212; drept de slobozie acordat m-rii Cozia 29.
- Cărbești v. Cîrbești, sat.
- Cărpeniș v. Valea Cărpinișului, top.
- Cărstea, Cărstian v. Cîrstea, Cîrstian.
- Cătrunești v. Crătunești, sat.
- Cătălui (Catalui), pîriu (lingă Căscioarele, r. Oltenița, j. Ilfov), sate și moară pe ~ 17, 56, 77, 96, 107.
- *Cătălui (Catalui, Catolui) sat <lingă Căscioarele, r. Oltenița, j. Ilfov>, metoh, moară, bălți, întărite cu imunități m-rii Cozia 49, 56, 77, 96, 107.
- Cățeți, sat <Cățetu c. Dozești, r. Oltețu j. Vilcea>, întărit cu imunități jupanului Ticuci ș.a. 170.
- Căzan v. Cazan.
- Căzânești, sat <r. R. Vilcea, j. Argeș>, vie întărită m-rii Bistrița 247.
- ... cea 170 v. Ucea, țigan.
- Ceafa Tansului, top la Scorei <r. Sibiu, j. Făgăraș> 15.
- Ceapă v. Stanciul Ceapă.
- Ceauri pe Jiu (Ceurăi), sat <Ceauru, r. Gorj>, dăruit cu imunități m-rii Tismana de Mircea cel Bătrîn 22, 53, 89, 124, 222, 265; întărit m-rilor Vodița și Tismana de regele Sigismund și de Iancu de Hunedoara 62, 97.
- Cecanii Barei, baltă (?) <probabil lingă Breznița, r. T. Severin, j. Mehedinți>, întărită cu pădure m-rii Tismana 260.
- Cega, spătar <din Bucșani> în sfatul domnesc (1482) 181.
- Cehia, cehi, țară în titulatura lui Sigismund de Luxemburg (1419 ... 1428) 46, 47, 62; postav de ~ 50, 51.
- Celeiu, parte dăruită de regele Ungariei cavalerilor Ioaniți 1.

- Cenad**, episcopie <Sinnicolaul-Mare, j. Timiș-Torontal> 1.
- Cepal Mustafa**, vinde vie domnului (1479) 163.
- Ceplea**, top. la Stirci <r. Filiași j. Gorj> 286.
- Cepturile**, sat <probabil Bărăști de Cepturi, r. Slatina, j. Olt>, parte întărită cu imunități jupanului Ticuci ș.a. 170.
- ***Cerașeni**, sat <probabil lângă Berevoești, r. Muscel>, întărit cu imunități lui Badaea și jupanului Stance 148.
- Cerbăreani**, sat <probabil Cerbureni, r. C. de Argeș>, parte întărită cu imunități jupanului Stance 148.
- Cereșov** v. **Cireșov** sat.
- ***Cereșani**, sat <lingă orașul Tîrgoviște>, parte cu munte întărită m-rii Dealu, dania lui Radul, nepotul lui Nan Pascal mare logofăt 102.
- ***Cergeani**, sat <probabil lângă Otetelișu, r. Oltețu, j. Vilcea>, întărit slugii domnești Ion ș.a. 149.
- Cerih**, sat, părți întărite jupanului Chicoș și ficelor sale Stanca, Vișa, Rada 292.
- Cernat**, fratele lui Lumotă, stăpîn în Tîrseni și Micești (1497) 274.
- Cernătești**, sat <r. Buzău>, vinăricului domnesc întărit m-rii Snagov 205.
- Cernătești**, sat <probabil c. Valea Călugărească, r. Ploiești, j. Prahova> 230; întărit cu imunități jupanului Mihail din Ruși 135.
- ***Certejii**, sat <probabil lângă Jirov, r. Strehaia, j. Mehedinți>, parte întărită cu imunități jupanului Birta Pătru 189.
- Cervenita-de-Sus**, sat <r. T. Severin, j. Mehedinți>, întărit cu imunități boierului Batie 184.
- Cetatea din ținutul Cîrța** <r. Făgăraș> în hotar cu Scorei 15.
- Cetatea-de-Fier**, cetate, comitat <Vasvar, R. P. Ungară> 1.
- Cetatea Dimboviței** (Dimbovița), vamă 40, 54.
- Cetatea Nouă** v. **București**, oraș.
- Cetatea Nouă**, cetate <Ujwar, R. P. Ungară> 1.
- Ceucuș Stan** (Ceucuș, Ceukuș, Cioucuș) grămatic de acte domnești (1477 ... 1493) 187, 219, 234, 239, 241, IV.
- Ceurăi** v. **Ceauri**, sat.
- Chak**, comite de Sopron, mare comis (1247) 1.
- Cheia**, sat <r. R. Vilcea>, al jupanului Cîrstea ș.a. 296.
- Chera** v. **Chira**.
- Cherața**, vinde în Cornățel și Descoperești ș.a. (1492) 234.
- Chicoș**, jupan, tatăl Stancăi, al Vișei și al Radei, stăpîn în Fintinele, Vernești ș.a. (1499) 292.
- Chiojd** v. **Star Chiojd**, sat.
- Chira**, fica jupanului Drăghici <vornic din Mărgineni>, stăpînă în Corneni (1489) 215.
- Chircă** <unchiul lui Neagoe vistier>, stăpîn în Uibărești (1500) 297.
- Chirca**, fiul popii Alexie de la Argeș, vinde vie (1489) 220.
- Chiriță**, dascăl slovenesc (1800) 200.
- Chirtop**, stăpîn cu imunități în Ruși, Bucovei, Șintești, Greci ș.a. (1469 ... 1492) 135, 145, 230.
- Chită**, țigan m-resc (1494) 246, 247.
- Cieștii** de la Codmeana, sat <r. Costești, j. Argeș>, parte întărită cu imunități lui Vilcan ș.a. 105.
- ***Cincul**, sat <Prunești, r. Gilort, j. Gorj>, parte întărită lui Dan ș.a. 238; probabil același: parte întărită slugii domnești Milea 180.
- Cioban**, jupan în sfatul domnesc (1390 ...) 12.
- Ciocadea**, sat <r. Gilort, j. Gorj>, întărit slugii domnești Ivul 191.
- Ciocănești** (Ciocanești), sat <r. Pitești, j. Argeș>, întărit cu imunități m-rilor Cozia și Cotmeana 49, 56, 77, 96, 98, 107, 150, 161, 212.
- Ciolan**, țigan boieresc (1469) 135.
- Ciop Haneș** (~ Hanoș, Cip Hanoș), roțile, mina lui la Bratilov (1391 ... , menț. 1464) 14, 16, 22, 89, 124.
- Ciopa**, țigan boieresc (1499) 294.
- Ciorea**, vinde parte în Ploeni cu vad de mori la Teleajen (1486) 201.
- Ciorica**, pîriu <afluent al Vezii> sat pe ~ 293.
- Cioruș** în Țara Românească, sat <probabil lângă Ploeni, r. Ploiești, j. Prahova>, întărit cu imunități boierului Stanciul Moenescul 93.
- Cireșov** mai sus de Slatina, pe Olt (Cereșov, Cireșovul), sat <r. Slatina, j. Olt>, dăruit m-rii Cozia de Mircea cel Bătrîn 17; întărit cu imunități m-rii Cutlumuz, dania jupanului Aldea 19, 151, 214.
- ***Cireșelul** în jud. Jaleș (Cereșevo), sat <Plotina r. Strehaia, j. Mehedinți>, întărit cu imunități m-rii Tismana, dania lui Mircea cel Bătrîn 22, 53; întărit de Sigismund regele Ungariei și Ioan de Hunedoara 62, 97.
- ***Ciulința** pe Buzău, sat <probabil lângă Grădiștea, r. Făurei, j. R. Sărat>, întărit cu imunități în afară de oastea cea mare, m-rii-Snagov 34.
- Ciurilești**, sat <probabil Ciuri, r. Gorj>, dăruit cu imunități slugii domnești Stoica ș.a. 68.
- Ciineni** v. **Genune**, vamă și **Turnu Roșu**.
- Cilnău**, pîriu <afluent al Buzăului>, sat pe ~ 215.
- Cilnița**, iezerul ~ <Cilniștea, r. Giurgiu, j. Vlașca> 121.
- Cimpul Mare**, sat întărit jupanului Hamza ș.a. 264.
- Cimpul Turcilor**, top. la *Gura Jîltului <Turceni, r. Filiaș, j. Gorj> 286.
- Cimpulung**, țirg, oraș, cetate 69; biserică domnească, ctitor, mormîntul lui Nicolae Alexandru voievod, stăpîniri 2; vamă 69.
- Cinda** din Gornovi (1486) 198.
- Cinda**, stăpîn al seliștelor Murtășești, Bărboșii, de-la-Jîlt ș.a. fiul lui Șerb (1469) 134.

- Cindești**, sat <r. Buzău>, în hotar cu Odo-beni C.
- Cîrbești** (Cârbești), sat <r. Gorj>, părți cum-părate de la popa Toader ș.a. de jupan Stanciu Dohoreț 257; date de Stoica Dohoreț în schimb m-rii Tismana 270.
- ***Circiumari**, sat <Vadu Părului, r. Ploiești, j. Prahova>, părți cu vad de moară și vinărici întărite cu imunități m-rii Snagov 127, 179; m-rea Snagov volnicită să ia gloabe și dușegubine 179.
- Cîrjău** <vistier>, sol al lui Basarab cel Tânăr trimis la Ștefan Báthory (1478) 156; probabil același: Cîrjeu, stăpîn de părți și bălți la Recica lui Dabul, Gulie și Crăpătoarele (1494, 1499) 249, 291; v. și Balta Cîrjeu.
- Cîrlig**, gramatic de acte domnești (1484, 1495) 190, 254.
- Cîrlig**, top. la Jiblea <r. R. Vilcea, j. Argeș> 10.
- Cîrpești** v. Crăpești, sat.
- Cîrpitul**, tatăl lui Stanciu care vinde în Pleșoi (menț. 1500) 303.
- Cîrstea**, birar, cumpără parte din Runtea (1489) 219.
- Cîrstea din Glod**, vinde satele Hința și Glodul (1492...1499) 233, 268, 290.
- Cîrstea**, grămătic de acte domnești (1450) 101.
- Cîrstea jupan** în sfat (1415...1421) v. Cîrstea Tătaru.
- Cîrstea**, jupan, slugă domnească, înfrățit cu fratele său, Cîrstian, peste Bunești, Cacova, muntele Govora ș.a. (1500) 296.
- Cîrstea**, jupan, socrul lui Hranitul spătar, stăpîn în Bălești, Godinești, Pocruia ș.a. (menț. 1493) 240.
- Cîrstea**, stolnic în sfatul domnesc (1454, 1456) 112, 113.
- Cîrstea**, țigan m-resc (1496) 268.
- Cîrstea**, vinde jumătate sat din Sevestreni (menț. 1475...1488) 150, 161, 212.
- Cîrstea Pleșeschi**, jupan în sfatul domnesc (1424) 52.
- Cîrstea Tătarul**, în sfatul domnesc (1418) 42; probabil același: Cîrstea, jupan în sfatul domnesc (1415...1421) 37, 48, 49.
- Cîrstian**, boier, întărit în Vlădășești pe Motru, Hercea ș.a. (1497) 278; probabil același: Cîrstian din Runcu, martor pentru Uhișia de la Bratilov (1486) 197.
- Cîrstian**, ful jupanului Cîrstea, stăpîn în Bunești, Cacova ș.a. (1500) 296.
- Cîrstian**, jupan în sfat (1471...1500) v. Cîrstian, mare vornic.
- Cîrstian jupan**, martor domnesc pentru Jiblea (1389) 10; probabil același: Cristian, jupan în sfatul domnesc (1390...) 12.
- Cîrstian**, omorît de fratele său Albul, cu parte în Cîrstiani (menț. 1498) 285.
- Cîrstian**, scrie act domnesc (1492) 230.
- Cîrstian**, slugă domnească, înfrățit în Micești (1495...) 261.
- Cîrstian**, slugă domnească, înfrățit cu fratele său Cîrstea peste muntele Căprăreață și în Bunești și Cacova (1500) 296.
- Cîrstian** (Cîrstian, Crăstian), mare vornic <din Stăncești>; în sfatul domnesc: (1471...1500); stratornic (1471—1472) 139, 140, 142; medelnicer (1473) 145; mare vornic (1483—1485) 184—187, 190, 192—195; jupan fost mare vornic (1487...1500) 205, 210, 212, 229, 230, 233, 236—241, 243—245, 247, 248, 251, 253, 254, 257, 268, 270, 274, 275, 278, 283, 285—288, 290—292, 294—297, 299, 302, 303, C, D; ispravnic de jurători 250.
- Cîrstian Petru**, martor la danie făcută m-rii Cozia (1425) 57.
- Cîrstiana**, fiica lui Neagoe așezată stăpînă în Bomboești și Clocotici (1500) 302.
- Cîrstiani**, sat <Cîrstieni, r. Pitești, j. Argeș>, parte cu vinărici domnesc întărită m-rii Rîncăcirov 285; probabil același: Cîrstia-nești, întărit cu imunități slugilor domnești Badea, Vlaicul ș.a. 108.
- Cîrța**, m-re <r. Făgăraș>, abate 90.
- Cîrța**, ținut <j. Făgăraș>, moșie din ~ 15.
- Cîrțișoara**, sat <r. Făgăraș>, întărit cu imuni-tăți jupanului Stoica Naneș ș.a. 143.
- Clăbucet**, munte <r. Teleajen, j. Prahova>, stînă întărită slugii domnești Stan Costi-șatul 200.
- Clășnești**, sat <Cleșnești, r. Strehaia, j. Mehe-dinți>, întărit cu imunități jupanului Birta Pătru ș.a. 189.
- ***Cleceveț** (Cleceveți, Prececeveți), sat <lingă Șușița, r. T. Severin, j. Mehedinți>, cu siliști, întărit cu imunități m-rii Tismana 62, 97, 265, 281; dreptul rumânilor boie-rești de a se așeza în ~ 281.
- Clicevăt**, pe Dunăre, sat <R. S. F. Jugoslavia>, întărit m-rilor Vodița și Tismana de Sigismund regele Ungariei și de Ioan de Hunedoara, dania cneazului Lazăr 62, 97.
- Clocotici** (Clocoticiul), sat <Bradu-Clocotici, r. R. Vilcea, j. Argeș>, parte întărită cu imunități jupanului Stoica Naneș ș.a. 143; întărit lui Neagoe 302.
- Cnej Paul** <Pavel Chinezul>, sol al craiului la Ștefan Báthory (1478) 156.
- Coarnele**, munte <c. Lelești, r. Gorj>, parte întărită lui Ștefan 209.
- Cocora**, vornic mic în sfatul domnesc (1494) 247.
- Cocorești**, sat <Cocorești-Mislii r. Cîmpina, j. Prahova>, parte întărită jupanului Stanciu Moenescu 93.
- ***Cocoșarii**, siliște, parte întărită jupanului Mihail din Ruși 145.
- Codmeana** (m-rea Buna-Vestire), m-re <r. Pi-tești, j. Argeș>, ctitori Radu și Mircea voievozi 42, II; supunerea ei m-rii Cozia 9; metohul ei cu biserică pe Prahova 26; imunități, sate, bălți, pește, vinăriciuri 10, 26, 49, 98;

- case (familii) în Țirgoviște 39, 52; mori 26, 213; privilegiu de a primi danii, fără drept de revendicare 42; egumen 9.
- Codmeana** (Codmana, Cotmea na), pîriu <afluent al Vedei>, sate pe ~ 105, 246, 247.
- Codrea**, grămătic de acte domnești (1481, 1483) 177, 185.
- Codrea**, dă partea lui din Dejani (menț. 1453) 111.
- Codrea**, vornic în sfatul domnesc (1457) 115.
- Coia**, țigan boieresc (1492) 230.
- Coica** (Coico) logofăt, scrie acte domnești (1437...1464) 86, 87, 89, 93, 104, 110, 124, 127; probabil același: (1429) 64; v. și **Coica** al lui Utmeș.
- Coica** (Coico) în sfatul domnesc: logofăt, prim logofăt (1424...1430) 52, 56, 58, 60, 61, 63, 66, 68; vistier, protovistier (1437, 1439) 80, 82, 83, 85—87, 89; eroare: Stoica vistier 84.
- Coica**, slugă domnească, stăpîn cu imunități în Șerbănești, Dobrușa, Mamul ș.a. (1437) 83.
- Coica al lui Utmeș** (Coico ~), jupan în sfatul domnesc (1452...1456) 108, 111, 113; v. și **Coica** logofăt.
- Coinsca**, pîriu <r. R. Vilcea, j. Argeș>, sat pe ~ 212.
- Cojoc**, partea lui în Cepturile (menț. 1480) 170.
- Cojoni**, sat 122.
- Colan**, țigan boieresc (1469) 135.
- Colciac**, top. la Bucovei și Tătărăi <probabil Colceagu, r. Mizil> 135, 145.
- Coloman**, rege al Ungariei <1095—1116> (menț.) 1.
- Colonia**, oraș <Köln, R. F. Germană>, postav de ~ 50, 54.
- Colțea**, în sfatul domnesc: postelnic (1482...1486) 181, 184—186, 189, 190, 192—194, 198; paharnic (1487—1488) 201, 205, 206, 209—212.
- Colțea**, mănăstire <în or. București>, dascăl (menț. tirzie) 200.
- Colțea**, slugă domnească, stăpîn în Coteana (1437...) 84.
- Colțea**, țigan boieresc (1499) 294.
- Coltea**, vornic mic în sfatul domnesc (1494) 247.
- Coman**, grămătic, scrie act domnesc (1454...) 112.
- Coman**, nepotul jupanului Stanciu Moenescu, stăpîn cu imunități în Voila, Mislea, Cocorăști ș.a. (1441) 93.
- Coman**, slugă domnească, cumpără în Negoști (1454...) 112.
- Coman**, slugă domnească, fiul lui Batea, stăpîn cu imunități în Mociurițe (1400...) 21; probabil același: **Coman**, boier stăpîn în Piscul, Jiliștea ș.a. (1418) 41.
- Coman**, țigan boieresc (1492) 230.
- Coman Făgărășanul**, stăpîn în Sălătruc (menț. 1488) 212.
- Comana**, baltă <r. Giurgiu, j. Vlașca>, în hotar cu Călugăreni 121.
- * **Comanca**, sat <Dorobanțu r. Drăgănești-Olt>, întărit cu imunități m-rii Cutlumuz 151, 214.
- Comani** v. **Vadul Cumanilor**.
- Comănești**, sat <r. Gilort, j. Gorj>, întărit slugilor domnești Radul, Iuga ș.a. 149.
- Constandin** v. și **Costandin**.
- Constandin**, dascăl slovenesc, traduce act (1786) C.
- Constandin**, martor la danie făcută m-rii Cozia (1425) 57.
- Conț Mihal**, martor la danie făcută m-rii Cozia (1425) 57.
- Copăcel**, sat <r. Făgăraș>, întărit cu imunități jupanului Stoica Naneș 143.
- Copăcel**, sat <în or. Ocnele Mari, j. Vilcea>, vîi cu vinărici domnesc și boieresc dăruite m-rii Govora de Vlad Călugărul și popa Alexie <220>, 266, 268.
- * **Coprozi**, sat <lingă Foleștii-de-Jos, r. Horezu, j. Vilcea>, întărit cu imunități slugii domnești Stan ș.a. 110.
- Corăești**, sat, întărit cu imunități slugii domnești Rutaș ș.a. 83.
- * **Corbeani**, siliște <lingă Ioneștii-Govorei, r. Drăgășani, j. Vilcea>, dăruită cu imunități m-rii Govora de Vlad Călugărul 248, 266.
- Corbii pe Argeș**, sat <probabil Corbeni, r. C. de Argeș, j. Muscel>, întărit jupanului Mogoș 113.
- Corbi**, sat <lingă Șofranceni, r. Gorj>, întărit cu imunități m-rii Tismana 265: parte schimbată cu Stoica Dohoreț 270.
- Corbii-de-Piatră**, sat <r. C. de Argeș, j. Muscel>, întărit jupanului Mogoș 113.
- * **Corcolăți**, sat <lingă Stănești, r. Gorj>, parte întărită jupanului Roman ș.a. 299.
- Corcova**, sat <r. Strehăia, j. Mehedinți>, întărit cu imunități slugii domnești Voislav ș.a. 142.
- Corlat**, grămătic <clucer> (1490...1497), vinde partea lui Stanislav din Curtișoara pe Olt 273; scrie acte domnești 226, 266, 276.
- Corlat**, vinde parte în Bărcănești (1476) 153.
- Corman** v. **Stoica Corman**.
- Cornățel** v. **Vilceana Cornățelului**, top.
- * **Cornățel**, sat <Mănăstirea r. Oltenița, j. Ilfov>, întărit cu imunități lui Staico logofăt 234; probabil același: **Cornățel**, act domnesc scris în ~ 265.
- Cornea**, stăpîn cu imunități în Corăești, Urbuești ș.a. (1437) 83.
- * **Corneni** (Corneani, Corni, Cornul lui Ujog, ~ la Jăgov), sat <lingă Lunca, r. Fetești, j. Ialomița>, întărit cu imunități m-rii Cozia 56, 77, 96, 107; loc de vamă al m-rii Cozia 131; părți întărite jupanului Drăghici după schimb 215.

- *Cornu, sat <probabil lingă Plopu, r. Făurei, j. Ialomița>, părți întărite jupanului Chicoș 292.
- Cornul Saltavei, top. la balta Cameniței <r. Fetești, j. Ialomița> 146.
- Cortofleş v. Stan ~ și Stanciul Cortofleş.
- Cosan Sahadol v. Cazan al lui Sahac.
- Cosovo <Cimpia Mierlei, R. S. Bulgaria>, luptă 229.
- Costandin v. și Constantin.
- Costandin, cu casa <familia> lui din Tîrgoviște întărit m-rilor Cozia și Codmeana (1424) 52.
- Costandin, scriu acte domnești (1482, 1451... 1464) 61, 102, 120, 122, 123, 125.
- Costantin din Caliacra, martor (1412) 36.
- Costantin, cumpără cu zapis un cal ș.a. (1412) 36.
- Costea, boier din Jiblea, întărit cu imunități în Orlești pe Olt (1389) 10.
- Costea satul lui, v. Costești, sat.
- Costia, spătar, tocmelnic <la Micești> (1487) 208.
- Costea, stăpîn cu imunități în Viștea, Arpașul ș.a. (1390...) 13; probabil același: Costea, picernic în sfatul domnesc (1392) 17 și Costea, în sfatul domnesc (1400) 23.
- Costea, țigani boiercești (1469, 1476, 1480) 135, 152, 170.
- Costești (Satul lui Costea pe Topolnița, Gostiești), sat <r. T. Severin, j. Mehedinți> 197; găleți de grâu întărite m-rilor Vodița și Tismana 6, 16; întărit cu imunități m-rii Tismana 155.
- Costinca, țigan boieresc (1469) 135.
- Costișatul v. Stan Costișatul.
- Coșani, sat <r. R. Vilcea>, întărit cu imunități slugii domnești Stan ș.a. 110.
- Coșuște, m-re <r. T. Severin, j. Mehedinți> egumen 236.
- Coșuștița, pîriu la Drăgotești <r. T. Severin, j. Mehedinți>, sate pe ~ 184, 198.
- Coteana, sat <r. Slatina, j. Olt>, hotare; întărit slugii domnești Tacincoș ș.a. 84.
- Cotescul, fratele lui Stoica comis (1487) 208; v. și Badea slugă domnească.
- Cotești, sat <r. Muscel>, întărit cu imunități slugii domnești Badea ș.a. 108; parte cumpărată de la Vlaicu de Nenciu vornic ș.a. 193.
- Cotlomuz, Cotlomuz v. Athos, m-ri.
- Cotlov, baltă <lingă Negoiu, r. Băilești, j. Dolj>, dăruită m-rii Tismana de Dan voievod 172.
- Cotmeana v. Codmeana, m-re și pîriu.
- Cotoruia, sat <Cotoroiaia, r. Strehaia, j. Mehedinți>, întărit lui Cîrstian ș.a. 278.
- Coțani v. Mareș a lui Coțani.
- Covacița, top. la balta Bistrețu <r. Băilești, j. Dolj> 7, 8, 14, 16, 22, 53, 89, 124.
- Cozia (Coziia, Mănăstirea de la Călimănești, Nucet, Sf. Troiță), m-re <r. R. Vilcea>; ctitori 9, 17, 20, 25, 42, 48, 52, 56, 77, II; mormîntul lui Mircea cel Bătrîn 48, 107; supunerea m-rii Cotmeana 9; me-toace 26, 49, 56, 77, 96, 107;
- sate cu vecini; țigani, vii și vinăricuri, stupini, braniști, bălți, girle, pește, imunități 9, 17, 20, 25, 27, 28, 48, 49, 56, 73, 77, 96, 107, 115, 123, 126, 131, 150, 161, 212; drept de a face slobozie la Cărăreni 17, 29; Ulița din Rîmnic 17, 96, 107, 150, 161, 212; case. sălașe <familii> în Tîrgoviște 39, 49, 52; găletărit și albinařit din jud. Vilcea 17, 150, 161, 212; obroace de grâu, vin, brînză, miere, ceară postav 9, 17; ocnă de sare 49; mori 9, 17, 26, 49, 56, 57, 77, 96, 101, 107, 157; vama de la Genune (Ciineni) 37, 49, 56, 77, 96, 107, 150, 161, 212;
- scutiri la vaduri și vămi: în țară 30, 45, 106, 128; în Transilvania 144;
- dușegubine și gloabe puse și luate de m-re 28, 48, 49; privilegiu de a primi danii 27, 42;
- alegera egumenului 9; egumeni 20, 26, 28, 37, 39, 45, 48, 101, 106, 107, 115, 123, 131, 150, 157, 161 212, 252; călugări, vameși și găletari 17, 212; poslușnic 28, 48;
- act domnesc scris în ~ 37.
- Cozia, munte <r. R. Vilcea> 10.
- Cozma, ieromonah la m-rea Cutlumuz (1492) 231.
- Cozleaci, sat <Coslegi, r. Ploiești, j. Prahova> 243.
- Craiova <orașul> 148, 150, 212, 278; act domnesc scris în ~ 264.
- Crasna, sat <r. Gilort, j. Gorj>, întărit jupanului Roman 199.
- Crăciun de la Slatina, slugă domnească, stăpîn în Străhaeț (1478) 158.
- Crăciun, fratele lui Lihul, stăpîn în Murcești și Domneștii de la Jilț (1472) 141.
- Crăciun, țigan m-resc (1496) 268.
- Crăciun, vărul jupanului Roman, stăpîn în Româneștii-pe-Jiu, Crasna ș.a. (1486) 199.
- Crăciuna, cetate, dregători trimiși la ~ 176.
- Crăpătoarele, girle (?) întărite lui Stanciul comis 291.
- *Crăpești, sat <lingă Vadu Sorești, r. R. Sărat>, întărit cu imunități boierului Stroe ș.a. 65.
- Crăstian v. Cîrstian, mare vornic.
- Crătunești pe Mostiște, sat <Cătrunești r. Urziceni, j. Ialomița>, părți cu vecini întărite cu imunități lui Stoica logofăt 234.
- Creața, act domnesc scris la ~ 49.
- Cretești, sat <probabil r. Craiova, j. Dolj>, întărit slugilor domnești Bucșa, Cazan ș.a. 218.
- Crețul v. Cazan Crețul.
- Cricov, pîriu, sat pe ~ 9.
- Cricoveni v. Mănăstirea de la Cricov.
- Cristian v. Cîrstian, jupan.
- Critopulos v. Antim, mitropolit.

- Criva** de la Mehedinți, sat <probabil lângă Ilovița, or. T. Severin>, întărit cu imunități boierului Batie 184.
- Croația** (Croacia), țară 1, 44, 47, 62.
- Crusevița**, sat <R. S. F. Jugoslavia>, întărit m-rilor Vodița și Tismana de Ștefan despotul Serbiei, dania despotului Lazăr 31.
- ***Crușia**, sat <probabil r. Pitești, j. Argeș>, dăruit m-rii Cozia de Stancil Turcul 9.
- Cuciul**, pîriu la Dejani <r. Făgăraș> III.
- Cuciulata**, sat <r. Rupea, j. Tîrnava Mare>, dăruit de Vladislav Vlaicu voievod rudei sale Ladislav de Dobca 5.
- Cuciul**, top. la Ionești <Ioneștii-Govorei r. Drăgășani, j. Vilcea> 268.
- ***Cucuteni**, sat <probabil lângă Balta Plopului, or. Buzău>, parte întărită jupanului Mihail 145.
- Cuibul Orlei**, top. la balta Pirotul <Orlea r. Corabia, j. Romanai> 225.
- Cumania**, cumani, țară, hotare; dăruită Cavalierilor Ioaniți cu privilegiu și obligații 1; în titulatura regelui Ungariei 1.
- Curcea**, partea lui din Micești rămasă prädalică domnească (menț. 1482) 181.
- Curchi** (Curchea), țigani 152, 246, 247.
- Curcmaș** v. Stoica **Curcmaș**.
- ***Curila** (Curilo), sat <lângă Cerneți, r. T. Severin, j. Mehedinți>, dăruit cu imunități de Mircea cel Bătrîn m-rilor Cozia și Codmeana 20, 49, 56, 77, 96, 107.
- Curtea de Argeș** v. Argeș m-re și oraș.
- Curtea lui Vilcan** (Curte), sat <probabil Curtișoara, r. Gorj> 194; întărit cu imunități jupanului Ticuci și fraților săi 170.
- Curteani**, sat <probabil Curteanca, r. Costești, j. Argeș> 125.
- Curtișoara**, sat <probabil r. Balș, j. Romanai>, parte întărită cu imunități lui Milco stolnic 217.
- Curtișoru** pe Olt, mai sus de Slatina, sat <Curtișoara, r. Slatina, j. Olt>, parte dăruită de Radu cel Mare m-rii Govora 273.
- Cutlumuș** v. Athos, m-ri.

D

- Dabăcești** v. Dăbăcești, sat.
- Dabăcescu** v. Dimitrie Dabăcescu.
- Dabul**, fiul lui Radomir, stăpîn în Recica lui Dabul (1494) 249.
- Dabul**, stăpîn în Recica lui Dabul (menț. ? 1494) 249.
- Dachia Ardealului** în titulatura domnului Țării Românești III.
- Dadul din Padeș**, în sfatul domnesc (1463) 122.
- Dadul din Racotți**, în sfatul domnesc (1463) 122.
- Dadul**, slugă domnească, fratele lui Vilcul, stăpîn în Trestioara de la Brădet și Gura Jilțului de la Cîmpul Turcilor (1498...) 286.
- Dalmația**, în titulatura regelui Ungariei 1, 46; ~ Frușică 44, 47, 62.
- Daluța**, țigan boieresc (1499) 292.
- Dan**, clucer, stăpîn în Fărcășești (menț. 1489) 221.
- Dan de la Cojoni**, în sfatul domnesc (1463) 122.
- Dan din Glod**, vinde parte în Hința (1488... 1496) 210, 233, 268.
- Dan din Plosca**, vinde parte în Runtea (1489) 219.
- Dan** (~ bătrînul), domn al Țării Românești <1384—1386>, fiul lui Radul voievod 7; fratele lui Mircea cel Mare, familie, danii, ctitorii 7—9, 14, 16, 22, 53, <61>, 64, 89; vinde satul Saghevăț 124; dă act (1385) 7.
- Dan**, domn al Țării Românești <1420—1431> 57; fiul lui Dan voievod și tatăl lui Vladislav, Danciul și Basarab voievozi 59, 113, 148—153, 172; dă acte 50—56, 58—61, 63—69; eroare: fiul lui Mircea 59, 61.
- Dan**, fiul jupanului Roman, stăpîn în Românești pe Jiu, Balomirești ș.a. (1486) 199.
- Dan**, fratele lui Lihul, stăpîn în Murcești și Domneștii-de-la-Jilț (1472) 141.
- Dan**, fratele lui Roman v. Dan, pușcar.
- Dan**, fratele lui Stănilav, întărit în Grădiștea și Runtea (1489) 219.
- Dan**, jupan, martor la Rimnic (1389) 10.
- Dan**, închină m-rii Bolintin țigani și părți în Dragomireștii de la Dimbovița (1453) 109.
- Dan** în sfatul domnesc v. Dan de la Cojoni.
- Dan** întărit, împreună cu Drăgoi ș.a., în Cîncul și muntele Andreianu (1493) 238.
- Dan**, pușcar, slugă domnească, fratele lui Roman, întărit în Micești și Ulitești (1481... 1495...) 178, 181, 207, 208, 261; sluga lui Stoica vornic 181.
- Dan**, slugă domnească, fratele slugii domnești Bucșa, întărit în Rădinești și Crețești (1489) 218.
- Dan**, slugă domnească, fratele lui Vilcul, stăpîn în Trestioara de la Brădet, Gura Jilțului, Ceplea ș.a. (1498...) 286.
- Dan**, vinde împreună cu Oprea partea lui în Cățeți (1480) 170.
- Dan**, vinde împreună cu Rădiniță via lui (1495) 254.
- Dan**, vinde partea lui din Zătreni (menț. 1453) 110.
- Dan** <Durduca>, mare vornic în sfatul domnesc (1475... 1478) 148, 150—153, 157, 158, 160, 161.

- Dan Oteșanul**, <luptă> la Cosovo și dobân-
dește de la Vladislav voievod parte în
Bălești (menț. 1492) 229.
- Danciul**, boier, fratele lui Dragul, stăpîn cu
imunități în Criva de la Mehedinți ș.a.
(1483) 184.
- Danciul comis v. Danciul Craiovescul.**
- Danciul**, flul lui Dan II voievod și fratele
lui Basarab (1428...) 59—61.
- Danciul**, fiul lui Danciul, stăpîn cu imunități
în Mîrșa și Șchei (1451) 105.
- Danciul**, fiul lui Milco stolnic, stăpîn cu
imunități în Curtișoara, Morunglavi ș.a.
(1489) 217.
- Danciul**, jupan martor la Rîmnic (1389, 1392)
10, 17.
- Danciul** în sfatul domnesc 1432 v. Iarciul.
- Danciul** în sfatul domnesc 1482—1500 v.
Danciul Craiovescul.
- Danciul** schimbă parte din Corneni pentru
părți în Blagodești (1489) 215.
- Danciul**, slugă domnească, stăpîn în Iași
(1485) 194.
- Danciul**, stăpîn cu imunități în Mîrșa și Șchei
(1451) 105.
- Danciul**, țigani boierești (1469, 1480) 135,
170.
- Danciul**, țigan m-resc (1496) 268.
- Danciul** <Craiovescul> (Gogoșe), fratele lui
Barbu, Pirvu și Radul, stăpîn cu imuni-
tăți în Bogdăneștii de la Codmeana,
Brîncoveni ș.a., ctitor al m-rii Bistrița
(1482... 1500) 227, 242, 246, 247; drept
de a face slobozie la Potel 242;
în sfatul domnesc: mare stolnic (1482—
1488) 181, 184—187, 189, 190, 192—195,
198, 201, 204—206, 209—212; mare comis
(1489—1500) 214—222, 224, 226—230,
233, 234, 236—241, 243—245, 247—249,
251, 253, 254, 257, 266, 268, 270, 274,
275, 278, 283, 285—288, 290, 291—295,
297, 299, 302, 303, D, IV; ispravnic
187; erori: Deatco comis 247, stolnic
(1491...) C.
- Danești v. Dănești**, sat.
- Danil**, popă demestig, martor la danie făcută
m-rii Govora (1495) 252.
- Daniil** Critopulos, v. Antim, mitropolit.
- Danișor**, martor în sfatul domnesc (1392) 17.
- David v. Ștefan** a lui Has David.
- David**, egumen al m-rii Dohiaru (1490) 223.
- David**, stăpîn cu imunități în Modruzești și
Crăpești (1429) 65.
- David**, via lui de la Cîrstiani (1498) 285.
- *Dăbăcești** pe Jaleș (Dabacești, Dabăcești),
sat <Runcu, r. Gorj>, părți cu nuci întă-
rite cu imunități m-rii Tismana 7, 8,
14, 16.
- Dădilești**, sat <probabil Didilești, r. Gorj>,
parte întărită lui Radoslav ș.a. 122.
- Dănești** (Danești), sat <Dăneasa, r. Drăgă-
nești-Olt, j. Olt>, întărit cu imunități
m-rii Cutlumuz 151, 297.
- Deadiul** (Dediul) (1483... 1494), în sfatul
domnesc: spătar 187, 247; probabil același:
Deadiul, ban, cercetează pricinile m-rii
Tismana (1491) 228.
- Deadiul**, țigan boieresc (1492) 230.
- Dealul** (Deal), m-re <or. Tîrgoviște>, sate,
vii, bălți, stupini, imunități 72, 102,
<146>; drept de a lua dușegubine și
gloabe <146>.
- Dealul Mare**, podgorie <Valea Călugărească,
r. Ploiești>, sat de la ~ 66.
- Dealul Oltului**, deal în hotarul Coteanei
<r. Slatina, j. Olt> 84.
- Deatco**, ban, <din Izvorani>, (1486—1494);
în sfatul domnesc ban (1494) 247; cu
sarcini domnești 197, 228; probabil același:
Deatco, paharnic (1475... 1500) schimbă
Izvoranii cu domnul 241; în sfatul dom-
nesc paharnic (1475—1476) 148, 150, 152;
sarcină domnească 259.
- Deatco comis v. Danciul Craiovescul.**
- Deatco**, fiul jupanului Roman, stăpîn în
Româneștii-pe-Jiu, Balomirești ș.a. 199.
- Deatco**, jupan, fiul lui Deatco stolnic și
nepotul lui Radu Trămîndan, stăpîn în
Descuperești și Cornățel (1492, 1499)
234, 294.
- Deatco**, jupan, martor la danie făcută m-rii
Cutlumuz (1398) 19.
- Deatco paharnic v. Deatco ban.**
- Deatco** (Detco), stolnic, tatăl jupanului Deatco
(1463... menț. 1499) 294; în sfatul
domnesc stolnic (1463—1469) 122—125,
127, 129—133, 136.
- Dediul v. Deadiul.**
- Dejani** (Dejanul, Dijani), sat <r. Făgăraș>,
hotare III; părți cu moară, grădini,
finețe, uliță și munte, întărite cu imunități
boierului Stanciul Mailat Dejanul III,
III.
- Dejeanul**, pîriu la Dejani <r. Făgăraș> III.
- *Descuperești**, sat <lingă Mănăstirea r. Olte-
nița, j. Ilfov>, întărit cu imunități lui
Staico logofăt din Ruși 234.
- Deșul v. Gura Deșului**, sat.
- Detco v. Deatco.**
- Didilești v. Dădilești**, sat.
- Didrih** (Didrih), sat <Dridu r. Urziceni, j.
Ilfov>, mori domnești, întreținute de
satele învecinate, întărite m-rii Snagov
127, 179; act domnesc scris în ~
137.
- Diia**, fiul lui Rădiniță, vinde via sa (1495)
254.
- Diia**, jupan în sfatul domnesc (1464...
1469) 124, 130, 135.
- Diicul**, ban, sarcină domnească pentru m-rea
Tismana (1491) 228.
- Diiu** vad v. Calafat, vamă și țîrg.
- Dija**, țigan m-resc (1491, 1494) 246, 247.
- Dijani v. Dejani**, sat.
- Dijanul v. Stanciul Dijanul.**
- Dima**, țigan boieresc (1469) 135.

- Dimitru, Dimitrie, Dumitrie, Dumitru:
Dimitru, boier <din Clănești>, vărul jupanului Birta Pătru, stăpîn cu imunități în Birtcovești, Tilicești ș.a. (1483) 189.
 — **Dimitrie**, episcop al Transilvaniei, trimite locțiitor în Țara Românească (1369) 3.
 — **Dimitru** din Maniaci, boieri cu imunități în Poenile-Vărbilăului, Izvoranii ș.a. (1429) 66.
 — **Dumitru**, jupan, fratele lui Stanciul comis, stăpîn în Brănești, se înfrățeste cu Danciul comis Craiovescul (1491) 227.
Dimitru, mare logofăt în sfatul domnesc (1463...1471) 122—125, 127, 129, 130, 138, 139; probabil același; **Dimitru** (Dimitrie, Dumitru, Dumitru Bucur), mare spătar în sfatul domnesc (1437...1456) 81—87, 89, 91, 93—95, 98, 101, 103, 104, 108, 110—113, III.
Dimitru (Dumitru), mare paharnic în sfatul domnesc (1489—1498) 216—222, 224, 226—230, 233, 234, 236—238, 240, 241, 243—245, 247—249, 251, 253, 254, 257, 266, 268, 270, 274, 275, 278, 283.
Dimitru, partea lui în Cîrbești (menț. 1495) 257,
 — **Dumitru**, popă eclisiarh, ispravnic (?) în act domnesc (1497) 275.
Dimitru, portar în sfatul domnesc (1494) 249.
 — **Dumitru**, slugă domnească, stăpîn cu imunități în Ciurilești, Balomirești ș.a. (1430) 68.
Dimitrie, **Dimitru**, **Dumitru** spătar 1437...1456, v. **Dimitru** mare logofăt.
Dimitrie spătar 1482 v. **Dimitrie Ghizdavăț**.
Dimitru, țigan m-resc (1496) 268.
Dimitru Bucur v. **Dimitru** logofăt.
Dimitrie Dabăcescu (**Dimitru** Dabăcescu, **Dimitru** ~), dăruiește partea lui din Dăbăcești m-rii Tismana (menț. 1387...) 8, 14, 16.
Dimitru Ghizdavăț (**Dimitri**, **Dimitru**, **Dumitru**, **Dumitru Ghizdavăț**) (1475...1486) cu sarcini domnești, ban 197; în sfatul domnesc: stratornic (1475—1476) 148, 150—153; paharnic (1477) IV; jupan (1482, 1485) 179, 194; ispravnic 191; probabil același: **Dimitru**, spătar în sfatul domnesc (1482) 181.
 * **Dinovo**, sat <probabil r. Oltețu, j. Vilcea>, parte întărită cu imunități jupanului Ticuci 170.
Dionisie, ierodiamon, martor la danie făcută m-rii Govora (1495) 252.
Dionisie, mare vistier și comite de Pojon (1247) I.
Dilban, cumpără parte în muntele de la Andrian <Dilbanu> (1468) 132.
Dimbova, sat <r. Gorj>, întărit cu imunități slugii domnești Stoica ș.a. 68.
Dimbovița v. **Cetatea Dimboviței**.
Dimbovița, riu, sat pe ~ 109.
Dimbrovnic, riu <Dimbovnic, afluent al Neajlovului>, sat pe ~ 105.
- Dîrstor**, cetate <Silistra>, în titulatura domnului Țării Românești 28, 32, 34, 35, 38, 45, II; chefală din ~ 28; vamă 162.
Doamna v. **Vama Doamnei** vamă.
Dobă v. **Nan Udobă**.
Dobca v. **Ianus de Dobca**.
Dobca, sat <Dopca, r. Rupea, j. Tîrnava-Mare>, întărit de Vladislav voievod rudei sale Ladislau de Dobca 5.
Dobra, soția jupanului Ticuci, înzestrată de Basarab cel Tânăr în Bălești ș.a. (1480) 170.
Dobre, închină partea lui din Băleni jupanului Bran (menț. 1492) 229.
Dobre Runceanul, vinde în Cornățel și Descoperesti (1492) 234; v. și **Dobrița**, jupan.
Dobrinești din jud. Vlașca, sat, găleți întărite m-rii Rîncăciiov 285.
Dobrița v. **Voico Dobrița**.
Dobrița, jupan, nepotul lui Chirtoș, stăpîn în Runc și înfrățiți peste Ruși, Racovița ș.a. (1492) 230, v. și **Dobre Runceanul**.
 * **Dobrocești** din jud. Pădureților, sat <probabil lângă Budișteni, r. Găești, j. Muscel>, găleți întărite m-rii Rîncăciiov 285.
Dobromir, boier, stăpîn cu imunități în Criva de la Mehedinți, Rusănești ș.a. (1483) 184.
Dobromir, cumpără în Vilculeștii de la Coșuștița (1486) 198.
Dobromir, jupan în sfatul domnesc (1429) 64.
Dobromir, întărit peste parte din Cincul și din muntele Andreianu (1493) 238.
Dobroșești (**Dobrușești**), sat <Snagov r. Răcari, j. Ilfov>, întărit cu imunități m-rii Snagov 95, 127, 179.
Dobrotă din Hraborești (1497) 278.
Dobrotă, jupan <tatăl lui Mileț vistier> în sfatul domnesc (1424...1429) 52, 56, 63, 64, 66.
Dobrotă, slugă domnească, fratele lui Dragul, stăpîn în siliștile Murtășești, Meianți ș.a. (1469) 134.
Dobrotin, sat <probabil Dobrotineț c. Curtișoara, r. Slatina, j. Olt>, întărit cu imunități lui Milco stolnic 217.
Dobrovoe, partea lui din Ohaba, dăruită de domn m-rii Tismana (menț. 1483) 186.
Dobrul, fiul lui Mințică, vinde parte în Vrabeți (1487) 204.
Dobrul, vînd părțile lor din Groșani (1492...) 232; probabil același: **Dobrul**, cu parte în Ubîrșia de la Bratîlov (1486) 197.
Dobrușa, sat <r. Drăgășani j. Vilcea>, întărit cu imunități slugii domnești Rutaș ș.a. 83.
Dobrușești v. **Dobroșești**, sat.
Dode, țigan m-resc (1494) 246 247.
Dohiar v. **Athos**, m-ri.
Dohoreț v. **Cazan** ~, **Stanciul** ~ și **Stoica Dohoreț**.

- Dodănești**, moșie întărită m-rii Tismana 269.
- Dolofan**, spătar în sfatul domnesc (1481) 177.
- Domentian**, egumeni ai m-rii Snagov (1441) 95; (1487) 205.
- ***Domneștii de la Jilț** (Seliștea Domneștilor), sat și seliște <lingă Scorosușu r. Strehaia, j. Gorj>, întărit lui Lihul ș.a. 141; întărit slugii domnești Minea ș.a. 188.
- Domnești**, vale la muntele Zîrna <r. Făgăraș>, III.
- Don v. Mihai Don**, secretar.
- Don Luca Supil**, în sfatul domnesc (1452) III.
- Don Todor Stănescul v. Tudor**, jupan.
- Dopca v. Dobca**, sat.
- Dorotei**, catigumen, duhovnic al domnului (1369) A.
- Dorotei**, egumen al m-rii Cozia (1495) 252.
- Dorotei**, egumen al m-rii Govora (1488... 1499) 210, 220, 225, 251, 268, 280, 283, 289, 290, 293.
- Dorotei**, egumen al m-rii Licura (1440) 91.
- Doseni**, v. **Giosani**, sat.
- Drag**, stăpîn cu scutiri în Ponor (1459) 118.
- Draghislav**, slugă domnească, întărită în Precenu-de-Sus (1494) 250.
- Draghici Udrișu**, v. **Dragomir al lui Manea**.
- Dragoe**, boier, stăpîn cu imunități în Drăgoești, Cervenîța ș.a. (1483) 184.
- Dragoe**, partea lui în Brativoești (menț. 1487) 204.
- Dragoi**, gramatic domnesc, tocmelnic <la Micești> (1487) 208.
- Dragole**, fiica lui Stănilă, stăpînă în Broșteni, Vrabeți ș.a. (1487) 204.
- Dragomir**, ban, cu sarcină domnească pentru m-rea Tismana (1491) 228; v. și **Drapnmir Izvoranul**
- Dragomir**, boier, stăpîn în Lăngești, Aninoasa Ragul ș.a. (1437) 86.
- Dragomir**, comis în sfatul domnesc (1424) 52, 56.
- Dragomir**, cumpără în Vîlculeștii de la Coșuștița (1486) 198.
- Dragomir** din Brănești în sfatul domnesc (1451) 102.
- Dragomir** de la Segarcea, jupan în sfatul domnesc (1415) 38.
- Dragomir**, grămatic, scrie acte domnești (1445... 1452) 99, 105, 108.
- Dragomir**, închină partea lui din Mihoveni lui Drăghici al lui Stoica <din Mărgineni> (menț. 1485) 195.
- Dragomir**, înfrățit cu Stanciul Mailat Dejanul, stăpîn cu imunități în Săsciori, Sebiș, Dejani ș.a. (1452—1453) 111, III.
- Dragomir**, întărit în Topolnița, fratele lui Stanco (1466) 130.
- Dragomir** paharnic v. **Dragomir** stratornic.
- Dragomir**, partea lui din Ohaba, dăruită de domn m-rii Tismana (menț. 1483) 186.
- Dragomir**, popă, scrie act de danie (1495) 252.
- Dragomir** postelnic v. **Dragomir**, stratornic.
- Dragomir**, slugă domnească, cumpără parte în Negoești (1454) 112.
- Dragomir**, slugă domnească, fratele lui Albul, stăpîn cu imunități în Merișeni, Bațcov ș.a. (1428) 58.
- Dragomir**, slugă domnească, fratele lui Slav, întărit în Trestioara și Gura Jilțului (1498) 286.
- Dragomir**, slugă domnească, fratele lui Vrabeț, stăpîn cu imunități în Padeș, Roșia, Vădeni ș.a. (1465) 129.
- Dragomir**, slugă domnească, stăpîn cu imunități în Corăești, Urboești ș.a. (1437) 83.
- Dragomir**, slugă domnești, stăpîn cu imunități în Săseni, Petriceana ș.a. (1393) 18; v. și **Dragomir** Ruhat.
- Dragomir**, slugă domnească, stăpîn cu imunități în Săseni, Boișoara ș.a., nepotul lui **Dragomir** Ruhat (1451) 103.
- Dragomir**, slugă domnească, stăpîn cu imunități în Zăvideni și Jugor (1478) 160.
- Dragomir**, stăpîn în Dejani v. **Dragomir**, înfrățit.
- Dragomir**, stăpîn în Pîrșani (1490) 224.
- Dragomir** mare stolnic (1475... 1483), stăpîn de țigani 185; în sfatul domnesc (1475... 1476) 148, 150, 152, 153.
- Dragomir** mare stolnic (1494—1500) v. **Dragomir** Izvoranul.
- Dragomir**, stratornic în sfatul domnesc (1490, 1493—1500) 226, 244, 247—249, 253, 266, 268, 270, 274, 275, 278, 283, 285, 287, 288, 290—294, 297, 299, 302, 303, D; ispravnic 275; probabil același: paharnic <eroare> în sfatul domnesc C.
- Dragomir**, trimis de domn în Transilvania (1480) 167.
- Dragomir**, tatăl lui Petru (menț. 1469) 136.
- Dragomir**, țigan boieresc (1480) 170.
- Dragomir**, vinde împreună cu Carapcin partea lui din Mușatești (1475) 148.
- Dragomir** mare vornic în sfatul domnesc 1463—1465 v. **Dragomir** al lui Manea.
- Dragomir** al lui Berendei, în sfatul domnesc (1432) 73.
- Dragomir** al lui Manea (~ Udriște; Draghici Udrișu și Dragomir al lui Udriște în traduceri) (1447... 1492), în sfatul domnesc (1456... 1492): mare vornic (1463—1465) 122—125, 127, 129; jupan 113, 130—133, 135, 136, 138—140, 142, 143, 145, 148, 150—153, 157, 158, 160, 161, 170, 184—187, 189, 190, 192—195, 198, 201, 204—206, 209—222, 224, 226—230, 233, 234, IV; probabil același: Udriște, jupan în sfatul domnesc (1482) 181 și: **Dragomir**, vornic nepotul lui Vladislav voievod donator la Meteore (1447) B.
- Dragomir** Izvoranul (**Dragomir**, Izvoran, Izvoranul), mare stolnic în sfatul domnesc, (1496—1500) 266, 268, 270, 274, 275, 278

- 283, 285—288, 290—294, 297, 299, 302, 303, D și în (1491 ...) C; v. și **Dragomir ban**. **Dragomir Ruhăt**, stăpîn cu imunități în Gura Deșului, Săseni, Boișoara ș.a. (1451) 103; v. și **Dragomir**, slugi domnești.
- Dragomir Țacal**, jupan în sfatul domnesc (1457—1459) 115, 117, 118.
- Dragomir Udriște v. Dragomir al lui Manea**. **Dragomirești de la Dimbovița**, sat <în orașul București>, întărit m-rii Bolintin 109.
- Dragoslav**, partea fiilor lui în Tîrseni (menț. 1497) 274.
- Dragoslav**, partea lui în Dușești (1472) 140.
- Dragoslavele**, sat <r. Muscel>, schilieri 183.
- Dragoș**, popă, vinde partea sa din Topolnița (1466) 130.
- Dragota**, jupan în sfatul domnesc (1409) 35; probabil același: **Dragotă**, martor în zapis (1412) 36.
- Dragotă**, slugă domnească, stăpîn în Murtășești, Meianți, Bărboșii de la Jilt ș.a. (1469) 134.
- Dragul**, boier, stăpîn în Drăgotești, Cervenița ș.a. (1483) 184.
- Dragul**, boier, stăpîn în Criva de la Mehedinți, București ș.a. (1483) 184.
- Dragul**, slugă domnească, întărit în Precenude-Sus (1494) 250.
- Dragul**, slugă domnească, stăpîn în Murtășești, Meianți ș.a. (1469) 134.
- Dragul al lui Manea v. Dragomir al lui Manea**. **Dragușin Orbul**, fiul lui Cancio, martor (1412) 36.
- Drajevți**, sat <R. F. S. Jugoslavia>, dăruit m-rilor Vodița și Tismana de Ștefan despotul Serbiei 31.
- Drăculea v. Vlad Dracul**.
- Drăgan v. Stan Drăgan**.
- Drăgan**, în sfatul domnesc: vistier (1389 ...) 11; ban (1390 ...) 12, 15; v. și **Drăgoi**.
- Drăgan**, slugă domnească, întărit în Precenude-Sus (1494) 250.
- Drăghici**, fiul lui Cîrjeu, stăpîn în Recica lui Dabul ș.a. (1494) 249.
- Drăghici**, fiul lui Drăghici al lui Stoica vornic <din Mărgineni>, stăpîn în Negovani (1498) 282.
- Drăghici**, jupan în sfatul domnesc (1421) 48.
- Drăghici**, paharnic fiul lui <Gherghina pîrcălab>, în sfatul domnesc (1500) 302.
- Drăghici al lui Stoica** (Drăghici, Drăghici, ~ Stancef, ~ Stoicovici, Dreghici Stancof, ~ Vintilescul) <din Mărgineni>, jupan, fiul lui Stoica și tatăl lui Stoica, Neagoe și Drăghici, stăpîn în Corneni, Negovani ș.a. (1471 ... 1500, menț. 1498) 195, 201, 215, 282; danii m-rii sale de la Cricov 201; în sfatul domnesc: stratornic (1471—1473) 138—140, 142, 143; spătar (1475—1476) 148, 150, 152, 153; mare vornic (1482, 1493—1495) 181, 243—245, 247—249, 251, 253, 254; fost vornic (1483, 1484) 184—187, 189, 193; jupan (1484 ... 1497) 192, 194, 195, 198, 204, 206, 209—211, 216—222, 224, 226—230, 233, 234, 236—241, 266, 268, 270, IV.
- Drăgoi**, ban, martor la danie (1398) 19; probabil același: **Drăgoi**, tatăl lui Drăgoi (menț. 1457) 115; v. și **Drăgan**.
- Drăgoi din Făcăeni**, hotarnic la Săpatul (1467) 131.
- Drăgoi**, fiul lui Drăgoi, vinde Troianestii și Giurgenii (menț. 1457 ... 1488) 115, 150, 161, 212; probabil același: **Drăgoi al banului**, jupan în sfatul domnesc (1431) 72.
- Drăgoi (Drăgoiu)**, grămătic domnesc, jupan (1481 ... 1495), scrie acte domnești 178, 189, 203, 221, 238; cu sarcină domnească 208.
- Drăgoiu**, întărit în Cincul și în muntele Andreianu (1493) 238.
- Drăgoi**, slugă domnească, stăpîn cu imunități în Valea Su ... (1428) 60.
- Drăgoi tatăl lui Drăgoi v. Drăgoi**, ban.
- Drăgoi**, vinde lui Stanciul comis satele Sîrbii și Neguleștii (1499) 291.
- Drăgoi al Banului v. Drăgoi**, fiul lui Drăgoi.
- ***Drăgotești de la Gura Coșuștei**, sat <lingă Crăguete, r. T. Severin, j. Mehedinți>, parte întărită cu imunități boierului Batie 184.
- Drămni pe Mlava**, sat <R. S. F. Jugoslavia>, întărit m-rilor Vodița și Tismana de regele Ungariei, dania cneazului Lazăr 62, 97.
- Dridu v. Didrih**, sat.
- Drumul Slatinii**, drum, sat pe ~ 84.
- Duca din Greci**, jupan în sfatul domnesc (1450 ... 1469) 101—103, 115, 122—125, 127, 129, 131—133, 135.
- Dude**, dăruiește parte m-rii Cozia (menț. 1388) 9.
- Duhovți**, sat <R. S. F. Jugoslavia>, dăruit m-rilor Vodița și Tismana de Ștefan despotul Serbiei 31.
- Dumitru v. Dimitrie**.
- Dunărea**, fluviu, hotar 275, IV; vârtejul de la Porțile de Fier 6—8, 14—16, 22, 47, 53, 62, 89, 97, 124; bălți, girle, privaluri la ~ 28, 48, 49, 56, 131, 146; sate pe ~ 1, 17, 20, 62, 89, 97, 260; vămi 6—8, 14, 16, 89, 97, 124, 182; pescării dăruite Cavalerilor Ioaniți de regele Ungariei 1; pescării și pește dăruit m-rii Tismana 6—8, 14, 16, 22, 47, 53, 62, 89, 97, 124; v. și Podunavia.
- Durduca v. Dan vornic**.
- ***Dușești**, sat <lingă Ceauru, r. Gorj>, dăruit cu imunități m-rii Tismana de Mircea cel Bătrîn 22, 53, 89.
- Dușești**, sat, parte întărită lui Vilcan ș.a. 140.
- Dușman**, slugă domnească, înfrățit de vărul său Opriș în Vîrloni (1469) 133.
- Dvorsca**, sat <Zvorsca, r. Caracal, j. Romanați>, întărit slugii domnești Bîrul 216.

E

- Eftimie, egumen al m-rii Hilandar de la Athos (1498) 284.
 Eftimie (Evtimie), egumen al m-rii Snagov (1478, 1482) 179; martor 157.
 Evtimie, stareț al m-rii Dohiaru de la Athos (1490) 223.
 Elena, fiica lui Arca, stăpînă în Ciocadea, Topșa ș.a. (1484) 191.
 Elhov, județ, parte din vămășie dăruită m-rii Snagov 179.
 Elhovăț, sat, întărit cu imunități m-rii Tismana 155; v. și Elhovița, sat.
 Elhovița, sat <Ilovița, r. T. Severin>, dăruit de Vladislav voievod m-rii Vodița și întărit cu imunități m-rii Tismana 22, 53, 62, 89, 97, 124, 155; v. și Elhovăț, sat.
 Elovița, pîriu 24.
 Elovnița v. Ialovnița, riu.
 Emeric, rege al Ungariei <1196—1204> (menț. 1372) 5.
 Ercea v. Hercea, sat.
 Eremia v. Ieremia.
 Ermon, vinde parte cu crivină în Ermonești (menț. 1483) 189.
 Ermonești, sat <probabil Iormănești r. Strehaia, j. Mehedinți>, părți cu crivină întărite cu imunități jupanului Birta Pătru 189.
 Eupraxia, monahia, mama lui Vlad Călugărul, în pomelnice (menț. 1492 ... 1495) 202, 231, 263.
 Evtimie v. Eftimie.
 Ezer, m-re <Iezer c. Cheia, r. R. Vilcea>, egumen 252.

F

- Farcaș, cnezatul lui (1247) 1.
 Faur Mihaiu de la Someș (1431) 72.
 Făcăieni (Făcăiani), sat <r. Fetești, j. Ialomița>, loc de încărcare al peștelui din bălțile m-rii Cozia 131.
 Făcețelul, sat <probabil Făgețelul, r. Tîrговиște, j. Dimbovița>, întărit cu imunități jupanului Stance 148.
 Făgăraș, cetate <orașul Făgăraș>, căpitan de ~ 13.
 Făgăraș, pîriu la Simbăta-de-Sus <r. Făgăraș, j. Făgăraș>, întărit slugii domnești Roman ș.a. 80.
 Făgăraș (Fagaraș, Țara Făgărașului), țară 152; în titulatura domnului Țării Românești 3—5, 15, 23; v. și Amlașul și Făgărașul; țară nou dobîndită 5;
 sate din ~: 4, 5, 13, 15, 23, 111; v. și Apele Calde, Arpanea, Arpașul-de-Jos, Bătlani, Cîrța, Cîrțișoara, Cetate, Copăcel, Cuculata, Dejani, Dobca, Huhurezi, Iași, Ludîșor, Mărgineni, Mîndra, Săsciori, Simbăta-de-Sus, Scorei, Porumbacul, Rîușorul, Șebeș, Șercaia, Șinca, Trifești, Ucea, Venețe, Viștea-de-Jos, Viștea-de-Sus, Voila, Voivodeni, sate și Cîrța, m-re.
 Făgărășanul v. Coman Făgărășanul.
 Făgețelul, v. Făcețelul, sat.
 Fărcăești, sat <r. Gorj>, parte cu moară întărită m-rii Tismana 124, 221, 228; parte întărită slugii domnești Mînea 188; probabil aceiași: Fălcănești, sat, întărit m-rii Tismana 269.
 Fătul, slugă domnească, stăpîn în Murtășești, Meianți, Bărboșii de la Jilț ș.a. (1469) 134.
 Feketig, dăruit de regele Ungariei Cavalerilor Ioaniți 1.
 Fiiat, întărit peste parte în Ubirșia de la Bratilov (1486) 197.
 Filos, logofăt în sfatul domnesc (1392) 17.
 Fima, fiica jupanului Pîrvu, stăpînă în Cornățel și Descoperești (1492) 234.
 Fintea, boier, stăpîn cu imunități pe Argeșel, pe Elhovița ș.a. (1401 ...) 24.
 Fistruia, țigan boieresc (1469) 135.
 *Fintina Fagului, sat <probabil r. Slatina, j. Olt>, întărit lui Milco stolnic 217.
 Fintinele, sat <probabil r. Mizil, j. Buzău>, părți întărite jupanului Chicoș 292.
 *Fintinele, sat <probabil lângă Budieni r. Gorj> 240.
 Fircea, jupan, fratele lui Vladul spătar, așezat în Bădeni (1494) 245.
 *Floci, <oraș> <Piua Petrii, r. Fetești, j. Ialomița>, pîrcălabi; pîrgari; pricină pentru balta m-rii Cozia 131; vamă 69.
 Florea v. Vilcsan al lui Florea.
 Florescul v. Vintilă Florescul.
 Florei la Preasnop (Florea), munte <r. Cîmpina, j. Prahova>, întărit cu imunități, gloabe și dușegubine m-rii Snagov 95, 127, 179.
 Florești, sat, act domnesc scrie în ~ 154.
 Folești, sat <r. Horezu, j. Vilcea>, întărit cu imunități slugii domnești Stan 110.
 Fonești (?), sat 67.
 Frăluț v. Stanciu Frăluț.
 Frăsinet, sat, parte întărită cu imunități jupanului Fintea ș.a. 24.
 Frățilă din Mărășești, martor (1486) 197.
 Frățilești, sat <r. Fetești, j. Ialomița> 131.
 Frederik III, împărat german <1440—1493>, carte dată de ~ (menț. 1477) IV.
 *Fringhișești (Frengehești), sat <lângă Independența, r. Ploiești, j. Prahova>, întărit cu imunități m-rii Snagov 61, 95, 127, 179; v. și Voinejești, sat.

Furcă, clucer (1469, menț. 1492), tatăl lui Radu clucer 234, 249; clucer în sfatul domnesc 135, 136.

Furdui în sfatul domnesc: spătar (1469, 1471) 135, 138; mare logofăt (1473) 143, 145.
Fusea v. **Stanciul Fusea**.

G

Gal, episcop al Transilvaniei, în bula regelui Ungariei (1247) 1.

Gal, jupan, dăruiește satul Pulcovți m-rii Strugalea (menț. 1409) 35; v. și **Golea**.

Galeș, vornic, în sfatul domnesc (1461) 120.

Galian v. **Stoica** al lui **Galian**.

Galiția, ducat 1.

Ganea, partea lui în Micești, tatăl lui Bănie (menț. 1481) 178.

Ganea Taurul v. **Neag Taurul**.

Gari v. **Ivan** cu casa lui.

Gavalin, unchiul sau bunicul lui Tudoran din Tîrgoviște (menț. 1424) 52.

Gavanești pe **Teleorman**, sat <Găvănești, r. Alexandria, j. Teleorman>, întărit cu imunități lui Barbu 105.

Gavriil, ieromonah de la m-rea Sf. Nicolae de la Athos, vine în Țara Românească după milostenii (1500) 298.

Gavriil, popă <egumen al m-rii Cozia> (1388—1389), orînduirea lui 9; martor 10.

Găești din jud. Vlașca, sat <or. Găești, j. Dimbovița>, gălețile domnești de grîu și orz întărite m-rii Rîncăcirov 285.

Gănești (Cănești), sat <probabil r. Oltețu, j. Vilcea>, parte întărită cu imunități jupanului Ticuci 170.

Găojani între Boșoare, sat <Găujani, r. R. Vilcea, j. Argeș>, dăruit cu imunități boierului Dragomir Ruhât ș.a. 103.

Gărdanul v. **Grădanoviți**, sat.

***Găureane**, sat <lingă Negești, r. Pitești, j. Argeș>, întărit cu imunități boierului Voinea ș.a. 86.

Găvănești v. **Gavanești**, sat.

Genune (Jănune, Jenune), vamă <Ciineni r. R. Vilcea>, întărită m-rii Cozia 37, 56, 77, 96, <107>, 150, 161, 212; întărită m-rilor Cozia și Codmeana 49; v. și **Turnu Roșu**.

Gheagheu, sat <probabil Ghighiu or. Ploiești>, părți întărite lui One 138.

Gheorghe, slugă domnească, stăpin cu imunități în Padeș, Roșia ș.a., fratele lui Vrabeț (1465) 129.

***Gheorgova** (Giurgiu), sat <lingă Călmățuiul, r. T. Măgurele, j. Teleorman>, întărit cu braniște și imunități m-rii Cutlumuz 151, 214.

Gheorgim, egumen al m-rii Tismana (1444) 97.

Gherghi cu casa <familia> lui din Tîrgoviște, întărit m-rilor Cozia și Codmeana (1417) 39; v. și **Gherghe Obraz**.

Gherghe, fiul lui Ștefan martor (1485) 196; probabil același: **Gherghe**, tatăl lui Oprea pîrgar din Rimnic (1495) 252.

Gherghe Afumatul cu casa <familia> lui din Tîrgoviște, întărit m-rilor Cozia și Codmeana (1424) 52.

Gherghe Obraz, cu casa <familia> lui din Tîrgoviște, întărit m-rilor Cozia și Codmeana (1424) 52; v. și **Gherghi**.

Gherghe Paramali, cu casa <familia> lui din Tîrgoviște, întărit m-rilor Cozia și Codmeana (1417 ...) 39; v. și **Gherghe Afumatul**.

Gherghina, pîrcălab <din Nucet, unchiul lui Radu cel Mare> (1458 ... 1495) 258; în sfatul domnesc: mare comis (1458 ... 1461) 117, 118, 120; jupan (1478) 158.

Gherghina, logofăt (1421), în sfatul domnesc 49; scrie act domnesc 48; probabil același: **Gherghina**, paharnic în sfatul domnesc (1415) 38.

Gherghița, tîrg <r. Ploiești, j. Prahova>, acte domnești scrise în ~ 110, 112, 138, 141, 142, 153, 179; vamă 69.

Gherman, proegumen al m-rii Filoteu de la Athos, vine în Țara Românească după obroc (1487) 202.

Ghermănești (Ghermanești), sat <r. Răcari, j. Ilfov>, părți întărite cu imunități m-rii Snagov 95, 127, 179.

Ghervasie, popă de la m-rea Zografu, venit în Țara Românească (1433) 74.

Ghigheu v. **Gheagheu**, sat.

Ghinea, pitar în sfatul domnesc (1392) 17.

Ghizdavăț v. **Dimitru Ghizdavăț**.

Gilort v. **Tîrgul Gilort**.

Gilort, rîu, sat pe ~ 199.

Giosani, sat <probabil Doseni r. Gilort, j. Gorj>, întărită jupanului Roman ș.a. 199.

***Giurgeani** (Jurjani), sat <lingă Băbeni-Bistrița, r. R. Vilcea>, întărit cu imunități m-rii Cozia 150, 161, 212.

Giurgiu, Cătălui la ~ 17.

Giurgiu (Giurgiu), cetate, loc de vamă <orașul Giurgiu>, scutire de vamă 162; act domnesc scris în ~ 35; v. și **Calea Giurgiului**.

Giurgiu, v. **Gheorgova**, sat.

***Gîndeani** (Ghindeni), sat <Potopinu, r. Caracal, j. Romanați>, întărit cu imunități m-rii Bistrița, dania fraților Craiovești 246, 247.

Gîrbova, munte <r. Cîmpina, j. Prahova>, întărit cu stînitul boieresc și imunități m-rii Snagov 95, 127, 179.

Gîrdea, partea lui în Drăgotești (menț. 1483) 184.

Gîrnița v. **Piscul Gîrniței**.

- Glavaci** (Glavacev, Glavaciog, Glävăciov), m-re <Glavacioc r. Găești, j. Vlașca>, sate, braniște, găleți domnești, imunități 94, 241, 256; egumeni 241, 256; acte domnești scrise în ~ 197, 227, 256, 267, 293.
- Gligor** (Gliga), stăpîn în Recica lui Dabul, Gulie și la balta lui Cîrjeu (1494, menț. 1499) 249, 291.
- * **Glod** (Glodul), sat <or. Băile-Govora, r. R. Vilcea>, 210, 233; răscumpărat de Radul cel Mare și redăruit cu imunități m-rii Govora 290.
- Godea**, slugă domnească, stăpîn cu imunități în Mărgineni (1437) 81.
- Godea**, slugă domnească, stăpîn cu imunități în Godeni (1461) 120.
- Godeni**, sat, întărit cu imunități slugilor domnești Bire și Godea 120.
- Godinești**, sat <r. Gorj>, întărit cu imunități m-rii Tismana, fost al lui jupan Cîrstea 186, 240.
- Goe din Fcăieni**, hotarnic (1467) 131.
- Goia**, slugă domnească, întărit în Mihoveni (1485) 195.
- Golea**, jupan, martor (1425) 57; v. și Gal.
- Golești**, sat <probabil r. Găești, j. Muscel>, dăruit cu imunități slugilor domnești Badea, Vlaicu și Radul 108.
- Golești**, sat <r. R. Vilcea, j. Argeș>, dăruit cu imunități m-rii Cozia de Alexandru Aldea 73; dăruit (?) cu imunități jupanului Ticuci de Basarab cel Tânăr 170.
- Golin v. Stoian Golin**, stolnic.
- Gora**, Sfînta Gora Athona v. Athos.
- Gorcea v. Radul al lui Borcea**.
- Gorga**, stăpîn în Bădeni, unchiul lui Vladul spătar (1494) 245.
- Gorj v. Jiul de Sus**, județ.
- Gornovi**, sat <probabil Gornovița, r. T. Severin, j. Mehedinți> 198.
- * **Gorua**, sat <probabil lîngă Negomiru, r. Gorj, j. Mehedinți>, întărit slugii domnești Minea ș.a. 188.
- Gostei cel Negru** în sfatul domnesc (1409) 35.
- Gostiești v. Costești**, sat.
- Govora**, m-re <r. R. Vilcea>, rezidirea bisericii de Radul cel Mare 266, 268, 273; sate, rumâni, vii, vinărici, munți, păduri, bălți, pește, imunități 196, 210, 220, 225, 233, 248, 251, 252, 266, 268, 283, 289, 290, 293, 303; țigani 267, 268; mori 220, 268; vama Runcului 303; egumeni 196, 210, 220, 225, 233, 248, 251, 252 (?), 268, 280, 283, 289, 290, 293.
- Govora**, munte <j. Vilcea>, întărit slugilor domnești Cîrstea. Cîrstian ș.a. 296.
- Govoreanul v. Iosif Govoreanul**.
- Gradislav** (Vladislav), egumen, în sfatul domnesc (1392) 17.
- Gramă v. Radul Gramă și Vladul**, grămătic.
- Gramatogu**, stolnic în sfatul domnesc (1477) IV.
- * **Grădanoviți** (Gărdanul), sat <lîngă Cîrneți r. T. Severin, j. Mehedinți>, dăruit cu imunități m-rilor Cozia și Codmeana de Mircea cel Bătrîn 20, 49, 56, 77, 96, 107.
- Grădiștea** (Gradiștea, Grădișta), sat <r. Mizil, j. Buzău>, întărit cu imunități m-rii Snagov 127, 179.
- Grădiște**, sat <r. Oltețu, j. Vilcea>, întărit lui Stănilav și lui Cîrstea birarul 219.
- Greci**, sat <probabil r. Urziceni>, întărit cu imunități jupanului Mihail din Ruși 135.
- Greci**, sat 129.
- Grecii Călugărești**, sat <probabil Greci, r. Slatina, j. Olt>, întărit cu imunități m-rii Cutlumuz 151, 214.
- Grecia, greci**, țară 1; sare exportată în părțile ~ 1.
- Grigore**, logofăt (1797) 121.
- Groape**, top. la Dejani <r. Făgăraș> III.
- * **Groșani** (Groșeni, Groși), sat <Vinăta, r. Gorj>, părți întărite cu imunități m-rii Tismana 16, 232, 237; probabil același: Groși, parte întărită lui Stăit, Marceș ș.a. 197.
- Groza Moldovan** în sfatul domnesc (1391) 15.
- Grozav**, înfrățit în Uești (1498) 288.
- Grozăvești**, sat <în or. București> 234.
- Grozea**, din Groșeni, tatăl lui Dobrul (menț. 1492) 232.
- Gruicul Fêtelor**, top. la Voila <r. Făgăraș> 93.
- * **Gugești**, sat <probabil Brădeanca, r. Făurei, j. Brăila>, părți întărite jupanului Chioș 292.
- Guia**, în hotarnica Negoștilor 112.
- Gulie**, ocină scoasă cu 24 jurători de slugile domnești Cîrjeu, Dragomir și Gligor 249.
- Gura Bujorăscu v. Bujorești**, sat.
- Gura Deșului**, sat <lîngă Scoica, r. Gilort, j. Gorj>, dăruit cu imunități lui Dragomir Ruhă ș.a. 103.
- Gura Jîltului de la Cîmpul Turcilor**, sat <Jîltu, r. Fîliși, j. Gorj>, întărit slugii domnești Vilcu ș.a. 286.
- Gureș din Frățilești**, hotarnic (1467) 131.
- Guțilă din Runc**, martor (1486) 197.
- Györ**, episcopie <R. P. Ungară> 1.

H

- Hacico** (Hcica) jupan <din Rîmnic>, martor (1485, 1495) 196, 252.
- Hagnov**, oraș <Hagenau> 44.
- Halgaș v. Stoian Halgaș**.
- Hamza**, jupan, unchiul lui Hamza <din Obislav>, (1494, 1496), stăpîn în Mălureni, Călugărești ș.a., danii m-rii Bistrița 247, 264.

- Hamza** <din Obislav>, nepotul lui Hamza jupan, stăpin în Călugărești și Cîmpul-Mare (1496) 264.
- Hanoi** v. **Stanciul Hanoi**.
- Haneș**, **Hanoș** v. **Ciop Haneș**.
- Hanoș**, pîrgar, martor (1425) 57.
- Hanovți**, sat <R. S. F. Jugoslavia>, dăruit de despotul Lazăr m-rilor Tismana și Vodița și întărit de despotul Ștefan 31.
- Hariton**, mitropolit al Țării Românești, <1372—1381>, catigumen al m-rii Cutlumuz (1369) A.
- Hariton**, protopop, vinde cu zapis un cal ș.a. (1412) 36.
- Harsean** v. **Stoica Harsean**.
- Has David** v. **Ștefan a lui Has David**.
- Hasan**, slugă domnească, stăpin în Murtășești, Meianți ș.a. (1469) 134.
- Hașag**, eroare în loc de herșeg 61.
- Hașeg**, țară exceptată din donațiunea regelui Bela către Cavalerii Ioaniți 1.
- Hăgărășul** v. **Amlașul și Făgărășul**.
- Heimond**, episcop de Vaș, în diploma regelui Ungariei (1247) 1.
- Henric** comite de Somoghy (1247) 1.
- Hercea**, sat <Ercea r. T. Severin, j. Mehedinți>, parte cumpărată de la Dobrotă din Hraborești, întărită lui Cîrstian 278.
- Hermeneșele**, pîriu la Dejanî <r. Făgărăș> III.
- Hilești**, sat (?), întărit jupanului Mihail din Ruși 135.
- Hinătești (Hinatești)** pe Rîmnic, sat <Inătești lângă or. Rîmnicul Vilcea>, curte dăruită m-rii Cozia, de Tatul 9; întărit cu imunități m-rii Cozia 17, 25, 56, 77, 96, 107, 150, 161, 212; m-rilor Cozia și Codmeana 49.
- ***Hința (Hințea)**, sat <or. Băile-Govora, r. R. Vilcea>, întărit cu imunități m-rii Govora 210, 233, 268.
- Hințești**, sat <probabil r. Pitești, j. Argeș>, 256.
- Hinșea**, vinde parte în Mănicești (1481) 177.
- Hîrgota**, paharnic în sfatul domnesc (1482—1486) 181, 184—187, 189, 190, 192—195, 198, 201.
- ***Hîrșova (Hîrsomunți, Hîrsomunți)**, sat <lîngă balta Bistreț r. Băilești, j. Dolj>, dăruit cu imunități de Radu voievod m-rii Tismana, 7, 8, 14, 16, 22, 53, 89, 124; v. și **Calugherovschi**.
- Hîrtești**, sat <Hîrtiești, r. Muscel>, întărit cu imunități m-rii Cutlumuz 151, 214; v. și **Strunga Hîrtieștilor**, munte.
- Hodor**, gramatic, scrie act domnesc (1483) 184.
- Hanoi** v. **Stanciul Hanoi**.
- Horezu** v. **Huhurezu**, sat.
- Hraborești**, sat <probabil lîngă Rugi r. Gilort, j. Gorj> 278.
- Hrană (Hrana)**, scrie acte domnești (1495, 1497) 257, 278.
- Hranitul**, grămătic, scrie act domnesc (1486, 1487) 198, 204.
- Hranitul**, spătar, din casa domnească, soțul Margăi, stăpin în Bălești pe Jiu, Budeni ș.a. (1493) 240.
- Hrisumuiți** v. **Hîrșova**, sat.
- Huhurezi**, sat <Hurezu, r. Făgărăș>, parte întărită cu imunități lui Stanciul Dijanul ș.a. 111.
- Huhurez**, sat <Horezu r. Horezu, j. Vilcea>, înfrățire între slugile domnești Roman și Vladul 206.
- ***Huhurez**, sat <lîngă Albota r. Pitești, j. Argeș>, părți întărite m-rii Tutana, după schimb cu Lumotă ș.a. 274.
- Huniade**, v. **Iancu de Hunedoara**.

I

- Iachint**, mitropolit al Ungrovlahiei <1359—1372>, soție (1369) A.
- Iacov**, egumen al m-rii Nucet <Cozia> (1421) 48.
- Iacov**, jupan în sfatul domnesc (1389 ...) 11.
- Iacov**, jupan în sfatul domnesc (1451) 102.
- ***Iacovești** din jud. Pădureți, sat <lîngă Găești, j. Dimbovița>, gălețile domnești de grîu și orz dăruite m-rii Rîncăciuv 285.
- Ialovnița (Elovnița, Ialomnița)**, rîu, bălți de la gura ~ 17, 28, 48, 49, 56, 77, 131, 150, 161, 212; sate pe ~ 29, 49, 72.
- Ianache**, cu casa <familia> lui din Tîrgoviște, întărit m-rilor Cozia și Codmeana (1417, 1424) 39, 52.
- Ianăș (Ianaș)**, grămătic, scrie acte domnești (1482 ... 1488) 181, 188, 195, 197, 210.
- Ianco** v. **Voico**, vornic.
- Iancu de Hunedoara (Ianăș)**, voievod al Transilvaniei (1444); titulatură, întărește satele și bălțile m-rilor Vodița și Tismana, acordîndu-le scutiri pentru comerț 97.
- Iane (Iana)**, țigan boieresc (1494) 246, 247.
- Ianeș** din Iași (1478) 157.
- Ianichie** v. **Ioanichie**, egumen.
- Iano**, martor la danie făcută m-rii Cozia (1425) 57.
- Ianus de Dobca**, magistru, tatăl magistrului Ladislau (menț. 1372) 5.
- Iarciul**, jupan, fratele lui Stan (1428 ... 1441), Stan al lui ~ 66; în sfatul domnesc (1428 ... 1441) 58, 60, 65, 66, 72, 73, 77, 89, 91, 95; eroare **Danciul** 73.
- Iarciul**, stăpin cu imunități în Osica (1495 ...) 262.
- Iarcîn**, „namestnic“ în sfatul domnesc (1409) 35.
- ***Iașii** de la Olteț, sat <lîngă Morunlav, r. Balș, j. Romanși>, întărit cu imunități lui Milco stolnic 217.

- Iași**, sat <r. Făgăraș>, întărit cu imunități lui Stanciul Dijanul 111.
- ***Iașii** de la Curteani, sat <probabil lângă Curteanca, r. Costești, j. Argeș>, părți întărite cu imunități slugii domnești Tudor ș.a. 125.
- Iași**, sat <r. Gorj>, întărit slugilor domnești Danciul ș.a. 194.
- Iași**, sat 157.
- Ieremia**, <egumen> de la Iezer (1495) 252.
- Ieremia** (Eremia), egumen al m-rii Cutlumuz, venit în Țara Românească (1398) 19.
- Ierusalim**, oraș 1.
- Iezer** v. **Ezer**, m-re.
- Iiarion**, egumen al m-rii Cozia (1478) 157, 161.
- Iiarion**, mitropolit al Țării Românești, în sfatul domnesc (1494) 247.
- Ilfov**, v. **Elhov**, județ.
- Ilovița**, v. **Elhovița**, sat.
- Imperiu Roman**, romani IV; în titulatura lui Sigismund de Luxemburg 44, 46, 47, 62.
- Inătești**, v. **Hinătești**, sat.
- Ioan** v. **Ion**.
- Ioanichie** (Ianichie, Ionichie), egumen și nastavnic al m-rii Tismana (1491 ... 1497) 228, 236, 237, 239, 260, 276.
- Ioil**, egumen al m-rii Govora (1494) 248.
- Ion**, Ioan:
- **Ioan**, cneaz, cnezatul său „pînă la riul Olt“, dat Cavalerilor Ioaniți (1247) 1.
- **Ioan**, fastru lui Stanciul, fratele lui Bărbat, stăpîn cu scutire în Spinu din Loviște (1471) 139.
- Ion**, fiul slugii domnești Dragomir Ruhă, stăpîn cu imunități în Gura Deșului, Săseni, Găojani ș.a. (1451) 103.
- Ion**, fratele lui Mihai spătar, stăpîn în Ruși (1484) 190.
- Ion**, fratele lui Neagul, întărit în Lălești și peste muntele Coarnele (1487) 209.
- **Ioan**, jupan în sfatul domnesc (1400) 23.
- Ion**, partea lui în Cîrbești (1495) 257.
- Ion**, scrie acte domnești (1421, 1424) 49, 56.
- Ion**, slugă domnească, cumpără în Negoești (1454) 112.
- **Ioan**, slugă domnească, întărit în Între Boilea, Săseni și Petriceana (1393) 18.
- **Ioan** (Onu) slugă domnească, stăpîn în Toplița de la Jilț, Pitulați de la Buorelul ș.a. (1483) 188.
- Ion**, slugă domnească, stăpîn în Trestioara de la Brădet, Gura Jițului ș.a. (1498) 286.
- Ion**, stăpîn în Braniștea Urășei și în muntele Lereștilor (1390 ...) 12.
- Ion**, tatăl slugilor domnești Radul, Iuga ș.a. stăpîni în Cergenii și Comănești (menț. 1475) 149.
- **Ioan** Balșu, cneaz din Țara Sîrbească, cumpără pămînt cu drept de a face tîrg (1477) IV.
- **Ion** Capotă din Fintinele, stăpîn în Budeni (menț. 1493) 240.
- **Ion** Manea v. **Manea**, comis.
- Ionesti**, sat <Ionestii-Govorei, r. Drăgășani, j. Vîlcea>, hotare 268; dăruit cu imunități de Vlad Călugărul m-rii Govora 248, 266, 268.
- Ionesti** <probabil lângă Morunglav, r. Balș, j. Romanati>, întărit cu imunități slugii domnești Rutaș ș.a. 83.
- Ionichie** v. **Ioanichie**, egumen.
- Iormănești** v. **Ermonești**, sat.
- Iosif**, călugăr de la m-rea Zografu, strînge danii (1433) 74.
- Iosif**, egumen și nastavnic al m-rii Cozia (1450 ... 1457) 101, 106, 107, 115; v. și **Iosif** mitropolit.
- Iosif**, egumen al m-rii Dealu, în sfatul domnesc (1478) 157.
- Iosif**, mitropolit al Țării Românești, în sfatul domnesc (1464) 127; v. și **Iosif**, egumen la Cozia.
- Iosif** Govoreanul, egumen și nastavnic al m-rii Govora (1485, 1488) 196, 210.
- Iov**..., întărit în Vrabeți (1487) 204; v. și **Iuban**.
- Iova**, grămătic, scrie act domnesc (1476) 153.
- Iova**, în sfatul domnesc: comis (1457) 115; vistier (1458 ... 1461) 117, 118, 120.
- Iova**, stăpîn cu scutiri în Ponor (1459) 118.
- Iovan**, țigan m-resc (1494) 246, 247.
- Ipriu**, oraș <Ypres, Belgia> postav de ~ 50, 54.
- Isvoranul** v. **Dragomir Izvoranul**.
- Iuba**, țigan m-resc (1479) 165.
- Iuban** (Juban), vinde parte în Groșani (menț. 1492 ...) 232; v. și **Iov**...
- Iuga**, slugă domnească, stăpîn în Cergenii și Comănești (1475) 149.
- Iuga**, trimis de Basarab cel Tânăr la doamna sa (1480) 166.
- Ivan** v. și **Ion**.
- Ivan**, cu casa <familia> lui din Tîrgoviște, întărit m-rilor Cozia și Codmeana (1417) 39; probabil același: **Ivan** Gari (1424) 52.
- Ivan**, fiul lui Slav, întărit în Ubîrșia de la Bratilov, Necșești ș.a. (1486) 197.
- Ivan**, fratele jupanului Hăcico, martor la danie făcută m-rii Govora (1495) 252.
- Ivan**, paharnic (1463, menț. 1489), partea lui la Corneni 193; în sfatul domnesc (1463—1467) 122—125, 127, 129—131.
- Ivan**, slugă domnească, întărit în Nănășești, Mirilești ș.a. (1477) 154.
- Ivan**, slugă domnească, stăpîn în Murtășești, Meianți ș.a. (1469) 134.
- Ivan**, vinde partea lui în Răzvad (1499) 294.
- Ivan** Bucur, spătar în sfatul domnesc (1452) III.
- Ivan** Gari v. **Ivan** cu casa lui.
- Ivanco**, fiul băneasei <din Bujorani>, vinde domnului vie în Copăcel (1496) 266.
- Ivanco**, jupan, martor la danie făcută m-rii Cozia (1425) 57.
- Ivașcu**, slugă domnească, stăpîn în Săseni, Petriceana ș.a. (1393) 18.
- Ivul**, slugă domnească, stăpîn în Ciocadea, Topșa, Plecicoi ș.a. (1484) 191.

zvarnea (Izvirna), pîriu la *Podeni <lingă Arjoci, r. Gorj>, 62, 97.
Izvoarele, sat, întărit jupanului Roman ș.a 199.
Izvorani, sat <probabil or. Pitești, j. Muscel>, parte dăruită de Vlad Călugărul m-rii Glavacioc 241.
Izvorani (Izvoreani), sat <r. Răcari, j. Ilfov>, întărit cu imunități m-rii Snagov 95, 127, 179; birul cnezilor 95.
Izvoranul v. Dragomir Izvoranul.

***Izvoreanii** de la Dealul-Mare, sat <probabil Valea Călugărească, r. Ploiești>, parte întărită cu imunități boierului Dumitru ș.a. 66.
Izvortii, sat <R. S. F. Iugoslavia>, dăruit m-rilor Vodița și Tismana de despotul Lazăr, întărit de despotul Ștefan 31.
Izvorul Baniei (Izvoarul), munte <r. Făgăraș>, hotare III; întărit cu imunități boierului Stanciul Mailat din Dejani 111, III.

I

Între Boile (Boilea), munte <lingă Găojani, r. R. Vilcea, j. Argeș>, întărit cu imunități

slugilor domnești Dragomir, Șerban, Dragomir Ruhata ș.a. 18, 103.

J

Jaleș, județ, sate din ~ 62, 97; găleți de griu date dajdie din 7, 8, 14, 16, 22, 53, 89.

Jaleș, riu <afluent al Jiului>, sate pe ~ 7, 8, 14, 16, 62, 97.

***Jarcovăț (Jarcoveț, Jarcovți)**, sat <lingă Breznița-Ocol, r. T. Severin, j. Mehedinți>, dăruit cu imunități m-rii Tismana de Mircea cel Bătrîn 8, 14, 16, 22, 53, 89, 124, 155; întărit de regele Ungariei și de Iancu de Hunedoara 62, 97.

Jănune, Jenune, v. Genune, vamă.

Jiblea (Jăblea), sat <r. R. Vilcea, j. Argeș>, parte întărită cu imunități m-rii Cozia 10, 25, 56, 77, 96, 107, 126, 150, 161, 212; m-rilor Cozia și Codmeana 49; parte rămasă și întărită cu imunități, după schimb cu m-rea Cozia, boierilor Stanciul, Costea ș.a. 10.

Jidovștița, sat <Jidoștița, r. T. Severin, j. Mehedinți>, dăruit cu imunități m-rilor Vodița și Tismana de Vladislav voievod 6—8, 14, 16, 22, 53, 89, 124, 155, 260; întărit de regele Ungariei și de Iancu de Hunedoara 62, 97.

Jietul, gîrlă <probabil la Măceșul-de-Jos r. Băilești, j. Dolj> 172.

Jiliștea, sat, întărit boierului Coman ș. a. 41.

Jiliștea de la Cîmp, sat întărit jupanului Chirtop 230; ~ pe Ratina, parte întărită m-rii Snagov 95.

Jilț (Jilți, Julți), pîriu <Jilțu-Mare afluent al Jiului>, sate pe ~ 97, 134, 141, 188; v. și Gura-Jilțului, sat.

Jirov, sat <r. Strehaiia, j. Mehedinți>, întărit cu imunități jupanului Birta Pătru 189.

***Jirovel**, sat <lingă Jirov r. Strehaiia, j. Mehedinți>, întărit cu imunități jupanului Birta Pătru 189.

Jitiian, boier, fratele lui Pătru, stăpîn în Românești pe Jiu, Balomirești, Budeni ș.a. (1486) 199.

Jitiian, clucer în sfatul domnesc (1473) 145.

Jitiian, fiul slugii domnești Radomir, stăpîn în Recica lui Dabul și Gulie (1494) 249.

Jitiian, jupan, fiul lui Staico logofăt din Ruși, stăpîn cu imunități în Cornățel, Descoperești ș.a. (1492) 234.

Jitian, partea lui în Muntele de la Andrian (1468, menț. 1493) 132, 238.

Jitian (Jitiian), tatăl jupanitei Anca, stăpînă în Ionești și seliștea Corbenilor (menț. 1494, 1496) 248, 266, 268.

Jiul v. Tirgul Jiului, oraș.

Jiul de Sus (Jiu), județ, sate din ~ 62; vin din vinăriciul domnesc dăruit m-rii Tismana 276; sudeț al Jiului 32.

Jiu, riu, sate și siliști pe ~ 16, 62, 97, 199, 222, 240, 247.

Jiu, vamă 172, 247.

Jormănești v. Ermonești, sat.

Jneapănu, munte la Voila <r. Făgăraș> 93.

Juban v. Iuban.

Județul de Baltă, județ, sat în ~ 62, 97.

Jugoreanii-de-Jos (Jugorul), sat <probabil, Jugureni r. Găești, j. Dimbovița>, parte dăruită m-rii Dealu de Rațu nepotul lui Pascal 102; parte întărită slugii domnești Șolea ș.a. 160.

Jugorul, sat <Jugur, r. Muscel>, parte întărită cu imunități slugii domnești Badea ș.a. 108.

Julți v. Jilț, pîriu.

Jupinești, sat <r. Gilort, j. Gorj>, parte întărită jupanului Roman 199.

Jurjani v. Giurgeani, sat.

K

Kiselevo (Kiselievo), târg <R. S. F. Iugoslavia>, cu vamă, vii, livezi ș.a. întărit m-rilor Vodița și Tismana de regele Ungariei și

de Iancu de Hunedoara, dania cneazului Lazăr al Serbiei 62, 97.
Köhl n v. Colonia, oraș.

L

Lacu den Miezu, lac la Coteana <r. Slatina, j. Olt> 84.

Lacul Doamnei, lac la *Șoașu <or. Ocnele Mari r. R. Vilcea> 277.

Lacu Fătăciunii, lac la Coteana <r. Slatina, j. Olt> 84.

Lacul Porcului, lac la Ionești <Ioneștii Govorei, r. Drăgășani, j. Vilcea> 268.

Lacul Stejariului, lac la Coteana <r. Slatina, j. Olt> 84.

Ladislau I, regele Ungariei <1077—1095> (menț. 1372) 5.

Ladislau voievod transalpin v. Vladislav I, domn al Țării Românești.

Ladislau de Dobca (Lasla), magistru, cavaler, ruda lui Vladislav I, stăpîn al târgului Șercaia, al satelor Venețe, Cuciulata ș.a. (1372) 5.

Laieta, pîriu la Scorei <r. Sibiu, j. Făgăraș> 15.

Laiot v. Basarab Laiotă.

*Laiovul lui Stroe, sat <Saelele, r. T. Măgurele, j. Teleorman>, întărit cu imunități m-rii Cutlumuz 151, 214.

Lal v. Poienile lui Lal.

Lalu, calul său luat de Bratul al lui Sumarin (1431...) 71.

Lal, stăpîn în Dijani, Săsciori, Șebii, înfrățit cu Dragomir (1453) 111.

Lal, țigan boieresc din Făgăraș (1476) 152.

Lal, vistier în sfatul domnesc (1463—1467) 122, 123, 125, 127, 129, 130, 131; probabil același: Lal, tatăl lui Brat, stăpîn în Stolniceni pe Olt (menț. 1497) 273.

Lampert de Agria, episcop în bula regelui Ungariei (1247) 1.

Larga v. Valea Largă, sat.

Larga, top. la muntele Izvoarul <r. Făgăraș>, III.

Laslău, prim meșter, vinde vie <lingă Rimnicul Vilcea> (1440) 91.

Latura tătariului v. Părțile tătărăști.

Lațco, jupan, din casa domnească, stăpîn cu imunități în Ohaba de lingă Tismana, Topoști ș.a. (1490) 226; v. și Lațco, slugă domnească.

Lațco, jupan, martor la danie făcută m-rii Govora (1485, 1495) 196, 252.

Lațco, scrie acte domnești (1465, 1468) 128, 129, 132.

Lațco, slugă domnească, stăpîn în Iași (1485) 194; v. și Lațco, jupan.

Laurențiu, voievod al Transilvaniei, în bula regelui Ungariei (1247) 1.

Lazăr, cneaz, despot al sîrbilor <1376—1389>, tatăl lui Ștefan, danii m-rilor Vodița și Tismana (menț. 1406... 1444) <31>, 62, 97.

Lazăr, popă, <egumen> al m-rii Snagov (1407...) 34.

Lălești, sat <Lelești r. Gorj>, parte cumpărată de Ștefan de la Procopie 209.

Lănjești din Argeș, sat <Lăngești, r. Costești, j. Argeș>, întărit cu imunități boierului Voinea ș.a. 86.

Lăpădat, fuul lui Maxim, vinde părți în Gheghe și Ungheni (1471) 138.

Lăturoasa v. Luturoasa, sat.

Lăudat, soțul jupaniței Maria, stăpînă în Cornățel și Descopercești (1492) 234.

Leia, fiul sau fiica lui Gliga, stăpîn în Recica lui Dabul și Gulie (1494) 249.

Lelești v. Lălești, sat.

Leota, munte în hotar cu Zîrna <r. Făgăraș> III.

Lerești, munte <Lerescul, r. Muscel>, cu stîmă, întărit cu imunități boierului Ion ș.a. 12.

Leurda în jud. Jaleș, sat <r. Strehaiia, j. Mehedintți>, dăruit cu imunități m-rii Tismana de Mircea voievod 22, 53; întărit de regele Ungariei și de Iancu de Hunedoara 62, 97.

Licura în hotarul Rîmnicului, top. <or. Rîmnicul Vilcea>, loc de mănăstire dăruit de Vlad Dracul ieromonahului Dorotei 91.

Ligăceasca (Ligăceasca), moșie la Tismana <r. Gorj> 7, 8, 14, 16, 22, 53, 89, 124.

Lihul, fratele lui Dan, stăpîn în Murgești și Domneștii de la Jilț (1472) 141.

Linart, stolnic în sfatul domnesc (1461) 120.

Lișteava, baltă <probabil la Orlea, r. Corabia, j. Romanați>, întărită m-rii Govora 225.

Litovoi, voievod al românilor (1247), cnezatul lui la Olt 1.

Litua, țară, drepturile ei față de dania făcută de regele Ungariei Cavalerilor Ioaniți 1 Liubitul v. Șerban Liubitul.

Lodomeria, țară 1.

Lopatna, vamă <r. Teleajen, j. Prahova>, întărită m-rii Snagov 179.

Louvain v. Lușia, oraș.

Loviște, regiune, sate în ~ 51, 139; v. și Săsciorii Lovișteea.

Lubaș, pivnicer în sfatul domnesc (1392) 17.

Lubnic, sat <Lumnic, r. T. Severin, j. Mehedintți>, întărit cu imunități boierului Batie ș.a. 184.

- Luca Marnicul** <probabil Luca, paharnic>, în sfatul domnesc (1452) III.
- Luca Supil v. Don Luca Supil.**
- Luca (Lucaci)**, jupan în sfatul domnesc (1389 ... 1400) 11, 12, 23.
- Lucaci**, ban, dăruiește satul Sogoino m-rii Tismana (menț. 1400 ... 1464) 22, 53, 89, 124.
- Luciiani**, sat <Lucieni, r. Muscel> întărit slugilor domnești Stoilă ș.a. 85.
- Luciani**, sat <probabil r. Tîrgoviște, j. Dîmbovița> 102.
- Lușănăsa (Lușineasa)**, partea ei la Blago-dești (menț. 1489) 215.
- Ludișor**, sat și munte <r. Făgăraș> III; întărit cu imunități jupanului Șerban ș.a. 152.
- Ludișorel**, pîriu la Voila <r. Făgăraș> 93.
- Ludovic <I de Anjou>**, rege al Ungariei <1342—1382>, suzeran al lui Vladislav voievod (1372) 5.
- Lugaș v. Oancea Lugaș.**
- ***Lumaș**, sat <Coșoveni r. Craiova, j. Dolj>, parte întărită slugii domnești Stoica 253.
- ***Lumineanii de la baltă (Lumineni)**, sat <Hagieni, r. Fetești, j. Ialomița>, întărit cu imunități m-rii Cozia 56, 77, 96, 107, 150, 161, 212.
- Lumnic v. Lubnic**, sat.
- Lumotă**, slugă domnească, fratele lui Vilcul, stăpin în Trestioara, Gura Jițului ș.a. (1498) 286.
- Lumotă**, slugă domnească, fratele lui Cernat schimbă părți din Alboteni și Huhurezi, pentru parte în Micești (1497) 274.
- Luncavăț**, pîriu <afluent al Oltului>, sate pe ~ 17, 49.
- Lunceani pe Olt (Lunciani, Lungiani)**, sat mic <probabil Lunca r. R. Vilcea>, dăruit cu imunități m-rii Cozia de Mircea cel Bătrîn 17, 49, 56, 77, 96, 107, 150, 161, 212.
- Lungași**, cu casa <familia> lui din Tîrgoviște. întărit m-rilor Cozia și Codmeana (1417) 39.
- Lungul v. Antonie Lungul.**
- Lupoșița**, sat <Lupoșița r. Strehaia, j. Mehedinți>, întărit lui Cristian 278.
- Lupp**, dascăl slovenesc la școala domnească din București, traducător (1741) 85, 227.
- Lupșa**, în pricină pentru Ubîrșia de la Bratîlov (1486) 197; probabil același: întărit în Vrabeți (1487) 204.
- Lupșăneasa v. Lușănăsa.**
- Lupul**, jupan, vărul jupanului Lațco, stăpin în Ohaba, Pietreni și Topești (1490) 226.
- Luturoasa**, sat <Lăturoasa, Brateșul, r. T. Severin, j. Mehedinți>, părți întărite cu imunități jupanului Birța Pătru 189.
- Luvia**, oraș <Louvain, Belgia>, postav de ~ 50, 54.

M

- Macarie**, egumen al m-rii Bistrița (1494) 247.
- Macarie**, egumen al m-rii Govora (1492) 233; v. și **Macarie**, popă.
- Macarie**, ieromonah de la m-rea Dohiaru, venit pentru mile (1490) 223.
- Macarie**, mitropolit al Țării Românești, în sfatul domnesc (1482—1483) 179, 186.
- Macarie**, nastavnic al m-rii Cozia (1475) 150.
- Macarie**, popă, dăruiește via de la Ocna m-rii Govora (1495—1496) 252, 268.
- Macrea v. Stan Macrea.**
- Macrea**, comis în sfatul domnesc (1475—1476) 150, 152; probabil același: **Manea** (?) 153.
- Magdalina <călugăriță>**, dăruiește Sălătrucul pe Coinsca m-rii Cozia (1488) 212.
- Maher**, tatăl lui Stanciul, stăpin în Ungurei (menț. 1424) 53.
- Maicanesti**, sat al m-rii Dealu 102.
- Mailat v. Stanciul Mailat din Dejani.**
- Malciul**, jupan, martor la cumpărătura m-rii Govora (1485) 196.
- Maleuș**, stratornic în sfatul domnesc (1451) 102, 103.
- Malul**, sat <probabil Valea Malului, Buhorelul, r. Gorj, j. Mehedinți>, întărit slugii domnești Mînea 188.
- Malul-de-Sus**, sat, părți întărite cu imunități lui Badea Ciutin 99.
- Malureni v. Mălureani**, sat.
- Mamacic**, ocina lui de lângă Pitești, în stăpînirea m-rii Cozia, (menț. 1421) 49.
- Mamina (Mamino)**, baltă <Potel, r. Corabia, j. Romanai>, dăruită cu imunități m-rii Cozia de Mircea cel Bătrîn 17, 56, 77, 96, 107, 150, 161, 212; ~ m-rilor Cozia și Codmeana 49.
- Mamul**, sat, <r. Drăgășani, j. Vilcea>, întărit cu imunități slugii domnești Rutaș ș.a. 83.
- Manciu**, partea lui în Baești (menț. 1480) 170.
- Manciu**, vistier în sfatul domnesc (1409) 35.
- Manea v. Muntele lui Manea.**
- Manea comis** (1476) v. **Macrea**, comis.
- Manea**, comis în sfatul domnesc (1450 ... 1456) 101—105, 108, 110—113, III; eroare: Ion Manea III.
- Manea**, cumpără în Vilcelești de la Coșușița (1486) 198.
- Manea**, fiul lui Barbul v. **Manea stolnic.**
- Manea**, fiul lui Costea, stăpin cu imunități în Roata (1451) 105.
- Manea (Man)**, fiul lui Stan Mîndrea, stăpin în Bomboești și Clocotici, fratele lui Neagoe (1478, 1500) 159, 302; v. și **Manea** nepotul lui Stoica Naneș.
- Manea**, nepotul lui Neagoe, stăpin în Bomboești și Clocotici (1500) 302.

- Manea**, nepotul jupanului Stoica Naneș, stăpîn cu imunități în Bătlani, Riușor, Voila, Bumbuești, Clocotici ș. a. (1473) 143.
- Manea**, slugă domnească, întărit în Crețești și Rădinești (1489) 218.
- Manea**, slugă domnească, întărit în Străhaeț (1478) 158.
- Manea**, slugă domnească, stăpîn cu imunități în Valea Su... (1428) 60.
- Manea** spătar (1475—1476) v. **Manea Negrul**.
- Manea**, stolnic în sfatul domnesc (1415... 1424) 38, 56; probabil același: **Manea**, jupan în sfatul domnesc (1407) 17.
- Manea**, stolnic, fiul lui Barbul, stăpîn în Topești lângă Tismana (menț. 1483, 1490) 187, 226.
- Manea**, stratornic <Perșanul, fiul lui Manea Negrul>, frate cu Stan, stăpîn cu imunități în Perșani (1498) 287.
- Manea** tatăl lui Dragomir (Dragomir al lui ~) v. **Manea Udriște**.
- Manea**, țigan boieresc (1441) 93.
- Manea** vistier v. **Manea Negrul**.
- Manea** vornic v. **Manea Udriște**.
- Manea Negrul** (**Manea**) <tatăl lui Manea Perșanul>, în sfatul domnesc: spătar (1475—1476) 148, 150—153; vistier (1482... 1495) 181, 184—187, 189, 190, 192, 257.
- Manea** Perșanul v. **Manea**, stratornic.
- Manea Udriște** (**Manea**, ~ a lui Udriște, **Mani** ~), jupan (1439... 1457), moara lui la Tirgoviște 101; în sfatul domnesc: vornic 89, 93—95, 99, 102; jupan 91, 98, 101, 103—105, 108, 110—112, 115, III.
- Maniaci** (**Maniaciul**), sat <Măneciu r. Teleajen, j. Prahova>, întărit lui Dumitru ș.a. 66.
- Mano**, partea lui cu gîrla Snagovului (menț. 1441) 95.
- Manuga**, tatăl lui Voinea cu parte în Cucuteni (menț. 1473) 145.
- <**Mara**>, doamna, mama lui Mihail I voievod (1418...) 42.
- Mara**, împărăteasa <ficia despotului Gheorghe Brancovici și soția sultanului Murad II>, ctitoră la Hilandar (menț. 1492) 235.
- Marco**, fratele lui Vladul, întărit în Uești după înfrățire (1498) 288.
- Marco**, slugă domnească, stăpîn în Iași, fratele lui Lațco (1485) 194.
- Mardarie** v. **Mărdarie**.
- Marea Neagră** (**Marea cea Mare**), în titulatura domnului Țării Românești, 28, 32, 34, 35, 38, 43, 45, 48, 91, II.
- Mareș**, fratele lui Slav, întărit în Necșești, Groși, Strimțisorul ș.a. (1486, menț. 1493) 197; danie m-rii Tismana 237.
- Mareș**, stăpîn cu imunități în Modruzești și Crăpești (1429) 65.
- Marga**, ficia jupanului Cîrstea și soția lui Hranitul spătar, stăpînă în Băleștiu pe Jiu și Budeni (1493) 240.
- Marga**, sora jupanului Roman, înfrățită de el în Corcolăți (1500) 299.
- Maria**, doamna lui Basarab cel Tânăr, în captivitate (1480) 166—169; luată sub ocrotire de Ștefan Bathory 173, 174.
- Maria**, ficia jupanului Drăghici <vornic din Mărgineni>, stăpînă în Corneni (1489) 215.
- Maria**, ficia jupanului Neagu gramătic, așezată stăpînă cu imunități în Birzești și Birseștiude-la-Mostiște (1493) 244.
- Maria** <Lăudătoaia>, ficia lui Trămîndan, stăpînă în Cornățel și Descoperesti (1492) 234; probabil aceeași: **Maria**, jupanită stăpînă cu imunități în Valea Tătari, Răzvad ș.a. (1499) 294.
- Maria**, sora jupanului Roman, înfrățită de el în Corcolăți (1500) 299.
- Maricino** v. **Măricino**, sat.
- Marii**ane, sat <R. S. F. Iugoslavia>, întărit m-rilor Vodița și Tismana de regele Ungariei și de Iancu de Hunedoara, dania cnezului Lazăr 62, 97.
- Marin** (?) în sfatul domnesc (1400) 23.
- Marina**, ficia lui Radoslav Supt Coastă așezată în Dădilești (1463) 122.
- Marina**, ficia jupanitei Boba, stăpînă în Cornățel și Descoperesti (1492) 234.
- Marnicul** v. **Luca Marnicul**.
- Marotin**, sat <r. Caracal, j. Romanați>, parte întărită slugii domnești Birul 216.
- Martin**, cu casa <familia> lui din Tirgoviște, întărit m-rilor Cozia și Codmeana (1417...) 39.
- Martin**, jupan în sfatul domnesc (1415) 38.
- Matca**, pîriu la Voila <r. Făgăraș> 93.
- Matei**, egumen al m-rii Tismana (1479... 1490, menț. 1492) 165, 171, 172, 186, 222, 232.
- Matei** <Basarab>, domn al Țării Românești <1632—1654>, în notă marginală 105.
- <**Matei Corvin**> (**Mateiași**), crai, rege al Ungariei <1458—1490>, acordă scutiri m-rii Cozia (1473) 144; trimite soli la Ștefan Bathory (1478) 156.
- Mateș** a lui Coțani, martor la dania făcută m-rii Cozia (1425) 57.
- Mauriciu**, mare stolnic și comite de Nitra, în bula regelui Ungariei (1247) 1.
- Maxim**, tatăl lui Lepădat, părțile lui în Ghegheu și Ungheni (menț. 1471) 138.
- Maximeani**, sat <probabil Măxineni, r. Urziceni>, întărit cu imunități m-rii Snagov 95.
- Măcui**, vinde parte în Ruși (1484) 190.
- Mădrăcia** v. **Mudrăcica**.
- Măgura cea Mare**, top. la Coteana <r. Slatina, j. Olt> 84.
- Măicănești** v. **Maicănești**, sat.
- ***Măilați**, sat <probabil lângă Poiana, r. Filiași, j. Dolj>, parte întărită cu imunități jupanului Ticuci și fraților lui 170.
- ***Mălureani** (**Malureni**), sat <Colibași, or. Pitești, j. Muscel>, parte întărită lui

- Mogoș 115; întărită cu imunități m-rii Bistrița 246, 247.
- Mânăileasa, munte <probabil r. R. Vilcea, Mânăstirea de la Călimănești v. Cozia, m-re. Mânăstirea de la Cricov, m-re <m-re Margineni, c. Caragiale, r. Tirgoviște, j. Prahova>, dăruită cu sate, vinărici, moară ș.a. de jupan Drăghici al lui Stoica; egumen 201. j. Argeș>, întărit cu imunități lui Dragomir Ruhă 103.
- Mânăstirea din Pădurea cea Mare v. Bolintin, m-re.
- Măneciu v. Maniaci, sat.
- Mănicești, sat <r. C. de Argeș>, parte întărită slugii domnești Dragomir 58; parte întărită lui Bratu ș.a. 177.
- Mănioc, paharnic în sfatul domnesc (1437) 80.
- Mărdarie, egumen al m-rii Tismana (meņ. 1492) 232.
- Măreșești, sat <Mărășești r. T. Severin, j. Mehedinți> 197.
- Mărgineni, m-re v. Mânăstirea de la Cricov.
- Mărgineni, sat <probabil r. Făgăraș>, cu moară, întărit cu imunități slugii domnești Stan ș.a. 81.
- *Măricino (Maricino), sat <probabil lângă Greci r. Slatina j. Olt>, întărit cu imunități m-rii Cutlumuș 151, 214.
- Mărtin, slugă domnească, nepotul lui Stan Macrea, întărit în Mihoveni (1485) 195.
- Măxineni v. Maximeani, sat.
- Mehedinți, județ, sat din ~ 184; venit domnesc din griu și vin dăruit m-rii Tismana 276; boieri din ~ 236.
- Meianți, siliște <Meņi, r. Strehăia, j. Mehedinți>, întărită slugii domnești Dragul ș.a. 134.
- Mela, țigan m-resc (1494) 246, 247.
- Merișani, sat <r. Pitești, j. Argeș>, întărit cu imunități slugii domnești Dragomir ș.a. 58.
- Metaxar v. Nicola Metaxar.
- Meteore, m-ri <Grecia>, danie de moaște făcută de Vladislav voievod și Dragomir vornic m-rii Sf. Ștefan de la ~ B.
- Mezea v. Stancio Mezea.
- Mica, fiica jupanului Cirstian, așezată de tatăl său în Bunești, Cacova ș.a. (1500) 296.
- Mica, fiica lui Stan Macrea, așezată de tatăl său în Mihoveni (1485) 195.
- Micești, sat <r. Pitești, j. Muscel>, parte cu vaduri de moară întărită jupanului Mogoș 113; părți întărite slugilor domnești Roman, Dan pușcar ș.a. 178, 181, 207, 208, 261; părți cu vad de moară întărite slugii domnești Lumotă ș.a. 274.
- Michel, ban, bunicul lui Ladislau dc Dobca (meņ. 1372) 5.
- Miclea, nepotul jupanului Vlaicu din Cozleci, stăpin în Bucov (meņ. 1493) 243.
- Miclea (Micle), paharnic în sfatul domnesc (1437 ... 1441) 81—83, 85—87, 89, 91, 92, 94, 95.
- Micleuș, jupan, dăruiește împreună cu Stanciu loc în Tirgul-Jiu m-rii Tismana (meņ. 1429) 64.
- *Micleușevți la Severin, pe Dunăre (Micleușovți, Micleușul), sat <r. T. Severin, j. Mehedinți>, întărit cu imunități m-rii Cozia 20, 56, 77, 96, 107; întărit cu imunități m-rilor Cozia și Codmeana 49.
- Micul, boier din Mândra, stăpin cu imunități, dăruit de domn (1400) 23.
- Micul, dă partea lui din Vilcsănești jupanului Ticuci (1480) 170.
- Micul, fiii lui stăpini în Ionești și seliștea Corbenilor (meņ. 1496) 266.
- Micul, slugă domnească, fratele lui Roman și al lui Dan pușcar, întărit în Micești și Ulitești (1481 ... 1495 ...) 178, 181, 207, 261.
- Micu, slugă domnească, întărit în Săseni, Între Boile, Petriceana ș.a. (1393 ...) 18.
- Micul, slugă domnească, stăpin cu imunități în Săseni, Gura Deșului ș.a. (1461) 103.
- Micul, slugă domnească, stăpin în Cergenii și Comănești (1475) 149.
- Micul, țigan boieresc (1441) 93.
- Micul vistier v. Micul Popșor.
- Micul al lui Banco, partea lui în Butești (meņ. 1441) 94.
- Micul Popșor (Micul, Popșor) în sfatul domnesc: vistier, protovistier (1392 ... 1415) 17, 37, 38; logofăt (1421) 48.
- Mierea, sat <r. Buzău>, în hotar cu Odobenii C.
- Mihaiu v. Faur Mihaiu și Mihălă.
- Mihail, Mihăilă:
- Mihail, abate de Cîrța (1440) 90.
- Mihai din Padeș, martor în sfatul domnesc (1463) 122.
- Mihail (Mihai, Mihailu) din Ruși, jupan, tatăl lui Stan spătar, stăpin în Racovița, Tătărăi, Bucovei ș.a. (1450 ... 1474) 104, 135, 145; logofăt în sfatul domnesc (1450 ... 1456) 101—105, 108, 110—113; numit: Mihai Don, secretar III; probabil același: Mihail (Mihăilă), scrie acte domnești (1437, 1440) 80, 83, 91.
- Mihai din Ruși, spătar <fiul lui Stan spătar>, stăpin (1484) 190.
- Mihail, domn al Țării Românești <1418—1420>, fiul lui Mircea cel Bătrîn (1390 ... 1415) 12, 15, 20, 22, 24, 26, 27, 30, 34, 35, 37, 38; dăruiește m-rilor Cozia și Codmeana case <familii> scutite în Tirgoviște 39; dă acte 39—43, 45.
- Mihăilă, dregător, cu atribuții la vămile Prahovei sau Teleajenului (1481) 176.
- Mihail, fiul lui Mihai I (1418) 42.
- Mihail, grămătic, logofăt (1409 ... 1418), scrie acte domnești 35, 37, 38, 42.
- Mihail grămătic (1437, 1440) v. Mihail din Ruși.
- Mihail (Mihai), grămătic (1489, 1494), scrie acte domnești 217, 250.
- Mihail jupan, logofăt în sfatul domnesc v. Mihail din Ruși.

- Mihai**, nepotul lui Mihai spătar, stăpîn în Ruși (1484) 190.
- Mihail**, pleban din Tirgoviște, așezat de domn la m-re Cîrța (1440) 90.
- Mihail**, slugă domnească, fiul jupanului Stanciu Moenescul, stăpîn cu imunități în Voila, Mislea, Cocoraști ș.a. (1441) 93.
- Mihail**, slugă domnească, nepotul jupanului Stanciu Moenescul, stăpîn cu imunități în Voila, Mislea, Cocorești ș.a. (1441) 93.
- Mihail**, slugă domnească, înfrățit în Micești (1495...) 261.
- Mihail**, slugă domnească, stăpîn în Topești lângă Tismană (1483) 187.
- Mihai spătar v. Mihai** din Ruși.
- Mihai** (Mibăilă), vinde părți în Groșani (1492) 232.
- Mihail**, vinde vie lângă Rimnic (1400) 91.
- Mihail**, primul vistier în sfatul domnesc (1424) 56.
- Mihai Don v. Mihail** din Ruși.
- Mihal v. Coț Mihal**.
- Mihală**, slugă domnească, stăpîn cu imunități în Ciurilești, Amarul, Balomirești ș.a. (1430) 68.
- Mihailă v. Mihail**.
- ***Mihăilești**, sat <probabil r. Strebaia, j. Mehedinți>, întărit lui Alăman și Stănilă 204; luat de Stan stolnic în schimbul Topeștilor de la Stanislav clucer 226.
- Mihnea**, scrie act domnesc (1480) 170.
- Mihoveni** (?), m-re, în stăpînirea jupanului Drăghici al lui Stoica ș.a. 195.
- Mihoveni** (?), sat, parte întărită slugii domnești Stan Macrea ș.a. 195.
- Mihu**, tatăl lui Caloian din Tirgoviște (menț. 1417, 1424) 39, 52.
- Mihu**, țigan boieresc (1489) 217.
- Miia**, cumpără în Vilculeștii de la Coșuștița (1486) 198.
- Milco**, scrie acte domnești (1469... 1476) 133, 139, 151, 152.
- Milco**, spătar în sfatul domnesc (1487, 1492) 204, 233.
- Milco**, stolnic, soțul Ancăi, stăpîn cu imunități în Curtișoara, Morunglavi, Spinișorul Tomenilor ș.a. (1489) 217.
- Mileov**, sat 118.
- Milea**, fiul lui Neamiș, stăpîn al satului Pîrșani (1490) 224.
- Milea**, jupan în sfatul domnesc (1392) 17.
- Milea**, nepotul lui Piper stolnic, schimbă parte din Bucov pentru Băcani (1493) 243.
- Milea**, paharnic în sfatul domnesc (1457) 115.
- Milea**, slugă domnească, stăpîn în Cincu și Șipot (1482...) 180.
- ***Milești**, sat <probabil lângă Căzănești, r. Slobozia, j. Ialomița>, părți întărite jupanului Chicoș 292.
- Mileț** (Milețu), vistier <fiul jupanului Dobrotă> în sfatul domnesc (1424... 1429) 52, 58, 63—66.
- Milovanul**, top. la Coteana <r. Slatina, j. Olt> 84.
- Mintică**, tatăl lui Dobrul care vinde parte în Vrabeți (menț. 1487) 204.
- Mircea**, comis în sfatul domnesc (1466... 1471) 130—133, 135, 136, 138.
- Mircea**, fiul lui Vlad Dracul (1437... 1445) 80, 83, 85, 87, 89, 91, 99.
- Mircea**, fiul lui Vlad Călugărul, danii; scris în pomelnice (1492... 1497) 202, 231, 235, 247, 263, 273, 279.
- Mircea**, jupan (1421, 1425) în sfatul domnesc 49; martor la dania făcută m-rii Cozia 57; probabil aceiași: Mircea, fratele jupanului Stanciu (1436... 1439) 77, 80, 82, 83, 85—87, 89; v. și Mircea stolnic.
- Mircea**, stăpîni cu imunități, împreună cu jupan Fintea, pe Argeșel, Frăsinet ș.a. (1401...) 24.
- Mircea**, slugă domnească, stăpîn cu imunități în Iașii de la Curteni, Bulgari ș.a. (1464) 125.
- Mircea**, stolnic în sfatul domnesc (1432) 73; v. și Mircea, jupan.
- Mircea**, țigan m-resc (1479) 165.
- Mircea**, vornic <mic> în sfatul domnesc (1482) 179; v. și Mircea Buze.
- Mircea cel Bătrîn** (Mircea Basarabă), domn al Țării Românești <1386—1418> 19; fiul lui Radul voievod și al doamnei Calinichia 8, 9, 14, 16, 22, 88, 89; fratele jupanului Staico 34; tatăl lui Mihail I, Radu Prasnaglava, Alexandru Aldea și Vlad Dracul 12, 15, 20, 22, 24, 26, 27, 30, 34, 35, 37—39, <42>, 48, 49, 71—74, 89, 124, 126; tatăl (?) lui Dan II 59, 61; bunic 236, 239, 295; danii și ctitori 8—10, 14, 16, 17, 20, 22, 25, 26, 37, 42, 49, 56, 61, 73, 77, 89, 124, 151, I, II; dă acte (1387—1415) 8—18, 20—30, 32—35, 37, 38; relații comerciale cu Brașovul 50, 69; întilnire la Severin cu craiul Ungariei 32; eroare: Vladul, tatăl lui Vlad <Dracul> 84.
- Mircea Buțcat** (Mircea, Buțcat), paharnic în sfatul domnesc (1480—1482) 175, 177—179.
- Mircea Buze** (Buzea), fratele lui Stoica armaș, stăpîn în Birzești (1492) 234, 243, 244; v. și Mircea vornic.
- ***Mircești** la Teleorman, sat <Comoara, r. Drăgănești-Vlașca>, parte întărită cu imunități m-rii Glavacioc 94.
- ***Mirilești**, sat <lingă Ioneștii Govorei, r. Drăgășani, j. Vilcea>, în hotar cu Ioneștii 268; parte întărită cu imunități m-rii Govora 220; ~ lui Sprinten; ~ lui Timpeanu, părți întărite slugilor domnești, Badea și Ivan 154.
- ***Mirilești**, siliște <probabil lângă Fărcăești, r. Gorj>, parte întărită slugii domnești Mînea ș.a. 188.

- Mislea**, sat <r. Cîmpina, j. Prahova>, parte întărită cu imunități jupanului Stanciul Moenescul 93.
- Mindra**, sat <r. Făgăraș>, parte cu moară întărită cu imunități boierului Micu 23.
- Mîndre** v. Stan Mîndre.
- Mîndrea**, țigan boieresc (1499) 292.
- Minea** v. și Manea.
- Minea**, fiul slugii domnești Birul, stăpîn în Marotin, Dvorsca și Polovinele (1489) 216.
- Minea**, fratele lui Lihul, întărit în Murcești și Domneștii de la Jilț (1472) 141.
- Minea**, nepotul lui Slav, întărit în Ubirșia de la Bratilov (1486) 197; probabil același: **Minea**, vinde partea lui în Groșani (1492) 232.
- Minea**, slugă domnească, fratele lui Vrabeț, stăpîn cu imunități în Padeșul, Roșia, Vădeni ș.a. (1465) 129.
- Minea**, slugă domnească, stăpîn în Toplița de la Jilț, seliștea Domneștilor, Fărcășești ș.a. (1483) 188.
- Minea**, slugă domnească, stăpîn în Trestioara de la Brădet, Stîrcii de la Ceple ș.a. (1498 . . .) 286.
- Minje**, partea lui în Dușești (menț. 1472) 140.
- Mirșa**, sat <r. Videle, j. Vlașca>, parte întărită cu imunități lui Barbu ș.a. 105.
- Mladin**, via filor săi (menț. 1495) 254.
- Mlava**, rîu <R. S. F. Iugoslavia>, sat pe ~ 62, 97.
- Mociurițe**, loc <probabil Bătești or. Ploiești, j. Prahova>, întărit cu imunități slugilor domnești Batea și Coman; scutiri în afară de slujba la oaste 21.
- ***Modruzești**, sat <Vadu Sorești r. R. Sărat>, întărit cu imunități boierului Stroe ș.a. 65.
- Moenescul** v. Stanciul Moenescul.
- Moenesti**, sat întărit cu imunități jupanului Stanciul Moenescul 93.
- Moga**, stăpîn în Mogoșani și Turița (1480) 170.
- Mogoș**, jupan, martor pentru Jiblea și Orlești (1389) 10.
- Mogoș**, jupan (1456, 1478), stăpîn în Corbii pe Argeș, Corbii de Piatră, Mălureni, cu vaduri de moară în Micești 113; sol 156.
- Mogoșani**, sat <r. Gilort, j. Gorj>, întărit cu imunități jupanului Ticuci și fratelui său Bran 170; scutire de vinărici 192.
- Mogoșel**, partea lui cu iaz de moară în Micești (1497) 274.
- Moi**, sat <r. Gorj>, întărit lui Onu ș.a. 188.
- Moian**, slugă domnească, fiul jupanului Stanciul Moenescul, stăpîn cu imunități în Voila, Mislea, Cocorăști (1441) 93.
- Moian**, slugă domnească, nepotul jupanului Stanciul Moenescul și fiul lui Moian (1441) 93.
- Moisi**, egumen al m-rii Zograf de la Athos, stringe dani din Țara Românească (1433) 74.
- Moisi**, popă, martor la danie făcută m-rii Govora (1495) 252.
- Moldovan** v. Groza Moldovan.
- Moldovean**, spătar în sfatul domnesc (1457, 1459) 115, 118.
- Moringlavi**, sat <Morunglavu, r. Balș, j. Romanoni>, întărit cu imunități lui Milco stolnic ș.a. 217.
- Moson**, cetate și comitat <R. P. Ungară> 1.
- Moștiștea**, top. la <Virciorova, or. T. Severin, j. Mehedinți> 6—8, 14, 16.
- Moștiștea**, rîu <r. Lehliu și Oltenița, j. Ilfov>, sat pe ~ 234, 244.
- Moș**, trimis al lui Basarab cel Tânăr la doamna sa (1480) 166, 174.
- Moș**, țigan boieresc (1492) 230.
- Moșul**, munte la Sîmbăta-de-Sus <r. Făgăraș>, 80.
- Motru**, județ(?), sat din ~ 38.
- Motru**, rîu <afluent al Jiului>, sat pe ~ 278; griu de pe apa Motrului întărit m-rii Tismana 265.
- Muchia** v. Seva Muchia.
- Muchiu**, munte <r. Făgăraș>, în hotar cu Zirna III.
- Mudrăcica** (Mădrăcica), jupan (1389, 1409) în sfatul domnesc (1409) 11; martor 10.
- Muja**, țigan boieresc (1476) 152.
- Mujdreanu**, baltă <probabil lângă Călugăreni r. Giurgiu, j. Vlașca>, drum la ~ 121.
- Muntele lui Manea**, munte, întărit m-rii Snagov 127, 179.
- Muntele Muierii**, munte <probabil r. Gilort, j. Gorj>, întărit slugii domnești Ivul 191.
- Murcești**, sat <Murgești, r. Filiași, j. Gorj>, întărit lui Lihul ș.a. 141.
- Murgești**, coasta Murgeștilor la *Șeoasu <or. Oncele Mari, r. R. Vlcea, j. Vlcea> (1497 . . .) 277.
- Murgoci**, via lui lingă Rîmnic (1440) 91.
- ***Murtășești**, siliște <probabil lângă Călăpărul, r. Strehaia, j. Gorj>, întărită lui Dragul ș.a. 134.
- Mustafa Celapi** (<~ Celebi, fiul lui Baiazid>, pretendent otoman venit în Țara Românească (1415) 38.
- Mustea**, soțul jupanitei Stana, stăpînă în Descoperesti și Cornățel (1492) 234.
- Mușain**, țigan boieresc (1494) 247.
- Mușat**, slugă domnească, fratele lui Roman, întărit în Micești și Ulitești (1481 . . . 1495) 178, 181, 207, 261.
- Mușat**, stăpîn în Rusănești (menț. 1483) 184.
- Mușat**, stăpîn cu scutiri în Uiești și Cieștii de la Cădmeana ș.a. (1451) 105.
- Mușătești**, sat <probabil Mușetești, r. C. de Argeș>, întărit cu imunități jupanului Stance 148.
- ***Mușetești** (Mușatești), sat <probabil lângă Trestieni r. Ploiești, j. Prahova>, întărit jupanului Chirtop ș.a. 135, 230.

- N... , stăpîn în Făcețel, Cerbăreni și Cerașeni (menț. 1475) 148.
- Nan, boier, întărit în Rodulful, Piscul și Jilișteea (1418) 41.
- Nan, cneaz din Izvorani, dă bir cu săracii (1441) 95.
- Nan, cumpără în Vilculeștii de la Coșuștița (1486) 198.
- Nan, fiul lui Rusin, întărit în Dușești (1472) 140.
- Nan, Nanul jupan în sfatul domnesc v. Nan Sculotă.
- Nan, nepotul lui One, vinde părțile lui în Ghegheu și Ungheni (1471) 138; probabil același: vinde partea lui în Bărcănești (1476) 153.
- Nan, paharnic, în sfatul domnesc (1424) 52.
- Nan, partea lui în Cacova (1500) 296.
- Nan, slugă domnească, întărit în Cincu și Șipot (1482...) 180.
- Nan, slugă domnească, stăpîn cu imunități în Rătești (1437) 82.
- Nan vinde în Bărcănești v. Nan, nepot.
- Nan, vornic mic <cumnatul lui Dragomir al lui Manea> în sfatul domnesc (1471—1473, 1483) 139, 140, 142, 145, 185, 186.
- Nan Udobă (~ Dobă), dăruiește satul Călimănești m-rii Cozia (1388, 1392) 9, 17.
- Nan Pascal (Pascalie, Pashale, ~ Pascale, ~ Păcal?), <logofăt>, jupan, stăpîn în Jugorul (1428... 1441, menț. 1478) 102, 160; în sfatul domnesc (1428... 1441) 60, 72, 73, 77, 81—87, 93.
- Nan <Sculotă> (Nanul), jupan în sfatul domnesc (1421... 1445) 48, 49, 58, 73, 80—87, 91, 93, 94, 98, 99.
- Naneș v. Stoica Naneș.
- Nanotă, spătar în sfatul domnesc (1424) 52.
- Nanul, jupan v. Nan Sculotă.
- Nanul, fiul lui Botea, stăpîn cu imunități la Mociurițe (1400...) 21.
- Narte, partea lui în Rășpopi (1500) D.
- *Nănășești la gura Topologului (Nănășăști), sat, <Galicea, r. R. Vilcea, j. Argeș>, părți întărite slugii domnești Badea ș.a. 154; părți cu mori și poiană cu nuci dăruite cu imunități de Vlad voievod m-rii Govora 220, 268.
- Năsturel v. Udriște Năsturel.
- Năsturel, țigan boieresc (1469) 135.
- Neacșa, fiica jupanului Drăghici din Mărgineni, stăpînă în Corneni (1489) 215.
- Neacșa, fiica lui Neagoe, stăpînă în Bomboești și Clocotici (1500) 302.
- Neacșa, jupanița, fiica lui Trămîndan și sora Stanei, stăpînă în Cornățel și Descopereshi (1492, 1499) 234, 294.
- Neacșu, fiul lui Badea Ciutin, stăpîn cu imunități în Zlotești (1445) 99.
- Neacșul, slugă domnească, fratele lui Stoica, stăpîn în Mihoveni (1485) 195.
- Neag v. Neagul.
- Neaga, fiica lui Stan Macrea, stăpînă în Mihoveni (1485) 195.
- Neaga, întărită în Broșteni, Vrabeți ș.a., așezată de tatăl ei Stănilă (1487) 204.
- Neaga, stăpînă în Sălătruc pe Coinsca (menț. 1488) 212.
- Neagoe, cneaz din Izvorani, dă bir cu săracii (1441) 95.
- Neagoe, comis în sfatul domnesc (1463—1465) 122—125, 127, 129.
- Neagoe de la Craiova <tatăl Craioveștilor> jupan în sfatul domnesc (1475) 148, 150.
- Neagoe, fiul lui Drăghici vornic din Mărgineni, întărit în Negovani (1498) 282.
- Neagoe, fiul lui Rusin, întărit în Dușești (1472) 140.
- Neagoe, fiul lui Stan Mîndre, stăpîn în Bomboești și Clocotici (1478, 1500) 159, 302.
- Neagoe, fiul vitreg al jupanului Birta Pătru, stăpîn cu imunități în Clănești, Birtcovești, Jirov ș.a. (1483) 189.
- Neagoe, întărit în Cincul și muntele Andreianu (1493) 238.
- Neagoe, slugă domnească, stăpîn cu imunități în Valea Su... (1428) 60.
- Neagoe, spătar în sfatul domnesc (1445) 99.
- Neagoe stăpîn în Bomboești v. Neagoe, fiul lui Stan Mîndre.
- Neagoe, stăpîn cu imunități în Uiești pe Dimbrovnic și Cieștii de la Codmeana (1451) 105.
- Neagoe, stolnic în sfatul domnesc (1450—1453) 101—105, 108, 110, 111; numit Neagoe Stan, stolnic (1452) III.
- Neagoe, vărul slugii domnești Buța, întărit în Rădinești și Crețești (1489) 218.
- Neagoe, vinde partea lui din Groșani (1492) 232.
- Neagoe, vinde domnului satul Birsești (1500) 303.
- Neagoe vistier v. Neagu.
- Neagoe al lui Borcea (Neagoe, Neagoi Neagul, Negoe Borcev, Negre al Torcii), jupan în sfatul domnesc (1464... 1491) 123—125, 127, 129, 131, 133, 135, 136, 138—140, 142, 143, 145, 148, 150—153, 158, 160, 161, 170, 181, 184—187, 189, 190, 192—194, 198, 201, 204—206, 209—222, 224, 226—228, IV.
- Neagoe Stan v. Neagoe, stolnic.
- Neagoe Strehăianul v. Neagoe de la Craiova.
- Neagomir, vinde parte în Străhaeț (1478) 158.
- Neagotă, fratele slugii domnești Coman, partea lui la Mociurițe, (menț. 1400...) 21.
- Neagotă, întărit în Grădiștea și Runtea, fratele lui Stănilav (1489) 219.
- *Neagră, sat <lingă Glavacioc, r. Găești, j. Vlașca>, parte întărită lui Neagu ș.a. 211.

- Neagul, Neag:
 — Neag, cumnata sa stăpînă în Micești (1495...) 261.
 — Neag, cumpără împreună cu Nenciul vornic, în Cotești (1484) 193.
 Neagul, fratele lui Ion, cumpără în Lălești și muntele Coarnele (1487) 209.
 — Neag, fratele lui Vladul, întărit în Neagra și Urlăndești (1488) 211.
 — Neag, grămătic, jupan (1493), stăpîn în Birzești și Suharna 243, 244; probabil același: Neag, grămătic, scrie act domnesc (1480) 175.
 Neagu, <grămătic>, scrie act domnesc (1451) 103.
 Neagul, nepotul slugii domnești, Stoia, întărit în Mihoveni (1485) 195.
 — Neag, paharnic în sfatul domnesc (1445) 99.
 Neagul (Neag, Neagu), postelnic (stratornic) în sfatul domnesc (1487—1495), 204—206, 209—212, 216—222, 224, 226—230, 233, 234, 236, 237, 240, 257.
 Neagul, slugă domnească, stăpîn cu imunități în Luciani (1437) 85.
 Neagul, stăpîn cu imunități pe Argeșel, Elhovița și la Frăsinet (1401...) 24.
 Neagu (Neagoe), vistier în sfatul domnesc (1428) 60, 61.
 Neagul (Neag), vornic în sfatul domnesc: mare vornic (1466—1473) 130—133, 136, 138—140, 142, 143, 145; fost vornic, jupan (1475... 1481) 150, 158, 161, 170, 178.
 Neagul Șula, fratele lui Amza, vinde în Cocșari (1473) 145.
 — Neag Taurul (Ganea Taurul), vinde satul Păpeni (meș. 1475, 1478) 150, 161, 212.
 Neajlov (Neajlovul) riu <afluent al Argeșului>, sate pe ~ 94, 179; mori pe ~ 109, 147, 163, 179.
 Neamiș, tatăl lui Milea cu parte în Pîrșani (1490) 224.
 Nebuneica v. Stan Nebuneica.
 Necea, țigan boieresc (1469) 135.
 *Necșești, sat <probabil r. Strehaia j. Mehedintii>, parte întărită lui Slav 197.
 Necula v. Nicula.
 Neculai v. Nicolae.
 Neda, țigan m-resc (1496) 268.
 Negoe Borceș v. Neagoe al Borcei.
 *Negoești, sat <probabil lingă Aricești, r. Teleajen, j. Prahova>, parte întărită slugii domnești Dragomir 112.
 Negovan, partea lui în Negovani (meș. 1498) 282.
 Negovani, sat <Valea Nicovani, r. Ploiești, j. Prahova>, părți întărite fiilor jupanului Drăghici <din Mărgineni> 282.
 Negrc, Negreș, Negrovici v. Stan al lui Negre.
 Negre al Torcii v. Neagoe al Borcei.
 Negri..., riu <probabil r. Făgăraș> 143.
 Negrilă, spătar (purtător de sabie) în sfatul domnesc (1429, 1430) 64, 67; probabil același: Albul (Alb), spătar în sfatul domnesc (1428) 58, 60, 61.
 Negru 35 v. Gostei cel Negru.
 Negru, spătar, vistier v. Manea Negrul.
 Negru Radu v. Radu Negru.
 Negulești, sat cumpărat de Stanciul comis de la Drăgoi 291.
 Nemaia (Numai), doi munți la Șinca <r. Făgăraș> 4, 152.
 Nenciul, în sfatul domnesc (1418) 42.
 Nenciul, slugă domnească, stăpîn cu imunități în Iașii-de-la-Curteni și Bulgari (1464) 125.
 Nenciu, vornic, cumpără în Cotcști (1484) 193.
 Netotul, pîriu la muntele Zirna <r. Făgăraș> III.
 Nevoia, poiană și braniște domnească <Rijlețul Govorei, r. Pitești, j. Olt>, și loc de stupină întărite cu imunități m-rii Govora 289, 293.
 Nichifor de la Ocnele <Mari>, martor (1495) 252; probabil același; Nichifor, tatăl lui Stepan (1485) 196.
 Nicodim, ctitor și egumen (popă) al m-rilor Vodița și Tismana (1374... 1407..., meș. 1480) 6, 14, 16, 31—33, 62, 124, 171, 172; orînduiala și datina lui ~ 6—8, 14, 16, 22, 32, 53, 89; martor 10; moartea sa 53.
 Nicodim, proegumen al m-rii Snagov (1495) 252.
 Nicola v. Nicula.
 Nicolae, călugăr vinde în Groșeni (meș. 1492...) 232.
 Nicolae, comite de Cetatea de Fier, în bula regelui Ungariei (1247) 1.
 Nicolae, comite de Zola, în bula regelui Ungariei (1247) 1.
 Nicolae, fiul lui Ladislau de Dobca (1372) 5.
 Nicolae, fratele lui Ugolin, stăpîn în Woila (meș. 1247) 1.
 Nicolae Alexandru (Alexandru, Neculai Alexandru), domn al Țării Românești <1352—1364>; familie, danii, ctitorii 2, 3, A; relații cu biserica catolică 3.
 Nicopol <Nicopole Mic, Turnu Măgurele>, vamă, scutire dată m-rii Bolintin 162.
 Nicula, Nicola:
 Nicula (Nicola), grămătic, scrie acte domnești (1424, 1437) 52, 82.
 Nicula, în pricină pentru Virful Vladului (1499) 295.
 — Nicola, în sfatul domnesc (1429) 63.
 Nicula, slugă domnească, fratele lui Vrabeș, stăpîn cu imunități în Padeș, Roșia, Vădeni ș.a. (1465) 129.
 Nicula, slugă domnească, stăpîn cu imunități în Iașii de la Curteni și Bulgari (1464) 125.
 Nicula, țigani boierești (1480, 1492) 170, 230.

Nicula (Necula, Nicola), țigani m-rești (1479, 1496) 165, 267, 268.
 Nicula al lui Blidea, partea lui în Jupinești (menț. 1486) 199.
 — Nicula cel Mare (<~ Grecul>. dăruiește parte din Groșeni m-rii Tismana (1492) 232.
 Nicula cel Mic, slugă domnească, stăpîn cu imunități în Iașii de la Curteni și Bulgari (1464) 125.
 — Nicola Metaxar cu casa <familia> lui din Tîrgoviște, întărit m-rilor Cozia și Codmeana (1417) 39.

*Nimirești, sat <Dridu, r. Urziceni j. Ilfov> întărit cu imunități m-rii Snagov 179.
 Nitra, comitat <R. S. Cehoslovac> 1.
 Novac, slugă domnească, stăpîn cu imunități în Dobrușa, Șerbănești, Mamul ș.a. (1437) 83.
 Novac, țigan m-resc (1494) 246, 247.
 *Novoselți, sat <probabil lingă Șușița, r. T. Severin, j. Mehedinți>, dăruit cu imunități m-rii Tismana de Mircea cel Bătrîn 22, 53, 89, 124.
 Nucet v. Cozia, m-re.
 Numai v. Nemaia, munți.

O

Oană, înfrățit de Vladul în Uești (1498) 288.
 Oancea, Oancea:
 — Oancea, cneaz din Izvorani, dă bir (1441) 95.
 Oancea, cu casa <familia> din Tîrgoviște, întărit m-rilor Cozia și Codmeana (1417) 39.
 Oancea (Oancea), grămătic, scrie acte domnești (1491...1500) 228, 244, 285, 292, 300.
 Oancea, jupan, martor pentru m-rea Govora (1485) 196.
 — Oancea, jupan, martor în act domnesc (1389) 10; v. și Oancea Lugaș.
 Oancea, partea lui în Groșeni (1492) 232.
 Oancea, vinde partea lui din Negoești (1454) 112.
 — Oancea, vinde partea lui din Străhaeț (1478) 158.
 — Oancea al lui Ștef, martor la danie făcută m-rii Govora (1495) 252.
 Oancea Lugaș, jupan în sfatul domnesc (1421) 48.
 *Obăialești la Julți, în Jiu, sat <probabil r. Strehaia, j. Mehedinți>, întărit cu imunități m-rilor Vodița și Tismana de regele Ungariei și de Iancu de Hunedoara 62, 97.
 *Obedin, sat <Corzu r. Strehaia, j. Mehedinți>, dăruit cu imunități m-rii Tismana de Mircea cel Bătrîn 22.
 Obîrșia Cloșani v. Ūbirșia de la Bratilov, sat.
 Obraz, v. Gherghe Obraz.
 Obreață, top. la balta Camenița <r. Fetești, j. Ialomița> 146.
 Ocina lui Berilă pe Neajlov, întărită m-rii Glavacioc 94.
 Ocina lui Bucur, întărită cu imunități m-rii Cutlumuz 151, 214.
 Ocna-de-Sus, ocna <probabil or. Ocnele Mari, j. Vilcea>, întărită cu imunități m-rilor Cozia și Cotmeana 49.
 Ocnele de la Rimnic (Ocna, Ocne), <tîrg>, ocna <or. Ocnele Mari r. R. Vilcea> 27, 57, 210; vie dăruită de monahul Macarie

m-rii Govora 252, 268; care de sare dăruite de domn m-rii Tismana 276.
 Odobeni, sat <Odoba, r. Buzău> hotare, pădure, întărit lui Stan paharnic C.
 Odriiu, cetate <Adrianopole, Turcia>, în titulatura lui Mircea cel Bătrîn II.
 Ogrăzele, top. la Coteana <r. Slatina, j. Olt> 84.
 Ogretin, sat <r. Teleajen, j. Prahova>, întărit cu imunități slugii domnești Stîngaciu ș.a. 200.
 Ohaba, sat <r. Făgăraș>, parte cu munte, întărită cu imunități jupanului Șerban ș.a. 152.
 *Ohaba sub munte, lingă Tismana, sat <lingă Hobîța, r. Gorj>, întărit cu imunități m-rii Tismana 186; întărit cu imunități lui Barbul, apoi jupanului Lațco ș.a. 105, 226.
 Ohaba (?) pe Argeșel, sat, parte întărită jupanului Fintea ș.a. 24.
 Ojăști, sat <c. Unguriu, r. Buzău>, în hotar cu Odobeni C.
 Olt, județ, grîu și orz din gălețile domnești dăruit m-rii Ostrov 300.
 Olt, rîu II, IV; în hotarele Cumaniei 1; sate pe ~ 9, 10, 17, 25, 115, 151, 214, 273, 277; oraș pe ~ 17, 157, 280; sate și tîrg din Țara Făgărașului pe ~ 5, 15, 93; m-re pe ~ 10, 25; mori pe ~ 93; dijma la trecerea oilor peste ~ (în Țara Făgărașului) 80.
 Olteani (Olteni), sat <r. R. Vilcea>, întărit cu imunități m-rii Cozia 77, 107.
 Oltenia, provincie, în menț. tirzie 79.
 Olteți, rîu <Oltețu>, sat pe ~ 217.
 Ona (One), slugă domnească, cumpără în Ghegheu, Ungheni și Bărcănești (1471, 1476) 138, 153.
 Ona, stratornic în sfatul domnesc (1482) 179.
 Oancea v. Oancea.
 Onu v. Ioan, slugă domnească.
 Oprea, boier, fratele lui Preda, stăpîn cu scutiri în Cleșnești, Tilicești, Jirov ș.a. (1483) 189.

- Oprea**, dă partea lui din Cățeți jupanului Ticuci (1480) 170.
- Oprea** din Rîmnic, fiul bănesei, vinde domnul via sa din Copăcel (1496) 266, 268; v. și **Oprea**, spătar.
- Oprea**, dregător, cu atribuții la vămile Prahovei sau Teleajenului (1481) 176.
- Oprea**, fiul lui Gherghie <pirgar din Rîmnic>, martor la danie făcută m-rii Govora (1495) 252.
- Oprea**, fratele boierului Stanciul Mailat de Dejeni, stăpîn cu imunități în Dejeni ș.a. (1452) III.
- Oprea**, grămătic, scrie acte domnești (1493) 236, 237.
- Oprea**, logofăt, jupan în sfatul domnesc (1457, 1459) 115, 118; v. și **Oprea Oprischi**.
- Oprea**, nepotul slugii domnești Stoia, întărit în Mihoveni (1485) 195.
- Oprea** pirgar v. **Oprea**, fiul lui Gherghie.
- Oprea**, slugă domnească, întărit în Rădinești și Crețești, nepotul lui Bucșă (1489) 218.
- Oprea**, spătar de la Rîmnic, martor la danie făcută m-rii Govora (1495) 252; v. și **Oprea** din Rîmnic.
- Oprea**, țigan boieresc (1480) 170.
- Oprea Oprischi**, vistier în sfatul domnesc (1452) III; v. și **Oprea**, logofăt.
- Oprea Pătrău**, popă, merii lui la Rășinari (1383) I.
- Oprîșa**, paharnic în sfatul domnesc (1461) 120.
- Oprîșe**, slugă domnească înfrățeste pe verii săi peste Vîrloni (1469) 133.
- Oradea Mare** (Oradea), oraș 46; episcopie 1. Orașul de Floci v. **Floci**, oraș.
- ***Orhoeschi**, sat <probabil lingă Adîncata, r. Urziceni, j. Ialomița>, întărit cu imunități jupanului Stroe și lui Tudor logofăt după înfrățire 175.
- Orbul** v. **Dragușin Orbul** și **Smil Orbul**.
- Oreahova** v. **Padina Oreahova**, sat.
- Orehov** v. **Stanislav** al lui **Orehov**.
- Orla**, partea lui în Cucuteni (menț. 1473) 145.
- Orlea** (Orla, Orle), sat <r. Corabia, j. Romanati>, în hotar cu balta Mamina 17, 56, 77, 96, 107, 212.
- Orlești** pe Olt, sat <r. Drăgășani, j. Vilcea>, fost al lui Cazan și al m-rii Codmeana, dat în schimb boierilor Stanciul ș.a. din Jibla 9, 10.
- Orșova** (Rișava), oraș 6, 97; hotar către Țara Ungurească 22, 53, 89, 124, 260.
- Osica**, sat <probabil r. Balș, j. Romanati>, parte întărită cu imunități jupanului Iarcu 262.
- Oslea**, munte <j. Mehedinți>, întărit m-rii Tismana 137.
- Ospitalieri** din Ierusalim, <Cavalerii Ioaniți, ordin călugăresc>, primesc diplomă de privilegiu de la Bela IV, regele Ungariei 1
- Ostrov**, m-re de maici <or. Călimănești, r. R. Vilcea>, ctitori; aspri, griu, orz, vin dăruit de domn 300.
- Oteșanul** v. **Dan Oteșanul**.
- Oteteliș**, sat <r. Oltețu, j. Vilcea>, (menț. tirzie) 149.

P

- Padeș**, sat <r. Gorj, j. Mehedinți>, 122; ~ de Sus, întărit cu imunități slugii domnești Vrabeț 129.
- Padina**, munte <r. Făgăraș>, în hotar cu Dejeni III.
- Padina Oreahova**, top. <Vircirova, or. T. Severin, j. Mehedinți> 6—8, 14, 16, 22, 53, 89, 124.
- Pahomie** monah v. **Vlad Călugărul**.
- Pahullea** (Pahule), vistier în sfatul domnesc (1450—1456) 101, 103—105, 108, 110—113; numit: **Pahullea Stan**, ~ **Stupici** III.
- Palco**, vinde loc de casă în orașul <Rîmnic> (1485) 196.
- Papa**, vornic în sfatul domnesc (1450) 101
- Paramali** v. **Gherghie Paramali**.
- Pardos** (Pardoslu, Pardosul), clucer, apoi spătar (1480—1481, menț. 1489), stăpîn în Rădulești de la Cîlnău 215; în sfatul domnesc: clucer (1480) 170; spătar (1480—1481) 175, 178.
- Parîngul**, munte <r. Gorj>, întărit m-rii Tismana 137.
- Pascal**, Pascalie, Pashale v. **Nan Pascal**.
- Pascal**, țigan boieresc (1441) 93.
- Paul de Thomar**, căpitan de Făgăraș, dă act (1511 . . .) 13.
- Pavel**, comite de Solnoc, în diploma regelui Ungariei (1247) 1.
- Pavel**, cumpără moară la Neajlov (1453) 109.
- Pavel Chinezul** v. **Cnej Paul**.
- Păcal** v. **Nan Pascal**.
- Pădure** v. **Tudor**, vistier.
- Pădurea-cea-Mare** (Pădure) <probabil Vlășia> m-rea Bolintin din ~ 75, 88, 109, 147.
- Pădureți**, județ, venit domnesc din griu și orz, vinărici și vămășit al unor sate din ~ 285.
- ***Păpeani** (Păpănei, Păpenei), sat <Hagiieni, r. Fetefști, j. Ialomița>, întărit cu imunități, drept de a lua dușegubină, singe, gloabă, perper de la ce se vinde și vinărici m-rii Cozia 150, 161, 212.
- ***Păr**, sat <lingă Coșoveni, r. Craiova, j. Dolj>, întărit slugii domnești Stoica 253.
- Părăginoși**, munți <r. Gilort, j. Gorj>, întăriți slugii domnești Ivul 191.
- Părciuilvoaie** v. **Voica Părciuilvoaie**.

- Părțile de peste munți v. Amlașul și Făgărașul.
- Părțile Tătărești (Laturea Tătariului, Țara Tătărăscă, Tartaria), în titulatura domnului Țării Românești 12, 15, 30, 32, 34, 38, 43, 45, 48, II.
- Pătrău v. Oprea Pătrău.
- Pătru, Petre, Petru:
- Pătru v. și Birta Pătru și Cîrstian Petru.
- Pătru, cumpără parte în Mănicești (1481) 177.
- Pătru, cumpără în Vilculeștii de la Coșuștița (1486) 198.
- Pătru, dăruiește Dragomireștii pe Dimbovița m-rii Bolintin (1453) 109.
- Petre, diacon domnesc, vinde satul Corcova (1472) 142.
- Petru, fiul lui Dragomir, întărit în Stroești (1469) 136.
- Pătru, fratele jupanului Jitiian, stăpîn în Românești pe Jiu, Bolomirești, Crasna ș.a. (1486) 199.
- Pătru, fratele jupanilor Bran și Ticuci v. Pătru, stratornic.
- Petre, pîrgar din Floci, hotarnic (1467) 131.
- Petre, în pricină pentru satul Ceauri cu m-rea Tismana (1490) 222.
- Pătru, scrie act domnesc (1492) 229.
- Pătru, slugă domnească, fratele lui Slav, stăpîn în Trestioara de la Brădet, Gura Jilului ș.a. (1498) 286.
- Petru, slugă domnească, întărit în Străhaeș (1478) 158.
- Petru, slugă domnească, stăpîn cu imunități în Ciurilești, Turcinești, Balomirești (1430) 68.
- Petru, slugă domnească, stăpîn cu imunități în Luciani (1437) 85.
- Petru, slugă domnească, trimis de Basarab cel Tânăr la doamna sa (1480) 168, 169, 174.
- Pătru, stratornic în sfatul domnesc (1458) 117.
- Pătru (Petru), stratornic, vlastel, fratele jupanilor Bran și Ticuci (1478 . . . 1492), stăpîn cu imunități în Baia <de Fier>, Țirgul Gilort, Cepturile, Golești ș.a. 170 192, 229; în sfatul domnesc stratornic (1478) 158, 161.
- Pătru (Petru), stolnic în sfatul domnesc (1478 . . . 1481) 158, 160, 161, 170, 178.
- Petre, via fiilor lui lângă Rîmnic (1440) 91.
- Petre, vinde partea lui din Ponor (1459) 118.
- Pătru (?), vistier mare în sfatul domnesc (1491 . . .) C.
- Petre Zamona, jupan în sfatul domnesc (1421) 49.
- Păunul, boier, fratele jupanului Birta Pătru, stăpîn cu imunități în Clășnești, Tilicești, Jirovul ș.a. (1483) 189.
- Păușești, sat <r. R. Vilcea>, întărit cu imunități slugii domnești Stan ș.a. 110.
- *Pecalești la Jilț, în Jiu, sat <probabil r. Strehaia, j. Mehedinți>, întărit cu imunități m-rilor Vodița și Tismana de regele Ungariei și de Iancu de Hunedoara 62, 97.
- Pecs, episcopie <R. P. Ungară> 1.
- Perșani, v. Pîrșani, sat.
- *Pesticovo la Blatnița, sat și siliște <probabil Măceșul-de-Jos r. Băilești, j. Dolj>, întărit cu imunități m-rii Tismana, dania doamnei Calinichia 14, 16, 22, 53, 89, 124; întărit cu imunități de regele Ungariei și de Iancu de Hunedoara 62, 97.
- Pestrița, sat, parte întărită jupanului Cîrstian 278.
- Peszath la Scardona, moșie dăruită de regele Ungariei Cavalerilor Ioaniți 1.
- Peștișani, sat <r. Gorj>, întărit cu imunități lui Barbu 105.
- Petec Babușin din Luciani, în sfatul domnesc (1451) 102.
- Petru, slugă domnească, stăpîn cu imunități în Valea Su . . . (1428) 60.
- Petre v. Pătru.
- Petriman, face zapis de danie m-rii Cozia (1425) 57.
- Petriceana, munte <r. R. Vilcea, j. Argeș>, întărit slugii domnești Dragomir ș.a. 18.
- *Petrovita, sat <probabil lângă Breznița, r. T. Severin, j. Mehedinți>, întărit cu imunități m-rii Tismana 8, 22, 228, 260.
- Petru v. Pătru și Cîrstian Petru.
- Piatra, munte <probabil la Cheia, r. R. Vilcea>, parte întărită jupanului Cîrstea ș. a. 296.
- Piatra Izvorului, deal la Dejani <r. Făgăraș>, III.
- Piatra Oablă, munte la Scorei <r. Sibiu, j. Făgăraș> 15.
- Piatra Porcului, top. la Șoașu <or. Ocele Mari, j. Vilcea> 277.
- Piatra, sat <Petra, r. Vinju Mare, j. Mehedinți>, dăruit cu imunități m-rii Tismana de Mircea cel Bătrîn 22.
- *Pietreani, sat <probabil lângă Tismana, r. Gorj>, parte întărită jupanului Lațco din casa domnească 226.
- Pilea, logofăt (1418, menț. 1453), dăruiește vie în Răzvad m-rii Bolintin 109; în sfatul domnesc logofăt 42.
- Piper, stolnic (1466 . . . , menț. 1493), stăpîn în Bucov și Băcani 243; în sfatul domnesc stolnic (1466 . . . 1482) 130, 138—140, 142, 143, 145, 175, 177, 179.
- Piprea, fiul Neagăi, vinde partea lui în Sălătruc (menț. 1488) 212.
- Pirotul (Pirot), siliște și baltă <probabil Orlea, r. Corabia, j. Romanați>, întărite cu imunități m-rii Govora, dania jupanului Albu spătar 220, 225, 251.
- Piscu, sat <probabil r. Răcari, j. Ilfov>, întărit boierilor Coman și Nan 41.

- Piscul Gîrniței**, top. la Ionești <Ioneștii Govorei r. Drăgășani, j. Vilcea> 268.
- Piscul Lungu**, top. la Coteana <r. Slatina, j. Olt> 84.
- Piscu Urdii**, top. la Coteana <r. Slatina, j. Olt> 84.
- ***Piscupești**, sat <probabil lingă Costeni. r. Strehăia, j. Mehedinți>, parte întărită cu imunități slugii domnești Vrabeț 129.
- Pitești** <orasul>, drum la ~ 293; mori dăruite de Mircea cel Bătrîn m-rii Cozia 9, 49 act domnesc scris în ~ 178.
- ***Pitrari**, sat <probabil lingă Ceplea, r. Filiași, j. Mehedinți>, întărit slugii domnești Vilcul ș.a. 286.
- ***Pitulați de la Buorelu**, sat <probabil lingă Negomir r. Gorj, j. Mehedinți>, întărit slugii domnești Mînea ș.a. 188.
- Piriiani**, sat <r. Oltețu, j. Vilcea>, întărit cu imunități jupanului Ticuci și fraților săi 170.
- Piriul**, sat <r. Gilort, j. Gorj>, întărit cu imunități m-rii Bistrița 246, 247.
- Piriu**, top. la Voila <r. Făgăraș> 93.
- Piriul Calului**, pîriu la Dejeni <r. Făgăraș> III.
- Piriul Sașilor**, top. la Scorei <r. Sibiu, j. Făgăraș> 15.
- Pirlea**, nepotul său Cazan canatnic vinde Vilculeștii de la Coșuștița (menț. 1486) 198.
- Pirilul**, stratornic în sfatul domnesc (1478) 158, 160.
- Pirșani** (Perșani), sat <probabil r. Balș, j. Dolj>, întărit lui Dragomir ș.a. 224; întărit lui Manea stratornic 287.
- Pirvana**, fiica jupanitei Stanca și a lui Pirvu, stăpînă în Descopereshi și Cornățel (1492) 234.
- Pirve**, jupan în sfatul domnesc (1437) 87.
- Pirve**, logofăt în sfatul domnesc (1482) 179.
- Pirvul**, fiul lui Staico logofăt, stăpîn cu imunități în Bucov, Cornățel, Descopereshi ș.a. (1492, 1493) 234, 243.
- Pirvu**, soțul jupanitei Stanca, stăpînă în Descopereshi și Cornățel (1492) 234.
- Pirvul** <Craiovescul> (Pirvu), mare vornic fratele bannului Barbul Craiovescul (1482...1500), stăpîn cu imunități și drept de slobozie la Potel 242; ctitor, dăruiește Plăvicenii pe Șăoaș, Brîncoveni, Bogdăneștii de la Codmeana ș.a. m-rii Bistrița 246, 247;
in sfatul domnesc: mare vornic, fost vornic, jupan (1482, 1486—1493, 1495—1500) 179, 201, 204—206, 209—212, 214—222, 224, 226—230, 233, 234, 237—241, 243, 253, 257, 266, 268, 270, 274, 275, 278, 283, 285—288, 290—297, 299, 302, 303, C, IV; ispravnic în act, domnesc 289; martor 282.
- Platăț**, baltă <r. Băilești, j. Dolj>, întărită cu vama din pește m-rii Tismana 172.
- Plăcicoi**, munte <probabil r. Gilort, j. Gorj>, întărit slugii domnești Ivul 191.
- ***Plăcicoi**, sat <probabil Brădeanca r. Făurei, j. R. Sărat>, părți întărite jupanului Chicoș 292.
- Plăescoi**, sat <Pleşcoi, r. Buzău>, în hotar cu Odobeni C.
- ***Plăviceni** (Plaviceani) pe Șăoaș, sat <or. Ocnele Mari, j. Vilcea>, dăruit cu vii și vinărici de boierii Craiovești m-ri Bistrița, întărit cu imunități 246, 247.
- Pleşeschi**, v. Cîrstea Pleşeschi.
- ***Pleşoi** (Pleşoni), sat <lingă Bîrsești, r. R. Vilcea>, întărit cu imunități m-rii Cozia 150, 161; parte cumpărată de Radu cel Mare de la Cîrpitul și dăruită cu imunități m-rii Govora 303.
- Plopeni**, sat <r. Ploiești, j. Prahova>, parte cu moară întărită m-rii Mărgineni 201; probabil același: parte întărită cu imunități jupanului Stanciu Moenescul 93.
- Ploșca**, baltă <probabil r. Fetești, j. Ialomița>, în hotar cu balta Camenița 146.
- ***Ploșca**, sat <probabil Dănciulești, r. Oltețu, j. Dolj> 219.
- Ploștîna** (Ploștăna) în jud. Jaleș, sat <r. Strehăia, j. Mehedinți>, dăruit cu imunități de Mircea cel Bătrîn m-rii Tismana 22, 53, 89, 124, 228, 265; întărit cu imunități de regele Ungariei și Iancu de Hunedoara 62, 97.
- Pocruia** (Pocroi), sat <r. Gorj>, părți întărite cu imunități m-rii Tismana 16, 186; luat prin schimb de Radul cel Frumos de la jupan Cîrstea și dat m-rii Tismana 240.
- ***Podeni** (Podeani) pe Izvarna, sat <lingă Arjoci r. Gorj>, părți întărite cu imunități m-rii Tismana 53, 124, 265; întărit m-rilor Vodița și Tismana de regele Ungariei și de Iancu de Hunedoara 62, 97.
- Podna**, întărită cu imunități m-rii Cozia 96; v. și Vodnea, top.
- Podunavia** (Dunăre), în titulatura domnului Țării Românești, 10, 12, 21, 23, 24, 28, 32, 34, 35, 38, 43, 45, 48, II; în titulatura despotului Ștefan Lazarovici 31.
- Poenari**, cetate <r. C. de Argeș>, pîrcălab de ~ 177.
- Poienile lui Lal**, top. la Telești <r. Gorj> 188.
- Poenile Vărbilăului** sat <Poiana Vărbilău, r. Teleajen, j. Prahova>, dăruit cu imunități boierului Dumitru din Maniaci 66.
- Poiana**, sat <probabil r. Filiași, j. Dolj> parte întărită slugii domnești Ivul 191.
- Poiana lui Stev**, sat (?) întărit cu imunități lui Andrei 118.
- ***Pojerita**, sat <probabil r. T. Severin, j. Mehedinți>, părți întărite cu imunități jupanului Birta Pătru ș.a. 189.
- Pojon** (Pojun), cetate și comitat <Bratislava R. S. Cehoslovacă> 1, 62.
- Polog**, pîriu la Ceauri <r. Gorj> 222.

- *Polovinele, sat <lingă Rătunda, r. Caracal, j. Romanați>, întărit slugii domnești Birul 216
- Polovragi, sat <r. Gilort, j. Gorj>, întărit cu imunități jupanului Ticuci și fratelui său Bran 170; vinărici domnesc cumpărat de jupan Bran 192.
- Ponicva, sat <R. F. S. Jugoslavia>, întărit m-rilor Vodița și Tismana de Ștefan despotul Serbiei 31.
- Ponor, sat- <probabil Ponoarele, r. T. Severin, j. Mehedinți>, părți întărite cu imunități lui Iova ș.a. 118.
- Ponsa, episcop al Bosniei, în bula regelui Ungariei (1247) 1.
- *Popeti, sat <probabil vatra m-rii Snagov, r. Răcari>, întărit cu imunități m-rii Snagov 179; dreptul m-rii de a face slobozie 255.
- Poporate, sat <R. S. F. Jugoslavia>, întărit cu imunități m-rilor Vodița și Tismana de Ștefan despotul Serbiei 31.
- Popoviți, sat <R. F. S. Jugoslavia>, întărit cu imunități m-rilor Vodița și Tismana de regele Ungariei și de Iancu de Hunedoara, dania cnezului Lazăr 62, 97.
- Popșor v. Micul Popșor.
- Porca v. Radul Porca.
- Poroinița pe Dunăre (Poroinți), sat <r. Vinju Mare, j. Mehedinți>, dat de Nicodim în schimbul satului Sogoino 16; dăruit de Mircea cel Bătrîn m-rii Cozia 17.
- Porțile-de-Fier (Poarta de Hier, Virtejul la Dunăre la Locurile Rele), strămoare <r. T. Severin, j. Mehedinți>, în titulatura lui Mihail voievod 43; întărită m-rilor Vodița și Tismana, cu zeciuiala din pește, dania lui Vladislav voievod 22, 53, 89, 124.
- Porumbacul (~ de Jos, ~ de Sus, ~ lui Tatomir), sat <r. Sibiu, j. Făgăraș>, părți întărite cu imunități jupanului Stoica Naneș ș.a. 143.
- Potel (Potelul), sat cu baltă <r. Corabia, j. Romanați>, întărit cu imunități și drept de slobozie pe 4 ani lui Pîrvul mare vornic <Craiovescul> și fratelui său Danciul comis 242; dăruit m-rii Bistrița 246, 247; v. și Balta Albă, baltă.
- Potoc (Potocul), sat și siliște <lingă Jidoviștița, r. T. Severin, j. Mehedinți>, întărit cu imunități m-rilor Vodița și Tismana, dania lui Vladislav voievod 7, 8, 14, 16, 53, 89, 124, 155; întărit m-rilor Vodița și Tismana de Sigismund regele Ungariei și Iancu de Hunedoara 62, 97.
- Prahova, județ, venitul domnesc din orz și grâu din satele m-rii Snagov dăruit m-rii 179.
- Prahova (Praova), riu, mori și biserică pe ~ 26, 56, 77, 96, 107.
- Prahova, vamă 50, 176; părți întărite m-rii Snagov 127, 179.
- Pratea în sfatul domnesc (1437) 80.
- Preclecevăț v. Cleceveț, sat.
- Precina, sat <Prejna r. T. Severin, j. Mehedinți> 197; Precenu-de-Sus, parte întărită slugii domnești Radu ș.a. 250.
- Precopie, vinde parte din Lelești și muntele Coarnele (1487) 209.
- Preda, fratele lui Dimitru, stăpîn cu imunități în Cleșnești și Birtcovești (1483) 189.
- Preda, fratele lui Oprea și văr cu Preda, stăpîn cu imunități în Cleșnești și Birtcovești (1483) 189.
- Preda, scrie acte domnești (1484—1485) 192, 194.
- Prejna v. Precina, sat.
- Preseaca, munte <r. Făgăraș>, hotare, întărit cu imunități jupanului Stanciu Mailat Dejanul III.
- Preslop v. Prislop.
- Presnop v. Floreicul, munte.
- Prigoriia, sat <r. Gilort, j. Gorj>, întărit jupanului Roman ș.a. 199.
- *Prilepețul, sat și siliște <lingă or. T. Severin>, dăruit m-rii Tismana de Vlad Călugărul 8, 260.
- Prislop, munte <probabil r. C. de Argeș>, dăruit cu imunități boierului Dragomir Ruhat ș.a. 103.
- *Preslop, sat <lingă Bala, r. T. Severin, j. Mehedinți>, întărit cu imunități boierinașului Vlad ș.a. 38.
- *Prislop, sat <probabil lingă Călmățuiul r. T. Măgurele, j. Teleorman>, întărit cu imunități m-rii Cutlumuz 151.
- Proca v. Radul Proca.
- Proica, jupan, martor pentru m-rea Govora (1485) 196.
- Proica, scrie act domnesc (1473) 143.
- Protato v. Athos.
- Prundul, sat <r. Oltenița, j. Ilfov>, calea Prundului 121.
- Pniul din Ruși, stăpîn în Crătunești pe Mostiște (1492) 234; probabil același: Puiul, în sfatul domnesc (1453) 111.
- Pulcovți, sat, dăruit de jupan Gal m-rii de la Strugalea, întărit cu imunități și scutire de a pescui moruni 35.
- Purcăriani, sat <r. Pitești, j. Muscel> 208.

R

- Racoți, sat <r. Gorj> 122.
- Racovița, sat <r. Tîrgoviște, j. Dîmbovița>, întărit cu imunități jupanului Mihail din Ruși și lui Chirtop 104, 135, 230.
- Rad v. Radul.
- Rada, doamna lui Vlad Călugărul v. Samonida, monahia.
- Rada, fica jupanului Chicoș, stăpînă de sate și țigani, așezată în Fintinele, Vernești, Gugești ș.a. (1499) 292.

- Rada**, nepoata lui Mareș, întărită în Groși și Ubișia de la Bratilov (1486) 197.
- ***Radești pe Bațcov**, sat <probabil r. Pitești, j. Argeș>, parte întărită cu imunități m-rilor Cozia și Codmeana 49.
- Radomir**, boier din Jibla, primește în schimb parte cu imunități în Orlești pe Olt (1389) 10.
- Radomir**, partea lui în Mănicești (menț. 1428) 58.
- Radomir**, popă din satul lui Baldovin logofăt, martor (1412) 36.
- Radomir**, slugă domnească, fiul lui Ion, stăpîn în Cergenii și Comănești (1475) 149.
- Radomir (Radumir)**, slugă domnească, stăpîn în Recica lui Dabul, Crăpătoarele ș.a. (1494, 1499) 249, 291.
- Radoslav**, cumpără în Vilculeștii de la Coșuștița (1486) 198.
- Radoslav**, partea lui din Pocroi în stăpînirea m-rii Tismana (menț. 1392) 16.
- Radoslav Supt Coastă**, slugă domnească, întărită în Dădilești (1463) 122.
- Radoslaviel**, munte <probabil r. Cîmpina, j. Prahova>, întărit cu imunități m-rii Snagov 95.
- ***Radoșelul**, siliște <probabil lingă Jilțu, r. Filiași, j. Gorj>, întărită lui Dragul ș.a. 134.
- Radul**, ban mare (1386 . . . 1421, menț. 1441), dăruiește Mirceștii m-rii Glavacioc 94; în sfatul domnesc: ban 11, 35, 37, 38, 42; jupan 48, 49; vornic (?) 38.
- Radul boieri v. și Radul**, slugi domnești.
- Radul**, boier, fratele jupanului Jitiian, stăpîn în Românești pe Jiu, Balomirești, Prigorii ș.a. (1486) 199.
- Radul**, boier, stăpîn cu imunități în Berivoești (1429) 66.
- Radul**, boieri, stăpîni cu imunități în Criva de la Mehedinți, București, Rusănești ș.a. (1483) 184.
- Radul**, boier, stăpîn cu imunități în Lăngeștii din Argeș, Aninoasa, Balotești ș.a. (1437) 86.
- Radul clucer v. Radul al lui Furcă.**
- Radul comis** în sfatul domnesc (1445) 99; v. și **Radul paharnic** (1445).
- Radul comis** în sfatul domnesc (1491 . . .) v. **Radul al lui Vintilă.**
- Radul (Rad)** <diferiți>, cumpără în Vilculeștii de la Coșuștița (1486) 198.
- Radul din Băești**, vinde partea lui Sprinten din Mirilești (1489) 210.
- Radul din Berivoești**, în sfatul domnesc (1400 . . .) 21.
- Radul din Mărgineni v. Radul al lui Vintilă**, paharnic și **Radul postelnic.**
- Radul din Precina v. Radul**, slugi domnești.
- Radul din Turci**, vinde partea lui din Malul-de-Sus (1445) 99.
- Radul domn al Țării Românești v. Radul**, voievod.
- Radul**, fiul băneasei, <din Bujorani>, vinde domnului via lui din Copăcel (1496) 266.
- Radul**, fiul lui Badea Ciutin, stăpîn cu imunități în Zlotești (1445) 99.
- Radul**, fiul lui Cirjeu, stăpîn în Recica lui Dabul și Gulie (1494) 249.
- Radul**, fiul lui Gliga, stăpîn în Recica lui Dabul și Gulie (1494) 249.
- Radul**, fiul lui Mihail I voievod (1418) 42.
- Radul** fiul lui Stan v. **Radul al lui Stan.**
- Radul** fratele jupanilor Ticuci și Bran v. **Radul**, spătar.
- Radul** fratele lui Cazan logofăt v. **Radul Trămîndan.**
- Radul** fratele lui Dan pușcar v. **Radul**, slugă domnească.
- Radul**, grămătic de act domnesc (1458) 117.
- Radul**, grămătic de acte domnești (1486 . . . 1500) 201, 214, 220, 223, C.
- Radul**, întărit în Dușești (1472) 140.
- Radul**, jupan în sfatul domnesc (1421) v. **Radul**, ban.
- Radul jupan**, nepotul lui Drăghici v. **Radul**, postelnic din Mărgineni.
- Radul**, nepotul lui Mareș, întărit în Groși (1486) 197.
- Radul**, nepotul <jupanului> Pascal, dăruiește m-rii Dealul Cereșanii, Măicăneștii și munți (1451) 102.
- Radul (?) paharnic** în sfatul domnesc (1428) 61.
- Radul**, paharnic (?) în sfatul domnesc (1445) 98; v. și **Radul comis.**
- Radul**, paharnic <din Izvorani> (1478 . . . 1493), schimbă cu domnul Izvoranii 241; în sfatul domnesc mare paharnic (1478, 1480) 158, 160, 161, 170.
- Radul**, paharnic în sfatul domnesc 1498—1500 v. **Radul al lui Vintilă** din Mărgineni.
- Radul**, postelnic (mare stratornic) în sfatul domnesc (1454 . . . 1467) 112, 113, 120, 131.
- Radul**, postelnic. nepotul lui Drăghici din Mărgineni, stăpîn în Negovani, Corni și Plopeni (1486 . . . 1498) 201, 215; postelnic 282.
- Radul**, postelnic (stratornic), fratele lui Barbul Craiovescul și fiul lui Neagoe ban de la Craiova, stăpîn în Plăviceni, Brîncoveni, Potel ș.a. 247; în sfatul domnesc mare postelnic (1489—1500) 219—222, 227—230, 233, 234, 236—241, 243—245, 247—249, 251, 253, 254, 266, 268, 270, 274, 275, 278, 283, 285, 287, 288, 290—295, 297, 299, 303, C, D; ispravnic în act domnesc 275.
- Radul**, slugă domnească, fratele lui Badea Cotescul, stăpîn cu imunități în Cotești, Golești, Jugorul ș.a. (1452) 108.
- Radul**, slugă domnească, fratele lui Dan pușcar, întărit în Micești și Uliștești (1481 . . . 1500) 178, 181, 261.

- Radul (Rad), slugi domnești, întărite în Precenu-de-Sus (1494) 250; probabil același; Radul din Precina, martor (1486) 197.
- Radul, slugi domnești, întărite în Rădinești și Crețești (1489) 218.
- Radul, slugi domnești, stăpîni în Cergenii și Comănești, fiul lui Ion, fiul lui Micul (1475) 149.
- Radul, slugă domnească, stăpîn cu imunități în Iașii de la Curteni și Bulgari (1464) 125.
- Radul, slugă domnească, stăpîn în Între Boile, Săseni ș.a. (1393) 18.
- Radu, slugi domnești, stăpîni cu imunități în Luciani (1437) 85.
- Radul, slugi domnești, stăpîni în Murtășești, Bărboși de la Jił, ș.a.; fratele lui Boica; fratele lui Dragul (1469) 134.
- Radul, slugă domnească, stăpîn în Toplița de la Jił, Moi, Șerbești, Telești ș.a. (1483) 188.
- Radul, slugă domnească, stăpîn în Trestioara de la Brădet, Gura Jiłului, Stircii de la Ceple ș.a. (1498) 287.
- Radul, slugă domnească, stăpîn cu imunități în Zătreni, Folești, Coprozi ș.a. (1453) 110.
- Radul (?), spătar în sfatul domnesc (1445) 98; v. și Neagoe, spătar.
- Radul, spătar, vlastel (1480... 1500), fratele jupanilor Ticuci și Břan, stăpîn cu imunități în Baia <de Fier>, Bălești, Tîrgul Gilort, Spineni ș.a. 170, 192, 229.
- Radul, stăpîn cu imunități, împreună cu jupan Fînta pe Argeșel, pe Elhovița și la Frăsinet (1401...) 24.
- Radul, stăpîn cu imunități în Roata (1451) 105.
- Radul stratornic v. Radul postelnic.
- Radul tatăl lui Cazan logofăt v. Radul al lui Sahac.
- Radul, țigani boierești (1476, 1480) 152, 170.
- Radul vărul lui Onu v. Radul, slugă domnească, stăpîn în Toplița.
- Radul, vinde partea lui în Cîrbești (1495) 257
- Radul, vinde pometul lui (1495) 254.
- Radul (Radu), vistier în sfatul domnesc (1432... 1445) 73, 98, 99.
- Radul, vistier în sfatul domnesc (1480, 1481) 175, 177.
- Radul, vlastel, v. Radul, spătar.
- Radul voievod, domn al Țării Românești: (menț. 1351...) v. Radu Negru.
- Radul voievod domn 1374—1385 v. Radul I.
- Radul voievod domn 1421 v. Radul Prasnaglava.
- Radul voievod domn 1462... 1474 v. Radul cel Frumos.
- Radul voievod domn 1495—1500 v. Radu cel Mare.
- Radul voievod 196 eroare v. Vlad Călugărul.
- Radul voievod 226 v. Radu cel Frumos.
- Radul voievod, bunicul lui Dan al II-lea și Vlad Dracul v. Radul I.
- Radul voievod cel Mare 145 v. Radul cel Frumos.
- Radul voievod, fratele lui Vlad Călugărul, v. Radul cel Frumos.
- Radul, voievod, străbunicul lui Radu cel Frumos, v. Radul I.
- Radul voievod, tatăl lui Dan I și al lui Mircea-cel-Bătrîn, v. Radul I.
- Radul voievod, unchiul lui Radul cel Mare, v. Radul cel Frumos.
- Radul vornic v. Radul, ban.
- Radul I, domn al Țării Românești <1374—1385>, familie, ctitor al m-rii Tismana (menț. 1385... 1439) 7—9, 14, 16, 22, 53, 64, 89, 126; al m-rii Codmeana 42; probabil același: Radu vodă Negru (1383) dă act I.
- Radul al lui Borcea (~ Borce, ~ Borcev, ~ Gorcea), jupan în sfatul domnesc (1436... 1445) 77, 81, 82, 84, 91, 93—95, 98, 99.
- Radul al lui Furcă (Radul, ~ Furcovici), clucer (1492—1494), în sfatul domnesc (1492) 234; scrie acte domnești 233, 243, 249.
- Radul al lui Sahac (Radul), jupan în sfatul domnesc (1431... 1436) 72, 73; tatăl lui Cazan logofăt și Radul Trămîndan 77 (menț. 1450) 101.
- Radul al lui Stan (fiul lui Stan) boier, dobîndește scutiri pentru satul Pulcovți dăruit de Gal m-rii Strugalea; martor în sfat (1409) 35.
- Radul al lui Vintilă (Radul), paharnic <din Mărgineni>, în sfatul domnesc (1498—1500) 285, 287, 288, 290—295, 297, 299; probabil același: mare comis <eroare> în sfatul domnesc (1491...) C.
- Radul Bălăceanul v. Bălăceanu Radu.
- Radul <cel Frumos> (Radu cel Mare), domn al Țării Românești <1462—1475> 148, 226; fiul lui Vlad Dracul (1439 menț. 1497) 89, 91, 99, 124, 180, 195, 228, 238, 240, 264; dă acte de întărire, acordă scutiri și imunități; familie 122—143, 145, 146, 278; relații cu Ungaria 156; legături comerciale cu Brașovul 182.
- Radul cel Mare 145 v. Radul cel Frumos.
- Radul <cel Mare> (~ cel Tinăr 233), domn al Țării Românești <1495—1508>, fiul lui Vlad Călugărul (1487... 1500), familie (1482—1500) 202, 203, 231, 235, 247, 263, 268, 273, 275, 279, C; ctitor și donator al m-rii Govora 233, 266—268, 273, 280, 289, 290, 293, 303; dani, obroace altor m-ri 247, 255, 275, 276, 300; unor m-ri străine 263, 271, 272, 279, 284, 297, 298, 300; dă acte de întărire, dispoziții, acordă imunități 258—303, C, D; acte date în timpul domniei tatălui său

- (1492, 1495) 233, 255; numit voievod în actul tatălui său (1494) 247.
- Radul Craiovescul v. Radul, postelnic.**
- Radul Gorcea v. Radul al lui Borcea.**
- Radul Grama, stăpîn în Godeni (menț. 1461) 120.**
- Radu Negru vodă (menț. 1351) 2 (notă) I.**
- Radu <Prasnaglava>, domn al Țării Românești <1421...1427>, fiul lui Mircea cel Bătrîn, dă acte (1421) 48, 49.**
- Radul Porca, martor la danie făcută m-rii Govora (1425) 57.**
- Radul Răitea, țigan boieresc (1483) 185.**
- Radul Solcea, unchiul jupaniței Anca, stăpîn în Spinișorul Tomenilor (menț. 1489) 217.**
- Radul Stan, fiul lui Biră, stăpîn cu imunități în Mărgineni (1437) 81.**
- Radul Trămîndan (Radul, Trămîndan), fratele lui Cazan logofăt (1450, menț. 1492), stăpîn în Cornățel și Descopereschi 234; dăruiește mori în Țirgoviște m-rii Cozia 101.**
- Radul (?) Vintilescul, jupan în sfatul domnesc (1488) 212.**
- Radumir v. Radomir.**
- Raicul, vinde vie în Ocele <Mari> (1495) 252.**
- Rama, țară <Bosnia R. S. F. Iugoslavia> I.**
- Rasova la Jaleș (Rasov), sat <r. Gorj>, întărit cu imunități m-rilor Vodița și Tismana de regele Ungariei și de Iancu de Hunedoara 62, 97.**
- Ratea, pîrcălab de Poenari, ispravnic (1481) 177.**
- *Ratești, sat <probabil lingă Podeni r. Teleajen, j. Prahova>, întărit cu imunități lui Nan ș.a. 82.**
- Ratina, pîriu <probabil la Independența, r. Ploiești, j. Prahova> 63, 95.**
- *Raugul, sat <*Răușeni, lingă Aninoasa, r. Muscel>, întărit cu imunități boierului Voinea ș.a. 86.**
- Razmir, nepotul său Ștefan din Țirgoviște (1424) 52.**
- Razvad v. Răzvad, sat.**
- *Răcița, sat <lingă Cireșu, r. T. Severin, j. Mehedinți>, în hotar cu Bahna 239.**
- Rădea v. Rodea.**
- Rădei din Bătești, martor (1486) 197.**
- Rădei, slugă domnească, stăpîn în Murtășești, Bărboșii de la Jilț ș.a. (1469) 134.**
- Rădinești, sat <r. Oltețu, j. Gorj>, parte întărită slugii domnești Bucșă ș.a. 218.**
- Rădiniță, tatăl lui Diia și Stanislav (menț. 1495) 254.**
- *Rădulești de la Cîlnău, sat <lingă Petrișoru, r. R. Sărat, j. R. Sărat>, parte dată în schimb de Drăghici vornic lui Ivan paharnic și Pardosului 215.**
- Răitea v. Radul Răitea.**
- Răsipă, fiii lui în pricină pentru Bahna, Vodița Mare ș.a. (menț. 1493) 239.**
- Răspopeasca, moșie la *Răspopi <probabil r. Mizil, j. Buzău> D.**
- *Răspopi (Răspipi), sat <probabil r. Mizil, j. Buzău>, parte întărită m-rii Snagov 301; părți întărite slugii domnești Toader ș.a. D.**
- Rășava v. Orșova, oraș.**
- Rășinari, sat <or. Sibiu>, părți hotărnicite, cu stupină, întărite de Radu Negru și Mircea cel Bătrîn bisericii Sf. Paraschiva din ~ I.**
- Rătești v. Ratești, sat.**
- Răușeni v. Raugul, sat.**
- *Răzleul, sat <Jupînești, r. Gilort, j. Gorj>, întărit jupanilor Roman, Jitian ș.a. 199.**
- Răzvad lingă m-rea Dealu (Razvad), sat <or. Țirgoviște, j. Dîmbovița>, dăruit cu imunități de Alexandru Aldea voievod m-rii Dealu 72; vie întărită m-rii Bolintin 109; parte întărită cu imunități jupaniței Stana și fiului lui Datco stolnic 294.**
- Recea, sat <r. Făgăraș>, în hotar cu Dejani III.**
- *Recica lui Dahul, sat și siliște <lingă Dăbuleni, r. Corabia, j. Romanați>, întărit slugii domnești Cîrjeu ș.a. 249.**
- Rectislau, duce al Galiției și ban al Slavoniei (1247) 1.**
- Rembald, mare magistrul al ordinului Ospitalierilor (1247) 1.**
- Rîmești, sat <r. Horezu, j. Vilcea>, parte întărită slugilor domnești Roman și Vladul 206.**
- Rîmnic pe Olt, oraș domnesc <orașul Rîmnicu Vilcea> 252; vii, m-re și locuri în jurul orașului 9, 91, 212, 268; v. și Hinătești, Licura și Ulița; ocele de la ~ 276; mori 17, 49, 268; moară domnească 157; stăpîniri și vinăriciuri ale m-rilor Cozia și Cotmeana 9, 17, 49, 96, 107, 157, 161, 212; casă și vinărici ale m-rii Govora 196, 268; vinărici al m-rii Ostrov 300; acte domnești scrise în ~ 10, 206; episcopie în menț. tîrzie 79.**
- Rîmnic, rîu la Rîmnicul Vilcea, sate și mori pe ~ 9, 17, 25.**
- Rîncăcirov, m-re <r. Pitești, j. Muscel>, întărire pentru sat, grîu, orz, vinăriciuri și cășărit din jud. Pădureți și Vlașca 285.**
- Rîșova v. Orșova, oraș.**
- Rîul cel Sec, pîriu la Voila <r. Făgăraș> 93.**
- Rîușorul, sat <r. Făgăraș>, întărit cu imunități jupanului Stoica Naneș ș.a. 143.**
- Roade Mei v. Dragomir Roade Mei.**
- Roata, sat <r. Videle, j. Vlașca>, întărit cu imunități lui Costea ș.a. 105.**
- Rodea (Rădea), postelnic (stratornic) în sfatul domnesc (1482—1490) 181, 184, 186, 190, 193, 194, 198, 201, 204—206, 209—212, 216—218, 223.**
- Rodea, țigan boieresc (1476) 152.**
- Rodulful (?), sat <probabil Rîfov, r. Ploiești, j. Prahova>, întărit boierului Coman ș.a. 41.**
- Roland, jude al curții regale maghiare (1247) 1.**

Roman, fratele lui Dan pușcar v. Roman, slugă domnească.

Roman, jupan, martor în sfatul domnesc (1389) 10.

Roman, jupan, slugă domnească, stăpîn în Corcolăți (1500) 299.

Roman, jupan, stăpîn în Românești pe Jiu, Balomirești, Crasna ș.a. (1486) 199.

Roman, se înfrățește în Uești (1498) 288.

Roman, slugă domnească, fratele lui Dan pușcar, întărit în Micești și Ulitești (1481 ... 1495) 178, 181, 207, 261.

Roman, slugă domnească, se înfrățește în Huhurezi și Rîmești (1487) 206.

Roman, slugă domnească, nepotul lui Stanciul, stăpîn cu imunități în Voicoveni, Săsciori, Simbăta ș.a. (1437) 80.

Roman, stăpîn cu imunități în Clășnești și Birtcovești (1483) 189.

Romanați, județ, griu și orz din ~ dăruit m-rii Govora 268.

Roman v. Imperiul Roman.

Româneștii pe Jiu, sat <r. Gorj>, întărit jupanului Roman ș.a. 199.

Romîl, egumen al m-rii Cutlumus (1489) 214.

Roșca, cumpără în Vilculeștii-de-la-Coșuștița (1486) 198.

Roșca, în pricină pentru Vodița Mare și Bahna cu m-rea Tismana (1493) 239; probabil același: Roșca, slugă domnească, întărit în Precenu-de-Sus (1494) 250.

Roșia, sat <probabil Roșia-Jiu, r. Gorj>, părți întărite cu imunități slugii domnești Vrabet 129.

Rucăr, vamă <r. Muscel> 40, 50, 54, 69; vameș trimis sol la Brașov 114.

Rugina, pîriu la Ceauri <Ceauru, r. Gorj> 222.

Ruhat v. Dragomir Ruhat.

Runceanul v. Dobre Runceanul.

Runcul, munte (?) la Dejani <r. Făgăraș>, III.

Runc, sat <probabil r. Drăgășani>, parte întărită jupanului Dobriță 230.

Runcu, sat <probabil r. T. Severin, j. Mehedintși> 197; întărit jupanului Cîrstian 278.

Runcul, vamă parte întărită m-rii Govora 303.

*Runtea, sat <lingă Grădiștea, r. Oltețu, j. Vilcea>, parte întărită lui Cîrstia birarul ș.a. 219.

Rusa v. Stoica Rusa.

Rusănești, sat, întărit cu imunități boierului Batie ș.a. 184.

Rusin, întărit în Dușești (1472) 140

Rusul v. Stoica Rusul.

Rușeasca, moșia la Tismana <r. Gorj> 7, 8, 14, 16, 22, 53, 89, 124.

Ruși v. Athos, Mănăstirea Rusească.

*Rușii de la Mostiște, sat <probabil lingă Mănăstirea r. Oltenița, j. Ilfov>, dat de Stoica logofăt în schimb jupanului Pîrvu 234.

*Rușii mai jos de Tîrgoviște, sat <lingă Lazuri, r. Tîrgoviște, j. Dimbovița>, întărit cu imunități jupanului Mihail din Ruși 104, 135, 190; întărit jupanului Chîrtoș 230; scutit să dea vamă la Tîrgoviște 104; act domnesc scris în ~ 249.

Rutaș, slugă domnească, stăpîn în Dobrușa, Șerbănești, Manul ș.a. (1437) 83.

S

*Saghevăt la Blatniță (Sagavăt, Sagaveț, Saghiaveț, Saghiavăț), sat <probabil lingă Măceșul de Jos, r. Băilești, j. Dolj>, întărit cu imunități m-rii Tismana 16, 22, 53, 89, 124; întărit cu imunități m-rilor Tismana și Vodița de Sigismund al Ungariei și de Iancu de Hunedoara 62, 97.

Sahac v. Cazan al lui Sahac și Radul al lui Sahac.

Sahac, fratele lui Cazan logofăt (menț. 1450) 101.

Sahalod v. Cazan al lui Sahac.

Salcișor v. Sălcișor, sat.

Saltava, baltă <Saltava, r. Fetești, j. Ialomița>, cu suhat, vamă din pește și stupi, întărită cu imunități m-rii Dealul 146.

Samoil, egumen al m-rii de la Cricov <Mărgineni> (1486) 201.

Samonida, monahia <doamna Rada> mama lui Radul cel Mare (menț. 1495, 1496) 263; înzestrată în Stoiceni <258, 268>.

Sarandino, jupan în sfatul domnesc (1430) 68.

Sarapion, ieromonah, martor în sfatul domnesc (1389) 10.

Sarul, stolnic în sfatul domnesc (1429 ...) 64

Satul lui Baldovin logofătul, sat 36.

Satul lui Costea v. Costești sat r. T. Severin.

Satul lui Stoian Halgaș, pe Cricov, sat, dăruit cu imunități m-rii Cozia de Mircea cel Bătrîn 9.

Sava, egumen al m-rii Glavacioc (1493) 241.

Sava, logofăt, sol domnesc la Hariton A.

Săcel v. Sătcelul, sat.

*Săcuiani, vamă 69.

Sălătrucel pe Coinsa, sat <Sălătrucel, r. R. Vilcea>, dăruit de monahia Magdalena m-rii Cozia și întărit cu imunități 212.

*Sălcișorul la balta Bistreț, Bistriței (Salcișor, Stănciștor), sat <probabil lingă Bistreț, r. Băilești, j. Dolj>, întărit cu imunități m-rii Tismana 8, 14, 16, 22, 53, 89, 124; v. și Calugherovți.

Săltava v. Saltava, baltă.

Săpatul la balta Căbăul, gîrlă și baltă <probabil Săpata, r. Fetești, j. Ialomița>, cu vamă din stupi și pește, întărită cu imunități m-rii Cozia 17, 28, 48, 49, 56, 77, 96, 107, 131, 150, 161, 212; vămi, vinărici, dușegubine, gloabe, și perperi

- întăriți m-rii Cozia 48, 49, 131; v. și Căbălu, baltă.
- Sărata, sat <r. Făgăraș>, parte întărită cu imunități jupanului Stoica Naneș 143; v. și Valea Sărății.
- Sărăcinești, sat <Lupăria-Sărăcineașca, r. Răcari, j. Ilfov>, parte întărită cu imunități m-rii Snagov 179.
- Sărăcinești, sat <Valea Cheii, r. R. Vilcea, j. Vilcea>, al schitului Sărăcinești 79.
- Sărăcinești, schit <c. Valea Cheii, r. R. Vilcea, j. Vilcea>, supus episcopiei de Rîmnic (menț. tîrzie) 79.
- Săsciori, sat <r. Făgăraș>, parte întărită cu imunități lui Stanciul Dijanul 111; ~ jupanului Stoica Naneș ș.a. 143; probabil același; Săsciorii-Loviștea (Săsciori), sat 159; întărit cu imunități slugii domnești Roman 80.
- Săseni (Săseani), sat <probabil r. Gilort, j. Gorj>, parte întărită cu imunități slugii domnești Dragomir ș.a. 18, 103.
- Sățel, sat <Săcelu, r. Gilort, j. Gorj>, popă 170.
- Săvăstreni v. Sevestreni, sat.
- Scardona de lingă mare, cetate dăruită Cavalerilor Ioaniți de regele Ungariei I.
- Scărișoara, munte <r. Făgăraș>, în hotar cu Dejani III.
- Scorei în Țara Făgărașului, sat <r. Sibiu, j. Făgăraș>, întărit cu imunități lui Stanciul egumen ș.a. 15.
- Scoreul-cel-Bătrîn, top. la Scorei <r. Sibiu, j. Făgăraș> 15.
- Scoruș, top la Șoaș <or. Ocele Mari, r. R. Vilcea, j. Vilcea> 277.
- Scovarda, top. la Coteana <r. Slatina, j. Olt> 84.
- Scurta, sat <probabil Scurtu, r. Gilort, j. Gorj>, întărit cu imunități jupanului Ticuși și vlastelului Radu 170.
- Seaca (Seacani), sat <r. R. Vilcea, j. Argeș>, dăruit cu imunități m-rii Cozia de Mircea cel Bătrîn 25, 49, 56, 77, 96, 107, 150, 161, 212; întărit m-rii Cotmeana 49.
- Seate (Ceate), fiii lui vind vie (menț. 1495) 254.
- Sebeș v. Șebîș, sat r. Făgăraș.
- Secui pe Jiu (Săcuiu), <r. Craiova, j. Dolj>, vamă dăruită m-rii Bistrița 247.
- Șegarcea v. Șegarcea, sat.
- Seliștea Bodei, seliște <probabil j. Mehedinți>, întărită jupanului Cîrstian 278.
- Semen (Seman, Simeon, Simion), stolnic în sfatul domnesc (1437...1445) 80—87, 89, 91, 93—95, 98, 99.
- Semlin, oraș <Zemun, R.S.F. Iugoslavia> I.
- Seneslau, voievod al românilor (1247) I.
- Serbia, sîrbi (Pamuntul Serbescu, Țara Sîrbească) I; sate din ~ date m-rilor Vodîța și Tismana de cneazul Lazăr 62, 97; cnezi veniți din ~ spre a se așeza în Țara Românească IV; ctitori la Athos 235, A; în titulatura despotului Ștefan Lazarevici (1406) 31; în onomastică 42, 58, 73, 77, 91.
- Seva Muchia, cu casa <familia> lui din Țirgoviște, întărit m-rilor Cozia și Codmeana (1424) 52.
- Severin, cetate <Turnu Severin>, hotar al Țării Românești 47, 49, 55, 62, 97, 106, 128, 275; întîlnirea lui Mircea cel Bătrîn cu craiul Ungariei 32.
- Severin, mitropolie 17.
- Severin (Banatul Severinului), țară, banat; dăruită cu imunități de regele Ungariei Cavalerilor Ioaniți I; în titulatura domnilor Țării Românești 3, 5, 13, 24, 28, 30, 32, 45, 48, II.
- Severit, comite de Alba în diploma regelui Ungariei (1247) I.
- *Sevestreni (Săvăstreni), sat <Căzănești, r. R. Vilcea>, întărit cu imunități m-rii Cozia 123, 150, 161, 212.
- Sfiștov, v. Sviștov.
- Sfînta Gora v. Athos, munte.
- Sfîntul Nicolae, m-re v. Athos.
- Sigismund de Luxemburg, împărat al românilor <1411—1437> și rege al Ungariei (1386...1437) 62, 97; numit părinte de Mihail voievod <40>; acordă scutiri m-rilor Vodîța și Tismana 44, 46, 47; întîlnire cu Mircea cel Bătrîn 32.
- Sima, țigan boieresc (1469) 135.
- Simeon, cumpără în Vilculeștii de la Coșuștița (1486) 198.
- Simeon, Simion, stolnic v. Semen.
- Simon, egumen și nastavnic al m-rii Cozia (1464...1467) 123, 128, 131.
- Sin, fiul jupanului Stanciul Moenescul, stăpîn cu imunități în Voila, Cioruș, Mislea ș.a. (1441) 93.
- Sin, grămătic, scrie acte domnești (1496...1500) 268, 276, 279, 290, 294, 297.
- Sinai, munte <R.A.U.>, m-rea Muntele Sinai dăruită cu obroc anual în bani de Radu cel Mare 279.
- Sinea, partea lui din Micești, dăruită de domn (menț. 1482) 181.
- Sîntești v. Șîntești, siliște.
- Sirban v. și Șerban.
- Sirban, slugă domnească, stăpîn în Între Boile, Săseni și Petriceana (1393) 18.
- Sisoc, egumen și nastavnic al m-rii Dealul (1451) 102.
- Simbata-de-Sus, sat <r. Făgăraș>, părți cu rîu și munte întărite cu imunități slugii domnești Roman 80.
- Simbotin, cu casa <familia> lui din Țirgoviște, întărit m-rilor Cozia și Codmeana (1417) 39.
- Sîrb, Sîrbul v. Tatul Sîrbul și Stancio Sîrbul.
- Sîrbi, sat, cumpărat de Stanciul comis de la Drăgoi 291.
- *Sîrbșori, sat <lingă Tismana, r. Gorj>, întărit cu imunități m-rilor Vodîța și

- Tismana de regele Sigismund și Iancu de Hunedoara 62, 97; întărit cu imunități m-rii Tismana 186.
- Sirbul v. Stancio Sirbul.
- Slab, țigan boieresc (1469) 135.
- Slatina, târg <orașul Slatina>, sate și locuri din jur 17, 158, 273; poiana târgului 84; braniște domnească 256; metohuri cu vii întărite m-rilor Cozia și Codmeana 49.
- Slatina (vadul Slatinei), top. <probabil or. Băile Govora, r. R. Vilcea> 283.
- Slav, fratele lui Mareș, întărit în Ubirșia de la Bratilov, Necăști, Strîmtul ș.a. (1486) 197.
- Slav, slugă domnească, stăpîn în Trestioara, Gura Jilțului ș.a. (1498) 286.
- Slavonia (Sclavonia), banat 1.
- Slavul, fiul lui Badea Ciutin, stăpîn cu scutiri în Zlotești (1445) 99.
- Slăveiu, partea lui în Roșia (menț. 1465) 129.
- Slăveiu, slugă domnească, vărul lui Bucșă, stăpîn în Rădinești (1489) 218.
- Slăvilești, sat <Slivilești, r. Strehăia, j. Mehedinți>, întărit cu imunități slugii domnești Vrabetș ș.a. 129.
- Smil Orbul, martor în zăpis (1412) 36.
- Sneagov, gîrlă <r. Răcari>, întărită cu scutiri m-rii Snagov, dania lui Stan spătar 95.
- Snagov (Sneagov, Znagov), m-re <r. Răcari>, acoperirea bisericii și a chiliilor 179; sate, siliști 34, 59, 61, 95, 127, 179, 205, 301; drept de slobozie 255; țigani 95, 127;
mori 127, 179; vama Doamnei 179; vama Prahovei 127, 179; vămășia Ilfovului 179; dușegubine și gloabe 179; dreptul domnului de a pune egumen 127; egumeni 34, 95, 127, 157, 179, 205, 252.
- Sofronie, arhimandrit (1781) II.
- Sofronie, egumen al m-rii Cozia (1400 . . . , menț. 1421) 20, 26—28, 30, 37, 39, 45, 48.
- Sogoino la Blatnița (Sogoi), sat și siliște <probabil lângă Măceșul-de-Jos, r. Băilești, j. Dolj>, întărite cu imunități m-rii Tismana dania lui Mircea cel Bătrîn și a lui Lucaci ban 14, 16, 22, 53, 89, 124; ~ de regele Sigismund și Iancu de Hunedoara 62, 97; luat în schimb de Nicodim 16.
- Solcea v. Radul Solcea.
- Solnoc, comitat 1.
- Someș 72.
- Somogy, comitat 1.
- Sopron, cetate și comitat <R. P. Ungară> 1.
- Sorbele, munte <r. Gorj, j. Mehedinți>, întărit m-rii Tismana 137.
- Spanțov, sat <r. Oltenița, j. Ilfov>, parte întărită cu imunități m-rii Snagov 179.
- * Spineani, sat <lingă Pîrîieni, r. Oltețu, j. Vilcea>, parte întărită cu imunități jupanului Ticuci și fraților săi 170, 192.
- Spinet, metoh cu două vii, întărit cu imunități m-rilor Cozia și Codmeana 49.
- * Spinișorul Tomeniilor, sat <probabil lângă Tomeni, r. Balș, j. Romanati>, întărit cu imunități lui Milea stolnic 217.
- Spin în Loviște, sat <r. R. Vilcea, j. Argeș>, parte întărită lui Stanciul 139.
- Sprinten, părțile lui în Urși și Mirilești (menț. 1477, 1489) 154, 220.
- Staia, fiica lui Radoslav Supt Coastă, așezată în Didilești (1463) 122.
- Staia, jupan în sfatul domnesc (1400 . . .) 21.
- Staico, fiul lui Radomir, stăpîn în Recica lui Dabul și Gulie (1494) 249.
- Staico comis v. Staico vistier.
- Staico jupan, fratele lui Mircea cel Bătrîn, dăruiește Ciulnița m-rii Snagov (1407 . . .) 34.
- Staico (Staicu), mare logofăt, soțul Caplei <cumnatul lui Radu cel Mare>, stăpîn cu imunități în Bucov, Ruși, Cornățel, Descoperesti ș.a. (1482—1500) 234, 243, 244; danii făcute m-rilor Codmeana, Govora și Bistrița 213, 233, 247, 268; mare logofăt în sfatul domnesc (1482—1500) 181, 184—187, 189, 190, 192—195, 198, 201, 204—206, 209—212, 215—222, 224, 226—230, 236—241, 244, 245, 247—249, 251, 253, 254, 257, 266, 268, 270, 274, 275, 278, 283, 285—288, 290—297, 299, 302, 303, C, D, IV;
erori: Stancu IV; Stoica 213, 275.
- Staico, scrie act domnesc (1471) 138.
- Staico (Staicu), vistier în sfatul domnesc (1486—1491) 198, 201, 204—206, 209—212, 216—222, 224, 226, 227; ispravnic 215; eroare: Stoica 215; probabil același: Staico, comis în sfatul domnesc (1478 . . . 1482) 158, 160, 161, 170, 173, 175, 177—179; eroare: Stoica spătar 161.
- Stait v. și Stăit.
- Stait, fiul slugii domnești Birul, stăpîn în Marotinel, Dvorsca, Polovinele ș.a. (1489) 216.
- Stan v. Ciocuț Stan, Radul al lui Stan și Radul Stan; v. și Neagoe, stolnic și Pahulea, vistier.
- Stan, cumnatul slugii domnești Voislav, stăpîn al satului Corcova (1472) 142.
- Stan <diferiți>, cumpără în Vîlculești de la Coșuștița (1486) 198.
- Stan, cumpără în Vrabeti (1487) 204.
- Stan fiul jupanului Mihail din Ruși, v. Stan, spătar.
- Stan, fiul lui Nenciu vornic, cumpără în Cotești (1484) 193.
- Stan, fiul lui One v. Stan, slugă domnească.
- Stan fratele lui Manea v. Stan Perșanul.
- Stan, grămătic, logofăt, scrie acte domnești (1466—1469) 130, 131, 135, 136.

- Stan**, grămătic, scrie acte domnești (1487—1490) 206, 211, 216, 218, 222.
- Stan**, grămătic, scrie act domnesc (1500) 303.
- Stan** în sfatul domnesc (1400 . . .) 21.
- Stan**, întărit în Dușești (1472) 140.
- Stan** jupan în sfatul domnesc 1437 <eroare> v. **Stanciul**.
- Stan**, jupan în sfatul domnesc, fratele lui Iarciul (~ al lui? Iarciul) (1428 . . . 1432) 58, 60, 63, 65, 66, 73.
- Stan**, jupan în sfatul domnesc, unchiul domnului Radul Prasnaglava (1421) 48, 49.
- Stan**, martor la danie făcută m-rii Cozia (1425) 57.
- Stan**, nepotul lui Hrănitul spătar, stăpîn în Bălești pe Jiu și în Budeni (1493) 240.
- Stan**, nepotul slugii domnești Stan Macrea, întărit în Mihoveni (1485) 195.
- Stan**, paharnic, întărit în Odobeni (1491 . . .) C. **Stan** (Stanul), părțile lui în Ghegheu și Ungheni (menț. 1471) 138.
- Stan**, scrie act domnesc v. **Stan** grămătic.
- Stan**, slugă domnească, fiul lui Cîrstea, întărit în Bunești, Cacovo, muntele Govora ș.a. (1500) 296.
- Stan**, slugă domnească, fiul lui One, stăpîn în Ghegheu, Ungheni și Bărcănești (1471, 1476) 138, 153.
- Stan**, slugă domnească, întărit în Negoești (1454) 112.
- Stan**, slugă domnească, stăpîn cu imunități în Iași de la Curteni, Bulgari ș.a. (1464) 125.
- Stan**, slugă domnească, stăpîn cu imunități în Luciani (1437) 85.
- Stan**, slugă domnești, stăpîni cu imunități în Mărgineni, fiii lui Bîra și ai lui Tatul (1437) 81.
- Stan**, slugă domnească, stăpîn în Murtășești, Meianți, Bărboșii de la Jilți ș.a., fiul lui Șerb (1469) 134.
- Stan**, slugă domnească, stăpîn în Murtășești, Bărboșii de la Jilți ș.a., fratele lui Dragul (1469) 134.
- Stan**, slugă domnești, stăpîni în Rădinești și Crețești (1489) 218.
- Stan**, slugă domnești, stăpîni în Trestioara de la Brădet și Gura Jilțului (1498) 286.
- Stan**, slugă domnească, stăpîn cu imunități în Zătreni, Vladimirești, Coprozi ș.a. (1453) 110.
- Stan**, slugă domnească, vărul lui Roman și al lui Dan pușcar, stăpîn în Micești (1495 . . .) 261.
- Stan** (Stanciul) spătar, fiul lui Mihail din Ruși (1451 . . . 1473), stăpîn în Racoviță, Tătărăi, Bucovei ș.a. 104, 135, 145; în sfatul domnesc (1471 . . . 1473) 139, 140, 142, 143; probabil același: **Stan**, stratornic în sfatul domnesc (1467, 1469) 131, 133, 136; v. și **Stanciul**, spătar.
- Stan**, <spătar>, purtătorul de sabie, dăruiește girla Snagovului m-rii Snagov (menț. 1441) 95; v. și **Stan**, jupan, unchiul domnului.
- Stan**, stăpîn cu imunități în Corăești, Urbuești și Ionești (1437) 83.
- Stan**, stăpîn în Coteana, înfrățit cu sluga domnească Taeincoș (1437) 84.
- Stan**, stăpîn cu imunități în Merișani, Vezurari, Mănicești ș.a. (1428) 58.
- Stan**, stolnic în sfatul domnesc (1430) 68.
- Stan**, stolnic al lui Radu voievod, stăpîn în Mihăilești și Topești (menț. 1490) 226.
- Stan** stratornic, în sfatul domnesc 1467, 1469 v. **Stan**, spătar.
- Stan**, tatăl boierului Radul din sfatul domnesc (menț. 1409) 35.
- Stan**, țigan boieresc (1469, 1492) 135, 230.
- Stan**, țigan mănăstiresc (1496) 268.
- Stan**, vărul slugii domnești Stan Macrea, întărit în Mihoveni (1485) 195.
- Stan**, vinde partea lui în Răzvad (1499) 294.
- Stan**, vornic 1459 v. **Stan** al lui Negre.
- Stan**, vornic mic în sfatul domnesc (1480, 1494) 170, 247.
- Stan** al lui Iarciul v. **Stan**, jupan.
- Stan** al lui Negre (**Stan**, ~ **Negrovici**), în sfatul domnesc: jupan (1450 . . . 1457) 101, 103—105, 108, 110—113, 115; vornic (1458, 1459) 117, 118; **Stoian Negreș**, stolnic <în doc. fals> III.
- Stan Cortofleș**, sol la Ștefan Báthory (1478) 156; v. și **Stanciul Cortofleș**.
- Stan Costișatul**, slugă domnească, stăpîn în Ogretin și Clăbucet (1486) 200.
- Stan Drăgan**, în sfatul domnesc (1390 . . .) 12.
- Stan Macrea**, slugă domnească, întărit în Mihoveni (1485) 195.
- Stan Mindre**, întărit în Bomboești (1478 . . .) 159.
- Stan Nebuneica**, partea lui în Bunești (menț. 1500) 296.
- Stan** <Perșanul>, fratele lui Manea stratornic, stăpîn în Perșani (1498) 287.
- Stana**, fiica jupanului Cîrstian, așezată peste Bunești, Cacova ș.a. (1500) 296.
- Stana**, fiica jupanului Neagu grămătic, stăpînă în Bîrzești, Bîrșeștii de la Mostiște ș.a. (1493) 244.
- Stana**, fiica jupanului Stroe, așezată stăpînă în Orboești și Brătești (1480) 175.
- Stana**, fiica lui Gorga, vara lui Vlad spătar, așezată stăpînă în Bădeni (1494) 245.
- Stana**, jupanița lui Mustea, fostă a lui Detco stolnic, fiica lui Radu Trămîndan, stăpînă în Cornățel, Răzvad ș.a. (1492, 1499) 234, 294.
- Stana**, jupaniță, mama lui Cazan logofăt (menț. 1450) 101.
- Stanca**, fiica jupanului Chicoș, stăpînă în Fîntinele, Vernești, Plecicoi ș.a. (1499) 292.

- Stanciul, vistier în sfatul domnesc (1431, 1436) 72, 77.
- Stanciul, vistier în sfatul domnesc (1485) 194, 195.
- Stanciul vornic 1451, 1456 v. Stancea al lui Albul.
- Stanciul vornic mic v. Stanciul Șoimul.
- Stanciu al lui Balco, dăruiește vie și parte pe Argeș m-rii Cozia (1388) 9.
- Stanciul al lui Stoica, întărit în Vrabeți (1487) 204.
- Stanciul Ceapă din Grozăvești, stăpîn în Cornățel, Descoperești și Rușii de la Mostiște (1492) 234.
- Stanciul Cortofeș, vinde satul Ohaba ș.a. lui Vintilă Florescul logofăt (1483) 186; v. și Stan Cortofeș.
- Stanciul Dijanul v. Stanciul Mailat.
- Stanciul Dohoreț, jupan, stăpîn în Cîrbești (1495) 257.
- Stanciul Frăluț, vinde în Cincul (menț. 1493) 238.
- Stanciul Fucea din Măreșești, martor în fața domnului (1486) 197.
- Stanciul Hanoi (Stancio ~, ~ Hanoi), jupan în sfatul domnesc (1437... 1441) 80, 82, 83, 85—87, 89, 93, 94.
- Stanciul Mailat din Dejeni, stăpîn cu imunități în Presaca, Zîrna ș.a. (1452) III; probabil același: Stanciul Dijanul, stăpîn cu imunități în Trifești, Iași, Huhurezi ș.a. (1453) 111.
- Stancio Mezea, în sfatul domnesc (1418) 42.
- Stanciul Moenescul, jupan, stăpîn cu imunități în Voila, Cioruș, Mislea ș.a. (1441) 93.
- Stancio Sîrbul, în sfatul domnesc (1418) 42.
- Stanciul Șoimul (Stanciul), vornic mic, în sfatul domnesc (1467, 1471) 131, 136, 138.
- Stanciul Turcul, jupan, dăruiește satul Crușia m-rii Cozia (1388) 9.
- Stanciul Vlad v. Stancea al lui Albul.
- Stanciulea mare comis v. Stanciul, comis.
- Stancu v. Staico, mare logofăt.
- Stancul, fiul lui Onu, cumpără în Ghegheu și Bărcănești (1471, 1476) 138, 153.
- Stancu, fratele lui Dragomir, cumpără în Topolnița (1466) 130.
- Stanești v. Stănești, sat.
- Stanislav, clucer, schimbă Mihăilești pentru Topești (1490) 226.
- Stanislav, fiul lui Rădinița, vinde vie (1495) 254.
- Stanislav (Stănilav), fratele jupanitei Anca, stăpîn cu imunități în Curtișoara. Morunglav, Spinîșor ș.a. (1489, 1497) 217, 273.
- Stanislav, întărit în Grădiștea și Runtea (1489) 219.
- Stanislav al lui Orehov, hotarul lui pe Argeș (1388) 9.
- Stanul v. Stan.
- Star Chiojdul, sat <Starchiojd, r. Teleajen, j. Prahova>, moșneni întăriți în Chiojd 43.
- Stăit, dăruiește parte din Groșani m-rii Tismana (menț. 1493) 237; probabil același: înfrățit (?) de vărul său Slav (1486) 197.
- Stăit, întărit în Vrabeți (1487) 204.
- Stăncești (Stancești), sat <în orașul Pitești>, întărit cu imunități m-rii Cozia 56, 77, 96, 107, 150, 161, 212.
- Stănciștor v. Sălcișorul, sat.
- Stănciulea comis v. Stanciul comis.
- Stăneasa, vinde în Băroni (1480) 170.
- Stănesul v. Tudor, jupan.
- *Stănești (Stanești), sat <probabil lângă Drajna-de-Sus, r. Teleajen, j. Prahova>, parte întărită cu imunități lui Balea 66.
- Stănilă, ban în sfatul domnesc (1392, 1400) 17, 23.
- Stănilă, boierinaș, stăpîn în Beala din jud. Motrul (1415) 38.
- Stănilă, fiul slugii domnești Cîrstea, stăpîn în Bunești, Cacova ș.a. (1500) 296.
- Stănilă, fiul slugii domnești Șerb, stăpîn în seliștea Murtășești, Meianți ș.a. (1469) 134.
- Stănilă, nepotul slugii domnești Bucșa, întărit în Rădinești și Crețești (1489) 218.
- Stănilă, slugi domnești, întărite în Trestioara de la Brădet, Gura Jilțului ș.a. (1498) 286.
- Stănilă, stăpîn în Broșteni, Mihăilești ș.a., tatăl Teșei, Dragolei ș.a. (1487) 204.
- Stănilă, stăpîn în Pocuia și Godinești, primește în schimb Bălești pe Jiu și Budenii (menț. 1493) 240.
- Stănilă al lui Vasie (Stănilă, Stanilo ~), vornic și jupan în sfatul domnesc (1476... 1481) 152, 175, 177, 178.
- Steanca, sat <j. Ialomița>, loc de vamă pentru pește al m-rii Cozia 131.
- Stefan, Stepan v. și Ștefan.
- Stepan, fiul lui Nichifor, martor pentru m-rea Govora (1485) 196.
- Stepan, fiu vitreg al jupanului Cîrștian, întărit în Hercea, Runcul, Luponița ș.a. (1497) 278.
- Stepan, slugă domnească, întărit în Murtășești, Meianți și Bărboșii de la Jilț (1469) 134.
- Stepan, vinde vie m-rii Govora (1489) 220.
- Stepan al lui Tepei, martor în fața domnului pentru Obirșia de la Bratilov (1486) 197.
- Stepan Turcul, jupan în sfatul domnesc (1459, 1461) 118, 120.
- Stev v. Poiana lui Stev.
- Stîlpul Scurtului, top. la Tismana <r. Gorj>, 171.
- Stîna-Mare, munte <probabil r. R. Vilcea, j. Argeș>, dăruit cu imunități lui Dragomir Rubat ș.a. 103.

- Stinca v. Steanca, sat.
- Stingaciu, slugă domnească, întărit în Ogretin (1486) 200.
- * Stircii de la Ceplea, sat <Ceplea r. Filiași, j. Gorj>, întărit slugii domnești Vilcul ș.a. 286.
- Stoe, fiii lui vînd în Măilați (menț. 1480) 170.
- Stoe, nepotul popii Toader, partea lui în Cîrbești (1495) 257.
- Stoia, popă, martor la danie făcută m-rii Cozia (1425) 57.
- Stoia, slugă domnească, cumpără parte în Mihoveni (1485) 195.
- Stoia, slugă domnească, întărit în Rădinești și Crețești (1489) 218.
- Stoia, stăpin cu imunități în Mîndra (1400) 23.
- Stoian, armaș în sfatul domnesc (1482) 179.
- Stoian, fiul slugii domnești Cîrstea, stăpin în Bunești, Cacova ș.a. (1500) 296.
- Stoian, partea lui în Huhurezi (menț. 1453) 111.
- Stoian, partea lui în Zătreni (menț. 1453) 110.
- Stoian, soțul jupanitei Neacșa, ginerele lui Trămîndan, stăpin în Cornățel și Descoperesti (1492) 234.
- Stoian, slugă domnească, întărit în Trestioara de la Brădet și la Gura Jilțului (1498) 286.
- Stoian, spătar în sfatul domnesc (1452... 1456) 108, 110, 113.
- Stoian Golin (?), în sfatul domnesc (1389...) 11.
- Stoian Halgaș (~ Algașa), satul lui pe Cricov (menț. 1388) 9.
- Stoian Negreș v. Stan al lui Negre.
- Stoia v. Drăghici al lui Stoica.
- Stoica v. Stanciul al lui Stoica.
- Stoica armaș v. Stoica Corman.
- Stoica, comis, fratele lui Cotescul, tocmelnic pentru Micești (1487) 208.
- Stoica (Stoico), comis în sfatul domnesc (1428—1430) 58, 60, 65, 68; probabil același: Stoica, meceonoșa <spătar> în sfatul domnesc (1432) 73.
- Stoica din Urși, vinde domnului vadul lui de moară la gura Topologului (1496) 268.
- Stoica, fiul jupanului Cîrstea, stăpin în Bunești, Cacova ș.a. (1500) 296.
- Stoica, fiul jupanului Stanciul Moenescul, stăpin cu imunități în Voila, Cioruș, Mislea, Cocoraști ș.a. (1441) 93.
- Stoica, fiul lui Buzea (Mircea Buzea) vinde Birzeștii (1492—1493) 234, 243, 244.
- Stoica, fiul lui Drăghici vornic din Mărgineni, stăpin în Plopeni, Corneni, Negovani ș.a. (1486... 1498) 201, 215, 282.
- Stoica, fiul lui Nenciu vornic, cumpără în Cotrești (1484) 193.
- Stoica, fiul lui Slav, întărit în Ubirșia de la Bratilov (1486) 197.
- Stoica, fiul lui Ștefan, martor pentru m-rea Govora (1485, 1495) 196, 252.
- Stoica fratele jupanului Manea Udriște v. Stoica, jupan.
- Stoica fratele lui Roman și al lui Dan pușcar v. Stoica, slugă domnească.
- Stoica, închină Dragomireștii de la Dimbovița, Bucșanii pe Argeș și țigani m-rii Bolintin (menț. 1453) 109.
- Stoica, înfrățit cu Grozav, Vladul ș.a. în Uești (1498) 288.
- Stoica, jupan, fratele lui Manea Udriște, în sfatul domnesc (1445) 98, 99.
- Stoica logofăt v. Staico, mare logofăt.
- Stoica meceonoșa v. Stoica, comis.
- Stoica, nepotul jupanului Stoica Naneș, stăpin cu imunități în Bîtlani, Riușor, Voila ș.a. (1473) 143.
- Stoica, nepotul lui Vilcan, întărit în Dușești (1472) 140.
- Stoica, paharnic în sfatul domnesc (1458—1459) 117, 118.
- Stoica, partea lui în Sărata (menț. 1473) 143.
- Stoica, postelnic în sfatul domnesc (1437) 81.
- Stoica, slugă domnească, fratele lui Roman și Dan pușcar, întărit în Micești și Ulițești (1482, 1487) 181, 207.
- Stoica, slugă domnească, înfrățește pe fica sa Vlădae în Lumaș și Păr (1495) 253.
- Stoica, slugă domnească, stăpin cu imunități în Ciurilești, Amarul, Balomirești (1430) 68.
- Stoica, slugă domnească, stăpin cu imunități în Jugor și Zăvideni (1478) 160.
- Stoica spătar 161 v. Staico, vistier.
- Stoica, spătar în sfatul domnesc (1473) 145.
- Stoica, tatăl jupanului Drăghici vornic v. Stoica al lui Vintilă din Mărgineni.
- Stoica, țigan boieresc (1469) 135.
- Stoica, vinde moară la Neajlov (1453) 109.
- Stoica, vinde parte în Negovani (1498) 282.
- Stoica, vinde parte în Sevestreni m-rii Cozia (menț. 1464... 1488) 123, 150, 161, 212.
- Stoica vistier v. Coica.
- Stoica, vornic dobîndește parte în Micești de la Basarab cel Tânăr (1482) 181.
- Stoica al lui Galian, martor la danie făcută m-rii Govora (1495) 252.
- Stoica al lui Vintilă, jupan, tatăl lui Drăghici vornic (1463... menț. 1497) 186, 192, 194, 195, 201, 204, 206, 209—211, 215, 216, 218—222, 224, 226, 227, 229, 230, 233, 234, 236—241, 268, 270; în sfatul domnesc (1463—1465) 122—125, 127, 129.
- Stoica Corman (Corman, Stoica), armaș, vinde parte în Birzești (1492—1493) 234, 243, 244; în sfatul domnesc (1482) 179.
- Stoica Curcmaș, în sfatul domnesc (1451) 102.
- Stoica Dohoreț, dă parte din Cîrbești în schimbul unei părți în Corbi (1497) 270.
- Stoica Harsean, boier oltean (1437...) 78.

- Stoica Naneș, jupan, vărul lui Tatomir, stăpîn cu imunități în Bitlani, Riușorul, Voila, Sărata ș.a. (1473) 143.
- Stoica Rusul, jupan în sfatul domnesc (1415) 37, 38.
- Stoica din Mărgineni v. Stoica, fiul lui Drăghici.
- * Stoiceani pe Olt (Stoicești (?), Stoiciani), sat <lingă Valea-lui-Alb r. Drăgășani, j. Argeș>, de zestre al doamnei Samonida, dăruit m-rii Govora 258, 268, 273.
- Stoico logofăt, v. Staico, mare logofăt.
- Stoicovici, v. Drăghici al lui Stoica din Mărgineni.
- Stoilă, slugă domnească, întărit cu imunități în Luciani (1437) 85.
- Stolniceani pe Olt, sat <r. R. Vilcea>, parte dăruită de domn m-rii Govora 273.
- Straoa, vinde parte în Nănășești (1489) 220.
- Strațimир, slugă domnească, stăpîn cu imunități în Dobrușa, Șerbănești, Mamul ș.a. (1437) 83.
- Străhaeș, sat <orașul Slatina>, părți întărite lui Crăciun de la Slatina ș.a. 158.
- Străoști din jud. Vlașca, sat <r. Găești j. Dimbovița>, grâu și orz dăruit m-rii Rîncăciuv 285.
- Străoști (Straoști), sat <r. Ploiești, j. Prahova>, parte întărită cu imunități m-rii Snagov 127, 179.
- Strigoniu, arhiepiscopie <R. P. Ungară> I.
- Strimțișorul, sat <lingă Strimptu, r. Strehaiia, j. Mehedinți>, întărit lui Slav 197.
- * Strîmbătași, sat <probabil lingă Vîrleni, r. Oltețu, j. Vilcea>, parte întărită cu imunități jupanului Ticuci ș.a. 170.
- Strîmtul la Julți, în Jiu (Strîmta), sat <r. Strehaiia, j. Mehedinți>, întărit cu imunități m-rilor Vodița și Tismana de regele Ungariei și Iancu de Hunedoara 62, 97; întărit lui Slav 197.
- Strîmtu, top. la Rășinari <or. Sibiu> I.
- Stroe v. Laiovul lui Stroe, sat.
- Stroe, boier, stăpîn cu imunități în Modruzești și Crăpești (1429) 65.
- Stroe jupan, v. Stroe spătar.
- Stroe, nepotul lui Piper stolnic, vinde în Bucov și Băcani (1493) 243.
- Stroe, paharnic în sfatul domnesc (1497) 275.
- Stroe, partea lui în Cîrbești (menț. 1495) 257.
- Stroe, spătar <Bugheanul>, cumnatul lui Tudor logofăt stăpîn cu imunități în Orboești și Brătești (1480) 175. în sfatul domnesc (1491—1500) 228—230, 233, 234, 236—241, 243—245, 247—249, 251, 253, 254, 266, 268, 270, 274, 278, 283, 285, 287, 288, 290—294, 297, 299, 302, 303, D; martor în fața domnului 282.
- Stroe, stăpîn în Laiova (1475) 151.
- Stroești, sat <r. Gorj>, partea lui Balaban întărită lui Stance 136.
- Stroiasa, închină partea ei din Blagodești lui Drăghici vornic (menț. 1489) 215.
- Strugalea, m-re, întărită cu imunități peste sat cu pescuit de moruni, danie domnească de găleți și vin 35.
- Strunga Hîrteștilor, munte <r. Muscel>, întărit cu imunități m-rii Cutlumuz 151, 214; v. și Hîrtiești, sat.
- Stucia v. Ștucia, iezec.
- Stupici v. Pahulea.
- Sturzeni (Sturzeani), sat <probabil r. Tîrgoviște, j. Dimbovița>, întărit jupanului Mihail din Ruși 135; întărit jupanului Chirtop 230.
- Stuția, v. Ștucia, iezec.
- Sucal, vistier în sfatul domnesc (1481) 178.
- * Suharna, sat <lingă Clătești, r. Oltenița, j. Ilfov>, parte luată în schimb de Staico logofăt de la Neagu grămătic 243, 244.
- Sumarin v. Bratul al lui Sumarin.
- Supil v. Don Luca Supil.
- Supt Coastă v. Brata ~ și Radoslav Supt Coastă.
- Sușița v. Sușița, sat.
- Sviștov (Sfiștov), vamă <de la Zimnicea>, bălțile de la ~ întărite m-rii Cutlumuz 151, 214; scutire de vamă acordată m-rii Bolintin 162.

Ș

- Șaim, țigan mănăstiresc (1494) 246.
- Șăoaș (Șuaș), pîriu <r. R. Vilcea>, sat pe ~ 246, 247.
- Șoașu, sat <or. Ocnele Mari, r. R. Vilcea>, hotare, moșia m-rii Bistrița 277.
- Șăperagul v. Șeperigul, baltă.
- Șărbani v. Șerban.
- Șărbănești v. Șerbănești, sat r. R. Vilcea.
- Șcheai, sat, întărit cu imunități lui Danciuș ș.a. 105.
- Șebîș, sat <Sebeș, r. Făgăraș>, parte întărită cu imunități boierului Stanciuș Dijanul ș.a. 111.
- Șegarcea, sat <r. Craiova, j. Dolj> 38.
- Șentești v. Șintești, sat.
- Șeperigul (Șăperagul), baltă <lingă Lunca, r. Fetefști, j. Ialomița>, întărită cu imunități m-rii Cozia 96, 107.
- Șerb v. Șerbu.
- Șerban și Șărbani, v. și Sirban.
- Șărbani, boier, dăruit de domn pentru slujbă în războaie, cu satul Voinișești pe Ratina cu imunități (1429) 63.
- Șerban, boier, fiul jupanului Roman, stăpîn în Românești pe Jiu, Balomirești, Prigoria ș.a. (1486) 199.
- Șărbani, grămătic, scrie act domnesc (1497) 275.

- Șerban jupan 1409 v. Șerban vistier.
- Șerban, jupan, boier din Țara Făgărașului, stăpîn cu imunități în Șinca, Ohaba, Ludișor ș.a. (1476) 152; probabil același; Șerban, nepotul jupanului Stanciul Moenescul, stăpîn cu imunități, în Voila, Pîriu ș.a. (1441) 93.
- Șerban, partea lui în Malul-de-Sus (menț. 1445) 99.
- Șerban, slugă domnească, nepot de soră a lui Bucșă, întărit în Rădinești și Crețești (1489) 218.
- Șarban, slugă domnească, stăpîn cu imunități în Luciani (1437) 85.
- Șerban, stăpîn cu imunități în Jugor și Zăvideni (1478) 160.
- Șerban, stăpîn cu imunități în Jugor și Zăvideni, fiul lui Șolea (1478) 160.
- Șerban, stăpîn cu imunități în Uiești pe Dîmbrovnic, Uiești pe Bațcov și Cieștii de la Codmeana (1451) 105.
- Șerban, vistier, ctitor (?) la m-rea Strugalea (1392, 1409) 35; în sfatul domnesc 17, 35.
- Șerban, vistier în sfatul domnesc (1439—1441) 89, 91, 93—95.
- Șerban Liubitul, jupan în sfatul domnesc (1418) 42.
- Șerbănești, sat <probabil r. Drăgășani, j. Vilcea>, întărit cu imunități slugii domnești Rutaș ș.a. 83.
- Șerbănești, (Șărbănești), sat <r. R. Vilcea, j. Vilcea>, întărit cu imunități m-rii Cozia 126, 150, 161, 212.
- * Șerbești, sat <lingă Gîrbovu, r. Filiași, j. Dolj>, întărit slugii domnești Minea ș.a. 181.
- Șerbu, nepotul lui One, întărit în Gheghu și Ungheni (1471) 138.
- Șerbu, slugă domnească, cumpără în Negoesti (1454) 112.
- Șerb, slugă domnească, întărit în Murtășești, Bărboșii de la Jilț ș.a. (1469) 134.
- Șerbu, vinde parte în Rădinești (1489) 218.
- Șercaia în Țara Făgărașului lingă Olt, tîrg <r. Făgăraș>, dăruit de Vladislav voievod cavalerului Ladislau de Dobca, ruda sa 5; v. și Vadul Șercaiei sat.
- Șinca din Țara Făgărașului, sat <r. Făgăraș>, în pricină pentru muntele Nemaia cu satul Zarnești 4; parte cu munți întărită jupanilor Șerban și Aldea 152.
- Șintești (Șentești), siliște <probabil Sintești r. Urziceni, j. Ialomița>, întărită jupanului Mihail din Ruși 135; parte întărită jupanului Chirtop 230.
- Șipin, partea lui în Ponor (menț. 1459) 118.
- Șipot, sat <probabil r. Filiași, j. Gorj>, parte întărită slugii domnești Milea ș.a. 180.
- Șipot, sat <r. T. Severin, j. Mehedinți> 197.
- Șișa, boiernaș, nepotul lui Vlad, stăpîn cu imunități în Bela din jud. Motrului (1415) 38.
- Șișman, slugă domnească, stăpîn cu imunități în Ciurilești, Amarul ș. a. (1430) 68.
- <Șișman>, țar al bulgarilor de la Tîrnova <1371—1393> în luptă cu Vladislav, domnul Țării Românești (1372) 5.
- Șoașu v. Șăoaș, pîriu și sat.
- Șoimul v. Stanciul Șoimul, vornic.
- Șolda, vinde Sevestrenii m-rii Cozia (menț. 1464... 1488) 123, 150, 161, 212.
- * Șoldești, sat <în vatra m-rii Snagov, r. Răcari, j. Ilfov>, întărit cu imunități m-rii Snagov 179.
- Șolea, slugă domnească, stăpîn cu imunități în Jugor și Zăvideni (1478) 160.
- Ștef v. Oncea al lui Ștef.
- Ștefan, arhiepiscop de Strigoniu, în cartea regelui Ungariei (1427) 1.
- Ștefan, comis palatin, în cartea regelui Ungariei (1247) 1.
- Ștefan, despot al sirbilor, întărește daniile tatălui său Lazăr m-rilor Vodița și Tismana (1406... menț. 1444) 31, 62, 97.
- Ștefan din Rîmnic, călugărit, dăruiește m-rii Govora vie și țigani (1496) 267, 268; probabil același; Ștefan (Ștefan), tatăl lui Stoica și al lui Gherghe (menț. 1485, 1495) 196, 252.
- Ștefan, episcop de Zagreb, în cartea regelui Ungariei (1247) 1.
- Ștefan grămatic v. Ștefan, logofăt.
- Ștefan, întărit în Lălești și în muntele Coarnezele (1487) 209.
- Ștefan (Ștefan), logofăt în sfatul domnesc (1437—1441) 81—87, 89, 91, 93—95; probabil același Ștefan, grămatic (1437) 80.
- Ștefan, proegumen al doilea al m-rii Filoteiu de la Athos, vine în Țara Românească după obroc (1487...) 202.
- Ștefan, rege al Ungariei <997—1038>, (menț. 1372) 5.
- Ștefan, tatăl lui Stoica și al lui Gherghe v. Ștefan din Rîmnic.
- Ștefan a lu Has David, martor la danie făcută m-rii Cozia (1425) 57.
- Ștefani, jupan <pirgar din Rîmnic>, martor pentru m-rea Govora (1485) 193.
- Ștefanache, stolnic (sec. XVII) 41.
- Ștefănești, sat <r. Gilort, j. Gorj>, părți cu vinărici întărite cu imunități jupanului Ticuci și vlastelului Radu 170, 192.
- Ștefănești, sat <or. Pitești>, parte întărită cu imunități slugii domnești Badea Cotescul ș.a. 108.
- Ștefu, cu casa <familia> lui din Tîrgoviște, întărit m-rilor Cozia și Codmeana (1424) 52.
- Ștefu, vinde parte cu vie pe Argeș (menț. 1388) 9.
- Ștefu, vinde loc în Tîrgoviște (menț. 1493) 244.

Știrbeț, partea lui în Roșia (menț. 1465) 129.
 *Știubeiul, sat <lingă Moisești, r. T. Severin, j. Mehedinți>, în hotar cu Vodița Mare 239.
 *Știubeiul Prajei, sat <probabil r. Strehaia, j. Mehedinți>, parte întărită lui Slav ș.a. 197.
 Ștucia (Ștuția), iezer cu șipote, întărit cu imunități m-rii Snagov 59, 95.
 Șuaș v. Șăoaș, pîriu.

Șuban din Toplița, vinde stîină în Clăbucet (1486) 200.
 Șula v. Neagul Șula.
 Șușița (Sușița) pe Topolnița, sat <r. T. Severin, j. Mehedinți>, întărit cu imunități m-rii Tismana 14, 16, 22, 53, 89, 124, 155; întărit cu imunități de regele Ungariei și de Iancu de Hunedoara 62, 97.
 Șușman de la Curte, vinde Iășii (1485) 194.
 Șutilă, hotarul lui la Negrești (1454) 112.

T

Taeîncoș, slugă domnească, stăpîn al satului Coteana și al unor țigani (1437) 84.
 Tamașești (Tamașiți) la Jaleș, sat <Tămășești, r. Gorj>, întărit m-rilor Vodița și Tismana de regele Ungariei și Iancu de Hunedoara 62, 97.
 Tatarăi v. Tătărăi, sat.
 Tartaria v. Părțile Tătărăști.
 Tatomir v. Porumbacul, sat.
 Tatomir, baștina lui la Pocroi (menț. 1392) 16.
 Tatomir, vărul jupanului Stoica Naneș, stăpîn cu imunități în Voila, Riușor, Ucea, Porumbacul ș.a. (1473) 143.
 Tatomir Ursea, în piră pentru hotarul Băleștilor (1493) 240.
 Tatul v. Voico al lui Tatul.
 Tatul comis v. Tatul, vornic.
 Tatul, dăruiește curtea din Hinătești m-rii Cozia (menț. 1388) 9.
 Tatul de la Hințești, pus vătaf peste braniștea și stupii domnești din Slatina (1495) 256.
 Tatul, grămatic, cumpără în Spinișorul Tomenilor (1489) 217.
 Tatul, întărit în Dușești (1472) 140.
 Tatul jupan v. Tatul, vornic.
 Tatul, nepotul lui One, întărit în Ghegheu și Ungheni (1471) 138.
 Tatul, slugă domnească, stăpîn cu imunități în Gura Deșului și Săseni (1451) 103.
 Tatul, slugă domnească, stăpîn cu imunități în Rătești (1437) 82.
 Tatul, stăpîn cu imunități în Băleni, fratele lui Badea (1464) 125.
 Tatul, stăpîn cu imunități în Uieștii de la Dimbrovnic și Uieștii pe Bațcov ș.a. (1451) 105.
 Tatul, tatăl slugii domnești Stan, stăpîn în Mărgineni (1437) 81.
 Tatul, țigani boierești (1480) 170.
 Tatul vornic <mare>, jupan în sfatul domnesc (1440—1441) 91, 93, 94; probabil același:
 Tatul, comis în sfatul domnesc (1431) 72.
 Tatul Sîrbul (Sîrb), jupan în sfatul domnesc (1428...1441) 58, 60, 73, 77, 80, 89, 91, 95.
 Taurul v. Neag Taurul.
 Tămășești v. Tamașești, sat.
 Tătarul v. Cîrstea Tătarul.

Tătarul, munte cu stîină <r. Cislău>, în hotar cu Ogretinul 200.
 *Tătărăi lingă Colceag (Tatarăi), sat <probabil Conduratu, r. Mizil>, întărit cu imunități jupanului Mihail din Ruși ș.a. 104, 135; v. și Valea Tătării, sat.
 *Tătulești, sat cumpărat (?) de la domn și întărit cu imunități jupanului Mihail din Ruși 135; întărit jupanului Chirtop 300.
 Teiu, sat <r. R. Vîlcea, j. Argeș>, în hotar cu Ioneștii <Govorei> 268.
 Teleajen, rîu, sat și moară pe ~ 201.
 Teleajen, vamă 176.
 Teleorman, județ, sat din ~ 105.
 Teleorman, rîu, sat pe ~ 94.
 Telești, sat <r. Găești, j. Dîmbovița>, parte dăruită slugii domnești Badea <Cotescul> ș.a. 108.
 Telești, sate <r. Gorj>, părți întărite slugii domnești Mînea ș.a. 188.
 Telichi, hotarul lui la Dejani (1452) III.
 Teodor v. și Toader, Tudor.
 Teodor, grămatic, jupan, martor (1412) 36; v. și Tudor, logofăt.
 Teodor, scrie act domnesc (1500) 298.
 Teodor, stăpîn cu imunități <în regest> (1441) 92.
 Teodor Balșu, cneaz venit din Țara Sirbească, întărit și dăruit. lingă Olt (1477) IV.
 Tepei v. Stepan al lui Tepei.
 Tepșa, fiul vitreg al jupanului Cîrstian, întărit în Hercea, Runcul ș.a. (1497) 278.
 Tergoviște v. Tîrgoviște, cetate de scaun.
 Tesa, stăpînă în Broșteni, Mihăilești și Vra-beți (1487) 204.
 Theodor v. Tudor.
 Ticuci, jupan, soțul Dobrei înzestrată de domn, stăpîn în Baia, Gilort, Pîrîiani, Băești, Văləri ș.a. (1480) 170.
 Tihul, pîrcălab. ispravnic în act domnesc (1487...) 207.
 *Tilicești, sat <probabil r. Strehaia, j. Mehedinți>, parte întărită cu imunități jupanului Bîrta Pătru 189.
 Timișoara, comitat, în titulatura lui Iancu de Hunedoara 97.
 Tismana, cetate, oraș <r. Gorj>, bani de ~ 124, 228; sate sub ~ 240; adunare în fața banilor 228.

Tismana (Tismena), m-re <r. Gorj>, ridicată de Radu I și Dan I voievozi, ctitori 7, 8, 14, 16, 22, 53, 64, 89; zidită cu ajutorul despotului Lazăr al Serbiei 31; sfințirea bisericii 53;

sate și vecini, siliști, munți, vii și vinăriciuri, livezi, nuci, bălți, gîrle, pescării la Dunăre, vămi de pește, imunități metoh 7, 8, 14, 16, 22, 32, 33, 47, 53, 62, 64, 89, 117, 124, 137, 155, 164, 171, 172, 186, 221, 222, 228, 232, 236, 237, 239, 259, 260, 265, 269, 270, <281>, 295; drept de slobozie <281>; târg cu vamă și sate în Serbia 31, 62, 97; întăriri date de regele Ungariei și Iancu de Hunedoara 47, 62, 97; țigani 7, 8, 14, 16, 53, 89, 117, 165;

mori 7, 8, 14, 16, 22, 47, 53, 62, 64, 89, 97, 117, 221; vamă de trecere de la Bistrița (?) 22, 47, 53, 62, 97; vama de la Calafat cu târgul 53, 172; zeciuiala de la mina de aramă de la Bratilov 14, 16, 22, 89, 124; scutiri pentru negoț în Transilvania și Ungaria 44, 47, 62, 97; danii în grîu, vin, sare, brînză, miere, ceară, pături, postavuri 7, 8, 14, 16, 22, 53, 89, 124, 265, 276;

dreptul de a-și păstra credința, recunoscut de regele Ungariei și de Iancu de Hunedoara; primită sub paza acestora 46, 47, 62, 97; egumeni 47, 62, 97, 165, 172, 186, 222, 228, 232, 236, 237, 239, 260, 276; alegerea cirmuitorului după datina lui Nicodim 6—8, 14, 16, 22, 53, 89, 124;

moartea lui Nicodim 53; Mircea cel Bătrîn la ~ 32; Radul cel Frumos la ~ 130; acte domnești scrise la ~ 32, 117.

Tismana (Tismena, Tismena), pîriu < afluent al Jiului > 7, 8, 14, 16; sate pe ~ 62, 97, 186; dreptul m-rii Tismana de a pescui în ~ 32, 171.

Tismana (Ligășeasca, Rușeasca, Tismena, Tismena), sat <r. Gorj>, hotare 187, 226; dăruit cu imunități m-rii Tismana de Radu voievod 7, 8, 14, 16, 22, 53, 89, 124, 171, 186, 265; întărit cu imunități de regele Ungariei și Iancu de Hunedoara m-rilor Vodița și Tismana 62, 97; volnicie dată m-rii Tismana pentru păscutul vitelor și pescuit 32, 171; vinărici întărit m-rii Tismana 164; parte dăruită de Barbul ban m-rii Bistrița 246.

Titiricești, sat <Titireciu, r. R. Vilcea>, vinăriciul domnesc dăruit m-rii Govora 268.

Timpa (Timpul), dăruiește gîrla Săpatul m-rii Cozia, spre a fi poslușnic (1404. menț. 1421) 28, 48.

Timpeanu, partea lui în Mirilești (menț. 1477) 154.

Tincăbești, sat <r. Răcari, j. Ilfov>, întărit cu imunități m-rii Snagov 179.

Tîrgoviște (Tergoviște), cetate de scaun, oraș domnesc:

sate lingă ~ 135, 244, 249;

vamă 55, 69, 104;

vii 127, 244, 294; mori 49, 101, 157;

case (sălașe) familiei întărite m-rilor Cozia și Codmeana 39, 49, 52; stăpîniri ale lui Cazan logofăt, Radu Trămîndan și fiicei sale jupanîța Stana 101, 294; ale m-rii Snagov 127; ale jupanului Neagu grămătic 244;

scutire de vamă acordată satului Ruși 104; scutire de pîrpăr pentru vin cumpărat la ~ 275;

tîrgoveșteni scutiți de vămile din țară dau vamă la Tîrgoviște 55;

pleban din ~ așezat abate la Cîrța 90;

acte domnești scrise în ~ 42, 52, 56, 59, 61, 72, 74, 75, 77, 80—88, 90, 93—95, 98, 99, 101, 103—109, 111, 113, 115, 150, 159, 177, 181, 184—194, 201, 203, 204, 213, 233, 243, 250, 251, 253, 254, 257, 268, 270—275, 281, 282, 285—288, 290—292, 294, 296—300, 302, 303, C, III, IV.

***Tîrgoviște**, sat <lingă Gura-Văii r. T. Severin, j. Mehedinți>, întărit m-rii Tismana 260.

Tîrșor (Tîrșor) <oraș>, <r. Ploiești, j. Prahova>; vamă 69; moară și loc de casă dăruite cu scutiri de Vlad Călugărul m-rii Sf. Nicolae, scutită de dăjdii vlădicești 275.

***Tîrgul Gilort** (Gilort), sat și târg <probabil Bengești r. Gilort, j. Gorj>, întărit cu imunități jupanului Ticuci și vlastelului Radu; vinărici 170, 192.

Tîrgul Jiului, <oraș>, mori ale m-rii Tismana pe loc dăruit de jupan Stanciu și Miclucș 64; sudet al Jiului 32.

Tîrnova în Bulgaria, oraș, împăratul de la ~ 5.

Tîrseni, sat <c. Purcăreni, r. Pitești, j. Muscel>, părți întărite slugii domnești, Lumotă ș.a. 274.

Tîrță, partea lui în Ubîrșia de la Bratilov (1486) 197.

Toader, boier, stăpîn cu imunități în Berivoești (1429) 66.

Toader, din Ștefănești, vinde părțile lui în Ștefănești și Vălari (1480) 170.

Toader, popă vinde parte din Cîrbești (1495) 257.

Toader, slugă domnească, cumpără parte în Răspopi (1500) D.

Toader, Tudor v. Tudor.

Tolan, partea lui în Bălești (menț. 1492) 229.

Toma, vărul slugii domnești Dan pușcar, cu parte în Micești și Ulitești (1482, 1495) 181, 261.

Toméni v. Spinișorul Toménilor, sat.

- Topana**, sat <r. Drăgășani, j. Olt>, 293.
- Topeștii de lângă Tismana**, sat <r. Gorj>, întărit slugii domnești Mihail 187; întărit cu imunități jupanului Lațco 226.
- Toplăța (Toplița, Topolța, Topolniță)**, top. la balta Bistreț <r. Băilești, j. Dolj>, 7, 8, 14, 16, 22, 53, 89, 124.
- ***Toplița de la Jilți**, sat <Negomiru, r. Gorj, j. Mehedinți>, întărit slugii domnești Minea ș.a. 188.
- ***Toplița**, sat <lângă Iazul, r. Teleajen, j. Prahova> 200.
- Toplițele**, sat schimbat de Staico logofăt cu jupan Vlaicu 243.
- Topolnița, riu** <r. T. Severin, j. Mehedinți>, sate pe ~ 6, 14, 16.
- Topolnița**, sat <Schitu ~, r. T. Severin, j. Mehedinți>, parte cumpărată de Dragomir de la popa Dragoșe 130.
- Topolog (Topolov)**, riu, <afluent al Oltului>, sate pe ~ 220, 268.
- Topolov**, top. la Coteana <r. Slatina, j. Olt>, 84.
- Topoloveni**, sat <r. Găești, j. Muscel>, în hotar cu Vițicheștii 49; probabil același: vie domnească întărită m-rii Snagov 127.
- Toporna** la Vadul Cumanilor (Toporno), baltă (?) <la Basarabi, r. Calafat, j. Dolj>, parte și siliște dăruită cu imunități m-rii Tismana, de Radu și Dan voievozi 7, 8, 14, 16, 22, 53, 89, 124; întărită m-rilor Vodița și Tismana de regele Ungariei și de Iancu de Hunedoara 62, 97.
- Topșa**, sat <Tușani r. Gilort, j. Gorj>, întărit slugii domnești Ivul 191.
- Toxaba**, jupan în sfatul domnesc (1428, 1431) 58, 60, 72.
- Toxaba**, stolnic în sfatul domnesc (1459) 118.
- Transilvania (Ardeal)**, țară, în hotar cu Cumania 1; sare din ~ 1. legături comerciale cu Țara Românească 78, 144; scutiri de vămi în ~ acordate m-rii Cozia 144; voevod al ~ 1, 97; episcopi catolici, legături canonice cu Țara Românească 1, 3.
- Trămândan v. Radul Trămândan.**
- Treandafil**, cneaz din Izvorani, dă bir (1441) 95.
- ***Trestioară**, sat <probabil lângă Slătioarele, or. Ocnele Mari, r. R. Vilcea>, parte întărită m-rii Govora 283.
- Trestioara de la Brădet**, sat <r. Strehaia, j. Mehedinți>, părți întărite slugii domnești Vilcul ș.a. 286.
- Tri Brodi**, sat <R. S. F. Iugoslavia>, dăruit m-rilor Vodița și Tismana de Lazăr, despotul sîrbilor 31.
- Trifo** cu casa <familia> lui din Tîrgoviște, întărit m-rilor Cozia și Codmeana (1424) 52.
- ***Trifești**, sat <probabil r. Făgăraș>, parte întărită cu imunități lui Stanciul Dijanal 111.
- ***Troenești pe Olt (Troianești, Troienești)**, sat <lângă Băbeni Bistrița, r. R. Vilcea>, întărit cu imunități m-rii Cozia 115, 150, 161, 212.
- Troian**, deal <or. R. Vilcea>, în hotar cu satul Hinătești 17.
- Trorhi** <?>, cetate de vamă 144; v. și Turci, vamă.
- ***Trufești**, sat și siliște <lângă Corzu, r. Strehaia, j. Mehedinți>, dăruit cu imunități m-rii Tismana de Mircea voievod 22.
- Truța**, jupan, martor la act domnesc (1389) 10.
- Tudor v. și Teodor, Toader.**
- Tudor**, fratele lui Stanciul, întărit în Uești (1498) 288.
- Tudor (Toder, Todor)**, jupan în sfatul domnesc (1437...1453) 80—87, 89, 91, 93, 95, 101, 103—105, 108, 110, 111; probabil același: **Don Todor Stănescul** <în doc. fals>, (1453) III.
- Tudor**, <mare> logofăt <din Orboești>, cumnatul lui Stroe, înfrățit în Orboești și Brătești (1475...1480) 175; logofăt în sfatul domnesc (1475—1476) 148, 152, 153; probabil același: **Tudor (Theodor)**, logofăt scrie acte domnești (1473, 1475) 145, 148.
- Tudor**, slugă domnească, stăpîn cu imunități în Iași de la Curteni și Bulgari (1464) 125.
- Tudor**, tatăl lui Costandin, cu familie în Tîrgoviște (menț. 1424) 52.
- Tudor**, țigan boieresc (1480) 170.
- Tudor**, țigan m-resc (1494) 246, 247.
- Tudor**, vinde partea lui în Negoești (1454) 112.
- Tudor (Teodor, Theodor, Todor)**, mare vistier (1491—1500), dăruiește poiana Nevoia m-rii Govora 289, 293; vistier, prim vistier în sfatul domnesc (1491—1500) 228—230, 233, 234, 236—241, 243—245, 248, 249, 251, 253, 254, 266, 268, 270, 274, 275, 278, 283, 285, 287, 288. 290—297, 299, 302, 303; <eroare>: Pădure D.
- Tudora**, fiica jupaniței Stanca și a lui Pîrvu, stăpîna în Cornăești și Descoperești (1492) 234.
- Tudoran**, cu casa <familia> sa din Tîrgoviște, întărit m-rilor Cozia și Codmeana (1417, 1424) 38, 52.
- Tușani**, v. **Topșa**, sat.
- Turbați**, sat <Șiliștea Snagovului, r. Răcari, j. Ilfov>, întărit cu imunități m-rii Snagov 61, 95, 127, 179.
- Turceni v. Cîmpul Turcilor**, sat.

*Turci, sat <probabil lângă Zlotești, r. Videle, j. Teleorman>, parte întărită cu imunități lui Badea Ciutin 99.
 Turci, vamă <Bran în or. Brașov> 40.
 *Turcinești în jud. Jaleș (Turcinovți), sat <lângă Ripa, r. Strehaia, j. Mehedinți>, întărit cu scutiri m-rii Tismana 22, 53; ~ de regele Ungariei și Iancu de Hunedoara 62, 97.
 Turcinești, sat <probabil r. Gorj>, întărit cu imunități slugii domnești Stoica ș.a. 68.

Turcinești de la Ablanița, sat dat cu imunități de zestre Dobrei și jupanului Ticuci de Basarab cel Tânăr 170.
 Turcul v. Stanciul ~ și Stepan Turcul.
 *Turîța, sat <probabil lângă Săcelu, r. Gilort, j. Gorj>, întărit cu imunități jupanului Ticuci și vâstelului Radu 170.
 Turnu Roșu, cetate <Riul Vadului, r. R. Vilcea>, punct de vamă 144; v. și Genune. vamă.
 Tutana, m-re <r. C. de Argeș>, schimbă sate 274.

T

Țacal v. Dragomir Țacal.
 Țara Bulgărească v. Bulgaria, bulgari.
 Țara Făgărașului v. Făgăraș, țară.
 Țara Românească (Țara Transalpină, Ungrovlahia care este Basarabească), hotare 55, 106, 128, 228, 275;
 legături canonice cu Transilvania 3;
 regele Ungariei recunoaște dreptul poporului de a-și păstra credința religioasă 46;
 relații cu Ungaria și Transilvania 156;
 relații comerciale, vămi 40, 44, 50, 54, 62, 69, 78, 97, 144, 182.
 în titulatura domnului: passim.
 Țara Sirbească v. Serbia, țară.
 Țara Tătărăscă v. Părțile Tătărăști.
 Țara Transalpină v. Țara Românească.

Țara Ungurească v. Ungaria, țară.
 *Țarovețul (Țerovățul, Țerovețul), sat <lângă Bahna, or. T. Severin, j. Mehedinți>, dăruit de Vladislav voievod m-rii Vodița 6; întărit cu imunități m-rii Tismana 22, 53, 89, 124, 155.
 Țibra în fața Bistrețului, târg <Țibrul R. P. Bulgaria> 62, 97.
 Țigul, întărit în Vrabeți 204.
 Țima, țigan boieresc (1480) 170.
 Țimbru, vamă <Țibru, probabil la Bistreț, r. Băilești, j. Dolj>, scutiri acordate m-rii Bolintin de Basarab cel Tânăr 162.
 Țughea, partea lui la Telești (menț. 1483) 188.

U

Ubirșia de la Bratilov, sat <Obirșia Cloșani, r. T. Severin, j. Mehedinți>, părți întărite lui Slav ș.a. 197.
 Ucea, sat <r. Făgăraș>, întărit cu imunități jupanului Stoica Naneș ș.a. 143.
 Udobă v. Nan Udobă.
 Udriște v. Dragomir al lui Manea și Manea Udriște.
 Udriște, fiul lui Miclea, dă jumătate din Bucov pentru Toplița (1493) 243.
 Udriște, jupan în sfat v. Dragomir al lui Manea.
 Udriște, jupan, socrul lui Badea din Cojești și soțul Marinei, stăpîn în Cornățel și Descoperiști (1492, 1494) 234, 247.
 Udriște Năsturel, al doilea logofăt al lui Matei Basarab (menț. tîrzie) 105.
 Ugri v. Ungurei, sat.
 Ugolin, fratele lui Nicolae stăpîn în woila (menț. 1247) 1.
 *Uibărești, sat <lângă Drăgănești, r. Drăgănești-Olt>, dijmă <vinărici> întărit m-rii Cutlumuz 151. 297.
 Uiești de la Dîmbrovnic, sat <r. Videle, j. Vlașca>, întărit cu imunități lui Vilcan ș.a. 105; probabil același: părți întărite lui Grozav ș.a. 288.

Uieștii de la Bațcov, sat <probabil Uiasca. or. Pitești>, întărit cu imunități lui Vilcan ș.a. 105.
 Ulea, partea lui la Răspopi (menț. 1500) D.
 Ulitești, sat <Uliteasca, Argeșului, or. Pitești>, parte întărită slugilor domnești Roman, Dan pușcar ș.a. 178, 181.
 Ulița de lângă Rîmnic, din Rîbnic, sat domnesc, uliță <or. R. Vilcea>, părți cu vii, vinărici domnesc, rumâni și țigani, întărite cu imunități m-rii Cozia 17, 96, 107, 150, 161, 212.
 Ungaria, unguri (Țara Ungurească), regat 1, 3, 5, 23, 42, 44, 46, 47, 62, 91, 97, 144; țărani opriți să se așeze în ținuturile Cavalerilor Ioaniți I; locuitori din Serbia fugiți în ~ 31; sate luate de unguri 228; monede 135, 136, 194, 243, 244, 266, 270.
 Ungheani, sat, parte întărită lui One ș.a. 138.
 Unghiul cu Frasinii, top. la Scorei <r. Sibiu, j. Făgăraș> 15.
 Ungrovlahia care este Basarabească v. Țara Românească.
 *Ungurei la Jiu (Ugri, Ungureni), sat și siliște <lângă Cornești r. Gorj>, dăruit cu imunități de Mircea voievod 22, 53, 124; întărit m-rilor Vodița și Tismana

- de regele Ungariei și de Iancu de Hunedoara 62, 97.
- Urbuești (?). sat, întărit cu imunități slugii domnești Rutaș ș.a. 83.
- *Urlăndești, sat <probabil lingă Finta r. Ploiești, j. Dîmbovița>, parte întărită lui Neagu și Vladul 211.
- Ursea v. Tatomir Ursea.
- Ursești, nume dat fără drept unei părți din Bălești <r. Gorj> 240.
- Ursul, slugă domnească, stăpin cu imunități în Mărgineni (1437) 81.
- Urși, sat <probabil r. R. Vilcea, j. Argeș> 268; partea lui Sprinten întărită slugii domnești Badea ș.a. 154.
- Utmeș, jupan, tatăl lui Coica (1415... ment. 1456) 108, 111, 113; în sfatul domnesc (1415... 1424) 37, 48, 52.
- Utmeș, slugă domnească, stăpin cu imunități în Zătreni, Păușești, ș.a. (1453) 110.

V

- Vadastra v. Vădastra, sat.
- Vadaștrița v. Vădaștrița, sat.
- Vadeani, sat <probabil Văeni, r. Gorj, j. Mehedinți>, parte întărită cu imunități slugii domnești Vrabeț ș.a. 129.
- Vadul Cumanilor în jud. de Baltă, la Dunăre. sat <lingă Basarabi r. Calafat>, întărit cu imunități m-rii Tismana, dania lui Radu voievod 7, 8, 14, 16, 22, 53, 89, 124; întărit m-rilor Vodița și Tismana de Sigismund regele Ungariei și de Iancu de Hunedoara 62, 97.
- Vadul Diului, Vidinului v. Calafat, vamă.
- Vadul Șercaiei, sat (?), <Vad, r. Făgăraș>, întărit cu imunități boierilor Ion, Calian ș.a. 12.
- *Vaideești din jud. Vlașca, sat <probabil lingă or. Găești>, găleți de grâu și orz întărite m-rii Rîncăcirov 285.
- Valari, sat <Vălari, r. Gorj>, parte întărită cu imunități jupanului Ticuci ș.a. 170.
- Valea Adîncă, top. la Șăoașu <or. Ocnele Mari, r. R. Vilcea> 277.
- Valea Călugărească v. Călugăreani, sat.
- Valea Cărpenișului, top. la Șăoașu <or. Ocnele Mari, r. R. Vilcea> 277.
- Valea Largă la Jiłți, sat <probabil Larga, r. Strehaia, j. Mehedinți>, întărit cu imunități m-rilor Vodița și Tismana de regele Ungariei și de Iancu de Hunedoara 62, 97.
- Valea Malului v. Malul, sat.
- Valea Nicovanilor v. Negovani, sat.
- Valea Opatului (?), pîriu la Scorei <r. Sibiu, j. Făgăraș> 15.
- Valea Sărătii, pîriu la Scorei <r. Sibiu, j. Făgăraș> 15.
- Valea Su... , întărită cu imunități slugii domnești Peteu ș.a. 60.
- *Valea Tătării, sat <probabil *Tătării, lingă Stroești r. Urziceni, j. Ilfov>, întărit cu imunități jupîniței Stana 294; v. și Tătării, sat.
- Valea Vișianilor (?), pîriu la Scorei <r. Sibiu, j. Făgăraș> 15.
- Vama Doamnei, vamă, întărită m-rii Snagov 179.
- Varovnic v. Vărovnicile, sate.
- Vasea (Vasie), purtător de sabie (1415, ment. 1481), tatăl lui Stănilă vornic 152, 175 178; în sfatul domnesc (1415) 38.
- Vasie v. Stănilă al lui Vasie.
- Vasile, episcop de Cenad, în diploma regelui Ungariei (1247) 1.
- Vaș, episcopie <Vac, R. P. Ungară> 1.
- Vădastra (Vadastra), sat <r. Corabia, j. Romanai>, întărit cu imunități m-rii Bistrița, dania lui Barbul ban 246, 247.
- Vădăștrița (Vadaștrița, Vodaștrița, Vodăștrița, Vodoștrița), sat <r. Corabia, j. Romanai>, întărit cu imunități m-rilor Cozia și Codmeana 49, 56, 77, 96, 107, 150, 161, 212.
- Vădislav v. Vladislav, mare dregător.
- Văeni v. Vadeani, sat.
- Văgiulești, sat <r. Strehaia, j. Mehedinți>, întărit cu imunități m-rii Tismana 155.
- Vălari v. Valari, sat.
- Vălcol vistier v. Vilcol.
- Vărăști v. Vrăești, sat.
- Vărbilău v. Poenile Vărbilăului, sat.
- *Vărovnicile (Varovnic, Varovnicile), două sate <lingă Schela Cladovei, or. T. Severin, j. Mehedinți>, dăruite cu imunități m-rii Tismana de Dan voievod 8, 22, 53, 155, 260.
- Vărzari v. Vezurari, sat.
- Vedea, riu, poiană pe ~ 293.
- Velea, sat <r. Drăgănești-Vlașca>, parte cu moară întărită cu imunități și drept de a lua dușegubină m-rii Snagov 179.
- Venețe, sat <Veneția, r. Făgăraș>, dăruit de Vladislav voievod rudei sale Ladislav de Dobca 5.
- Veneția, oraș <Italia> IV.
- Veniamin v. Viniamin.
- Vernești, sat <probabil or. Buzău>, părți întărite jupanului Chicoș 292.
- Vesprim, episcopie <Veszprēm, R. P. Ungară> 1.
- Vețichești mai sus de Topoloveni, sat <Vițichești, r. Găești, j. Muscel>, parte întărită cu imunități m-rilor Cozia și Codmeana 49.
- Vezurari, sat <Vărzari, r. Pitești, j. Argeș>, parte întărită cu imunități slugii domnești Dragomir ș.a. 58.
- Vidin vamă v. Calafat.
- Viezunic, top. la Ionești <Ioneștii-Govorei r. Drăgășani, j. Vilcea> 268.

- Vihoriți, sat <Viforita or. Tîrgoviște>, vie întărită m-rii Bolintin 163.
- Vincențiu, episcop de Oradea, în diploma regelui Ungariei (1247) 1.
- Viniamin, stareț și nastavnic al m-rii Snagov (1464) 127.
- Vintilă v. Radul al lui Vintilă și Stoica al lui Vintilă.
- Vintilă, jupan în sfatul domnesc (1475) v. Vintilă, stolnic.
- Vintilă logofăt v. Vintilă Florescul.
- Vintilă paharnic 1468...1475 v. Vintilă Florescul.
- Vintilă jupan, paharnic <din Mărgineni>, nepotul lui Drăghici vornic și fiul lui Vintilă stolnic (1486...1498), stăpin în Corneni și Negovani 201, 215, 282.
- Vintilă <stolnic, din Mărgineni>, tatăl lui Radul mare paharnic <și al lui Vintilă> (menț. 1498...1500) 285, 290, 294, 297; probabil același: Vintilă, jupan în sfatul domnesc (1475) 148.
- Vintilă Florescul (Ventilă, Florescu, Vintilo ~), mare dregător (1478...1489, menț. 1491), dăruiește în Ohaba și Fărcășești m-rii Tismana 186, 228; în sfatul domnesc: mare logofăt (1478...1482) 157, 158, 160, 161, 175, 177, 178, 181; jupan (1483...1489) 187, 189, 192, 193, 195, 201, 204, 205, 210—213, 216, IV; mare vornic, ispravnic (1486) 198, 199; scrisoare 169; probabil același: Vintilă (Vintilo), mare paharnic în sfatul domnesc (1468...1475) 132, 133, 135, 136, 138—140, 142, 143, 145, 148.
- Vintilescul v. Drăghici din Mărgineni și Radul Vintilescul.
- Visarion, diacon de la m-rea Hilandar, vine în Țara Românească după mile (1498) 284.
- Visarion, egumen nastavnic al m-rii Cozia (1488) 212.
- Visarion, egumen al m-rii Glavacioc (1495) 256.
- Vișa, fiica jupanului Chicoș, stăpină în Fintinele, Pleicicol, Vernești ș.a. (1499) 292.
- Viștea-de-Jos, ~ de-Sus, sate <r. Făgăraș>, stăpinite cu drept boieresc de Costea 13.
- Vișelul, top. la poiana *Nevoia <Rijlețul-Govorei, r. Pitești, j. Olt> 293.
- Vițiani v. Valea Vițianilor.
- Vițichești v. Vețichești, sat.
- Vilcan v. și Vilcsan.
- Vilcan v. Curtea lui Vilcan, sat.
- Vilcan din Costești, martor (1486) 197.
- Vilcan, întărit cu imunități în Uieștii de la Dimbrovnic și în Uieștii pe Bațcov (1451) 105.
- Vilcan, întărit în Dușești (1472) 140.
- Vilcan, întărit în Dușești, nepotul lui Vilcan (1472) 140.
- Vilcan (Velca), jupan în sfatul domnesc (1390...1421) 12, 23, 48, 49.
- Vilcan, vinde Spinu din Loviștea (menț. 1471) 139.
- Vilcea, județ, albinărit și găletărit din ~ dăruit m-rii Cozia 17, 150, 161, 212; cășărit dăruit m-rii Bistrița 247.
- Vilceaua Cornătelului, top. la Coteana <r. Slatina, j. Olt>, 84.
- Vilceaua Secerilor, top. la Coteana <r. Slatina, j. Olt> 84.
- Vilcsan, boier, stăpin cu imunități în Lăngești, Aninoasa, Raugul ș.a. (1437) 86.
- Vilcsan, fiul lui One, cumpără în Ghegheu și Unghești (1471) 138.
- Vilcsan, slugă domnească, stăpin în Ciurilești, Dimbova, Balomircști ș.a. (1430) 68.
- Vilcsan al lui Florea (Vilcan al Florei, ~ Vlorin, Vlăcsan al Florei), jupan în sfatul domnesc (1421...1445) 48, 77, 83, 91, 95, 98.
- *Vilcsănești, sat <Obislavu, r. Oltețu, j. Vilcea>, întărit cu imunități jupanului Ticuci 170.
- Vilcul, boier din Jiblea; stăpin în Orlești (1389) 10; se înfrățește 11.
- Vilcul din Glod, partea lui în Hința (1488, menț. 1496) 210, 268.
- Vilcul, fiul slugii domnești Dragomir Ruhă, stăpin cu imunități în Boișoara, Găojani ș.a. (1451) 103.
- Vilcul, fratele jupanului Jitian, stăpin în Românești pe Jiu, Budeani, Prigoriia ș.a. (1486) 199.
- Vilcul, întărit în Trestioara de la Brădet, Gura Jițului, Stîrci ș.a. (1498) 286.
- Vilcul jupan 1475 v. Vilcul, vistier.
- Vilcul, popă, cu vie în Tîrgoviște (menț. 1493) 244.
- Vilcul, scriitor de acte domnești (1497, 1499) 274, 291.
- Vilcul, slugă domnească, cumpără părți în Răspopi (1500) D.
- Vilcul, vinde pomat (menț. 1495) 254.
- Vilcul (Vălcol, Văncul), vistier în sfatul domnesc (1469...1473) 133, 135, 136, 138—140, 142, 143, 145; jupan (1475) 148.
- *Vilculeștii de la Coșuștița, sat <r. T. Severin, j. Mehedinți>, vîndut de Cazan canonicul lui Vladislav, Roșca ș.a. 198.
- Vilsan, riu, sat pe ~ 213.
- Vilsănești v. Vilcsănești, sat.
- Vinjea, partea lui în Micești (menț. 1482) 181.
- Virban, vinde satul Braneti (menț. 1491) 227.
- Virbița (Vrăbnița), sat, întărit cu imunități m-rilor Vodița și Tismana, dania lui Vladislav voievod 8, 22, 124.
- *Virful Vladului (Virful lui Vlad), sat <lingă Bahna, or. T. Severin, j. Mehedinți>, întărit cu imunități m-rii Tismana 236, 239, 281, 295.
- Virloni, sat, parte întărită slugii domnești Opriș ș.a. 133.

- Virtejele, plai la Dejani <r. Făgăraș> III. Virtejul pe Dunăre la Locurile Rele v. Porțile de Fier, strimtoare.
- Vlacul, partea lui în Micești (menț. 1482) 181.
- Vlad și Vladul:
Vlad v. Virful Vladului.
- Vlad, boicr, fratele lui Jitian, stăpin în Românești pe Jiu, Jupinești, Prigoriia ș.a. (1486) 199.
- Vlad, boierinaș, stăpin cu imunități în Bcla și Preslop (1415) 38.
- Vladul, comis în sfatul domnesc (1471—1473) 139, 140, 142, 143, 145; v. și Vladul, mare vornic din Bădești.
- Vladul, dăruiește lor și vie pe Argeș lângă Călinești m-rii Cozia (1388) 9.
- Vladul din Purcăriani, jupan, tocmelnic pentru Micești (1487) 208.
- Vlad, fiul jupanului Stanciul Moenescul, stăpin cu imunități în Voila, Cocorăști, Mislea ș.a. (1441) 93.
- Vlad, fiul lui Bîrul și fratele lui Bucșe pitar, întărit în Marotin, Dvorsca și Polovinele (1489) 216.
- Vlad, Vladul, fiul lui Vlad Dracul v. Vlad Tepeș.
- Vlad, Vladul, fiul lui Vlad Călugărul v. Vlad voievod și Vlad cel Tinăr.
- Vladul, fiul lui Stanul, vinde în Ghegheu și Ungheni (1471) 138.
- Vlad, Vladul, fratele lui Radu cel Mare v. Vlad voievod.
- Vladul, fratele al doilea al lui Radul cel Mare, v. Vlad cel Tinăr.
- Vladul, grămatic, scrie act domnesc (1498) 287; probabil același: Vladul Grama, scrie act domnesc (1491...) C.
- Vlad, jupan în sfatul domnesc (1389... 140) 12, 15, 19, 21, 23; mator la danie domnească 10; numit vornic 15.
- Vladul, întărit în Dușești (1472) 140.
- Vladul, întărit în Uești (1498) 288.
- Vlad, părțile lui în Cincu și Șipot (menț. 1482...) 180.
- Vlad, părțile lui în Simbăta-de-Sus (menț. 1437) 80.
- Vlad, partea lui în Zătreni (menț. 1453) 110.
- Vladul, slugă domnească, cumnatul lui Roman, întărit în Huhurezi și Rîmești (1487) 206.
- Vladul, slugă domnească, întărit în Neagra și Urlăndești (1488) 211.
- Vlad, slugă domnească, stăpin cu imunități în Merișani, Vezurari, Mănicești ș.a. (1428) 58.
- Vladul, spătar din Bădeni, fratele lui Fircea stăpin (1494) 245; v. și Vladul Arbanăș.
- Vlad, stăpin cu imunități, împreună cu jupanul Finta pe Argeșel, Elovîța și la Frăsinet (1401...) 24.
- Vlad, tatăl slugii domncști Stan (menț. 1428) 58.
- Vladul, vinde Clocoticiul (menț. 1500) 302.
- Vladul <cel Gros> vinde satele Vădastra și Gîndenii (menț. 1494) 246, 247.
- Vlad, vistier în sfatul domnesc (1468) 132.
- Vlad voievod, domn al Țării Românești: 1436—1446 v. Vlad Dracul, 1452 v. Vladislav II, 1456—1462, 1476 v. Vlad Tepeș, 1482—1495 v. Vlad Călugărul.
- Vlad voievod hunicul lui Radu cel Mare v. Vlad Dracul.
- Vlad (Vladul, Vladula), voievod <nu domnește>, fiul lui Vlad Călugărul și fratele lui Radu cel Mare (1487... 1497, menț. 1488) 202, 203, 205, 210, 263, 273, 279.
- Vladul voievod, tatăl lui Vlad Dracul 84; v. Mircea cel Bătrîn.
- Vlad voievod tatăl lui Vlad Tepeș, Radu cel Frumos și Vlad Călugărul v. Vlad Dracul.
- Vlad voievod tatăl lui Radu cel Mare v. Vlad Călugărul.
- Vlad vornic 1400... v. Vlad, jupan.
- Vlad, mare vornic <din Bădești>, în sfatul domnesc (1480—1481) 170, 178.
- Vladul Arbanăș, spătar în sfatul domnesc (1483) 186; v. și Vladul, spătar.
- Vlad Basarab, v. Vladislav II, domn.
- Vlad <Călugărul> (~ Bunul, ~ ccl Mare, Preabunul), domn al Țării Românești, fiul lui Vlad Dracul (1483—1495, menț. 1500), familie 180, 198, 202, 203, 205, 210, 228, 231, 232, 236, 239, 240, 247, 263; tatăl lui Radu cel Mare (mcnt. 1495—1500) 233, 255, 260—276, 278—283, 285—297, 299—303, C; în călugărie Pahomie 263; cumpără și dăruiește m-rilor Glavacioc, Govora, Rîncăciiov, Țîrșor și Tismana 186, 210, 220, 241, 248, 256, 268, 275, 285; dă obrocace unor m-ri străine 202, 203, 223, 231, 235, 263, 271, 272; dă acte 180—195, 197—232, 234—245, 247—251, 253, 254, 256, 257, D; eroare: Radul 196.
- Vladul cel Gros v. Vladul vinde.
- Vlad <cel Tinăr> (Vladul), domn al Țării Românești <1510—1512>, fiul lui Vlad Călugărul și al doamnei Maria, fratele lui Radu cel Mare (1492... 1497) 231, 263, 273, 279.
- Vlad Dracul (Vladul, ~ bătrînul, ~ Basarab cel Mare), domn al Țării Românești <1436—1442, 1443—1446>, fiul lui Mircea cel Bătrîn 89; tatăl lui Mircea, Vlad Tepeș și Radul cel Frumos (1437... 1445) 80, 83, 85, 87, 89, 91, 99; familie 89, 124, 202, 231, 263, 268; tatăl lui Vlad Tepeș, Radul cel Frumos și Vlad Călugărul (menț. 1456... 1495) 115—143, 145, 146, 179, 180, 184—201, 203—205, 207, 209—213, 215—218, 220—231, 234,

- 236—245, 248—251, 253, 254, 256, 257, D, IV;
danie m-rii Govora 268; mănăstirea Licura în ctitoria sa 91;
dă acte 78—89, 91—95, 98, 99.
- Vlad** <Tepeș>, domn al Țării Românești <1456—1462, 1476>, fiul lui Vlad Dracul (1437...1458) 80, 83, 85, 87, 89, 91, 99, 117; danii unor m-ri de la Athos 116, 119; relații cu Brașovul 114; dă acte 115—121, IV.
- Vladaia**, v. și **Vlădaia**.
- Vladaia**, jupiniță vinde în Dvorsca și Polovinele (1489) 216.
- Vladești**, sat <Vlădești r. Muscel>, întărit cu imunități jupanului Bodin 87.
- Vladimir**, slugă domnească, stăpîn cu imunități în Zătreni, Vladimirești, Coprozi ș.a. (1453) 110.
- ***Vladimirești**, sat <probabil r. Horezu, j. Vilcea>, întărit cu imunități slugii domnești Stan ș.a. 110.
- Vladislav** v. **Gradislav**, egumen.
- Vladislav**, cumpără în Vilculeștii de la Coșuștița (1486) 198.
- Vladislav** (Vădislav, Vlădislav), mare dregător (1480—1491), în sfatul domnesc: stratornic (1480—1481) 175, 177; vistier (1482) 179; spătar (1483—1491) 184, 185, 189, 190, 192—195, 198, 201, 206, 209—212, 215—222, 224, 226, 227.
- Vladislav** jupan 11, 17; v. **Vladislav**, vornic.
- Vladislav**, via fiilor lui la Licura (menț. 1440) 91.
- Vladislav**, vornic, jupan în sfatul domnesc (1389, 1392) 11, 17; martor la act domnesc, vornic (1389) 10.
- Vladislav I** <Vlaicu> (Basarab, Ladislav), domn al Țării Românești <1364—1377>, fiul lui Nicolae Alexandru (1369...1374, menț. 1493) 3; familie 5, A; danii m-rii Vodița 6—8, 14, 16, 22, 53, 89, 124; m-rii Cutlumuz A.
dă acte 3—5, 239; relații cu regele Ungariei, luptă cu turcii 5.
- Vladislav II**, domn al Țării Româneștii <1446—1456>, (1450...1456, menț. 1492) 229; danie m-rii Bolintin, ~ m-rii Cutlumuz 100, 109; dă acte 101—113, III; erori: Dan Vlad Basarab 100; Vlad 109, III; probabil același: facc danie m-rii Sf. Ștefan de la Meteore, împreună cu nepotul său marele vornic Dragomir (1447—1456?) B.
- Vladul** v. **Vlad**.
- Vlaicul**, boier, stăpîn cu imunități în Lăngeștii din Argeș Aninoasa, Găureni ș.a. (1437) 86.
- Vlaicul** din Cozleci, jupan, unchiul lui Miclea, schimbă Bucovul pentru Toplița (1493) 243.
- Vlaicul**, fiul jupanului Cirstea, stăpîn în Bunești, Cacova ș.a. (1500) 296.
- Vlaicul**, fiul lui Stanul, vinde în Ghegheu și Ungheni (1471) 138.
- Vlaicul**, slugă domnească, fratele lui Stan Costișatul, întărit în Ogretin și la stîna de la Clăbucet (1486) 200.
- Vlaicul**, slugă domnească, stăpîn cu imunități în Cotești, Ștefănești, Golești ș.a. (1452) 108; probabil același: **Vlaicul**, vinde parte în Cotești (1484) 193.
- Vlaicul** <spătar din Nucet>, stăpîn în Stoiceni pe Olt (1495—1497) 258, 268, 273.
- Vlaicul**, stolnic în sfatul domnesc (1431, 1436) 72, 77.
- Vlaicul**, trimis al unor boieri la Basarab cel Tânăr (1478) 156.
- Vlaicul** voievod, v. **Vladislav I**, domn.
- Vlaicul** vornic în sfatul domnesc (1459...) 98; v. și **Vciico**, vornic.
- Vlașca**, județ, sate din, grîu și orz din ~ 285.
- Vlăcsan** al Florei v. **Vilcsan** al lui **Florea**.
- Vlădae** v. și **Vladaia**.
- Vlădae**, fiica slugii domnești Stoica, stăpînă în Lumaș și Păr (1495) 253.
- Vlădeani**, sat <Vlădeni, r. Fetești, j. Ialomița>, loc de încărcare al peștelui din bălțile m-rii Cozia 131.
- Vlădeșești** pe Motru, sat <Vlădeșești, r. Strehaia, j. Mehedinți>, parte întărită jupanului Cîrstian 278.
- Vlădești** v. **Vladești**, sat.
- Vlădislav** v. **Vladislav**, mare dregător.
- Vlorin** v. **Vilcsan** al lui **Florea**.
- Vodaștrița**, **Vodăștrița**, v. **Vădăștrița**, sat.
- ***Vodița** (Sf. Antonie), m-re <c. Virciorova, or. T. Severin, j. Mehedinți>, ctitori 6, 31; sate, siliști, livezi, pescării la Dunăre, obroace ș.a. dăruite de Vladislav voievod 6; întărite m-rii Tismana 7, 8, 14, 16, 22, 53, 89, 124; danii și întăririi făcute de despotul sîrbilor 31, 62; ~ de regele Ungariei 47, 62, 97; acordare de liberă trecere 44;
alegere cirmuitorului după rînduiala lui Nicodim 6—8, 16, 22, 53, 89;
regele Sigismund al Ungariei la ~ 47.
- Vodița** (Vodița Mare), pîru <pîrîul Bahna, r. T. Severin, J. Mehedinți>, sate pe ~ 6—8, 14, 16, 22, 53, 62, 89, 97, 124, 239.
- ***Vodița Mare** la Dunăre, sat (?) <lingă Bahna, or. T. Severin, j. Mehedinți> cu nuci și livezi dăruit de Vladislav voievod m-rii Vodița și întărit cu imunități m-rii Tismana 22, 53, 89, 124, 239.
- Vodostrița** v. **Vădăștrița**, sat.
- Vodnea**, top., metohuri și moară la ~ 49; v. și **Podna**.
- ***Vodnovul**, sat <probabil Cornu, r. Ploiești, j. Prahova>, întărit cu imunități jupanului Mihail din Ruși 104.
- Vocești** v. **Voitești**, sat.
- Voica**, jupaniță <fiica lui Radul Trămîndan>, sora Stanei (1499) 294.
- Voica** Părculovaie, jupincasă, vinde țigani (menț. 1469) 135.

- Voicea**, fiul slugii domnești Cîrjeu, stăpîn în Recica lui Dabul ș.a. (1494) 249.
- Voico** v. **Voico**, vornic.
- Voico** de la Ocna, martor la danie făcută m-rii Cozia (1425) 57.
- Voico**, fiul slugii domnești Bîrul, stăpîn în Marotin, Dvorsca și Polovinele (1489) 216.
- Voico**, hotarul lui lîngă Călinești? (1388) 9.
- Voico** jupan v. **Voico**, vornic.
- Voico**, martor pentru danie făcută m-rii Govora, în Ocne (1495) 252.
- Voico**, vinde vad de moară la Gura Topologului (menț. 1496) 268.
- Voico** (Voicio, Voicul) vornic mare (1392... 1441), din casa domnească, stăpîn în Borușani <Borusul> 70; în sfatul domnesc: vornic 80, 82, 83, 85—87; jupan 17, 21, 37, 42, 52, 56, 63, 65, 66, 81, 91, 93; erori: Ianco vornic 83; v. și **Vlaicul** vornic.
- Voico** al lui Tatul, jupan în sfatul domnesc (1480—1481) 175, 177.
- Voico Dobrița**, jupan în sfatul domnesc (1457... 1466) 115, 117, 118, 120, 124, 127, 129, 130.
- Voicu**, baștina lui în Groșani și Pocrii (menț. 1392) 16.
- Voila**, sat <r. Făgăraș>, hotare, parte cu munte și moară întărită cu imunități jupanului Stanciul Moenescul, drept de a face dîrstă 93; parte întărită cu imunități jupanului Stoica Naneș ș.a. 143.
- Voina**, fiul slugii domnești Bîrul, stăpîn în Marotin, Dvorsca și Polovinele (1489) 216.
- Voinea**, boier, stăpîn cu imunități în Lăngești, Aninoasa, Balotesti ș.a. (1437) 86.
- Voinea** de la Ocne, tatăl lui Stanciul, stăpîn în Hința (menț. 1488, 1492) 210, 233; v. și **Voineasa**.
- Voinea**, fiul Manugăi, vinde în Cucuteni (1473) 145.
- Voinea** (?) logofăt în sfatul domnesc (1432) 73.
- Voinea**, stăpîn cu imunități pe Argeșel, pe Elhovița și la Frăsinet (1401...) 24.
- Voineasa**, partea fiilor ei în Hința (1496) 268; v. și **Voinea** de la Ocne.
- Voinejești** (?) pe Ratina, sat întărit cu imunități boierului Șarban 63; v. și **Fringhijești**, sat.
- Voislav**, slugă domnească, cumpără în Corcova (1472) 142.
- Voitești**, sat <probabil Voetești, r. Gorj>, părți întărite slugii domnești Mînea ș.a. 188.
- Voivodeni**, sat <r. Făgăraș>, hotare 93; întărit cu munți și imunități slugii domnești Roman 80.
- Vrabeț**, slugă domnească, stăpîn cu imunități în Padeșul-de-Sus, Roșia ș.a. (1465) 129.
- Vrabeți**, sat <Brabeți, Horăști, r. Strehaia, j. Mehedinți>, parte vîndută de Dobrul lui Alăman, Stănilă ș.a. 204.
- Vrană**, Vranin, v. **Stance Vrană**.
- Vrăești**, sat <probabil Vărăști, r. Urziceni, j. Ilfov>, întărit cu imunități m-rii Snagov 61.
- Vușag** v. **Bușaga**, stolnic.

W

Woila de lîngă Dunăre, domeniu dăruit Cavalerilor Ioaniți I.

Y

Ypres v. **Ipru oraș**.

Z

- Zagreb**, episcopie <R. S. F. Iugoslavia> 1.
- Zala**, comitat <probabil Zalău, regiunea Cluj> 1.
- Zaland**, episcop de Vesprim, în bula regelui Bela (1247) 1.
- Zamona** v. **Petre Zamona**.
- Zamona**, partea lui în Ulitești (menț. 1481—1482) 178, 181.
- ***Zatreani**, sat <lîngă Frîncești, r. R. Vilcea, j. Vilcea>, părți întărite cu imunități slugii domnești Stan ș.a. 110.
- Zănoaga**, munte <probabil r. R. Vilcea, j. Argeș>, întărit cu imunități slugii domnești Dragomir Ruhat ș.a. 103.
- Zărnești**, sat <or. Brașov>, în pricină cu satul Șinca pentru muntele Nemaia 4.
- Zăvideani**, sat <probabil r. Drăgășani, j. Vilcea>, parte întărită cu imunități slugii domnești Șolea 160.
- Zemuu** v. **Semlin**, oraș.
- Zîrna**, munte <r. Făgăraș>, hotare, întărit cu imunități boierului Stanciul ș.a. III.
- Zlatco**, închină partea sa din Mihoveni jupanului Drăghici (menț. 1485) 195.
- Zlate**, logofăt mic în sfatul domnesc (1494) 249; ispravnic în act domnesc (1495) 254.
- Zlotești**, sat <r. Videle, j. Teleorman> 99.
- Znagov** v. **Snagov**, m-re.
- Zorza**, stolnic în sfatul domnesc (1400...) 21.
- Zugraf** v. **Athos**, m-ri.
- Zvorsca** v. **Dvorsca**, sat.

INDICE DE MATERII

A

abate 90.

acoperiș, danie pentru acoperirea unei biserici 179.

acte:

date de domni: danii, întăriri, scutiri, către boieri, orășeni, m-ri din țară ș.a., *passim*; către m-ri străine 74, 100, 116, 119, 151, 202, 203, 215, 223, 231, 235, 263, 271, 272, 279, 284, 297, 298, A, B; dispoziții către dregători, sate ș.a. 3, 27, 33, 40, 50, 54, 69, 70, 71, 78, 114, 182, 183, 208, 258, 259; scrisori către doamna sa 166—168, 174; acte domnești menționat: de la Vladislav I 239; de la Mircea cel Bătrîn 236, 239, 295; de la Vlad Dracul 236, 239, 295; de la Vlad Țepeș 239; de la Radu cel Frumos 131, 239, 240; de la Vlad Călugărul 240, 263, 271, 272;

acte date în orașe, cetăți de scaun v. Argeș, București, Craiova, Gherghița, Giurgiu, Pitcști, Râmnic, Tîrgoviște; date în m-ri 32, 37, 117, 197, 227, 256, 267, 293; în sate 49, 137, 154, 249, 265;

date de mare dregător 176; de soli 156; date de clerici 90, 196, 252; date de particulari 19, 36, 57, 169, 173, 246;

date de suverani străini 1, 31, 44, 46, 47, 62, 97, 144; menț. IV; ~ în m-re din țară 47;

transumpturi, extrase, rezumate, însemnări 2, 4, 13, 18, 41, 43, 51, 59, 67, 75, 76, 79, 88, 92, 100, 109, 119, 121, 126, 146, 147, 162—164, 232, 269, 277, 301, B, I, II;

acte emise în limba slavă, *passim*; în limba latină 1, 3, 5, 92; în limba greacă 36, A, B.

albinari, oprți să turbure privilegiați 127, 179.

albinărit și stupărit (dijmă, dijmărit, vamă, zeciuiala de albine, ~ din stupi), albinărit din miere și ccară 17, 135; zeciuiala domnească dintr-un județ dăruită unei m-ri, percepere 17, 205; în scutiri 12, 15, 17, 21, 23, 24, 28, 34, 35, 38, 39, 48, 52, 61, 63, 66, 68, 72, 73, 80—83, 86, 87, 93—95, 98, 99, 103—105, 107, 108, 110, 115, 118, 120, 124, 125, 129, 135, 139, 143, 146, 148, 150—152, 160, 161, 170, 175, 184, 186, 212, 214, 217, 220, 226, 234, 243, 244, 247, 262, 268, 275, 290, 294, 303, III; v. și stupi.

albine, numite în traducere veche muște 81; vameși de ~ 52, 77; dijmă, vamă de ~ v. albinărit.

aldămaș (vin băut la vânzare) 36.

alfabet românesc <chirilic> în menț. tîrzie 92. apă v. riuri.

aramă, zeciuială luată de la roțile de ~ 16; v. și baie.

arătură, pămînt de ~ 81; dijmă pentru ~ 171.

arbănaș în onomastică 186.

arcuri, scutite de taxe vamale 50, 54.

argint, ~ aurit 6; obiecte de ~, fir de ~ 6, 53; negoț cu ~ 69.

arhiepiscopi v. **episcopi**.

arhiepiscopii, scaune arhiepiscopale 1.

arhimandrit 14, 16; în menț. tîrzie II.
armași, stăpîn 234; în sfatul domnesc 160, 179; opriți să intre în slobozii și sate imune 212, 255, 281, 294.
arme 1; scutite de vamă 50, 54.
ascultare v. *rentă feudală și supunere*.

aspri v. *bani*.
așezare v. *înfrățire*.
aur, argint aurit 6; bulă de ~ 1; negoț cu ~ 69.
avere (bucate), drept de a își dăruia averea 27, 42; *passim*.

B

baie (roți de aramă), roți făcute de curînd 14; zeciuiala dăruită de domn unei m-ri 14, 16, 22, 89, 124; în toponimie (Bană) 170, 192.

ban, banat în titulatura domnului 3, 5, 13, 24, 45.

bani <dregători> 5, 72; bani de Tismana 227; ban <fost> vornic 38;

stăpîni 53, 94, 246; în sfatul domnesc 11, 12, 15, 17, 35, 37, 38, 42, 247, 257, 275, 290; cu sarcini domnești 197, 228; opriți să turbure privilegiați 124, 265, 281; martor 19; slugile banilor 265, 281; bani ai regatului ungar 1.

bani <monedă>:

aspri 74, 112, 119, 123, 130, 132, 138, 139, 142, 145, 148, 150, 153, 158—161, 170, 177, 178, 181, 184, 187, 190, 193, 195, 196, 200—204, 209, 210, 212, 216—221, 223, 224, 226, 227, 231—235, 238, 243, 246—248, 254, 263, 266—268, 271—274, 279, 283, 284, 288, 290, 291, 294, 297, 298, 300, 302, 303, D; bani 50, 54, IV; ducați 50, 55, A; fertuni 50; florini 55, 69, 115, 118, 120, 150, 161, 170, 186, 189, 198, 212, 234, 254, 257, 278, 291; florini ungurești, florinți ~ 136, 137, 194, 243, 244, 266, 270; iperperperi 36; juveți 50; perperi 6, 36, 50; uncii A; foloase feudale din circulația ~ 1; florini și ducați liberi la import, neprimiți în taxe vamale 55, 69; v. și *perperi*.

baroni ai regatului ungar 1, 144; baron 4 v. *herțeg*.

bălți, dăruite de domni unor m-ri 7, 8, 14, 16, 17, 22, 28, 33, 48, 49, 53, 56, 61, 62, 77, 89, 96, 97, 107, 117, 124, 131, 146, 150, 151, 161, 172, 212, 214, 225; în stăpînirea unor boieri 220, 241, 249, 251, 291; venituri specificate din ~ 28, 48, 49, 131, 146; încărcarea peștelui 131;

vînzare de pește 182; preț 290; vătăfi, vameși de ~ 117, 131; *passim*.

berbeci, taxe vamale pentru ~ 50, 54, 106.

bir, dare 247; dat de cnezii și siraci 95; dat de vecinii m-rii 179; scutire de ~ 93; sate și case din oraș scutite dau ~ 39, 127, 242, 247, 281; parte pierdută și dobîndită prin plata birului 181.

birari:

strîngător de dare 80; birnic 107; în oraș 52; din județ 179; bircei 65;

stăpîn 219; atribuții 179; daniile apărute de ~ 42; opriți să turbure privilegiați 49, 52, 56, 58, 60, 63, 65, 66, 68, 73, 77, 80, 82, 83, 85—87, 93, 95, 96, 98, 99, 103—105, 107, 108, 110, 111, 115, 117, 118, 120, 124, 125, 129, 139, 143, 148, 150, 152, 155, 160, 161, 170, 175, 184, 186, 189, 212, 214, 217, 219, 220, 226, 234, 242—244, 255, 258, 265, 268, 281, 290, 294, 303.

birăi, dregători din orașe 39, 52; străini 97.

bircei v. *birari*.

biserici domnești 2, 275; veniturile bisericilor 1; cu daniile domnești I; metoh 26, 56, 77, 96, 107; biserica romană (catolică), relații 3.

blănuri, scutite de taxe vamale 54; v. și *piei*.
bobou, scutit de taxe vamale 50, 54.

boi, în preț 177, 178, 200; dijmă din ~ III; taxe vamale 54.

boieri (jupani) 26, 27, 33, 42, 137; mai marii țării 1; ~ bătrîni 236; boieri olteni 78; ~ mari și mici 12, 20, 21, 24, 32, 34, 35, 38, 48, 60, 86, 91; boierinași 38;

stăpîni, *passim*; scutiți v. *domnul acordă imunități și scutiri*; ctitori și donatori 8, 9, 14, 16, 19, 22, 34, 35, 53, 57, 64, 89, 94, 95, 98, 101, 102, 109, 124, 165, 186, 201, 212, 213, 220, 233, 246, 247, 251, 268, 289, 293, A, B; dăruiește sat unor slugi 181; abuzuri 33; scos din sat de

domn 258; supuși la dușegubine și gloabe 48; dau vamă 172; drept de apel la judecata regală 1;
în alaiul domnesc 32; în sfatul domnesc, martori, *passim*; cu diferite sarcini 19, 28, 37, 48, 55, 91, 106, 144, 172; trimiși după munci și milostenii v. *dregători*; slugile boierilor 81, 181, 242; v. și *jurători*, *nobili*, *sfat domnesc*, *slugi domnești*, *vlosteli* și sub numele *dregătorilor*.
boierişag (drept boieresc), <în traduceri> 13, 93.
bolovani de sare 276.

brad, pădure de ~ III.
braniște domnească, dăruită unei m-ri 256.
brăniștari la baltă 131.
brinză (burdufe, cașcavale), dăruită 6—9, 14, 16, 17, 22, 53, 89; taxe vamale 50, 54.
brîu de argint 53.
bulgari v. *Bulgaria*.
bumbac, taxe vamale pentru ~ 50, 54, 55.
burdufe de brinză 6—9, 14, 16, 17, 22, 50, 53, 54, 89; ~ de miere 9, 22, 53, 89.
butoaie, **buți** de vin 9, 17, 35, 54, 106, 124, 128, 268, 275; ~ de miere, ~ de mied 54; cotate 268.

C

caftan 194.
cai:

cal prus 185; ~ turcești 135, 145, 192, 217; caii cnezilor 205;
în preț 36, 53, 99, 150, 161, 178, 181, 195, 209, 212, 238; v. și *domnul* vinde pe cai și darea calului;
pricină pentru un cal 71; taxe vamale pentru ~ 50, 54; ca unitate de măsură, cal împovărat 54; preț 36, 160, 195, 209;
în obligații față de stat: cal să nu dea 39, 242, 255, 265, 281, 290, III; cal domnesc să nu hrănească 255, 281, 290; dare de cai pentru poștă (cal de olac, conace, olacuri) 15, 61, 80, 81, 135, 242;
în toponimie III.
camhă, perdele de ~ 6.
canatnici 198, 217; v. și *paharnici*.
cancelar și **vicecancelar** al curții ungare 1.
canoane bisericești A.
captivitate a unei doamne 166—169.
care, de fin III; cu pește 131; cu sare 276; scutiri de vamă pentru care m-rești 30, 45, 62, 106, 128; mod de taxare 54; ca unitate agrimensurală III;
în obligații față de stat 73 (?), 85, 160, 175, 186, 243, 244, 268, 290, 294, 303.
casa domnească (curtea ~), danii făcute din ~ 6—9, 14, 16, 17, 35, 39, 231; boieri, *dregători* și *slugi domnești* din ~ 70, 186, 190, 205, 217, 226, 240, 243—245, 291.
case, ~ de moară 101; dăruite 27, 42, 102, 275; vindute 196; casă a unor boieri în oraș 101; ~ (sălașe) <familiei> scutite

pentru a lucra la morile unei m-ri 39, 49, 52.
castelani 3, 144.
cașcavale v. *brinză*.
catastif, ținut de vameși 172.
catigumen A.
cavaler din armata ungară 5.
cădelniță de argint 6.
căltuni, scutiți de taxe vamale 40, 54.
călugări (frați, ieromonahi), dăruiesc și vînd m-rii 232, 252; zidesc, fac mori, 6, 64 267, A; călugărire (?) în m-re domnească 27, 102; ~ români la Athos A; călugări străini veniți după mile 74, 223, 263, 271, 272, 284, 298; ordin călugăresc (?) (frați săraci) 44, 47, 62, 97; ordin călugăresc catolic 1.
călugărițe (monahii), doamne 202, 231, 258, 263; *jupaniță* 212.
cămănărit, obligație față de stat 135.
cămilă, lînă de ~ 54.
căpitan de Făgăraș 13; în titulatura lui Iancu de Hunedoara 97.
cărți de ocină v. *acte*.
cărături, căratul finului 87; povîrde (?) 96; făcute pentru m-re 205; în scutiri 10, 21, 34, 35, 38, 39, 52, 58, 60, 63, 66, 68, 72, 80, 82, 86, 87, 94, 95, 96, 99, 103—105, 108, 110, 115, 118, 124, 125, 129, 139, 143, 148, 150, 152, 161, 170, 184, 212, 214, 220, 226, 234, 243, 244, 262, 290 (?); v. și *care*.
cășărit domnesc, dăruit unei m-ri 247, 270; în scutiri 34.

ceară, majă de ~ 6, 50, 54, 55; ~ dăruită 6, 7, 9, 17, 179; vîndută, exportată 69, 106; taxe vamale pentru ~ 50, 54, 55. cerb, piele de ~ 54.

cergă, taxe vamale pentru ~ 50, 54.

cetăți A; cetate cea nouă 161, 170; în titulatura domnului 28, 32, 34, 35, 38, 45, II; vamă la cetate 69; cetăți din țară 124, 176, 177, 228, 240;

~ de scaun, acte domnești scrise în ~ 15, 23, 35, 93, 96, 118, 120, 122—125, 127—129, 132, 133, 136, 139, 140, 143, 149, 152, 158, 170—172, 175, 189, 198, 199, 205, 207, 209—213, 216, 217, 220, 221, 223—226, 228, 229, 234—237, 239—241, 244, 245, 247, 248, 250, 251, 254, 263, 268, 270, 271—275, 278, 280, 284, 287—292, 294—300, 302, 303, C, D;

lucru la cetate 255, 281, 290;

cetate împărătească 44; ~ străine I, 144; în toponimie 15.

chefalia din Dîrstor 28.

cherestea v. copaci.

chilii ale unor m-ri 101, 179; ~ străine 231, A. cîmp 260, 274; cîmpu de jos I.

cînepă, scutită de taxe vamale 50, 54.

clădiri, făcute de cavalerii Ioaniți I.

cliros al bisericii domnești 2.

cluceri, stăpîni 221, 226; în sfatul domnesc 135, 136, 145, 170, 234; scrie act domnesc 233, 243, 249; string pînca domnească 24 (notă).

cnezate românești în diploma Ioaniților I. cnezi, moșneni 43; stăpîni 33, 43, IV; iau găleata de la vecinii care pleacă 281; în opoziție cu boieri și siraci 27, 29, 42, 137; dau bir 95; caii cnezilor care mor, cuveniți domnului 205; cnez de țigani 117;

~ străini, despoți ai Serbici 62, 97, IV.

comiși, din casa domnească 291; mare comis 242, v. și mai jos; comiți în doc. latine 3; comiți străini, comite palatin 1; stăpîni 227, 242, 291;

în sfatul domnesc (mare comis) 38, 52, 56, 58, 60, 64, 65, 68, 72, 80—87, 89, 91, 93, 99, 101—105, 108, 110—113, 115, 117, 118, 120, 122—125, 127, 129—133, 135, 136, 138—140, 142, 143, 145, 150, 152, 153, 158, 160, 170, 175, 177—179, 184, 186, 187, 189, 190, 192—194, 198, 201, 204—206, 209—212, 214—222, 224, 226—230, 233, 234, 236—241, 243—245, 247—249, 251, 253, 254, 257, 266, 268, 270, 274, 275, 278, 283, 285—288, 290—295, 297, 299, 302, 303, D, III, IV;

toemelnic, hotarnic 208; scrie doamnei 173.

comitate străine I.

coți în cartea regelui Ungariei 144.

copaci (lemne), cherestea 65; în scutiri 39, 65, 72, 87, 95, 96, 98, 99, 103—105, 107, 108, 110, 111, 115, 143, 150, 161, 170, 212; copaci întăriți unei m-ri v. nuci. cositul fînului, pămînt de cosit 81; în scutiri 37, 39, 58, 60, 68, 72, 73, 82, 83, 85—87, 95, 98, 99, 103—105, 107, 108, 110, 111, 115, 118, 124, 125, 143, 148, 150, 152, 161, 170, 175, 186, 212, 214, 217, 220, 234, 243, 244, 262, 268, 290, 294, 303.

coșnițe ohabnice, date stăpînului 33.

coți de postav 40.

covor, dăruit 183.

crai v. rege.

crap v. pește și pescuit.

credință, libertatea de ~ acordată de regele Ungariei 46, 47, 62, 97; primește în ~ sa v. domnul și slujbe.

crivină 189.

cupe, dăruite domnului împreună cu darea calului 38, 110; în preț 53.

curătură 283.

curte <regală> I, 9; curtea domnească v. casa domnească.

curteni, vînd și dau vamă 172; atribuții, drepturi 179; opriți să turbure sate scutite 186, 217.

D

danii (miluire) 48, 67 (?) 170 (?), 197 (?), 232; închinare 17, 27, 28, 42, 102, 109, 195, 215, 229, 237;

drept de a se închina și face danii unor mănăstiri domnești 9, 27, 42;

danii cu clauze, cu efect după moarte 28, 48, 57 (?), 102, 201, 246, 252; danii contestate 267, 268;

donatori v. boieri, doamne, domnul, popi; v. și înfrățiri.

daruri trimise de domn 169, 174.

darea calului 112, 118, 120, 122, 130, 132, 133, 136, 138, 139, 142, 148, 153, 154, 158, 175, 177, 178, 184, 187, 189, 190, 193—195, 198, 200, 201, 204, 206, 209, 211, 215—219, 224, 226, 227, 229, 230, 234, 244, 245, 253, 254, 257, 262, 274, 278, 288, 292, 294, 296, 299, 302; dată de o m-re 115; ~ împreună cu o cupă 38, 110; v. și domnul vinde pe cai.

dascăli slovenești, traduc hrisoave (menț. târzii) 85, 200, 227, C.

datare de la Adam, *passim*; de la Hristos 44, 46, 47, 62, 97, 144; ~ și cu indiction 7—10, 17, 25, 31, 32, 35—38, 42, 52, 53, 56, 60, 68, 72, 74, 77, 89, 99, 101, 104—108, 111, 115, 117, 120, 122, 123, 127, 135, 136, 143, 150, 179, 186, 192, 206, 217, 220, 228, 300, 303, A; numai cu indiction 19; none în ~ 1; datare și cu crugul soarelui, al lunii 48; cu temelia 300, 303; după sărbători religioase 3, 57, 64, 115, 144, 171, 211, 272, 273, 300; ~ și după evenimente 32, 37, 38, 42, 130.

datorii, în relații comerciale 69.

datul oilor, porcilor, stupilor <în traducere> 39.

dări și slujbe (dăjdii. . . munci):

mari și mici 10, 15, 29, 34, 35, 38, 58, 60, 61, 68, 72, 73, 80, 81, 85—87, 94, 99, 103—105, 108, 110, 118, 129, 139, 143, 152, 170, 184, 214, 220, 226, 243, 255, 281; dăjdii vlădicești 275; dările vlastelinilor 31; dajdia țiganilor 53, 56, 77; vremea dajdiei 89; înmulțirea lor 135; strângători de dare, de dăjdii 80, 144;

scutiri de ~ nespecificate 6—9, 14, 16, 20, 22, 25, 31, 89, 124, 155;

dări și slujbe specificate v. albinărit și stupărit, bir, boi, cai, care, cămănarit, cărături, cășărit, copaci, cositul finului, coșnițe, dijmărit, engarii, fin, fumărit, găletărit, gloabe, jitărit, mîncături, munci, oaste, pășunat, perperi, poclon, podvoade, posade, poveri, talpe, vaci, vameșit, vămi din oi, porci, din semănături ș.a., vîgu, vinărici, zeciuială și rentă feudală.

demestig, popă 252.

despot al Serbiei 31, 62, 97.

diac, pune pecetea 298.

diaconi 142; ierodiaconi 252; străin venit după milă 284.

dicheofilax al clerului împărătesc A.

dijmari, opriți să turbure privilegiați 127, 179, 205, 265, III; v. și vameși.

dijmărit, dijme de oi, ~ de fineață, ~ de grîu, ~ de rîmători, ~ de stupi, de albine, ~ din vin 12, 23, 39, 58, 60, 61, 65, 68, 73, 80, 81, 85—87, 93—96, 98, 99, 103—105, 107, 108, 115, 118, 120, 125, 129, 135, 139, 143, 148, 150—152, 160, 161, 170, 171, 175, 184, 186, 212, 214, 220, 226, 234, 243, 244, 262, 265, 297, 303, III; dijma domnească 205; dijma oilor peste Olt 80.

divan v. sfatul domnesc.

dîrste, libertatea de-a face ~ 93.

doamne 42; stăpîne, dăruiesc 14, 16, 22, 53, 89, 124, 263, 273, 279; monahii 202, 231, 258, 263; captivă 166—169, 173, 174; doamnă străină 235; în toponimie 277.

dobitoace, obiect de înfrățire 84.

doge al Veneției, dă carte IV.

domnul:

voievod și domn al Țării Românești, *passim*; domn al Banatului Severinului 3, 5, 13, 24, 28, 30, 32, 43 (?), 45, 48, II; duce de Făgăraș 3, 5, 15, 23; herțeg (baron, biruitor, duce, povățuitor) al Almașului și Făgărașului (al părților de peste munți) 4, 10, 12, 21, 24, 28, 30, 32, 34, 35, 38, 43, 45, 48, 52, 60, 61, 63, 65, 66, 68, 80—83, 85—87, 89, 91, 93—96, 98, 99, 101, 103—108, 110, 111, 118, 120, 124, 125, 127, 129, 135, 139, 143, 148, 150—152, 160, 161, 170, 175, 179, 184, 189, 192, 203, 212, 213, 217, 220, 223, 226, 234, 241, 243, 244, 247, 262, 271, 272, 285, 290, 294, 303, II, III, IV; domn al cetății Dîrstorului 28, 32, 34, 35, 38, 45, II; stăpînitor al Podunaviei (Dunării) 10, 12, 21, 23, 24, 28, 32, 34, 35, 38, 43, 45, 48, II; al Părților Tătărești 12, 15, 28, 30, 32, 34, 38, 43, 45, 48, II; pînă la Marea cea Mare (Neagră) 28, 32, 34, 35, 38, 43, 45, 48, 91, II; pînă la hotarul Odriului și șpan al Săcuilor II;

asociere la domnie, fiul domnului numit voievod 12, 15, 20, 24, 26, 27, 30, 34, 35, 37, 38, 202, 210, 231, 235, 247, 279; acte date

de fi în timpul domniei tatălui lor 39, 233, 255;

sat și ocini domnești 2, 160, 289, 293, IV; v. și prădalica; domnul cumpără sate, părți, vieți ș.a. 99, 109, 163, 210, 220, 233, 248, 266—268, 273, 290, 297, 303, A; schimbă 10, 157; ctitor și donator 2, 6—10, 14, 16, 17, 20, 22, 25, 26, 28, 33, 35, 37, 39, 49, 53, 56, 59 (?), 61, 64, 67(?), 72(?), 73, 74, 77, 79, 89, 91(?), 109, 119, 124, 127, 146, 151, 163, 172, 179, 186, 203, 205, 210, 214, 220, 223, 231, 233(?), 235, 240, 241, 247, 248, 256, 260, 263, 265, 266, 268—273, 275, 276, 279, 280, 284, 285, 289, 290, 293, 297, 298, 300, 303, A, B, I, II; domnul dăruiește unor boieri, slugi domnești ș.a. 5, 15, 19, 23 (?), 63, 135, 140 (?), 143, 170, 181, 190, 229 (?), IV; renunță la dreptul de retract 5, 33; v. și prădalica; vinde (?) unei m-ri 22, 53, 89, 124; unui boier 170; domnul vinde (?) pe cai 135, 140, 145, 160, 181, 185, 192, 201, 217; v. și darea calului; acordă imunități și scutiri: unei doamne 258; unor boieri (slugi domnești) 10, 12, 13, 15, 21, 23, 24, 38, 58, 60, 63, 65, 66, 68, 80—83, 85—87, 92, 93, 99, 103—105, 108, 110, 111, 118, 120, 125, 129, 135, 139, 143, 145, 148, 152, 160, 170, 175, 184, 189, 192, 217, 226, 234, 241—244, 262, 294, III; unor orașeni 55; unor m-ri 6—9, 14, 16, 20, 22, 25, 28, 29, 30, 33—35, 45, 48, 49, 53, 56, 61, 72, 73, 75, 77, 89, 94—96, 98, 106, 107, 115, 117, 124, 127, 128, 131, 146, 150, 155, 161, 162, 179, 186, 212, 220, 228, <241>, 247, 255, 265, 268, 275, 281, 285, 290, 303; unor m-ri străine 100, 151, 214, 297 (?); pentru oameni m-rești din orașe 39, 49, 52; relații cu regele Ungariei 5, 32, 40, 156; relații cu voievodul și biserica

Transilvaniei 3, 156, 169, 174; cu Brașovul 40, 50, 54, 69, 114, <174>, 182, 183; scrie doamnei sale 166—168, 174; așează abate 90; drepturi și opreliști în alegerea egumenilor 6—9, 14, 16, 22, 53, 89, 124, 127; domn călugărit 263; ispravnic, spusa domnului, în act domnesc 120, 137 (?), 149; domn pribeag 156; domni străini v. despot, regi, voievozi. dregători 3, 27, 28, 42, 171; din casa domnească 186, 190, 217, 226, 243, 245, 291; ~ în sfat v. sfatul domnesc; ~ așezați de călugări 131; atribuții 179; dregători, boieri mari și mici, slugi domnești, trimiși după munci și milostenii, oprîți să turbure privilegiați 12, 20, 21, 23, 24, 29, 33—35, 37—39, 48, 49, 52, 56, 58, 60, 63, 68, 73, 77, 80—83, 85—87, 93—95, 98, 99, 103—108, 110, 111, 115, 118, 120, 125, 127—129, 131, 135, 139, 143, 148, 150—152, 155, 160, 161, 170, 175, 184, 186, 189, 212, 214, 217, 220, 226, 234, 241—244, 247, 255, 258, 265, 268, 275, 281, 290, 294, 303, III; abuzuri 33, 40; v. și birari, finari, găletari, globnici, județi, osluhari, vameși și sfatul domnesc. drumuri (cale) 84, 121, 293, I; drumurile munților 106; bani dați unor călugări străini pentru cheltuiala drumului 202, 231, 235, 263, 271, 272, 279, 284, 298. ducați v. bani. duce, străin I; în titulatura domnului v. domnul. dumbravă 93. dușegubine (șugubină) în scutiri 34, 265; ~ să nu tragă 255, 281, 290; luate de m-re 28, 33, 48, 49, 146, 179; percepere 179; parte dobîndită prin plata unor ~ 285.

E

eclesiarh, ispravnic în act domnesc 275. egumeni (ieromonah, popă, stareț) 27, 28, 31—34, 39, 46—48, 62, 64, 95, 97, 102, 137, 147, 157, 165, 186, 201, 210, 214, 220, 222, 225, 228, 232, 233, 239, 241, 247, 248, 251, 256, 260, 276, 283, 290,

293; cîrmuitor, fruntaș 6—8, 14, 16, 22, 53, 89, 280, 289; nastavnic 20, 26, 30, 37, 45, 101, 102, 106, 107, 115, 123, 127, 128, 131, 150, 161, 171, 172, 179, 205, 210, 212, 228, 236, 237, 247, 268, 275, 280; proegumen 202, 252;

ctitori și stăpini 6, 15, 91, 196, A;
alegerea egumenului 6—9, 14, 16, 22,
53, 89, 90, 91, 124, 127, 275, A;
în alaiul domnesc 32; în sfatul domnesc
10, 17; martori 157, 236, 252;
egumeni străini 19, 74, 202, 223, 263,
284; catigumen A.

engarii, mici și mari, scutire de ~ în oraș 39, 52.
episcopi și arhiepiscopi, privilegiile lor în
diploma Ioaniștilor I; în menț. tîrziei 277;
catolici 1, 3.
episcopii în menț. tîrziei 79, 277.
epitrafal în danie 6.
eszeși în regatul ungar 44.

F

fagi, pădure III; în toponimie 217.
fătăciuni 84.
ferecătură, tetraevanghel ferecat cu argint
aurit 6.
fertele, de pămînt III.
fertun v. bani.
fier, scutit de vamă 50, 54, 55, 106.
fiică de suflet, doamnă 174.
fin și finețe (finațuri), grădină de fin III;
finețe în poiană 81; întărite unor m-ri
97, 109, 147, 163; ~ cavalerilor Ioaniștilor
I; dijmă dată m-rii pentru cosit 171;
în scutiri 34, 52, 80, 81, 95, 96, 160;
cărutul finului 87; v. și cositul finului,
livezi.

finari, oprîți să turbure privilegiați 56.
fintini, în toponimie 217, III.
florini v. bani.
folnogi, în oraș 39, 52; din Transilvania 44,
144.
foloase, în doc. latine I, 13.
frasini, în toponimie 15.
frați, frații săraci v. călugări.
fringhii, scutite de taxe vamale 50, 54.
frunțași (căpetenii), ai regatului Ungar
I; frunțași bisericesti 44, 47, 62, 97,
144.
fugă, fugari, primiți în slobozii 31.
fumărit, în scutiri 217.
funie de moșie, preț 99.

G

găletari, obligații 7, 8, 14, 16; atribuții, venit
205; înlocuiți 212; oprîți să turbure privi-
legiați 52, 56, 77, 94, 117, 127, 179.
găleți și găletărit, găleți de grâu, de orz 6—9,
14, 16, 17, 22, 35, 36, 53, 89, 124, 179,
212, 240, 252, 265, 276, 300; ~ ohabnice
33, 72, 94, 205, 270, 300; ~ domnești
94, 242, 268; ~ de poclon 212; găleata
de eșire 281; găletărit dintr-un județ 150,
161, 205, 212, 268, 300;
în scutiri 29, 34, 35, 38, 39, 52, 58, 60,
61, 63, 65, 66, 68, 72, 73, 80, 82, 83, 85—
87, 93, 95, 96, 98, 99, 103, 104, 105, 107,
108, 110, 115, 118, 120, 124, 125, 129,
139, 143, 148, 150—152, 170, 175, 184,
186, 212, 214, 217, 220, 226, 234, 242—
244, 255, 262, 268, 290, 294; dijmă și
dijmărit din grâu 12, 61, 247; luate explicit
de m-re 33;
găleată folosită ca unitate de măsură
a suprafeții cultivate III;
v. și vămășit.

germani, în titulatura regelui Ungariei 46.
gîrle, dăruite și întărite unor m-ri 28, 48,
56, 77, 95, 131, 225, 251; unui boier
291; vătăfi și dregători puși de m-re
131.
gloabe, mică pînă la mare 33; drept de a lua
~ acordat explicit unor m-ri 28, 33, 48,
49, 179; mod de percepere 179; în scutiri
10, 21, 24, 34, 35, 38, 39, 58, 60, 63, 65,
66, 68, 72, 73, 81, 82, 85, 93, 94, 98, 99,
103, 105, <107>, 108, 129, 150, 161, 170,
184, 214, 226, 234, 247, 255, 265, 281
290.
globnici, oprîți să turbure privilegiați 20, 27,
28, 31, 42, 49, 56, 58, 60, 63, 65, 66, 68,
73, 77, 82, 83, 85—87, 95, 96, 99, 103—
108, 110, 111, 115, 117, 118, 120, 125,
129, 139, 143, 148, 150, 152, 161, 170,
184, 186, 189, 212, 217, 226, 234, 255,
294.
gorștinărit, goștinit 61, 81, 96; v. vămî din
porci.

grădini de fîn v. *finețe*.
grămăticii, scriitori 294, 297, 303; domnești 208; din casa domnească 244; stăpini 217, 243, 244, 273;
scriu acte domnești 38, 105, 106, 112, 117, 135, 153, 175, 177, 181, 184, 185, 187, 188, 190, 195, 197, 198, 201, 204, 209—211, 216—218, 220, 222, 223, 228, 234, 237, 267, 275, 279, 283, 285—287, 292, 294—297, 299, 300, 303, D; ispravnic

în act domnesc 188; martor 36; v. și *dieci*, *logofeți*.
greci, călugări ~ A; zapis scris grecește 36; în toponimie 151, 214.
grîu, găleți de ~ domnesc dăruit unor m-ri 7—9, 14, 16, 17, 22, 53, 89, 124, 179, 205, 212, 265, 276, 285, 300; strîns de m-re 212; mertic, tain al unui călugăr 252; în preț 36, 240; preț 36; în scutiri v. *găletărit*.

H

hamuri, scutite de taxe vamale 54.
harmiți, ai ragatului ungar 62, 97.
hatalm, luat de bani 197; de călugări 146.
hotare, ~ vechi 228, 259; hotare lărgite 10; hotarul de jos 222; paza la hotarele țării 176; descrieri dezvoltate de ~ 15, 84, 93, 112, 121, 146, 268, 277, 297, C, I, III; semne de ~ 256, 277; pricini de ~ 222.
hotarnici 32; vechi 259; boieri puși ~ 131, <208>.
hotărnicii 131, 256, 259, 289, IV; carte de ocolu III.
hotarștină 146.
hoți, oprți să se așeze în slobozie 31.
hramuri:
Adormirea Maicii Domnului (Uspenia, Sf. Maria) 7, 8, 14, 16, 22, 31, 47, 53, 62, 64, 89, 97, 124, 155, 165, 171, 172, 186, 210, 220—222, 225, 228, 233, 236, 237,

239, 246—248, 251, 252, 260, 265, 266, 268, 270, 273, 276, 280, 289, 290, 293, 303;
Bunavestire (Blagoveștenia) 26, 42, 49, 52, 75, 88, 94, 98, 202, 213, 241; Intrarea în Biserică (Văvidenia) 61, 95, 127, 179, 205, 235, 255, 271, 284; Înălțarea 270; Nașterea Maicii Domnului 300; Schimbarea la Față (Preobrajania) 151, 214, 297; Sf. Antonie 6—8, 14, 16, 22, 31, 44, 47, 53, 62, 89, 97, 124; Sf. arhangheli Mihail și Gavriil 201, 223, 272; Sf. Gheorghe 74; Sf. Ilie 231; Sf. Maria 35, 279 v. și Adormirea, Bunavestire, Intrarea în Biserică și Nașterea sf. Fecioare; Sf. Nicolae 19, 72, 102, 275, 298; Sf. Pantelimon 116, 203, 263; Sf. Paraschiva I; Sf. Ștefan B; Sf. Troiță 9, 10, 17, 20, 25, 26, 28, 30, 37, 42, 45, 48, 49, 52, 56, 73, 77, 96, 101, 106, 107, 115, 123, 128, 131, 144, 150, 157, 161, 212.

I

iazuri, (iezere) 1, 95, 121, 251; ~ de moară 274, III; v. și *hălți*.
icoană, danie scrisă pe ~ 2 (notă).
iconomi ai unor sate din Serbia 31.
ierodiacon v. *diaconi*.
ieromonahi, martori 10; v. și *egumeni*.
imunități nobiliare 92; privilegii v. *domnul* acordă imunități și scutiri.
in, scutit de taxe vamale 50, 54.

iperperperi, în preț 36; v. și *bani*.
ispravnici, în acte domnești 191, 287;
grămătic 188; logofăt 254; pircălabi 177, 207; popă (?) 275; stolnic 187; vistier (?) 215; mare vornic 199, 289; v. și *județi*;
ispravnici străini 144.
ivireni, ctitori la Athos A.
izvoade, din hrisoave slavonești 85, 227.

Î

îmbrăcăminte, caftan de ~ 194; postavuri de ~ dăruite de domn unei m-ri 6—8, 14, 16, 53, 89.

încălțăminte, postavuri de ~ dăruite de domn unei m-ri 6—8, 14, 16, 53.
închinare v. *danie*.

înfrățire:

ășezare 175, 195, 204, 211, 217, 226, 230, 243, 245, 262, 292, 294, 296, 299, 302; amestecare 122;

înfrățire între boieri, slugi domnești 84, 111, 122, 133, 143, 175, 206, 211, 217, 226, 227, 243, 261, 294, 296; fice așezate

în loc de fi 122, 175, 195, 204, 244, 245, 253, 262, 292, 296, 302; tată așează fiu vitreg 189; înfrățiri cu particularități 11, 230, 261, 288, 294, 299.

împărați 5, IV; în titulatura regelui Ungariei 44, 46, 47, 62, 97.

împerechere <în traducere veche> 81.

J

jder, blană de ~ 50.

jitărit, în scutiri 10, 21, 24.

jnepeni III; în toponimic 93.

judecată, dreptul boierilor de a apela la judecata regală 1.

judele, curții regale 1.

județe 144; albinărit, cășărit, găletărit și vin din ~ 7, 8, 14, 16, 17, 22, 53, 89, 150, 161, 205, 212, 247, 268, 276, 285, 300; sate din ~ 38, 51, 62, 86, 94, 97, 107, 179, 285.

județi (sudeți):

numiți în traduceri vechi: judecători 83, 98, 107, 217, 242, III; ispravnici 48, 73; juzi în doc. latin 3;

~ de oraș 52; ~ mănăstirești 265;

județ al Jiului 32; județul Brașovului 183; opriți să tulbure privilegiați 19, 20.

27, 42, 49, 52, 56, 58, 60, 66, 68, 82, 83,

85—87, 95, 96, 98, 99, 103—108, 110, 111, 115, 117, 118, 120, 124, 125, 128, 129, 139, 143, 148, 150, 152, 155, 160, 161, 170, 175, 179, 184, 186, 189, 212, 214, 217, 220, 226, 234, 242—244, 255, 258, 265, 268, 281, 290, 294, 303, III; ~ opriți să vămuiască 28, 63, 77; nu se pun ~ în sat imun 93; hotarnic 32.

jurămînt A.

jurători, patru boieri bătrîni 236; patru boieri întocmesc, despart hotare 208; ~ în număr de doisprezece 140, 160, 181, 197, 222, 229, 236, 249, 250, 274, 278, 286, 302; în număr de douăzeci și patru 222, 239, 249, 278; ~ jură în fața marelui vornic 250.

juveți v. bani.

L

lege, daturi luate după ~ 247, 256; după legea românească 137; ~ pentru pescuit 35; v. și **scripturi**; ~ <înțelegere comercială> 50, 182; v. și **credință**.

lingurițe, în preț 53.

litere unciale roșii 92.

livezi, ale unor m-ri 6—8, 14, 16, 22, 47, 53, 62, 89, 97, 124, 228, 283; în scutiri 93.

lină, de cămilă, de miel 54.

locuri de fin v. **fîneață**.

logofeți 169; numiți în traduceri: gramatic 80; scriitor de cuvinte 161; secretar III; logofăt prim 60; ~ al doilea 105; ~ mic 249; vlasteli, întiiul sftctnic 234, 243, 247;

stăpîni 35, 36, 101, 109, 175, 186, 213, 233, 234, 243, 244, 247, 249, 268;

în sfatul domnesc (mari ~, foști ~)

12, 15, 17, 23, 35, 37, 38, 42, 48, 49, 52, 56, 58, 60, 61, 63, 65, 66, 68, 72, 73, 77, 80—87, 89, 91, 93—95, 98, 99, 101—105, 108, 110—113, 115, 117, 120, 122—125, 127, 129—133, 136, 138, 139, 143, 145, 148, 152, 153, 157, 158, 160, 161, 170, 175, 177—179, 181, 184—187, 189, 190, 192—195, 198, 201, 204—206, 209—212, 214—222, 224, 226—230, 236—241, 244, 245, 247—249, 251, 253, 254, 257, 266, 268, 270, 274, 275, 278, 283, 285—288, 290—297, 299, 302, 303, C, D, III, IV; ispravnic în act domnesc 254; acte scrise cu spusa logofătului 60, 69;

scriu acte domnești 17, 37, 48, 64, 93, 130, 145, 227; martor 19;

în menț. tîrzii 105, 121.

lucru v. **munci**.

magistru (meister?) dăruit de domn 5; preceptor al unui ordin călugăresc 1.

majă de ceară 6, 54, 55; ~ de pește 50, 268.

marfă, ~ de peste mare 50; vamă pentru ~ 44, 47, 50, 62, 78, 97, 172, 182; v. și negoț; marfă <avere>, *passim*.

martori, în zapise 19, 36, 57, 196, 252; aduși în fața domnului 197; la schimb domnesc 10, 157; în sfat v. sfatul domnesc.

măgari dăruți A.

mănăstiri:

numite schit 79; ~ de călugări, *passim*; ~ de maici 300; ~ părăsite, sărăcite 266, 273, 300;

zidire, zugrăvire, reparații, tîrnosire, 6—10, 17, 53, 179; morminte 2 (notă), 48; m-ri domnești, ctitori 6—10, 14, 16, 17, 20, 22, 25, 26, 34, 37, 39, 42, 49, 52, 53, 56, 64, 73, 77, 89, 117, 123, 124, 266, 268, 273, 283, 289, 290, 303, II; ctitor domn străin 31; ~ ale unor boieri 19 (?), 195, 201, 246, 247; zidită de călugări 6, A; ridicată de popă 91; libertate de a se închina și da averea unor m-ri domnești 9, 27, 42; dreptul ctitorilor de a își redobîndi averea la risipirea m-rii 201;

venituri din afara domeniului: obroace, grîu, vin, obiecte, zeciuială din aramă 6—9, 14, 16, 17, 22, 29, 35, 53, 89, 124, 205, 212, 265, 276, 280, 285, 300; vămi 22 (notă), 37, 47, 49, 53, 56, 62, 77, 96, 97, 106, 107, 127, 150, 161, 172, 179, 212, 246, 247, 303; privilegii v. domnul acordă imunități; drept de a lua dușegubină, sînge, gloabe 28, 33, 34 (?), 48, 49, 146, 179; scutire de dăjdi vîldicești 275; scutiri pentru negoț și hrană 30, 44, 45, 47, 62, 97, 106, 128, 144, 275; dani, întăriri și privilegii acordate de suverani străini 31, 44, 46, 47, 62, 97, 144; domenii ocupate de străini 228; drept de <slobozie> 29, 255, 281; pricini, volnicii 32, 33, 137, 171, 222, 236, 239, 259, 278, 289, 295; ridicarea veniturilor, vatafi, vameși, județi m-rești 17, 28, 48, 131, 172, 179, 205, 212, 247, 265; oameni m-rești 28, 31, 39, 220;

alegerea, așezarea egumenilor 6—9, 14, 16, 22, 53, 89, 90, 91, 124, 127, A; ordin călugăresc (frați săraci) v. călugări;

domni la ~ 32, 37, 130; acte domnești scrise în ~ 32, 38, 117, 197, 227, 256, 267, 293; act dat de un suveran străin 47; ~ în menț. tîrzii 79, 200, 277;

v. și: egumeni, metoace și m-rile Argeș, Bistrița, Bolintin, Cîrța, Codmeana, Coșuște, Cozia, Dealu, Glavaciov, Govorav, Iezer, Mănăstirea de la Cricov, Mihoveni (?), Ostrov, Rășinari, Rincăcirov, Sărăcinești, Snagov, Tismana, Tîrșor, Vodița; m-ri străine 19, 74, 100, 116, 119, 151, 202, 203, 214, 223, 231, 235, 263, 271, 272, 279, 284, 297, 298, B; m-re domnească (a noastră) 19, 151, 214, 231, 297; neînțelegeri între călugării greci și cei români A; v. și Athos, Meteore, Sinai, m-ri; *passim*.

mărgăritar, liber de vamă 69.

măsuri, unități de măsur

măsuri, unități de măsur

(fertele, găleți, pămînturi, pluguri, pogoane) 1, 111, 198, 244, III; de lungime (coți, vîgu) 40, 54; de cotitate: burdufe 6—9, 14, 16, 17, 22, 50, 53, 54, 89; butoaie 9, 17, 35, 54, 106, 124, 128, 275; cotate 268; coșnițe 33; măji 6, 50, 54, 55, 268; vedre 91, 268, 276, 280, 300; v. și care, găleți, poveri.

mătase, odăjdii de ~ 6.

meceonoșa v. spătar.

medelnicer, în sfatul domnesc 145.

meri, în toponimie 277, I.

mertic v. obroace.

meșter: meister (?) 5; prim meșter 91.

metocuri (metoace), m-ri supuse altor m-ri 9, 10; biserici, sate ș.a. 26, 31, 49, 73, 77, 79, 96, 107; metoace în țări străine 31; A; în descriere de hotare 121.

mied, taxat la vamă 54.

miei 54, 229.

miere, butoaie, burdufe de ~ în danie 7, 9, 17, 22, 53, 54, 89.

milostenii, mile domnești, boieri, dregători și slugi domnești trimiși după ~ 24, 34, 35, 38, 39, 56, 58, 60, 77, 81—83, 95, 99, 103, 105, 108, 115, 120, 125, 129, 139,

143, 148, 150—152, 160, 161, 175, 189, 212, 214, 220, 226, 241, 243, 244, 255, 258, 265, 268, 281, 290, 294, 303; ~ cerute de m-ri străine v. călugări străini. mină v. baie.

mitropoliți (vlădici) ai Ungrovlahiei A; în sfatul domnesc 17, 127, 179, 186, 247; opreliști 9, 124, 275; dăjdi vlădicești 275; hotarul vlădicesc 283.

mîncături, în scutiri (traducere veche) 24, 144. **moaște** <246>, 279; danie de ~ B.

monahie v. călugăriță.

mori:

vaduri și iazuri de ~ <12>, 113, 201, 228, 268, 274, 275, III; drept de a face ~ 93; două mori într-o casă 101; roată de ~ 93; mori domnești <textual> 127, 157, 220; ~ dăruite de domn unor m-ri 7—9, 14, 16, 17, 26, 53, 89, 179, 220, 268, 275; de o doamnă 14, 16, 22, 53; ale unor boieri (slugi domnești) ș.a. 42, 81, 93, 101, 109, 113, 201, 213, 221, 243, 268, 274, III; ale unor m-ri 7—9, 14, 16, 17, 22, 26, 47, 49, 53, 56, 57, 62, 64, 77, 89, 96, 97, 101, 107, 109, 117, 127, 147, 157, 163, 179, 201, 213, 220, 221, 228, 268, 275; mori făcute de călugări

64; întreținerea morilor 39, 127, 179, 255, 281, 290; dijmă 23; regimul lor în diploma ioaniților 1; în toponimie 93. **morun**, majă de ~ 50, 268; obligații de pescuit 35; taxe vamale 50.

munci (lucru, slujbe, trebi), la cetate 255, 281, 290; la mori 39, 64, 127, 179, 255, 281, 290; la poduri, la poteci 281; la vii 179; făcute de călugări 6, 64, A; de țigani 53, 56, 77, 135, 165; munci plătite 179; **munci** (slujbe) domnești (în scutiri) 6—9, 14, 16, 22, 24, 25, 33—35, 38, 39, 53, 56, 58, 60, 61, 68, 73, 77, 81—83, 85, 95, 99, 103, 105, 107, 108, 115, 117, 120, 125, 129, 135, 139, 143, 148, 150—152, 155, 160, 161, 175, 189, 212, 214, 220, 226, 234, 241—244, 247, 255, 258, 265, 268, 275, 281, 290, 294, 303; lucru boieresc (?) 61; ~ făcute unor boieri 135; unor m-ri 20, 28, 33, 34, 48, 52, 77, 115, 127, 179, 285; v. și rentă feudală.

munți, drumurile și vămile munților 106, 128; stînă 12; cășăritul domnesc 285; drepturi pentru pășune 32, 137, 171; în întăriri 1, 4, 80, 81, 93, 95, 102, 103, 111, 127, 132, 137, 143, 151, 152, 179, 191, 209, 214, 228, 238, 243, 296, III; preț 238.

N

namestnic, în sfatul domnesc 35.

nastavnici v. egumeni.

negoț 78, 172; făcut de orașeni 55; de călugări 44, 47, 62, 97, 106, 275; tratate comerciale, taxe vamale 40, 50, 54, 55, 69, 78, 182.

nobili, în cărțile regelui Ungariei 1, 44, 47, 62. **none**, în datare 1.

nuci, copaci întăriți unor m-ri 6—8, 14, 16, 22, 47, 53, 62, 89, 97, 124; nucet în toponimie 20, 25, 28, 48.

O

oameni, bisericеști, mănăstirești <rumâni> 31, 39; om poslușnic 28, 48; ~ țin, cotropesc sate m-rești 228, 259; *passim*.

oaspeți catolici din Țara Românească 3.

oaste, oastea cea mare 34, 35, 38, 242, 255, 281; oastea domnească 5; îndatoriri de ~ sub Ioaniți 1; îndatoriri ale unor privilegiați 21, 24, 34, 35, 38, 39, 127, 242, 247, 255, 281; sat m-resc scutit de ~ 6; oști străine 1, 97.

obroace <tain, danie anuală>, numite mertic 135, 252, 280, 298; acordate în natură și

bani unor m-ri din țară 9, 17, 35, 268, 273, 280, 300; în aspri, unor m-ri străine <116?>, 202, 223, 231, 235, 263, 271, 272, 279, 284, 298; mertic al unui călugăr 252; mertic în scutiri 135.

obște (?), semănătură de ~ III.

ocină: *passim*; ocină domnească v. domnul. **ocne**, ~ de sare 106, 128, 276; ocnă dăruită unei m-ri 49; în toponimie 27, 49, 57, 210, 252, 268, 276.

odăjdii, dăruite de domn 6.

ofițeri, străini 144.

ogoare 42, 62, 97.

ohabă 94; în traduceri: moștenire 12; strămoșie 61;

coșnițe ohabnice 33; găleți ohabnice 33, 72, 94, 205, 285, 300; țigani, sate, părți ș.a. întărite ~ 26, 33, 102, 112, 113, 122, 123, 130, 132—134, 138, 140—142, 149, 153, 154, 157—159, 165, 177, 178, 181, 185, 187, 188, 190, 191, 194, 195, 197—199, 201, 204, 206, 207, 209, 211, 213, 215, 216, 218, 219, 221, 222, 224, 225, 227, 229, 230, 233, 236, 237, 239, 240, 245, 248—251, 254, 257, 264, 266, 267, 274, 278, 283, 286—289, 291, 292, 295, 296, 299, 302, C; în întăriri cu scutiri: **passim**; în danie de vamă 37; de bani 203; de venit domnesc 205; ieromonah dăruiește vie de ~ 252; sat slobozit ca să fie de ~ 35; în toponimie 105, 152, 186, 226.

olteni, boieri ~ 78.

oi 1, 172, 229, A; vameși de ~ 52, 56; vama din ~ v. **vămi**.

oierit (?) 61, 65, 81, 96, 98, 135; v. **vămi**.
olac, olacuri v. **cai**.

omor, dușegubine date pentru ~ 285; ucigași opriți să intre în slobozie 31; v. și **dușegubine, singe**.

orașe și orașeni:

tîrguri 5, 50, 84, 93, 106, 128, 135, 172, 182, 256, 275, IV; orașe (cetăți) de scaun v. **Argeș, București, Tîrgoviște**; oraș domnesc 10; tîrg al unui boier 5; drept de a face ~ IV;

case 196, 275; case (sălașe) scutite 39, 49, 52;

braniști, pocni 84, 256; mori 9, 17, 49, 64, 101, 157, 268; vii 9, 49, 91 (?), 127, 212, 244, 252, 268, 294, 300;

orașe unde sînt tîrguri 106, 128; vămi la tîrguri și orașe 50, 55, 69, 93, 104, 106, 128, 135, 172, 182, 275;

pîrgari, pîrcălabi 106, 128, 131; vornic și alți dregători 52; judecată 228; județ 32 (?), 52; sat dependent de ~ 4; strigări în ~ 256; v. și **Brăila, Calafat, Craiova, Făgăraș, Floci, Giurgiu, Gherghița, Ocne, Rîmnice, Severin, Slatina, Șercaia, Tîrgșor, Tg. Gilort, Tg. Jiu**;

orașe și tîrguri străine 1, 4, 44, 46, 50, 54, 62, 97, 144.

ordin călugăresc v. **călugări**.

orz, găleți de ~, dăruite unei m-ri 179, 285, 300.

osluhari, opriți să turbure privilegiați 56, 77.
otașnă, otaștină v. **vinărici**.

P

paharnici (mare ~), stăpini de satc, părți ș.a. 215, 241, 282, C; în sfatul domnesc 38, 52, 56, 58, 60, 61, 63—66, 68, 72, 77, 80—83, 85—87, 89, 91, 93—95, 98, 99, 101—105, 108, 110, 112, 113, 115, 117, 118, 120, 122—125, 127, 129—133, 135, 136, 138—140, 142, 143, 145, 148, 150, 152, 158, 160, 161, 170, 175, 177, 178, 179, 181, 184—187, 189, 190, 192—195, 198, 201, 204—206, 209—212, 216—222, 224, 226—230, 233, 234, 236—238, 240, 241, 243—245, 247—249, 251, 253, 254, 257, 266, 268, 270, 274, 275, 278, 283, 285, 287, 288, 290—295, 297, 299, 302, III (?), IV; mai mulți paharnici în același sfat 61, 148, 275; cu sarcini domnești 259; paharnic străin 1.

v. și **canatnici**.

pază la cetăți 1; la mori 127 (?); la hotare 176.

păduri 81, 188, 260, 283, C, I, III; loc curățat în ~ 283; pădurea cea mare în toponimie * 75, 88, 109, 147.

păstori și păstorit, pășunatul vitelor 1; în munți 15, 32, 137, 171; în bălți 28, 48; păscut în scutiri 15.

pături, dăruite unei m-ri 6—8, 14, 16; preț 36.

peceti, pecetea cea mare 5; pecetea unui egumen 196; puse de diac, de pisar 298, IV; **passim**.

pedestru, taxe vamale pentru 50.

perdele de camhă 6.

pergament 92.

perperi <dare> 131, 205, 265, 275; ~ monedă v. **bani**.

pește și pescuit:

pescării 1, 6—8, 14, 16, 22, 47, 53, 62, 89, 97, 124; crap și morun 35, 50, 268; pește mare 54; pescuit în riuri 32, 93,

- 171; obligații pentru pescuitul morunilor 35; vamă și pârpar 24, 28, 106, 128, 131, 146, 182; taxe vamale 50, 54.
- picernic**, în sfatul domnesc 17.
- piei**, de cerb, de fiară, taxe 50, 54.
- pipër**, taxe vamale 50, 54, 55.
- pisar** v. **scriitor**.
- pisică sălbatică** 50.
- pitari**, stăpin de sate 216; în sfatul domnesc 17 (?).
- piwner**, în sfatul domnesc 17.
- pînea domnească** 24 (notă).
- pînză**, scutită de vamă 50, 54.
- pîrcălahi**, ~ domnești 98, 135; ~ de oraș 106, 128, 131, 182; ispravnici în acte domnești 177, 207; slugile pîrcălahilor 258; ~ străini 44, 47, 62, 97.
- pîrgari**, din orașe 182; hotarnici 131; martor 57; străini 174, 182.
- plaiuri**, vamă 275.
- pleban** 90.
- pluguri** 1.
- poclon**, în scutiri 107, 150, 161, 212.
- podgorii** 127, 205, 213, 275.
- poduri**, muncă la ~ 281.
- podvoade** în scutiri 10, 21, 24, 34, 35, 38, 39, 52, 58, 60, 63, 65, 66, 68, 72, 73, 82, 83, 85—87, 94—96, 98, 99, 103—105, 107, 108, 110, 111, 115, 118, 124, 125, 129, 135, 139, 143, 148, 150, 152, 160, 161, 170, 175, 184, 186, 212, 214, 217, 220, 226, 234, 242—244, 262, 268, 290, 294, 303.
- podvodnicari** v. **povodnicari**.
- pogoane** de vie 244.
- poeni** 66, 118, 188, 191, 289, 293.
- pometuri** 171, 277, I; preț 254; în scutiri 93; v. și **nuci**.
- popi** 220, 244, 265, 268, 277, I; demestig 252; eclesiarh 275; protopop 36; ~ cu vii, cu părți ș.a. 130, 170, 220, 257, 283; dăruiesc unei m-ri 91, 252, 268; scrie carte 252; ispravnic (?) în act domnesc 275; martori 36, 57, 252; străini 74, 263; v. și **egumeni**.
- porci**, negoț 50, 54, 106; vameși de ~ 52, 56, 77; v. și **vama din** ~.
- portar**, în sfatul domnesc 249.
- posadă**, în scutiri 29, 52, 58, 60, 72, 82, 94, 99, 103, 105, 108, 118, 124, 125, 170, 175, 281; exceptată din scutiri 127; făcută explicit m-rii 33.
- poslușanie** v. **slujbă**, **supunere**.
- poslușnici** (oameni m-rești) 28, 31, 39, 205, 220.
- postavuri**, de îmbrăcăminte, de încălțăminte 6—9, 14, 16, 17, 53, 89; în negoț 69, 106, 144; taxe vamale 40, 50, 54; v. și **viguri**.
- postelnici** v. **stratornici**.
- poștă** v. **cai de olac**.
- poteci**, scutiri de muncă la ~ 281.
- povară** <unitate de măsură>, taxe vamale pentru ~ 50; cal împovărat 54.
- poveri** în scutiri 107.
- povățuitor** în traduceri v. **domnul**, **herțeg**.
- povirde** v. **cărături**.
- povodnicari**, opriți să turbure privilegiați 217, 242, 255, 258, 268, 281, 290, 294.
- pradă** 179; ~ de război I; v. și **dușegubine**, **gloabe**.
- prădalica** (în traduceri: ceartă, jăfuire?, prigonire, vînzare), scutire de ~ 118, 122, 133, 140, 143, 160, 170, 175, 178, 187, 189, 190, 194, 199, 200, 206, 209, 211, 216, 217, 226, 227, 230, 234, 244, 245, 250, 253, 262, 278, 286, 288, 292, 294, 296, 299; scutire de ~ acordată unei m-ri 201; drept de a lua ~ acordat unei m-ri 146; ocini prădalice 129; prădalică domnească 181.
- preceptor** al Casei Ospitalierilor I.
- prepozit**, vicecancelar al curții regale I.
- prețuri**:
plătite sau evaluate în monedă pentru: sate întregi 115, 142, 145 (?), 148, 150, 161, 170, 184, 186, 187, 194, 198, 210, 212, 221, 224, 226, 227, 234, 243, 246—248, 266, 268, 273, 290, 291, 302, 303; ~ părți definite de sat 118, 120, 123, 130, 139, 145, 148, 150, 161, 190, 193, 200, 201, 204, 209, 212, 217—219, 233, 234, 268, 273, 274, 278, 302, 303; ~ părți nedefinite: *passim*; ~ pămînturi 198; ~ munți 132, 238; ~ vii (pogoane) 244; ~ livadă 283; ~ vad de moară 268; ~ loc de casă 196, 244; ~ pentru țigani 135, 267, 268; ~ pentru cai 36, 160, 195, 209; ~ griu 36; ~ obiecte (manta, șa) 36;

prețuri pentru bunuri diferite cuprinse în aceeași sumă: **passim**;
 ~ plătite în bunuri 36, 53, 91, 200, 209, 229, 240; v. și **schimb**, darea calului.
prigonire v. **prădalica**.
pristavi, opriți să tulbure familii privilegiate din oraș 39, 52.

privilegii v. **domnul** acordă imunități, **obroc**;
 ~ **vamale** v. **negoț**.
proegumeni v. **egumeni**.
prot la Athos 231.
protopop v. **popi**.
provizor III.
pușcar, slugă domnească cu parte 207, 208.

R

rasă călugărească A.
războaie 63.
regi ai Ungariei numiți crai 32, 144, 156;
 acordă privilegii 1, 44, 46, 47, 62, 144;
 relații feudale cu domnul Țării Românești 3, 5, 40, 156.
rentă feudală:
 drept boieresc 13; boierșag 93; dările vlastelinilor 31; luată după lege (legea românească) 137, 247, 256; găleata de ieșire 281;
 în muncă (lucru, nevoie, slujbă, treabă 20, 28, 33, 34, 39, 48, 52, 56, 77, 98, 107, 115, 127, 135, 150, 161, 165, 179, 212, 285;
 în natură, venituri domnești luate explicit de feudali 20, 23, 28, 33, 48, 94, <111>, 131, 137, 146, 151, 171, 172, 179, 201, 205, 212, 241, 246, 247, 266, 285 (?), 297;
 v. și **domnul** acordă imunități și scutiri;

dajdea țiganilor 56, 77;
 v. și **perperi**, **supunere**, **vinărici**.
riși, blană de ~ 50.
riuri (ape), drepturi ale unor feudali pentru ~ 32, 80, 93, 171, III.
robi, cumpărați, opriți să se așeze în slobozie 31; v. și **țigani**.
romani, v. **Imperiul Roman**.
români, cnezatele lor, drepturi și obligații 1;
 ~ din Transilvania 13, 92; legea românească 137; călugări ~ la Athos A.
roți de aramă v. **baie**.
rucavițe, cusute cu fir 6.
rude, oprite să strice danii 19, 27, 42.
rumâni (vecini) 135, 234; dau bir, vinărici 179, 212, 241; drept de strămutare 31, 242, 255, 281; v. și **sate**, **oameni**; **rumânire** v. **danie** închinare.
ruși în onomastică 104, 135, 190, 230, 249 234.

S

are, **bolovani**, **măruntă** 276; privilegii pentru cumpărare și vânzare 1, 106, 128, 172;
 în **danie** 276; v. și **ocne**.
sași opriți să se așeze în Oltenia 1; privilegii 176; în toponimie 15.
sate, **mari** și **mici** 17, 29, 33; „sat domnesc” 2; **sate domnești**, **m-rești**, **boierești**: **passim**; ale unor cnezi, **moșneni** 33, 43;
 sat dependent de oraș 4; ~ cu ținutul lor 228; numc dat fără drept 240; sat dispărut (?) 8; **sate făcute slobozii** 29, 242, 255, 281 (?); ~ **volnicite** să se apere cu forța de abuzuri boierești 33; ~ cu obligații speciale 35, 127, 179; acte domnești scrise în ~ 49, 137, 154, 249, 265 (?);

sate străine supuse unor m-ri din țară 31, 62, 97; **risipite**, **slobozie** 31;
 v. și **seliști**.
săbii, scutite de **vamă** 50, 54.
sălașe 49 v. **case** <familii>; ~ de țigani: **passim**.
sălcii, în descriere de hotar 112.
săraci 6; **oameni** de mîna de jos 42; **siromahi** 137; pot să se închine cu averea lor 27, 42; dau bir 95; frați **săraci** v. **călugări**.
scaun v. **cetăți** și **orașe**.
schimb de sate și părți făcut de: **domn** cu **boieri** 10, 240, 241; de m-re 16, 270, 274; ~ de **boieri** 170, 215, 226, 234, 243, 244, 274; **domn** schimbă cu m-re

mori 157; v. și vânzare-cumpărare, prețuri plătite în bunuri.

schit, în menț. tirzie 79.

schileri, abuz 183; v. și vameși.

schizmatici 1.

scriitori, pisar IV; ~ de cuvinte 161; scriitori de acte domnești v. cluceri, dieci, grămățici, logofeți; *passim*.

scripturi <canoane, lege> 31.

secui, șpan al secuilor 113.

seliști 6—8, 14, 16, 22, 53, 89, 95, 104, 124, 134, 135, 145, 155, 188, 236, 239, 248, 249, 266; jiliști 243.

scmănături 1; de obște III; vamă din ~ v. vameșit.

seu, exportat 69.

sfat domnesc (martori), divanul cel mare 2 (notă); primele sfaturi 10 (?), 11, 12, 15, 17, 21, 23, 35, 37, 38, 42, 48, 49, 52, 56, 58, 60, 61, 63—66, 68, 72, 73, 77, 80—87, 89, 91, 93, 94; sfaturi fără stratornic (postelnic) 95, 98, 99, 101, 105, 108, 120, 122—125, 127, 129, 130, 132, 135; sfaturi regulate (8—13 dregători) 103, 112, 133, 143, 151, 177, 184, 187, 190, 192, 194, 195, 198, 200 (?), 201, 204, 206, 209, 211, 213, 214, 216—222, 224, 226—230, 237, 238, 240, 241, 243—245, 248, 249, 251, 253, 254, 257, 266, 268, 270, 274, 278, 283, 285, 286, 287, 288, 290—294, 297, 299, 302, 303, C; ~ cu particularități 102, 104, 110, 111, 113, 118, 122, 127, 131, 135, 136, 138—140, 142, 145, 148, 150, 152, 153, 158, 160, 161, 170, 175, 179, 181, 185, 186, 205, 210, 212, 234, 247, 275, III, IV; ~ cu lipsuri 115, 117, 120, 151, 158, 160, 161, 178, 181, 189, 193, 195, 213—216, 233, 236, 239, 295, 296;

v. și dregătorii din sfat: bani, comiși, logofeți, paharnici, postelnici, spătari, stolnici, vistieri, vornici și (dregători excepțional în ~): agă, clucer, medelnicer, picernic, pivnicer, portari, sulgeri, vornici mici.

sfetnici, *passim*; primi sfetnici 242, 243.

sigiliu, pierdut 92; *passim*.

sînge, m-re volnicită să ia dușegubină și ~ 146.

sîrbi v. Serbia, sirbi.

sluger v. sulger.

slugi:

slugi domnești 26, 40, 171. 174; numite slujitori 39; cu părți, cu sate, cu imunități 18, 21, 58, 60, 68, 80—85, 93, 103, 108, 110, 112, 120, 122, 125, 129, 131, 133, 134, 142, 149, 153, 154, 158, 160, 178, 180, 187, 188, 191, 194, 195, 198, 200, 206, 207, 211, 216, 218, 249, 250, 253, 261, 262, 274, 286, 287, 296, 299, D;

atribuții, drepturi 27, 42, 179, 205; trimise pentru mile v. dregători;

slugi boierești, ale dregătorilor 24; ~ banilor 265, 281; ~ pircălabului 258; vornicilor 179, 181, 258, 281; slugi străine 44, 62, 97.

slujbe, slujbă dreaptă și credincioasă a unor boieri față de domn răsplătită cu danie 5, 10, 19, 23, 63, 70, 143, 181, 190, 207, 217, 264, 278; slujbă și credință a unor m-ri față de suveran străin <44>, 46, 47, 62, 97; foloase din ~ 1; slujbe domnești în scutiri v. munci; slujbe făcute, datorate unor feudali v. renta feudală.

soli domnești 114, 156; ~ străini 156, 182.

spătari (mari ~), purtător de sabie, meceonoșa 38, 64, 73, 95, 110, 268, 290; din casa domnească 240, 245; vlastel 229; spătari, mari ~ stăpini 95, 145, 190, 220, 229, 240, 245, 251;

în sfatul domnesc 17 (notă), 38, 52, 58, 60, 61, 64, 68, 73, 77, 81—87, 89, 91, 93—95, 98, 99, 102—105, 108, 110—113, 115, 118, 120, 123—125, 127, 129—133, 135, 136, 138—140, 142, 143, 145, 148, 150, 152, 153, 161, 175, 177—179, 181, 184—187, 189, 190, 192—195, 198, 201, 204, 206, 209—212, 215—222, 224, 226—230, 233, 234, 236—241, 243—245, 247—249, 251, 253, 254, 257, 266, 268, 270, 274, 278, 283, 285, 287, 288, 290—294, 297, 299, 302, 303, C, D, III; mai mulți spătari în același sfat 98, 102, 104, 110, 111, 118, 148, 150, 152, 153, 181, 233, III; tocmelnic 208; martori 252, 282.

spusa, act scris după ~ logofătului 60, 69. stejar în toponimie 84.

stilp, în descriere de hotar 171.

stîni, ale unor boieri 12, 200 și în toponimie 103.

stolnici (mari ~) 41, 294, II;

stăpîni de sate și țigani 185, 187, 217, 226, 243;

în sfatul domnesc 11, 17, 21, 38, 56, 58, 60, 61, 63—66, 68, 72, 73, 77, 80—87, 89, 91, 93—95, 98, 99, 101—105, 108, 110—113, 115, 117, 118, 120, 122—125, 127, 129—133, <135>, 136, 138—140, 142, 143, 145, 148, 150, 152, 153, 158, 160, 161, 170, 175, 177—179, 181, 184—187, 189, 190, 192—195, 198, 201, 204—206, 209—212, 216—222, 224, 226—230, 233, 234, 236—241, 243—245, 248, 249, 251, 253, 254, 257, 266, 268, 270, 274, 275, 278, 283, 285—288, 290—294, 297, 299, 302, 303, C, D, III, IV; doi stolnici în același sfat 130, 181, III, IV; ispravnic în act domnesc 187; stolnic străin 1.

stratornici (mari ~), vlastel 229; slugi domnești 287; postelnici 81, 170, 184, 190, 194, 201, 205, 206, 209, 211, 217, 219, 221, 227, 238, 253, 254, 257, 282, C; stăpîni de sate 229, 282, 287;

în sfatul domnesc un singur stratornic 81, 102, 103, 112, 113, 117, 120, 138, 143, 148, 150, 152, 153, 160, 161, 170,

175, 177, 179, 185, 189, 190, 192, 194, 238, 239, 241, 243, 245, 251, 254, 257, 302, C; doi ~ în același sfat 131, 133, 136, 139, 140, 142, 158, 181, 184, 186, 193, 195, 198, 201, 204—206, 209—212, 216—222, 224, 226—230, 233, 234, 236, 237, 240, 244, 247—249, 253, 266, 268, 270, 274, 275, 278, 283, 285, 287, 288, 290—294, 297, 299, 303, D.

strigare în țîrg 256.

strungă, în toponimie 151, 214.

stupărit v. **albinărit și stupărit**.

stupi din baltă 28, 48, 146; din braniște 256; vameși de ~ 56, 117; vama din ~ v. **albinărit și stupărit**.

stupină I.

sudeți v. **județi**.

sulger în sfatul domnesc 175.

sumane, vamă pentru ~ 54.

supunere (ascultare), sat silit să asculte de un boier 70; sate ascultă, sînt supusc unor m-ri 20, 33, 179; case <familii> din oraș supuse unor m-ri 39, 52; m-ri supuse altor m-ri 9, 10; supuse unor suverani străini 97; v. și **metoace**; ~ datorată de catolici episcopului 3.

Ș

șă, preț 36.

școli, școală domnească <în menț. tîrzii> 85, 227, C, D.

șepci, scutite de vamă 54.

șofran, vămuit 50, 54, 55.

șpani din Transilvania 44, 47 62, 97; în titulatura domnului <act fals> II.

T

tabere <la trecători> 144.

talpe, în scutiri 52, 86, 99, 103, 105, 108, 124, 125, 143, 160, 175, 186, 217, 220, 234, 243, 244, 268, 290.

tătari, năvălirea lor 1; în titulatura domnului (Părțile tătărești) 12, 15, 28, 30, 32, 34, 38, 43, 45, 48, II; în onomastică 42, 104, 135, 294.

tei 268.

tetraevanghel, ferecat cu argint 6.

teutoni, opriți să se așeze în Oltenia 1.

tîrnosirea unei m-ri domnești 17.

trapezărie la Athos A.

turci, ocupații, lupte 5, 31, 228; informare despre ~ 114; în toponimie 286.

turnuri, zidire A.

Ț

țărani, obligații 137, 241.

țigani (sălașe de ~) 7—9, 14, 16, 17, 49, 84, 89, 93, 95, 96, 107, 109, 127, 147, 150, 152, 161, 163, 170, 212, 217, 230, 241, 246, 247, 292, 294; dc cort 13; cneaz de ~ 117;

dau dajde și slujesc m-rii 56, 77, 165; unor boieri 135; scutiți de dări și munci 53, 117, 212; preț 135, 185 (?), 267, 268.

ținut, al unui sat 228.

U

ucigași, neprimiți în slobozii 31.
ulițe în toponimie și întăriri 17, 96, 107, 150, 161, 212, III.
ulm, în descriere de hotare 112, 277; răsădit 277.

uncii, v. **bani**.
unguri v. **Ungaria** și **bani**, **florini** **ungurești**.
urdă, în toponimie 84.
uric, în acte străine 47, 62, 97.

V

vaci, în preț 178; taxe vamale 54; vaci grase în scutiri <traducere> 135.
vaduri, vămi la ~ 12, 106, 128, 246, 275; în toponimie 7, 53, 62, 89, 97, 124; vaduri de moară v. **mori**.
vamă v. **vămi**.
vameși 104, 265, 275;
 ~ de albine, de stupi 52, 56, 77, 117; de bălți 117; v. și **stolnici**; ~ pentru fin, finari 77; ~ de oi 52, 56; ~ din orașe și tirguri, în țară 30, 45, <52>, 106, 128, 135, 182; ~ de porci 52, 56, 77; ~ puși de călugări 172, 205;
vameși, schileri 40, 50, 54, 69, 114, 182, 183; sol 114;
 ~ străini 44, 62, 97; vice vameși 44.
vase de argint 6.
vămeșit, vămeșia domnească dintr-un județ 179, 205, 270, 303; vamă din semănături 93; v. și găletărit.
vămi 28, 48, 49, 131;
vamă cîmpnească 275; la orașe și tirguri (~ din țară) 30, 45, 47, 50, 55, 69, 93, 104, 106, 128, 135, 172 (?), 182, 275; la vaduri, la poduri 106, 128, 246, 247 (?), 275, 281; la plaiuri (munți) 37, 49, 56, 77, 96, 106, 107, 127, 128, 150, 161, 179, 212, 275, 303; ~ de mărfuri și trecere 22, 47, 53, 62, 97, 162(?), 172;
 taxe la vămi 40, 50, 54, 55, 69, 182; luate după legea veche 182; ~ luată numai la vânzare 50; vămi <arendate>, cumpărate 30, 45, 106;
 vămi în alte țări 47(?), 62, 97, 144;
vamă 29; vamă domnească 93, 146; vamă vornicească 135;
vama din albine v. **albinărit** și **stupărit**;

vama găletăritului v. **găleți** și **găletărit** și **vămeșit**;

vama din oi (în traduceri: **datul** ~, **dijma** ~, **hotarștină** ~, **oicrit**, **zeciuială** ~) în scutiri 10, 12, 15, 21, 24, 34, 35, 38, 39, 52, <56>, 58, 60, 61, 63, 65, 66, 68, 72, 73, 80—83, 85—87, 93—96, 98, 99, 103—105, 107, 108, 110, 115, 118, 120, 124, 125, 129, 135, 139, 143, 146, 148, 150—152, 160, 161, 170, 175, 184, 186, 212, 214, 217, 220, 226, 234, 243, 244, 262, 268, 290, 294, 303, III;

vama din porci, rîmători (în traduceri: **datul** ~, **dijma** ~, **goștărit**, **hotarștină** ~, **zeciuiala** ~), în scutiri 10, 12, 15, 21, 23, 24, 34, 35, 38, 39, 52, <56>, 58, 60, 61, 63, 65, 66, 68, 72, 73, 80—83, 85—87, 93, 95, 96, 98, 99, 103—105, 107, 108, 110, 115, 118, 120, 124, 125, 129, 135, 139, 143, 146, 148, 150—152, 160, 161, 170, 175, 184, 186, 212, 214, 217, 220, 226, 234, 243, 244, 262, 268, 290, 294, 303, III;

vama din pește (**zeciuiala** ~), în scutiri 24, 28, 128, 131, 146; v. și **bălți**, **pește** și **pescuit**;

~ din pometuri, livezi, semănături 93:

vama din sare <la cumpărare> 106, 128;

vama din stupi v. **albinărit** și **stupărit**;

vama din vii, din vin, din vinărici v. **vinărici**.

vătafi, dregători domnești 242, 256; ~ puși de m-re 131.

vedre de vin 91, 268, 276, 280, 300; butoaie cotate în ~ 268.

venit: **passim**, v. și **rentă** **feudală**, **dări** și **slujbe**.
veverită, blană vămuită 50.

- vicar** al românilor <în menț. tirzie> 92.
- vii** 9, 27, 42, 47, 49, 57, 62, 91, 97, 102, 109, 117, 147, 163, 220, 243, 246, 247, 266, 275, 294, A; **vie** domnească 127; **vie bătrână** 268; ~ **părăsită** 252; **lucru la vie**, **remunerare** 179; ~ **măsurate în pogoane** 244; **preț** 254; ~ **din țări străine** 62, 97; **zeciuală din ~ v. vinărici**;
- vigu**, **unitate de măsură pentru postav** 54, **vi glu în scutiri orășenești** 39.
- vilar**, **vamă pentru** 50, 54.
- vin** (buți de ~, vedre de ~) A; în **danii** 9; 17, 35, 124, 276, 280, 300; în **preț** 91; **băut la aldămaș** 36; în **vinzare**, **taxe** 54, 106, 128, 275; **v. și vinărici, perperi**.
- vinăriceri**, **opriți să tulbure privilegiați** 52, 56, 77, 192, 220.
- vinărici** :
dijma vinului 23, 80; **vama vinăriciului** 143; **vierit** 81; **zeciuala din vii, din vin** 15, 205, 246, 247; **vinărici domnesc <textual>** 145, 192, 205, 212, 241, 268, 285, 300; ~ **domnesc și boieresc <textual>** 266; **pământ cu otaștină** 145, 246;
vinărici domnesc răscumpărat de un boier de la domn pe cai 192; ~ **dăruit de domn** 205; 212, 266, 268, 280, 285, 300; **dăruit de boieri** 246, 247; **vinărici redobândit de boierii ctitori la risipirea m-rii** 201; ~ **în schimb** 241; în **scutiri** 10, 12, 15, 21, 23, 24, 34, 35, 38, 39, 52, 58, 60, 61, 68, 72, 73, 75, 80, 81, 83, 85—87, 93, 95, 96, 98, 99, 103—105, 108, 110, 115, 118, 124, 125, 127, 129, 135, 139, 143, 145, 148, 150, 152, 160, 161, 164, 170, 175, 184, 186, 192, 205, 212, 214, 217, 226, 234, 244, 247, 275.
- violator de fecioară** 31.
- vistieri** (mari ~), **primul ~, proto vistieri** 17, 37, 56, 86, 87, 89, 94, 110, 239, 241, 268, 283; **stăpîn** 289, 293;
în sfatul domnesc 11, 17, 35, 37, 38, 52, 56, 58, 60, 61, 64—66, 72, 73, 77, 80, 82—87, 89, 91, 93—95, 98, 99, 101, 103—105, 108, 110—113, 117, 118, 120, 122, 123, 125, 127, 129—133, 135, 136, 138—140, 142, 143, 145, 150, 152, 153, 158, 160,
- 170, 175, 177—179, 181, 184—187, 189, 190, 192, 194, 195, 198, 201, 204—206, 209—212, 214—222, 224, 226—230, 233, 234, 236—241, 243—245, 248, 249, 251, 253, 254, 257, 266, 268, 270, 274, 275, 278, 283, 285, 287, 288, 290—297, 299, 302, 303, C, D, III; **doi vistieri în același sfat** 35; **martor** 252; **ispravnic (?)** 215; **scrie doamnei** 173;
~ **străin** l.
- vistieria regală** l.
- vite** l, 42, A; **pășunatul lor** 32, 137, 171; **vamă** 50.
- vinat v. pește și pescuit**.
- vinzări-cumpărări**
9, 16, 36, 53, 91, 99, 106, 109, 110, 112, 115, 118, 120, 123, 128, 130, 132, 135, 136, 138, 139, 142, 145, 148, 150, 152, 153, 158, 161, 170, 177, 178, 181, 184, 186—190, 193—196, 198, 200, 201, 204, 209, 212, 216—221, 224, 226, 227, 229, 232—234, 238, 240, 243, 244, 246—248, 252, 254, 257, 268, 274, 278, 282, 283, 288, 291, 294, 302, D, IV; **domnul vinde (?) unei m-ri** 22, 53, 89, 124;
domnul vinde pe cai v. domnul; vamă cumpărată <arendată> v. vămi;
v. și negoț.
- vlasteli, (vlastelini), dregători numiți ~** 229, 247; **străini** 31, 44, 47, 62, 97.
- voievozi, ai românilor** l; în **titulatura domnului: passim**;
fiii domnului numiți ~ v. domnul;
voievozi ai Transilvaniei 156, 169, 173, 174; **acordă privilegiu unor m-ri din țară** 97.
- vornici, 117, 181, 193, B;**
vornici mari: ban vornic 38; **prim sfetnic** 242; **nepot de domn** B; **cu drept de slobozie** 242; în **sfatul domnesc (și foști mari vornici)** 10, 15, 58, 60, 64, 68, 80, 82, 83, 85—87, 89, 91, 93—95, 98, 99 101—105, 108, 110—113, 115, 118, 120, 122—125, 127, 129—133, 135, 136, 138—140, 142, 143, 145, 148, 150, 152, 153, 158, 160, 161,

170, 175, 177—179, 181, 184—187, 189, 190, 192—195, 198, 201, 204—206, 209—212, 214—222, 224, 226—230, 233, 234, 236—241, 243—245, 247—249, 251, 253, 254, 257, 266, 268, 270, 274, 275, 278, 283, 285—288, 290—297, 299, 302, 303, C, D, III, IV; atribuții 176, 179, 250; ispravnic în act domnesc 199, 289; dă

carte 176; martori 157, 282; slugile lor 179, 181 (?), 258, 281; vornici mici: în sfatul domnesc 131, 136, 138—140, 142, 145, 170, 179, 185, 186, 247; vornicei 242; vornici opriți să tulbure privilegiați 56, 77, 104, 106, 128, 242; ~ privilegiați din orașe 39, 52. vulpi, vamă pentru blăni 50.

Z

zaconic la m-re 101.

zapcii, străini 144.

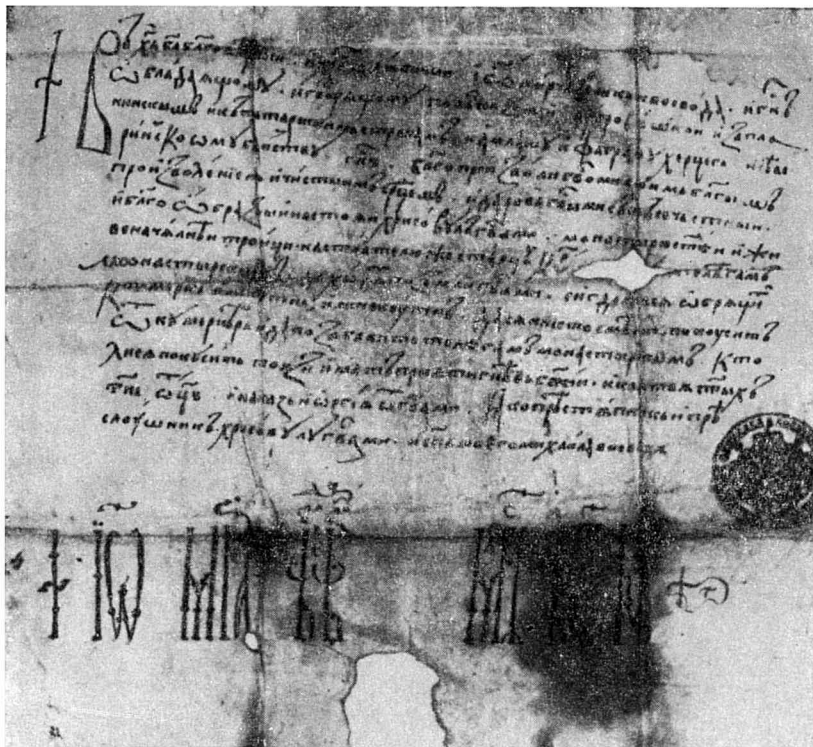
zeciuală din oi, porci, stupi și vii 15, 146, 205; v. și vămi; ~ din pește și pescării 22, 53, 89, 124, 146; ~ de la roțile de aramă 16,

22, 89, 124; ~ domnescă din vin 205; v. și vinărici.

zestre dată de domn 170; a unei doamne 258, 268.

zidire, zugrăveală v. mănăstiri.

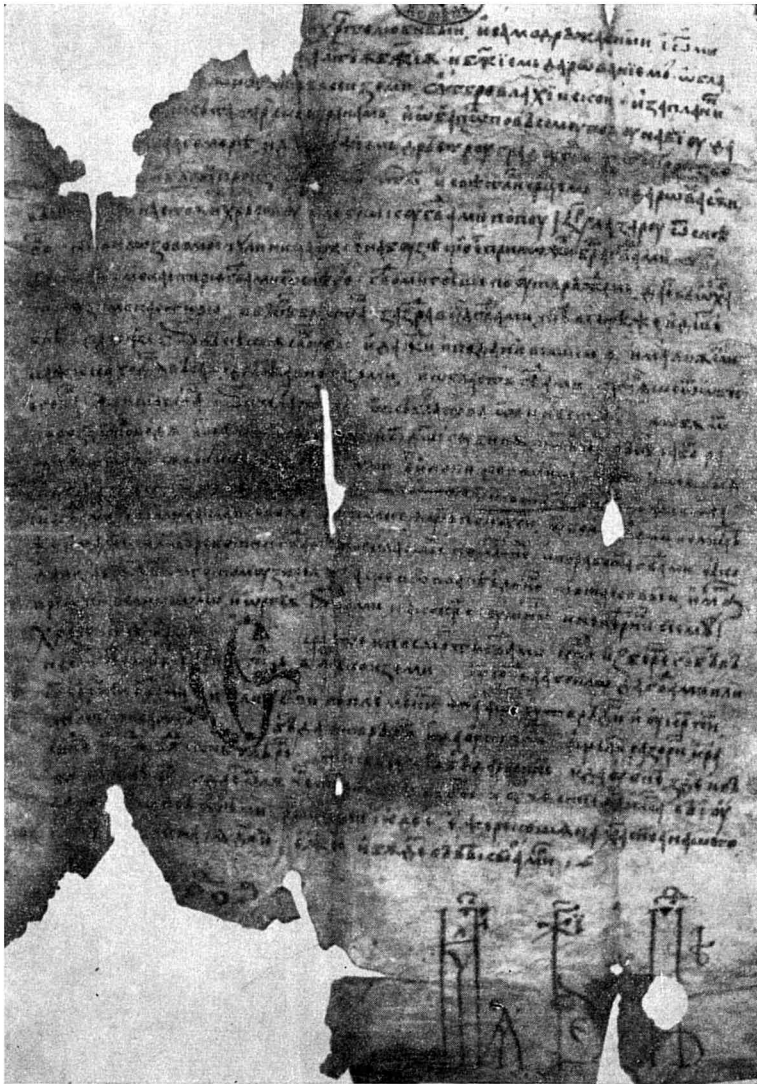
F O T O C O P I I

II = Doc. nr. 30.

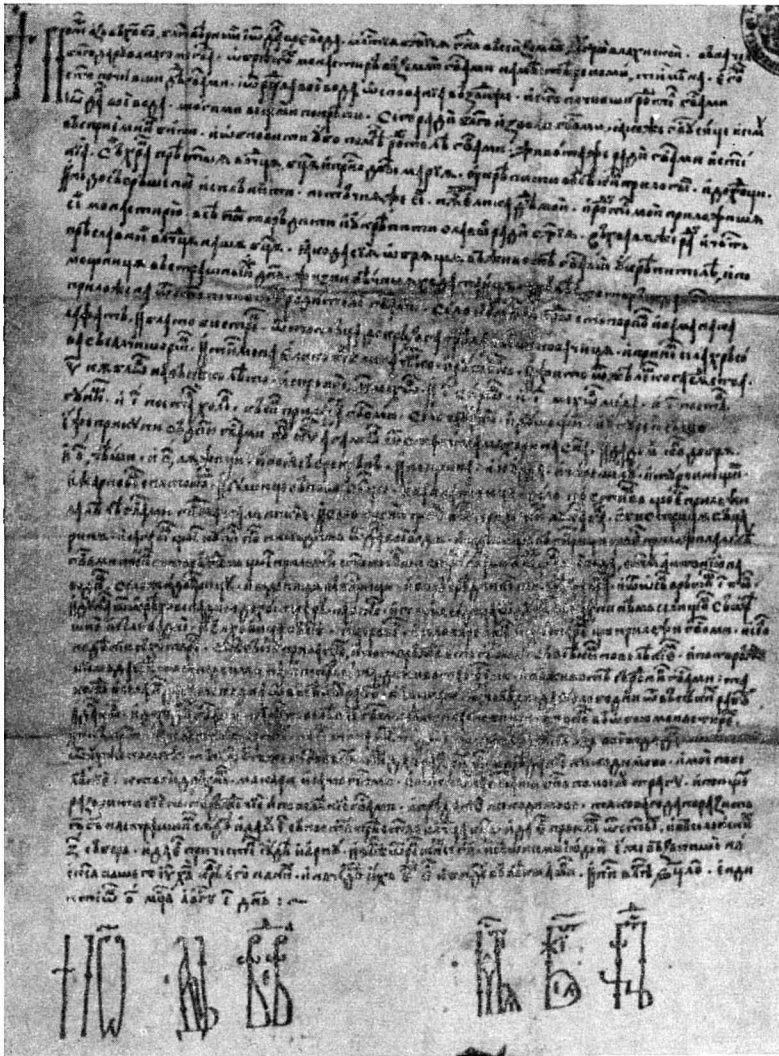
III = Doc. nr. 33.

IV = Doc. nr. 34.

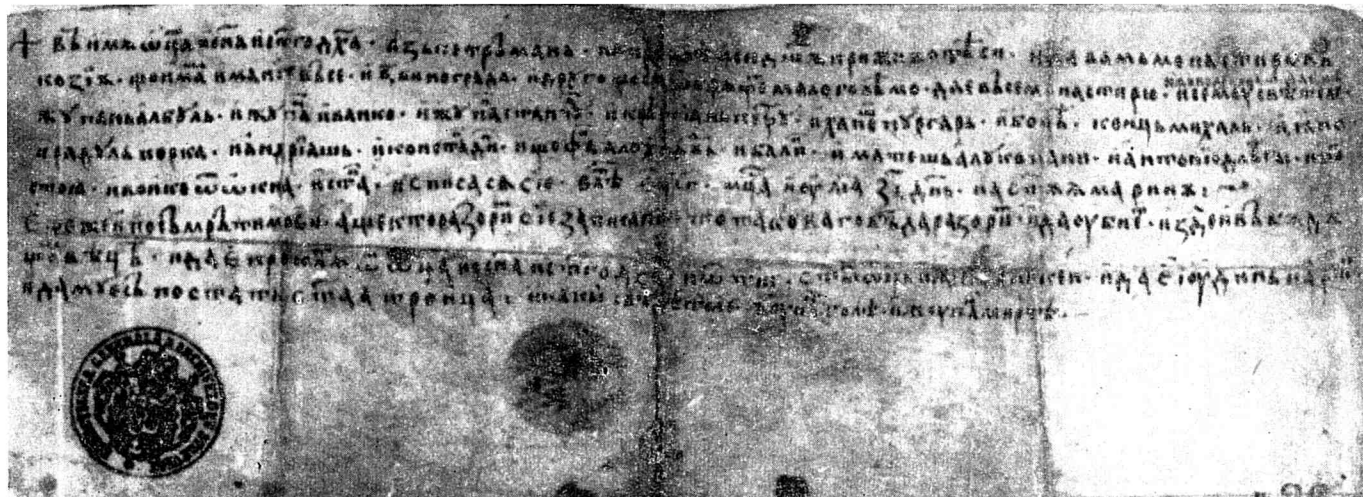
V = Doc. nr. 35.

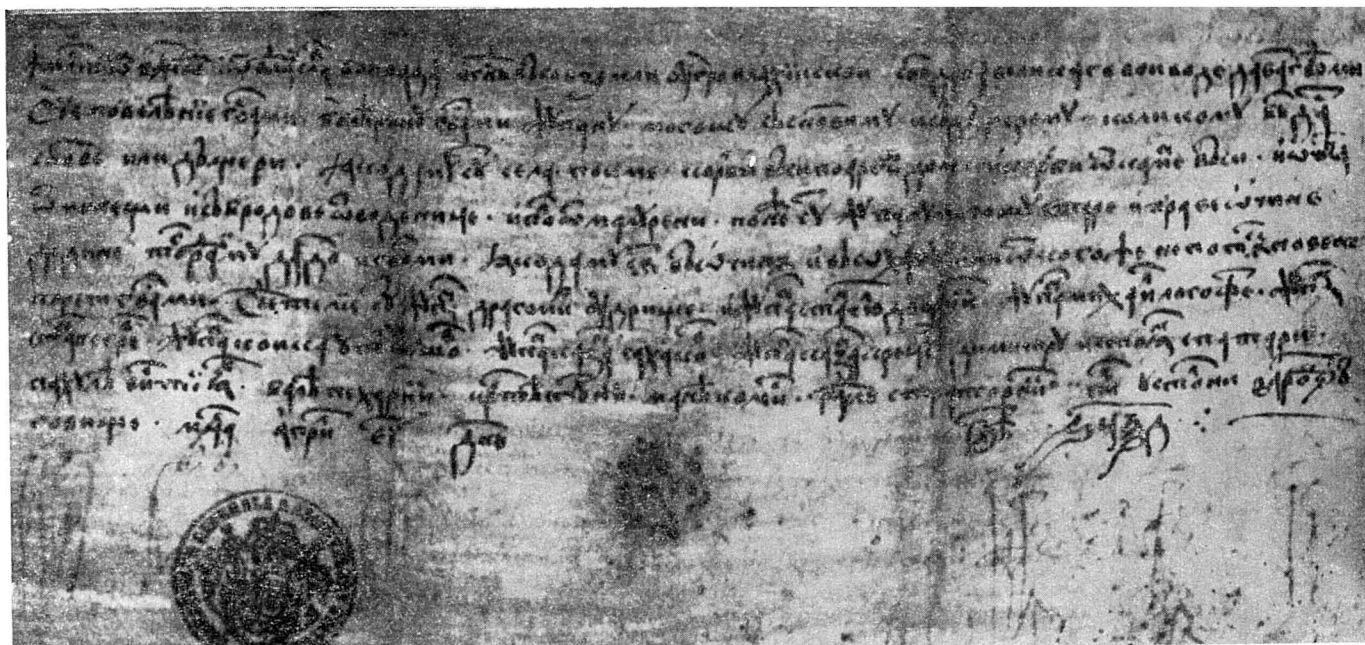
VII = Doc. nr. 53.

The image shows a page from a medieval manuscript, likely a liturgical book or a collection of hymns. The text is written in a Cyrillic script, characteristic of the Church Slavonic language. The script is dense and somewhat cursive, with some characters that are difficult to decipher due to the age and the style of the writing. The text is arranged in several lines, with some words appearing to be in a different script or dialect, possibly indicating a mix of languages or a specific regional variant. Below the text, there are several staves of musical notation, consisting of square neumes on four-line staves. The notation is also in Cyrillic, and the neumes are arranged in a way that suggests a specific melodic line. A large, dark circular ink blot is visible in the lower right quadrant of the page, which may be a mark or a stain. The overall appearance is that of an ancient, well-used manuscript.

VIII = Doc. nr. 55.

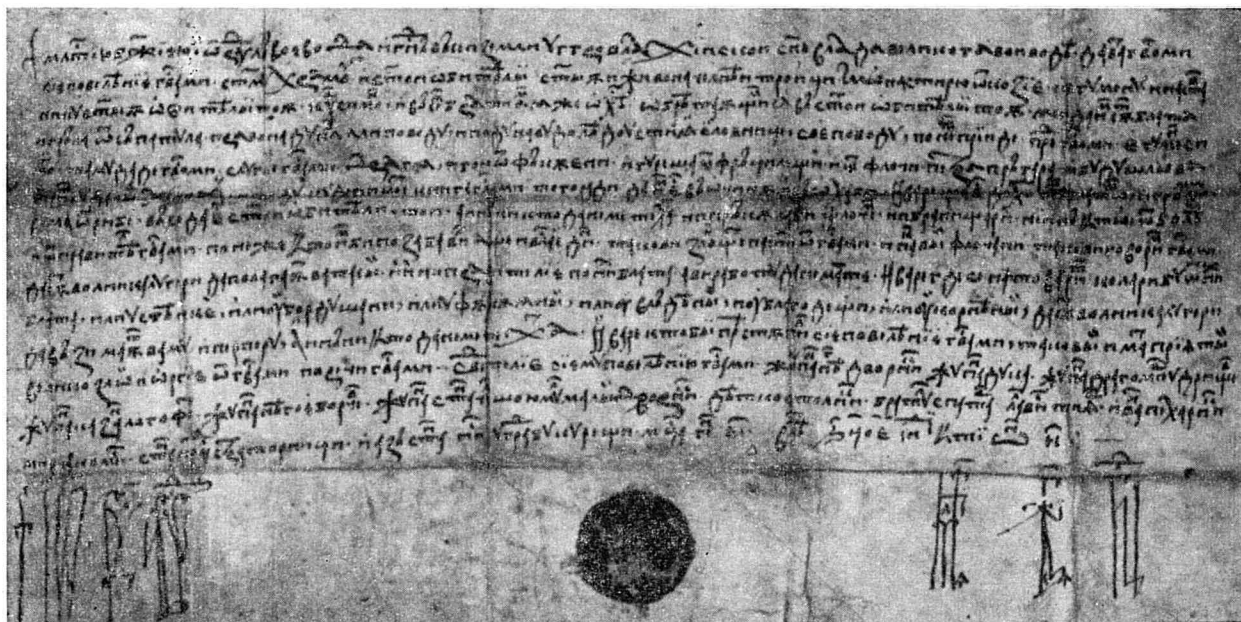
IX = Doc. nr. 57.

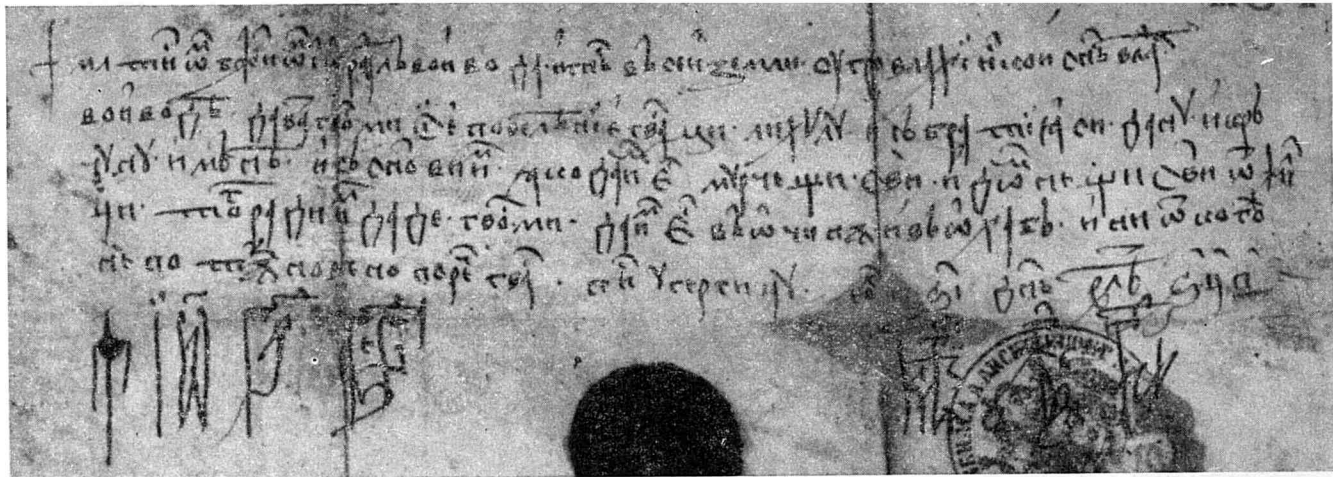
XI = Doc. nr. 113.

XII = Doc. nr. 117.

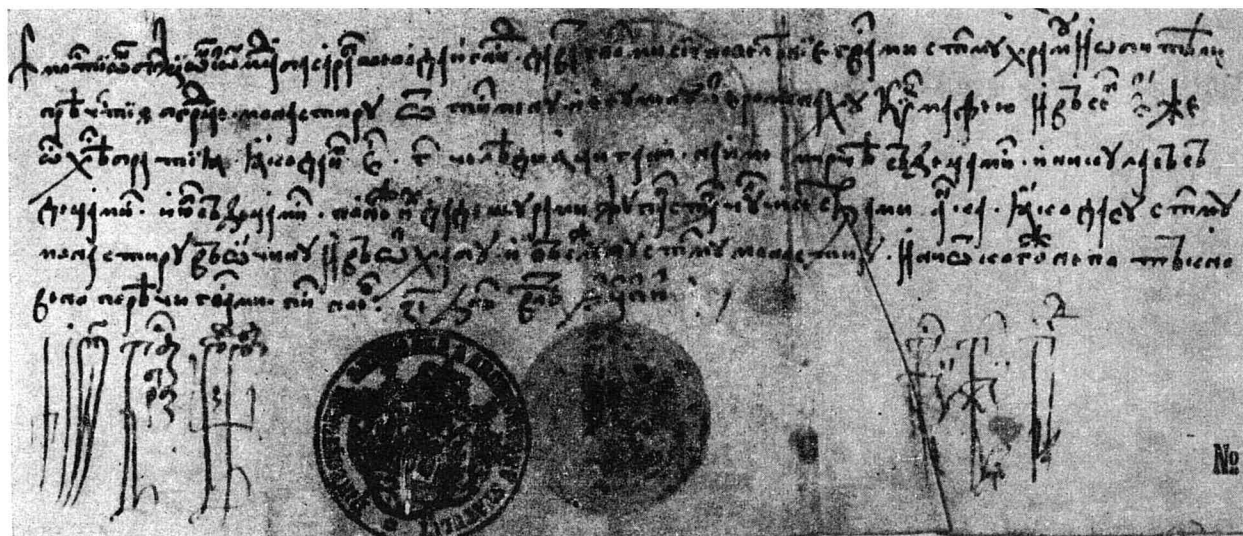
XIII = Doc. nr. 131.

XIV = Doc. nr. 141.

XV = Doc. nr. 155.

XVI = Doc. nr. 165.

Handwritten text in a medieval script, likely Latin or a Romance language, written on parchment. The text is arranged in approximately 20 lines. The script is dense and characteristic of the 12th or 13th century. At the bottom of the page, there are several large, decorative initials or flourishes, including a prominent 'D' on the left and a circular seal or stamp on the right. The parchment shows signs of age, with some staining and wear.

XVII = Doc. nr. 171.

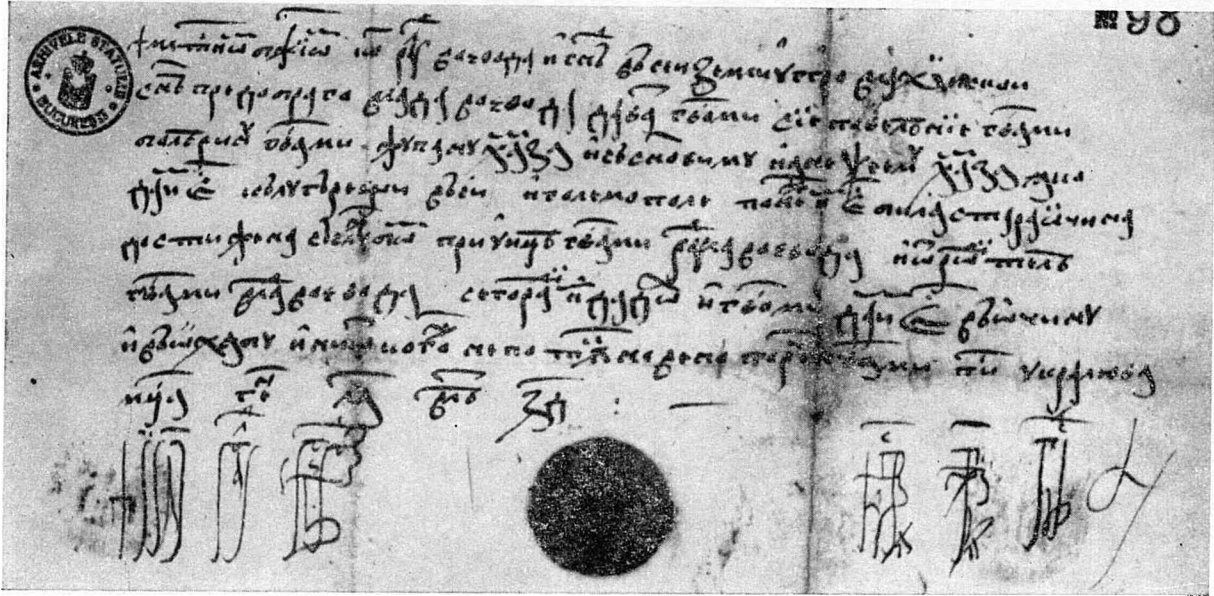
XVIII = Doc. nr. 186.

XXI = Doc. nr. 245.

Handwritten text in Cyrillic script, likely a historical document or manuscript. The text is dense and appears to be a list or record of items, possibly related to military or administrative matters. The script is somewhat faded and difficult to read in many places. The document is numbered XXII = Doc. nr. 252.

XXII = Doc. nr. 252.

XXIII = Doc. nr. 264.

XXIV = Doc. nr. 287.

C U P R I N S

	<u>Pag.</u>
Introducere	V
Prefață	XIX
Prescurtări-Bibliografie	XXIII
Rezumatele documentelor	XXIX
Rezumate în limba franceză	XLIII
Documente	1
Lista documentelor cu date rectificate.....	517
Indice onomastic	525
Indice de materii	587
Fotocopii	609

Redactor responsabil: AL. D. VASILE
Tehnoredactor: I. DIACONESCU

*Dat la cules 30 06 1965. Bun de tipar 14 03.1966. Apărut 1966.
Tiraj 1600 ex. legate. Hirtie 700×1000 semivelină tipar înalt B de
60g/m². Coli editoriale 54,21 Coli de tipar 44,00. A 7854/1965. C.Z.
pentru bibliotecile mari 9(498.1) «1626:1627». C.Z. pentru biblioteci
mici 9 (R₁) «1626 1627».*

**Intreprinderea Poligrafică «Arta Grafică», Calea Șerban Vodă,
nr. 133–135, București, Republica Socialistă România.
Comanda nr. 723.**

Lei 31